ARTIS CHEMICAE PRINCIPES, AVICENNA ATQVE GEBER, HOC Volumine Continentur.

QVORVM ALTER NVNQVAM hactenus in lucem prodijt: alter verò vetustis exemplaribus collatus, atq; elegantioribus & pluribus figuris quàm antehac illustratus, doctrinæ huius professoribus, hac nostra editione tum iucundior, tum vtilior euasit

Adiecto Indice rerum & verborum copioso.

Cum gratia & priuilegio.

BASILEÆ,
PER PETRVM PERNAM
M. D. LXXII.

ILLVSTRISSIMO DOMINO PETRO DE GRANTRYE, D. DE BESNE. Equiti,& Chriſtianiſs. Gallorum Regis à Conſilijs: eiuſdemque ad Rhetos legato: ~~Minos Celſus Senenſis~~ S. D.

IN ALMA *Ciuitatum parente Roma, de ſeculis inquã prælapſis, Medicorũ ſcholæ inſignem dedecoris notam acceperunt: namque multorum annorum ſpacio, quicunq; Medicinam facerent, vrbe miſerè caruerunt. Iuris item prudentes multi, quorum volumina per Imp. Iuſtinianum abrogata ſunt, priſtinæ dignitatis, & gloriæ perpeſſi ſunt detrimentum. Sed vtinam temporibus noſtris, aliquando, quinimò fre-*

quentius eiusmodi in artibus instaurationes respub. Regesq; præstare, quantò in scientijs, vitæque probitate, rerumq; intelligentia fieret accessio maior? Interim insolentes minimè desipiant, artiũ, medicinæ, iurisq; prudentiæ leuitatem obiectantes nobis. Neque enim detrimẽta disciplinis ipsis, verùm illarum professoribus euenerunt. Idq; nequaquam iniuria: vti siquidem præclara perpetuáque sunt in artibus, & disciplinis fundamẽta: sic sæpenumerò fit, vt artifices ipsi, doctoresq; non pauci, quæ ipsorum tantùm est culpa, sint explodẽdi. Tanta est ignauiæ, negligentiæ, auaritiæq; mortalium magnitudo. Non ab simili iamdudum contumelia subtilissimam Alchemiæ philosophiam laborasse scimus. At non in artem culpa referenda, cum eius veri authores apprimè sapientes extiterint, ipsíque Reges eam studiosè tractarint:

rint: sed ipsi, ipsi inquam artifices, plurimi sunt meritò condemnandi. Quæ nam etenim miseria nostra est, vt ad altissimas, & arcanas philosophiæ partes, ignarum vulgus, heroica inter ingenia, sordidumq́; cogitationẽ appellat? Hinc nostri temporis Alchimistæ ludibrio sunt, & impostores cùm dicuntur, tũ nõ pauci reperiuntur: vt vnà præstantissima naturæ æmula nihili reputetur, ab ignaris tamẽ, nihiliq́ iudicijs. Verùm tãti causa detrimenti ab authorum affluẽtia potissimùm est. Excreuit in immensum classis doctorũ, cum germani duces in omni sciẽtia, sed in hac præcipuè, breuissimo numero contineantur. Multitudo verè peccandi causam præbet, vt Arist. habet: Non dijudicãt plurimi addiscentes, nulloq́ discrimine multi coluntur scriptores, cùm tribus vel quatuor exceptis, reliqui nullo ferè loco sint re-

putandi. Porrò in hac facultate Chimica quis adeò parum versatus inter philosophos est, qui Gebero antiquissimo, Principiq; Auicen. primas non tribuat? En igitur, Illustrissime Legate, iã nũc procedunt Alchemiæ Ductores ex celebri Perniana Typographia, quàm antea nunquã, ad artem docẽdam paratiores. Et quamuis Geber sapientum parẽs iam diu sit in vulgum editus, nusquam tamen, ac nunquam (quod sciam) antea tàm castigatus, & suis ad artem imaginibus fuit instructus. Verùm Arabum decus Auicenna nunc primum prælum expertus est: et exit à nobis studio Pernæ mirifico, nulli sapientum operi postponendus. Quarè non laudib. hosce magistros prosequemur: Phœbi lux enim laternæ suppetias ridet: neq; artem ipsam Chemiam celebrare cogitamus in præsentia: quippe quòd per se celebratissima

sit

*sit inter viros imprimis celeberrimos.
Hoc ergo solùm calamum paraui, tuoq;
splendori clarißimos hosce Doctores cō
mendare volui, quò meam erga meum
D. obseruantiam testatam facerem. Nō
ea interim sperauerim, quæ cuncti ferè
sibi recipiunt, qui Procerib. aliquid nun
cupare decernũt, nempe vel arti ipsi ex
hac nuncupatione dignitatem, vel inui-
dorum sanitatem. Linguarum insanarũ
tanta fuit semper temeritas, vt neq; Mo
narchis ipsis, neq; ipsi [redacted] parcant.
Blaterent igitur ignari, lacerent canes
vtcunque, doctrinam non laniabunt, a-
nimosq; præstantes minimùm lædēt ma
iestate sua contentos. Hoc igitur fuit cō
silium meum, Illustrißime D. vt audita
ingenij tui sublimitate, sublimi te quadã
lectione delectarem, atque hac simul fa
cultate, quanto studio tuam dignitatem
prosequerer significarẽ. Quare muneris*

tenuitatem animi mei studio rependas quæso, quamúe sit magnanimi Herois humilium etiam rerum fastidio non teneri, nũc libeat meminisse. Interim, Celsum Italum Typographi Pernæ amicũ, inter familiares tuos habere licet remotum, & hactenus ignotũ ne dedignere. Siquidẽ ego contrà precibus à Deo contendam, vt apud Christianiß. Galliarũ Regem. D. meus Illustrißimus in horas magis gratiosus euadat. Vale.

Basilæa ex officina Perniana. Idib. Aug. M. D. LXXII.

LIBER

LIBER ABVALI A-BINCINE DE ANIMA in arte Alchimiæ

PROLOGVS.

DIXIT Abuali Abincine: Explanabo tibi fili mi, quot capitula continentur in unaquaq; dictione siue libro libri unius, qui dicitur de Anima: quia librũ istum intellectione nominaui eum librum de Anima. Ideo quia anima altior est corpore, & non potest uideri oculis, sed mente, quia oculus tãtùm rem accidentem uidet, & mens uidet proprietatem. Ideo altiora sunt ea quę uidentur mente, quàm ea quæ uidentur oculis. Et anima est quædam pars circuli gloriæ, & circulus animæ est altior omnibus circulis. Laus ergo sit Deo qui creauit animam. Laus sit ei, quia non est alius Deus in seculo. Laus dico sit, quia placabilis est, creans res & earum radices, & faciens causam de quo non est causa: quia ipse solus est fortis in magnitudine sui honoris: quia ipse videt, & scit omnia quæ sunt in cœlo & in terra: & dat homini spiritum discernendi, & reducendi res omnes ad primam materiam secundum naturam earum: quia ipse Deus,

& non est alius præter ipsum. placeat igitur ei: mittat spiritum intelligentiæ.

Scias fili mi, quòd eleméta sunt quatuor, & modi & proprietates sunt quatuor: & eleméta sunt ignis, aer, aqua, terra: & modi sunt calor, frigiditas, & siccitas, & humiditas. Ille est res in aqua non est calor, nec frigiditas: siccitas & humiditas & non est corpus. & sic est proprietas, & elementa sunt facta de yle, & non sunt partes æquales, neq; proprietates: & vnumquodque elementorum reuertitur in naturá alterius eleméti, & omnia quę sunt in mundo, sunt facta de elementis, & vnumquodque illorum potest redigi in naturam alterius elementi, si homo trahat ipsum de vi ad factum. Verbi gratia: Ordeum est equus per vim, & equus est ordeum per vim, & homo est triticum per vim: Si tu intelligas reuersionem elementorum vnius in alterum, intelliges totum magisterium, & intelliges illud cum auxilio Dei.

Explicit Prologus.

INCI-

INCIPIT TABVLA PORTAE Elementorum.

TABVLA X. DICTIONVM.

Dictio prima habet duodecim capitula.

4 Tra-

In secunda Dictione sunt sex capitula.

In tertia Dictione sunt quinque capitula.

2 quo-

In quarta Dictione ſunt tria capitula.

In quinta Dictione ſuut XXVIII. Capitula.

In sexta Dictione sunt XXXIII. Capitula.

In

In septima Dictione sunt V. capitula.

In octaua Dictione sunt duo capitula.

In nona Dictione sunt III. Capitula.

In X. Dictione sunt tria capitula.

Expliciunt Capitula Dictionum.

**

INDEX EORVM QVAE IN SINGVLIS Capitibus Libri de Inueſtigatione perfectionis, continentur.

Finis libri Inueſtigationis.

INDEX EORVM quę in singulis duorũ librorũ Summæ perfectionis capitibus continentur.

Libro primo hæc continentur.

LIBRO SECVNDO Summæ perfectionis continentur hæc.

In prima parte de cognitione rerum, ex qua perfectionis possibilitas & modus deprehendi potest, hæc continentur.

In secunda parte de medicinis & necessitate perfectionis, &c. hæc continentur.

21 De

In tertia parte, de probationibus perfectionis hæc continentur.

Finis Summæ perfe-ctionis.

INDEX EORVM, quæ in singulis capitulis Libri de Inuentione veritatis, continentur.

16 De

Finis Inuentionis veritatis.

INDEX EORVM, quę in singulis capitibus libri Fornacum continentur.

In prima parte de mōdis operandi hęc continentur.

In secunda parte, De rebus præparandis hæc continentur.

In tertia parte, De perficiendis, & alteratiuis, hæc continentur.

Finis libri Fornacum.

INCIPIVNT VERBA RERVM PROficientium.

DIXIT Abualy: Incipio & dico in nomine Domini, quòd in primo capitulo primæ Dictionis ostenditur ratio super magisterium: vtrum sit vel non: vbi figurantur nomina quatuor Elementorum diuersis nominibus: ibi etiam fit mentio de muscis, de scarabeis, de formicis, & de numero: de alchyzara, de fumo magisterij, de gallinis, de tructis, de aquila & bufone. Ibidem etiam fit collatio inter magistrum & discipulum de Elementis, & de cxlv. complexionibus, & de proprietatibus elementorum.

De Farinis.

DIxit Abualy Abincine, & verbum est dictũ, quòd accipias de farina sicali, & de farina milij, & facias de vna quoque singulos panes: & facias ollas, in quibus ipsos panes coquas in hũc modum: Accipe terram magisterij, & facias ollam ro-

tundam, non sit quadrata, nec sit longa, sed sit bene rotunda, & coque ad ignem, & mitte ibi panem quē fecisti de farina hordei. Secunda olla in qua mittis farinam tritici, facias sicut prædictam fecisti. Tertiam & quartam in eundem modum. Ratio cur debet homo mittere farinam hordei, antequam mittat farinam tritici: hæc sunt verba Philosophi: & omnis homo non intelligit ea, nisi ipse qui est de natura Philosophorum. Omnes farinas istas inuenies in quadam archa mistas, tu debes eas eligere & mundare vnamquemque in parte, & postea eas coniungere pulchra coniunctione, & spatiose, & ibi est magisterium. Et non permisceas in opere tuo muscas, nec scarabeos, nec formicas: facias opus tuum ex mirtis & de virgis de alchizaran, & de lacte caprarum, & de aqua maris, & intelliges seu inuenies magisterium: habeas oua gallinarum nigrarum, & misce ea cum ære, & habebis aurum & argentum quantum volueris: & intellige. Dixit Abualy: hæc sunt verba simulata Philosophorum, & hæc sunt verba secreta: debes habere sensum primum, & subtilem intellectum, vt intelligas hæc verba, & alia similia. Debes facere furnum magisterij in hunc modum, furnum de duodecim palmis in longitudine, & tot in latitudine, vigintiquatuor in altitudine, vt mittas

tas

tas panes ibi farinarum ad coquendum: & vt iungas & colligas, & compleas magisterium tuum: similitudo primi panis, secundi, ignis: similitudo panis tertij aer: similitudo panis quarti, aqua: graue est ad intelligendum auripigmentum: leue est ad intelligendum argentum viuum: malum est ad intelligendum sulphur: bonum est ad intelligendum sal armoniacum.

De Gallina.

Gallina est in tribus modis missa in pane, assa igni, cocta: Tructa fit duobus modis, illa est bona ad comedendum in bona aqua, aut in bonum vinum. non comedas festinanter, nec comedas quod non bibas, nec bibas quod non manduces. Verbum directum de carne pinguioris comede: non manduces de filio cuius mater bona non sit. Verbum tibi dicam rectum & obscurum, & si intelligas, est bonum: quatuor in vnum, & vnum in quatuor, & quatuor de vno: hic habes magisterium. Res cuius caput rubeum est, & pedes albi, & oculi nigri: quid est? hoc est magisterium. Aquila quæ volat per aerem, & bufo qui vadit per terram, hoc est magisterium. Verbum verum tace, & loquere: loquere & tace: ibi est totũ magisterium. Modo dicam tibi pulchrum verbum: verbum scil. philoso

phorum: Ego habeo tibi dicere. Quid sunt quatuor elementa? Quatuor elementa sunt: prima destillatio: secunda destillatio: tertia destillatio, & quarta lauamentum.

Incipit Porta elementorũ collocutio inter discipulum & magistrum de elementis, de centum quinquaginta quinq; complexionibus, & de proprietatibus quatuor elementorum.

MOdò quære sicut quærunt à Magistro, & sis bonus discipulus. Dicit Discipulus, de quo est principium magisterij nostri? dicit Magist. de Sapientia elementorum. dicit Discipulus: Quot sunt elementa? Magist. Ignis, Aer, Aqua, Terra: Discip. Cui naturæ est vnumquodque illorum elementorũ? Magist. Natura ignis caliditas & siccitas: natura aeris caliditas & humiditas: natura aquę frigiditas & humiditas: natura terræ, frigiditas & siccitas.

De rebus absconditis in elementis.

Dicit Discipulus: Quæ sunt res abscondi tæ, quæ sunt in elementis? Magister: res absconditæ quæ sunt in elementis, in igne ascen-

ſcenſio ad cœlum: quia per ignem fit Sol. Aer eſt ſubtus ignem: quia minorem habet effectum: Aqua eſt ponderata, non tantum quantum terra: terra eſt nimium ponderata. Terra ſoluitur tardè: aqua citò ſoluitur: aer citò ſoluitur, ſed nō tàm citò ſicut aqua: ignis ſoluitur citius, ſed magis tardè quàm aer ſoluatur, & ſoluitur citius quàm terra. Diſc. Quomodo ſciemus naturam elementorum? Magiſt. Hoc ſcies duobus modis: Si accipias terram, & ponas ſuper tuam*, ſenties quòd refrigerat æſtate, quando maximus eſt calor, & Sol eſt iuxta nos, propter magnum calorem ſiccat humiditates aquæ, quæ ſunt in terra: & remanet terra ſimplex, & cum paucis humoribus: quando venit hyems, & Sol longius à nobis, inuenies terin ſua natura frigidam & ſiccam. Diſcipulus: Vnde ſciunt, quòd ignis eſt calidus & ſiccus: quia deſiccat humores? Magiſter: Omnis homo ſcit: quia ignis eſt calidus & ſiccus: quia deſiccat humores. & hoc ſcis per ſolem, qui in hyeme ſe elongat à nobis, & dimittit faciem terrę ſiccam ab humoribus.

Quærit Diſcipulus de Aere.

Diſcipulus: Vnde ſciunt id quòd aer eſt calidus & humidus? Magiſter: Prius debes ſcire: Si aer eſt: poſtea quæres quid ſit. Di-

ſcipulus: Dic mihi ſi eſt,& ſi eſt,quid eſt?
Magiſt. Hoc modo potes ſcire quòd eſt de barchinis ferrariorum: quia bene ſcis, quando trahitur, impletur barchinus de aere, & quando emittit, ſufflat ignem. Si accipias vnum, & infles illum, tu videbis quòd inquantum magis inflatur, magis ampliatur, vſque quòd non poſsit magis inflari: & poſtea quando aperies, aer exiet, & ſenties illud vbicunque tetigit in corpore tuo. Cum iſtis rationibus potes ſcire: quia aer eſt in ventis, & cum alijs multis. Diſcipulus: Verum eſt, quòd aer eſt ventus: modò dic mihi: vnde hoc ſciuerunt, quòd aer erat calidus & humidus, ſicut mihi dixiſti?
Magiſter: Hoc ſciunt duobus modis cur aer calidus eſt: quia quando tu vis aquam vertere in aerem, hoc facere non potes abſq; igne: alia, quia aer eſt cibus ignis.

Quòd Aer eſt cibus ignis.

Diſcipulus: Vnde ſciam: quia aer eſt cibus ignis: & cibus eſt natura in ventis?
Magiſt. Si vis videre oculis, quòd aer eſt cibus ignis, accipe lampadem vnam, & mitte ibi de oleo ſufficienter, & mitte illam in vrceo terreo, & cooperi os, & citò extinguetur lampas: ideo quia aer eſt incluſus, & non habet vnde viuat ignis. Et ſi vis ſcire, quòd cibus eſt natura in vẽtis: vide, quia

homo quando comedit panem, viuit, si comederet scamoneam, moretur: quia panis est naturalis cibus hominis, & scammonea non est. Discipulus: Vnde scire potuerunt, quòd aer est humidus? Magister: Hoc duobus modis sciuerunt: vnus modus illorum est, quòd humiditas balnei humidat corpora nostra: secundus est quòd aer coniũgitur, & cadunt inde guttæ & humidat se: hoc scrutare: & potes scire in cucurbita aquæ rosaciæ, & ibi inuenies, & in cucurbitis distilationis lapidũ nostrorum. Discip. Bene intellexi, quòd natura aeris est caliditas & humiditas.

De natura abscondita aeris.

Magist. Dic mihi, quæ est natura abscondita aeris? Est leuitas & festinata solutio: leuitas eius quæ est super aquam, & dimittit omnia corpora ingredi in eum. Et ideo multi stulti putãt, quòd aer non esset in seculo: quia omnia corpora ingrediebãtur in eum, & festinata solutio est, quòd citius vertitur in aquã, & citò vertitur in ignem: quia tu vides, quòd quando incendas paruũ ignem, & mittas ibi de pingui oleo, videbis quòd multum crescet flamma eius: nam aeris fit, sed quia tam citò vertitur in ignem magis q̃ fit quãtitas eius ignis. Discip. Intellexi totã materiã aeris, sc. quia nõ tàm citò vertitur in ignem, cur non est de calore ignis? Magi-

ſter: Si eſſet totum de vno colore, & viuens vnum, & cibus non debet vnum eſſe de ſua materia.

Quærit Diſcipulus de Aqua.

Diſcipulus: Poſtquam ſcio de Aere, dic de qua materia eſt aqua. Magiſter: Natura aquæ eſt frigiditas & humiditas. Diſcipulus: Vnde hoc ſcire potuerunt? Magiſter: Propter illos qui natant in aquam: quia refrigeratur corpus eorum, & humidatur. Diſcipulus: quia vidi multos natantes in aqua, & calefiebat corpus eorum. Magiſter: Hoc accidens fuit, & non res naturalis: quia aqua frigida, quando tetigit corpus refrigerat illud, & fugit calor naturalis: & quando deficit calor, aqua exit: calor vt calefaciat, quòd aquam tetigit, & calor ille talis. Si multa eſt aqua multum refrigerabit corpus hominis: ſed aqua humida eſt, quia eſt currens.

Exemplum de Melle.

Diſcipul. Si omne currens eſt frigidum: mel cur eſt calidum? Magiſter: Mel eſt calidum per vim, & nō peractum: & verum eſt quòd maior pars currentium eſt frigida, & eſt aliud ſignum, quia aqua eſt humida: quia dimittit res ingredi in corpore ſuo, & quia non eſt ſua humiditas quāta eſt aeris, non ingrediūtur ibi omnes res, ſicut faciūt in aere.

Diſci-

Discipul. Intellexi quòd aqua est frigida & humida.

De naturis absconditis aquæ.

Magister, dic modò quæ sunt naturæ absconditæ de aqua. Mag. Naturæ abscondite de aqua sunt pondera,& leues solutiones. Discip. Ne cures laborare mecum, vt dicas mihi rationes per naturas absconditas de aqua: quia iam intelligo bene naturas quatuor elementorum, & naturam absconditam vniuscuiusq;:& rationes sunt omnia. Mag. Benedictus sis,quia tam bonum habes intellectum.

De conuersione elementorum in alterutrum.

Iam perfecimus rationes quatuor elementorũ per naturas quæ sunt extrà, & quæ sunt infrà,modò debes scire vnumquodque elementorum quomodo vertitur in naturam alterius elementi. Primùm scias,quia cum decoquis aquam ad ignem tamdiu quòd non remaneat de ea non potest esse quòd omnino desinat esse,quia fumus efficitur,&fumus est aer:& aer est ignis. Si tu accendas lampadem,scis quod non viuet absque coniunctione aeris: Ergo aqua est ignis,&ignis vertitur in aquam per vim. Quomodo? Si tu accipias lampadem,& extinguas,vbi erat ignis vertitur in aerẽ:q̃a nõ potest esse q̃d corpus ignis

in nihilũ redigatur,nec vllum corpus in quo ſit longitudo & latitudo in nihilum vertitur. & ſi tu iungas illa, aer, quando extinguis ignem, totum vertitur in aquam: ergo ignis per vim vertitur in aquam,& ſic potes ſcire quòd aer vertitur in ignem & aquam, & aqua in aerem,& ignis in aerem,& terra vertitur in ignem: & tu vides quòd de terra ſurgit puluis:ille puluis vertitur in aerem,& aer in ignem,& ignis vertitur in terram: quia tu ſcis quòd aer vertitur in ignem, & aer vertitur in aquam,& aqua (quando congelatur & calor tetigit eam) non poteſt cito deleri. & iam dictum eſt, quòd omnia elementa vertuntur in alia.

Oſtenſio quod omnia quæ ſunt in mundo ſunt de quatuor elementis.

Modò oſtendam tibi, quòd omnia quæ ſunt in mundo, ſunt compilata de iſtis quatuor elementis. Debes ſcire, quòd ſunt res in quibus duo elementa ſunt maiora, & duo in quibus vnum maius eſt,& tria minora: & ſunt in quibus omnia æqualiter ſe habent. iſti quatuor modi ſunt aliquid, modo diuidá per diuerſitates ſiue differentias ſiue partes.

De diuerſitatibus elementorum.

Prima diuerſitas eſt,quòd ignis & aer ſunt maiora: ſecunda, quòd ignis & aer ſunt mino ra:ter-

ra: Tertia, quòd ignis & aqua ſunt maiora: Quarta, qđ ignis & aqua ſunt minora: Quinta, quòd ignis & terra ſunt maiora: Sexta, quòd ignis & terra ſunt minora: Septima, quòd aer & aqua ſunt maiora: Octaua, quòd aer & aqua ſunt minora: Nona, quòd aer & terra ſunt maiora: Decima, quòd aer & terra ſunt minora: Vndecima, quòd aqua & terra ſunt maiora: Duodecima, quòd aqua & terra ſunt minora. Iam habes primum genus: & modò habes diuerſitates ſecundas.

De tertia diuerſitate.

Prima diuerſitas, ignis, aer, aqua ſunt maiora: ſecunda ignis, aer & aqua ſunt minora: tertia aer, aqua, terra ſunt maiora: quarta, ignis & aqua & terra maiora: quinta aer, aqua, terra minora: ſexta, ignis, & aqua, & terra minora: & in hoc modò ſi diuidas illos modos, veniunt tibi de primis xvj: de ſecundis ſexagintaquatuor: de tertijs xlvij: de quartis (de quibus modo dicemus) xviij. Sunt omnes centum xlv.

De quarta diuerſitate.

Modò dicam tibi de quarta diuerſitate. Ignis multus, aer minus, aqua minus, terra minus. Secunda diuerſitas, aer multus, aqua minus, terra minus, ignis minus: & quia ſcio q̃a tu es acuti ingenij, & primus tu trahes omnes iſtas centum xlv diuerſitates ad lucem:

& figurabis eas, quòd eas benè intelligas:& ſcias omnia corpora quietata.& debes intelligere hoc:quia ſcias de omnibus rebus quæ ſunt compoſitæ in ſeculo,& videas quę ſunt primæ,ſecundæ,tertiæ,& quartæ: & in quo loco illa res eſt. & quando hæc intellexeris, ſcies omnes res : quomodo ſunt , & vnde ſunt : Scias quia omnes res quæ ſunt creatæ in ſeculo,vitales, herbales & naturales , omnes ſunt cōpoſitæ de iſtis quatuor elemẽtis,& ad iſta quatuor elementa ſe ſoluunt.

Quomodo quatuor elementa ſe ſoluunt.

Verbi gratia tu vis ſoluere pomum in quatuor elemẽta vnde captum fuit.Primum debes videre in quo loco eſt, & ſi eſt de prima diuerſitate , in quo loco eſt primæ diuerſitatis: & ſi eſt de ſecunda diuerſitate , & in quo loco eſt:& ſi eſt de tertia,& in quo loco eiuſdem eſt:& ſi eſt de quarta,& in quo loco eiuſ dem eſt.Tu debes ſcire quòd pomum eſt calidum & frigidum , & ſiccum & humidum per fortitudinem non factum.quòd ſi calidum eſſet per factum, ſi quis tangeret eum combureretur: Si frigidum eſſet per factum,ſi quis tangeret eum refrigeraretur. & ſic de ſiccitate & humiditate.& ſi pomum eſſet ignis per factum,aſcẽderet ſuper aera per vim, vbi eſt ignis ad ſuam naturam. Secundum Platonẽ

aſcen-

ascéderet ad stellas: secundū Aristotelem super aerē, quia Plato dicit, quòd ignis est de stellis: & Aristoteles dicit, quòd ignis est in altiori loco, qui est prope aeras: & ꝑpter cursus stellarum feruescit aer, & efficitur ignis naturalis. & si esset aer, pomum non esset corpus ponderatum: & si quis rursum eleuaret eum, non premeretur ad terram. Et si esset aqua, esset res mollis, currens. Et si esset terra, esset tanti ponderis, quòd non teneret se in arbore. Sed quia est mixtum de aere & aqua de igne & terra, procesit inde res quæ non est simplex, sed sunt ibi omnes per vim. Quia tu scis si miscueris aliquod elementum simpliciter cum alio simplici, procedet inde res alia, quæ non erit elementum: sed erunt ibi duo eleméta, quæ miscuisti per vim. Et si tu vis soluere ea, & redigere in suam naturam, verbi gratia in pomum, tere illud, & pone illud in cucurbita cū alembis, & mitte in ignē, & distilla illud sicut destillatur aqua rosacea, & exibit inde primùm aqua simplex, & qđ remanebit combustū, est in eo aliquid ignis cum terra mixtum, & habebis inde aquam & terram, & ignis qui versus fuit in fumum, & ignis qui remansit in aqua, & aer qui versus est in aquá, quia non habuit vnde procederet. Et qui dicebat quòd aer non erat in pomo, proijciat eum super aquam & natabit: & quia natat aer est in pomo, & non potest

inergi ſubtus. Modò audiuiſti &intellexiſti, quomodo pomum eſt de quatuor elemẽtis, & ſoluit ſe ad quatuor elementa.

Exemplum de lacte & caſeo.

Qui portaret lac,dic mihi,quomodo faceres,& in quo loco diuerſitatum,qui lac duceres tibi,deberes dicere q̃d in eo eſt,aqua multa & aer minus & terra minus: & ignis minus.& hæc cauſa vna eſt de quatuor diuerſitatibus: quia ſenſus oſtendit quòd ibi ſunt quatuor elementa, quia videt in eo aquam ſi facias illud congelari, ſed abſtrahas ab eo butirum,& habebis tres cauſas. Caſeus quem inde extraxeris,eſt ſua terra:& butirũ ſi proijcias in ignem, vertitur in flammã: Ergo oſtendit, quòd ipſe aer poſtquam eſt cibus ignis,& ſerum quod exit inde,eſt ſua aqua:& ignis eſt ibi,quia lac eſt ſanguis coctus: ergo ſanguis eſt calidus, & lac calidum: ſed calor ille eſt minimus, & non videtur: ſed per directam rationem bene eſt ibi:Et ſi vis eum ſoluere ad quatuor elementa,ſicut feciſti pomum,accipe lac dum calidum abſtrahitur à beſtia,& mitte in cucurbita cum alembic, & diſtilla ſicut aquam roſaceam: videbis quia quòd primum deſtillabis, erit clarius lacryma:& illud eſt aqua.poſt deſtillabis inde alia non tam clara,&vertitur in colore citrino,& illud eſt aer.poſtea remanebit terra combuſta in fundo nigra. modò habes aquam,aerem

rem & terram: ignis euanuit in vaporibus, & efficitur fumus, & fumus versus est in aquã. Et intellectum est, quia omnia quæ sunt in mundo de vitali & herbali sunt cõposita de istis quatuor elementis, & ad illa se soluunt. Ergo debes intelligere, omnia quæ sunt vitalia & herbalia, in quot diuersitatum sunt, & non debes aliqua ignorare de centum xlv. diuersitatibus, in quo loco vnicuique illarũ est res vitalis & herbalis: & si modò hæc nõ scis, non potes operari de isto libro: & si hoc scis, tua natura erit natura philosophorum, & intelliges librum istum & amplius.

Quòd omnia sunt composita de quatuor elementis secundum diuersitates.

Postquam intellexisti quòd omnia quæ sunt in mundo de vitali & herbali, sunt composita de istis quatuor elementis, & se soluit ad illa: & nullum ibi est quod nõ sit in aliqua de centum xlv. diuersitatibus: modò faciam te intelligere, quia quot res sunt in seculo naturales omnes sunt compositę de quatuor elementis, & non est ibi aliqua, quę non sit de aliqua de centum xlv. diuersitatibus: & soluunt se ad quatuor elementa. Et incipiam dicere tibi prius in lapide ficciori omnibus illis: In vitro sunt quatuor elementa, frigiditas, humiditas, caliditas, & siccitas, & est vnũ

de ſecundis diuerſitatibus, de illa ſcilicet, vbi aqua & terra ſunt maiora. Et ſi tu dicis, quòd calor non eſt ſubtus terram, & vitrum eſt calidum, & poſtquam ſe facit ſubtus terram vbi non eſt calor, & non debet eſſe calidum. Ego probabo tibi per iuſtam rationẽ, quia calor eſt in ventre terræ, & vitrum eſt calidum. Nónne vides quòd in diebus hyemis, quando facit magnum frigus, quando facies terrę eſt nimium frigida & ſicca, fugit calor ille in ventrem terræ, quem fecit in ea æſtas, & calefacit omne quòd ibi inuenit. & quando trahis aquam de ventre terræ, inuenies eam calidam. hæc eſt ratio quòd calor eſt ibi. Et ſi homo ingrederetur in loco illo, pateretur ibi magnum calorem in hyeme, & in æſtate magnum frigus: & non quia calor recedat penitus de ventre terreæ, ſed homo habet in diebus hyemis frigus propter tempus frigidum, & quando trahit illam aquam putat quòd ſit calida, & ipſa non mutatur à ſua natura: & ſimiliter in æſtate putat, quod ſit frigida non mutatur de ſua natura: & ex hijs quæ diximus intelligis, quòd calor eſt in ventre terræ. Modò probabo tibi quòd vitrũ eſt calidum, qui abſoluit ſe, & omne quod in igne ſoluitur, calidum: non tamen quod calor ſit ſuperabundans ſuper omnia elementa, ſed eſt ibi calor aliquantulus. Non vidiſti quòd illi qui operantur argentum, quãdo vo-

do volunt soluere argentum, faciunt instrumentum ex terra & aqua simplex, & frangũt argentũ per partes, & mittunt in instrumento, & incendunt ignem de subtus: & quando hoc multotiens faciunt in instrumento, efficitur instrumẽtum illud vitreum: & ille Artifex solus non facit hoc, qa figuli faciunt hoc: & qui faciunt caldaria & fabri faciunt similiter. & qui operantur in magisterio. Solũ hoc est verbum verum: & non putes quòd tantũ de singulis dicam tibi, scilicet ipsi qui faciunt tegulas hoc faciunt. quia si accipis tegulã & multotiens diuque decoquatur, efficitur vitreũ: quia hoc facit natura cum calore intus in ventre terræ in centenis annorum, facimus nos in paucis diebus. Modò benè intellexisti, quia omnes res quæ sunt in seculo, vitales, herbales, & naturales, quod sunt compositæ de quatuor elemẽtis, & in ipsis reuertuntur, & se soluunt. Et qui dicebat quòd in petra non erant quatuor elementa, nihil dicebat per hæc quæ diximus: quia si non possint ibi inueniri visu, inueniuntur mente. Tu intellexisti qualiter omnes res quæ sunt in mundo, se habent ad quatuor elementa. Dic mihi, qui tibi ducent lac aut sanguinem, quo modo solues eum ad quatuor elementa? & dic mihi, in qua diuersitate esset lac? Iam dixi tibi in quo loco est, & quomodo se soluit ad quatuor elementa: modò benè intellige su-

per hunc locum, quia exponam tibi totum magisterium, vnde tu possis trahere totum magisterium.

De diuersitate quarta.

In diuersitate quarta dixi tibi verbum paruum, & complebo tibi hîc. Debes videre in rebus quę sunt in seculo, si in eis inuenire poteris de istis diuersitatibus. Et sunt istæ diuersitates ignis, aer, maiores: aqua, terra minores: ignis maior super omnia: aer minor igne, aqua maior terra: & minor aere, terra minor aqua. Diuersitates aeris & aquæ, grandes: de terra & igne minores: aer maior aqua, minor aere & maior terra: terra minor aqua, & maior igne: ignis minor terra. Diuersitates de aqua & terra grandes: ignis & aer minores: aqua maior quàm terra: terra maior quàm aqua, & maior quàm ignis: ignis maior quàm terra, & minor quàm aer: aer minor igne. Diuersitates ignis & terra maiores: aer & aqua minores. Ignis maior terra: terra minor igne, & maior aere: aer minor quàm terra, & maior quàm aqua: aqua minor quã aer. Et de istis diuersitatibus facias quod facere potueris. Quapropter istas diuersitates dicunt vnamquamque rem calidam & siccã, aut calidam & humidam, aut frigidam & siccam, aut frigidã & humidam. Verbi gratia, tu scis quod ignis est magis calidus quàm aer, & aer contrarius igni in humiditate: & terra est

est frigida & sicca, & sua frigiditas nõ potest expellere calorẽ ignis, & sua siccitas crescit in siccitate ignis, & est contra aerem in omnibus modis. Aqua est frigida & humida, & cõtra ignem omnibus modis: quia ignis est calidus & siccus & aqua frigida & humida. Et si tu misceas pondera rectè de aqua & igne, qđ vellet ignis calefacere, aqua infrigidat, & è conuerso: & quod vult ignis desiccare, aqua humectat, & è conuerso.

De mistura ignis & aquæ.

Ideo quod mixtum est de igne & aqua, nõ calet, nec infrigidat, nec desiccat, nec humidat. In eundem modum aer cum terra: mittamus exemplum de diuersitatibus, de quibus dicimus. Vbi sint ignis & aer grãdes, & aqua & terra minores, ignis maior, aer minor quã ignis, & maior aqua: aqua minor quàm aer & maior terra: & terra minor aqua. Mittamus de igne vnum, de aere mediũ, de aqua quartum. De igne habet medium de calore, & medium de siccitate, in aere quartum de calore, & quartũ de humiditate: in aqua, viij. de frigiditate, & viij. de humiditate: in terra media octaua de frigiditate, & media octaua de siccitate. habemus in igne mediam caloris, & in aere quartã caloris: ergo habet in isto corpore de calore vnum minus quartum, habens in igne medium siccitatis & in terra octauam siccitatis: ergo habet in isto cor-

pore quatuor octauas siccitatis, & media habetur in isto corpore de frigiditate: in aqua vna octaua, & in terra media octaua, & sunt octaua & media. Habet in isto corpore de humiditate in aere quarta, in aqua vna octaua, & in terra media octaua. Sunt tres octauę. modo auferimus de calore frigiditatem, quę est octaua & media, & remanent in isto corpore quatuor octauæ & media. Modò auferamus de siccitate humiditatem, & est humiditas tres octauæ de quatuor octauis, & media: remanet de siccitate vna octaua & media: Ergo corpus istud est calidum & siccum. quod si vult octaua & media frigiditatis quę est ibi * frigescere, octaua & media caloris nō dimittit. & si velint tres octauæ humiditatis humidare, non dimittunt hoc octauæ siccitatis quas cepimus. Ergo corpus istud est calidum & siccum: quia hæc duo, scilicet calidi tas & frigiditas non calefaciunt, nec frigidāt: quia calefactio quā hoc corpus facit, est propter calorem nimium qui ibi est. & sic fit de siccitate & humiditate. Et postquam habes calidum & siccum per hęc quę prædiximus: Modò faciamus exemplum de frigidò & humido: Accipe corpus quod sit de diuersitate quarta, de qua superius diximus, quòd sint in eo aqua, aer grādes: & terra & ignis minores: aqua grandis, aer minor aqua, & maior terra: terra minor aere, & maior igne: ignis minor

minor quàm terra. Aqua vnum, aer medium, terra quartam, ignis octauam. in aqua medium frigiditatis & medium humiditatis, in aere quartum caloris, & quartum humiditatis: in terra octauum frigiditatis, & octauum ſiccitatis: in igne media octaua caloris, & media ſiccitatis: ergo habẽtur in iſto corpore de calore duæ octauæ & media, de frigiditate quinque octauę, de ſiccitate octaua & media, de humiditate ſex octauę. Ergo quando tollimus ſiccitatem quæ eſt octaua & media: de ſex octauis de humiditate, & quando tollimus calorem quæ eſt ſecunda octaua: media de frigiditate quæ ſunt quinque octauæ, remanent duæ octauæ & media de frigiditate: ergo corpus illud eſt frigidum & humidum: quia ſuperant in frigiditate duę octauę & media: & de humiditate quatuor octauæ & media: quia ſi calor quem tollimus de frigiditate vult calefacere: infrigidabit frigiditas quã tollimus & ſic eſt inter frigiditatem & humiditatem & ſiccitatem: ergo corpus iſtud eſt frigidum & humidum, & non ſubtuliabimus multum: quia oportet facere librum in ponderibus & in ſpeciebus: quæ ſunt calidæ & frigidæ & ſiccæ & humidæ: & vnaquęque earum in quo gradu eſt: & quæ eſt ante gradum & in gradu: & explanabis qđ iſtę centũ xlv. diuerſitates ſunt ante gradus: & quando quis dicit hæc ſpecies eſt calida & ſicca:

& frigida & humida vult dicere ante gradus; & quando homo vult reducere eam in gradum, ponderat eam in hunc modum, & facit eam calidam & ſiccam aut frigidam & humidam, de quacunque diuerſitate ſit iſtarum diuerſitatum.

Quòd omnes res ſunt compoſitæ de quatuor elementis.

Poſtquam intellexiſti res huius mundi, vitales, herbales & naturales ſunt compoſitæ de quatuor elementis, & ſunt in aliqua diuerſitate prædictarum, & ſoluunt ſe ad quatuor elementa. Poſtquam bene intellexiſti, & bene ſciuiſti, modò eſt hora, quòd diuidamus ſermonem quatuor elementorum: & incipiemus loqui in Dictionibus libri noſtri, ſingulatim, & explorabimus capitula vniuſcuiuſq; ſingulatim, & Portas cum verbo largo, & intellectu completo, ſecundum quod volumus facere in iſto libro, & viam philoſophorum tenebimus ſi Deo placuerit, cum fortitudine illius, qui fecit mundum. Sed ſi tu vis facere ſecundum rationem aliquod opus iſtius libri, quanta locuti fuimus huculque ſcrutare & intellige: ſin autem in vanum labores, & non putes quòd ſis in via philoſophorum: quia qui operatus fuerit in iſto libro antequam portam iſtam elementorum bene intelligat, in vanum laborat: & ita intédit

dit, vt asinus ad ceruam nõ videt: verbi gratia, si tu facere vis aliquam calcem, aut aliquod linimentum, aut iungere aliquod corpus cum alio, debes scire corpora in qua diuersitate sunt, qualiter iuncta, id est composita, & qua intentione faciunt calcem, & lauant: & qua intentione dicemus quicquid dicimus, quicquid facimus, lege multũ portam istam, & stude eam: & lege & intellige, & ad Deum te commendo. Laudetur Deus: quia compleuimus Portam elementorum: & incipiemus primam Dictionem: de decem Dictionibus libri nostri, in nomine Domini.

Explicit porta Elementorum.

INCIPIVNT CAPITVLA PRIMAE *Dictionis.*

CAPVT I.

PRIMVM capitulum de sex corporibus, quæ se malleo elongăt: & de mercurio, & sulphure, & de septem proprietatibus, quæ sunt caliditas, frigiditas, siccitas, humiditas, leuitas, ponderositas, solutio, & de sale armoniaco soluendo: & quod septem corpora sunt de sulphure & mercurio: & de modo quærendi scilicet, si est, quid est, quomodo est, cur est: & de tribus mixturis.

Secundum capitulum est, in quo ostenditur ratio, qđ non potest esse quin sit magisterium: ibidem etiam ostenditur, qđ via rationis est tribus modis de dialectica, de philosophia, & de arte sophistica, & de mercurio indurando, & de lapidibus, & quod Plato dixit in filio suo esse magisterium lapidis: & de complexione mercurij.

In tertio capitulo disputat contra Geber, & de eius obscuritate: & quomodo seducebat omnes.

In

In hoc quarto capitulo disputat contra Iahiæ Abindinon: ibidem etiam ostenduntur quæ sunt operi necessaria.

In hoc quinto capitulo fit commendatio de operibus Abunazer Alpharabi, & tractat de lapidibus: & Hermes dixit, magisterium esse de me & filio meo. Agitur etiam de lapide fœtido, & bene olente: & quòd de sanguine sunt quatuor elementa: & quòd auripigmentum & sulphur, & sales non sunt de substantia alexir, sed valent ad ablutionem: & de auripigmento sublimando, & de luna facienda, & quòd mercurius post sublimationem debet lauari: & ratio quare lapis diuiditur in quatuor elementa: & quare lauantur corpora de magisterio Abimezer Alpharabi, de mercurio indurãdo, & abluẽdo ære.

Sexto capitulo agit contra Maurienum: & agitur ibi de capillis, de ouis & sanguine: & iterum de mercurio indurando: & quòd marchasita non ponitur in alexir: & de stanno: & iterum de sanguine: qui fuerint magistri istius artis: & iterum de mercurio sublimando & indurando, & soluendo: & qua re fit solutio vel induratio.

In septimo cap. disputat contra Abbubatrẽ Maomet, & de cõmendatione Razę philosophi, & de mercurio indurando, & olla facienda: & quarto fit de grosso gracile, & de lapidibus: & quòd spiritus capiunt essentiam in

in corporibus non præparatis, & de stercore equino, & de fortitudine seculi, ad indurã dum mercuriũ: & de ratione colligendi fortitudinem seculi, & de faciendo auro medio criter bono, & de fermento.

In 8. capitulo disputat cum omnibus illis qui negant magisterium: ibidem etiam agitur de fortitudine seculi, & eius medicinis, & quòd per oculũ intelligitur mercurius, & de cera nigra, alba & rubea: & quid sint oua nigræ gallinę, quid aquila, quid griffus, & de figuratiuis nominib. elementorum, & quid sit leuamen, & de testudine, & quòd per caules plumbum intelligitur, & de marchasita, & de yritio & rafano, pastinaca & auripigmẽto, & quòd per marchasitã ad aurum sanguis intelligitur: & per marchasitam ad lunã oua intelliguntur, & de lingua hominis syluestri, & de calce, & quid sit spõsalitiũ, quid alexir.

In 9. capitulo loquitur: Si est lapis noster animalis, & de lapide vitali, & qualiter Geber seducebat homines in lapide, & de mercurio sublimãdo per fortitudinem ignis siue aliena appositione, & de eodem sublimãdo tribus modis: & quòd aliud est proijcere corpus super alexir, & aliud est proijcere alexir super corpus: vbi notatur corpus minus, & corpus maius, & de ordine præparationis alexir, & quicquid mittitur in alexir sublimatur, vt 4. elementa: mercurius, fermentum

mẽtum, corpus minus, & de cera rubea, i. de sanguine, & de præparatione alexir, & proiectione fermenti, de mercurij fortitudinib. & corpore minori, & fermẽto, & de tribus modis proijciendi puluerem nostrum: quia res proijcitur, & de probatione Solis vel Lunæ artificialis, & de vtilitate magisterij, & quòd corpus non benè coloratur, nisi appositione fermenti, & quòd nõ valet opus sine mercurio indurato, & tamen alibi dicit contrà.

In 10. capitulo agitur de lapide herbali, i. capillis, & quantum durat alexir, & auripigmentũ, vel sulphur, vel sales non intrant in alexir, sed valent ad corpora, & quòd cum aqua lapidis herbalis induratur mercurius, & soluuntur corpora.

In 11. capitulo tractat, si est lapis noster propriè naturalis: agit ibidem de ouis, & quid sit lapis naturalis, & quòd aqua lapidis inducat mercurium, & tangit omnes res, & quòd quãdoq; pro mendacio veritatem intelligamus, & de mercurio rubificando, & de ponderibus, & quòd in decuplum valet magis res sublimata quàm alia.

In 12. capitulo tractat qualis est noster lapis, & quid est, & quales capilli vel oua, vel sãguis debeãt assumi, & de stercore equino, & de ordine magisterij, & de ☿. indurãdo, & de sale armoniaco soluẽdo, & qđ ꝑ sulfure rubeo intelligatur sol, et de corpore molliẽdo, et de

acri facere dulce, & quòd per ignem intelligas fimũ nimis calidũ, & de laminis cupri & de vrina, & de aceto, & de ære ad album & de Saturno ad rubeum, de formula in cuneis, & corpora mollificãdo, & de illis quod in eis ponimus, & de tribus modulis, id est, formis, & quòd sublimatio sæpius reiterata scilicet auripigmenti, & sulphuris magis valebit.

In nomine domini incipit liber Abuali Abincine, qui fuit vnus de magnis philosoph.

Prooemium.

IN nomine Domini creatoris omnium, & factoris cum magno magisterio, & cum magno sensu, & magna prudentia dixit Abualy Abincine incipiam cũ virtute illius, qui primò incepit, & dicam cum virtute eius in dictione prima decem dictionum isti us libri Animæ, & in capitulo primo duodecim capitulis, & dictione prima, & faciam te bene intelligere: primũ cum ratione philosophi, & postea cum visione oculorum, & hoc in nomine Domini.

Capitulum primum primæ dictionis.

Dicit Abualy, qui sunt philosophi dicunt: quia sex sunt res, quæ possunt elongari cum malleo ad fornacem, scil. aurum, argentum, stannum, cuprum, ferrum, plumbum, creantur, naturaliter subtus terra: & adhuc dicũt, quòd

quòd aurum viu. auripigmentum, ſulphur, ſal armoniacũ, qui creantur naturaliter ſubtus terram: & ſi quando quæſierimus aurũ viuum, i. argen. viuum, dicunt, quòd aurum viuum eſt res quæ naſcitur ſubtus terram, propter humiditatem magnam exiſtentem in loco illo: & pro multo aere: & hoc euenit propter Solem & aerẽ qui tangunt eum: ideò efficitur currẽs propter humiditatem, et frigiditatem quæ ſunt in eo, & non efficitur, niſi in loco frigido: & dicunt, quòd hoc aurum viuum eſt res de quarta diuerſitate, vbi eſt de aqua multa, & aer minus, terra minus, ignis minus: & quia fugit de igne, non eſt niſi per calorẽ exiſtentem in igne: quia cùm accedit ad ignem, maior pars eius eſt ex aqua, & aqua eſt contra ignẽ, & fugit contrarium à ſuo contrario: & quando incipit calere, deſiccatur, & vertitur iuxta in materiã ignis, & aſcendit ſicut ignis: & ſi multum ei dederint ignẽ, & ſic in loco clauſo recedit in de humiditas, & vertit ſe in calorem ignis accidentalem: & hoc quod dicunt vermilion. Et dicunt homines naturales, quòd eſt aurũ viuũ. Et ſi quæris ab eis, quid eſt auripigmẽtum, dicent tibi: quia auripigmentum eſt res terrena: & eſt vnũ de quarta diuerſitate. Terra nimis, aer, min9, ignis min9: aqua minus: & dicit, quòd ignis & aer eſt maior totius rei quãdo mittitur in alote, aſcendit: hoc eſt ve-

rum:& propter hoc dicũt, quòd aer & ignis sunt magis,& dicunt, quòd auripigmentum est contra aurum viu. & non omnino: quia sicut ille dicit & est verum, quicquid homo naturalis dicit, est verum: & ita est de omni homine, quanuis naturalis sit: verum quia in quacunq; causa huius mundi debet homo quærere 7. proprietates, & hæ sunt, calor, frigiditas, siccitas, humiditas, leuitas, põderositas, solutio in omnibus rebus, quæ in hoc seculo sunt: debes scire in vnaquaque quot sint istarum, & quando vult accipere suum cõtrarium, verbi gratia: si sit res, quòd calor sit ibi maior, minor siccitas & frigiditas minor, & humiditas minor, & leuitas maior, ponderositas minor, & quòd citò soluatur: eodẽ modo debet accipere contrarium suũ, quòd sit ibi humiditas maior, frigiditas minor, & siccitas minor, caliditas minor, põderositas maior, leuitas minor: soluatur tardè, si hoc modo est suum contrarium in om nib. modis, & si nõ scias quomodo est suum contrarium de omnibus 7. proprietatibus, & auripigmentum est contra aurum viu. in hoc modo auripigmentũ terra maior, ignis minor, aer minor, aqua maior, minor leuitas, maior põderositas, minor solutio tardè.

De *auro viuo*.

Aurum viuum humiditas maior, frigiditas minor, siccitas minor, calor minor, ponderosi-

derofitas maior, leuitas minor, folutio tardè contrarium auri viui ad auripigmentum eft in frigiditate & humiditate, & ficcitate, & in calore, & in folutione, & põderofitate funt æquales.

De fulphure.

Homines naturales dicunt, quòd fulphur eft calidum & ficcum, & habet proprietates auripigmẽti, & non habet tantum calorem quantum auripigmentum.

De fale armoniaco.

Naturales dicunt, quòd fal armoniacũ eft medium inter auripigmentũ, & aurum viu. & primũ dicemus cuius naturę eft fal armoniacus ficut dicunt philofophi. Ipfi dicunt, quòd fal armoniacus fe facit fubtus terrã in loco calido, & dicunt quòd eius calor non eft tantus ficut ignis, & minus calor aeris, & ideo qui mitteret in loco aeris non falleretur, & in loco ignis non falleretur in hoc magifterio, fed fi tu vis fcire qualiter fal armoniacus fit medius inter auripigmentum & aurum viuum, debes fcire, quòd auripigmẽtum eft calidũ ficut ignis, & aurum viuum eft frigidum ficut aqua, & hoc fal armoniacum non eft calidum ficut ignis, nec frigidũ ficut aqua: ideo eft mediũ inter vtrũq;, & auripigmentũ eft ficcũ, & aurum viu. humidũ, & fal armoniacũ non eft ficcũ neq; humidũ.

quia si tu vis soluere eum, dum siccum est, pista eũ, & imple ex eo vnum stẽtinum, & proijce in aqua calida, & bulliat: & inuenies eũ humidum sicut aquam: & hoc quod tibi dico, adhuc explanabo tibi in capitulo de Salib. Vides quòd non est tàm siccũ quomodo auripigmentum: nec tá humidum, vt aurũ viuum, & est medium inter ponderosum & leue: ideo est medium in omnib. & ascendit sicut ascendunt ista alia tria.

De auro.

Sed dicunt philosophi, quòd aurũ fecit se in vẽtre terræ, cum calore magno in multis annis, & fecit se de auro viuo pulchro, cum sulphure rubicundo, claro, absq; lapidib. coctũ per 100. annos, & amplius: & adhuc dicemus hoc quod ptinet ad aurũ in sua porta.

De argento.

Sed argentum sicut dicunt philosophi, efficitur de auro viuo, & claro, & sulphure croceo coctis per centena annorum.

De cupro.

Cuprum efficitur de auro viuo grosso, de sulfure rubeo grosso coctis per 100. annos.

De auro nimis cocto.

Sed scire debes, quòd aurũ est nimis coctũ: & ideo neq; ignis, neq; aer, neq; terra, neq; aqua delet eũ: quia calor cogit eũ. coxit per 100. annos, & indurauit eum nimis, ita quòd nulla res potest eum delere.

Quòd

Quod argentum est crudum.

Et argentum est crudum, & non coctum: ideo terra delet eum.

Quod cuprum est combustum.

Cuprum est combustum, ideo non delet eum terra, nisi per multos annos: sed ignis citò consumit eum.

De plumbo.

Dicunt philosophi, quòd est factum subtus terram de auro viuo grosso & spisso, & de sulphure pessimo & impuro, crudo, parum cocto.

De ferro.

Ferrum est subtus terra de auro viuo spisso, & de sulphure rubeo spisso nimis cocto.

De sulphure rubeo ferri, & quod odor plumbi calcinat aurum.

Et si vis scire quod est sulphur de ferro rubeo, id est calefacto: proijce ibi acetum & videbis suum azeiar rubeum, sed est de meliori sulphure quàm plumbum: quia plumbum in tantum de pessima natura est, quòd cum suo odore frangit aurum, & stringit aurum viuum: quia quando aurum soluit, si darent ei odorem de plumbo vertitur in calcem do nec redigat eum magisterio: & totum hoc nolo hîc explanare, quia loca sua habet, &

ſua capitula abſtracta p explanare vnáquanque rerum, quid eſt, & quomodo eſt, & quot modis eſt, largiſsimo verbo ſi Deo placuerit. Sed ego nolo te hîc docere, niſi verbis philoſophorum: quia hîc libitum eſt largius per omnes res intelligere.

Quæſtio ſi eſt, quid eſt, quomodo eſt, & de alchimia ſi eſt.

Huc vſque locuti fuimus de verbis philoſophorum in ſex prædictis, quæ ſunt quæ ſe elongant: & modo incipiemus, Quali modo quęrit homo ſi eſt: Quia nullus homo poteſt ſcire aliquid, niſi quærat in iſtis quatuor quęſtionibus, ſi eſt, quid eſt, quomodo eſt, cur eſt. Reſponſum de eo ſi eſt, debet eſſe, non, aut ſic. Si dicit non, non reſtat quæſtio: ſi dicit ſic, debet quęrere quid eſt. Reſponſum de quid eſt, deſcriptio eſt. Reſponſum de quomodo eſt, partitiones ſunt. Reſponſum de cur eſt, ſunt vtilitates eius. Et modo dicem9, quomodo debet homo quærere ſi eſt. Si tamen eſſes in heremo, vbi non eſſent domus, nec homines, & inuenires domum bene fabricatam, & portæ clauſæ eſſent, ſic quod non poſſes ingredi, dic quomodo quæſieris ſi eſſet ibi homo, aut non? modò dic mihi quinque ſenſus: Quæram ſi eſt ibi homo caput primum, quæres per viſum: quomodo videbis? Si videbis fumum aſcendere de domo illa: aut ſi videbis inde aquam procede-

re,

re, quod ſit de opere hominum, ſcies quòd fumus non eſt niſi de igne, & ignem faciunt ibi homines. Et ſi igitur non videas ibi, nec aliquid aliud, vt tu poſsis cognoſcere quod non ſunt ibi homines per viſum, accedes ad portam, & inquires per auditum (ſcilicet ſenſum ſecundum) quid eſt: ſi ibi audies ſonum quem faciunt homines. Et ſi non audies, quęres per ſenſum tertium, qui eſt odoratus: videbis ſi odorabis aliquid, quod faciant ibi homines: & ſi cum iſtis prædictis tribus non potueris ſcire quòd ibi ſint homines: non poteris ſcire cum alijs duobus reſiduis: & ſi potes ſcire quòd homines ſint ibi, ſcies res duas de quatuor petitionibus, vna quòd homines ſint ibi: ſecunda, quid ſunt homines: & tu petes ab eis, quomodo permanent ibi, & cur: & ſcies omnes quatuor petitiones. Et ſic debes quærere de omnibus rebus ſi ſunt: & ſi ſunt, quid ſunt: & quomodo ſunt: & cur ſunt. Et modo petimus ſi eſt Alchimia. ſunt quidam de naturalibus qui dicunt: quòd non eſt Alchimia: ſed Ariſtoteles & Plato, & omnes philoſophi dicunt quòd eſt: & oculis, ſcilicet viſu, oſtendimus quid ſit Alchimia.

Ratio super philosophos qui dicunt, quod non est Alchimia.

Ratio super philosophos qui dicũt, quod non est. Responsum ad illos: Si vos concedi tis quod vnumquodque illorum sex, quæ per malleum se elongant, est factum de auro viuo, & de sulphure, aut non: si negant da bimus eis rationes quod sunt factæ de illis: hæc est ratio: quia vnumquodq; illorũ corporum efficitur currens sicut aurum viuum, & azenzar quod efficitur de istis sex, est de colore sulphuris: q̃a azenzar de ferro rubeo est, & azenzar de cupro croceum de colore viridis non bene naturalis: igitur bene debe mus scire, quod omne corpus quod soluitur, & inde efficitur azenzar, quod est factum de auro viuo & de sulphure. Si concedunt, con cedunt de quali sulphure, & de quali auro viuo est vnumquodque istorum, quæ se elongant.

Ponit exemplum de vitro.

At nos quæremus ab eis, vitrum quid est: & dicent vnum de duobus: aut dicent quod est simplex res facta de quatuor elementis. Si dicunt quod simplex res est, hoc non potest fieri: quia simplex res non est in mundo, quam videant oculi: igitur vitrum est de quatuor elementis: & videmus quod efficitur fluens, & inde non efficitur azezar: igitur

igitur bene possumus scire quòd vitrum est de terra, de qua posset fieri aurum viuum: Igitur Magistri scilicet figuli, qui faciunt terrea vasa, quando mittunt ignem in eis diu efficiuntur vitrea. Quid est quod hoc facit? Dicũt isti philosophi, quod est, quod calor solis coqueret in ventre terræ per centena annorum, facit ignis in breui hora. Igitur quis prohibet nobis, quod sulphur & aurum viuum coquit calor solis in ventre terræ per centena annorum, & inde efficitur aurum quod coquimus nos in paruo tempore ad ignem, & facimus inde aurum: quia quod coquit calor solis per centena annorum, coquimus nos ad ignem in paruo tempore, sicut illi dixerunt superius de vitro. Hæc est ratio super philosophos, qui dicũt, quod non potest homo trahere genus quod spectet suum genus de alio genere, quod non sit de sua natura.

Quòd de ordeo potest fieri res viuens.

Nos dicemus eis, de ordeo potest homo facere rem viuentem: negabunt & dicent, quod ordeum est vnum genus: & res viuens aliud genus, & non potest fieri quòd genus procedat de re quæ non est de suo genere.

Ostensio de prædicto.

Nos dicemus eis: Ergo si nos accipiam9 de stercore equi, quod non est aliud quòd ordeum, & mittimus in loco vbi calor tangat

illud procedent inde ille bestiæ, quas dicunt abaxes. Illi dicent hoc euenit de putredine stercoris, sicut muscæ de putredine aeris, & humorum hominum putredine. Dicemus eis: Ergo iam probauistis, quòd genus se facit in alia natura, & non in sua, sicuti se faciũt istæ res vitales de herbalibus. Sicut qui accipit spinam alicuius piscis, & mittit subtus algoceram, & permaneat ibi per mensem, inueniet ipsam spinam vermen, qui est centipes: ergo benè probauimus, quod bene trahit homo de genere aliud genus, quod non est de suo genere.

Contradicentes dicunt, quòd res naturales mutari non possunt.

Sed sunt alij philosophi qui non concedunt hoc magisterium, propter istam rem quam dicemus. Dicunt, quòd non est de re, cuius natura nõ est vt substineat ignẽ, quòd ignẽ substineat: & non potest fieri quòd rem coloratam discolores, & mutes eam in alium colorem, & permaneat in secundo colore, & nõ possit verti ad primum colorem: hoc qđ sit in re naturali, quod non sit vitalis, neque herbalis: quia primus color debet persistere semper, & secundus color debet deleri, & reuerti ad primam suam naturam: & adhuc magis non potest fieri, quod tu mutes vnum colorem in alium colorem: qui nõ sit de sua natura, de colore, de sapore, & de pondere viden-

dendo hāc diuersitatē &nō descēdēdo ab ea.

Solutio.

Dicemus eis rationem primā: Quia dixistis, quod nō potest fieri, quod homo trahat de natura quæ non potest substinere ignem, naturam quæ substineat ignem, quę est de vitro: quia terra cito deletur ad ignem: & quādo ignis diu tangit eam, efficitur fortis: quia non habet ignis vim super vitrum.

Solutio de colore cum exemplo latonis & vitri.

Et dicemus eis rationem super tincturā: Vos dixistis, quòd non potest fieri, quòd nulla res possit mutari de colore suo, & ille color quòd sit perēnis: ergo quid est, quòd cuprum quādo miscetur cum tucia efficitur in laton: cū mixtū est cum capillis, efficitur aurum: & nunquàm cuprū amittit colorē illum quem recipit quando mixtū est cū tucia: ergo iam probauimus qđ colores possunt mutari, & magis durat secundus quàm primus. Modò dicam⁹ vobis rationē quomodo possunt mutari res cum omnibus naturis suis. Vos dixistis, quòd nulla res potest mutari ad aliam rem in colore, in sapore, & in pondere: Ego probabo vobis, quòd potest in vitro, quia vitrum non est de colore terræ, nec de suo sapore, nec de suo pondere: & nisi esset longum narrare multa, ostenderem vobis rationes vt probarem magisterium, & visio auferet omnes rationes.

Quòd elixir tingit corpora, & non crescunt in pondere.

Et si aliquis garrulus dicat: Non potest esse verum magisterium, quòd nulla res quæ mixta est cum alia crescat in suo pondere: & hoc quod magistri dicunt, quod faciunt, qđ miscent elixir cum corporibus, non crescat elixir in ponderibus corporum. Dicemus enim, magis dabimus tibi, quod hoc noster elixir debet esse tingens patiens præparata & sic incorporanda cum suo corpore, & non crescat in eo surgens & sustinens omnes tētationes huius seculi: & ipsum semper existit bonum.

Ratio cur non crescit, & de tribus commistionibus.

Sed dicemus tibi: Cur non crescit in suo pondere? omne hoc quod miscetur cum alia re, miscet se cum aliquo de tribus modis: aut per mixtionem, quod nunquā possit diuidi, sicut tucia cum cupro: aut per mixtionē quę possit diuidi, sicut mercurius cum aliquibus de corporibus: aut per mixtionem de coniunctione, & permanet vnusquisque singulariter: sed iste elixir, qui se miscet cum corpore est cōmistio sicut tucia cū cupro: & nō augmentat in suo pōdere, sicut crescit cuprū de illa tucia: & hæc est ratio, quia tucia est res terrenalis, & nostra elixir est spiritualis: quia

lis: quia reuertitur natura sui generis ad aliud genus. Iam habes rationem per tincturam, modò dabimus rationem, vt possit reuerti de totis suis proprietatibus, sicut de re dulci efficitur amara, de alba nigra, de leui ponderosa: hoc est verbum impletum de omnibus suis proprietatibus. Si vis scire omne hoc, vide quomodo fit metallum: & ibi inuenies omne hoc quod tibi dixi. & non putes, quòd ego trahã id de suo genere ad aliud genus, & ipsum nõ sit ibi primo: sed est ibi per vim, & verè est ibi. Si ibi non esset, non posset mutari in illam naturam in quam mutatur. Et in hoc sunt duo verba: vnum est, quòd verum est magisterium: aliud est, quod non est verum. & si est verum, est sicut adhuc dicemus. Sed non est verũ, & nõ potest esse: quia inuenimus quòd tucia mutat cuprum in eodem modo, & vitrum efficitur propter longam decoctionem in ventre terræ. Ergo ferrum non potest tam citò dissolui, quia parum est ibi de auro viuo. Ergo quis prohibet, vt nos non faciamus magisterium quod sit simile huic? Modò habes rationem quod verum est.

Adhuc dicam tibi rationem, quæ est fortitudo istarum rationum: cur valent magis lapides Gir q̃ alij? & sulphur magis quàm alij, & vitrũ minus q̃ alij? Illi lapides sunt preciosi, quia efficiuntur in loco calido cũ magno

calore. Et ſicut eſt magnus calor ex parte orientis: & ſicut locus ille vbi illi inueniũtur eſt proximus Soli, ſic valent magis lapides: hoc verum eſt. Et vitrum in quantum plus tangitur de calore Solis, tantum magis valet. Et hîc non eſt locus quòd loquamur de colore lapidum. Et ille lapis qui magis ſuſtinet ignem & alios labores, ille magis valet. & ſi quis ſciret experimẽtum lapidum, poſſet reducere, & facere deteriores bonos cũ ſapiẽtia, ſicut faciunt illi, qui annulos faciunt cũ groſſo ſenſu in tinctura vitri. ſicut illi faciunt illam tincturam cum groſſo ſenſu: ſi haberẽt acutum ſenſum, facerent illam tincturam durare in omni tempore, & reducerent illam naturam ad naturam illius tincturæ. Sed modò vide, quòd lapis qui proximus igitur eſt, & coctus, & ſuſtinet ignem, & tardè frangitur, ille magis valet. Sic eſt de ſex quæ ſe elongant cum malleis: quia ille qui propinquior eſt Soli, ſuſtinet ignem, & frangitur tardè, ille valet magis, ſicut magis valet aurum arburiũ q̃ argentum, & argentũ magis q̃ cuprum, & cuprũ magis q̃ ſtannum. & ſtannũ magis q̃ ferrum, & ferrũ magis quàm plumbum. & peſsimi magiſtri ſicut mutant cuprum de colore auri, ſi eſſent acuti ingenij, poſſent facere ipſum cuprum aurum, ſicut dicemus in hoc libro. Et poſtquam diximus rationes ad hominem ſapientem, quod magi-

magisterium est, diuidemus hoc capitulum de capitulo primo, de prima dictione, quod superius diximus, est clauis totius magisterij: & modò incipiemus capitulum secundum, & dicemus in ipso, quòd non potest fieri, quin magisterium sit, si Deo domino totius mundi placuerit.

De tribus rationibus, & quanta est visio quæ vincit rationes. Cap. II.

IN nomine, domini pij & misericordis. Dixit Abuali Abincine: quia dixi, quòd ponerem illud capitulum, quòd non potest esse, quòd magisterium non sit verum: loquar in eo, & postea litigabo cum quo me oportet litem habere & contentionem. Modò dicam tibi, quare non potest fieri, quòd non sit magisterium. Si aurum & argentum non viderem, dicerem quòd nihil erat magisterium. Sed quia video, credo & scio, quòd magisterium est. & via rationis est in tribus modis: ratio Dialecticæ, & de Philosophia, & ratio de sophisticis, & ratio visionis: per rationem Dialecticæ, quòd non potest fieri quòd non sit magisterium, est de vitro, quòd postquam diximus, quòd aurum se facit subtus terram de auro viuo, & de auripigmento cum calore solis in centena annorum: & vitrum similiter efficitur subtus terram cum calore Solis in centena annorum, & quando homo coquit terram ad ignem,

in paucis diebus facit eam vitrum:ergo non potest fieri, si nos miscemus sulphur & aurum viuũ, sicut oportet, & coquamus ad ignem sicut oportet, quòd non se faciat aurum, & magis si duas res misceas procedit inde tertia, quę non erit de similitudine illarum. Ergo non potest fieri, si nos misceamus sulphur cũ auro viuo, quòd inde non procedat tertia res, quæ non erit de similitudine illarum.

De ratione Sophistica.

Per rationem sophisticam dic mihi, croceum est mixtum de pauco nigro & multũ albo cum calore ignis & cum suis proprietatibus. Dic mihi quid est rubeum? Rubeum magis nigrum quàm album cũ calore ignis. Dic mihi, quid est Cineritium? Magis album quàm rubeum cum frigiditate aquæ. Ergo qui commisceret omnes istos colores, qualis color procederet, vide: color auri per fidem, quam mihi debes, vide quomodo seduxi te: quia cum ore tuo dixisti, quòd color auri est factus: quia tu scis quòd croceum cum colore est auripigmentum, & alius color est auripigmentum, & tertius aurum viuum. Ergo bene potest sciri, quòd non potest fieri, quòd color auri non sit per fidem quam debes domino. Si tu acciperes aurum

viuum

viuum, & faceres illud durum, & mutares de illo colore, cur non esset aurum? Verum est, si aurum viuum posset indurari. hoc non potest fieri sine ratione visionis. hoc vide. Sed bene scis, quia si tu siccas illam humiditatē, quæ est in eo, efficietur aurum.

De induratione Mercurij.

Accepit Abuali Abizalemi suum filium & misit eum in domum quandam, & accepit de plumbo alcofoli quatuor libras, de alio plumbo libras duas, de stanno tres libr. de auro viuo libram & mediam: lauauit cū aqua salis, & bulliuit illud in aceto ter, postea misit illud in ouo anseris, & posuit in olla de ferro facta ad modum eius, & ita grandis, & soluit plumbum cum stanno in olla quadam, & dimisit ollam cum ouo desursū, & bulliuit per viginti quatuor horas, & in hora duodecima discooperuit, & ostendit filio suo, & erat durum sicut mel, & in hora 24 discooperuit, & ostendit filio suo, & erat durum & album sicut plata: ergo modò habes tres causas, quòd non potest esse, quin sit magisterium.

Aristoteles de Lapidibus.

Inuenimus scriptum in lib. Aristotelis, quē fecit de Lapidibus, dicit: Duo lapides ia-

cent in stercore vnus fœtens, & alius bene odorans, perges, & parum appreciati in oculis gentium, si scirent gentes eorum valetudines, tenerent eos honorificè: sed quia nesciunt illorum valetudinem, despiciunt, & dimittunt eos super stercora in locis fœtentibus, & qui coniunget eos, ibi est magisterium. Sed Aristoteles fecit eum ita obscurum, vt nullus intelligeret.

Plato, quòd de eo & de filio suo erat magisterium.

Et Plato dicit, Plato pater vnum de lo Salomares, quod quæsierũt ad illum alamure, si erat verum magisterium: & ingressus est domum, & accepit filium suum paruulũ in collo suo, & dixit, per Deum dominum cœli & terræ, magisterium est in meo filio, et de illo, et in me, et in ipso: ergo ostendit, quòd magisterium erat verum. Et quidam philosophorum requisitus à discipulis suis, quid dicis in calce? Ipse respondit: Si misceturea in alutel, bona eueniet inde medicina. Ij dixerunt ei: Quid dicis in auripigmento? ipse respondit: Si miscuerint eum cum calce, incidit capillos. Dixerũt ei: Quid dicis in argento viuo? respondit: Si fecerint inde vnguentum cum sulphure emblancheto, mundat scabiem.

De Philosopho, qui dicit: Qui accipit quod debet.

Et quæſierunt ab alio philoſopho, quid di cebat in magiſterio: dixit, quòd per Deum ego reuelabo vobis, & non negabo vobis: qui accipit quod debet, & miſcet ſicut debet, & operatur ſicut debet, & tenet ſicut debet, procedit inde quod debet procedere: & ita in phyſica, qui dat medicinam ægroto illam quam debet, & ſicut debet, & quantam debet, exit inde quod debet. Vide ergo quòd nullus magiſtrorum, nec vllus philoſophus ſit, qui neget magiſterium qui eſſet ſapiens, & intelligeret intentiones, et ex parte Aſtronomiæ, ſicut ſunt ſeptem planetæ: ita ſunt illa quæ cum malleo ſe elongant, Saturnus, plumbũ, Iuppiter ſtannum, Mars æs, Sol aurũ, Venus aurichalcum, cuprũ Mercurius, aurum viuum Luna plata, et ideo miſimus aurum viuum inter illa, quę ſe malleant quia indureſcunt.

De argento uiuo, Sole, & Luna, & Saturno.

Sicut diximus, et dicemus in ſuo loco, aurum viuũ eſt humidum, et frigidũ, et calidũ, et ſiccũ: frigidum et humidũ per corpus ſuũ, calidũ et ſiccũ per ſpiritũ ſuum currentẽ per frigiditatẽ ſuam, et nigrũ propter colorem, nigrum et albũ nigredinem habet propter

corpus suum, albedinem per animam suam: ponderatum & leue ponderatum per frigidi tatem, frigidum per corpus suum, leue per calorem, calidum per animam suam: in facie sua habet nigredinem & albedinem: intra corpus suum contrarium frigidum in similitudine, calidum interius: & qui vult eum durum facere, debet siccare suam humiditatem, & calefacere suam siccitatem, & redibit suum absconditum manifestũ: & ideo, quia Mercurius habet magis de spiritu quàm alij Ideo locutus sum amplius de eo quàm de alijs in hoc loco: quia adhuc loquemur in vno quoque corpore manifesto, si Deo placuerit. Et sicut Sol magis valet, dat fortitudinem suam vsque ad Saturnum, & deorsum vsque ad Lunam, & ita aurum est preciosius omnibus alijs: & ideo, quia omnes res cœlestes sunt mixtæ cum terrestribus, ita mittunt suam fortitudinem de sursum deorsum: quia fortitudo terrenorum fuit vt ascẽderet superius, & fortitudo superius fuit vt descenderet inferius: & sicut non potest fieri, quòd Saturnus non currat cum Sole in eodem signo: ita non potest fieri, quòd hoc magisterium non retrahat de plumbo aurum. Sed intellige quod volumus dicere, postquam habes rationem, quod non potest fieri quòd non sit magisterium. Modò est tempus vt finiamus istud capitulum in

hoc

hoc loco, & habebimus dicta duo capitula de nostra dictione prima: & loquemur de rationibus bonorum philosophorum & de pręteritis, & præsentibus in libris eorum per rationes directas, si Deo placuerit, & ipse custodiat nos de errore.

Disputatio cum Geber de lapide.

Cap. III.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abincine: Incipiam dicere in capitulo tertio rationes cum Geber Abinhaen, qui fuit magister magistrorum in hoc magisterio. Dicemus verba Geber planè. Ille dicit, petra non est petra, leuis petra: non diligunt eam gentes. petra inuenitur vbique: petram non habent reges: petra inuenitur in harenis: qui accipit eam, et diuidit per quatuor elementa, & facit sicut ipse dicit, habet bonā elixir. Ego probabo per suum magisterium quod mentitur, quia in tali magisterio nemo debet verecundari. Ille dicit, quòd accipiat homo de petra quod non est petra, & herba est aut bestia: & ille dicit petra est leuis, & inuenta est in stercoribus, & postquàm ibi inuenitur, nō est arbor, & herba est, bestia est, & non potest viuere post vnum annum, & non efficitur in stercoribus nisi de putredine stercorū: Postquam ipse dicit, petrā nō diligunt homines, non potest esse qd' herba sit: quia gentes comederēt omnia, aut diligerēt, aut si esset me-

dicinalis, quis diligeret eam? Ille dicit, petra, iactata in stercore, & postq̃ est iactata in stercore nõ est herba: qa herba nõ potest diuidi per quatuor elementa: qđ sit piecta in stercore, & nõ sit arbor: ergo nõ põt esse arbor nec petra, remansit bestia. Ille dicit qđ est cara apud reges, & leuis apud paupes: & iam diximus qđ nõ põt esse bestia in stercorib. q̃ duret xij. mensibus in antea; ergo qũo potest esse, qđ ista bestia sit cara apud reges, & leuis apud pauperes? Ille dixit, petra inuenitur in arena, & non potest esse qđ bestia viuat in arena. Ergo diximus, quod petra de Geber Abenhaen nõ est herbalis, nec petralis, neq; spiritualis per istas rationes quas diximus: & rationes non dixit, nisi vt obscuratũ esset legentib. & per impinguare corda hominũ, & per cõuertere de gracili grossum, & de aere qui ascẽdit sursum, vertere deorsum. Sed omnes sapiẽtes intelligũt res de reb. & verba de verbis: quia nunq̃ Geber Abenhaen voluit hæc verba dicere, vt homines intelligãt. Sed dixit ea, vt turbaret corda sapientũ, & adhuc magister dicit, qđ de sua alexir si darẽt fœminę prægnãti, de fœmina efficeretur masculꝰ. Et dicit de sua alexir, Si quis sepeliret in quatuor partibus alicuius ciuitatis non ingrederetur ibi neq; rata, neq; raton, neq; alia res polluta: Et dicit, quod si de illa alexir biberet æger, quacunq; infirmitatem pateretur, sanaretur. & dicit de talibus verbis & similib. de quibus oẽs

libri sui sunt pleni. & hoc non dicit, nisi propter obscuritatẽ magisterij. Et omnis sapiẽs intelligit hoc, cur ipse dicit & tentat hoc stulti, & nõ inueniũt: & tentant sapiẽtes, & inueniũt: q̃a ille dicit, q̃d ad indurãdũ mercuriũ misceant de alchazara, & grana de mirtis, & marchasitã de auro & argẽto. & hoc nõ capit sensus hoĩs: q̃a ipse miscet cũ via bona malã viã. & nemo intelligit nisi sapiẽs, qui sciat eligere malũ de bono, potest cognoscere suã falsitatẽ: Ego nõ dico q̃d petra nõ sit herbalis, aut petralis, aut bestialis: nec nego q̃d sua alexir non reddat de fœmina masculũ, & cæterã q̃ diximus nõ faciat, & nõ est mihi graue nisi p hoc, q̃d vult coopire oculos gẽtiũ, vt nõ videãt, & corda eorũ vt nõ intelligãt: q̃a hoc quidẽ ipse dicit, q̃a mittat homo de alexir in quatuor partib. ciuitatis, & nullꝰ eõ ingredietur: hoc vult dicere, q̃d in nostro magisterio, q̃ñ aliq̃s mittit ibi de quatuor elemẽtis, p ratiõne nõ nascetur ibi aliq̃d falsum: & hoc q̃d dicit, quod si fœmina pregnãs bibat de sua alexir, reuertetur in masculum, verũ est: hoc est q̃d dicit. Et nota, q̃d si aliquis mittat de nostra alexir sup lunã efficietur aurũ: sed oĩa verba sua nõ exponemus quia nihil valẽt, & sunt vana, & ideo dimittimus. Sed hoc quod dicit de præparatione ouorum, capillorum, operare tu cum isto lapide, & operabor ego cum meo, & valebit magis opus meum

quàm tuum:& ego iactabo vnum super mille,& valebit magis quàm tuum,Hoc non dicit,nisi vt seducat homines, quia suum opus & aliorum opus vnum & idē est. Et hoc qđ dicit per vitam domini nostri nō opereris cū auro viuo,nec cum auripigmento, nec cum sale armoniaco, nec cum sulphure,nec cū aceto,nec cum aliquibus de salibus, nihil est: quia totum hoc dicit vt seducat gentes:& sapiens homo bene intelligit sua verba,& propter dilectionem quam habeo,curo vel dico verba ista,& expono ea:quia tu potes explanare totum librum huius magisterij,& intelliges librum de Geber & suorum sociorum. Et modò finiam in hoc loco hoc capitulū:& dicemus in hoc capitulo 4.primę dictionis: & dicemus ibi rationes Iahię Abindinon: & Deus laudetur.

Disputatio cum Iahie Abindinon. Cap. IIII.

IN nomine Domini:Hoc est initium capituli quarti,Dixit Abuali Abincine de Babylonia.Quia dixi,quòd ponerē istud capitulum in rationibus de Iahie Abindinon, incipiam cum virtute domini,& dicam, qđ Iahie Abindinon facit in libris suis, & tenuit viam meliorem quàm fecerit Geber Abenhaen. quia Geber Abenhaen dixit obscurè, & Iahie quod dixit,dixit planè. Quod dixit, Accipe de sulphure,& de auripigmēto,& de argento viuo, & de sale armoniaco,& de sal gemma,

gemma, & vitreolo, & de sale alcali, & de alumine, & de aceto, & de fex quæ se elongant ad malleum, quę sunt aurum, argentum, plũbum, stannum, cuprum, ferrum, & vrinam, & capilli, & oua, & sanguis, & fortitudinem, & stercus equinum, & sal cõmune, & vitreolũ: & non dixit quomodo prępar ētur, sed dixit, accipe hoc, misce cũ hoc, & eueniet tibi hoc, ideo dicimus contra ipsum: quia inuenimus in libro suo, quòd miscuit res cum quib. non oportebat, & dimisit quędam, quæ erant necessaria. & adhuc maximè errauit, quia dixit in sua elixir, tingit cum tinctura, & dixit in libro Sponsalitij, hęc alexir nõ tingit cum tinctura, sed magis tingit cũ alia virtute, & hoc verbum cum primo verbo videntur contraria, sed non sunt. Si ita diceretur, hæc alexir tingit cum sua tinctura quę est manifesta, planè diceret: sed homo sapiens intelligit verbũ de verbo. Et adhuc inueniunt in libro suo vbi dicit, hic lapis est bonus ad sponsalitium, & nutrit eum in sponsalitio. & dicit in capitulo Lapidarij, hic lapis non est bonus ad sponsalitium, & sunt verba cum alijs verbis contraria, & totum hoc non inuenies in libro meo. & finit capitulum quartum, & incipit capitulũ quintum, si Deo placuerit.

Commendatio de operibus Abimazere Alfarabi. Cap. V.

IN nomine Domini dixit Abuali Abincine: Iam diximus vsque modo in capitulis primis, modò dicemus in hoc capitulo rationes quæ sunt in libris Abimazer Alfarabi. Abimazer Alfarabi fuit de magnatibus qui in hoc fuerunt magisterio, & ipse illuminauit multos cæcos, & reuelauit multa obscura, & aperuit multa sigilla: & quomodo poterimus malum de eo dicere? quia omne quod scimus ab illo habuimus. Et ipse est naturalis magister noster: ideo dicemus hîc suas rationes cum consilio suo, & de magisterijs suis de quibus operatus est: non vt vilipendamus eum, nec dicamus malum de ipso: sed vt reducamus ad memoriam: & laudemus eum, sicut facit bonus discipulus bonum magistrum. Ideo pręcipio & dico tibi fili Abinzalemi, quod legas frequenter in libris Abimazer vbicunque inueneris eos: quia non inuenimus meliores. Et incipiam cum virtute Domini, & dicam opera sua & magisteria cum cõsilio suo si placuerit. Dixit Abimazer Alfarabi in libris de principio mũdi, vbi locutus fuit de vij. Planetis, in dictione vbi dicit, Quid est post naturam? dicit petra, quam philosophi absconderunt, dixerũt eam tribus modis: & ita prope dicit Abimazer

zer in loco in quo tibi dixi. Sunt de philosophis qui dicunt, quòd petra est herbalis: & alij qui ducũt quòd est naturalis, & alij dicũt eam esse vitalem, siue animalem, secundum quod mihi videtur, & probaui. Petra herbalis sunt capilli, petra naturalis oua, petra animalis sanguis humanus. Sed sicut ratio ostẽdit & visio, hæc sunt penè abstracta de philosophis: sicut Haramuge dixit, quod accepit filium suum in collo suo, & iurauit per Dominum cœli & terræ, lapis est de me, & in ipso: & quando dicit de me, intellige fortitudinem seculi: & quando dicit in illo, capillos, & sanguinem, & (sicut Geber dicit) petra quæ non est petra, quæ inuenitur in fimis, illa est petra philosophorum: & vult dicere propter capillos, sicut dixit Aristoteles, duo lapides inuenti super fimos: vnus reddit odorem bonum, alius malum: vnus est ponderosus, alius leuis, & subtilis in oculis pauperum: si cognoscerent seruarent: Illi sunt lapides philosophorum, si quis agnosceret nunquam indigeret: hoc est dicere, propter capillos, & oua: & ita Maurienus dixit, Noster lapis pretiosior alijs lapidibus, & in omni loco inuenies absconditum vbi prudenter inquisieris: Hoc est dicere, propter sanguinem. Et quando dicit, in omni loco est: hoc dixit, quia est in corpore hominis: & quia est in omni loco in

ventre: hoc est dicere, quia est vbi non est, & nullus fuit qui nec per signa, nec aliter diceret, nisi ꝑpter hos lapides. Si tu accipias eos & diuidas per quatuor elementa, & laues, & prępares sicut oportet: & facias sponsalitiũ sicut prudẽs homo facere debet, inuenies magisterium. Et non labores de auripigmento, nec de sulphure, nec de salibus: hoc est verbum Abimiger. Et adhuc magister dicit in eodem loco, vbi dicit de vij. planetis, & significat per septem quæ se elongant. Dicit cur est Saturnus frigidus & siccus, & luna frigida & humida: frigiditas in vtroque bona est, quia si non esset propter frigiditatem Saturni, tantus esset calor solis, quod combureret omne quod esset super Saturnum. Et in eodem modo sicut diximus per Saturnum, de super sic dicimus per Lunam, quæ est inferior. Sed cur est Saturnus siccus, & Luna humida? ideo est, quia Saturnus est prope species, & Luna iuxta aquam & terram: & hanc rationem eandem dixit per alios quinque planetas. Et non diximus in hoc loco hoc verbum, nisi vt sciamus quòd plumbum est contra Lunam per partes humiditatis, & est contra solem ex parte frigiditatis: ideo est leuis ad intelligendum ex qua parte volueris, sicut siccitas est super solem, ita humiditas est subtus solem: & ideo dicit quòd Mercurius indurat, & est leuis ad tornandum in

qua

qua parte volueris:& hoc est primũ verbũ: & intelligẽ. Modò dicam in operibus Abimeger sicut ipse operabatur,& videbatur operari per incorporata,& non per alexir:& perficere opus per vim de cursibus,& non de Spiritibus:quia vis cursuũ est per incorporata,& vis Spirituum est perficere causam,quæ non est in eo per visionem,& est in eo per naturam:& ita dixit,quòd nullus operaretur cum auripigmento & sulphure & salibus de alexir,sed ad incorporandum possunt ibi mitti.Et modò incipit dicere incorporamentum de Abimazer Alfarabi, si Deo placuerit, vsque quò miscuit captionẽ cum perfectione cucurrit; quòd Deus facit res de non re,& ita qui mortuus est,non viuet, si Deo placuerit.

Opera Abimezer Alfarabi sunt hæc.

In nomine Domini: dixit Abimezer,accipe de auripigmento,& tere,& mole bene,& immisce salem armoniacum,& mitte in alutel per vnum diem,& habebit colorẽ sicut de auro,& reiteres ad terendum cum sale armoniaco soluto,& incorpora cum auro viuo indurato,& cum fimo Saturni & Iouis: & lauato postea cum aceto & sale armoniaco,& habebit colorem sicut argentum,& nullus homo peterit distinguere inter illa. Sed si vis eum incorporare cum cupro,i-

tem aurum viuum &auripigmentum, solue & infunde cuprum, & proijce ibi de colore vel fermento lunæ, & dimitte eum infrigidari, & dixit de talibus incorporamentis, sed cum istis, quę diximus satis habebimus: quia bonum sensum habemus.

Reprehensio de operibus Abimezer Alfarabi.

Dixit Abuali Abincine. Hic magister dixit incorporare, & non dixit quantum oportet mittere de vnoquoq;, & modò dicam ego per mandatum suum, & reducam ad memoriam. Debet primùm mittere de auropigmento 3. libras, & quando erit sublimatum quòd reuertatur ad libram mediá, et debet esse aurum viu. libra, et cadat auripigmentum in tribus quintis, et aurum viuum in duabus quintis, et ad colorem de cupro incorporãdo debet esse vna libra, et aurum viuum præparatum et coloratum alia libra, et de cupro libra et media, ita quòd aurum viuum et auripigmentum veniát in septenis, et cuprũ in tribus: et pondera colorem cum atramusces, vade per hunc ordinem et stringe stannum, et albifica eodem modo.

De lapide.

Modò dicemus super magisterium suas rationes. Et ille dicit, noster lapis multũ laudatur à magistris, et est probatus, et est verus

rus, et disputatur securè de eo per rationes sensus visionis, sicut ignis viuit de aere, et aer est de liniamento aquæ, et aqua est de liniamento terræ, ita est lapis noster, ita diuidatur in quatuor elementa. Intellige, quia bene intellecta est petra nostra, et fecerunt ibi multa verba superfluitatis, quæ dimisimus.

De filio qui non intelligebat superflua quæ dixerat pater.

Dixit Abuzalem ad Abulai patrem suũ: ego nõ intelligo prædicta superflua verba, sed dic mihi, verbum quod intelligere possum: quia non possum sustinere ista verba philosophorũ acutissima: & sicut promisisti mihi, ostende magisterium, & dimitte aurum viuum, auripigmentum, & dic mihi prius magisteriũ. Dixit Abualí non potest dici bonũ magisterium absq; bonis rationibus: bonus magister nõ potest esse nisi sciat omnes rationes: quia non oportet scire, cur lapis noster diuiditur in quatuor elementa, & nos accepimus parum de eo, & proijcimus super corpus, & solem facit siue lunam. hoc non potest fieri sine præparatione & sublimatione corporis: quia suæ partes minimæ non possent ingredi, nisi in minimis & subtiliatis partibus corporis. Ideo diuisimus quòd præparemus suã materiam, & facimus eã primũ,

& diuidamus in quatuor elementa, et mittamus de vno minus, et de alio magis, secundum rationem, et vt possumus iustè præparemus, et in ipsa hora incorporat se cum corpore, sed antea non poterat propter multam grossitiem, quæ in ipso corpore erat. hæc est vna ratio de rationibus, cur diuiditur lapis in quatuor elementa.

Cur lauantur corpora.

Modò dicamus, cur lauamus corpus, et accipiamus modestè cuprum. Nos lauamus primùm, vt auferamus immunditiam eius: nos facimus eũ calcem, vt attenuemus suam materiam, vt possit reuerti de grosso in leue: nos lauamus eum cum aquis fortissimis, vt reciperet humiditatem, quam perdidit in calce: et de siccitate aquæ, quæ est in eo: nos induramus, et inceramus, vt sit leuis, vt possit reuerti de vna materia in aliam: et nos sublimamus eum vt magis attenuetur materia illa: nos miscemus cum auro viuo, vt præparetur magis sua materia: et omne hoc non facimus, nisi vt habeamus aurum viuum, et sulphur de illa materia de qua aurũ et argentum efficiebatur subtus terrã: nos mittimus ignem ei cum nostris viribus, et ignis noster penè siccus est, et est ad aurũ: et nos mittimus ibi fermentum de illa materia quam

quam facere volumus, si est ad aurũ: si est ad argẽtum, argentum. Et mittimus pacẽ inter inimicos, cùm nõ sit inimicitia in nostro magisterio: et damus vnicuiq; de lapide quem diligit. totum hoc, per facere materiam super terram in paucis diebus, quam natura faceret in ventre terræ millesima annorum: et hoc totum non est, nisi per magnam sapientiam: et ideo habemus necesse, vt sciamus rationes vniuscuiusq; magistrorum, vt sciamus eorum magisterium, et non reuertamus verba super illos, nisi vt manifestemus verba eorum, scilicet super Geber Abenhaen, et Iahiæ Abindinon, et Maurienum: super istos debemus reiterare, et Deus laudetur.

De magisterijs Abimezer Alfarabi, de indurando mercurio.

Modò dicemus de magisterijs Abimezer Alfarabi, et istud capitulum est suum: et ipse tractat de indurando mercurio. Accipe de mercurio duas libras, et laua, et bulli per 3. dies in aceto et sale, et mitte in alcutia angusta et rotunda in furno per diẽ et noctem. Et dixit super hoc has duas causas. Aurum viu. non ponderatum nil valet: aurum viuum non assatum nil valet: aurum induratum necesse est vt bulliat, cum aceto et sale lauetur. Postea dixit, quòd abstrahat homo, et mittat

in modum vasis ferrei factum admodum testę oui, foramina habentis in latere: & recipiat fumum Saturni & Iouis mixti ad magis per triginta sex horas, ad minus per 18. Et sunt quidam magistri, & egomet Abuali dixi, quòd necessaria erat testa oui, & nihil est, & volui dicere propter vas ferreum factum ad modum testę oui: quia testa oui nil valet.

De præparatione cupri.

Qui vult præparare cuprum, abluat primùm cũ aceto & sale, & faciat inde tabulas admodum ollæ in grossitudine digiti, & habeat de sulphure sublimato, & de sale armoniaco sicut opus est, & faciat calcem sicut ratio postulat, et inceret & induret, & fermẽtet & desponset sicut ratio est, & præparet alexir, sicut ratio est. Et non dixit modum præparãdi, nec pondus, sed si deo placuerit, nos dicemus, vt intelligatur in hoc libro, & illuminabo omnes cæcos, & soluam omnes catenatos, & nullus homo ita planè locutus fuit sicut & nos, si Deo placuerit. Et intellige, modò finiemus capitulum istud, & incipiemus capitulum sextum dictionis primæ, si Deo placuerit.

Disputatio contra Maurienum.

Cap. VI.

In nomine Dei Regis regum: Dixit Abualis Abincine, senior honoratus: quia dixi, quòd ponerem istud capitulum sextum in

ratio-

rationibus cum Maurieno, faciam hoc cum virtute domini. Maurienus fuit homo regis Versusaha: & fuit multum acutus & subtilis sensus: nisi quia in suis libris dixit multa mẽdacia. Ipse dixit, lapis magistrorum non sunt capilli, & vult intelligere per capillos lanã, id est capillos omnis bestiæ præter hominem, & qui bene legit, intelligit hoc quod dicit propter capillos hominum. Et dixit, noster lapis non sunt capilli: hoc dixit vt non intelligerent homines, & adhuc magis dicit in alio libro, in quo loquitur cum rege: dicit, non opereris de capillis, & non opereris de ouis, nec de sanguine: quia non est ibi vtilitas: operare cum nostro lapide, & inuenies magisterium. Et dixit hoc, vt homines non intelligerent, & excæcaret oculos eorum, vt clauderet seras eorum: & hoc dixit sicut philosophus, qui quandoq; per affirmationem intelligit negationem, & ecõuerso: & ita fecit Maurienus: dixit regi, quòd ipse non operetur cum prædictis lapidib. & fecit eum intelligere, quòd cum eis operaretur.

De sanguine.

Modò loquemur de sanguine, de quo Maurien. locutus fuit in paruo libro, quẽ fecit regi propter mẽmoriã: vbi dixit, Accipe de lapide rubeo multũ, & sit talis qđ non inueniatur in omni tẽpore ille fluit, et est cõgelatus, calor eius sicut calor, & diuide p 4. elemẽta,

et sic maior pars terræ, et præpara, et de hoc sit tua alexir, et adhuc dixit Regi.

Quòd alexir est mixta de vij. naturis.

Noster puluis de nostra alexir est mixtus de septem naturis, scilicet, de calore, de frigore, de siccitate, de humiditate, de leuitate, de ponderositate, et de paruitate: et iste lapis vnde est ista alexir efficitur, et non est aliud nisi sanguis, et non intelligas aliud, quicquid alij dicant. Et quomodo potest esse, quòd Maurienus diceret veritatem: quia ipse dicit propriè, non est necesse vt corpus lauetur: et calcem aliquam non dixit de aliquo magisterio: propter hoc conuenit, vt contẽdamus cum eo: quia in tantum voluit abscondere rem, quòd nihil per suum librũ non incedas: quia interficiet te ille, qui quantum dicit, nihil dicit nisi tantummodo sibijpsi, et qui se cum ipso intelligit. Et dixit, quòd qui accipit aurũ viu. et miscet cum felle hominis, indurescet, et super hoc nõ dixit rationẽ, et dixit: accipe saturnum, et solue: et fac foueá in cinere, et imple de mercurio, et cooperi cum cinere, et super Saturnum projice, inuenies mercurium induratum, pulchrũ vt argentum: et dixit, laua mercurium, et erit argentum: et ille dixit colores multos ad lapides: et nihil valent.

Quòd

Quòd filius reprehendit patrem de vituperio magistrorum, & responsio patris.

Dixit Abuzaleini ad Abuali patrē suum: cur nihil valet, & cur laudes magistrorum despicis? & cur cōtemnis illos? Dixit Abuali: Fili, si tu intelligeres sicut ego facio, tu scires quæ ego contemnere: & quæ ego laudarem: quia ratio est, quòd dicas, lapis tingit, & lapis non tingit: lapis leuis, & lapis pōderosus: vnūquodq; illorū dicitur propter magisterium, & qui intelligit: & ideo non elongabo verba mea cum Maurieno: quia ipse non fuit tantæ auctoritatis, quòd ego interponam verba mea in hoc meo libro: ideo dicemus multa verba in hoc capitulo, si Deo placuerit, quæ refero Deo creatori cœli & terræ, qui misit in lingua sapientiam ad loquendum mirabilia sua.

Contemptus marcasitæ.

Marcasita de auro & argento non mittit vllus sapiens in sua alexir: quia alexir opus est vt sit tingens alexir cum colore suo: & non augmentet in pondere: quia debet esse spiritus, & non corpus: & si quis mitteret marcasita augmentaret in pondere: quia marcasita est corpus, & nō est spiritus: & sic de omnib. rebus quæ non sunt spiritus. Maurien. dicit quòd operetur homo de stanno ad album: & hoc non videmus nós de consilio nostro: non ideo quòd non habeat vim in magiste-

rio vt fiat album: sed quia est graue ad faciendum,& semper erit pessimum opus, quãuis sit ibi subtile magisterium: & ille dicit, quòd accipiat homo bestiam quam abscondit per lapidem,& frangat per partes viuam aut mortuam. Et dicit in alio loco, si mortua est nil valet: ergo non potest esse de aliqua bestia, quòd postquam diuidatur per partes non moriatur: & hoc non dixit nisi propter sanguinem hominis, & non de alio sanguine: quia sanguis est bestia,& hoc quod dicit, frangitur per partes existens viua, hoc est quòd sanguis quando egreditur de corpore pars quædam congelatur, illa quæ magis est terrenalis, et vult dicere, viuam de homine viuo. Et hoc quod dicit, si mortua est, vult dicere, quòd de homine mortuo nihil valet. Et in libris suis inuenies multa talia, in quibus vnum mittit pro alio, & tu debes super hoc subtiliter intelligere, quò non seducat te ille, vel alij.

Nomina magistrorum istius artis.

Modò dicã tibi fili Abuzalemi, qui fuerũt magistri, quos ego audiui, aut vidi, et sunt vsq; in hodiernum diem, à quibus multa poteris addiscere. Et elige ex eis bonos siue malos, Adam, Noe, Iariz, Aramus, Squiliarupiz. leuf. nullum prophetam dicam tibi. Rex Galud de Babilonia, Rebilogar bebazuria, Isaac Iudæus de moiros, Ombre abelhata, alias

liâs abnabitalui. Et ante istos alij gentiles. Aramus medianus et alius vltimus Zucrat. Bucras flatõ: Clarõ, Pliuus, Zaib, Zubaibar, Aristotel. Alexander, Costa fildeluca, Batlanunz, Geber, Abenhaẽ, Abimezer Alfarabi, Iahię, Abendenon: Mahomet de Razi. Pizagros, Nitafors, Abul, Caradisse, Maurien. Iacob Almonũ. Abumazar, Albateli, Alaua, Rezini, Cotahiua, Higer, Gebẽ, & multi alij, qđ tibi dicere non potui: de Christianis Iohan. Euangelista, Prior alexandrię, Garsia cardinalis, Gilebert Cardinalis Hug. apostolicus vel vniuersalis archiep. Penus monachus, Durãdus monachus, Virgil. almortid, Dominicus, Egidius, magister hospitalis Ierosolomitani, qui traxit librũ de 125. lãpidibus, Episcopus Antroicus, Dominus de pôderibus. Et iste episcopus docuit me magnũ magisterium in Africa: & dixit quòd acciperem aurum viu. & sublimarẽ duabus vicib. vt facias viuum. infunde illũ in sale: & mitte eum in stercore humano, & maneat ibi per 2. dies & olla ferrea. Et in hoc magisterio est sensus magnus: & apostolic. Dominicus docuit me super hoc duas res: vnã ad indurandũ, & aliã ad incerandũ. Indurare est quòd misceas cũ rebus bene calidis multũ frigida: ideo vt frigidum faciat intrare calidum, sicut sal acetum dissoluendum. Non misceas rem frigidam, sed calidam, sicut vrina & sal, et

& primùm quòd me docuit Episcopus est ad indurandum mercurium, & omne hoc dico ad vtilitatē tuam: eò quòd scias magisteria hominum. Et Iacob alhartarne Iudæus docuit me multas res, qui erat acuti ingenij: & adhuc dicam tibi, quòd me docuit, Deo volente, corrigo te. Si tu vis naturaliter esse philosophus, dico tibi per sensum, & ex parte legis vbicunq; sis: quòd audias hominem sapientem, vt eas & discas ab eo cuiuscunq; legis sit: quia lex & prophetæ dicunt: Non interficias, nec furtum facias: non facias fornicationem: quod tibi vis alij velis: & ne sis maledicus. Modò finiemus capitulum istud. & finitum est, Deo gratias. Modò incipiemus septimum.

Disputatio contra Abubacher, & de commendatione Rasis. Capitulum VII.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: Quòd dixi, quòd mitterem istud capitulum vij. in rationibus cum Abubechar Mahomet Abriebezacharia Arazi, faciā, si Deo placuerit. Arazi fuit homo sapiens multùm, philosophus acutus, & traxit multos libros in philosophia, & in hoc magisterio: & dixit veritatē sine obscuritate, non vt seduceret, & docuit mercurium indurare, & de toto magisterio, & de directa elexir, & lapidem verùm: & est multum de voluntate nostra.

Si tu inuenies de libris suis, lege eos: quia multa bona inuenies ibi: quia ille tenuit in libris suis viam philosophorum: ideo dicemus in hoc capitulo de suis dictis, si Deo placuerit. Ille dicit ad mercurium indurandum.

De induratione mercurij, & de mutatione naturarum.

Laua mercurium cum aceto, & sale, & bulli per 2. dies, & noctem vnã, vt recipiat siccitatem: mitte in alcutiam, & mitte, & imple in furno communi, vt asseтur per 3. dies, & hoc facias in die & in nocte: postea bullias alia vice cum sale & aceto ter, vt colligat siccitatem, fac ei vas ferreũ admodum testę oui, & & imple de eo p foramen quoddam angustũ quod ibi facies, & cooperi foramen cum terra magisterij, & habeas in alia olla solutum de Saturno & Ioue, & de aqua aquilę mittes in vase illo, vbi mercurius est: postquam solueris Saturnum & Iouem, pone ollam ferream desuper, vt recipiat totum fumum, & ita indurabitur mercurius. Et aliter ostendit adhuc, & dicit, quòd debes scire naturam lapidum, & fortitudinem illorum, & qui sit, & cui sit amicus siue inimicus: & vt opereris cum magna subtilitate, & non festinanter, & quòd agnoscas hoc quod facies, & grossum facies gracile & ponderatum al-

leuia, & mollifices asperũ,& dulcescas amarum,& cum hoc habebis magisteriũ. Dixit Abuali hoc,quod dicit grossum facies gracile,vult dicere,quòd corpus,quod est de grossa materia,facias primùm vt fiat spiritus,sicut facimus de auro & argento, fermentum: & quod dicit alleuia ponderosum, vult dicere, quòd res, quæ est de grossa materia, quòd facias leuem, sicut facimus plumbum & cuprum sublimatũ: & quod dicit mitiga asperum,vult dicere,quòd facias de materia aspera leuẽ, sicut facimus de metallo & plũbo alcofolis currẽte: & hoc quod dicit dulcesce amarum,vult dicere,quòd res, quę est de amara materia facias dulcem, sicut facimus de stanno argentũ: hæc est quinta pars verborum suorum,& adhuc magis dicit.

De commixtione duorum lapidum,& de additione tertiæ.

Accipe de petra naturali, & de herbali,& de ambabus facias vnam,& diuide per 4. elementa:& hîc sit vna petra, & in alio loco dicit, quòd tertiã petram misceas cũ illis duabus,& fit vna, & illum lapidem diuides per quatuor elementa. Dixit Abuali:hîc commixtio videtur mihi quòd habet magnum spiritum,& est multum acuta: & primũ,quia in commixtione rerum habet magnam obscuritatem,quam non possunt intelligere homines: & non est mirum si dixit res obscuras,

sed

ſed vt mihi videtur hoc nō dixit, niſi per fortitudinem alexir ad corpora groſſa, ſcilicet ferrum, metallum, ſtannum & latonem: iſta alexir eſt bona ad iſta corpora, & adhuc magis facit iſta alexir, quod non dixit ille, ſcilicet vt proijcias de iſta alexir parum in multo corpore. Et dixit aliud verbum, quòd in præparatis corporibus capiūt ſpem ſtatim: non propter hoc dicit, quòd capiunt ſpiritus in corporibus non præparatis, ſed plus confeſtim capiunt in præparatis corporib. & meliora fiunt corpora, & minori fermento indigent, & minùs intrat in illo corpore de alexir: & adhuc magis dixit in manibus medicinarum: dixit materias vniuſcuiuſq; planè: ita quòd omnes poſſunt eas bene cognoſcere. Et dixit, quòd marcaſita de auro, nec de argento non eſt bona ad miſcendum: & ille laudat ſtercus equinum multum ad hoc magiſterium, & eſt neceſſe in hoc magiſterio: quia dixit, quòd eſt bonum prædictum ſtercus pro lauare, & ad fermētum, & ad alexir, & ad mercurium indurandum: & intrat multum in hoc magiſterio: quia in hoc ſtercore ſunt contrariæ fortitudines, ſcilicet caliditas, ſiccitas, & humiditas: & ideò eſt bonum ad indurandum & mollificandum, & ad ſoluendum, & ad indurandum cum calore & ſiccitate, ad mollificandum cum calore & humiditate, ad ſoluēdum per

nimiam frigiditatem, quæ in eo est & humiditatem: ideo magis prodest nobis hoc stercus quã aliud: & quia est propinquius equitati, propterea hoc stercus est melius omnibus: & præter hoc stercus ipse mittit ibi fortitudinem seculi: & neminem magistrum ibi audiui hoc dicere, nisi ipsum solũ: & vidi quòd ipse iustè dicit, & sapienter, & subtiliter, & non credebam donec tentaui in fermentum & in alexir, & indurãdo mercurio, & in alijs magisterijs: & fermentũ auri est bonũ, & in multis magisterijs nominatur, hoc est verbum Abuzatri Arazi: sed in sequenti capitulo ostendam tibi qualiter debet inueniri fortitudo seculi: Iacob Abiani Iudeus ostendit mihi valetudinem fortitudinis: accipe de fortitudine seculi vnciam 1. & de cupro præparato x. vncias, & de auripigmento præparato, & sublimato ʒ. vncias, & commisto & soluto habebis aurum medianum. Postea docuit, vt mittamus ibi de fermẽto boni auri octauam partem vnciæ, sed esset acerrimum, & non posset operari, nisi mitteretur in aliquo modulo, & multa alia ostendit: & modo finietur istud capitulum.

Disputatio cum illis qui negant magisterium.

Capitulum VIII.

In nomine domini, dixit Abuali Abincine: ego dixi hoc capitulum 8. propter illos qui negãt magisterium: quidã negabant, q̃a non pote-

poterat operari in diebus octo. Alij negabāt, quia sine colore erat: & qui negabant de octo diebus, hæc erat ratio: quia videbant soluere argentum scamam de terra desuper, & dicebant, quod ipsa scama ostendebat, quia argētum non poterat operari nisi per centena annorum. Nos dicemus eis, quod nō potest coqui in ventre terræ: & quando soluitur facit scamam illam: & hoc euenit propter quatuor elementa, quæ sunt ibi, & terra illa scilicet scama, monstrat terram: quia quando calor venit & soluit, illa terra quæ non est incorporata ascendit desuper: & quæ est benè incorporata non potest recedere. Et qui negant per mensem vnum, dicunt: Nos videmus, quod quando aurum soluitur non minuitur in igne, si finum sit: & quando abstrahūt inde, statim congelatur, & hoc ostendit, quòd non est incorporatum cum alia re, sed natura facit hoc, & si incorporaretur cum argento viuo, nō induraretur tam citò: & si misceretur cum aliquo corporum, minueretur ad ignē. Rationem super illos iam diximus, quia hoc qđ soluitur & elongatur, facit se de argento viuo & sulphure coctis in ventre terræ, & quomodo stat in ventre terræ, eodem modo erexit: & quātò magis coquitur in vētre terrę, tātò minus minuitur in vētre terrę, & ideo aurum quod est coctum nō potest minui: & si non esset propter argētum quod est

ibi non posset solui: quia in terra est parum de mercurio, & ideo non potest ita statim solui: & illi qui negant propter colorem, dicunt quòd si verum esset magisterium de colore, de quo est alexir, de eodem esse aurum & argentum: Ratio super illos puluerem vitreoli & gallę quando misces, non dat colorem nigrum: & quando misces cum aqua est nigrũ. Ita est de alexir: qđ quãdo misces cum quibus oportet, erit calor absconditus. Alij negant magisterium, & dicunt, quòd nemo potest facere de re leui ponderatam, nec de duro molle, nec de aspero leue, nec de acri dulce, nec de grosso tenue, & è contrà. Ratio super illos: aliam rationem non possumus dicere hominibus, nisi visionem, & possumus cum eis dicere verùm. Verbi gratia: Mercurium debemus eis ostendere induratum, & dicimus eis: quia propter hoc quòd mercurius erat frigidus & humidus, nos calefecimus: quòd non est res in mundo sine calore, humiditate, frigiditate, siccitate: & in mercurio est magis frigidum & humidum quàm calidum: & sic ideo volumus nos quod sit ibi magis de calore & siccitate quàm de alijs. At qui negant hoc magisterium, debet eis responderi per rationem: & qui negant, similiter. Et quia dixi, quod ostenderem tibi quomodo inuenires

res fortitudinem seculi, dicam tibi in plumbo, aut in stanno erit melius, quâm in alia re: & modo dicam tibi valetudines fortitudinis: & sunt viginti tres. Indurare, mollificare, incerare, fermentare, sponsalitium in minima calce, incolorare & subtiliare: fortitudinem ignis percremare cum alia re per alcofol, per desamar, per auferre timorem, per dæmones coniungere, per malum quod faciunt animalia quæ mordent, per canem rabidum, per cœcos illuminare, per claudos sanare: cum hoc comedunt dæmones, per sanare lepram, quæ est de melancholia, per siccare colorem, per facere ad castoson, per colligere vt non siccentur, per dulcescere aquam, per soluere ferrum, per dormire, per ydropicum ex frigiditate sanare, per rugitum aurium auferre, per siccitatem neruorum, per omnem infirmitatem frigidam & siccam: Quando magister qui operatur est acuti ingenij, & mittat vnumquodque in suo loco, & operetur cum magna sapientia.

De diuersis nominibus lapidum quæ figurant lapidem.

Modò dicemus quæ est bona, & quæ est mala per quinque sensus corporis: primum per visionem. Videas eam, si est alba, aut cineritij coloris: audire nō est opus. Odora, si flagrat bene vel male. Gusta si est acris vel dulcis, aut si est salsa: Tenta si sæpè aut non, quia dicit Aramus, quod voluit habere ad magisterium, & inuenit eam amaram: Dicit Aristoteles, quod quæsiuit, & inuenit eam calidam: & prima fuit de igneo, & secunda de coctineo, & totum verbum debet esse æquale in omnibus rebus: Et modò dicam tibi rem secretam: oculus hominis, oculus tauri, & de vacca, & de gallina, & de ceruo. Et hominis oculus est ad significandum mercurium, stercus humanum, & alia omnia stercora, est dens lingua hominis, & aliæ linguę, (sicut ego exponam) sunt cera nigra, & alba, & rubea. & iste ceræ sunt de capillis, & ouis, & sanguine. Oua nigræ gallinę sunt aqua de petra nigra, id est, de capillis: aquila & grifus sunt lapides nostri: auripigmentum, ignis & sal. ignis similiter, & in quibusdā locis terra, aurum viuum aqua: aliquando aer, & secū dum diuersa loca diuersa est terra: & in hoc intellectu est necessarius magnus sensus. bletas, berdolagos, lactucas, spinachia, coriādrum, herba sana, multæ earum significant lapides

pides. Intellige quod dico: quia verum eſt, quia leuamen eſt fermentum auri & argenti: & non eſt aliud leuamen. Illud animal quod vocatur Anoca nō intrat in magiſterium. Et intelligas fili, quod quando iuro tibi dicere verum, credas eſſe mēdacium, & è conuerſo: & hoc capitulum nemini dicas, quia hîc dixi tibi magnum ſecretū: & in hoc capitulo ſunt multa bona, & hoc capitulum non mittas in hoc libro. Deus ſcit omnia: iſta ſocietas non erat neceſſe, quia tale capitulum non debes hîc mittere. Et quādo audies me dicere, caules, ſcias quod plumbum eſt, & plumbum de caulibus eſt noſter lapis. Et quando audies me dicere, armarcaſita, ſi eſt de auro, ſcias quod dico tibi propter ſanguinē, & ſi eſt de argento, ſcias quod dico tibi propter oua. Et quando tibi dico yritium, dico tibi propter capillos: quia yritium intrat in magiſterium. Et multi dicunt, quod hîc erat lapis, & dicebant propter capillos. Et quando dico tibi paſtinacas & raphanos, ſcias quod vult dicere propter ſanguinem: & hoc multum debet obſcurari propter inſipientes: & ideo dico tibi vnū pro alio. Et quando dico tibi pilulas auripigmenti, ſcias quod dico propter ignē de petra. Intellige quæ dixi ad operandum, & ad aliud faciendum ſicut bonus filius facit. & totum hoc eſt bonū. Reuertar ad ea quæ dixi.

Quod malitiosè philosophi negant magisterium.

Dico tibi quòd omnis philosophus, qui negat hoc magisterium, facit hoc malitiosè, quia scit quod verum est. Nam postquã scit, si vult, scientia parua est magna, & longa est quamuis sit curta: & non requiescas donec scias.& qui negant tibi hoc magisterium, nõ credas.

De expositione linguæ syluestri hominis, & fermento.

Sed antequam finiatur, dico tibi, quòd quando audies me dicere linguam syluestri hominis, aut carnem eiusdem, volo dicere capillos:& hoc quod facit de calce cupri,aut de alia calce,quæ sit ad sublimandũm, nõ est nisi vt mittas in alexir: & adhuc mittũt in alexir calcem cupri, quando est alexir ad proijciendum super cuprum. Facias calcem de illa materia cuius fuerit corpus,super quo proijcere vis:& mitte ibi fermentum: si est ad aurum, de auro, & si ad argentum, de argento. Et sponsalitium non est aliud, nisi quod coniungas fermentum cum corpore quod ego dico. & alexires sunt pulueres simplices debent fieri de lapide & corpus,& fermentum quod ibi misces, debet esse puluis.

De lapide vitali & animali, & de iuramento filij. Cap. VIIII.

Dixit Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo de nostro lapide, si est vitalis, verè vitalis est: quia si non esset, non ita bene possemus operari. Sed dicam tibi quare vitalis est: Tu scis quia aurum & argentum sunt de preciosioribus rebus huius seculi: & sicut aurum est preciosius aliis, ita lapis noster non est nisi vitalis. & ego ostendam tibi quia vitalis est: & corpus non esset forte nisi per spiritum, & omnis res vbi spiritus est, preciosior est alia quæ est sine spiritu. Et ad hoc quod omnes magistri dicunt cum Geber, verum est quòd sunt ibi lapides alij, sed magis valet vitalis lapis. Et dicit Geber, Tu operare cum tuo, & ego cum meo, & magis valebit meus quàm tuus: quia meus est spiritalis cum anima, & tuus non est spiritalis: & ideo si vis fili ostendam tibi quòd multum valet noster lapis. Respondit Abuzalemi, non opto aliud. Dixit Abuali, si teneas secretum, ostendam tibi: Respondit filius, certè tenebo: Tenebis? Iura mihi per legem quam tu tenes, & per fidem quam tu mihi debes, quòd magisterium nemini reueles. Iurat filius, & Deus laudetur.

De sublimatione mercurij, & de rixa inter filium & patrem.

Dixit Abuali: Fili, vidisti mercurium indurari, & indurasti: modò volo quòd sublimes mercurium. Respondet, placet. Accepit duas libras mercurij, & misit in aludel, & recessit: & reuersus postea vt discooperiret aludel, & videret si erat sublimatus, in discoopertione ascendit mercurius in faciem, & combussit eum, & exclamauit: & dixit coràm omnibus. Pater meus stultus, qui facit de lapidibus aurum, & de terra argentum. Vidit eum auunculus suus & remisit in domum suam, & dixit ei: scias quòd mercurius sublimatur tribus modis, per fortitudinem ignis, aliàs p semetipsum, aliàs per cóiunctioné: Sic qui combussit te, fuit per fortitudinem ignis. Dixit Abuzalemi ad Abuali, maledicēdo eum, & qui docuit eum: quia vos fecistis me comburere: dixit Abuali, stultus es, & facies tua est facies canis. Dixit Abuzalemi, si ego sum amatus, sum filius, & si sum canis, filius sum canis, & si sum malus non degenero: vis me verberare? dubitas in hoc? non dubites: certè verberabo te, & occidam te. fecerūt pacē, & dixit Abuali filio suo Abuzalemi: Remitte mihi quæ tibi feci, & misit eum in domum suam, & docuit eum sublimare mercurium sicut dicemus in hoc libro. Dixit Abuali filio suo: Ego ostendam tibi tuum bonum magisterium

sterium, si Deo placuerit. Iuit Abuzalemi cum patre suo in domũ quandam, & sublimauerunt mercurium, pręparauerunt lapidem, qui est cera rubea, & diuiserunt per quatuor elemẽta, & fecit calcem cupri, & lauit, & præparauit, & sublimauit, indurauit, & incerauit, & mollificauit, & præparauit fermentum argenti, & fecit ipsum calcem, & præparauit sicut necesse fuit, & fecit alexir sicut necesse fuit. Postea præparauit corpus maius argenti, & piecit ibi fermentũ: postea proiecit ibi quod remansit de alexir, & traxit argentum bonum. hoc fecit cum petra animali, ita fecit cum alexir de sole, & traxit aurum bonum, & sustulit aurum, et argentum fecit. Quot temperamenta facere potuit? primum temperauerunt cum lapide, postea ad ignem, postea in opere: & fuerunt bona & de bono colore, et de bono pondere: intrauit in eis alexir, & non creuit in pondere.

De vtilitatibus magisterij.

Modò dicam tibi vtilitates magisterij: Si non diuidas lapidem per quatuor elementa, non potest bene coniungi cum corpore: et nisi misceas de ipso corpore in alexir, non diligit corpus spiritum: & si non misces fermẽtum cum alexir, non coloratur corpus sicut debet: et si non sublimas totum hoc quod tu mittis in alexir, exit aurum aut argentũ acre:

& si non præpares corpus, non sustinet ignẽ lapidis, & nisi tibi caueas indurando aut mollificando, non erit habile aurum siue argentum ad operandum: Modò dixi tibi magnas vtilitates: custodi & scias vndè procedit detrimentum in magisterio, & quomodo possis præparare: & intellige quæ dixi: & perlege multotiens à quadraginta vsque ad quinquaginta: quod si benè non pręparas nihil valet: & si non durè facis benè mercurium, nihil valet opus. Miratus fuit Abuzalemi de hoc argento & auro quod vidit patri suo, & rogauit quod compleret ei librum istum: post vidit lapidem animalem qualis erat: sciuit in rei veritate, quod lapis animalis bonus erat.

De lapide nostro, si est herbalis.
Cap. X.

DIXIT Abuali Abincine in hoc capitulo, dicam si noster lapis est herbalis: Herbalis est noster lapis: si herbalis non esset, quis posset eum facere herbalem? quia omnis res quæ non crescit non est herbalis, nec animalis: & nostrum magisterium crescit multum: ergo necesse est quòd noster lapis sit animalis cum herbali: & quia tu non credis quod lapis noster sit herbalis, ostendam tibi vt videas oculis tuis. Accepit Abuali

Abuali lapidem herbalem, & diuisit per quatuor elementa, & ostendit filio suo quomodo præpararet: & dixit ei, postquam scis quomodo præparatur, & tu præparasti, faciam tibi hunc librum in memoriam, & non obliuiscaris magisterium sicut Deo placuerit.

De vita alexiris, & quod cum aqua lapidis soluuntur corpora, & induratur mercurius.

Et vita alexiri est per multos annos, quod non peioratur in mille annis: & magis valet ducentorum annorum, quàm in primo anno: quia si ita non esset, non esset verum magisterium, quod faceret materiam reuerti: & esset reuertens & hoc non esset, intrat insensu: & intellige verbum istud duobus modis in modum lauandi, & in modo maledicendi: nō opereris de sulphure, de aceto, de auripigmento, de sale, quia nihil est. hoc est verum magisterium: Magis valet operari cum isto lapide, quàm multum cum alijs: Ideo dixi tibi, intellige benè: & mercurius potest indurari cum aqua istius lapidis, & omnia alia corpora soluuntur cum eadem aqua.

De lapide naturali & vtilitatibus eius. Cap. XI.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abincine: ego facio capitulum istud vndecimũ in lapide naturali, & dicam vtilitates suas in hoc loco. Lapis naturalis est illa res, quæ efficitur in ventre terræ sine opere: & lapis noster naturalis est res quæ per se ipsam nascitur, & non crescit, & non minuitur: & lapides naturales sunt aurum viuum, auripigmẽtum, sal armoniacum, sulphur: hij sunt naturales et spiritales. & lapis herbalis nõ potest esse, quõd si nascatur & non crescat, et naturalis nascitur & non crescit: quia si cresceret non esset inter eos diuisio. Acetũ, vrina, dẽs, sunt medicinæ nostri lapidis naturalis, et vtilitates nostri lapidis naturalis non possunt numerari: quia aqua nostri lapidis naturalis indurat mercurium, & tingit omnes res sicut spiritalis. & inter spiritalem & naturalẽ sunt duę differentię: prima differentia est, quia naturalis statim operatur, & spiritalis non nisi in termino statuto: sed hic lapis noster est primi corporis et operatur in grossis rebus, et reddit eas in modum suum: quia si nõ dimitteret grossas sicut erant, nõ eueniret inde opus quod venit: quia lapis noster naturalis quamuis non operetur nisi in subtiliãdo corpora, et traheret de sua natura ad aliam, satis

suffice-

sufficeret. et hîc dicimus nostra verba secreta, et nõ est mirum si omnino nõ reuelamus, et si quis videt miratur.

De quatuor mendacijs, & de alleuiando corpora.

Modò dicam tibi magnum mendacium: et non credas. Accipe mercurium, et misce cum igne tui lapidis, & statim erit rubeus, et semper diligent se. Et hîc dicam tibi magnũ mendacium: Accipe de mercurio pondus vnum, & de igne lapidis quartam partem ponderis, et de aqua lapidis medietatem quantitatis mercurij, et mitte in furno calido, et sic vade agitando et miscendo. Modò dicam tibi magnum mẽdacium: Accipe mercurium et incorpora eum cum quatuor elementis, et cum cupro, cum sapientia, & habebis magisterium. et non dicam tibi magis. Modò dicã tibi magnum mendacium: Quãdo sublimas aliquod corpus cum commixtione spiritus sublimati, potest pijcere vnum super decẽ, magis quàm illud quod nõ est sublimatum. Et istud corpus præparatum bis plus valet: & quotiens sublimas totiens lucraris ad proijciendum vnum super decem, & quanto magis alleuies tuum corpus, magis valebit. hoc verum est quod magis valet alleuiatum quã ponderatum. Vtere hoc libro, & eris Dominus totius mundi.

De lapide vero, & quòd magisterium est sempiternum. Cap. XII.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine, mitte capitulum istud duodecimum in quo est noster lapis. Incipio & dico, quòd lapis noster non est aliud nisi capilli, oua, sanguis hominis, oua gallinarum, capilli hominis: & non mittas capillos nisi pueriles virginesque, & sanguinem de iuuenibus, & oua nisi de albis gallinis, & nigris, & gallo permanente cum eis: quia sine gallo nihil valet. Stercus equinum debet mutari in vnoquoque mense: sed magisterium non est nisi diuitibus & sapientibus, & qui non habet non operetur. hoc pertinet regibus & altioribus: quia hoc magisterium est sempiternum.

Primò mercurius induretur.

Primum quod debes facere in hoc magisterio est, quod indures vel sublimes mercurium, & hoc primum debet esse in magisterio: Munda corpora quando vis mittere in eis spiritus: quando habes induratũ mercurium redige eum in calcem, & postea solue eum, & redige eum in suam materiam: & sublima eum si potes eum indurare: fac inde puluerem, & illum puluerem mitte in tuo magisterio.

Solutio

Solutio salis armoniaci.

Quando vis soluere salem armoniacum solue hoc modo, in budello porci cum aqua. quod facis fac suauiter, & non festinanter: quia alexir nil valet in mercurio indurare videtur subtilitatis sub & intelligentia magistri.

De sulphure rubeo.

Et sulphur rubeum est vtile in hoc magisterio, & aliud non valet tantum.

Calx cupri de laminis grossis.

In quantum grossiores facies laminas cupri ad faciendum calcem, magis valet. Verùm est quòd quanto magis operaberis in hoc magisterio, magis volueris operari: Verùm magisterium est quod tibi dixi.

De vrina.

Vrina debet destillari multotiens, & est fortior aceto.

De ablutione calcis & commixtione alexir.

Quando abluis calcem laua multotiens, & postea incorpora eã cum salibus vel dentibus: quia quanto magis abluis, magis alba efficietur: & mitte ibi aliquem spiritum. ad album magis valet cuprum, ad rubeum, plumbum: stannum ad album, ferrum ad rubeum: sed cum ferro non opereris.

Quando vis miscere alexir nullus te videat. hoc est verum, quod quādo aliquis facit qđ debet, accipit quod debet.

De modulis.

Totum magisterium est in commixtione spirituum, quādo misces vnum spiritū, tertius non deterioratur. Ergo non feci in hoc libro modulum, scilicet transiectamentum. Sed dicā in hoc capitulo: Dixit Abuali Abincine: Hoc capitulum est bonum, & qui nescit facere totum magisterium: quia sunt quidā qui faciunt aurum & argentum, & non possunt bene operari: & quidam faciunt aurum & argētum, & sunt acres, & ad ista omnia valet transgetare: sed ante debes mollificare corpus illud quod vis trāsgetare cum rebus fortibus, cum vrina puerorum, & aceto, & sale armoniaco, & alijs salibus quò volueris, & nō mollifices multum ne valeat minus magisterium: Et si est aurum, est acre, cito frangitur. Ideo est necesse vt soluatur multum cum rebus fortibus subtus stercus equinum: & in hora soluendi, id est mollificandi, vel in hora fundendi, est opus magno magisterio, quod non habeat ignem multum vt deterioretur, sed paruum vt soluatur. Dico tibi, quòd quādo vis facere vas aureum, fac primum de cera illud vas, & postea cooperi de terra magisterij, & sicca ad solem vt multū induresçat:

sed

ſed prius fac foramen aliquod, & poſtea proijce in ignem, et egredietur cera: & per illud foramen mitte aurum ſiue argentum. Modus Morabetinorũ hoc modo eſt: Fac centũ aut ducentos modulos ceræ ad modum Morabetinorum, & cooperi de terra admodum de canna longa quadrata, & facies ibi foramina vnde egrediatur cera, & intret aurum, & proijce inde ceram cum virtute ignis, & mitte aurum ſiue argentum: poſtea frange terrã, & inuenies tuos morabunt: et ita facies de argento. Sed ſi ſint quadrati de argento, fac ſigna eodem modo. Accipe de mercurio ſublimato & miſce cum cupro, & iacta de alexir, et habebis magiſterium. Modulus efficitur tribus modis: modulus per aſtronomiũ, aut modulus ad hoc magiſterium, & modulus ad anellarios. Quanto magis ſublimes auripigmentũ, magis valebit: quanto magis ſublimabis ſulphur, magis valebit: quanto magis ſoluas ſalem armoniacum, magis valebit: quanto magis albeſcas ſal alcali, magis valebit. Modò dicam tibi quomodo debes facere modulum moraburti & denariorum: Habeas partem ferri, & mitte ſuper terram, et facies rotundum & planum, & ſcribe ſignũ, modum et litteras: & ita fac quòd creatoris ſit in medio, et deorſum nomen regis, et in circuitu milleſima: & ita debes facere, quod morabunt bene exeat formatus, & con

cauus, & ita facies in superiori parte, vt possit legi facies tabulas auri: & scindes quantum morabunt fuerint, & parum minus, & mittes in modulo: & alius modulus desuper, & desuper dabis ter cum martello. Prima percussio parua, secunda grandis, tertia erit parua, & habebis morabunt bonos. Sed si vis proijcere in modulo, facies ferrum quadratum decem palmarum in longitudine, in latitudine manum vnam, & facies foueas in modum morabunt, & facies in circuitu, & habebis cinerem & sal, & cum vrina puerorum facies pastam, & implebis ex ea modulum: & quando erit recens desuper, signabis de aliquo morabunt; & ita facies in alio modulo: & inter morabunt & morabunt, mittas vnam pennam anseris, vt possit inde currere aurum de fouea in aliam, & inunge ambos modulos postquam sicci fuerint, & implebis de auro vel de argento.

Explicit Dictio prima.

INCIPIVNT Capitula secundæ Dictionis quæ sunt sex.

In primo capitulo tractat de re subtili facere altam: Ibi etiam tractat de mercurio indurando, & de incorporatione mercurij cum corpore minori.

In secundo capitulo tractat de leui re facere ponderatam, & de vtilitate sublimandi, & de lauatione.

In tertio capitulo tractat de mutatione Colorum.

In quarto capitulo tractat de mutatione elementorum: & de molli facere durum, & de tribus in hoc magisterio inquirendis: & quæ & quot sunt in hoc opere necessaria: & de corporibus quæ se elongant vt ære, plumbo, & septem salibus, & alijs quæ huic operi sunt necessaria: & quod bortus non nominatur inter sales, & quod marcasita, nec litargirum, nec alchizaram, nec mirtum non habeas. & de Geber, & Maurieno non credendo, & de electuario contra fumum & fœtorem magisterij: & de vnguento contra vulnera ex magisterio prouenientia: & de mercurio indurando, & de Luna conficienda.

In quinto capitulo tractat de mutatione, scilicet de duro facere molle, & de molle facere durum, & de elementis.

In sexto capitulo tractat de mutatione naturæ totius rei.

Expliciunt Capitula.

INCIPIT DICTIO *secunda cum virtute Dei.*

CAPVT I.

In nomine Domini, Dixit Abuali Abincine: Modò dicam hanc dictionem & sua capitula planè, si Deo placuerit. Primum capitulum huius dictionis est de subtili re facere magnam, et dicam omnes rationes suas per directum. De ære volumus facere aurum, quia vbi nimis est combustum, volumus facere quòd non sit multum combustum: & vbi non sustinet ignem, volumus vt substineat: & vbi in terra peioratur, volumus quòd non peioretur: & sicut diximus de cupro, ita est de omnibus rebus, scilicet de sex. Sed de nostro lapide quod magis valet, est quod primùm diuiditur de corpore non bono, & spiritus crescit paulatim. & modò

dò dicemus de mercurio indurando. Mercurius debet hoc modo præparari, ficut nos facimus: quia primum lauamus, poftea foluimus, poftea induramus, poftea incorporamus cum ære, & facimus inde argentum, & nulla luna eft illa melior. Sed ante mittimus alexir, & fal armoniacum foluimus: ideo qđ attenuetur materia & auripigmentum fublimamus, & fulphur eo quòd minuat de fortitudine, & totum hoc dicimus, vt faciamus de fubtili bonum, & ita de omnibus rebus ideo explicamus iftud capitulum. & laudetur Deus.

De rebus leuibus facere ponderatas.
Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: Hic dicam quomodo facimus de rebus leuibus ponderatas, & de ponderatis leues: de leui ponderatam, ficut de cupro, quando mifcetur cum mercurio eft cuprum magis ponderatum quàm fit mercurius, & ita erit fi fit mixtum cum aliquibus illorum, quæ fe elongant: fed quando æs bis fublimatur, efficitur magis albū, & mifcetur cum malo granato: & hîc funt verba quæ præceffores noftri dixerunt: quia quotiens fublimatur mercurius magis folitò, toties lucratur mercurius. Morabunt primum verbum, eft lauatio cupri, & loquor ibi latum verbum: quòd lauatio cu-

pri eſt: vt redigamus cuprum in ſuam priorē naturā, & redigamus in aurum viuum, & ſulphur, & illud aurum viuum, & ſulphur, volumus tantum lauare, vt ſint verè aurum & ſulphur, vt poſsimus inde facere aurum aut aliā naturam: & ideo facimus illud aſcendere, vt reuertatur tenuis & leuis, & damus eis ignē cum ſublimatur, donec ſit album aut rubeū: ſi rubeum mittimus in ſublimatione fermentum & ignem lapidis, vt nimis coquatur, & cum magno calore, & cum magis coquitur ad rubeum, magis valet: & vt ſit album lucramur humiditatem, & nō mittimus ibi ignem multum: & coquimus crudum de natura albi: quia nullū eſt hoc magiſterium, niſi reuertantur naturæ.

De rebus duris facere molles de coloribus. Cap. III.

DIXIT Abuali Abincinæ, modò loquar de duro facere molle, & de coloribus nigris facere albos, & è conuerſo. Colores reuertuntur quando corpora fiunt tenuata, leuius reuertuntur, nos miſcemus colores rubeos in albis coloribus: idem in corporibus dealbatis: res albas cum igne ſcilicet rubeo, & magna ſapientia eſt in mutatione colorum: quia tinctores ſciunt hoc, & mirum eſt mittere colorem per vim, & creſcere in pondus, & hac de cauſa dicunt noſtra

ſtra in alexir tingens: quia tingit quod volumus ſine augmentatione ſui ponderis, & magnum eſt mutare colores: & intellige benè.

De rebus mollibus facere duras, & de figuratiuis nominibus operis, & de quatuor ſpeciebus, & de ſeptem corporibus, & de ſeptem ſalibus, & de tribus ceris.

Cap. IIII.

DIXIT Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo de molli facere durum, & cur: Et fit tribus de cauſis, prima per mutare naturam, & facere tenuē: Iſtæ ſunt tres rationes, cur durum facimus molle: quia mollificare magnum eſt: ideo magna tibi dicam. Factum eſt quod quis facit per opus manuum ſuarum in hoc magiſterio ſunt tria inquirenda. Primum ſubtilitas animæ, & opera manuũ, & arbitrium: ſed arbitrium habet neceſſarias diuitias, ſapientiā & libros: quia ſi accipis æs, & vis indurare & incerare, neceſſariam habes rem frigidā & calidam: Calidam per incerare, & frigidam per ſtringere, & rem ſiccam & humidam per mollificare, & ſiccam per durificare. Et quia tu vis incerare, ideo miſce de re calida & humida magis, quâm de frigida & ſicca.

Et radix istius verbi est sapientia naturarum & mutatio. Habeas de carnibus, scilicet de de porco, arietina, gallinacea, asinina, anatina, leporina arogrilli, & comede de qua vis: & habeas panem triticeum, ordeaceum, panem siligineum, & panem milij: hic est opus alexir si tu intelligis, Sed hoc est verbum singulare. Debes habere de quatuor spiritibus, scilicet aurum viuum, sulphur, auripigmentum, sal armoniacum. Et debes habere de vij. corporibus, scilicet aurum, argentum, ferrum, mercurium, stannum, æs, plumbum: & debes habere vij. sales, quæ sunt sal nitri, haurac, sal gemma, sal alcali, sal commune, alumen, vitreolum: & debes habere de tribus lapidibus, cera nigra, alba, rubea: & debes habere de vrina puerorum, sed distillatam, & de dentibus diaboli, & de stercore equino, & de stercore humano, & de plumbo alcofoli, & acetum forte: sed de nulla marcasita, nec de litargirio, nec de virgis alchizaram, nec de granis mirti, non inueniam in domo tua: quia in die qua inueniam, ipsa die cremabo te, & hoc dico, quod non credas Gebero nec Maurieno, hunc librum habeas, & munu teneas: quia illuminabit te.

Electuarium contra infirmitates quæ perueniunt ex magisterio.

Fac hanc medicinam, & non timebis fumum: quia hæc acuit sensum, & non dimittit vt odores malum faciāt in corpore: Hęc sunt galanga, nux muscata, piper longum, spica, folium anacardinum, su, meu, falle, balaustia, xall. reubarbari, æqualia pondera: violę, rosæ, absinthium, succus oliuarum, grana leuticinia, & grana plantaginis, scariola, semē portulacæ, grana purgata de butesis, de melonibus, de cucurbitis, de pinpinellis, semen lactucæ, semen herbæ sanæ, sariles quartum, ana pondus vnum, musci media nouena pōderis, perlas, lignum aloes quintum ponderis, & vocarum sex pondera: omnia tere & conficias cum isto sirupo, scilicet polipodij duas vncias, radicis fœniculi, petroselini, & de tarde piperato scabamū, radicis apri ana vnciam vnam, squinanti vnam vnciam, liquiritij, ysopi, fœniculi, anisi, caladrelli, caltas, ana vnciam vnam. Coque, fac syrupum: & pastam facias, & misce in syrupo stecados incuscutam, ana vncias duas. Accipe quotidie in mane quatuor arenticos, & ille syrupus auferet omnes infirmitates huius magisterij, & non timebis, nec de auripigmento, nec de aliquo fumo.

Vnguentum contra adustiones.

Sed si cadat de corporibus in vno corpore extra, fac hoc vnguentum ad vngendum, non timebis. Recipit auri viui vnciam vnam, blanci vnciam mediam, litargirij quartum vnciæ, viridis vnum arentium, sarcocollæ tres arentios, aloes epatici quatuor arentios, olei rosacei vnciam semis, ceræ albæ vnciam mediam, tragacanti, gummi arabici, malum vobiscum, alfoba, seminis lini, sandalorum ana duos arentios. Qua sunt terenda, tere, scilicet species, & gummas solue in abuam cum malo vobisco, & alfoba, & semine lini, coniunge cum cera, fac vnguentum, & in loco combusto corporis tui vnge bis vel ter, vel quater.

De collirio.

Et si de opere ceciderit in oculo, fac hoc alcofol, quod recipit agrestæ succum: pone super cuprum, & misce tuciam, & tere, & fac alcofol: & si opus fuerit mitte, & sunt multæ species, quas numeramus in libro corporis. Sed quando vis indurare mercurium, vide quod olla sit calida, & facta ad modum oui, & perforata in tribus locis minimis perforaminibus, & si ipsa, et cæt. Sed de frigida nō posset indurari mercurius. Accipe de cupro, & fac de eo calcem, & albesce

besce cum sale armoniaco, & de alijs salibus & descende eum per botum barbatũ, & subli ma mercurium, & induresce, & in corpora cum ea, habebis argentum, quotiés sublimabis magis valebit.

De quatuor elementis. Cap. V.

DIXIT Abuali Abincine. Dicam in hoc capitulo de quatuor elementis, quæ sunt ignis, aqua, aer, terra, & cum istis quatuor perficitur opus nostrũ, & sunt radices nostri magisterij: & dicemus in loco suo præparamenta istorum elementorum.

De mutatione naturarum rerum.

Cap. VI.

DIXIT Abuali Abincine: Ratio omnium rerum est, quod mutantur extra naturam suorum, quod est mutare de vna natura in aliam: sicut facimus de cupro platam, de plumbo aurum, de mercurio durũ, de ferro molle, de sulphure rem volantem: & totum hoc verbum philosophicũ. Et si ita non mutaretur, nõ perficeretur opus istud: quia sicut philosophi dicunt: Mutatio est sapientia magna, & res q̃ mutantur, mutãtur in vnũ de tribus modis: per meliorẽ, per peiorem, aut per eius simile: si est per alium simile, nihil valet, sed peius est perditio: si per meliorem bonũ est: Ergo hoc magisteriũ

debet mutare per melius. Explicit sextum Capitulum, sed ante dicam aliquid, quando misces corpus cum spiritu, prius mitte corpus, & postea spiritum: & si bene non sit preparatum, corpus non coniungetur cum spiritu, & non festines magisterium.

Explicit Dictio secunda.

INCIPIVNT CAPITVLA DICTIONIS *tertiæ quæ sunt quinq.*

In primo capitulo tractat de præparatione corporum.

In secundo capitulo tractat de preparatione elemẽtorum, & de tribus resinis, id est de tribus lapidibus, & de tribus legibus de resina, & lege Domini, & de quatuor elementis.

In tertio capitulo tractat quomodo prepa ratur spiritus, & quòd elementa quandoque dicuntur spiritus, & spiritus elementa.

In quarto capitulo tractat de præparatione alexir, & quot sunt quæ ibi ponuntur.

In quinto capitulo tractat de præparatione fermenti, & sponsalitij, & quid sit leuamẽ, & quid sit sponsalitium.

INCI-

INCIPIT DICTIO tertia cum virtute Dei.

De præparatione corporum.

CAPVT I.

DIXIT Abuali Abincine: Modò tractabo in hac dictione de capitulis de quibus tractaturus sum: Primum capitulum de præparatione corporis. Sic præparatur corpus per fortitudinem salium, per fortitudinem lapidis, & spirituum, & aceti, & cum alijs rebus. Præparatio sua est sublimare eum, & mutare in naturam primam, & in aliam naturam altiorem: Hęc est explanatio prima præparationis corporum.

De præparatione elementorum & de tribus resinis.

Cap. II.

DIxit Abuali Abincine: præparatio elementorum habet resinas tres: de vnaquaque fac legem: Vna lex dominum, alia lapidum, alia herbarum. Resina est lapis: lex dominus est. Lex lapidis est opus quod faciunt de auro viuo & de auripigmento: lex herbalis est lapis capillorum. Elementa

præparantur in diuisione illorum, & in præparatione singulorum: ignis in parte sua, terra similiter, aqua similiter, aer similiter: quia illi mittunt animam, & præparabimus præparationem illorum. Hæc est autem præparatio.

De præparatione spirituum.

Cap. III.

DIXIT Abuali Abincine. Hic dicam præparationem spirituum, quæ est vt subtilies in quantum potes: & vt quàm citius poterit intret in corporibus. Spiritus ita præparantur: Sal armoniacum soluitur & sublimatur: Aurum viuum sublimat se, & facit se puluerem, & induratur, & soluitur: Auripigmentum sublimatur & comburit corpora: sulphur sublimatur, & comburit corpora magna combustione: iam diximus quomodo præparatur spiritus.

De præparatione alexiris.

Cap. IIII.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de præparatione alexiris, quæ sic præparatur, quando coniungunt elementa: lapidis & spiritus, & fermentum & corpus minus. hæc est præparatio alexir, sed quomodo præparatur modo dicemus: Ad alexir solis mitte terram & mercurium, aerem, ignem, fermentum solis,

&

& de corpore plumbi, aut aliud. Ad alexir de luna mittit terram, aquam, aerem, fermentum: & ita mittunt in prædictum aurum viuum, & fermentum lunæ & cuprum, aut de corporibus alijs.

De leuamine & sponsalitio quid sunt.
Cap. V.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo exponam quid est leuamen, quid sponsalitium: Leuamen est res quam mittunt in alexir, vt reducat corpus maius in eandem materiam de qua est fermentum: sicut sol, sicut luna: Et de alia re non potest effici fermentum, nisi de sole aut de luna: sed fermentum ita præparatur: Fac eam calcem, & ablue, & solue, & mollescunt, & indurescunt, vt sit de prima materia, & misceatur benè cum corpore minori. Sponsalitium est quando miscetur spiritus, & elementa cum ferměto & corpore. Præparatio est singulariter post præparationem istam.

Explicit tertia Dictio.

INCIPIT DICTIO quarta, & cur præparatur corpus, & de duobus bonis verbis.

Primum capitulum tractat cur præparatur corpus, & quod alexir capit etiam in corpore non præparato, & de indurãdo mercurio, & quid sit vas ferreum in quo induratur mercurius: qđ prius fumigetur exterius fumo Saturni, & similiter fumigetur interius ipso fumo. Multum ibidem tractat de mercurio: & quod magnum corpus in quo proijcitur alexir non est sublimandum: & qualiter Geber seducebat aduersarios: & de ponderibus.

In secundo capitulo agit cur præparatur spiritus: agit ibidem de spiritibus, id est sale armoniaco, sulphure, auripigmento: & quare dicuntur spiritus, & de simulatis nominibus elementorum.

In capitulo tertio agit, cur est lapis noster, & quia cum aqua lapidis soluuntur corpora, & mercurius induratur.

In capitulo quarto agit quid sit alexir, & cur est: agit etiam de interpretatione alexir.

Incipit

INCIPIT DICTIO QVARTA cur præparatur corpus, & de duobus bonis verbis. CAP. I.

DIXIT Abuali Abincine: Iam locutus sum in Dictione prima: Si est magisterium. In secunda dixi, si est quid est. In tertia quomodo est: in hac verò dicam cur est. Primùm quod dicam cur pręparatur corpus. Corpus ideò præparatur, vt spiritus possit cum eo citius coadunari leuiùs: quia si corpus bene prius non preparetur, nil valeret: non ideò vt tollas fortitudinē nostri lapidis: quia quanuis corpus non præparetur bene coniungetur, & corpus minus præparamus, vt misceamus cum fermento: & necesse est, vt præparemus: quia si non præparetur, non coniungeretur cum fermento: quia fermentum est purum. Modò dicam qualiter te debes custodire, dum opus facis de malis hominibus, non opereris corā omnibus quando vis indurare mercurium. Mitte in ferro calido, quando sublimas sulphur, aut auripigmentum: nō aperias alutel, donec sit frigidum: & ita facies quando sublimabis sal armoniacum, non remaneat: quia corpus minus quod vis coniungere cum fermento, & fermentum quod non sit sublimatum & induratum, et melle factum bis vel ter: quia hoc est quod dicit Geber: Si lapis noster est

sanguis, aut capllli, aut oua, operamini cum eis; Si meus lapis venit melior quàm vester, magis valet meus, et ipse non operabatur cum alio, nisi cum capillis, et sanguine, et cum ouis; sed sublimabat corpus, & spiritum, & fermentum multotiens, & ita eos seducere & intellige. Modò dicam tibi verba bona: accipe cuprum & fac illlud calcem, & fac illud album, & multotiens solue, & habebis argentum. Modò dicam tibi bonum verbum, in ponderibus vj. & vj. & media vj. hoc est dicere. Sexta de corpore, sexta de sexta de spiritu, media sexta de sexta de elemento.

De præparatione spirituum: & quòd elementa vocantur nominibus spirituum, & è contrariò.

Capitulum II.

Primùm dicam tibi cur sunt spiritus. Spiritus sunt vt imprimetur corpus, vt possit coniungi cum anima, & spiritus sunt corpora, sed habent differentiam cum alijs corporibus: quia sublimantur ista & non alia: & dicuntur spiritus: quia nulla res potest sublimari sine spiritu: quia lapis aliquis non ascendit, si tu non facias eum ascendere cum manibus, aut cum alia re, & ita de alijs corporibus, & ista ascendunt per semet-ipsa, & spiritus soluuntur leniter, & faciunt soluere alia, & cremant, et infrigidant, & sic-

ficcant, et humidant, & quandoque vocant istos spiritus quatuor elementa, et nominant quatuor elementa lapidis, scilicet terram, aquam, aerem, ignem. quandoque nominibus quatuor spirituum figuratiuè, et secundum nomina spirituum mittunt, et nominant quatuor elementa in alexir, et ita quatuor elementta lapidis, scilicet terram, aquam, aerem, ignem nominant nominibus spirituum. Vnde multi decipiuntur, et dicunt, aurum viuum, et sulphur, et auripigmentum, et sal armoniacum, et qui vident istam elixir, putant propter illa nomina quòd de illis constet, et illa mittere laborant in hoc opere, et non inueniunt magisterium. Sed tu fili non intendas ita magisterium: quia vbi inueneris auripigmentum, mitte in loco suo ignem lapidis, et quando inueneris sulphur, intellige aerem, et quandoque ignem, et sal armoniacum non solutum intellige terram, aurum viu. aquam, et aurum viuum quandoque per se.

De lapide cur est. Cap. III.

Dixit Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo cur est lapis noster: Lapis noster est per tingere per fortitudinem: per sustentare ignē, per facere de malo bonum: cū aqua sua soluuntur corpora, & induratur mercurius, & hoc est de fortitudine sua, & suus ignis

non diuiditur ab aliquo loco vel corpore. magnam valetudinem habet lapis noster. Si rex cognouisset, seruaret sicut plas: & lapides preciosos. Benedictus Deus: quia noluit ostendere nisi philosophis.

De Elixir cur est, et quomodo interpretatur. C. IIII.

Dixit Abuali Abincine: Hîc dicam, cur est alexir: Alexir est res quam iactamus super corpus maius, vt mittat rem de sua natura in aliam. Alexir dicunt quando miscent ibi corpus minus, & spiritum, & elementa, & fermentum: & de omnibus fit confectio vna, & propter hoc est alexir. Alexir verbum Græcũ, & diuiditur in ic xir, & vult dicere magnus thesaurus. Et dicunt quidam, quòd ic est melius, & xir census: xir verũ est quod est census: & ita est (vult dicere) melior de thesauris. *Explicit dictio Quarta.*

Capitula dictionis quintæ, quæ sũt xxix.

Primum capitulum agit de Ære.

Secundum cap. agit de naturis plumbi, & de effusione cupri, & de terra magisterij, & de caputijs, & de artificiosa effusione cupri, & furno faciendo, & plumbo necessario in magisterio, & qualiter efficitur balcher & acceron, id est vermilio.

Tertium capitulum tractat de stanno, & de eodem indurando, & facere album: & de

bote

botó barbaro, & luna artificiali, & de luna noſtra.

Quartum cap. loquitur de allotone, & qualiter fit aurichalcum, & de cognitione aurichalchi.

In quinto cap. agit de arſenico, & de lapidibus, & de metallo.

In ſexto cap. agit de ferro, & de cuneis, id eſt formulis faciendis, & de metallo.

In ſeptimo cap. agit de auro, & eius muneribus, & de falſo auro, & de cognitione auri, ſiue ſit bonum per vij. ſigna, & de fermentis, & de auro obrizo, de natura ferri, & de natura auri naturalis, & de capucio ad aurum, & de præparatione auri acris, & quòd ſtatim frangitur, & de aqua, & quòd media libra argenti viu. redigitur ad ʒ. vncias poſt ſublimationem & ſolutionem, & de his quæ ſunt in auro, & proſunt dæmonibus, & toſsico, & alijs.

In octauo capitulo loquitur de argento lapidis, & eius naturis, & quæ differentia eſt inter argentum naturale & artificiale, & de notitia argenti, ſi ſit petrale, aut herbale, & qualiter fit argentum de medicinis, & de indurando eo, & mercurio: & de olla ferrea tribus foraminibus perforata, & qualiter fit terra magiſterij: & de calce cupri facta cum ſale armoniaco, & deſcenſa per botum barbatum, & mixta cum mercurio ſit argen-

tum: & de ponderibus alexir Lunæ, & de cognitione istius argenti, & eius effusione, & fermenti.

In nono cap. tractat de marcasita.

In 10. cap. tractat de plumbo alcofoli, & eius virtutibus.

In 11. cap. tractat qualiter fit sal alcali, & de naturis & vtilitatibus eius, & quomodo dealbatur.

In 12. cap. tractat de sale nitro, & de eius solutione.

In 13. cap. tractat de sale gemma, et de natura eius, et vtilitatibus.

In xiiij. tractat de sale communi, et quòd mercurius stringitur cum sale armoniaco, & de vtilitatibus salis communis, et quòd pro sale communi induratur mercurius, & quòd non lauetur mercurius cum aqua dulci, sed cum salsa, et quòd pars vitę intelligas aquam de vij. salibus.

In xv. cap. tractat de vitriolo, & de eius naturis: ibidem tractat de duobus aluminib. s. hyameni, et magra, de alumine hyameni et eius vtilitatib. & naturis. Ibidem etiam tractat de sale baurac. Et quia suppositum egeri statim in aqua soluitur, in ipso valde agit ibidem, quòd sal per vitrum intelligatur terra, per vitriolum similiter terra, per sal commune terra, per sal alcali aqua, per sal gēma oleum, per alumen oleū, per baurac ignem.

In

In xvj. capitulo tractat de sulphure et eius naturis: et qualiter habeant ignem de sulphure qui durabit semper, aut per biennium: & quòd sulphur intrat in calce facienda tantùm: & quòd multi ponunt sulphur pro lapide, & de aquila, & gallina, & quòd lapis huius magisterij vnus est. Agit etiam de correctione filij, & quòd secretum verum huius magisterij est sanguis, oua et capilli: et hi sunt veri lapides, et non alij, quamuis alij nominentur. Agit etiam de correctione filij, et quòd argentum viuum potest colorari cum sulphure, et de luna coloranda in sole, et quòd sulphur rubeum non est nisi de subtus terra, et de probatione sulphuris.

In xvij. cap. tractat de auripigmento, et vbi dicimus mitte auripigmentum, intelligatur ignis, et quòd quatuor sunt quæ se sublimant, auripigmentum, aurum viuum, sal armoniacum, et sulphur, et qualiter per nomina spirituum intelliguntur elementa.

In xviij. capitulo tractat de sale armoniaco, et quòd sal quidem armoniacum fit de aqua, et quòd per magnas partes frangitur, melius est in hoc opere: et quomodo soluitur armoniacum, et quòd in multis magisterijs prodest sal armoniacum, et quòd aurum quod inuenitur in arena, est melius q̃ illud quod fit de herba, et de indurãdo mercurio, et quomodo corpus acrũ pręparatur.

In xix. capitulo tractat de lapide qui non est lapis, & de lapide naturali, & de fœtente lapide, & de ponderibus Solis & Lunæ, & quot modis dicitur mercurius, & de cognitione mercurij naturalis & artificialis, & quomodo fit metallum, & quòd de argento viuo mixto cũ cupro fit argentum, & de natura æris & argenti viui, quòd quando sublimatur fit calidum & siccum: & de cõcordia inter inimicos, & de indurando mercurio.

In xx. cap. tractat de capillis, & quòd aqua capillorum indurat mercurium, & quales capilli intrant in magisterio ad habendũ lapidem, et quòd botus barbatus fit cum terra magisterij, & aqua salium capillorumq;.

In vigesimoprimo capitulo tractat de vrina, et quòd alia vrina non intrat in magisterio, nisi puerorum: agit etiam de stercore hominis, et quòd stercus intrat in magisterio in multis, et de sudore hominis.

In xxij. cap. tractat de ouis, & quòd alia oua non intrant in magisterio, nisi de gallinis permanentibus cum gallo.

In xxiij. cap. agit, quòd nullus sanguis intrat in magisterio nisi humanus.

In xxiiij. capitulo agit de vitro, quòd vitrum necesse est in magisterio, & de cognitione vitri crudi aut cocti: & in quibus vasis seruantur medicinæ, et quòd seruãtur in vitro

vitro magis valet alio: & in quibus vasis seruantur elementa, & in quibus seruetur vrina, & sanguis, & de mercurio, & alijs sublimandis in vasis terreis.

In xxv. cap. tractat de pano lineo, & quòd nullum alutel ponas ad ignem, nisi sit prius coopertum terra magisterij cum panno.

In xxvj. capit. agit de stercore equino, & quomodo præparatur stercus equinum.

In xxvij. cap. tractat de aceto, & quòd cũ aceto potes pastare terram magisterij.

In xxviij. cap. agit de atrogongis: ibidem agit, quòd cuprum fundatur cum fortitudine barchinorum, agit de auricalco, & quòd ferrum non soluitur, neq; plumbum alcofolis, neq; vitreolum.

In xxix. cap. agit de his quæ per ordinem in magisterio sunt facienda.

QVINTA DICTIO
de tribus generibus Aeris.
Cap. I.

Dixit Abuali Abincine: In hac dictione dicam radicem huius libri, & loquar talia, quæ nunquã alicui reuelata fuerunt: dicemus per deza, per habubede, per habuahabez, per xina, per achomar, per mozram, per zalema, per alhuaxi, per aelge, per nostro semorralab, abimaz alfarabi naturas specie-

rum, & incipiam capitulum cum virtute Dñi: Cuprum est in tribus modis: cuprum Herminium, cuprum Naturale, & cuprum Nauarræ. Et natura illius calida & sicca, & non est multus calx suus: & est in eo humiditas: & ideo funditur. Et secundum Philosophos quos dixi, est cuprum de auro viuo grosso, & de sulphure rubeo cocto in ventre terræ per centena annorũ: sed nõ cocto tantum sicut aurum, & non est combustum sicut ferrum, & ideo est leue ad mutandum adhibitum hominis: & est magis propinquum argento quàm auro: quia habet de sulphure plusquàm de auro viuo. Et cuprum est rubeum, & est album, & quando percutis, sonat, & melius est. Et vide ne opereris cum cupro herminio in hoc magisterio. Et cuprum herminium est nigrum, & multitudo sulphuris quæ est ibi confundit eum: & ideo non poteris eum lauare, nec album facere: quia non potest dealbari nisi per multitudinem auri viui: & aurum viuum est argentum, nisi quia argentum est magis coctum in ventre terræ per centena annorum. Et adhuc dicemus naturam suam in suo loco: & si tu percutias cum martello in cupro isto herminio, sonabit ad modum rei combustæ: & melius est rubeum & album. Et sunt quidam qui de isto solo faciunt argentum, et non est bonum: quia tantum dealbant

bant eum: & postquam albificant eum, & non miscent, ibi mercurium non est naturale: & dicam in loco suo quomodo faciunt.

De quatuor generibus plumbi, & de fusione cupri, & de terra madefacta.
Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: Loquar tibi fili in hoc capitulo de rebus necessarijs, & non dicam tibi superfluitates, & dicam tibi naturam plumbi. Plumbum est in quatuor modis, plumbum mixtum cum stanno, & plumbum naturale, & plumbum de enchachia, & plumbum gessuri, & est natura sua frigida & sicca, & est petra Saturni: & frigiditas sua est ibi magis quàm siccitas, & est ibi multa humiditas secũdum philosophos supradictos. Plumbũ est de auro viuo grosso, & de sulfure grosso, & est magis de auro viuo quã de sulphure, & non est multũ coctũ: ideo remansit molle, & soluitur statim: & quia argentũ viu. est ibi multũ est magis de natura auri: nisi quia aurũ est de pulchro auro, & de sulfure pulchro, & hoc est de grosso auro viu. de grosso sulfure spisso, non claro, & aurũ est coctũ, & illud est crudũ: & qui scit preparare leuiter mutat se in naturá auri, & plumbũ melius est magis ponderatũ, & quando scindis eum

est album, & quando percutis, non sonat: & quando fundis, tardè infrigidat se. Et postquàm incœpimus dicere de effusione, dicemus de effusione cupri, & postea de plumbo: & dicemus de effusione vniuscuiusque corporis in suo loco. In fusione cupri est magna scientia, & non est vt omnes sciant: quãdo vis fundere, fac ita: fac capucium de terra magisterij, & modò dicam tibi terram magisterij quomodo efficitur. Accipe de terra rubea, et tere multum, et mitte ad Solem, & desicca, & massa eam cũ vrina puerorũ, & adiũge sal assatũ & contritum, et diuide per partes, & iterũ sicca: et quãdo fuerit bene sicca, pista eã: & munda eam cũ taracantaro, et pulueriza ad modum farinę, et habe de malo nobisco, et trahe inde aquam in hunc modum: Bulli aquam, & mitte ibi de malo nobisco, et dimitte ibi per noctem, & cola, et habe de albumine ouorum: et sit aqua in quadruplum quàm sint albumina ouorum, et sit ibi media de parte octaua cineris de quercu: et pista, & misce ibi de capillis hominum minutatim incisis, & quando pistas, misce fortiter. Et sunt qui faciunt cum alio magisterio, sed hoc magisteriũ est melius: & si vis magis leue percooperire ollas, aut per aliud cooperire, accipe de terra supradicta, et vide quòd terra ista sit de natura terræ, quæ se pectat et conglutinat, et misce cum capil-

capillis: et pasta eam, et de modo quem supradiximus est bona per facere caputia, et per botos: et ipse modus est bonus per cooperire omne quod diximus. Sed tu fac capellos in hunc modum: accipe de illa terra quam fecisti cum ouis, et fac caputium in latitudine, et per circuitum duodecim palmarum, aut ad modum quem volueris, et habeat in altitudine tres palmas, et dimitte siccari, et facias aliud quod habeat per circuitum 6. palmas, & aliud quod habeat per circuitum tres palmas, et aliud quod habeat per circuitum vnam palmam, et aliud quod habeat minus, vel magis sicut tu vis, et fac de illis multa, ad minus quinquaginta aut sexaginta, et de totis materiebus, et fac in hunc modum, in fundo grossa: et postea attenuando, et in superiori grossa: et quando volueris fundere cuprum, funde in hunc modum: habe furnum cum quatuor barchinis ad minus duobus, et sint bene sani, et fac furnum secundum quod sunt barchini: et fac in medio vnam foueam descendendo inferius, et habeas de carbone, et mitte in illa fouea, et accipe capucium, sed fac ei coopertorium, et in medio de luto habeat quantum pugnus vnus, vt sit ponderatum, et non erigat eum calor ignis, et fac in medio quinque foramina, vnde aer egrediatur ad modum digiti rotundi,

& ampli, & fac desuper vnde capi posſit cum forficibus, & vas coopertum mittes in foueam: & facies de cupro partes, libra vna de duabus libris: poſtea calefacies & mittes ibi partem cupri, & calefiat ibi tàm diu, quòd ſit rubeum, & proijcies partem aliam, & ſit ibi donec ſit rubeum: & ita facies, donec totum cuprum ſit fuſum. Et ſi vis facere maieſtatem, aut aliud, non abſtrahas ab igne, donec ipſum proijciàs: quia non eſt in corporibus quòd feſtinàtius indureſcat, hoc eſt propter ſulphur quod eſt magis in eo, quàm in alijs. Ita funditur cuprum. Et plumbum tantum eſt, leue ad fundendum, quod non tractabo: & vide quòd non accipias de plumbo anthachi: quia plumbum anthachi eſt de terra ſalſa, & plumbum quod inde exit eſt combuſtum, & ſonat quando percutitur, & eſt nigrum, & non de bono colore: non mittas in tuo magiſterio. Plumbum bonum eſt illud, quod quando percutitur non ſonat, eſt albi coloris, & eſt pulchrum: & ſtatim funditur, & illud eſt bonum in hoc magiſterio. Et dicā tibi prius res quas faciunt de plumbo: de plumbo faciunt blanchetum, & acerton: & ita faciunt blanchetum.

De

De blancheto & acerton quomodo fiat.

Accipe de plũbo, & incide ad modum digiti, & habe tanallam vnũ, & perfora per circuitũ vnde mittas filũ, & fac foramina in plũbo inciso, vnde mittas fila, & fila illatrãseant per tanallã, & mitte ibi acetũ, & vide quòd non fila tangat acetum, & pendeat per foramina tanallæ plumbũ: & cooperi os eius, & sepeli subtus stercus per septem menses, & inter tres menses discooperi, & trahe plumbum ad Solem, & florem quem inuenies in plumbo rade cum cultro, & congregabis: & illud erit blanchetum: postea reduc plumbum ad tanallam, & sit ibi per alios tres menses, donec totum sit album, & de plumbo faciunt acerton: comburunt eum cum pauco de auro viuo.

De quatuor generibus stanni.

Cap. III.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de natura stanni: Stannum est in quatuor modis: primus modus vocatur Taliconi: alius modus vocatur Calhi: alius Cerob: alius modus est quem dicunt Vnoc. Isti modi intrant in hoc magisterium, sed vnus est melior altero. Stannum melius est album & croceum: & quando

percutit, ſonat, Talicon eſt, quod graue ſoluitur. Et cerob eſt ſicut*: et ſunt quidam qui ſtringunt ſtannum, et dealbant, et faciunt inde multa opera: et illi qui negant magiſterium, putant quòd faciamus nos ſicut illi, et neſciunt illi magiſterium noſtrum, id eſt dominium totius magiſterij noſtri. Et dicemus noſtrum magiſteriū, et dimittemus alia, ſed dicemus quomodo illi dealbant ſtannnm, et quomodo indurant: faciunt de eo calcem, et lauant et fundunt, et vendunt eum pro argento, et quod nos facimus de cupro cum argento viuo, poſtquàm deſcendimus de boto barbato, magis valet quàm argentum naturale, et non valet tantùm quoduis argentum de alexir: Et ſtanni fuſio eſt leuis, et ideo non tractabo: quia ſicut plumbum funditur: et ſcias in veritate, quia magna ſapientia eſt in argento quod facimus de cupro. Sed dicam tibi obſcurè: intellige ſi vis, ſed quod dixi tibi, quod obſcurum tibi dicerem, totum eſt in deſcenſione boti barbati.

De allatone quod fit duobus modis & tuthia & aceton.

Capitulum IIII.

Dixit Abuali Abincine. Et dicam in hoc capitulo de Allatone. Allaton eſt res mixta decu-

de cupro, & tutia, & ſecundum magiſterium venit allaton: quia allaton eſt duobus modis, vnum cum tutia, aliud cum ateron, & eſt melioris coloris, & non poteſt benè operari: & illud de tutia non eſt tàm boni coloris, & melius operatur: & magiſtri cognoſcunt differentias amborum. Et modò dicam quando ſe facit vnaquęq; de maneriebus. Accipe de cupro tres libras, & mitte tres vncias de tutia, & efficietur allaton. Et ſi tu accipias ſex libras de cupro, & laues cum ſale & aceto, & facies in cinerem foueas, & ponas ibi tutiam cribellatam, & accipe cuprum, & ſolue: poſtea accipe duas libras de tutia, & fac puluerem & paſtam, & fac panes: & deſiccabis, & poſtea tere, & proijce in cupro quod feciſti, & proijcias omnē ſimul in foueam quàm feciſti, habebis bonum allatonē. Et in alijs multis modis faciunt hoc. ſed allaton quod faciunt de acecon, faciunt pulcrum & lucidum, ſed non eſt tam bonum ad operandum: quia acecon habet in ſe calorem nimium. Acecon eſt lapis quidam leuis, de calore cineris inuenitur ſuprà mare: & vocant eum arthochis acecon, & Arabici Azauene. Verùm eſt quod azauene teritur, & pulueriżatur admodum farinę, & faciunt inde panes rotundos admodum vnciæ & dimidiæ, & deſiccant: poſtea pulueriżant, & proijciunt duas vncias ſuper libram cupri, & efficitur pulchrum allaton.

Et si vis scire quale est de acertõ: & quale est de tutia, calefac, & mitte eum in mercurio si efficitur de colore suo, est de acerton: si nõ, est de tutia.

Quod filius biberet aquam frigidam mixtam cum feruento. Cap. V.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de aqua frigida, & misce cum feruenti, & bibe, & scies magisterium: Respondet Abuzalem: non bibam: Dixit pater, Ergo non dicam tibi magisterium. Respondet filius. Non curo, quia ego scio magisterium. Accipiam de sanguine humano, & præparabo, & proijciam super cuprum. Respondet pater. Bibe de aqua, & ostendam tibi præparare capillos & sanguinem et oua. Dixit Abuzalemi: Hác aquam non bibam, quia ego scio oua præparare, et proijciam vnum super xx. et fiet argẽtum. Dixit Abuali, Quid valet tibi si nõ scias lauare, nec calcem facere, nec lauare nec soluere, nec indurare, nec incerare, nec sublimare? quia quamuis lapidem agnoscas nescies operari. Dixit Abuzalemi: eia iam bibi aquá: et dixit patri suo, rogo qđ reuertaris ad pristinum statum magisterij. Iam dixi quòd in hoc capitulo tractarem de metallo: Metallum faciunt duobus modis, & non sunt nobis necessaria aliqua de metallis in hoc magisterio. Finio itaque capitulum istud.

De

De sex generibus ferri. Cap. VI.

DIxit Abuali Abincine. Ferrum efficitur in sex modis, ferrum de Landelum, & ferrum de Aldeua, et acetum, et ferrū de India, et ferrum grossum: & primum. Modo dicemus differentias vniuscuiusque, et dicemus in vnoquoq; quod conuenit dicere, ferrum de Landelū, est ferrum forte, sed molle: de illo faciunt martellos, et fossores, et falces, & omnia opera de illo ferro faciūt enclū, et hoc iterum ferrum per ferire: sed nō est bonum ad scindendum, et non intrat in hoc magisteriū: ferrum de Aldeua est grossum, & nō est bonum ad operādū: acerum est per acuere ferrum de Landelum. Ferrū de India scindit magis quā aliud ferrum: ideo quia calor magis est in eo quā alijs, et magis scindit quā aliæ maneries, quæ se elongant: sed opus habet calefactione, aut ad ignem, aut ad solem. In acerto habetur multum de sulphure, nisi hoc esset de natura, esset de illo de India. De ferro multa alia possem dicere, sed in hoc loco non dicam, nisi quòd conuenit, & nullum de ferris intrat in magisterium, sed seruit magisterio, & species de suis speciebus, sicut fimus de cauallo & acetū: sed bene posset præparari vt ingrederetur in magisterium, & fieret corpus. Et dicam quomodo debet præparari, sed non cures de eo, & ferrum nō funditur nisi grauiter, & cū magno magisterio, & ita funditur.

De fusione ferri.

Accipe de ferro Indię, aut de ferro Aldeua, aut de ferro Deladelum,&laua eum extrà:& fac ei caputium de terra ſicut faciunt cupro, ſed fortius:ſed prius iacta ferrũ in ſale armoniaco ſoluto,& in aceto ſubtus ſtercus equinum per menſem, & mitte in vrina puerorũ per xv. dies:& abſtrahe,& erit molle. Et pone eum in caputio,&funde eum cũ magno igne,& quàm citò funditur,tam cito potes facere magiſterium quoduis. Si vis in maieſtatibus aut potes eum infrigidare,& facere calcem ſicut dicemus,& eſt ferrum non ęquale, ideo dixi tibi, hîc totas quatuor maneries, ſed de primo & groſſo nōdũ ſum locutus: & ſunt in iſtis manerieb. de groſſa,& prima materia. groſſam materiam potes cognoſcere in illo ferro quod eſt plenum de ſtario, & quando mittis in ignem, nigreſcit: & quod eſt de ſubtili materia, & eſt contra iſtas maneries: quia ſtatim efficitur rubeum, & nō eſt nigrũ nec ſcorioſum: & quando vis facere modulũ,facias de ferro de Landelũ, & non habeas de ferro fulloſo: quia ferrum fulloſum eſt de Alchudaua,& cum vis facere cuneos fac de ferro Landelum: & quando vis fodere fode cum ferro Indiæ:& olla quam facies ad indurandum mercurium,ſit de ferro Lãdelum, & hoc ferrum multum confert:faciunt inde forcipes & cannas de barchinis, & quotquot ſunt

funt neceffaria in magifterium. Metallum eft leue ad fundendum, ideo nō dixi quomodo foluitur, fed fit de cupro & plumbo, & iam diximus de cupro, & in plumbo, & ftanno, & in latone, & metallo, & in furno.

De auro quod eft multis modis, & quod aurum de alexir eft in tribus modis, & de auro & argento falfo.

Cap. VII.

TRActabo in capitulo de auro. Aurum eft multis modis, naturale, magiftrale, xarchi, zafri, obrizi, coloti, & multis alijs modis: & eft ibi de acri quod non poteft operari: & illud quod eft de alexir valet magis: & iftud eft in tribus modis, de petra capillorum, de petra fanguinis, & de petra ouorum: & non poteft effe aurum de illo lapide. Faciunt quidam falfum ficut argentum falfum: quia ftringunt, indurant ftannum & dealbant, & dicunt effe argentum. Sic faciunt de auripigmento fublimato, & mittunt fubtus ftercus, & mifcent ibi fal armoniacum, & incorporant cum cupro defcendēdo per botum barbatum, & cum mercurio rubeo: & dicunt quod eft aurum.

De vij. fignis ad cognofcendum aurum.

Modò dicam tibi, vt cognofcas aurum cuiufmodi fit. Primum in folutione, fecundum in lapide, tertium in pōdere, quartum in ore,

vt guftes, quintum in igne, fextum in fublimatione, feptimum in fufione. Et in vnoquoque eorum eft magifterium temtandi. Si vis fcire cuius naturæ fit aurum, funde cum falibus, & fi foluetur, eft de magifterio: Et fi vis eum tentare in lapide fi eft de quinto, aut de fexto, aut de octauo, aut de medietate, aut de tertio: aut de quarto, fecundum quod eft iudicabis. Et fi vis temtare ad pondus, vide fi eft leue aut ponderatum magis alio: & fi eft, eft de lapide, fi fuftineat omnes alias tentationes. Si vis tentare ad ignem, iacta in ignem. Si permanebit in colore fuo, eft aurum: fin autem, eft falfum aurum. Et tenta in fublimatione pulueri zatum cum alijs fpeciebus: Si fublimatur, ita quòd antè non fiat calx, nec lauetur. Et fi facias eum puluerem, & proijcias in aludel, & fublimetur: fcies quod eft de noftro auro. Et in fufione eft magna fcientia: quia quando fundis debes videre fi ferueat, aut fi non ferueat. Si ferueat, eft de noftro lapide, & in guftu potes cognofcere falfum, & extrahi. Et modo dicam diuerfitates, vt tentes cuiufcunque lapidis fit de noftris lapidibus. Quando fundis & feruet, vide fi fonat: & accipe de fanguine vnciam vnam, & iacta in tribus de auro: & vide fi incorporetur, & abftrahe ab igne: & vide fi indurabitur: & fi auget in colore fuo rubedinem, & fi auget in pondere: Si autem

tem non facit iſta prædicta, non eſt de lapide iſto. Item accipe de aqua capillorum quartam partem vnciæ, & de ſuo igne vnam vnciam, & de auro quod ſit de magiſterio nouem vncias, & funde, & vide ſi ferueat: quando feruet proijce ibi aquam prædictam, & ignem: & vide quia ſi incorporatur & ſonat, eſt de noſtro lapide: Sin autem, non eſt de lapide illo. Tentatio cum ouis. Tentatio ouorum eſt leuis. Accipe de igne ouorum, & proijce ſuper illud aurum quod eſt de ſuo lapide: quia non poteſt magis de igne ſuſtinere: & ſi eſt contrà, ſcias quòd non eſt de iſto lapide. Quando vis facere fermentum vide ſi aurum eſt de magiſterio vnde tu facis fermentum: & vide cum quo lapide, & cum illo lapide operare magiſterium. Et niſi cum illo lapide fieret, non cõiungeretur magiſteriũ: & ſi accipias de auro quod non ſit de magiſterio, potes mittere vbicunq; vis in loco fermenti. Vide quòd tibi dixi: quia aurũ de magiſterio debet ſcire cum quo lapide operatum eſt, & cum illo lapide operare tu in magiſterio tuo: & intellige hoc, quia magnum eſt quod dico, quia in fermento eſt totum magiſterium, & magis valet operari cum fermento de magiſterio, quàm cum fermento auri naturalis: Quia ſi proijcias de naturali vnum ſuper decem, potes proijcere de auro magiſterij vnum ſuper mille:

Et vide si misceas aurum naturale cum auro magisterij ad fermentum, & cum lapide cum quo magisterium fuit operatum, cum illo operare in magisterio vbi mittis fermentum. Si quis acciperet aurum obrizum, & proijciat cum sale armoniaco per tres dies, postea faciat calcem, & præparet eum ad fermentū, valet magis quàm aliud aurum absq; illo de magisterio. Et radix verbi istius est, quod accipias de auro magisterij per fermentum, & operare cum lapide, vnde fermentum illud operatum est: & si non accipias de alio auro, postquam tentaueris, & aurum exarchi non mittas in magisterio tuo.

De natura ferri.

Hic dicam de natura ferri, est calida & sicca: & siccitas eius est maior omnibus alijs quæ se elongant: & ideo non potest fundi nisi cum magno magisterio: & ferrum est factū de auro viuo grosso, & de sulphure rubeo lapidoso, grosso.

De auro naturali & de occultis naturis eius.

Redeamus ad aurū naturale: Natura eius est calida & sicca, & quantum habet ferrum de natura siccitatis & duritiei, tantum habet aurum bonam naturam: Et † aurum efficitur in ventre terræ de viuo, bono & claro, & nimis claro, & de sulphure nō multum rubeo,

& cocto

& cocto cũ ratione: & ideo nos præparamus aurum viuũ, & sulphur quod est in plumbo de grossa materia facimus pulchrum & splẽdidum, & de materia auri, & coquimus cum nostro igne lapidis per directum sicut decoquit sol aurum in ventre terræ. In effusione auri est necessarium bonum magisterium, vt facias caputium sicut suprà diximus, & mittas in furno, & cum duobus barchinis calefacias vt oportet cum carbone bono, qui non statim redigatur in cinerem. Et dicam tibi de auro quod statim frustratur quomodo mollificatur, & dicemus de præparatione multorum aureorum: Quando inueneris aurum de hoc magisterio nimis acre, scias quod habet hoc de multo igne: & quandoq; per oleum quod non mittunt ibi per directũ, sed detrimẽtum quod euenit propter oleum, non est tantum quantum quod venit per ignem: Et præparatio, id est emendatio solis corrupti propter malum ignem, vel oleum, præparetur cum argento viuo, & aqua lapidis, & cum re frigida & humida, sicut dicetur. Vnde illud aurum quod est acre cum quo lapide operatum est, si cum capillis præpara cum argẽto viuo & aqua lapidis: si cum sanguine, præpara cum sale armoniaco soluto, & cum aqua: si cum ouis, præpara cum aqua sola. Vbi audis dicere aquam, scias quod est aqua lapidis, & præparabis hoc modo:

Accipe de auro libram vnam, argenti viui mediam libram, sublima, argentum viuum ter indura, & solue vsq; redigatur ad tres vncias. Accipe de aqua capillorum quatuor vncias, & bulliant ambo insimul, & proijce ibi aurum & mitte subtus stercus equinum per dies octo: trahe ibi & mitte aquam: & similiter ita fit ibi per alios octo: & aufer de mercurio medietatem, & funde, & erit pulchrũ & bonum vt aurum preciosum. Et quando vis præparare aurum exarchi præpara sicut dixi: & aurum quod est confusum propter oleum, præpara in hunc modum: Accipe libram vnam auri, & proijce ibi mediam librã aquæ, & stet in stercore per quindecim dies: trahe & funde, & erit pulchrum aurum: & vtilitates auri iam dixi per medicinam in libro corporis & naturas absconditas auri, modò dicam, Deo volente: In auro sunt naturæ absconditæ quæ prosunt toxico, aut illi qui percussus est ferro, & pueris nascentibus si quando natus fuerit teneat, non timebit dæmonem: & si prægnans mulier biberit, non abortabit. Si proijciant super ignem & faciant fumum fugiunt sortes, si facias de eo pulverem, & bibas cum vino, valet ad ventrem: & intellige.

De

De tribus generibus argenti, & de eius natura. Cap. VIII.

IN hoc capitulo tractabo de argento, & de eius virtutibus. Argentum diuiditur in tres partes, Argentum naturale: argẽtum nostri magisterij, scilicet petrale, & argentũ quod faciunt per vim medicinarum, & meliᵒ est de nostro lapide. Natura argenti est frigida & humida, & est factum de argento viuo multo, & de pauco sulphure, & totum argentum non est de vna natura: quia naturale magis est frigidum, quàm est illud de nostro lapide: & illud de nostro lapide est magis frigidum, quàm sit illud quod faciunt de medicinis. Et si vis cognoscere si sit naturale, petrale, aut de nostro magisterio, modò dicam tibi: Funde ad ignẽ, & vide si minuatur, & vide si faciat scoriã. Si non minuitur, nec facit scoriam, scias quod est de magisterio, & vt breuiter dicam, omne temperamentum quod facis ad aurum facias in argento. Et modò dicam tibi argentum quod faciunt de medicinis: Accipe mercurium, & laua, & sublima bis vel ter: & si potes indurare, indura: & dixi tibi quomodo induratur, & dicam tibi adhuc: Accipe de plũbo alcofoli quatuor libras, & de stanno libras quatuor, & de alio plumbo quatuor libras, & de mercurio abluto & sublimato bis, & assato duas libras: & mitte in olla ferrea quam fecisti ad modum

oui perforata tribus foraminib. & sit calida de fumo istorum: & facias lutum istud per claudere ora ollæ. Accipe ferræ magisterij mediam libram, & de cinere sextam partem libræ, & de sale assato & pistato, octauam partem libræ: Accipe de pilis quantum sufficit: albumina ouorum quod sufficiat ad pistandum, & de aristis lini contritis, & incisis mediam vnciam: impasta eum, & sit rarum, & expande super pannum: cum illo cooperi ora ollæ: & hoc lutum est de magisterio, & mitte ollam intus in aludel postquam miseris plumbum & stannum, & cooperi aludel ac si deberes aliquid sublimare, & mitte ignem multum ad minus per quindecim horas, ad magis per vigintiquatuor horas. Trahe iam induratum, & proijce eum in salem armoniacum solutum, & vrina puerorum, & mitte subtus stercus per quindecim dies: & postea indura in hunc eundem modum. Et accipe de calce cupri facta cum sale armoniaco libram vnam, & laua cum bonis lauamentis: & distilla ipsum per botum, quod fecisti cum septem salibus: & misce, & funde de mercurio quãtũ est vna vncia: & pone mediam vnciá olei, & duas vnc. terræ: & si vis mittas ibi nihil aliud de lapide, nisi tantũ mercurium & cuprum, & habebis argentum bene coloratum, & bonum ad operandum: & hoc est melius magisterium, & hic liber est

melior

melior alijs. Et hoc argentum cognoſcitur in ſonitu effuſionis, & nulla eſt differentia inter iſtud & naturale. Et quando vis fundere argentum, ita funde ſicut cuprũ: & fermentũ qđ mittis de argento ſit ſicut de auro, & de quali opere erit fermentum, de tali opere opereris.

De V. generibus marcaſitæ, & non intrat in magiſterio. Cap. IX.

DIxit Abuali Abincine. In hoc capitulo tractabo de marcaſita: Marcaſita eſt multis modis, argentalis, & de auro, plumbalis, & de cupro, & de ſtãno: & nulla iſtarum eſt neceſſaria huic noſtro operi: ſed melior eſt quæ fit de auro. Si quis operatur peiorat magiſterium ſuum. Dico tibi, quòd non opereris de Marcaſita: & dixi de naturis corporum: & dicam tibi modò de medicinis.

De plumbo Alcofoli & eius vtilitatibus. Cap. X.

DIxit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de plumbo alcofoli quod eſt in multis maneriebus: & non intrat in noſtro magiſterio niſi tantum ad indurandum mercurium, ſed prodeſt per alcofol: Oculos ſanat, & curat quædam quæ ſunt in palpebris ad modũ lenticulę, & auget viſum.

Qualiter fit sal alcali. Cap. XI.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale alcali. Alcali est herba quędam, à qua abstrahunt sucũ, & faciũt inde sal: & dicitur Sosa: & est viridis cum magno folio in longitudine medij palmi, & spinosa multum. faciunt foueam subtus terram, & extrahunt succum de ea, & implent foueam de illo suco: & illa est sosa, & color eius cinericius, leuis: sed non multum perforata, tingunt inde pannos, & cum aqua eius & cum aqua de gallis tingunt nigrum. Sosa est calida & sicca, & non multum calida & multum sicca: & miscetur ad soluenda corpora cum alijs salibus, & per indurare per emollire: & est vna de septem salibus, quæ intrant in hoc magisterio. Sed si vis dealbare, fac in hunc modum, accipe de sosa libram vnam, & pista & solue, & misce de aqua in duplum, & bulli cum aqua donec redigatur ad libram vnam, & mitte de aqua, & fac ita septies vsque quo alba sit sicut sal gemma, & mitte ad ignem donec sit sicca, & serua grana, quia granosa efficietur, & alio modo dealbant, sed ista est melior.

Caput

CAP. XII.

DIXIT Abuali Abincine: tractabo de sale nitro, quod fit septem modis: Vnum quod afferunt de Sicilia, & de India, & de Ægypto, & de Herminia, & de Seduna, & de Andeluz, & de Allodua: & vnumquodque istorum est calidum & siccum, & est ibi magis de siccitate, quàm de humiditate: & est ibi sal de albo colore, & de cinericio colore, & de nigro, & de rubeo, & de viridi: & melior est albus. Quando frangitur, apparet intus sicut petra vltra modum alba: & soluit cum fortitudine alterius salis, scilicet salis gemmę, aut salis communis: & solutio fit cum multa aqua calida, & sunt qui mittunt in vrina puerorum distillata, & bulliunt per tres dies ter in die: & mittunt subtus stercus, & dimittunt ibi per octo dies, & totum hoc postquam pulverizabitur: & sunt qui mittunt in aquam calidam, & bulliunt: & mittunt subtus stercus per octo dies postquam pulverizabitur: & soluitur quocunque modo velis, & sal nitri valet: Prodest in multis, quia si vis fundere cuprum mitte de eo parum, & in alijs multis prodest, & est de septem salibus. diximus virtutes salis nitri.

De sale gemma & eius natura.

Cap. XIII.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale gemma. Sal gemma est multis modis, scilicet multum albū, & de colore cineris, & nigri coloris, & melius est albū. Natura eius calida & sicca, & sua siccitas est multa, & intrat multum in hoc: & habet fortitudinem in ablutione & in multis locis in magisterio, quia soluunt cum eo & indurant, & est de septem salibus. Et si quis non habet de alio sale, manducat de eo, & faciunt inde multa magisteria. Et quia lon gum est enumerare, dimittimus, & dicemus quod pertinet ad magisterium: sal gemma lauat multum bene & soluit eum in aqua.

De sale communi & eius vtilitatibus.

Cap. XIIII.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale communi, qui est multis modis, scilicet de subtili & leuiter induratur; & qui est grossus non teritur, nisi ad molam, & qui est ad modum aquæ non induratur. Melior de istis est quod leuiter induratur & soluitur: & modo dicemus quomodo intrat in hoc magisterio: Intrat sal commune in lauamentis, & in solutione, & induratione: si quis accipiat de sale communi, & misceat cum aqua, & non cum alio, & lauet

lauet inde quodlibet corpus tantum valet, ac si lauaret cum alijs salibus, & dealbat corpus, & lauat & mundat. Si quis accipit de sale armoniaco, & soluit cum aceto, & lauet cum eo mercurium valet multum ad stringendum. Natura eius est calida & sicca: & ideo non induratur, & est ad modum aquæ, & hoc est humidius quàm alij sales, eò quòd induratur & existit siccum, & est magis siccum quàm alij sales, & est de vij. salibus, & nullum conuiuium est bonum sine ipso: & in isto sale est magna virtus: quia potest sublimari, sed parum: & combustus ad ignem potest commisceri cum terra magisterij, & non possem valorem istius salis enarrare: & mittunt de eo in furno, vt teneat ipsum calidum: & si quis facit furnum cum barchinis ad fundendum, oportet vt mittat ibi de eo aliquid: quia citius funditur corpus, & de illo sale solo faciunt pastam, & mittũt in medio mercurium, & ponunt in ollam ferream, & dant ei ignem cum fumo stanni, & plumbi alcofol: & propter hoc induratur mercurius, & facultates istius salis multæ sunt. Quod non posse dicere de alio sale, qui non induratur, possumus operari sicut cum alijs, & hoc magisterio: & cum aqua salsa fac tuum opus, si non habes de sale indurato: & mercurium non laues cum aqua dulci: quia aqua dulcis auget eius humiditatem, & a-

qua salsa facit perdere humiditatem, & facit eum prope spiritum. Quando audis nominare Sapretum in hoc libro, scias quod est de aqua vij. salium, & volo tibi dicere aquam, vbi soluuntur vij. sales. Et sunt quidam qui dicũt Sapretũ per aquam lapidis.*

De quatuor generibus vitreoli, et eius natura.

Cap. XV.

Dixit Abuali Abincine: Tractabo in hoc capitulo de vitreolo. Vitreolum est multis modis: est vitreolũ quod dicitur Calcarrar: aliud quod dicunt calcadiz: aliud quod dicunt calcant, & mutat se secundum loca vbi fit: & aliud quod dicunt Ixsili: & hoc est melius omnium, & facit se album sicut sosa, sed non se soluit omnino: quia est terrenale, & est de vij. salibus, & color eius est croceus & trahit ad nigredinem. Natura eius calida & sicca: & calor non multus: intrat in hoc magisterio, sed non tantum sicut alij sales lauat & soluit.

De duobus aluminibus et eius vtilitatibus et naturis.

Alumen est duobus modis, hiameni, & magrani: hiameni est album, & stringit, & magrani est rubeum, & non intrat in nostro magisterio ad album: hiameni intrat in multis locis, & sunt in eo vtilitates multæ: quia mittunt in lauamento: quia fortiter lauat & bene,

bene: & in solutione, & in sublimatione, & indurare, & in mollificare & incerare, & in multis magisterijs intrat: & melius hoc alumen hiameni, quia est album, & purum, & lucidum: & diuiditur per crustas, & in calidis locis nascitur. Natura eius calida & sicca, & prodest ad tingendum pannos, & non est locus eius vt dicamus: & est de subtili materia. & est prope spiritus.

De baurach et eius natura.

Est baurach sal currens, & est magis de subtili materia quàm alij sales, & est naturalis sicut armoniacus. Natura eius calida & sicca: baurach est in multis modis: baurach de pane, de aqua, baurach de mena. baurach soluitur & non intrat in hoc magisterio, nisi baurach de mena, & est tantæ fortitudinis: quod albescit corpora, et lauat et soluit, et facit omne opus, quod faciunt alij sales cum maiori fortitudine. Iam tractaui de omnibus salibus, sed dicam quod intelligunt per sales in magisterio, per sal nitrum terra: & quando dicit solutum, dicit aquam: per sal alcali, aquam: per sal gemma, oleum, per sal commune, terram, per vitreolum terram, per alumen oleum.

De sulphure & eius natura, & eius vtilitatibus, et de veris lapidibus philosophorum: et de correctione filij.

Cap. XVI.

In nomine Domini dixit Abuali Abincine: Incipio capitulum xvj. Tractabo de spiritibus, sulphur est de spiritibus: & est calidum & siccum, & non habet multum coloris: sed frangit omnia corpora, & facit puluerem & comburit, & sublimat se, & ideo est spiritus, & faciunt ex eo multas res: & non intrat in nostro magisterio nisi in calce facienda ad solem: & monstrabo tibi vt semper habeas ab eo ignem. Accipe de quatuor spiritibus de vnoquoque vnciam vnam, & de calce martis vncias duas, & de lucernis vnciam mediam, & de felle de haneca mediam vnciam: tere omnia & mole, & mitte subtus stercus equinum, scil. diebus 50. abstrahe & tere, & cum aqua soluta de baurach misce, & pasta, & remitte subtus stercus per triginta dies, & abstrahe & misce cum media vncia de felle tartuet: & habeas de cupro, & fac de eo circulum rotundum, sicuti folium de folijs astrelabri, & vnge de isto vnguento intantum quod nihil remaneat de vnguento siccando & vngendo: & postea incende eum cum igne, & ille ignis non extinguetur in sempiternum, & quãto magis

magis projicietur de aqua, magis accendetur: & non intelligas quod semper indunt, nisi tantum quantum fuerit pondus circuli: quod si feceris illum circulum de duabus vncijs, durabit per biennium, & intellige. Et quando dicunt magistri: Accipe sulphur & fac hoc, & hoc, & hoc: scias quod sulphur nõ ingreditur in nostro magisterio, sed nominauerunt sulphur ad significandum per lapidem eorũ: sicut multi qui significant per lapidem suum auripigmentum, & alij marcasitam, et alij litargirum, & alij argentum viuum, & alij magnesiam, & alij aneca, & alij bestias dicunt: & non dixerunt nisi vt absconderent magisterium. Et qui dicunt accipe lapidem qui non est lapis, & sulphur quod nõ est sulphur, de auripigmento quod non est auripigmentũ, non dicunt nisi vt abscondant magisterium: & nullus illorum dilexit magis filium suum quàm ego dilexi te: quia illi non curant de nominibus: quia lapis eorum vnus est: & veniunt stulti & operantur sicut inueniunt in libris suis, & non possunt attingere ad profectum: dicunt, quia non est verum magisterium. Et quia dicebant quòd philosophi erant mendaces, & non erat verum magisterium: ideo composui librum istum, & illuminaui cæcos, solui catenatos, & intelligi feci quod non intelligebant, & solui ligaturas: & dixi tibi cum vir

tute Domini secretũ philosophorum,& eorum intentionẽ.Et ideo iurando tibi, quòd istum librum non venundes nisi filio tuo, & filius tuus filio suo, & de generatione in generationem,& detur sapientioribus: quia malum feci quòd reuelaui puritatem domini: ideo non reueles, quia dico in veritate, quòd nullus philosophorum cum alijs fuerunt operati nisi cum sanguine, & cum capillis, & cum ouis, & hoc est secretum illorum, & hoc est sulphur eorum & auripigmẽtum, litargirum, marcasita & magnesia, & hoc est aquila, et gallina eorum,& quęcunque nominauerint,hi sunt lapides eorũ. Reuelaui tibi secretum sapientiæ: scias quòd in die qua ista reuelaueris, in ipso die morieris, & si alij des nisi filijs tuis sapientioribus, tu & omnis generatio tua propter hunc librum moriemini. Cum isto libro sis,& nõ recedat à te,& fac illũ scribere de auro,& abscõde eum,& rogo deũ quòd non moriaris per hũc librum. Et de sulfure faciunt multa magisteria. Colorant argentum viu.& cum illo argẽto faciunt aurũ, quia incorporant cum plumbo,& faciunt inde multa magisteria. Sulfur est multis modis, sc. citrinum, & de India venit, et aliud croceum cinericium, et venit de Albuaria, et est aliud de colore cineris, et alij dicũt Aranici, et aliud quod venit de Burchina, et aliud est nigri coloris, et melius istorum

ftorum eft Indicum in hoc magifterio, et poftea Aranici. Et fulfur efficitur in locis multis calidis, et fontib. et valet multis infirmitatibus, et quando mifcent cũ auro viu. et mittunt fuper ignẽ, efficitur rubei coloris, et illud quod dicunt fulfur rubeum non eft verum: quia fulfur rubeum non eft in mundo, quia fubtus terrã eft, et nemo poteft habere: ideo philofophi dicunt, lapidem fuum fulfur rubeum. Et funt qui vendunt in loco fulfuris rubei illud quod mifcent cum argento viuo, et mitte eum ad ignem, et fi accenditur bonum eft: fin aũt de illo quod mifcent cum argento viuo, quia argentum viu. tantum ei confert humiditatẽ, quod non poteft accendi.

De auripigmento, et eius vtilitatibus et natura.

Cap. XVII.

Dixit Abuali Abincine, Tractabo in hoc capitulo de auripigmẽto. Auripigmentum eft in multis modis: vnum quod venit de Sicilia, et eft aliud quod venit de Xeduna, et aliud quod venit de Albozani, et melius eft quod venit de Alburchen de Sicilia, & eft aurei coloris per partes minutas, quando aperis ita lucidifsimum eft quod vix poteft cerni, & eft de colore auri obrizi. Natura eius nimium calida & ficca: quia cremat. Ideo vbi audis dicere, mitte de auripigmento dico de igne, & non de alio. Et

qui terunt illud, quod adducitur de Xedima, & mittunt in alutel & sublimant & frangunt per partes, & dicunt illud esse de Sicilia, & non est bonum in hoc magisterio. Auripigmentum cremat corpora, & qui operatur illud per rationem, mittit corporibus colorem, sed non prodest in hoc magisterio. Illa quæ sublimantur sunt quatuor, & dicunt quòd sunt spiritus: & quandoque dicunt ea esse elementa in multis libris: quia nominant auripigmentum ignem, aut aurum viuum, aquam & sal armoniacum solutum aerem, & sulphur, terram: & quandoq; nominant sal armoniacum quod non sit solutum terram: & nos nominamus eos spiritus, & non curamus de nominibus, magis curamus de vtilitate. Intellige quomodo se nominent vnum pro alio: & intellige præparationem lapidũ, & in auripigmento non habeo multum quid loquar: quia iam dixi quomodo miscent eum ad significandum ignem, & dandum rubeum colorem: & quandoque album. Sunt multi qui cum eo seducunt homines, quia faciunt de eo colorem, & miscent cum cuprõ: quia est res falsa, non dabo tibi.

De sale armoniaco. et natura, de vtilitatibus, et de mercurio. Cap. XVIII.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo loquar

loquar de sale armoniaco. Sal armoniacum est in multis modis vnum quod venit de Ægypto, aliud de India, aliud quod venit de Forperia. Oportet vt multum reserues de sale armniaco, quòd non accipias nigrum sal, nec grossum, nec aliud quod est fractum per partes minutas, nec puluerizatũ ad modum farinæ, & natura eius calida & sicca. Et primò melius est sal illud quod inuenies partes grossas circumquaq; cũ oris album, quando aperis inuenitur intus album & tenue, & alij sales non perficiunt in hoc magisterio, & hoc sal faciunt sublimando de aqua tantum, & adducunt partes magnas. Et aliud sal armoniacum est quod fodiunt, & frangũt per partes: & sublimant eum vt dicant, quòd de illo est: & vendunt eum in similitudinem alterius. Differentia inter ea primũ est album, vt diximus: & istud quando frangis, inuenies nigrum in medio. Et ita soluitur sal armoniacum: Accipe budellum vnũ, et imple de sale armoniaco puluerizato, & bulli ad ignem, et soluitur: tamen vt mittas parum de aqua in budello, & faciunt multa magisteria de eo, per soluere, per lauere, per emolire, & per durare, et sublimare corpora. Et est quidam modus auri quem non diximus in tractatu auri, & est melior alio, & illud quod inuenitur in arena coniungit eum: & aliud est quod nascitur ad modũ herbæ, de nocte lu-

cet,in die non videtur:superiactant in eo cinerē,et colligunt eum, et ille qui coniungit eum , et mittit eum super salē armoniacum solutum, valet magis ad duplum, et hoc est de meliori auro: postquā locuti sumus de sale armoniaco, & diximus suas valitudines: sed facimus transitū. Dicemus adhuc parum ad indurandum mercuriū, laua cum sale armoniaco soluto, & sublima eum bis cū sale armoniaco soluto, & mitte eum in alcutia ad assandum, & misce cum cera in duplum, et sit cera bona et munda, et mitte mercurium cum cera in olla ferrea, et habeat deorsum de fumis plumborum, et de stanno, et induresce , et da ignem ad magis per xxiiij. horas,ad minus per xviij.horas: & omne corpus acre de auro siue de argento cum sale armoniaco, et stercore equino præparatur. Et vide quod de nullo alio sale accipias, nisi de illo de Ægypto: quia alij non prodessent, & non possent solui, sicut et iste: et Algarani dicunt salem istum reuiuiscens mortuos, et aliud vocant mortificans viuos: ideo ad indurandum mercurium magis valet peius quam bonum: intellige.

De tribus lapidibus, et de ponderibus.

Cap. XIX.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo dicam tibi tres res: Accipe lapidem qui non est lapis, et non est de naturis lapidum, et di uide

uide,et fac de eo spiritum,et animam & corpus,et proijce vnum super xx. Secunda,accipe de lapide qui est in montibus, et mortifica,et iacta super medietatem corporis. Tertia,accipe de lapide naturali qui est perforatus, fetens inuenies super stercora,præpara,et fac de eo ignem et aquam, aerem et terram:et fac alexir,et iacta vnum super ʒ.et super xxx. et super ccc.vj. et super ccc.xj. Hic est numerus magistrorũ. Modò dicam pondera de prædictis tribus rebus. De prima v.vij.xj xxj. De secunda ij.iiij.x.xl. De tertia iij. vj. xviij.xix. Adhuc explanabo tibi pondera ista quinque de quinq;,et 7. de septimis, & vndecim de vndecimis, et xxj. de xxj.habebis solem, quinque de quinque, vij.de vij.et xj.de xj.habebis lunam. Accipe decem,et fac corpus. Vide tàm breuiter tibi dixi,et planè. Adhuc magis illuminabo te: Accipe pondus,et pondera triginta sex,hęc est maior pars: et quandoque mittunt nonaginta tres, et pondera xl. octo,et xxiiij.et pondera xij. et sex, tolle vnum et remanent xxv. figura maiestatis iij.iiij. et iiij. in duobus, et duo in tribus, et quinque in vnum, terra,aer,aqua et ignis,terra minus,aqua minus, aer minus,ignis magis.

De mercurio naturali, plumbali, & stannali.

Dixit Abuali Abincine. Hic dicam tibi de mercurio: Mercurius est multis modis: & naturalis, & de plumbo, & de stanno, & commixtum. In hoc magisterio non est tibi necesse nisi naturalis: quia alij nō prodessent tibi, & si potes habere de mena bonū esset: differentia inter illos aurum viu. de mena: quādo accipis cinerem, & expuis in eo cinere, & mittis in mortario, & iactas ibi de mercurio, & tenuis perdes mercurium, & non inuenies nisi forte sublimes: & si est de plūbo, aut de commixto, non amittes: sed semper viuet, & iste grauiter induratur: Natura eius frigida & humida, & sublimat se.

Quærit filius de eo quod dixit pater in differentijs.

Dixit Abuzalemi ad Abuali: Pater, intellexi omne quod mihi dixisti vsq; modo, & bene intelligo: sed tu dixisti in differentijs in principio libri, quod totum corpus, quod sublimatur, magis est ibi de calore & siccitate, quam de alia re: & est de natura ignis, & ideo sublimatur. Et dixisti quod debet esse leue: & dixisti, quia aurum viu. sublimatur, & aurum viu. est frigidum & humidū: ergo quomodo sublimantur. est contrarius igitur quia ignis est calidus, & iste frigidus ignis est siccus, & ille humidus: ignis est leuis, & ille ponderatus: ergo quomodo sublimatur? quia

quia hæc duo sunt cõtraria. Solutio Abuali Abincine. Hęc verba faciã te intelligere: dixi tibi quòd nullũ corpus est, in quo non sit de calore & siccitate, & de frigiditate & humiditate, et in igne non est nisi calor & siccitas, quia est elementum: & de corpore nõ dicimus istud esse calidũ aut frigidũ, sed quod est ibi magis de calore aut frigore, nõ quòd non sit cum calore aliquid de frigiditate: & cum frigore aliquid de calore, et ita de siccitate & humiditate: sed illud quod magis est in corpore nominatur, et aliud est ibi abscõditum: quia fugit à suo contrario, et quod est magis, vincit quod est minus: ideo aurũ viu. dicimus, quòd est frigidũ & humidũ: et tamẽ est ibi calor & siccitas: & quia est ibi frigiditas magis et humiditas, abscõdit se calor & siccitas, et quando mittũt in alutel, et dãt ei ignem, calescit, et exit calor absconditus, et vincit frigiditatẽ: siccitas vincit humiditatẽ, et leuitas nõ est nisi de calore et siccitate, et põdus de frigiditate & humiditate: et postq̃ calescit & siccatur, facit se leue et ascendit.

Interrogatio filij.

Dixit Abuzalemi: ergo omne corpus quod est frigidum & humidũ, cùm calescit debet accendere. Respõsio patris. Dixit Abuali, Faceret hoc si esset de materia tã subtili, sicut est aurũ viu. Intellexit filius quod dixit pater

Dixit Abuzalemi: Iam intellexi quod dixisti, modò fac me intelligere pondera prędicta, et ita quæram de te paulatim res, quas non intellexi vsque modo.

De regula ponderum.

Hæc est regula ponderum j. ij. iij. iiij. v. et sic vsq; ad duodecim, et de vno vsq; ad duodecim ad lunam. de vno vsq; ad xvj. ad solem, Intellige hoc. Respōdet: Intellexi quod mihi dixisti, mi pater, in ponderibus.

Quærit filius quòd dicat sibi pater magisterium metalli.

Modò dic mihi, quomodo non ostendisti metallum quomodo efficitur? Respondet, ideo non ostendi: quia non est opus in hoc magisterio. Dixit filius: Quomodo non est opus in hoc magisterio? quia tu mihi dixisti: quia quando non inuenirem vitrum, quod facerem cucurbitas de metallo ad destillandum?

Satisfactio patris.

Dixit Abuali: modò dicam tibi quomodo efficitur metallum: Metallum efficitur de cupro, de plumbo & stanno: & de cupro habeas duas partes, de vno scilicet ære, & vnam partem de alio.

De commixtione argenti viui cum cupro.

Modò reuertamur ad argentum viuum: Argentum viu. quando se miscet cum cupro, fugit de

git de eo, quia est cōtrariū ei: quia cuprum est calidum & siccum, & illud est frigidum & humidū: quomodo se sublimat aut se indurat, reuertitur calidum & siccum, & incorporat se cum cupro, & diligit eum & defendit eum, vt non comedat eum ignis, & dealbat eum, & facit eum argentum, hoc est quod dicunt magistri: Mitte pacem inter inimicos, vult dicere, inter Venerem & Mercurium. Sunt quidam qui faciunt hanc pacem cum Ioue & Mercurio ad lunam, sed magis valet nostrum, scilicet cum marte & mercurio ad lunam, & cum Saturno & mercurio mitte pacem ad solem. Et sunt qui indurant mercurium in olla terrea, & mittunt illam ollam in olla stanni, & de plumbo soluto, & sunt qui accipiunt mercurium, & mittunt in olla plumbea, & soluunt stannum, & mittunt desuper: & sunt qui iactant mercurium cum plumbo, & sublimant, & nulla istarum est cum ratione. Intellige.

De capillis, et eorum natura.

Cap. XX.

Dixit Abuali: & loquar in hoc capitulo de capillis. Natura illorum frigida & sicca, & intrant in hoc magisterio. Si quis diuidat eos per 4. partes, aqua illorū indurat mercuriū. Capilli sunt in multis modis, de homine grādi, de homine paruo, de mediocri, de bestijs, sed de bestijs nō intrant in hoc magisterio, et

funt ibi de pilis hominũ, & funt de colera ni gra, de colera citrina, & de flegmate, & de fanguine: & capilli qui intrant in magifterio ad habendum lapidem, funt de iuuenib. de xiij. annis, qui funt de fanguine, & de 4. humoribus, & fumus capillorũ reddit cuprum de colore auri. Valitudines eorũ multę sũt: quia faciunt de eis per botum barbatum, mixti tamen cum terra magifterij. Intellige.

De vrinia & eius vtilitatibus, & de alijs quæ egrediuntur, & eorum vtilitatibus. Cap. XXI.

In hoc capitulo tractabo de vrina: & in hoc magifterio non intrat nifi vrina puerorum: & diftillat eam ficut aquam rofaceam, & eft bona ad lauandum & foluendum, & indurandum, mollificandum & incerandum: & primum ad lauandum, & poftea poftq̃ incepi loqui de fuperfluitate, loquar omnino de fuperfluitate hominis, ftercus hominis eft calidũ & ficcum ficut vrina: fed mutatur ifta fuperfluitas fecundum commiftionem hominis: quandoq; calidum, quandoq; minus calidum: quia vrina febricitantium de febre acuta, non eft talis qualis eft de egritudine quam dicunt piper & cepas: & permanent ad folem, & faciunt aliquid opus, quale eft illorum qui comedunt portulacas & lactucas: & habent frigus & non operatur, et ita mutatur ftercus eorum. Sed tu fcias pro veritate: quia non dicimus hoc nifi de rebus

in edio-

mediocribus inter caliditaté, & frigiditatem, ſiccitatem & humiditatem: & mediocris eſt calidus & ſiccus. Dicunt quidam, quod ſtercus eſt lapis, & mentiuntur: quia non eſt, ſed intrat in magiſterium in lauare, & in ſublimare, & indurare, & in mollificare, & in mortificare poſtquam eſt ſiccum. De fortitudine ſeculi iam dixi tibi: & docui quomodo colliges: & acciperes eius valitudines in tractatũ ſuo. Adhuc dicã tibi de ſudore hominis: qui colligit & miſcet cum ſalibus adiuuat multũ ad dealbandum cuprũ. Et in hoc modo collige: Accipe fuſtes de buxo, & fac ad modum cultri, & quando ſudat, quis radit & ſeruat.

De ouis & eorum diuerſitatibus.

Cap. XXII.

IN hoc capitulo tractabo de ouis: Oua ſunt de multis volatilibus, de gallinis, de anſeribus, & de perdicibus: de aquilis, de coruis, de anatibus, de griffio: nulla iſtorum intrant in magiſterio niſi de gallinis: Natura illorum eſt temperata: meliora ſunt oua de gallinis, quæ permanent cum gallo: & ſine gallo non intrant in hoc magiſterio: ſed dico quòd non accipias de ouis quæ ſunt octo dierum.

De ſanguine & eius natura.

Cap. XXIII.

IN hoc capitulo tractabo de ſanguine: & fit multis modis. Natura eius calida & humi

da, & ſanguis de beſtijs volatilibus, & ſanguis de piſcibus, & ſanguis hominum: & nullus alius intrat in hoc magiſterio, niſi de hominibus: & ſanguis hominum non eſt æqualis. Quidam abſtrahunt ſibi ſanguinem & viuunt, & quidam moriuntur: ſicut percuſſus, aut iugulatus aut flebotomatus. Satis locutus ſum de ſanguine. Melior ſanguis de iuuenibus vſque ad xx. annos, vel etiam vſque ad xxx.

De vitro & eius natura, & diuerſitate.
Cap. XXIIII.

IN hoc capit. tractabo de vitro: Vitrum eſt multis modis: Naturale, herbale: aut de argẽto, aut de auro, aut de cupro: & videtur ſecũdũ qđ eſt prima natura vitri calida & ſicca, ſecunda frigida & humida, vitrum intrat in hoc magiſterio ad ſeruandas multas res, & ad diſtillandum & coquendum, & ſublimandum, & multis alijs magiſterijs quæ numerare non poſſumus, & melius illorum eſt naturale: & de elherachi, & albordali, & adtegãdi: quia nunquã coquitur in iſtis locis vitrum, niſi ibi homo aſſetur, & non debes accipere de nimis cocto, nec de nimis crudo, nec de herbali: Inter herbale & balharachi non eſt differentia, inter alarchi, & iſta alia quæ fiunt ſuper ignem, non eſt differentia: quia nota eſt notitia ſua. Si eſt nimis coctum aut

parum

parum, aut mediocriter, tẽperabis ita: habe de ſanguine columbi, aut de ſanguine hyrundinis, aut paſſerum de portali, & iacta ſanguinem ſuper ignem, & vitrum recipiat fumum, ita vt non frangatur, ſi ſe facit nigrum, ſcias quod multum eſt coctum, ſi vertatur ad albedinem ſcias quod eſt crudum: ſi fit rubeum, ſcias quod eſt coctum & bonum, & iſta temperamenta non ſunt niſi in vitro alharach antequam cadat ibi: aut in vitro cichilli, non propter aliud, niſi quod coquitur cum rebus viuis. iſtud eſt temperamentum corporale. Modò dicam tibi temperamentum ſpiritale: Tu ſcis quod dicit muſica: quia voces ſunt duodecim, & vnaquęque illarum diuiditur in multis partibus. talis eſt quod eſt alexir almagne & alibem, & alhanzar, & albenzar, & hatin aharta minalcaf, & ſcias quod azir habet ſonum altum, albane habet ſonum, ſed non altum: aliben, habet ſonum latum, alhanzar habet ſonum longum. de vitro quod eſt bonum accipe.

Explicit capitulum xxiiij. Sed antequam ego incipiam aliud, explanabo tibi in quo vaſe conſeruentur medicinæ.

Metalla.

Cuprum in quo vis permanet.
Plumbum similiter.
Stannum similiter.
Auricalcum similiter.
Metallum similiter.
Ferrum similiter.
Aurum similiter.
Argentum similiter.
Marcasita similiter.
Plumbum alcofoli similiter.

Sales.

Alcali quod non est solutum fit vbi vult: & quod est solutum, & ita quod fit album in metallo, & quãdo perfecero hoc capitulum, explanabo de vnoquoque.

Sal nitrum est necesse quod serues in ordeo: si autem sit solutum mitte in vitro, & sit sub terra in fimo.

Sal gemma non solutum, sit vbicunq; vis, solutum sit in cinere.

Sal commune sicut cæteri sales.

Vitreolum sit vbi vult.

Baurach, quod non est solutum, sit in corio ligato: quod est solutum sit in vitro, subtus terra.

Spiritus.

Sulphur quod est sublimatum sit in vitro subtus stercus: Quod non est sublimatũ, vbi vult.

Auri

Auripigmentum quod est sublimatum sit in vitro subtus stercus: Quod non est sublimatum in pisside lignea.

Sal armoniacum quod est sanum mitte vbi vis, sublimatum in vitro, solutum in metallo, puluis eius in corio ligatus.

Aurum viuum crudum in vase terreo vitreato, aurum viuum combustum similiter, sublimatum in vitro, induratum in metallo, solutum in vitro, induratum secunda vice in vitro: & scias quod hoc quod seruatur in vitro magis valet de alijs.

Lapis scilicet pili.

Pilos quando sunt remolliti in salibus, debes seruare in vitro aut in metallo: & quando vis eos diuidere per quatuor elementa, scilicet aquam, ignem, aerem, terram, vnumquodque in partem.

Ignem mitte in vitro: aquam in metallo: aerem in vase terreo vitreato: terram ligatam in panno lineo in vitro: & ita ista quatuor elementa permaneant subtus stercus: & quomodo dixi ita facias.

Vrina lapis.

Vrinam non teneas nisi in vitro aut in metallo.

Oua diuisa per quatuor elementa, aerem, ignem, terram, & aquã: aqua & ignis sunt in vitro, aer in metallo, terra in vase terreo vitreato.

Lapis.

Sanguis quando est collectus fit in metallo, quando diuisus est per quatuor elementa ista, aer, ignis, & aqua in vitro, terra in panno lineo.

Modò dicam tibi quod mercurius quando se sublimat in vasis de metallo, valet minus: quando se sublimat in vasis de terra vitreatis, valet magis: & ita dico tibi de omnibus rebus, quæ se sublimant: & intellige quę dixi, vnumquodque in sua Porta, & intelliges magnam rem de magisterio.

De panno lineo & eius natura.

Cap. XXV.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de panno lineo. In hoc magisterio intrat pannus lineus primus & grossus de stupa, & de lino. Quia nullum aludel pones ad ignem, nisi fundus eius sit coopertus de terra magisterij, & de panno lineo: & quando sublimas mercurium aut aliud, necesse est vt cooperiatur vas & foramina de panno & terra magisterij. Et quando induras, necesse est vt pannis lineis cooperiantur ora vasis: & sic de omnibus vasis, & ita est necesse ad colandum mercurium & omne aliud: & est necesse ad cooperiendum solem ad vmbram: & quod est primum est necesse perseuerare om-

nes

nes pulueres: & quod est grossum, est necesse ad extingendum: & linum est frigidum & humidum, et facit se in loco aquoso. Natura eius grossa, & ad omne hoc quod dixi est necessarium, sed de suis arestis ponderatis intrant in luto faciendo magisterij, & in multis alijs rebus.

De stercore equino, & eius vtilitatibus.

Cap. XXVI.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de stercore equino. Nullum aliud est opus tibi nisi equinum: natura eius calida & sicca, & est magis primum omnibus alijs, & est magis calidum: & necesse est in hoc magisterio in multis rebus, per lauare, per soluere, per indurescere, & in mollificare, & incerare, in multis alijs & per ad fermentum, & stercus hominis esset bonum in hoc magisterio. Sed quum tu vis præparare stercus equinũ in xxx. cargas de stercore equino, mitte vnam de sale, & ita mitte in magisterio. Et sunt in eo multę vtilitates per ad mercurium indurandum, & mollificandum, & soluendum: & sic in omnibus corporibus & spiritibus. Et multa possemus dicere de stercore, sed longum est: breuiter dico.

Ferrum non soluitur.

Aurum soluitur benè.

Argentum grauiter soluitur.

Marca ta non est necessaria.

Plumbum alcosoli non soluitur.

Sal alcali soluitur, & sal nitrum, & sal gemma, & sal commune.

Vitreolum non soluitur, nec baurach.

Sulphur se sublimat, & auripigmentum, sal armoniacum sublimatum soluitur, aurũ viuum, sed sublimatum.

Pili se diuidunt.

Vrina se distillat.

Oua se diuidunt.

Sanguis se diuidit.

Vitrum se soluit.

Pannus se comburit.

Stercus deterioratur.

Acetum est necesse, quod sit acerrimum.

Vide & intellige : & operare, quod est de magisterio: Tenta res, & vide sicut sunt.

Explicit capitulum xxviij. cum impletione Dictio*nis quintæ: Sed antequam incipiam sextam Dictionem dicam tibi præcepta bona.*

Exhor-

Exhortatio patris, quod filius meditetur in istis capitulis

XXIX.

DIXIT Abuali Abincine filio suo: Hæc præcepta tene, & non dimittas quando accûbis in lectulo tuo dic ea: Primum opus terra, Secundum opus, facere clibanum: Tertium opus facere vasa quæcunque tibi sunt necessaria, de vitro, de metallo, de terra, & fac multa de eis. Quartum opus habeas de septem salibus: & comburas & soluas : & teras combustum quod necesse fuerit, solutum similiter. Quintum opus quod habeas de sex quæ se elongant: & opereris de illis, & vnumquodque per suum magisterium, & non sis sine illis, lauatis, calcinatis, & aliter iterum lauatis, solutis, induratis, mollificatis, & inceratis. Et semper habeas de eis quocunque modo de quatuor qui se sublimant: habeas puluerem induratum, & tres lapides habeas diuisos per quatuor elementa vnumquodque singulariter, & de stercore equino, & de aceto habeas, & cum omnia hæc habebis, plenè habebis & non sis sine his.

ARGVMENTA CAPItum sextæ Dictionis quæ sunt XXXIII.

Primum capitulum tractat de lauandis rebus & ære: ibidem etiam tractat de faciendis ollis, & furnis et alijs vasis: & de furno calcis et sublimationis, et de furno distillationis, et de ollis faciendis ad calcem, & de furno ad diuidendos lapides per quatuor elementa: Agit etiam de vasis metallinis p soluere & seruare rem solutã, & inceratam, et de alba, vel in multis modis faciendis: & tractat de ablutione cupri ad corpus et ad fermentum faciendũ in vase metallino. Ibidem etiam agit ordinatè de lauamentis: agit de ablutione cupri, et quod puluis solis vel lunæ dicitur fermentum. Et quando miscetur cum calce minoris corporis, totum dicitur fermentum. Et de alexir lunæ ad cuprum, & quę sunt ibi mittenda, & quod sufficit lauare & calcinare corpus maius: et agit de alexir solis, & quæ sunt ibi mittenda. Et quidem rationabiliter patrem interrogat filius. Quæritur etiam ibidem, an sit melius habere elementa seorsum, & fermentum seorsum, & mercurium seorsum, & corpus minus seorsum. an omnia con iungere simul in modum electuarij, vt omnia hæc sint vna alexir. Item quot & quæ intrant

trant in elixir solis, vel lunæ: Tractat etiam quantum hec omnia durant, id est de vita eorum, & similiter de vita æris, & parum de humatione, et obscurè, & parabolicè de sublimatione mercurij.

In secundo capitulo tractat de calce æris, et cur calcinatur: et quid sit calx: et de signis æris benè cocti, et si non sit benè coctum qualiter præparetur: & sic de calcibus ad lunam et ad solem, & de quibusdam quæ spectant ad geometriam: et parabolicè de spiritibus, et quod in calce ad lunam non ponas auripigmentum, nec sulphur: sed ad solem: et de furnis calcis: & quod plus oportet decoqui calcem salium quàm auripigmentum, vel sulphur, et de nitro, & obscurè notat elixir, & de horis calcinandi, & de signis cupri cocti, & de buffone, & cum qualibus rebus æs debeat cremari: & agit de quadratura circuli, et de horis calcinandi, & quod non calcinemus cuprum ad aurum, sed ad lunam: nec plumbum ad lunam, sed ad solem: Ostendit etiam quomodo scies quòd non sit benè coctum, & si refrigeretur vix poterit postea præparari: tamen quoquo modo præparatur, & agit de carnibus quatuor spiritus significationibus: & quod flamma non possit exire de furno, et quod sustinet in opere, & quod æs infri-

gidatum vix poterit postea præparari, & quod ignis in furno iugiter ardeat, nec per horam deficiat: Et qualiter ponas puluerem inter laminam & laminam: & agit de generali calce ad lunam, scilicet per botum ad fermentum, ad sponsalitium, ad corpus maius & minus: & ibi obscurè agit de aceto, vino, aqua, & melle: id est de spiritibus.

In tertio capitulo ostendit cur lauatur æs, & quomodo, & de tribus ablutionibus: & parabolicè agit de cupro, & de interpretatione alexir, & quod æs calcinatum & puluerizatum calidum ponatur in furno equi: & de natura fimi, & agit de calcinationibus calcis æris, & obscurè agit de tribus lapidibus, & protectione super corpora, & agit de girguncis: agit etiam de ponderibus quatuor spirituum ad solem & ad lunam, & de oleo lapidis: Et notat alexir de capillis & de sanguine: & exponit obscuritatem nominum: & de ablutione æris, quod parum requiescat aqua antequam proijcias, & quod fiat in vase vitreo: & de humatione calcis in vase vitreo, & quod scias pondera & mensuras & michilas, & quod si benè abluas calx videbitur luna: & ostendit quid sit sal mercurialis, & de calce æris ad solem, & de signis calcis benè ablutę, sed obscurè.

In

In quarto capitulo agit de induratione quæ debet fieri in vase metallino, & de magisterio boti barbati breuiter ostendit: sed postea plenius quod corpus minus ad botum barbatum debet ablui, calcinari, iterum ablui, indurari, incerari, sublimari, solui: Corpus verò maius debet ablui, calcinari, iterum ablui, & non plus. Iterum agit de humatiõe, & quod induratio fit in vase metallino.

In quinto capitulo agit de inceramento, & de differentia inter inceramentum & solutionem: & quare fit solutio, & quod fiat in vase vitreo, & de humatione, & quod per vnam horam intelliguntur tres horæ & dimidia, & quod in inceramento semper apponatur aqua lapidis.

In vj. capitulo agit de sublimatiõe, & quas calces debeas sublimare, & q̃d sal armoniacum non ponatur in opere solis, & quod fiat sublimatio in vase terreo, & de tribus in sublimatione notandis, & quod calx argenti viui ad album fit alba, ad rubeum rubea, & de boto barbato: et quod nihil aliud ponatur in mercurio cũ sublimatur ad lunã, nisi mercurius: et de humatione, et q̃d mercurius ad solẽ nõ debet tantũ sublimari quantũ ad lunã, et si in aludello aliq̃d remanet ad sublimãdũ, iterũ sublimã, & quod aludellum antequam discooperiatur sit frigidum, & agit de lutis faciẽdis ad totũ magisteriũ, et qualiter fit luna.

In ſeptimo capitulo tractat de ſolutione æris, & non credas quod æs reuertatur in aquam. Et agit de tribus ſolutionibus: Nunquam ſoluas cum ſale, quod ſit ſublimatum, nec ſublimes cum calce qui fuerit ſolutus. et agit ibi de ſiccitate et humiditate, caliditate & frigiditate. Relege capitulum illud: quia vtile eſt: Fiat ſolutio in vaſe vitreo vel metallino, & poſt ponatur in fimo: Et quod in ſolutione corporum ſales ſint ſoluti: et agit de ſolutione auripigmenti, et qualiter aues moriantur.

In octauo capitulo agit de ablutione plumbi: quod eſt naturaliter frigidum et ſic cum: prima ablutio fit vt deſuper abluatur, ſed quæ fit ad corpus poſt calcem fit: Æs vel Saturnus non remaneant per noctem in illa re in qua abluuntur, quia fieret viride, & ſcias quod plumbum non eſt bonum ad lunam ſine alexir, & ideo non eſt ibi opus botus, vrina vel acetum non intrant in magiſterio, niſi ſemel vel bis diſtillentur: plumbum non debet fundi, niſi in vaſe metallino.

In nono capitulo agit de calce facienda: & quod ſeptem corpora poſsint calcinari, & quod ſunt ſales vel ſpiritus cum quibus fit calcinatio, & ſcias quod mercurius artificialiter factus non intrat in magiſterio

ſolis

ſolis vel lunæ, & oſtendit qualiter fit azoc artificialiter, & qualiter cognoſcitur, & dum calcinatur non fiat cum carbone rubeo, vel igne citrino.

In decimo capitulo agit de ablutione plumbi, & cur fit ablutio, & quod ablutio fiat in vaſe vitreo, vel vitreato, vel metallino. Scias quod plumbum & omne opus ſolis debet præparari in æſtate. agit de inhumatione, & obſcurè de ponderibus.

In vndecimo capitulo agit de induratione Saturni, & quod maior debet fieri induratio in eo quàm in ære, & cur fiat induratio, & quod fumus Saturni indurat azoc. Induratio fiat in vaſe vitreo: cum ſtat ad ſolem agitetur cum ſpatula lignea, quod miſces cum plumbo ad ſublimandum debet prius pulueriȥari & ſublimari: non mittas ſub fimo, nec fundas indurando: ſpecies quàm mittis cum plumbo ſi dimittas vſque ad ſex menſes, non valebit: Quæ ſit vita incerandi, ſublimandi, & ſoluendi, ablutionum ſublimandi & ſoluendi.

In duodecimo capitulo agit de inceratione, & quod multum non debet incerari, & inceretur in vaſe metallino, & quare inceretur & infrigidetur ſuper ignem debilem: inceramentum non eſt aliud, niſi

quod crescat humiditas.

In decimotertio capitulo agit de sublimatione, et cur fiat sublimatio ad solem: nō mittas mercurium nisi rubeum & naturalem, et agit de caputijs cucurbitarum, sublimatione rerum quæ ponuntur in corpore: fiat ad minus bis. Solutio post inhumationem remouet immundicias: post ostendit quod anima hominis est sanguis hominis: post agit de lapide herbali, id est capillis.

In decimoquarto capitulo agit de solutione plūbi, & fit in vase metallino, & sub fimo, et cur fiat solutio.

In decimoquinto capitulo agit de stanno, quod præparatur sicut corpora prædicta, & agit de vasis geometricè: & agit de quinque modis stanni, et fiat opus in olla ferrea vel de terra rubea, et agit de signo combustionis. Quando dico tibi alerim quod mittas azoc, et postea mittas aquam, intellige azoc per azoc, & agit quanta sit hora, et agit de lapide qui fugit plumbum: Quidam stulti cum deberent complere opus dimittunt: quia qui multum quærit inuenit: Scientiæ sunt decē. quatuor sunt matres, et sex filię: et agit de pōderibus magisterij, et agit de horis magisterij, et de mercurio parabolicè, et de verbis occultis huius magisterij, & agit de ablutione sit in duratione stanni, et de mercurio indurando, et agit de lapide, post agit de inceramento

mento stanni, et cur incerãt: pòst agit de sublimatione. Mercurius, vel sulphur, vel auripigmentum non intrat in sublimatione ad lunam. pòst agit de solutione stanni, et ostendit quid sit sublimatio, quid solutio, et quomodo corpus minimum misceatur cum alexir, et fermento, et Mercurio.

In decimosexto capitulo agit de auricalco, & quod misticè xiij. sunt lapides, elephas, vrsus, et alij quos enumerat: quod totum dicit pro homine: quia participat cum istis, et quod Aramus dixit de me & filio meo est lapis iste: et accepto gladio infixit ventri et expirauit: et agit obscurè de re et nõ re, id est de lapidibus et de tartucis et buffonibus, et õis fortitudinis, et de indurando mercurio: pòst agit de ablutiõe, et de induratiõe, et de inceramento auricalci apertè et obscurè, et quod fiat in vase vitreo, & quod mittũt eum in fimo, post ad solem per tres horas: & ita fiat in omnibus inceramentis omnium corporum: pòst agit de sublimatione: pòst exponit quædã verba obscura, scilicet de lachryma clara, de musco, de arbore quę nascitur ad foramẽ, de buffone, et de fermẽto mittẽdo in alexir, et obscurè agit de illo q̃ scit respõdere, et de illis q̃ sunt res et non res: & de septem salibus & quatuor spiritibus, & de re alba & nigra: & de lapide herbali exponit, & quid sit fortis & debilis, et quid sit filius

quem debemus vigilare: & de lapide quem dicunt dextrum, medium, sinistrum: & quid sit granum: & quæ sunt tres terræ, tres aquę, tres ignes: & de causa subtus causam: & q̃d sit sermo de sermone, & quid sit terra nigra, alba, rubea: pòst agit de solutione auricalci, & quòd fiat in vase vitreo.

In xvij. capitulo agit de præparatione arsenici, id est metalli, & de reb. ꝓcedentibus de sua natura ad aliam: ostendit etiam Abincine quãtum laborauit, & vigilauit vt ista sciret, & quòd metallum multis modis fit: & quomodo vel qualiter stannum vel plumbũ separetur ab ære postquam factum est metallum: & quæ sit res minor de tribus, & minor de quinque: & quæ sint res quæ faciunt tres in tribus rebus: & agit de solutione mercurij indurati siue ad botum siue ad elexir: & quòd Sol non fit sine alexir, & de mutatione medicinarum in alexir vel boto barbato, & de lauatione metalli. Scire debes quòd nullum eorum quæ se malleant debet mitti in aceto vel aqua salsa, nisi per quatuor horas: & quando dico bulli per quinq; vel quatuor dies, in hora qua bullit teneas ibi: quando refrigescit acetum, trahe: pòst agit de metallo calcinando, & pòst de lauatione: pòst ostendit quid est stella de stella, & quid sit farina orde; quid tritici, quĩd milij, quid farina sicali: postea ostendit quid sint spiritus, quid

quid patres, quid matres: pòst agit de lauationibus,& quòd fiant in vase vitreo: & de inhumatione: pòst agit de inceratione, post de sublimatione, & geometricè post de solutione.

In xviij. capitulo agit de præparatione ferri & eius solutione,& probatione: cuius proprietatis sit rubeus color, & quæ proprietates quam proprietatem faciant: nam siccitas proprietatem habet de terra: pòst agit de ablutione ferri: præpara res tuas in terra vt serues in cœlo,& de mercurio nimis indurato, & agit de calcinatione, & quod non comedas causas tuas & parẽtum tuorum, & quid intelligamus per salem armoniacum solutũ & non solutũ, pòst agit de induratione, quãdo non dico tibi quantitatem mensis, intelli ge mensem xxx dierum, aliquando xv. pòst agit de inceratione ferri, pòst de sublimatione, in qua tres res sunt ponendæ quæ humident, diuidant, lauent.

In decimonono capitulo agit de argento & eius præparamento,& quomodo sit luna sine alexir, per botum barbatum, & est melior modus & melior luna quàm naturalis & melior quàm illa quæ fit per alexir,& agit de quinque mensuris geometricis, & de boto barbato faciendo. Mercurius qui intrat ad solem per botum barbatum debet esse rubeus, sed consilio meo non laborabis cũ bo-

to ad solem, si cum alex r opereris, scias vtrũ argentum sit artificiale, et de quo lapide, & cum tali opere: docui autem superius discernere cum quo lapide sit factum, et hic docet discernere de argento, vtrum sit artificiale vel naturale: et si est artificiale, docet vtrum sit factum per alexir vel per botum, & cum simili luna & simili lapide operare, post agit de ablutione lunæ, nec lunam debes bullire nisi in metallo vel vitro: post agit de calcibus ad fermentum, et agit de calce ad corpus siue sponsalitium: & non conuenit fermentum indurare, vel incerare, vel sublimare, vel soluere. Et scias quod non debes vas mittere super ignem, siue in aludello, siue in calcibus vel alijs operibus, donec terra sit benè sicca: & in his calcibus non cesset ignis aliquo modo: post agit de ablutionibus lunæ: & lunam non multum abluas, quia munda est, & fiat opus cum vrina puerorum, vel cũ aqua de puteis salsis, non cum marina, fiat ablutio in vase vitreo vel in metallino, & cum dico tibi bullias ter in die, in tertia vice debes mutare medicinas, & abluere lunam cũ aqua dulci, et sit vas coopertum quando bullis, & ibi agit de verbis philosophorum. Cum facis calcem de luna naturali, debes fundare bis vel ter, post agit de induratione lunæ ad corpus, quæ non est necessaria ad fermẽtum, sed ad corpus vel sponsalitium: post agit de incera-

inceramento, & quare fit inceramẽtum: pòst agit quare acetum sit frigidum et siccum, cũ fiat de vino quod est calidum & humidum naturaliter, & agit philosophicè, & de pipere si cremes fiet cinis frigidus & siccus, & cum inceras & mittis in fimo, non sit nimis calidus vel frigidus: post agit de sublimatiõe lunę, & quãtitate diei: cũ tollis ab igne nõ sit calidũ, pòst agit de solutionib. & debet fieri in vase metallino, cũ erit in fimo agita de quarto in quartum diem.

In xx. capitulo agit de ꝑparamẽto auri, & eius ablutione: pòst de fermẽto solis, & quare fiat cũ dicitur qđ bulliat ꝑ xx. dies, nõ dicitur qđ assiduè bullias, sed bis in die, & fiat in vase metallino vel vitreo: anteꝗ̃ abluas fundas bis: pòst agit de calcib. pòst de maiori ablutione, et bulli in vase vitreo, et muta medicinas de tertio in tertiũ diẽ: Regulariter dico qđ bullis, nõ auferas ab igne donec paulatĩ refrigeretur, cũ aliq̃d bullis prius debes sales conterere & miscere cũ vrina vel aceto distillato, & cum bullierit mitte corpus, ablutio fiat in vase metalli.

In xxj. capitulo agit de vrina distillanda, pòst de furno in quo debet distillari, & de inhumanda vrina, & ad quid valeat prima distillatio vrinæ, ad quid secunda.

In xxij. capitulo agit de sale armoniaco & eius solutione.

In vigesimotertio capitulo agit de sublimatione salis armoniaci sublimandi ad minus bis vel ter.

In vigesimoquarto capitulo agit de sublimatione auripigmenti: & citrinum sublimetur, & quod est sublimatum dicitur auripigmentum rubeum: per girgunzos & auripigmentum rubeum, intelligas ignem in libris meis: & agit de oculo hominis, & oculo canis, & oculo sine oculo de oculo.

In vigesimoquinto capitulo agit de mercurio & eius effectu, & de luna facienda per botum sine alexir: post agit de sublimatione mercurij & eius ablutione in vase ferreo nō stanno: & bulli per septē dies sexies in die: post agit de mortificatione mercurij in quo non est magna vtilitas, & est magna difficultas: nam melius est sublimare: & agit de assatione mercurij: non indures nisi in olla ferrea rubea, id est valde calefacta ad ignem antequam ponas mercurium, & multum agit de induratione.

In vigesimosexto capitulo agit de arsenico sublimando.

In vigesimoseptimo capitulo agit de sublimatione sulphuris & sublimetur citrinum, aludel sit benè coopertum terra magisterij: & quando trahis sit frigidum, & docet qualiter debet fieri caput aludeli: & nota quod hora magisterij est duę horę & dimidia diei 24. horarum.

In

In vigeſimooctauo capitulo agit de ablutione ſalis alcali.

In vigeſimonono capitulo agit de ſolutionibus omnium ſalium: ſal armoniacum non cõputatur inter ſales, ſed inter ſpiritus: poſt docet quomodo fiat ſal nitrum: poſt agit de ſolutione ſalis baurach, vitreolum, & alumẽ non ſoluitur, ſed aquę eorum accipiuntur, & docet quomodo, & docet tres modos aluminis.

In trigeſimo capitulo agit de corporibus albificandis, & ad quid valet calx ſolis dealbata, & agit de igne cœli, de igne terræ, de igne maris, & fiat opus in vaſe vitreo.

In trigeſimoprimo capitulo tractat de plũbo alcofolis & plumbo alcali, & quomodo fiat mercurius de plumbo.

In xxxij. capitulo agit de electione omnium corporum, & prius de ære.

In trigeſimotertio capitulo tractat de electione ſpirituũ, & prius de ſale armoniaco.

INCIPIT DICTIO ſexta, in cuius primo capitulo tractat de furnis magiſterij.

DIXIT Abuali Abincine: Incipio in nomine domini Dictionem ſextam, & loquar qualiter debes operari, & præparare cor

pora,& sunt ibi xxxiij.capitula: de lauare,de calce faciendo,& de omni pręparamẽto corporum,& de medicinis & spiritibus:& antequam incipiá dicere docebo te facere ollas, et furnos,& vasa,quę sunt necessaria, qualia debent esse,et modos earum.Et incipio cũm virtute domini. Quádo tu vis lauare corpus quodlibet, necesse est qđ vas sit de metallo ad modum bacilis latum,vt benè possis agitare:&necesse est habere in hoc magnas diuitias,vnde facias&perficias opus,ollas in suũ modũ,& furnos in suũ modũ, & vnũquodq; in suũ modũ.Furnũ ad calcinandũ facias ita: In longitudine sit 4.palmarum,in latitudine duarũ,& triũ in altitudine:in longitudine habeat duo foramina ita qđ fumus siue flãma ascendat per ea,& ollę possint ibi mitti:& foramẽ vnde ignis mittitur sit latum,ita tamen vt ignis attingat ad ollas. Hic furnus est ad ꝑ faciendũ calcẽ,& ad sublimandũ.Modò dicã tibi furnũ distillationis. Fac furnũ in longitudine palmarũ v.& triũ in latitudine, & altitudine palmarum quatuor, & mittes in medio laná primam quá ignis consumere non possit, & facies foramen subtus laná, vnde magnum mittas ignem: & mitte super laná tres cucurbitas de metallo, & quando vis distillare vrinam puerorum, aut salem armoniacũ, mittes super cucurbitas coopertorium cum alembic. Et si vis corpora sublimare,erunt si

ne

ne alembic: sed ꝓpter mercurium sit aludel de metallo. Ollæ quas debes facere per ad ad calcẽ sint in hunc modũ, sint quadratæ, & coctæ de terra rubea, non sint multũ grãdes: facies ora magna per quæ possint firmari in furno, & magis sint ollæ latę in fundo, q̃ in superiori parte, & multas fac de eis. Modò dicã tibi furnum vbi diuidas lapides per 4. elementa: fac furnũ xxx. palmarum in longitudine, in latitudine palmorum vj. & trium in altitudine, & fac eum de lanis, & fac ozellas super lanas in latitudine palmi & medij: & ipse ozellæ sint apertæ à parte inferiori, & clausæ desuper, & mittas ibi cucurbitas xv. & inter cucurbitam & cucurbitam palmus vnus: vna vt porrigat vasum ad ozellas, & ex alia parte aliam vel aliæ similiter, & imple quod est vacuum inter vtrunque de cinere, & mitte ignem à parte inferiori, & distillabitur. Sed habeas vasa de metalla ad modum deferata per soluere & seruare rem solutam, & inceratam: & aludelos quos facies debes facere in multis modis, paruos, magnos, cum amplis oris & strictis: sed maior pars illorum debet esse cum amplis oris: ideo quod quicquid sublimatur, ibi omnino sublimetur. Intellige.

De ablutione cupri. Cap. I.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de ablutione cupri: ideo abluitur cuprum, vt mundetur ab immundicijs: Et accipe illud cuprum quod nondum fuit operatum, ideo quia nondum recepit immunditiam: & sicut dixi, melius est vt accipias cum signis quæ tibi dixi, & funde eum ter, & frange eum, per partes in grossitudine morabūt, & de duobus morabunt: & bulli eum in sale communi: & in aceto per tres dies, & in vrina puerorum per diem vnum: & vide quia quando erit bullitum vt abstrahas: quia si non fieret viride propter fortitudinem aceti, aut propter fortitudinem salis, aut ꝓpter fortitudinem vrinæ: & terge eum cum panno lineo, & sit bene mundatum: & ita facies quoties bullies, & quoties iacies in vrina puerorum. Et scias quòd lauamentum de cupro non est propter aliud, nisi vt mundetur ab immunditia sua: & cuprum leuius mutari potest in argento, quàm alia corpora: & ideo dicam tibi lauamentum per ad corpus scilicet maius alexir, & per ad fermentum, scilicet corpus minus, & per argentum: & mutabo lauationes in ponderibus & in speciebus, non propter aliud, nisi ad subliman-
dum

dum sensum puerorum: Accipe de cupro tres libras, & de sale armoniaco libram semis, de sale communi similiter, de aceto libram vnam. Solue sales, & misce cum aceto, & libram vnam de vrina puerorum, & bulli per dies quatuor quater in die, sicut docui te: & hoc est per ad corpus. Aliud lauamentum: Accipe de cupro quinque libras, seminis artozongis drachmas duas, salis gemmæ libras duas, vnam aceti libram, aquæ salsæ libram vnam: solue sales in ista aqua, & commisce totum, & bulli per biduum: & vnaquaque die terge fortiter sicut dixi: hoc est per ad fermentum.

Alia ablutio cupri.

Quæ fiat ita, quòd corpora coniungantur cum spiritibus, ita quod sit totum fermétum vel elementum. Hoc lauamétum quod modo dicam tibi, est melius alijs: Accipe de cupro quatuor libras, laua cum aceto bis in die, & pone ibi de sale minuto, & laua eum cum vrina puerorum, & terge cum lana. Ego non dico tibi ista lauamenta quòd tu facias de istis aliquod lauamentum simplex, nisi vbi misceas medicinas vnius lauamenti cum medicinis alterius lauamenti, & sit lauamentum compositum secundum tuum arbitrium: nec omnes ponas quas dico, nec omnes dimittas, & ponderes cum tuo sensu:

quia iſta lauamenta ſunt ſicut verba: non quod tu ſimpliciter opereris de eis. Lauamentum ad cuprum, ſolue ſalis nitri lib. I. accipe aceti lib. ij. vrinæ puerorum diſtillatę mediam librã, de cupro quinque lib. bulli per tres dies ter in die, & deinceps ſufficiant tibi lauamenta: & hæc ſunt ad primam ablutionem, quia ſatis dixi tibi, & per temetipſum operare. Dixi tibi, quia magis ſubtilitas eſt in hoc opere, & eſt neceſſe habere ſubtilem ſenſum, & magnas diuitias illi, qui ex hoc opere operatur: quia debet præparare corpora, ita quod quando ſpiritus coniungũtur cum eis, nullam inueniant immundiciã. In ipſa hora eſt ſponſalitium bonum, quãdo benè conueniunt vir & vxor, & non fugit vnus ab alio, & ſi frangit vnuſquiſque ſociam ſuam, & hoc eſt bonum ſponſalitiũ: ſed quando vis fermentare, vide quod non miſceas opus petræ cum alia petra: & miſce benè elementa lapidis cum fermento, vt totum ſit fermentum vel elementum.

De elixir lunæ & de quæſtione filij, quòd non poteſt intelligere verba patris & de ſolutione quæſtionis.

In alexir lunæ ſi vis illam facere de cupro, fac ita: Mitte ibi terram & aerem, & aurum viuum, & fermentum lunæ, & calcem cupri benè præparatam, & totum commiſce, & hæc eſt alexir lunæ. Quando vis proijcere ſuper

corpus

corpus, laua corpus, & fac illud calcē, & præpara eum: quia melius conuenient cum eo, & sine eo satis conuenient hoc modo. Quando iaciunt fermentum, postea alexir, postea fermentum ad alexir solis, mitte ignem, aerem, aquam, terram, & fermentum solis, & calcem de plumbo præparatam: tamen si est corpus de plumbo: sin autem mitte cum illis quodcunq; corpus operaberis, & cōmisce totum: & habe de plūbo abluto, & fac calcē, & pręprara si cum illo opereris, & iacta desuper de alexir, & de fermento: de alexir non ideo dico, quod non iungeretur etiam si non esset ablutū & calcinatū. Dixit Abuzalemi ad Abuali. Dicis mihi verba quæ non possum intelligere: quia in alio loco dicis, mitte fermētum in alexir. & dicis iacta alexir, postea fermentum, postea alexir. Ergo ego qūo potero abstrahere fermentū de alexir, postq̄ commixtum fuerit? Dixit pater, si ita intelligas de cætero in hijs quæ tibi locutus fuero tibi melius esset, quòd nunquam videres librū istū. Et nónne dixi tibi, quod non intelligeres lauamēta ad calces ad præparādū simpliciter? Sed dixi tibi p verbū, qđ tu misceas vnū lauamentū vel calcē cū alio, & ponderes ea cū tuo sensu. Et quando dico tibi quod misceas fermentum cum alexir facere debes: quia alexir non est aliud, nisi res mixta de corpore minori, & spiritibus, & fermento, non

quod alexir ſit in partem, & fermentum in partem, & hoc quod dixi tibi iacta alexir poſtea fermentum, poſtea alexir. Dixi tibi propter hoc quod quando habes elemẽta in parte, & fermentum in aliam partem, & calcem illius corporis cum mercurio in aliam partem: ideo dixi tibi, iacta calcem cum mercurio, iacta fermentum ſuper maius corpus, vt iactares fermentũm: & quando dixi tibi vt iactares alexir, dixi tibi quod iactares quatuor elementa. Dixit filius, ergo verbum tuum eſt quod neceſſariam habemus in alexir calcem præparatá de quocunq; corpore ſit, & ſup illud corpus minimũ debemus ꝓijcere, et molere illã alexir, & fiet calx illa ſpiritus. Dixit Abuali verũ eſt, qđ ita dixi tibi. Dixit filius: Quę differentiæ erunt inter illas, & quę magis valebit, aut illa cum qua mixtũ eſt alexir cum fermento & mercurio & calce, aut illa quæ non eſt mixta: ſed mercurius eſt in parte: & calx & fermẽtũ in parte, & alexir in parte: Dixit Abuali: Ego dicam differentiá q̃ eſt inter illa, & quæ magis valebit: primã alexir potes portare in omni re, & etiá in vna ſola: q̃a eſt cõfecta de omnib medicinis: & benè potes cõmẽdare, id eſt incorporare cũ maiori corpore. & ſecũdam nõ potes portare niſi in tribus rebus, & eſt ſicut ſpecies electuarij, q̃ñ ſunt puluerizatæ: q̃a quando vis cõficere primò iactas vná, poſtea aliá, poſtea tertiam: vel

vel si vis cõficias et proijcias totas simul mixtas: et de prima alexir proijcias super quod uis corpus, et venies ad illud quod optas: et si proijcias puluerem de vno solo et non alio, nihil valet: et ideo verum est, quia magis valet electuarium confectum ex pulueribus simul mixtis, quàm illud quod non est confectum, et magis valet quando est confectum, et comedis, quàm quando est tantum puluerizatum: sed feci istud secundum electuarium propter subtiliandum sensum tuum, et quòd homines habeât de vnoquoquo modo. Intellige: et Deus concedat tibi cor. Intellige.

De vita alexir, & de rebus quæ intrant in eo.

Tu scis, quòd iustum esset, quòd nihil dicerem tibi: quia multotiens, dehonestasti me: & voluisti percutere me: sed ego dilexi te, sicut bonus pater dilexit filium suum bonum: ideo dicam tibi quantum viuit alexir cum subtilitate magna: & dicam tibi perfectè. In alexir Solis intrant vij. res, aer, aqua, ignis & terra, fermentum Solis, & calx de quocunque corpore sit, & mercurius rubefactus. Modò dicam tibi quantum debet viuere: & ideo dicam tibi, quia nusquam inuenires librum istum: quia multi Philosophi fuerunt ante me, et locuti fuerunt de hoc opere: ego explanaui, & melioraui quod ipsi locuti fuerunt, & feci librum istum: vt vi-

deas, legas: quia lapis hominis intrat in hoc magisterio. Dicam tibi vitam hominis, quæ est de lxxxiij. annis vsq; ad centum xx. plus est cxx. minus lxxxiij. Et quia fermentum solis durat in æternum, non diximus de vita eius: verum est quòd mercurius durat per xc. annos, sicut Aristotel. & Abunezar magister noster dixerunt in libro post Naturam: quia miserunt vnicuiq; corpori vitã suam: miserunt homini cxx. & mercurio xc. plumbo lxv. cupro l. stanno lxiij. gallinis iij. gallo xij. equo xxı. & ad minus xij. ad linum xiij. & plus xxiij.

De vita alexiris Solis.

Modò dicam tibi planius: Homo vsq; ad l. annos crescit in totis viribus suis, & in corpore suo vsq; ad xxiiij. Equus crescit virib. suis vsque ad xij. annos, & in corpore suo vsque ad v. Gallina vsq; xviij. menses. Linum crescit in quatuor mensibus, & in corpore suo tribus mensibus: & quia vita hominis est cxx. annos: ergo lapis hominis debet viuere cxx. annos. Et quãuis fermentũ solis omni tẽpore duret, tamen nõ auget in eo nec minuit, & cuprum durat lxv. & sunt inter petram & cuprum clxxxv. anni. Mercurius vixit l. annos: & sunt inter cuprum & petram, & mercurium ccxxxv. anni. Minuit in combustione ignis viginti quinque dies, & viginti

ginti quinque horas, & totidem puncti, & totidem secundi, & totidem tertij, & totidem quarti, & totidem quinti, & totidem sexti: & ita vsq; non habet finē. Minuit in statione Solis tres menses & duos dies, & tres dies, & tres punctos, & tres secundos, & tres tertios, & tres quartos, & tres quintos, & sic vsque non habet finem. Minuit in statione aeris triginta duos annos, triginta duos menses, triginta duos dies, triginta duas horas, triginta duos punctos, xxxij. secundos, xxxij. tertios, xxxij. quartos: & sic vsque non habet finem. Ergo vita de alexir Solis est cc. & vnus annus & medius, & tres dies, & quartam partem diei. Circulus Solis est paruus in vno anno minus tres dies, & quarta parte diei, & cursus suus medius viginti octo anni, & cursus suus grandis septuagintanouem anni & dimidius, & magis grandis mille quingenti anni. Adiunge super primum, & sunt mille octingenti anni, & annus est de trecentis & sexaginta quatuor diebus, & quatuor horis, & sexaginta puncti, et lix. secūdis, & dies est deviginti quatuor horis. Hora secundum Astronomianos sexaginta punctis, & secundum philosophos mille octoginta, & punctus est de sexaginta secundis, & secundus de sexaginta tertijs, & tertius de sexaginta quartis: & sic vsque non habet finem.

Iam ſcis vitam de alexir ſolis per magnam ſubtilitatem,& magnum ingenium.

De *vita alexiris Lunæ*.

Modò dicam tibi de alexir Lunæ: Vita Lunæ eſt minor quàm vita Solis, quantum minor eſt curſu curſus eius : minimus eſt de xxix. diebus & dimidio, et duas partes de hora,& lxxiij.punctis. Curſus maior xix. annis, curſus maximus mille tricentos & viginti dies:ergo vita eius eſt poſtquam augeamus ibi vitam lapidum mille ducentis & viginti quinque annis. Annus Lunæ eſt de tricentis & quinquaginta quatuor dieb. & octo horis, et octingentis lxxvj. punctis et de mille octingentis punctis in hora. Et menſis eius eſt de xxix. diebus, & dimidio, & duabus partib. horæ,& delxxiij.punctis.

De *vita lapidum poſt abciſsionem de loco ſuo*.

Modò dicemus quantum durant lapides poſtquã abſcinduntur de loco ſuo.Herbalis durat xxx.annos, quando diuiditur per quatuor elementa.Antequã diuidatur per quatuor elementa vſq; ad ſex hedomadas operare eam, & deinceps non:quia non eſſet vtilis. Vitalis poſtquam extraxeris de loco ſuo, & antequam diuidas per quatuor elementa,eſt vita eius xv.dies, et deinceps nõ opereris de ea:quia nihil valeret, & quando diui-

diuiditur per quatuor elementa, est vita eius xij. annorum. Lapis naturalis vsque ad vnum mensem antequam diuidatur per 4. elementa durat, & quando diuiditur est vita eius xv. annorum.

De vita aliorum lapidum.

Modò dicam tibi de aquis. Aqua petræ herbalis durat per quatuor annos, aer eius per septem annos, ignis eius per quindecim annos, terra eius per tres annos, & sunt triginta anni. Aqua lapidis animalis durat per tres annos, aer eius per quatuor annos, ignis eius per quinque annos, terra eius non mittitur in numerum, & sunt duodecim anni. Aqua lapidis naturalis durat per tres annos & dimidium, aer eius per quatuor annos & dimidium, terra eius per septem annos, ignis eius non enumeratur, & sunt anni quindecim. Et de hora in antea quando mittis opus tuum subtus stercus, ab illa in antea incipis operari.

De vita calcis cupri: & plumbo & sale armoniaco: et stercoris equi.

Dixit Abuzalemi patri suo: Refecisti me, quia dixisti mihi vitam de alexiris: Modò si placet dic mihi aliarum rerum. Respondit pater filio suo, & dixit: Scias quòd vita cal-

cis cupri est xxv. anni, & sublimata l. anni, & subtus stercus iij. anni, & quando facis calcem, cùm statim operata fuerit, confestim mitte subtùs stercus: fac foueas subtus terram in profundum palmum & medium, & mitte in fundo eius stercus equinum, & accipe pannum lineum & firma eum super os foueæ, vt non cadat ibi puluis, aut aliquid aliud: & quando aliquid volueris ibi mittere, mitte: sed bene cooperi cum panno lineo, & sunt qui cooperiunt vas suum cũ panno lineo, & mittunt in foueã. Et vita plumbi calcinati est xij. annorum, & sublimati xl. annorum, & subtus stercus iiij. annorum. Vita salis armoniaci soluti iiij. annorum, vita vrinę puerorum solutæ vnius anni, vita stercoris equini trium annorum in hora qua incipit operari: & scias quòd vita istarum rerum est quòd tu cognoscas in eis totum peioramentum, sed natura peioratur in eis.

De vita pium azoc, & de potatione sanguinis.

Dixit Abuali ad Abuzalemi: Tu occidisti puerum tum Azoc, & non indicasti mihi, & fecisti transitum per viam, & ducebas eum, & abstraxisti ab eo sanguinem: ideo dico tibi quòd debes bibere de sanguine in die 3. vncias, & nocte vnciam & mediam, in mane vnam vnciam, ad medium diem duas vncias, & de prima nocte vnam vnciam, & in media nocte mediã vnciam. Dealba mercurium,

curiũ, & indura (hîc dixi tibi magnum men dacium) & habebis bonum argentum.

De calce cupri, & cur faciunt calcem.
Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: In hoc dicam tibi de calce cupri: & antequam hoc incipiam dicere, dicam tibi magnum magisterium: cur faciunt calces, & cur lauant, & cur sublimãt. Primam lauationem faciunt sc. pro auferre immunditiam eius. Calcem faciunt vt redeant in naturam suam pristinam, & vt redeant de natura in naturam, vt alleuietur: & colligit ibi combustionem: & de corpore minori debes facere calcem, & lauare, & sublimare, & totum præparare: modò dicam tibi diuide corpus tuum ab anima tua.

De calce cupri et signis eius si est bene coctum.

Dicam tibi de calcibus: Calx subintelligitur puluis, & est verbum Græcum, & secundum aliã linguam calx intelligitur confusio: magis valet intelligere confusionem, quàm pulueren. Ad alexir solis ad fermentum accipe de calce hoc modo facta. Accipe cuprum & frange per partes in grossitudine trium vel quatuor morabunt, & fac tabulas ex eo in latitudine trium digitorum, in longitudine sex, & facies ollam in eundem modum, & accipe de auripigmẽto pulerizato & sublimato, & de vtroque pon-

dere æqualia: & accipe de cupro quatuor libras, & de sulphure & auripigmento vnam libram, mitte de puluere subtus tabulam in fundo ollæ, et super tabulá pone de eo puluere, & ita facias per omnes tabulas vsque quo abundet, et cooperi ollam cum coopertorio suo, & terra magisterij, et mitte in furno calcis, & da ignem ad magis per x. & viij. horas, ad minus per xij. Et tu debes aspicere calcem cum istis temporibus, quæ tibi dedimus et dabimus: et si non est benè cocta; quòd iterum recoquas, et si multum cocta, quòd prepares sicut nos tibi dicemus. Signa vniuscuiusque æris si bene sit coctum sunt hæc.

Hæc signa sunt Philosophorum.

Accipe cuprum quod putas calcem esse in manu, & ideo dico tibi putas, quia non cognoscis illud bene: quia omne quod putat homo, bene non scit, et preme cum duabus manibus, et si citò frangatur, et sit magna fractura, est coctum nimium: et si tardè frangatur, et rubeum in fractura, est bonum.

Signum aliud.

Accipe de eo, et terge, et frica cum eo vnguem: et si rubescat vnguis, est bonum, et non recoquas ignem eum: & si vides quòd non frangatur, et sonum faciat, remansit in eo parum ad coquendũ: et quando vis eum recoquere hoc modo facias: Puluerem saluum

dum quem fecisti diuide in octo partibus,& octauam partem ibi mitte de eodem puluere quem fecisti: & postea recoque ad magis per 8. horas, ad minus per sex horas.

Calx de cupro obscurè assignata per Geometriam ad fermentum solis.

Accipe de cupro vij. libras,& fac eum rotundum ad modum cannæ: & intus vanum in longitudine vnius palmi, & duorum digitorum,& grossitudo eius sit octo morabût: ita fac omne cuprum , & accipe de auripigmento sublimato,& de sulphure sublimato de vnoquoq; librâ & semis,& fac in hunc modum: Vas quod sit rotundum, & in longitudine circuli tres palmas, & habeat palmum vnum in amplitudine, vt probatur in Geometria : quia hoc quod habet 3. palmos in rotunditate,habet palmum vnum in amplitudine: & adhuc magis in Geometria: quia totus circulus vbi mittitur quadrangulus quòd sint partes eius æquales, & quòd faciat in medio quadranguli regulam, & veniat in medio quadranguli, & habebit in ipsa regula vnam partem & duas quintas de parte puadranguli: & habet in omni circulo de vna parte quadranguli qnatuor partes,& vnam quintam de parte quadranguli.

Et modò dicam tibi per Geometrica: quomodo facies in pôderibus regula ad album:

Terra, quadrangulus, aqua, aer & spiritus, & fermẽtum, & circulus, corpus præparatum. Et modò dicam tibi aliud. Fac circulum, & diuide de eo v. partes æquales, & fac de illis partibus xij. & habebis circulum de eis: computa i. ij. iij. iiij. & v. & quinque infra quinque sunt viginti quinque, & computa j. ij. iij. & vsque ad xij. & xij. sunt cxl. & quatuor. Nomina xxv. de cxliiij. veniunt quinta, & quinta de quinta, & quinta & 4. quintas de quinta quinta, de quinta de eo ascendit de quinq; infra quinq; : quia verum est quod totum quintanũ partes ęquales quando intrat in circulo. Regula quæ diuidit circulum per mediũ æquale non diuidit quintatum per medium æquale, sed diuidit in puncto & quatuor octauas, & media octaua de parte inferiori, & habet. Regula de parte quintata duo, & octaua de octaua, de vna parte de quinque: ergo venit totus circulus vj. & vj. octauas de octaua, de octaua de octaua.

Aliam.

Per ad solem regula: Terræ quatuor partes, ignis, aer, aqua, fermentum cum spiritu, circulum per corpus.

Per de calce Geometricè & obscurè.

Sed tu vide, quòd in opere dealbo non sublimes mercurium cũ vitreolo, nec cum salibus

salibus vilis, nisi cum sale armoniaco mortificato, & si singulariter sublimabis, magis valebit opus tuum, sicut ego didici de Abimazer magistro meo. Quod dixi tibi de quinto in quinto, modò dicam tibi de sexto in sexto. Verum est quòd totum hoc quod habet sex in medio, habet in circulo de octodecim, & est regula de sextato duo, & 4. quintas de sexto: ergo habet in circulo octo, & duo quinta de sexta. Ideo debes facere ollam in longitudine trium palmorum, in latitudine vnius palmi, & quòd virgæ exeant de olla, quòd transeant de parte in partem: ideo, vt possint ibi mitti virgæ concauæ, quas fecimus de cupro ad modum cannæ: si est trium palmorum sint ibi sex: si est quatuor palmorum sint ibi nouem: si est de quinque, duodecim, si est de sex, xv. & hic est lapis de lapide, & mitte ignem per xxiij. ad minus per septendecim.

De calce ad lunã cum salib. et de aqua parabolicè.

Calx ad fermenta de albis: dicam tibi modò mendacium: quia in hac dictione nondum tibi dixi mendacium. Leuius te saturabo de aqua quàm de vino: & melius forũ habebitur de aqua quàm de vino, & magis tibi valet aqua q̃ vinum: & de aqua te satura de vino non cures. Videbis aquam per rigum currere, vinum per cannellam dolij:

Accipe aquam, & vinum dimitte, si aliquid intelligis, intellige. Accipe de cupro abluto pondus vnum, de sale armoniaco, de sale nitro, de vnoquoq; medium pondus, per ad album non mittas de sulphure, nec de auripigmento: per ad rubeum mittas, fac cuprum in modum Motabetinorum, quod habet in grossitudine digitum vnũ, & fac ollam rotũdam in eundẽ modum: primum cocta ad solẽ, postea ad igneim, & imple ollã, inter folia mittes salem, donec sit plena olla. Fac clibanum ita quòd tota olla vadat inferius, & non appareat superius, & facies foramina per circulum ollæ, sed non pertranseant, vt per ipsa transeat calor, & coque ad magis per viginti quatuor horas, ad minus per viginti duas horas: quia oportet plus decoqui calcem salis, quàm calx de sulphure & de auripigmento.

Calx ad fermentum lunæ de coloribus, et de mercurio quòd non sit rugialis.

Accipe de cupro duas libras & semis, de nitro, de gemma, de armoniaco, de vnoquoque tres vncias & semis: fac de cupro laminas ad modum digiti, & mitte in olla cocta ad Solem, & coque cum testis auellanarum, & de castaneis, ad magis per viginti octo horas, ad minus per nouendecim horas. Reiterabo de nitro, & de cognitione eius

secun-

ſecundum Philoſophos naturales intelli-ge. Tres ſunt colores, color albus, citrinus & niger, diuide, præpara, mallea, ſublima, mortifica: miſce ad pondus rectum, potes proijcere vnum ſuper viginti quinque. Accipe vitrum, id eſt mercurium, pone ad aurem, & percipe ſi ſonat quando proijcitur ſuperius liquefactum, aut qualem faciat ſonitum: & quando proijcias ſuper ignem, ſcilicet ſuper æs, ſi rugiat eſt rugialis: propterea labora ſublimando vel indurando, donec non rugiat: non tamen deſicces omnino ſuam humiditatem, dixi tibi alexir, ſi intelligis.

Calx de cupro ad ſponſalitium ſolis et eius tentamentis.

Accipe auripigmentum ſublimatum, & ſulphur, de vnoquoq; mediam vnciam: fac de cupro anulos, & imple de puluere, & mitte in olla cocta ad vmbram, i. ad ſolem, ad magis per xviij. horas, ad minus per xij. De lx. punctis ſecundum philoſophos hora, de mille & xc. punctis ſecundum magiſtros. Signa cupri cocti per ad ſolem proijce in acetum, ſi ſoluatur coctum eſt, ſin autem, non: ad magis ſit in aceto per xx. horas, ad minus per x. & viij. & non extimes, quôd ſi ſoluatur tu inuenias ipſum ſolutum, ſed quando tentabis inuenies ſolutum.

Calx ad sponsalitium Lunæ.

Accipe de cera rubea, de illa quæ non est indurata, & iunge propè de auripigmento, & proijce super x. de cupro, & videbis mirabilia. In zapos est magnum mirabile ei qui intelligere potest, quòd diuidat per quatuor elementa, & quòd iungat cum isto sponsalitio de cupro xxv. vncias, de sale armoniaco soluto tantundem: bulliat per xxxv. horas ad minus: ad magis per xxxix. mitte in fimo, & præpara sicut dicemus, & non mittas virgas de alchizaron, nec grana de mirtis, neque hîc, neque ad indurandum mercurium.

De præparatione cupri ad Solem. Præparamentum corporis.

Calx cupri ad corpus Solis in cupro, quádo ingreditur rem calidá, & delet vim suam: & diminuit per vigorem caloris, & frangit partes: ideo quando vis cremare cum calida re, citò crematur: & quando sunt frigidæ non potest ibi capere calx: & non crematur tàm citò: verum est quòd sulphur & auripigmentum sunt bene calidiora in hoc magisterio, absque igne: quia ignis domat omnia corpora: ideo quod potes facere in hoc magisterio cum sulphure & auripigmento, fac, & non cum alijs. Accipe de cupro quinque libras: vnaquæque libra sit de triginta

ginta sex vncijs. Accipe de auripigmento sublimato,& de sulphure sublimato,& de sale armoniaco sublimato, & de sale alcali albefacto: de vno quoque mediam libram,& sit libra de xxxvj. vncijs: mitte in ollam rotundam coctam ad ignem, & fac cuprum, laminas in grossitudine vnius digiti,& fac clibanum in hunc modum rotundum decem palmos,in circulo & medio sit olla posita,ita quòd nihil appareat ab ea,& mitte ignem per quadraginta horas, & ignis sit flamma absque carbone: ideo, quia capiat omnes partes: quia carbo non potest capere omnes suas partes.

Calx ad corpus Solis Geometricè & obscurè.

Accipe de cupro libras decem, de auripigmento & sale armoniaco: de vnoquoque libram & semis: præparetur cuprum: ita fac de eo virgas de palmo in longitudine in grosso duorum digitorum,& habe ollam coctam ad solem,in circuitu quinque palmorum,in amplo palmum vnum, & duas partes palmi, quòd eueniat quadrangulus de duodecim partibus,de vnaquaque palmum vnum,& duas partes habeat in circulo sedecim palmos, nec magis nec minus: quia quando mittis duodecim partes, et habeat

in vnaquaq; palmum vnum & duas partes, habet in circulo xvj. palmos: quia multiplicat duas tertias in xij. & eueniunt octo & xij quod habes eueniunt xx. aufer 4. remanent xvj. Intellige quæ tibi dico: quia Aristoteles dicit: quia nemo potest scire quadrangulum facere rotundum, nec de rotundo facere quadrangulum: sed tamen dicit, quòd potest fieri, hoc scias: ideo intellige quę dixi tibi, & dicam in nomine Domini.

Sub nomine calcis de vero lapide Geometricè, et obscurè.

Omnes Seniores de Geometria dicunt, quòd regula de medio est circulus, tres partes de ea, & septendecim partes de nouendecim, de vno de triginta: & dicunt quadranguli. Quid est quadrangulus? Quadrangulus est quod habet computa in sua spatula tot, quot habet in vnaquaque aliarum spatularũ: verbi gratia per Geometriam fac circulum, & scribe in centro alef, & in parte vbi possunt cõpassum, scribe, gim, & immedietate circuli b. ergo tantum est de alef ad gim. quantum de alis ad b. & scribe in quarta parte circuli del. & in alia parte e. ergo tantùm est de alef ad b. quantùm de alef ad gim. aut de alef ad e. aut de alef ad del.

del.Habe regulam rectam & vadat de b ad del, & alia de del ad e, & alia de e ad gim,& alia de gim. ad del: & alia regula per alium modum quartatum, & in vno quarto scribe zé.& sit quartũ illud immedietate alius quarti: & in alia parte quarti scribe a, & in tertia scribe tha,& in quarta scribe hé, & regula de zen. ad a. & de a. ad tha: & de tha ad hen,& sunt partes æquales. Et fac alium quadrangulum: & sit per quartum de primo, et per medium de secundo: primum vbi est alef, gim:b.del.secundum vbi est zai.a.tha.hé. et pone in quatuor angulis in vno.chof. in alio lem.et in alio num.in alio non.et tantum habet de alef.ad gim: quantum de chof ad lem. & tantum habet de zai. ad a, quantũ de num ad non: computa tertium, & sit cornu super octauum de primo, & quartum de secundo: & scribe in vno quarto cui & alio quarto hain. & in tertio quarto fe. & in quarto zad. & tantum est de alef ad gim.quantum habet de scin ad hain.& tantũ est de tha.ad hic: quantum est de fe ad zad. Computa quadrangulos inuenies eos tres. Multiplica tres infrà quatuor, & inuenies duodecim. Computa trinarios, et inuenies duodecim. eat compassus desuper,& inuenies quod tangit vnũquemq; trinarium.Ergo probauimus: quod de xij.quadrangulis euenit rotundum: quia tu scis, quod hain. num. be. hie. eueniunt.

chef.cafhain. Compone ibi magisterium in primo puncto compassi. ita sicut primum punctum compassi est mater totius circuli, ita lapis est mater totius magisterij: & pone per petram alef. & per quatuor elementa gim b: del. he. & propter spiritum zai.& per septem sales. ha.tha.hie. chef.lem.num, non. et per frumentum, & corpus et mercurium. Schin.hai. se: et per totum aliud zad.da xxv. horas ad coquendum, & intellige, et habebis bonam calcem.

De calce cupri cum salibus.

Accipe cupri pondus vnum, salis nitri, salis armoniaci, aquam de aquila, de vnoquoque quartam ponderis, coque per vigintiquinque horas. Intellige vnamquamque horam per totum istum librum, de cxxxv. punctis eueniunt de horis nostri diei, de vigintiquatuor horis: inter diem & noctem duæ horæ & quarta. Et intellige quæ dixi, & ne obliuiscaris: iam probaui per geometriam hoc magisterium: & quod quadrangulus vertitur in circulum. Modò dicam tibi quod remansit de calcibus cupri sine labore.

Filius rogat patrem quòd dicat apertius ad sponsalitium auri.

Dixit Abuzalemi ad Abuali patrem suum: pater dic mihi quod dicis planè. Dixit Abuali: Iacob, quod tibi dixi non est graue, sed vlterius intellige. Accipe de cupro tria pon-

pondera, de auripigmento sublimato medium pondus, de sulphure sublimato medium pondus: fac in grossitudine de quatuor morabunt, in longitudine medij palmi: in amplo trium digitorum: fac ollam in eundem modum, & mitte sicut scis, & coque per vigintiquinque horas: & vide quod omnes horas scias per abstrolabium, vt non minuas, nec addas in eis: & aliter non valeret, & intellige quæ dico.

Calx ad sponsalitium lunæ, & de correctione patris.

Mando tibi, castigo, quod non opereris cuprum ad aurum, nec plumbum ad argentum: operare hoc modo, & non errabis. Accipe cuprum vnum, & quartã partem de quinta pondera, salis armoniaci sublimati medium pondus, & quartam partem de quinta pondera. Intellige quę dixi: salis gemmę vnũ pondus: fac in modum banzolæ, & sepeli in puluere saluum in olla rotunda ad ignem cocta per xxxvj. horas, & trahe & calidum bene mitte in fimo, & vide quod nõ permittas cuprum infrigidari: & videas si est coctum. Sed dum est calidum, videas si est coctum: quia si non videris dum est calidum, & forte permittas refrigerari, non poteris eum reducere vt bene coquatur, nisi cum magno labore. Ascende astrolabium cum horis, & non errabis: & si errraueris, hoc modo emendabis. Mitte de quocunq; puluere duas tertias

cum illo puluere qui ibi erat, sed prius pista puluerem cum primo puluere in marmore, & vide quod remaneat de combusto sale in laminis cupri, & præpara tabulas cupri sicut prius erant: & quando mittis in fimo, stet ibi per duos dies, & noctem vnã, & postea pista.

Calx ad sponsalitium solis.

Accipe cupri lauati pondus vnum, sulphuris sublimati, et auripigmenti sublimati de vnoquoque quartam ponderis, salis armoniaci quintam ponderis, fac ad modum de banzalis, et plana eas benè, & mitte ad coquendum in olla quadrata ad magis per xv. horas, ad minus per x. horas.

De vero lapide sub obscuris nominibus.

Accipe de carne abluta, et de carne salsata, et de carne putrida, et de carne quæ est sine colore, et de carne quæ non est caro, de vnoquoque vnum pondus, fac inde aerem, aquam, ignem, et terram, et calcem, et fermentum, et sponsalitium: et proijce vnum super centum, et centum super decem millia, et decem millia, super centum millia, et centum millia, super decem mille millia. Intelliges si habes cor.

De vero magisterio ænigmatice.

Accipe de herba quæ non est herba, & indure-

durefce ficut oportet, & proijce, id eft fuper xij. cum quinta parte de carne falfa, et cum decima parte de carne abluta: nares tortas fac rectas, & groffas fac tenues, & longas fac curtas, et habebis magifterium.

De calce cupri: & quomodo debeas facere ignem in furno.

Accipe fal nitrum et fal armoniacum, de vnoquoque vnum pondus: & quartam partem ponderis de baurac hermini: pifta & mifce, et fac cuprum in grofsitudine vnius digiti, in latitudine vnius manus, & fac ollá cum tribus angulis, & capiant ibi duas palmas de manibus, & in longitudine fexdecim digitorum cócta ad folem, & mitte fuper clibanum factum in eundem modum, et coque ad magis per xxv. horas, ad minus per xxj horam. Et non fui aufus exire de computo multiplicato de fanis, & modò intellige, & vide quæ tibi dicam: Quando facis clibanum ad calcẽ faciendam, vide quòd non fit ita quod flamma pofsit inde procedere, nec tu pofsis inde videre ignem, nifi illum quem tu mittis deorfum: fed ita fit fuperius lutatum, quòd nemo videat ipfum: quia fi flamma procederet, inde totus ignis amitteret vim fuam, & non attingeret ad calcem, nec ingrederetur ibi de valitudine ignis, & intellige, & Deus det tibi bonum intellectum.

Doctrina patris ad filium parabolice.

Dixit Abuali Abincine ad filium suum Abuzalemi: Iacob, sis tardus in opere tuo, & non festinus: quia qui festinat nihil videt, & qui tardat videt paulatim. Intellige signa, & non cures de prolixitate, quia prolixitas librorum peiorat super sapientes opus eorũ. Et ego non detardabo te in multis verbis, sed dico tibi, quod prius ponas piper quàm cãnellam, & sefran antequàm galangal. postquam desiccatum fuerit safran, quia aliter nõ posset pistari, & non sustinebit calorem ignis, & non mittas piper in portulacas, nec safran in lactucas, & intellige quæ tibi dico.

Calx ad cuprum.

Accipe de cupro vnum pondus, salis armoniaci & auripigmenti, de vnoquoq; quartam vnius ponderis: fac tabulas & coquatur ad magis per vigintiquinque horas, ad minus per quindecim horas. Quando facis solem, non infrigides: Quando facis lunam, non infrigides. Facies pondus de horis sicut tibi dixerim: & non facias mediam horam minus. Intellige quę tibi dico de magisterijs, quia si fortè infrigidetur cuprum: vix poterit postea redigi in calcem: nisi cum magno labore: & quando mittis ignem: iugiter ardeat, & nec per horam deficiat, & ita dicunt magistri quod iugiter ardeat, & nullo modo deficiat.

ficiat. Adhuc magis dicam tibi de calcibus: Quando mittis puluerem inter tabulam: vide quod vno modo mittas & non mittas magis in vno loco quàm in alio. Sed planum sit: vt totum hoc æs planè comburatur: & intellige quæ dico tibi de magisterio.

Calx cum salibus.

Dixit Abuali Abincine: Hæc calx est bona: & multum bona, qui facit eam benè. Dixit ei. Accipe de cupro dealbato cum aqua lapidis decies libram vnam, salis armoniaci soluti & sublimati mediam libram, salis nitri quartam partem libræ. Accipe cuprum & fac in modum cascanellos vanos de intus, et pone intus puluerem: & postquam impleueris illos, pone illos super salem, & pone in olla vitreata ad ignem, sed sit cocta ad solem, & da ignem ad magis vigintiseptẽ horas & mediam, ad minus per vigintiquinque horas & quartam. hæc est calx lunæ per ad fermentum: per ad sponsalitiũ: per ad par uum corpus, et ad magnum. Modo dicam tibi calcem solis bonam, sicut prædictam in suo modo.

Alia calx.

Accipe cuprũ bene ablutum, & fac in modum ditali, & accipe de sulphure sublimato ad pondus de medietate cupri: & de argento viuo sublimato quintam partem ponderis: mitte de eo in ditalibus, & quod remásit

de puluere, mitte in ollam vitreatam: & illa olla habeat quinque angulos, & in altitudine vj. digitos, in latitudine viij. digitos, in longitudine xij. digitos, & fac coopertorium ollæ in eisdem modis, & da ignem ad magis per vigintiseptem horas, ad minus per viginti quatuor horas.

Philosophicè loquitur.

Accipe de aceto loto, de vino longo, de aqua curta, de melle stricto, de vnoquoque pondus vnum: hoc fac, et habebis bonum magisterium. Et vide quod calx prædicta ad lunam, quæ fit cassauellis: fit de cassauellis habentibus in grossum iunior: & in cupro vnde facies istam calcem debes ibi mittere de cornibus diaboli medietatem, de octaua parte ponderis, & intellige quæ dico.

De calce cupri ad lunam, & de calce plumbi ad solem.

Accipe de cupro tres libras, & mortifica eum calefactum & rubefactum in igne, in aqua lapidis xx. vices, & accipe de sale armoniaco præparato de vnoquoque singula pōdera. Fac cuprum in modum de canna vana in grossitudine medij digiti, & vnius morabunt, & a c ollam cum virgis in talē modum, vt possis ibi mittere cuprum, & nullo modo potes facere cuprum melius, & per ad lunā

fac

fac de cupro, & ad solem de plumbo, & mitte de virgis de prædicto cupro, postquam miseris de puluere salis intus & foris, & da ignem ad magis per vigintiocto horas, ad minus per vigintiduas horas: hæc est calx magistrorum, calx philosophorum. Intellige quæ tibi dico in parabolis: comede de safran multotiens, & cũ hoc miserebitur tui Deus: dimitte safran, & adiuuet te Deus.

De ablutione cupri, & quare fit ablutio, & quid est.

Cap. III.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abincine: Ego dixi quod loquerer in hoc capitulo de ablutione cupri. Primum dicam cur lauant, & quomodo, & qualiter. Ablutio cupri est quod minimæ partes ex eo se soluant, id est abluant, & ablutio reddit cuprum de alio colore, & de sua natura ad aliam naturã, q̃ est in eo per vim: quia nos non quærimus aliud in hoc magisterio, nisi trahere rem ad aliam naturam, quæ est in ea, per vim: Et ablutio est tribus modis, scilicet ablutio exterius, & non intus: ablutio de intus, & non exterius, & ablutio vtriusque: & nos quærimus hîc vtramque ablutionem, scilicet ablutionem exterius & interius. Et nomen ablutionis quid est? Ablutio est quod aufer-

tur de alia re, sicut ablutio pannorum per auferendum, & ablutio argenti & auri permittere: quia lauamentum super pannum est accidentale, & lauamentum est partitio generalis super duas differentias: vna differentia est lauare corpus, et dare ei claritatem, & pulchritudinem, & auferre ei immunditiam. Differentia secunda est, lauare corpus, & dare pulchritudinem, & nihil auferre de eo: & in lauatione istius cupri quod nos volumus facere: volumus facere meliorem modum quem nos scire poterimus.

De tribus verbis quæ intrant in differentijs lauamentorum.

Modò dicamus quæ est melior differentia, & præmissa per naturam, & natura præmisit, et elegit de istis differentijs differentiam vltimam, & illa est melior omnibus alijs. Et hic intrant tria verba, vnum verbum est lauamentum corporis per se ipsum deforis, & aliud lauare intus & exterius, & aliud mutare illud de sua natura ad aliam naturam. Intellexisti cur primum lauatur. Intellexisti cur fecimus eum calcem, & modò volumus eum iterum lauare: & nos lauamus eum vt benè mundetur de immundicia sua & redeat in colorem auri viui sicut fuit prius, quando se creauit in ventre

ventre terrræ: & partem sulphuris quod ibi remansit minuamus, & quod remansit faciamus bonum & clarum.

Quare lauatur cuprum.

Nos lauamus cuprum, ideo vt reueletur ibi natura auri viui, quæ est in eo, & quod sulphur se minuatur.

Loquitur filius patri.

Dixit Abuzalemi. Iacob Alchinili, ad patrem suum Alguazir: Alagel Abuali Abincine, filius Hauz, filius Xad, filius Xada, per mulierem quæ fuit de Auida.

Parabolicè loquitur de magisterio sanguinis.

Dixit quòd quidam homo ingrediebatur ciuitatem, alio egrediente, & in manu sua cuprum deferente: cecidit cuprum, & percussit eum in digito pedis, & exiuit sanguis. Dixit alius, hæc est ostensio quòd adhuc exiet ex hoc digito res, quæ sciet adhuc quod erit cuprum. Dixit qui fecit librum author, hæc est inquisitio Xad: est inuentio Xada, cuprum Auida alexir: hoc est dicere, quòd inueniet cuprum per alexir. Modò explanabo lauamenta.

Cum quibus medicinis fiat ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Lauamentum debet fieri cum fortioribus rebus, cum aqua salsa, cũ vrina, cum sale gemma soluto, cum sale armoniaco soluto, & puluere salis nitri, & aqua lapidis: & cum multis alijs rebus quæ lauant per fortitudinem, sicut alumen, & similia: & tu debes magis lauare cum aqua salsa quàm cum alia: sicut cuprum quando facis eum calcem, non dimittas eum refrigerari ad uentum, quia citò frangerentur ollæ, sed calidum repone in fimo, sed ante facias eum puluerem: sed quia inhumatio fimi est antequàm ablutio, loquar prius de inhumatione fimi.

De humatione calcis, & quomodo debet fieri.

Fimus sit equinus & purus ab alio fimo, & sit collectus ad magis per vnum annum. Natura fimi est calida & sicca: & quia est calidus & siccus, ideo volumus mittere ad calcem calorem & siccitatem: ideo vt possit sufferre humiditatem & frigiditatem ablutionum. Non ideo dico quin hoc lapide lauamus calidum & siccum, non sit in maiori parte: sed humiditas aeris dat humiditatem, & frigiditas terræ refrigescit.

Et

Et modò dicam qualiter debet fieri: Accipe calcem dum calida est: & pondera in mortario cupri, & mitte in panno lineo, & dum ponderas, misce cum vnaquaque libra ipsius calcis tres vncias salis armoniaci, & vnam vnciam salis gemmæ: & liga in panno lineo, ita quod puluis non sit ibi strictus, & permaneat ibi per duos dies & duas noctes: & habeat fimum superius & inferius, & tere & pondera.

Alia inhumatio.

ACCIPE cuprum factum in tabulis, & mitte in panno lineo, & sepeli in fimo: & sit ibi per quatuor dies & tot noctes: quia magis opus est, quod fortitudo fimi ingrediatur in istud, quàm in aliud: hic multa superflua prætermisimus.

Geometricè loquitur.

Tres, & tres, & tres, & tres, sunt duodecim: & per duodecim vices duodecim sunt centum quadragintaquatuor: & per centum quadragintaquatuor vices centum & quadragintaquatuor: sunt xij.M. & ccc.lvj.

Expositio quarundam obscuritatum.

Cornua bouis sunt capilli & petra dura: cornua cerui sunt sanguis, & mollis: cornua rinocerontis sunt oua & petra mediana. In hoc quod dixi tibi, per quatuor vices tres:

hoc est dicere quòd de vnoquoque lapide prædicto facies quatuor elementa, scilicet ignem, aquam, terram, & aerem, & tres quæ complent xij. per pondera sunt. Et quod dixi tibi, xij. infrà xij. sunt cxliiij. hoc est dicere quòd vnumquodque de xij super duodecim proijcias de corpore minori super maius: & quod dixi tibi de centum quadragintaquatuor, super centum quadragintaquatuor, est proiectio de hoc corpore super aliud corp9. & vbi inueneris gergozos, scias esse ignem. Disce quod tibi dixi, & non erres: & inhumationem cupri subtus fimum non dixi, nec mi si in nullo capitulo, quia est leuis: non ideo quia magnam vim habet, & est necessaria in magisterio.

Alia inhumatio.

Accipe de cupro duas libras, de sale nitro pistato mediam libram: misce super marmorem, & pista bene simul donec misceantur, & postea expande super pannum lineum, et stet ibi per tres dies et duas noctes, & trahe & pisa: & * * super vnam cazolam: & iterum pisa cum tribus vncijs salis armoniaci, & mitte subtus fimum in panno lineo, et stet ibi per tres dies. hic est melior modus mittendi subtus fimum.

Alia

Alia inhumatio, & est bonus modus philosophorum.

Modus sapientis quando benè præparat magisterium suum: Accipe tabulas cupri calcinatas, & mortifica in aqua lapidis ter: & postea pisa cum sexta parte salis armoniaci, & cum media de sexta parte salis nitri, salis armoniaci soluta & sublimata, & sale nitro benè præparato: pisa super marmor, & bibe cum vrina puerorum distillata, & expande super pannum lineum, & mitte alium pannum lineum desuper, & consue sicut consuit canpam cum penna, et consue orellas suas, & mitte subtus fimum, & stet ibi per quatuor dies, et trahe, et præpara.

De ponderibus elementorum ad solem & ad lunam.

Intellige quæ tibi dico. Accipe vnum, & duo, & tria, & quatuor: vnus est aer, duo sunt aqua, tria sunt terra, quatuor ignis: intellige pondera ista, ad solem duo pondera terræ, tria de aqua, tot de aere, vnum pondus & dimidium de igne. Ad lunam tria de terra, duo de aqua, tot de aere, & vnicuique medium pondus mercurij. Accipe de cupro tres libras, salis armoniaci tres vncias, salis nitri vnam vnciam, salis gēmæ vnā

vnciam, & femis, baurach armini vnam vnā vnciam & quartam: tere cum marmore, & misceatur cum cupro. Accipe pannum laneum et expande, & expande desuper prædictum puluerem; et accipe de oleo de lapidibus gregoncis: & accipe aquam de alcarcadre, & misce cum prędicto oleo, et imbibe vt homo habeat sitim in mane, & meridie, in nocte, et nō habeas famem: sit sub fimo per l. & v. horas, & octaua hora trahe et operare.

Loquitur parabolicè de magisterio.

Accipe de tribus cordibus, & quartum de quarto sit minor pars, quàm de omnibus alijs, & corda sint de istis bestijs quas tibi dicam. Cor lupi, de leone, de panthera, & cor viperæ: misce & imbibe de eis calcem cupri quam fecisti, & nō mittas ibi aliud sal: & mitte subtus fimum, & stet ibi per duas noctes, & duos dies: & quartam & quintam, & sextā partem diei.

De puero azoc, & de iugulatione filiorum.

Dixit Abuali Abincine ad Abuzalemi: Quando vides filium tuum azoch transire: Accipe vrinam suam & distilla: & stercus suum, & mitte subtus fimum: & diuide capillos

capillos suos per quatuor elementa, & iugula eum, & sanguinē diuide per quatuor elementa: & accipe de vnoquoque vnum pondus, & proijce ibi cuprum: & si vis facere rem vtilem quando nascitur filia in domo tua, in ipsa nocte iugula eam, & sanguinem diuide per quatuor elementa: & intellige, quòd filios tuos & filias iugules: sed propter filios dico tibi argentum viuum, & propter filiam petram mollem: Intellige scilicet sanguinem, signum lapidis nostri si est bonum: Da bibere mulieri prægnanti: de filia pariet filium, hoc est dicere, mitte super lunam, & erit Sol: & insuper de hac medicina si dabis mulieri cuilibet concipiet, hoc est dicere: quia si proijcias hanc alexir super quodlibet corpus, mutabis eum in suam naturam.

Alia inhumatio.

Accipe de cupro xij. libras, de sale alcali soluto & dealbato, vnam libram, de sale armoniaco sublimato & præparato mediam libram, de sale gemma tot, nitri quartam partem l. tere simul, & fac de eo pastam cum aqua lapidis, & in illa pasta misce cuprum totū, & fac inde panes, & vide quòd bene sit pistata: & mitte vnūquemq; panem singularē in pannis lineis, & mitte sub fimo, & stet per vij. dies & duas noctes, & trahe, & mitte in opere. Postquam diximus de humatione cu

pri,& compleuimus:modò deablutionibus dicemus: in nomine Domini.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine:Prima ablutio cupri post calces hæc est: Accipe acetum distillatum, & vrinam puerorum distillatam, & sal armoniacum solutum, & omnes sales solutos,& de aqua lapidis multum,& de vasis vitreis factis in multis modis, rotundis, & quadratis,& quintatis, & sextatis, hoc est dicere cum tot angulis.Et hæc est prima ablutio cupri ad opus Lunæ per ad fermentum.Accipe de calce cupri quam inhumasti quatuor libras, salis communis 4. libras,de aceto forti tot:bulli per tres dies ter in die, agita cum spatula vnaquaque hora, & ablue cum aqua salsa in quarto die,& quando abluis dimitte eum parum quiescere,& postea verte aquam:ita facies quinquies,aut sexies. postea accipe de sale alcali facto puluere, & dealbato duas libras:& de aceto duas libras de aqua dulci vnam libram, & mitte in cucurbita cæca, & bulli vnaquaque die quinquies per tres dies: postea laua cum aqua salsa mixta cum dulci, & agita inter manus. Sed vide ne proijcias aquam donec requiescat parum . Postea accipe de sale armoniaco soluto libram semis, de alumine albo soluto libram semis, de puluere salis nitri

tres

tres vncias: misce totum cum puluere cupri, & mitte ibi de aqua lapidis quartam partem libræ, & mitte in vase vitreo, & sit subtus fimum per nouem dies, & septies in die agita: postea ablue cum aqua salsa & dulci mixta, sed magis sit ibi de dulci quàm de salsa: & postquam sic lauaueris, accipe de vrina puerorum distillata, & mitte de sale gemma vnam libram, & vrina sit quinque lib. & tu debes habere in opere tuo pondera & mensuras, & michillas. Pondera cum quo ponderes cuprum, et omnem calcem, et omne aliud. Mensuræ sint cum quibus mensuras aquam, & acetum, & vrinam, & omne quod defluit. Michillæ sint vt capias cum eis ignem, & terram, et oleum; accipies de aceto vnam libram, et bullies ibi calcem cupri per quindecim dies, quinquies in die: et vnaquaq; die misceas vnam libram de vrina distillata cum duabus vncijs de sale gemma, et duab. vncijs de aceto: postea ablue cum aqua dulci simplici, & si fundas, apparebit argentum, & nulla erit differentia inter illos, nisi ad ignem: & misces ibi de mercurio, sicut dicam in suo loco, si Deo placuerit.

Alia

Alia ablutio.

Accipe de cupro xij. libras, bulli in aceto & ſale quantum neceſſe fuerit per 12. dies: in iſtis 12. diebus tres dies ſubtus fimum. Primus dies erit in primis quatuor diebus: alter in aliis quatuor: tertius in aliis quatuor: & vnaquaque vice quando extrahis de fimo, bulli & agita bene: & ita facies quando mittes in fimo. Accipe de ſale armomiaco quatuor vncias; & tantum de ſale nitro, & ſale gemmę, ſale communi, & de alumine, de vno quoque duas vncias: miſce cum his calcem cupri, & proijce ibi de vrina diſtillata xx. libras, de aceto x. libras, de aqua lapidis tres libras, commiſce totum cum tribus libris de ſale alcali dealbato, & agita in die ter: & ita facies vſq; in xv. dies, laua & mitte in opere, & intellige.

Alia ad Solem.

Accipe baurach armini vnam libram, tantundem de vitreolo, de vrina puerorum diſtillata, x. libras ſalis, armoniaci, mercurialis vnam libram. Et ſal mercurialis eſt hoc modo: omne ſal eſt mercuriale cũ quo mercurius ſublimatur, & tantùm valet apud nos bis ſublimatum, quantùm ſi ſublimaretur ter aut centies: & ſemper vocatur ſal mercuriale, quanuis ſemel ſublimetur. Accipe de

de aceto duas libras, misce, & bulli per xxiij dies, quinquies in die: postea ablue cum aqua dulci: postea accipe de vrina distillata vnam libram, de vitreolo duas libras, de oleo lapidis libram semis: fac pastá, & misce ibi cuprum: & prædictum cuprum sit v. libræ: mitte subtus fimum in vase vitreo, & stet ibi per sex dies, & trahe, & ablue cum aqua dulci, & operare: & si fundas eum cum paruo igne lapidis, inuenies eum cum colore auri, sed non est verum, donec mittas ibi de mercurio sicut tibi dicam.

Alia.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de baurach armini, & de vitreolo, & de sale gemma, de vnoquoque vnum pondus: sed vide quòd sit de tertio in tertium: & debet esse calx duplum quàm sit puluis, laua sicut con uenit, & habebis bonam calcem.

De signis calcis bene ablutæ obscurè dictis.

Signa calcis bene ablutæ sunt quatuor: duo sunt lunæ, & duo solis: primùm signum lunæ, si mittas in pane, & comedas illum album in felle: quia calor fellis faciet eum soluere cum auxilio pānis & aquæ, quam mittes ibi. Signum secundum, accipe de puluere cum puluere auellanis, & antequam descendat ad epar erit fusum. Signa solis. Pasta

calcem cum parua aqua, & comede, & inuenies eum in felle de colore auri: & hîc non est necessarius panis. Signum secundum solis in puluere de auellanis: sicut fecisti cum luna, sic facias cum sole: sed mittes ibi partem quandam de gergoncis, & intellige: & Deus det tibi intellectum ad intelligendum signa philosophorum: quia qui eorum signa intelligit, ipse scit magisterium.

Istud est de instrumento & non de libro.

Dixit inspector libri, Non misimus pondera de sale nitro, nec de borag. sed modò dicam tibi, mitte duas partes de calce, de sale nitro, & de borag pondera æqualia, quòd conueniant ad tertiam partem calcis.

Alia.

Accipe de cupro 15. lib. salis armoniaci, salis nitri, de vnoquoq; vnâ: salis gemmę, & salis communis de vnoquoque duas libras & semis: de vrina puerorum distillata, de aceto, de vnoquoq; 10. libras. Bulli sicut diximus superius in cæteris, & mitte in fimo, & stet ibi per nouem dies, & trahe, & fac pastam de septem salibus, & videbis quòd efficicietur sicut de xiiij. diebus.

Alia

Alia.

Dixit Abuali Abincine: Sunt multi magistri qui lauant alio modo: quia dicunt, quòd sales non debent mitti, donec ablutio sit facta. Hoc verbum multi nonconcedunt, & hoc est verbum Micratis philosophi, qui dicit: Non desicces donec prius imbibas. Et sunt multi qui desiccant antequam bibant: sed si omnes in vnum pendemus verbum, nihil erit, & citò deficiemus. Dicam tibi verum, hîc dimisimus multa superflua.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Mitte corpus minimum super maximum, & sublima mercurium, & aufer ei valorem suum: Accipe de cupro 3. libras, & salis nitri 4. libras, misce totum cum 5. libris vrinæ puerorum, & tantundem de aceto, & intellige: sublima mercurium purum, & magis valet. Sed si vis sublima cum sale armoniaco: quia aufert ei humiditatem: sed qui sublimat mercurium purum nouies, habet totum magisterium. Accipe cuprum, & laua hoc modo, & fac eum calcem, & mitte in fimo. Accipe de sale communi 3. libras, de aceto 5. libras, de vrina distillata tantundem, & bulli per dies semel in die, & frica inter manus cum aqua dulci: pòst dimitte iacere in vrina distillata per

tres dies in aceto, tere & frequenter agita: & accipe de sale armoniaco, & sale nitro, de alumine, de vnoquoque vnum pondus, misce cum calce, & pista cum aqua lapidis, & mitte subtus fimum in olla vitrea per xii. dies: postea abstrahe, & bulli cum aqua salis armoniaci, & aqua salis alcali pondera æqualia quinque diebus, semel in die: postea permaneat per tres dies in vrina distillata: induresce, incera, sublima, solue, misce quartam partem mercurii sublimati puluerizati, & fac pastam de septem salibus, & descende per botum barbatum per tres vices. Postquam commiscueris illud cum xxi. lib. de cupro abluto; & calce facto, & lauato, sicut iussi in prima ablutione, & laua bene corpora: quia melius recipient spiritus: & quantò magis descendes per botum barbatum, magis valebit. Intellige quæ dixi.

Alia.

Accipe cuprum, & sales debes lauare, & præparare, & bullire, & agitare, & subtus fimum sepelire, & facere sicut magister facit per omnes tres, intellige: sed mercurius antequam opereris sit bene præparatus.

Alia.

Accipe de sale alcali tres libras, pista in marmore cum quinque libris calcis, & misceatur

ſceatur totum, et pone in olla vitreata, & ſtet ſubtus fimum nouem dies, et vide quòd iſtas fortes ablutiones non facias, niſi tantùm ad mercurium, non ad alexir: et non opereris, niſi coram tribus tantùm hominibus, id eſt corpore minori, mercurio, et fermento per botum.

Explicit capitulum 3. de dictione Sexta de lauamentis: & modò loquar de indurare cum virtute Domini, & intellige quòd mercurium nullo modo dimittas ſublimare. intellige.

De induratione quæ fit multis modis. CAPVT IIII.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abincine: Omnes res quæ ſe indurant, aut ſe indurant quomodo petra congelando, aut ſe indurant vt poſsint malleari. Et modum indurandi et congelandi non quærimus ad indurandum calcem, ſed magis induramus vt poſsit malleari, et vt magis ſit gratioſa natura eius: et hoc induramentum non fit vt partes eius ſe coniungant vnà cum alia. Et fit induratio multis modis: fit induratio per fortitudinem alterius, ſicut mercurius per fumum plumbi: et eſt induratio cum adiun-

ctione alterius, & ſicut cuprum cum ſale ar-
moniaco. Et omnes res quæ ſunt frigidæ na
turæ congelant cuprum: & eodem modo fit
de ſiccis rebus: & induramentum debet fie-
ri in vaſe metallino, & non in alio: quia ſi fa-
ceres in vitreo, aut in alio non tantum vale-
ret. Et cuprum quod tu indurabis, & ince-
rabis, & ſublimabis, & ſolues, illud erit bo-
num quando coniunges cum alio per de-
ſcendere per botum barbatum: & illud cu-
prum quando tu coniungis cum eo debet
ablui & calcinari: non oportet indurari, in-
cerari, ſublimari, ſolui, & ad magis quòd de-
bet eſſe l. pondera ad vnum pondus, ad mi-
nus viginti quinque: & ſunt qui faciunt de
viginti, & eſt melius, & eſt melius de xviij.
& de xv. ſed melius eſt xx. xxij. & de xxv.
Et modò incipiam induramentum cupri in
nomine Domini.

Induratio.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de cupro
xij. libras, de ſale armoniaco bis ſublimato
totidem: miſce cum cupro, & mitte in vaſe
metallino, & ſepeli in fimo per xij. dies, & tra
he, & mitte in magiſterio.

Alia ad indurandum.

Accipe de cupro duodecim pondera, &
miſce cum totidem de ſale nitro, & de ace-
to in media quantitate: mitte in cucurbita
metal-

metallina, & ſtet ſub fimo per nouem dies, & trahe. intellige quæ dico.

Aliud.

Accipe de ſale nitro ſublimato vnam libram, de calce cupri tres libras, miſce & piſta ſuper marmore cum vrina puerorum, & aceto mitte in vaſe rotundo de metallo, & ſtet ſubtus fimum per quindecim horas, & trahe, & mitte in opere.

Aliud.

Accipe de baurach ermini duas libras, de cupro octo libr. & piſta ſuper marmore, imbibe cum oleo lapidis, & cum vrina puerorum diſtillata, & cum aceto diſtillato, & mitte in panno lineo in vaſe metalli, & ſtet ſubtus fimum per triginta duas horas annales, & intellige.

De inceramento, & quid eſt incerare, & de differentia inter incerationem et ſolutionem. Capitulum. V

In nomine Domini: dixit Abuali Abinc, Hoc eſt capitulum incerandi &: non miſimus differenriā de indurando cupro per ad aurum, ſiue per ad album: neq; in incerando miſimus differentiam de indurando. Et dicam primùm quid eſt incerare. Incerare eſt

partes primas cupri q̃ sunt induratæ, reducere in humiditatẽ, et facere ad modũ cerę, & hunc modũ operandi cuprũ vocauerũt philosophi, incerare. Et si quis dicat nobis, q̃ est differẽtia inter incerare et soluere: quia soluere nõ est aliud, nisi redigere cuprũ in humiditatem, et similiter incerare. Respõdemus: Reprehendis quod non debes, et quæris similiter quod non debes quærere: quia qui incerat non soluit, nec qui soluit incerat: quia calx cupri quando est indurata, si accipias de ea partem, et malleas, efficitur puluis: et quando inceratur, malleat se. Si accipias de cupro sublimato, et mallees, elongabitur: et quando est solutum, efficietur aqua: non aqua pura, sed vt possit pistari. Et adhuc magis dicam tibi: quia quando induras primum, et postea mollificas illud, vocatur incerare: quando ponitur de calce in alutello, et fit cum spiritibus, et sublimatur, recedit humiditas, et desiccat se: et quando reuertitur in prima humiditate, vocatur soluere: vult dicere soluere rem quam fecimus et soluere partes cupri vnas ad alias. Si quis dicat cur volumus sublimare, vt postea soluamus, dicemus: quia hoc facimus vt imprimamus naturam cupri. Ergo iam intelleximus differentiam inter solutionem et incerationem, et modò dicam modum incerandi, et intellige incerare.

Quod

Quod inceratio fit multis modis, & de sanguine pueri azoch.

Incerare fit multis modis, sunt quidam qui incerant in vase vitreato: & ego dico, quòd in nullo alio inceres, nisi in vase vitreo rotundo, & non festines in magisterio tuo, sed sit spacium inter vtrumque, id est inter opus & opus. Ad incerare non mittimus differentiam inter aurum & argentum. Et accipe de calce cupri tres libras, salis armoniaci vnam libram, de nitro soluto libram semis, & tot de aqua lapidis: mitte & misce subtus fimum per duodecim dies, & perfora pedem filij tui azoch, & suge totum sanguinem, & de illo sanguine mitte ibi quartam partem mediæ vnciæ. hîc dimisimus superflua.

Aliud inceramentum.

Accipe de vrina puerorum distillata quatuor libras: de aceto distillato cum sale communi, & de aqua lapidis, de vnoquoque vnam libram. Accipe de calce cupri duas libras, salis armoniaci quartam partem libræ, de sale alcali soluto quartam partem libræ: mitte in vase vitreo subtus fimum per quindecim dies, & intellige.

Aliud.

De vno oculo, de vna manu, de vno pede, de vnoquoque mediam vnciam: de aqua lapidis quartam partem vnciæ: mitte ſubtus fimum per tres dies.

Aliud.

Accipe de ſale armoniaco ſoluto, ſale alcali ſoluto, baurac ſoluto, ſale nitro ſoluto, alumine ſoluto, ſale gemma, & ſale communi ſoluto, de vnoquoq; pondera ęqualia: de calce cupri quartam partẽ totius ponderis prædicti, de aqua lapidis partem, de aqua lapidis quartã de pondere vnius ſalis: mitte ſubtus fimum, & ſtet per xxj. horas, & vnaquaq; hora ſit de tribus horis & dimidia, & ſit hora de ſexaginta punctis, & puncta ſint de ſexaginta ſecundis, & ſecundus de ſexaginta tertijs, & tertius de ſexaginta quartis, & ſic vſque non habet finem.

Aliud: obſcurè loquitur.

Cor cuculi, cor aquilæ, cor lupi, de vnoquoque vnam libram: de calce cupri duas libras: mitte ſubtus fimum, & ſtet ibi per duos dies, & intellige. Sed vide quòd in omnibus inceramentis quæ facis, mittas de aqua lapidis, & inceramentum ſit de vaſe vitreo.

Aliud ad solem.

Accipe vitreoli libram 1. & semis, baurach mediam libram, salis armoniaci soluti mediam libram, de aqua lapidis vnciam vnam: stet in fimo per xxiij. dies, & trahe, & mitte mediam vnciam ignis antequam sublimes: intellige: satis dixi de inceratione, & modò explanabo inceramentum.

De sublimatione corporum. Cap. VI.

In nomine Domini: dixit Abuali Abincine: Quia dixi quòd in hoc capitulo ponerẽ magnum magisterium cupri, sc. sublimationem, dicam cũ virtute Dei: sed Deus det nobis intellectum. Quatuor sunt quę nos oportet facere ad Deum, & qui facit habet magisterium, quæ sunt: Da elemosinam: hîc dimisimus superflua. Nullus debet sublimare calcem per descendere per botũ barbatum, sed debet sublimare per alexir, & illæ res quæ se sublimant, 2. modis se sublimant, aut se sublimãt per se ipsas: quia sunt spirituales, aut se sublimant, quia incorporãtur cum spiritib. Et illæ quæ per se sublimant, sunt quatuor spiritus: sed alię sunt quę nõ per se, sed adminiculo spirituũ: quomodo ista calx, & aliæ calces. Et istud sublimamentũ facimus, quòd reducamus ad corpora subtilem naturam

habentia, vt ſint ſicut ſpiritus: & quod ſit le ue ad redigendum in omnes res, ſi vult per ad ſolem, aut per ad lunam, & hoc quod nos facimus de ſublimatione, facimus vt redigamus ipſum in primam naturam: ſed facimus per ad ſolē & lunam mixtos de 4. elementis quæ ſe ſublimant: & intellige qualis ſit ſublimatio per ad ſolem, aut per ad lunam: quia fiunt ſublimationes quædam cum 4. elemētis, ſiue cum tribus ſpiritibus, & cum duobus ſecundum quòd locutus eſt: quia ſulfur et auripigmentum non ſunt neceſſaria ad ſublimandum æs ad opus lunæ.

Alia ſublimatio.

Dixit Abuali Abincine: Modò incipiam ſublimamenta quomodo ſunt, & dicam tibi ſicut pater dicit bono filio: Accipe de cupro abluto & calefacto, & abluto, indurato, & in cerato ℥.lib. de auro viuo ſublimato duodecies ℥.lib. ſalis arcali ſublimati medium pondus: mittimus ibi ſal arcali, non vt ſublimet ſe, ſed vt adiuuet ad ſublimandum: ſed vide quòd ad opus lunæ nō miſceas auripigmentum, nec ſulfur, nec ad opus ſolis ſal armoniacum: piſta totum in marmore, & miſce piſtando & miſcēdo: & mitte ignem per diem et noctem: & trahe, et mitte in fimo, & cucurbita vbi ſublimas corpus debet eſſe vitreata duodecies, & nō ſublimes corpus, nec in metallo, nec in vitro. hîc demiſimus ſuperflua.

Alia

Alia sublimatio cupri.

Dixit Abuali Abincine: Fac ferrum quod sit in longitudine duorum palmorum & medij, & in medio ferri fac concam cupri: & pone matrem tuam in medio ferri, & ferrum intret in fundo matris. hic dimisim⁹ superflua. Accipe de sale armoniaco quatuor lib. de argento viuo quatuor lib. de aceto vnam librã, de sale gemma vnam libram: pista totum in marmore, miscendo, & pistando, & adiunge tres libras cupri, & mitte ignẽ per duos dies, & per noctem vnam, postea trahe, & sublima eum in cucurbita, aut in aludel.

Alia sublimatio.

Intellige quid est sublimatio, & intellige ibi tres res. Vna est quòd corpus fit spiritus de subtili natura. Secunda est quòd mercurius se incorporat cum calce. Tertia est quòd calx assumit calorem: & debes intelligere vnamquamque istarũ quomodo se debet fieri in sublimatione, & debes scire quòd per ad lunam, quando sublimas calcem cum argento viuo debet esse, & mercurius albus, & mercurius cum quo tu sublimas calcem ad solẽ debet esse rubeus, scilicet rubefactus cũ igne lapidis, et debet esse puluis nõ induratus. nisi sit inceratus nõ benè operatur, nec ad lunã nec ad solẽ sicut suprà dixim⁹: nec magis, nec minus, & mercurium cũ sublimas per ad lunam, non misceas vllam rem: & ita facias hãc

ſublimationem & non errabis: Accipe de calce cupri lauata, & indurata, & incerata, vnã libram, de argento viuo ſublimato mediam libram, ſale armoniaci ſublimati ij. lib. ſalis alcali ſoluti vnam libram, de aqua lapidis quartam partẽ libræ. Miſce totum & mole in marmore, & pone in aludello facto ad ſublimandum, & ſuccende ignem per duos dies & totidem noctes, trahe & mitte ſubtus fimum & trahe & mitte in magiſterio, & hoc benè potes deſcendere per botum barbatum cum maiori corpore vt miſceas in eo de cupro abluto, & calefacto & abluto, & indurato, & incerato. & intellige, & Deꝰ det tibi intellectũ.

A'ia ſublimatio.

Dixit Abuali Abincine: ſunt quidam qui ſublimant cum auripigmento ſublimato & cum ſulphure ſublimato, & dicã tibi de iſtis ſublimationibus, ſed non conueniunt ad lunam: quia ad lunam non debet fieri ſublimatio niſi cum mercurio, & ſale armoniaco ſiue ſulphure. Et per ad ſolem debet ſublimari cũ auripigmento & ſulphure ſublimato, & mercurio ſublimato: quia auripigmentum & ſulphur colorant in citrinum & rubeũ, & ad lunam non ſunt neceſſarij iſti colores: quia iſti colores ſunt ad ſolem, & intellige quæ dico. Et mercurium quem ſublimas ad ſolem non debes tantum ſublimare, ac ſi eſſet ad lunã, quia aliæ res quas ibi mittes deſiccabunt ſa-

tis

tis humiditatem suam: & ad lunam non sunt tot res quæ desiccent humiditatem suam. Accipe de cupro iij. lib. de auripigmento & de auro viuo, & de sulphure sublimato, de vnoquoque vnam libram, de vitreolo mediam libram, misce cum aceto omnes pulueres super marmor, & sublima in aludello per viginti octo horas, & vide quod sublimabis in vna quaque vice, & repone & si quid remanebit, sublima iterum donec de vitreolo non remaneat nisi quatuor vnciæ, & istas quatuor vncias laua, & postea dimitte, & prius vide si remaneat ibi de mercurio aliquid, & reuertere ad sublimandum, donec agnoscas quòd non remansit ibi de mercurio.

Alia sublimatio.

Accipe de cupro abluto, & calefacto, & lauato, & indurato, & incerato octo libras, de auripigmento sublimato, de mercurio sublimato, de sulphure sublimato, de baurac armini de vnoquoque vnam libram & semis, de sale alcali, de sale gemma, de vitreolo, de vnoquoq; sex vncias: pone totum prędictũ cómixtũ sup marmor, & misce, & mole, & imbibe cum oleo lapidis: postq̃ miseris ibi de vitreolo j. lib. & mitte in aludello, & da ignẽ p duos dies, & noctem vnam de diebus medianis: nec magnis, nec paruis, & dimitte, & vide quod quando vis trahere aludellũ de furno, ita debes facere sicut dicam: dimitte eum

refrigeſcere & non ſit calidum, & debes eum tergere ex omni parte: poſtea diſcooperi illud ita quod nõ remaneat ibi de luto, nec de pannis, terge eum cum panno aſpero, & groſſo, ita qđ totam terrã tollas: poſtea mitte in aludel, antequam diſcooperias in vno bacino de cupro rubeo aut citrino, & diſcooperi aludel, & habeas palã de ligno nucis, & rade cum illa quod in aludel, ſed tamẽ ita ſuauiter radas: quòd non radas de aludello, & nõ miſceas illud quod inuenies in fundo cum illo quod inuenies in coopertorio: ſed mitte vnumquodq; in partem: quia illud de fundo reiterabis ad ſublimandum.

De luto magiſterij.

Dixit Abuali Abincine: Hic dicã quomodo faciunt lutum magiſterij, & lutũ per ad totũ magiſteriũ, & dicam tibi omnia luta quæ intrant. Primum dicam lutum per claudere ollas ad calcem faciẽdum per ad ſolem, vel per ad lunam, rotundas vel quadratas, vel tertiatas, vel in alio modo factas, & illud lutum nõ debes facere niſi de terra rubea mixta cum capillis.

Aliud lutum per cooperire ollas.

De terra rubea xx. lib. de capillis, de areſtis mediam libram, ſalis cõmunis quintam partem libræ: tere & taratantariza, & miſce cum aqua ſic vt ſufficiat: & macera, quia benè poteſt operari ad magiſterium.

Aliud

Aliud ad cooperiendum ollas.

Accipe de terra rubea quinque libras, de capillis mediam libram: pasta per medium de aceto & aqua, & hîc intimauimus lutum de faciendis calcibus: sed quando cooperiunt ollas, non mittant pannum lineum, nisi tantùm lutum, & sufficit quando benè sit lutatum.

De lutis.

In nomine Domini: Incipio dicere, Lutum ad lutandos aludellos, & debet lutum istud esse secundum rem quà se sublimat in aludellis: quia si tu sublimas & non conlutas aludellum cum terra mixta cum albumine oui, non valet, sed si sublimas corpus, non debes illam pastare cum albumine oui, sed tantum cum aceto & cum vrina distillata. Et hîc incipiam modum luti dicere ad lutandum aludellos, & quomodo debent cooperiri.

Accipe de terra rubea de magisterio, quòd non sit sicca, viginti libras, de pilis tres libras, salis gemmæ, & salis cõmunis, de vno quoque quartam partem libræ, cineris sarmentorum vnam libram, aceti & vrinæ puerorum de vnoquoque vnam libram: tere terram & taratantarariza cum spisso tarantaro: & ita facies de salibus, & ita facies de cinere: & scinde pilos, & pista totũ fortiter, & habe pannos lineos grossos, & nõ sint de stupa, &

ſint rari,& mitte de luto in loco illo vbi ſe cõiungunt coopertorium & aludel, & vide qđ aludel vbi ſublimas mercurium,ita ſe coniũgat cum eo coopertorio, qđ vix poſsis mittere pilum vnum capitis:& ſi ita nõ coniungeretur. nil valeret, quia ſublimatio mercurij non fit niſi per ſuam fumoſitatem, & per ſuã leuitatem:& ſi inuenerit locum apertũ egreditur inde: ſed ſi eſt ad ſublimãdum calcem, vel alios ſpiritus non cures quod ſe tantum coniungat.Et modi de aludellis non ſunt æquales.& dicam eos tibi quãdo finies tractatus luti.Accipe de panno,& miſce de luto cũ claro oui:& mitte prius de luto vbi ſe cõiungit coopertoriũ cũ aludello,& deſup mittes pannos lineos linitos de terra iſta prædicta, &ſuper pannos mitte de luto,&in fundo aludelli debes mittere pannos cum alio luto, & poſtea primum dimitte ſiccari: & poſtea dabis ignem, & quãdo vis extrahere dimitte refrigerari,& radendo cũ pala ferrea diſcooperi, & mitte ſuper vno bacino ſicut dixi:& tu debes intelligere iſta luta.

Aliud lutum per ad aludellos ad ſublimandum mercurium.

Accipe de terra decem libras, ſalis cõmunis vnam libram, de pilis ſciſsis vnam librã, de ariſtis duas vncias,de aqua quantum ſufficiat:& miſce ibi ſex albumina ouorum.

Aliud

Aliud per sublimare spiritus & corpora.

Accipe de terra triginta libras, de pilis sex libras, de cinere j. lib. pasta cũ aqua salsa sufficienter, & operare sicut diximus.

Aliud ad aludellos per sublimare spiritus & corpora.

Accipe de terra quadraginta lib. de pilis quatuor libras, salis armoniaci j. lib. de aristis ij. lib. pasta sicut diximus cum aqua dulci: & si vis lutare vas quando assas mercuriũ, debes accipere de ipso luto: & sunt qui mittunt in ipso luto mercuriũ, puluerem de gallis, sed non est nobis necesse.

De quodam magisterio ad lunam philosophicè.

Ostendam tibi quoddã magisterium: qđ faciunt philosophi. Accipiunt laminas cupri & mittunt in ignem donec sint rubeę, & mortificant in aqua lapidis & in oleo mixto per medietatem quinquaginta vices, & proijciunt super illos alexir lunæ, & non curant de lauare, nec de calce facienda: & sunt qui vendunt eum ꝑ luna: ita bonus iam videtur, & efficitur: sed Deus scit quòd nolui facere nisi rem certam, & bonam, sed quando volo facere sine alexir descendo per botum barbatum, & valet magis quàm illud sit quod fit cũ alexir. Modò dicam tibi modum de aludellis ad sublimandas omnes res.

De aludellis.

In nomine Domini: dixit Abuali Abincine: hîc dicā qūo debet fieri aludella. Aludel fuit inuentum per geometrica, & docet nos hoc magisterium: quod oportet quasdā res sublimare: & quod sublimatur si se sublimet in vase quadrato, tenet se per angulos, & ita fit in vase: quod habeat angulos: ergo vas debet esse rotundū. Et vas rotundū valet, et est omnib. alijs melius: postq̃ aludel debet esse rotundū, debemus dicere longitudinem, & latitudinē: latitudo eius debet esse quantū poterit intrare pugnus. Et si est per sublimare azoc, debet esse magis angustū, & debes videre, qđ os inde ꝓcedit debet esse amplius fundo si sit per mercuriū an ꝑ aliud: & in summitate oris debet facere quandā orellā ad altitudinē digiti, vt qđ se sublimat non posit reuerti intus, & facies ad modū scutellę, & in medio facies vallículā quandam: vt circulus quē facies in coopertorio posit intus in prędicta valle ingredi: qđ se sublimabit nō poterit foras egredi, & postea ampliabit vas planè, & de ipso eleuabis circulū quēdā in altitudine vnius digiti: hic est modus de aludel ꝑ sublimare mercurium, & qui ita non facit: nihil scit de magisterio, & ita si fit profundū qđ miseris intus rē sublimandā remaneat adhuc spacium vacuū circa altitudinē qnq; digitorum. Modò dicā tibi coopertoriū, quomodo debet

debet fieri de latitudine aludelli, ita quòd nõ minuat nec ſuperet: & facias eum in modum ſcutellę, & intus in ſummitate facias cauum, vt digitus vnus poſsit ibi abſcondi, & ſitos eius amplius quàm os aludelli, & facias in coopertorio quoddam vt poſsit ibi abſcondi digitus vnus & medius: & deinde facias latum, & poſtea facies in eo quendam circulũ qui intrat in vallicula illa, quam tibi dixi de aludello. Hoc eſt aludel de philoſophis ad ſublimandum mercurium.

Aliud.

Aliud ab ſublimandum mercurium facies in modum quem prædixi, ſed non facies in eo vltimum circulum: ſed prædictum aludel valet magis ad ſublimandum mercuriũ. Modò incipiam dicere alios aludellos.

Aliud.

Sunt qui faciunt in modum ſcutellæ profundę, ſed faciunt in eo circulos magnos, et ita in coopertorio, & ſublimãt in eo ſpiritus et corpora, ſed non mercurium.

Aliud.

Fac in modum primi aludelli, & non facias in eo cauum intus, nec in coopertorio facies planum: & fac ei coopertorium in eundem modum. Accipe de cupro viginti libras, ſalis gẽmæ tres lib. ſails armoniaci ſublimati decem libras, mercurij ſublimati de-

cies quatuor libr. mortifica, & misce, & mitte in alutello, & da ignem per diem vnum & noctem. Intimauimus alutellos, & lutum magisterij, & sublimationẽ cupri: & finit hîc capitulum sextum de Dictione sexta.

De solutionibus corporum, & quòd non putent homines quòd utantur in aqua: & cum quibus rebus soluuntur corpora. Cap. VII.

IN nomine domini, dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo dicam solutionẽ corporum, & tantùm solutionẽ cupri: & qui audit solutionem, putat quòd corpus reuertatur in aquam: & hoc non potest fieri, quia sensus nec natura hoc præstat. Sensus duobus modis hoc non dat: primùm quia de re tam sicca nõ fit resolutio in aquam: quia res prohibita est: quia ferrum non potest reduci in aquam, nec petra de riuo. Secunda ratio est, si tu proijcis corpus vnum super ignem, non vincet: & super aquam, nõ vincet: & natura hoc non faceret propter tres rationes. Prima, quòd natura non facit nisi quod ibi est per vim. Et secunda est, quia illa res, quæ est ibi per vim, debet esse maior quàm sit alia pars. Tertia, quia si natura faceret de sicca re aquam, nostrum corpus faceremus aquá, & nõ siccum. Et quòd sit siccum per vim, de re & non per naturam. & intellige: quia multi sunt

ſunt qui putauêre, quòd ſolutio corporũ reuertitur in aquã: & hoc ſcias ꝓpterea, quòd ſuperius diximus. Sed dicã tibi: Solutio eſt tribus modis. Solutio quę vertitur in aquam omnino, ſicut faciunt ſales qui ſe vertunt in aquã: & ſolutio vnius partis corporis, & nõ de toto: ſicut ſolutio mercurij, & ſolutio corporis, quòd non ſoluatur de eo aliquid: ſicut ſolutio cupri & aliorum corporũ. Sed dicũt hanc ſolutionem ideo, quia ſoluitur in ea ſua ſalſedo, & quòd natura quæ abſconditur in ea appareat: & adhuc reſtat dicere alius modus ſolutionis, quem non numerauimus in iſtis tribus, ſicut eſt ſolutio corporum: quando fundũtur in hora fuſionis, quãdo ſe faciũt currentia, & poſtea infrigidantur, & redeunt ſicut erant, & ſicut faciunt de plumbo: quia tantam dant ei humiditatem, quòd faciunt eum currens, & videtur eſſe mercurius: & ſic ſoluunt multas alias res: quia ſi vellemus dicere in hoc libro, non eſſet finis libri in hoc quod incepimus. Sed tu debes ſcire, quòd ſolutio iſtius corporis non eſt aliud niſi quòd reuertatur humidum, & auferantur ſuæ ſalſedines: & debes ſcire, quòd ſolutio nõ debet fieri per res ſiccas, ſed per res humidas: & anteq̃ dicam tibi de ſolutione, dicam tibi cum quib. reb. debes ſoluere: & quia ſunt pauciores illæ res cũ quib. ſoluuntur, quàm ſint cũ quibus non ſoluũtur. Sunt aũt hæc: Sal arm.

ſolutum,& baurach armeni, & ſal nitri,& ſal alcali ſolutum, et aqua aluminis alba, et accingar,et vrina puerorum diſtillata,et ſal cõmune ſolutum,et ſal gemma ſolutum cum aqua lapidis, & oleo lapidis, & aqua vitreoli, fortitudine ſeculi: & ſunt qui ſoluunt cum dentibus diaboli,ſed non habemus neceſſe. Iſtę ſunt res cum quibus ſoluunt,& debes ſcire quod non debes ſoluere cũ ſale qui ſit ſublimatus, nec debes calcẽ facere cum ſale qui ſit ſolutus:ſed prius debet ſublimari p ad calcẽ bis,vel ter, vel quater. Et dixi tibi in principio libri, quòd ſi prius non ſcis omnes res quæ ſunt naturales, & in qua differentia ſint de prædictis complexionibus, non debes ingredi in magiſterio. Et quando hoc ſcias qđ ſcias eas ſoluere,& reuertere ad primam naturam,& ſcias quantum ſit in vnaquaque de aqua,de aere,de terra,de igne.Ideo qđ quando tu vis ſoluere, quòd ſcias quòd calx illa quam tu vis ſoluere,quantũ amiſit de ſua prima natura: et ſi hoc neſcires nil prodeſſet tibi:Scias quod quando tu vis facere calcẽ cupri,cuprum naturaliter eſt in differẽtia xxix. de differentijs primis antequam fundatur in illo loco vbi eſt grandis ſiccitas,calor minor, frigiditas minima,humiditas minima.Sed ſi tu fundes vel ter, efficietur calor maior, ſiccitas minor, humiditas minor,frigiditas minor:quando tu facis calcem per ad lunam,re digis

digis eum de maiori ficcitate, de minori frigiditate, de calore minori, de humiditate minori: quando tu abluis bona ablutione, redigis eum in humiditate maiori, calore minori, frigiditate minori, ficcitate minori: quando tu induras redigis eum in ficcitate maiori, calore minori, frigiditate minori, humiditate minori. Quādo tu inceras, facis humiditatem maiorem, frigiditatē minorem, calorem minorem, ficcitatem minorem. Quando tu fublimas, facis calorem maiorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, ficcitatem minorem. Quando tu foluis, facis frigiditatem maiorem, humiditatem minorem, calorem minorem, ficcitatem minorem. Et hæc eſt differentia lvij. in loco vbi eſt luna apponimus ibi mercurium præparatum, vitra illum qui eſt ibi naturaliter, & fit melior luna. Et fi non effet propter dilatationem libri, facerem te intelligere hanc reuerfionem calcis de differentia in differentiá, & cur hoc facit & quomodo. Et fi quis nobis dicat hanc differentiam, iam nobis dixiſti in bona lauatione, dicemus quod hoc nō facimus nifi vt redeamus ad differentias: quia quod primum facimus induramus, et quādo eſt induratum, eius differentia eſt ficut differentia cupri, quando eſt fubtus terram, & poſtea mutamus differentias, ficut prius: incerare ficut abluere, fublimare ficut calcem fa-

cere, soluere sicut lauare cum lauatione magna. & postquam hoc factum est, est sicut argentum bonum. Et quia diximus solutio quid est, dicemus modum soluendi.

De modo soluendi.

Accipe de cupro abluto, & calce facto, id est abluto, & indurato, & incerato, & sublimato quatuor libras, salis armoniaci soluti sex lib. salis alcali soluti duas lib. aquę lapidis vnam lib. mitte in cucurbita vitreata, aut metallina, & sit sub fimo per viginti septem horas, vnaquęque hora de xxiiij. in die, trahe & operare.

Alia solutio bona.

Accipe de cupro tres lib. salis gemmæ, & salis communis soluti, de vnoquoque tres libras, de aqua aluminis, & de vrina distillata, de vnaquaque duas libras misce, & sit subtus fimum per octo dies.

Alia solutio.

Accipe de cupro vnam libram, de aqua lapidis, & sale armoniaco soluto, & sale nitro, & sale alcali, & aqua aluminis, de vnoquoq; quartam partem libræ: mitte sub fimo, & stet ibi per vigintiquinq; horas, hora vnaquęque de xxiiij. horis.

Alia

Alia solutio: & est melior omnibus alijs.

Dixit Abuali Abincine: Hæc est melior solutio omnibus alijs per ad album, id est, ad rem quæ est corpus istud. Accipe de cupro decem lib. de sale armoniaco soluto tres lib. aqua aluminis, vrina puerorum distillata, sale alcali soluto, sale gemma, sale communi, sale nitri, de vnoquoque vnam libram: aqua lapidis vnam lib. & ß. totum misce, & mitte sub fimo in vase vitreo per nouem dies: postea trahe & operare.

Alia solutio.

Accipe salis gemmæ soluti, salis nitri, de vnoquoque quartam partem libræ: baurach ermini, auripigmenti soluti, de vnoquoque vnciam vnam, cupri tres libras, mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per x. dies.

Alia solutio.

De auripigmento, sulphure, de vnoquoq; duas vncias, oleo lapidis vnam vnciam, cupri vnam libram, mitte in vase vitreo subtus fimo per tres dies.

De solutione auripigmenti.

At modò dicam tibi qualiter se soluit auripigmentum: Accipe de auripigmento vnam lib. pisa cũ aceto super marmor: cinggar vnciam vnã: pisa super marmor per nouem

dies, in die nouies: & mitte ad solem, postea mitte sub fimo, & stet per quadraginta dies: & inuenies aquam currentem. hic modus est ad solem tantum, et in alijs modis soluit eum, et ego dicam tibi, & postea dicam tibi de plũbo: quomodo descendant eum per botũ barbatum, per ad aurum, sicut cuprum ad argentum.

Alia solutio.

Accipe de auripigmento tres libras, de lacte caprarum viij. lib. pista auripigmentum & proijce in lacte, & bulli donec remaneat de lacte, & postea pista super marmor parum de aceto, & cum vna libra de sale nitro, & vnam libram de sale armoniaco, & borace vnciam vnam: mitte ad solem, et stet ibi per quadraginta dies: postea accipe de sale nitro, vnam libram & semis, & misce cum eo, et simul pista bene, & mitte postea in concha rotunda facta in modum aludelli: & cooperi cum filtro, & stet subtus fimo per viginti dies, & mitte multum fimum desuper & inferius, & inuenies aquam solutam currentem, & operare: & mitte inter alia opera: & si in illa aqua mittas triticum: & postea proijcias triticum in campo: aues quæ inde comederint morientur, & istud est toxicum eorum: & iste est modus melior ad occidendas aues.

Alia

Alia solutio.

Accipe de cupro iij.lib.de vitreolo j.lib.de baurach libram semis, de sale gemma ij. lib. de sale armoniaco soluto duas libras, mitte in vase vitreo, & stet sub fimo, per vndecim dies.

Alia solutio.

Accipe de sale armoniaco soluto decem lib.sale nitro, & sale gemma & sale alcali, & sale communi, de vnoquoque libram & semis aqua aluminis alba, & vrina puerorum distillata, de vnoquoque iij.libras: aqua lapidis vnam librã, de cupro quindecim libras, pisa totum & misce, et mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per xiiij. dies, & hæc est melior solutio philosophi.

Alia solutio.

Dixit Abuali Abincine: cum ista solutione perficiemus capitula solutionum: quia diximus in solutionibus quæ oportuit, & cum hoc quod hîc dicemus erit completum, & in hoc omni supradicto sunt solutiones auri, & argenti, & sponsalitij, & ad omnes res, qui eas benè potest præparare cum subtilitate. Accipe de cupro quatuor libras, de vitreolo vnam libram, de baurach vnam librã, de girgoncis vnam vnciam, pisa & mitte in vase vitreo, & stet sub fimo xl. diebus, perficimus verba solutionis, & finiuimus capitulum septimum, & Deo gratias.

De Plumbo & de natura eius.

Cap. VIII.

IN nomine Domini dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo loquar de plumbo, & incipit capitulum octauum. Postquam locutus fui in re rubea & alba, & in hoc quod non est rubeum, nec album: modò loquar in nigra: & intellige, quòd omne quod loquar tibi in hoc libro, vtile est totum, & nihil ibi est superfluum: & qui non intelligit, videt verba philosophorum, & despicit. Natura plũbi est frigida & sicca, & est de natura Saturni: & est in differentia xxxix. Intellige opus eius, & mutationem eius. Multum dicam quid opereris in auro & argento, sed in auro mitte plumbum, & in argento cuprum. Prima res, hîc dicam tibi, erit ablutio, & calx facere, lauare, indurare, & incerare, & sublimare, & soluere: & leuius tractabo quàm fecerim de cupro, & non dicam tibi tot rationes. Plumbum ita abluitur per purgare quod extra est: sed prius debes fundere vj. vices aut vij. Laua hoc modo: Accipe de aceto vnam libram, de vrina puerorum tantundem, salis communis tantundem, de plumbo duas libras: fac partes sicut debes, & laua, & bulli sicut debes, & erit ablutum:

Alia ablutio.

Accipe de plūbo v.lib. de vrina puerorū tā tūdē de aqua salsa tantūdem: bulli per xxiiij. horas, & erit ablutū. Sed debes scire qđ quādo lauas cuprum, aut plumbum, quādo debes tergere cum panno lineo, ideo vt nō accipiat salsedinem, debes scire quòd hæc ablutio non est, nisi vt desuper abluatur: quia quæ est per ad corpus, post calcem fit. Et nō debet cuprum, nec plumbum, quando ea lauas, remanere per noctem in illa re in qua ea lauas: & si ibi remanerent, efficerentur viridia: & debes scire quòd cuprum est bonum per facere argentum absque alexir: & plumbum non est bonum minus de alexir. Hæc est res probata, quam philosophi probauerunt.

Alia ablutio.

Accipe de aceto tres lib. de vrina puerorum tantundem, de aqua vitreoli tantundē, de arena tres lib. de plumbo quinq; lib. bulli & frica vsque sit bene ablutum. Et debes scire, quòd vrina nec acetum intrant in magisterio, nisi distillentur & bis, & ter: quia in quantū amplius distillantur magis valēt: & quando bullis plumbum, debes bullire in vase de metallo: quia si in alio vase bullires, non tantum valeret.

Alia ablutio.

Non debes accipere de plumbo alcofoli, ſed de plũbo abluto, niſi prius eſſet præparatum ſicut neceſſe eſt. Nec debes accipere de plumbo gozi, nec alio plũbo, niſi de illo qđ tibi oſtendi in principio libri. Accipe de illo x.lib. & bulli in aqua ſalſa: & terge cum panno lineo mũdo, & nulla hora dimittas ipſum humidum: quia ſi dimitteres ipſum humidũ, iam dixi tibi detrimentum quod inde ſequeretur: & intellige magiſterium philoſophorum.

Alia ablutio.

Accipe de plumbo quinq; libras, ſalis gẽmæ vnam libram, ſalis armoniaci vnam librã ſalis communis mediam librã, de vrina puerorum, & de aceto de vnoquoq; tres libras, de aqua ſalſa quinque libras, bulli per vigintiquatuor horas quinque vices: & in illis vigintiquatuor horis trahe ad ſolem per duas horas, & non feſtines opus.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Dicam hanc ablutionem, & in hac perficiam omnes ablutiones plumbi. Accipe de plumbo x.libras, de vrina puerorum diſtillata, de aceto diſtillato & de aqua ſalſa, & de aqua aluminis rubei de vnaquaque tres libras, bulli per octodecim vices, & ſerua. Finit capitulum octauum. laudetur Deus.

De

De calcibus plumbi. Cap. IX.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo loquar de calcibus plũbi faciendis, & loquar sicut philosophus debet loqui, & dimittam omnes dilationes aliorum hominum. Iam scis cur faciunt calcem, et quid est calx, et cur efficitur calx. Et illa quæ se faciunt calcem sunt septem: plumbum, ferrum, cuprum, stannum, aurũ, argentum, metalluum lato, id est auricalcum, & dixi cuprum: & dicam modo de alijs sex cum virtute Domini. Septem sunt modi faciendi calcem plumbi, & illa quæ comburunt corpora, & auferunt suam humiditatem: Sunt hęc, sal alcali, sal armoniacus, sulphur, auripigmentum: & debes scire quòd argentum viuum sublimatum nõ intrat in magisterio lunæ, nec auri: quia quidam faciunt illum de plumbo, & hîc dicam tibi modũ faciendi antequa incipiam dicere de calcibus: quia quidam accipiunt plumbum, & fundunt vij. in cibis, & in vnaquaque vice mortificant eum in sale armoniaco soluto: postea accipiũt de eo tres libras, & de sale nitro vnam librã, de borace libram semis, commiscent totum, & mittunt sub fimo per quadraginta dies, & efficitur argentum viuum, & non est differẽtia inter istud & illud quod intrat in magisterio, nisi tantum quod intrat in magisterio & aliud non: & quando vis probare illud an

ſit bonum, accipe laminam cupri, & calefac, & frica eam cũ illo, & ſi albeſcit, ſcias quòd eſt bonum: ſin autem nihil valet: & ſunt qui ſeducuntur in hac temperatione.

Alia probatio.

Accipe de argento viuo, & mitte, & cola per pannum lineum, & cadat in aluta: ſed liga illam alutam fortiter ne poſsit egredi, & accipe ollam vnam, & imple de aqua, & proijce ibi illam alutam, & ſi aſcendat ſurſum, ſcias quod eſt bonum: ſi non, non eſt bonũ: & nõ mittas illud in opere tuo Solis vel Lunæ: ſed vide quòd olla plena aqua prius bulliat, & dum bullierit bene, pijce ibi illã alutã, & cum intus fuerit diu, facias ollam bullire.

Alia probatio.

Accipe de argento viuo, & mitte in panno lineo, & mitte ſub fimo: & cùm extraxeris inde, ſi inueneris illud, non eſt bonũ: ſin aũt, bonum eſt. Et modò incipiam dicere de calcibus cũ breuiſs. verbo, ſi Deo placuerit.

Prima calx ad plumbum.

Accipe de plumbo pondus vnum: fac laminas, & mitte in ollam de terra magiſterij cocta ad ſolẽ, & mitte ibi de ſale, & ſit ſal per medietatẽ plumbi, & mitte ſal inter laminã & laminã, & mitte in furno magiſterij: & coque ibi, & accẽde ignem ad minus per xviij. horas, ad magis per xxviij. horas: & iam tibi oſten-

ostendi modum de ollis in illo loco, vbi tibi locutus fui de cupro, & qualiter debes claudere ollas cũ luto. Accipe de illo luto si opus fuerit, & operare, & nullus in hunc modum operatur sicut nos.

Calx secunda.

Accipe de plumbo, & fac ad modum brachij, i. ad modum cubiti: & fac ollam ad modum cucurbitæ longæ de terra rubea cocta ad solé: & accipe de sulphure sublimato, & pisa, & mitte super plumbum, & sit plumbũ 4. partes, & sulphur 5. partes, & mitte in furno, & da igné ad magis per xxviiij. horas, ad minus per xxij. horas.

Calx tertia.

Accipe de plumbo, & fac in modum cannæ, & mitte in olla sicut decet, & accipe de auripigméto sublimato, puluerizato, & mitte desuper & deorsum: & similiter mittes de eo in cauo cannæ plumbi, & mitte in furno magisterij, & da ignem ad magis per xlij. horas, ad minus per xxxvj. horas.

Calx quarta.

Accipe de plumbo, & fac ad modum morabunt octo pondera: mitte in olla, & accipe de sale armoniaco sublimato, puluerizato, & indurato duo pondera, de sale communi quatuor pondera, mitte in olla inter morabunt & morabunt, & mitte in furno magisterij communis, & sit ad minus per

per xiij.horas, ad magis per lx.horas.

Calx quinta.

Accipe de plumbo, & fac partes longas & grossas,& accipe de auripigmento sublimato, de sulphure pōdera ęqualia, & sint ambo decima pars plūbi in cōcas terreas: & ora earum sint in amplitudine trium digitorum, & mitte in furno magisterij, & sit ibi ad magis per duodecim horas, ad minus per nouem horas.

Calx sexta.

Fac de plumbo in modum cannę, & frange p partes minimas, & fac caseos terreos,& mitte ibi partes illas, & mitte super ignem, qui non sit de carbone rubeo, nec de igne citrino, hoc est cinis, sed debet esse in modum luti. Hic est modus philosophorum sapientium,& non inuenies aliquem qui hoc opus operaretur. Scias quod in alijs se miscēt corpora cum spiritibus,& non in hoc. Accipe sal armoniaci,sal alcali,sulphur,auripigmentum,pondera ęqualia. Accipe de plumbo tātundem, quantum sunt prædicta pondera, mitte caseos quos fecisti in olla cocta ad solem,& postea ad ignem, & mittas puluerem sicut soles facere in laminis,& cooperi, & da ignem, à mane vsque ad vesperam, aut de nocte vsque ad medium diem.

Calx

Calx ſeptima.

Calx ſeptima non valet in opere iſto: ſed valet phyſicis, & valet ad opus manuum, & ad emplaſtra, & ad vulnera, & ad alcofolis. Accipe ſalis communis partes æquales cum plumbo, coque in arbitrio tuo: & hîc finiunt ſeptem modi calcium. Sed amplius dicam tibi ad ſubtiliandam ſapientiam, & intelligendum magiſterium.

Calx octaua.

Accipe de plumbo tres libras, & fac partes ad modum digiti in groſsitudine trium morabunt. Accipe de auripigmento tria pondera, & mitte cum plumbo in olla noua, & mitte ignem per duodecim vnaquaque hora, de v. horis de xxiiij. in die, & non coquant niſi tantum quantum eſt neceſſe, nec minus, & non ſit in hoc ſolùm, ſed in omnibus rebus quas coquis. & intellige.

Calx nona.

Accipe de plumbo decem libras, ſalis armoniaci, ſalis nitri, tantundem vitreoli, baurach quintam partem ponderis, fac partes & mitte in olla, & da ignem ad minus per vigintiquatuor horas, ad magis per vigintiquinq; horas: trahe, & mitte in magiſterio.

Calx decima.

Accipe de plumbo vnam libram, ſulphure, auripigmento, de vnoquoq; tres quartas: da ignem ſicut decet, & non decoquatur, nec

magis nec minus, nisi sicut debet.

Calx XI.

Accipe de plumbo iij. lib. nitrum sicut necesse fuerit: da ignem.

Calx. XII.

In hac calce complebimus omnes calces. Accipe de plūbo v. lib. auripigmenti, & sulphuris, & baurach de vno quoque mediam libram: da ignem per xxv. horas: & quia diximus sufficienter in calcibus, modò loquemur in ablutione plumbi sicut debemus.

De ablutione plumbi, & de rebus cum quibus soluitur.
Cap. X.

IN nomine domini: Dixit Abuali Abincine: hoc est cap. x. de hac dictione. Dicam hic de ablutione plumbi: Lauamus plūbum ad tenuandam naturam, & reducere eū de natura grossa ad naturam primā & ad humectandā siccitatē quā recipit in calcibus, & ad auferendū odorē malū, & dare bonum. Et ea cū quibus abluitur plūbū, sunt multa, & plura sunt quā ea vnde abluitur cuprum, de quibus est auripigmetum solutum, & oleum lapidis & salis armaniaci solutum, & aqua vitreoli, & aqua aluminis rubei & baurach, & vrina

& vrina distillata, & sal nitri, & sal comune, & sal gemma, & sal alcali, & acetum, & aqua salsa, & aqua marina, & aqua capillorum: cum omnibus istis abluitur plumbũ singulariter, aut commune, aut cum parte vna illa: & dicemus qualiter debet effici si deo placuerit. Debes scire quod plũbum non debet lauari in vase cupri, nec ferreo: sed potest lauari in vase metalli, aut in vitro, aut in vase vitreato: & quia prius debes mittere sub fimo proabluere, dicam tibi prius de humatione. Accipe de calce plumbi tres libras, de vitriolo vnã librãm, de baurach libram semis, de sale gemma, de sale communi, de oleo lapidis, de vno quoque iij. vncias: pisa totum supra marmor, & misce donec incorporetur, & mitte in vitro sub fimo per octo dies, vnaqueque dies de viginti quatuor horis. Et scias qđ plumbum debes operari in æstate, & omne quod pertinet ad solem, & in illa hora quando calores sunt grandes, & cuprum, & hoc quod pertinet ad lunam potes operari in omni tempore, quia non habet tempus statutum operandi, sed in omni tempore potes operari per tenuitatem suæ naturæ, & intellige verba mea.

Inhumatio.

Accipe de plumbo tres libras,& ſemis, auri vitri ſublimati ter, libram ſemis, auripigmenti tantundem, de ſulphure tantundem, de lapide albo qui inuenitur in groſsis terris, & eſt in ſimilitudine illius de quo excutiunt ignem: accipe de eo iij.vncias: piſa& miſce,& ſtet ſub fimo vij.diebus.

Alia.

Accipe de calce plumbi xxx. lib. de auripigmento ſublimato ſedecim vicibus, ſedecim libras, de ſulphure tres libras, ſale gemma duas libras, vitreoli vnam librã, baurach lib.ſemis: miſce totum ſuper marmor, & mitte ſub fimo,& ſtet xj.diebus.

Alia.

De plumbo accipe nouem libras, ſalis gẽmæ, ſalis alcali, ſalis nitri de vnoquoque tres libras, miſce, & ſub fimo ſit per diem vnum, & ita trahe & miſce quotidie per nouẽ dies: & hic eſt melior modus quem facere poſſumus per ad lunam, & hæc quæ ſubſequitur erit per ad ſolem. Intelligat qui habet naturã philoſophi.

Alia.

Accipe de auripigmento quinque libras, & de plumbo decem libras, de baurach vnã libram, miſce ſuper marmor,& mitte ſub fimo equino per vndecim dies, & intellige.

Alia.

Alia.

In hac finiemus oẽs inhumationes, & loquemur de lauatione plumbi. Accipe de calce plumbi quinque libras, de auripigmento sublimato ter vnam libram, de sulphure rubeo quintam partem vnius libræ, de baurach tãtundem: misce & pisa super marmor, & pone sub fimo per nouem dies. Finiuimus inhumationes, incipiemus lauationes.

De lauatione plumbi.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abincine. Accipe de plumbo quinque libras, de sale armoniaco soluto tres libras, de sale gemma, de auripigmento soluto, de vnoquoque libram vnam, de aceto duodecim libras, pone prædicta in aceto, & bulli vnaquaque die per tres vices per duodecim dies: postea accipe de vrina distillata iij. lib. de aqua salsa iij. lib. laua puluerem & muta medicinas nouas: & misce totum in vase vitreato, & mitte sub fimo, & stet per nouem dies: post nouẽ dies trahe, & bulli in vrina, & in aqua aluminis, & in aceto per tres dies ter in die.

Alia ablutio philosophi.

Ablutio philosophi. Accipe de aceto, de oleo, de plumbo: laua.

Alia.

Accipe de plumbo nouem libras, de sale armoniaco, de nitro, de vnoquoq; iij. libras, de vrina puerorũ duas libras & semis, de ace

to quinq;libras,de aqua aluminis x.lib.bulli per nouẽ dies in die per sex vices. postea accipe de auripigmẽto soluto & de aqua vitrioli,de vnoquoq; vnam libram,de oleo lapidis iij.lib.misce & mitte sub fimo per xj.dies:postea trahe & ablue cum aqua salsa, & accipe de aceto iij.lib.de baurach vnã libram,de vrina puerorum.vj. lib. bulli per nouem dies in die nouies in vase de metallo: postea ablue cum aqua dulci.

Alia.

Accipe de plumbo vnam libram, de baurac libram semis:laua sicut necesse est, & intellige.

Alia ablutio philosophica.

Accipe iij.aquas,iij.terras,iij. aera, & iij. ignes:de vnoquoque pondus & mediũ:pondus medium de medio,&medium de medio medij,& de plumbo pondus, & duas tertias de pondere,& duas tertias de duabus tertijs duarum tertiarum,& bullias per vnum diem & medium,& per medium medij& medium de medio medij diei. Hæc sunt xlv. horæ & mitte sub fimo per vnum diem & duas partes diei, & duas partes de duabus, & duas partes de duabus partibus,& duas partes de duabus partib. duarũ partiũ: hoc est dicere, qđ iungas xxiiij. & xvj. faciunt se xl.xl & x. & duas tertias:sũt.l & duas tertias.l & duas tertias

tertias,& vij.& mediũ: & tertia tertiæ partis faciunt ſe. l ix. tres & ſextas minus quarta media. Ergo durat inter lauare & bullire & ſtare ſub fimo per duos dies,& medium diẽ, & minus quintam partẽ de medio die. Tres ignes,& tres terras,& tres aquas, & tria aera omnis philoſophus hoc intelligit qui aliud ſcit,& qui hoc non ſcit,non operetur.

Alia

Accipe ſal nitri,ſal armoniacum,baurach, ſal alcali,de vnoquoque vnã libram, de oleo lapidis mediam libram, auripigmenti ſoluti quartam partem libræ:tere & miſce cum ſex libris plumbi,& cum xij.libris de vrina diſtillata,& bulli p̄ vij.dies vnaquaq; die ſexies,& augumenta ibi vnaque die vnam libram fortis aceti,poſtea accipe & miſce cum tribus libris de aqua aluminis, & ablue cum aqua ſalſa poſtquam ſteterit in aqua aluminis per diem & noctem. poſtea accipe de auripigmẽto ter ſublimato, & de argẽto viuo, de vnoquoque quartam partem librę,& miſce cum quinque libris aceti, & v.lib. de vrina puero rũ deſtillata, & ſtet in cucurbita per v. dies.

Ablutio philoſophica.

Accipe aquam & vinum põdera æqualia, plumbum in duplum:bulli per duos dies & medium.

Alia ablutio physica.

Accipe de petra quæ non est petra, & fac sicut docui: postquam rubificaueris extingue in ea plumbum per xxij. vices, & hæc est sua ablutio, & est ablutio physica.

Alia.

Accipe de plumbo decem libras, & bulli in sale per vigintitres vices, vsque sit siccum, & in vnaquaque vice mittes ibi vnam libram de aqua & mediam aceti: postea accipe de baurach vnam libram, de auripigmento soluto tantundem: misce in vrina puerorum, & laua per vigintiquinque vices, sicut docui te, & non festines in opere tuo, & non opereris de plumbo ad argentum, & ablutio est sustentatio argēti & vita auri: & de vnaquaque istorum fit opus secundum magisteriũ suum, & modò finit capitulum istud de Dictione sexta.

De induratione plumbi, & de maneriebus indurandi.

Cap. XI.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo dicam de Induratione plumbi: Plumbum debet indurari multò amplius quàm cuprum, quia est humidius cupro, quia cuprum est multum coctum in ventre terræ, & plumbum crudum: ideo est nobis necesse quòd siccet se de sua humidita te:

te: & omnia quę deſiccãtur in vno de tribus modis, aut per fortitudinem ſolis, ſicut illa quæ fluunt, niſi ſit de natura ignis cum ſua ſubtilitate, ſicut oleum, & cætera ſimilia: ſed ſi eſt de natura terræ cum ſuis ſimilibus, ſicut ſuccus herbarum, poteſt deſiccari ad Solem & ad aerem. Secundus modus deſiccandi eſt cum igne, ſi ſit illa res quæ deſiccatur de natura ignis, aut de natura terræ, aut de natura aeris, aut de natura aquæ, ſcil. amplius facit ignis: quia ſi nõ inuenit humiditatem quam deſiccet, comburit. Tertius modus deſiccandi eſt in alio modo, & non in iſto modo, ſicut diximus de alijs: ſed facit ſe per abſconditam naturam, quam nos non cognoſcimus: ſicut facit illud glutinum agni, quod congelat lac, & fumus plũbi ad aurum viuum: & iſta deſiccatio quam facere volumus, non eſt talis, ſicut ſunt iſtæ tres, ſed eſt ſimilis tertiæ: quia nos ſiccamus humiditatem plumbi cũ fortitudine aliarum medicinarum. Et modò dicemus quomodo deſiccat, & totum hoc non dixi, niſi vt haberes intellectum in ſcientia philoſophorum: quia non debes facere aliquam rem, niſi cum ſcientia philoſophorum. modò incipiemus dicere quomodo induratur.

Induratio.

Accipe de plumbo tres libras, ſalis nitri

vnam libram, ſalis armoniaci ſublimati libram ſemis: piſta totum, & miſce ſuper marmor, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ad ſolem per xj. dies, nocte & die.

Alia induratio plumbi.

Accipe de plumbo x. libras, de baurac vnam libram, de auripigmento bis ſublimato vnam libram, de ſulphure quater ſublimato duas libras, ſale alcali ſublimato ȝ. libras, miſce totum, & tere cum aceto, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ad ſolem triginta diebus, & vnaquaque die miſceas cum ſpatula lignea.

Quòd indurationes non ſunt faciendæ cum rebus ſolutis.

Et ſcias quòd nullam rem ſolutam debes mittere ad indurandum, nec ſal nec aliud: & quodcunque ſal ibi ponas, debet ſublimari ter vel quater, & antequam miſceas cum calce plumbi, debet puluerizari ad modum farinæ.

Alia.

Accipe de plumbo ſoluto, abluto, & calce facto & abluto ſeptem libras, & miſce cum tanto de aceto, & piſa ſuper marmor per ȝ. dies tribus vicibus, & vnaquaque hora teres, proijce ibi de ſale armoniaco pulueriza to vnam libram, de baurac armeni libram ſemis: de auripigmento ſublimato ter libram ſemis: piſa bene, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ad ſolem quadraginta diebus.

De

De plumbo quòd non mittatur in fimo ad indurandum.

Et debes ſcire, quòd plumbum non oportet mittere ſub fimo ad indurandum, nec ſuper ignem ad feruendum, quando eſt per indurare: & intellige quæ tibi dico, & habebis magiſterium bonum & ſubtile, & debes tenere coopertum dum ſteterit ad ſolem: quia neceſſe eſt, vt multum cuſtodias illud.

Induratio philoſophica.

Hæc induratio eſt de philoſopho, & melior alijs: Accipe de girgongis pondus vnum, de auripigmento medium pondus, de oleo terrę rubeæ aut nigræ duas partes ponderis, ſalis nitri, & ſalis armoniaci de vnoquoque quartam partem ponderis. Aqua de aquila v. partes, de Saturno præparato 3. pondera, miſce ſuper marmor, & tere, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ad ſolem per ſexaginta tres dies, & de nocte mitte intus in domum.

Alia.

Accipe de plumbo xx libras, de ſale nitri, de ſale armoniaco, de ſale alcali, de ſale gemma, de alumine albo, de vnoquoque duas libras, miſce ſuper marmor, & mitte de vrina puerorum diſtillata quatuor libras, & mitte in vaſe vitreo, ſtetque ad ſolem per quinquaginta dies.

Docet filium quòd custodiat vitam corporum, et non dimittat magisterium auri.

Et non festines opus tuum, & non dimittas magisterium auri, & dicam tibi quomodo: quia si has species dimitteres cum plumbo vsq; ad 6. menses nil valeret in opere: & ita de cupro, & ita de incerare, & ita desublimare, & de soluere: quia non est vita in durandi, nisi 6. menses, & vita maioris ablutionis quatuor menses, & de lauatione minori iij. dies, & de sublimare per annum & dimidium, & de soluere 8. menses: & debes custodire has vitas, quia si dimitteres cuprum in minori ablutione, post tres dies deterioraretur, & nil valeret: & ita de ablutione, & de alijs, quæ habent vitas. Intellige hanc regulam, & vide, & custodi.

Quòd calor destruet opus.

Sed vide, quia quando mittis cuprum vel plumbum ad indurandum, quòd sit sine calore: quia si calor ibi esset, minus valeret opus tuum.

Vltima induratio.

In hac induratione finiemus capitula omnia de indurationibus. Accipe de plumbo tres libras, salis armoniaci libram semis, salis

ſalis gemmæ libram ſemis, aluminis albi libram ſemis: piſa ſuper marmor, & collige, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ibi per xj. dies, et miſce ibi vnaquaque die vnam libram de aceto, & mediam libram de vrina diſtillata, et muta ſpecies poſt vndecim dies, et permanebis cum ſpeciebus nouis per alios xj. dies. Et ita facies donec tranſacti ſint quadraginta et quatuor dies: & poſt dies xl. piſa eum cum aceto, et dimitte ad ſolem per duos dies, et operare poſtea. Finit capitulum xj. de dictione vj.

De *inceramento plumbi.*
Cap. XII.

In nomine Domini: dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo loquar de inceramento plũbi: Inceramentũ plumbi, quod non debet eſſe plumbum nimis inceratũ: quia ſi multum ſe inceraret, reuerteretur ad primã humiditatem: & debemus mittere cum iſtis quæ ſe incerant res quæ deſiccent, ſicut ſal armoniacus ſublimatus, & ſal alcali ſublimatus, & vrina puerorum diſtillata, & auripigmentum ſublimatum, & eius ſimilia. & hoc eſt principium de inceramento.

Inceratio plumbi.

Accipe de plumbo ſex libras, de vrina libram vnam, ſalis armoniaci ſoluti libram ſe-

mis, ſalis gemmæ ſalis alcali, de vnoquoque libram I. de oleo lapidis libram I. baurac armeni quartam partem libræ, collige, & mitte in vno vaſe de metallo, & bulli ſemel, & mitte ſubtus fimum, & ſtet ibi per xv. dies: & trahe eum ſemel in die: & ſtet ad ſolem per horam vnam, & vnaquaq; hora miſce, & muta ibi medicinas, & reuertere ad fimum, & ſtet ibi per xij. dies, & in illis diebus non trahas ipſum ad ſolem.

Inceratio Philoſophi.

Accipe de plumbo vnam lib. de aqua lapidis libram, de igne ſuo libram vnam: bulli per I. tres vices in xj. diebus: & intellige hoc opus, quia opus eſt philoſophi.

Alia.

Accipe de plumbo viginti libras, aqua aluminis albi, & aluminis rubei, de vnoquoque vnam libram, de oleo tres libras, miſce totum, & pone ſubtus fimum, & ſtet per xv. dies, & in capite quindecim dierum bulli illud in aceto, & trahe ad ſolem, & ſtet ibi per d em vnum, & non intelligas quòd inceramentum plumbi ſit ad modum cerę, ſed per imprimere ſuam naturam, & vt mutemus in eo humiditatem de ſiccitate quam habuit in induratione, vt mutemus leuiter de natura in naturam, & de opere in opus de gradu in gradum.

Inceratio Philosophi.

Accipe de tribus ceris, de vnaquaque vnam libram, de spuma istarum accipias quartam partem libræ, & bulli per xxiiij. vices in vrina distillata, & habebis totũ melius opus.

Alia.

Accipe de plumbo tres libras, de vrina distillata vnam libram, salis nitri, & salis armoniaci de vno quoq; libram semis: mitte sub fimo, & stet ibi per xv. dies, & postea trahe, & bulli in aqua lapidis.

De rebus quæ facilius incerantur.

Et quando bullis, vide quòd quando remoues ab igne, non ponas eum in loco frigido, sed super ignem dimitte eum frigerare, donec sit bene frigidum. Et hoc est magisteriũ philosophorum, & modò dicam quid vult dicere inceramentum. Tu non potes incerare ferrũ, nec metallum, nec petram per rationem quam philosophi sciunt: sed illæ res quas tu potes incerare, sunt illæ quæ habent in se humiditatem per fortitudinem, & in his quæ dixi potest esse quòd habeat de humiditate, sed non tantùm quæ appareat: quia si tãtam ibi haberet, omnes res possent incerari. Ergo illæ res, quæ se incerant, sunt plus humidæ quã aliæ quæ non se incerant: ergo inceramentum non est aliud, nisi crescere humiditatem in illis rebus, quæ se incerant: ergo per rationem plus debet incerari

plumbum & ſtánum, quàm aliqua aliarum. Modò perficiemus capitulum inceramenti: non ideo, quia multa oporteret nos loqui de inceramento per rationem quá diximus.

Vltima inceratio.

Accipe de plumbo tres libras, ſalis nitri, ſalis gemmę, ſalis alcali, ſalis communis, vrinæ puerorum, de girgongis, de baurac armeni, de aqua aquilę, de vnoquoq; libram j. piſta ſuper marmor, & mitte in vaſe de metallo, & ſtet in fimo per xxx. dies, & vnaquaq; die trahes ad ſolem, finit capitulum xij. de dictione vj.

Quòd ſublimatio fit per aliquem de quinq; modis. Cap. XIII.

In nomine Domini: dixit Abuali Abincine: In capitulo iſto loquar de ſublimare, & dicam verbum amplũ, & aperiam in eo ſuas obſcuritates. primùm dicam tibi quomodo fit ſublimatio. Sublimatio fit per aliquem de quinq; modis, aut ſe ſublimat per aliud quomodo facit mercurius, aut per ſe ſicut ignis, aut per præparationem ſicut corpus quando coniungitnr cum ſpiritibus, aut per fortitudinem hominis, ſicut facit petra de terra, quando aliquis iacit. Aut per fortitudinem alius, ſicut facit lapis magnetis aſcendere ferrũ, & iſte aſcendit cum præparatione quádo nos pręparamus corpus cum ſpiri

tibus

tibus,& ascendit cum xvj.rebus,sc.cum auripigmento, cum auro viuo,cum sulphure, sale armoniaco,sale alcali,sale nitri,sal gemma,baurac,sale communi, aceto, vrina puerorum , vitreolo,alumine albo & rubeo, & igne:cum istis ascendit plumbum , & diximus modum de alutellis multotiens:& hęc quæ narrauimus cum paucioribus quatuor posset fieri. Sed nos quia per Geometricam habemus necesse, & quatuor infra quatuor sunt xvj.habemus necesse,& modò incipiemus dicere modum sublimationis.

Prima sublimatio.

Accipe de plumbo xij.lib.salis alcali,salis armoniaci, sulphuris, auripigmenti de vnoquoq; tres libras,pisa super marmor, & misce cum vrina puerorum ʒ.libras,& mitte in alutello, & fit alutel sicut docui: & fac furnum sicut docui,& da ignem per xxv. horas ad minus,ad magis per xxxvj.horas,& vnaquæq; hora de viginti quatuor horis in die, & intellige.

Sublimatio Philosophi.

Hęc est sublimatio philosophi:Accipe de plumbo xx.lib. de auripigmento sublimato xxx. lib. de sulfure sublimato x.lib.mercurij sublimati ʒ.lib.& tertia,salis armoniaci sublimati vnam libram, & vnam vnciam & ter-

tiam partem vnciæ: pisa cum aceto,& mitte in alutello sicut docui, & da ignem ad magis per xxiiij. horas ad minus per xviij. horas,& quando trahis sit bene frigidum.

Alia.

Accipe de mercurio quatuor lib. auripigmenti tres libras, plumbo xij. libras, baurac vnam libram, misce sicut necesse est cum aere lapidis, & da ignem ad magis xxx. horis, ad minus xxiiij.

Quòd mercurius non debet poni nisi rubeus in magisterio auri.

Debes scire quòd nullus mercurius, nisi sit rubeus, intrat in magisterio auri: & dicam in suo loco, quomodo debet fieri rubeum, nisi cum fortitudine medicinarum aliarum,& aurum viuum quod facere vis rubeum, quod non sit de plumbo cum signis quæ tibi dixi.

Alia.

Accipe de plumbo xiij. salis alcali, salis nitri, aqua aluminis de vnoquoq; 2. lib. & mediam: misce cum plumbo, & proijce 2. libras de aceto, & vnam lib. de vrina puerorum, misce totum, & mitte in cucurbita quæ habet caput sine alembico, & da ignem per xij. horas, & mitte aliam cucurbitam cum alembico, & claude foramina, vt nõ possit inde exire: & da ignẽ per xv. horas, & trahe, & mitte

in

in magisterio, & modus in quo debet fieri cucurbita cęca est hîc: fac cucurbitá de duobus palmis, & quartum palmos medianos, & in rotunditate medium palmum: de terra quæ sustineat ignem, & non de alia terra: quia frangeretur, & in hunc modum debent esse cucarbitæ: & modò dicam tibi modos delenis: sed spiritum dicam tibi modum de caputijs cucurbitarum. Caputia debent esse ad modum de caputijs capitis, sed ad os stricta cùm gargantis, & in circuitu habeant orellas in latitudine duorũ digitorum: & adhuc dicemus magis de modis cucurbitarum in loco distillationis, sed prius dicemus omnes modos manentes, qui sunt necessarij ad præparationem plumbi.

Alia.

Accipe de plumbo iij. lib. de quatuor spiritibus, de vnoquoq; mediam libram, sublima per iustam rationem: quia nos non facimus diuersa pondera, nisi ad acuendum ingenium.

Alia Philosophi, & quòd aurum viuum album ad lunam, & aurum viuum rubeum ad solem.

Accipe de plumbo 4. lib. salis armoniaci 2. de auripigmento vnam libram: mitte in alutello, & da ignem per iiij. dies, vnaquaq; dies de sex horis, vnaquaque hora de sex M. CCC. & XL. in anno intellige ma-

gisterium philosophi, & non mittas aurum viuum rubeum ad lunam, nec aurum viu. quod non est rubeum ad solem, & quando facis sublimationem de aliquo corpore, debes sublimare bis vel ter, vt non remaneat quod non sublimetur: quia corpus grauiter ascendit, & si non esset propter incorporamentum quod tu incorporas eum cum spiritibus non ascenderet, & ideo sublimamus nos naturam suam cum istis magisterijs, quę nos facimus, & nisi ita faceremus, non ascenderet: ideo necesse est, quòd si aliquod remaneat de eo, tu pises eum super marmor frequenter: ita de plumbo & de cupro, & de alijs corporibus vnumquodq; in suo magisterio: quia solutio post sublimationem remouebit omnes res, & sales de corporibus, & intellige.

Alia.

Accipe de plumbo ʒ.lib. & semis, de baurach armeni j.lib. salis gemmę, salis armoniaci, sulphuris & auripigmenti de vnoquoq; j.lib. & pista super marmor, & misce de aqua lapidis, & mitte in alutel, & da ignem per horas xxvij. nec magis nec minus.

Alia de tribus sensibus, i. de tribus lapidibus.

In hoc loquemur de rebus naturalibus, qualiter discat homo: res naturales sunt 4. Sensus magnus, Sensus medianus, Sensus paruus, & sensus qui non est de istis. Sensus magnus

magnus, ſicut petra ſpiritualis. Senſus medianus ſicut petra herbalis. Senſus paruus ſicut petra naturalis. Senſus qui non eſt de iſtis ſicut commixtio ſpirituum. Senſus magnus eſt res ſpiritualis: & qui illum ſcit ſcit omnes res naturales quæ in mundo ſunt, & ſic de anima ſi moritur, aut non, & ſi peioratur cũ ſuo peioramento. Dixit Abuzalemi: Ergo homo quãdo minuit, ſe debet peiorare quando trahit ſanguinem. Dixit Abuali: Ego non dixi in hoc capit. ſi debet peiorare vel nõ, aut ſi moritur aut nõ: Sed dico tibi in veritate, quia ſi homo, quãdo ſe minuit, & di mittat ſanguinẽ exire vſqueq́uo moriatur, tunc perdit ſe anima, & homo ſimiliter: & anima eſt ſanguis, & ſanguis eſt anima: & tota anima ſanguis, & totus ſanguis anima, & qui aliter credit, nõ tenet naturã philoſophi: ideò dicunt Philoſ. Accipe de petra quæ non eſt petra, & non eſt de naturis petrę, diuide per 4. partes, per aerẽ & ignem, & terram, & aquam, & nos nõ poſſumus inuenire quod aliter fieri poſsit, niſi in hunc modum: & de ſanguine viuit homo, & moritur & ſtat. Ita de lapide: ideo dicunt, quòd iſte lapis eſt lapis animalis: & ideo, quia non eſt anima altior homine: ideo accipiũt lapidẽ hominis, non quia in corporib. non eſt corpus altius auro: ideo facimus de ſanguine aurũ: & non putes, quòd lapides, quãuis cariores vendã-

tur auro, quòd magis valeant quàm aurum: ideo enim principiũ habent, quia pauci inueniuntur, & de omnib. rebus huius seculi magis valet aurũ, & ita fuit & erit per omnia secula: & ita inuenimus quòd lapis animalis ille est quem diximus: & lapis herbalis est lapis de quo multotiénsmentionẽ fecimus, & lapis ille magis valet omnibus alijs: & dicemus cur lapis paruus dicunt, quòd sunt oua gallinarũ, & non alia oua: ideo, quia gallina est propinquior complexum hominis, quã aliæ aues: ergo postq̃ accepimus lapidẽ, qui est iusta lapidem maiorẽ, accipiamus ipsum lapidẽ maiorem, et non quęramus quis est iuxta lapidẽ maiorem & vsq; modò locuti sumus de lapidibus.

Pater castigat filium.

Et video quod nullus videat hoc capitulum in libro tuo nec in opere in legẽ: quia non teneret legem.

Alia.

Accipe de plumbo 1. libr. & liga in panno lineo: accipe de auro viuo sublimato per xij vices, & de auripigmẽto toties sublimato, & de sulphure similiter, de sale armon. similiter, de vnoquoq; lib. 1. pisa cum aceto, & fac pastam, & mitte puluerem plumbi intus in pasta illa, & mitte in alutello, & cooperi cum luto magisterij, & da ignem ad magis per 30. horas, ad minus per 25. horas. *Alia.*

Accipe

Accipe de plūbo 16. lib. sale gēma, sale armon. mercurio, de vnoquoq; 15. pisa cū aceto, & mitte in alutel, da ignem per 2. dies.

Alia.

Accipe de sulfure de auripigmēto, sale armon. de vnnquoq; 1. lib. de plumbo 7. lib. de vrina puerorum 3. lib. pisa super marmor, & mitte in alutello, & da ignem per 2. dies, & dimidium, finit capitulum xiij.

De solutione plumbi. Cap. XIIII.

In nomine dom. dixit Abuali Abin. incipit cap. 14. & loquar in eo de solutione plūbi solutio aūt plūbi alterius corporis, nō est aliud nisi diuide, &c. corpora q̄ se cōiunxerunt in sublimatiōe, & psoluere indurationē & reducere in humiditatē: & nisi propter dilationē multā dicerē adhuc. & quando dico tibi q̄d accipias de plumbo ad soluendū: debes accipere; sicut est incorporatum per sublimationē, & alia magisteria cum alijs rebus, & ita cum cupro.

Prima solutio.

Accipe de plumbo x. lib. de sale armon. soluto, & salē gēma, & sale alcali, & vrina puerorū, & aqua aluminis, de vnoquoq; 2. lib. pisa & misce cum aqua lapidis 1. lib. & mitte in vase de metallo, & sepeli in fimo, & stet ibi per xv. dies, & dixi tibi in capitulo solutionis cupri: quia non putes quòd dicant solutionem, eò quòd redigatur in aquā, & intel-

lige has res ſubtiles: quia propter res ſubtiles fuit inuentum opus iſtud, & non propter aliud: quia trahit de fortitudine ad factum: & quando dicimus tibi, accipe de ger goncis, intellige de igne, magiſterij: reuelaui ego opus iſtud omnibus alijs qui præceſſerunt, & intellige.

Alia ſolutio Philoſophi.

Accipe de aqua quę non eſt aqua, de aere qui non eſt aer, de vnoquoq; equalia pondera, de ſale deſcendēte, & non deſcendente cū calore 2. pondera, de re frigida, quæ fuit calida, & eſt currens 3. pondera, de plumbo 4. & dimidium: miſce ſuper marmor, & mitte in cucurbita, & fac bis bullire, & mitte ſub fimo, & ſtet ibi per 8. dies, & in capite 8. dierū, trahe & mitte, & ſtet ad ſolem per 8. dies: poſtea ſtet ſub fimo per alios 8. dies, & trahe & mitte in magiſterio, & intellige magiſteria philoſophorum: quia magna ſcientia eſt in eis, & in hoc quod diximus de magiſterijs potes intelligere per alia magiſteria.

Alia.

Accipe de plumbo v. lib. baurac, aqua ſalis armeni, a qua aluminis rubei, & a qua aluminis albi de vnaquaq; 3. libras & ſemis, ſalis armo niaci ſoluti 3. libras, piſa & miſce, & mitte in vaſe vitreo, & ſtet ſub fimo per quin decim dies, & poſtea trahe ad ſolē, & accipe vrinam

vrinam puerorum diſtillatam, acetum diſtillatum, ſal armoniac. ſolutum de vnoquoque quartam partem libræ ſit de xxv. vncijs, retio mite ſub fimo, & ſtet ibi per xxj. diem, poſtea mitte in magiſterio. modo finit capitulũ xiiij de Dictione vj. & laudetur Deus.

De ſtanno, & eius natura, & præparatione. *Cap.* XV.

IN nomine domini. Incipit capitulum decimumquintum, & loquor in eo de ſtáno ſicut vſque modo locutus ſum de cæteris rebus: Et ſtannum eſt iuxta naturam argenti, & eſt tale vt illud, niſi quòd mercurius ſuus non eſt tam benè coctus, quia terra non potuit eum tátum coquere propter ſulphur quod erat groſſum, & non eſt tam coctum in ventre terræ, & quia fortitudo aeris non ſe impreſsit in eo, ideo eſt ſtridés, vt nimis currens, et non eſt pulcher in fractura, et dicitur apud philoſophos aer, et hoc non euenit niſi propter hoc quod dixi: & ſi quis velit præparare hoc modo, ſepeliat ſubtus terram in longitudine quinque palmorum, in latitudine vnius palmi, & in fundo duorũ, & ſolues ſtannum, & implebis foueam illam, & fouea illa capiet de ſtanno cc. xlvij. libras, & fac aliam quindecim palmorum in latitudine vnius palmi, & medij, in fundo palmorũ quatuor, & ſecundum prædictum computum ca

piet de ſtanno duo mille & cc.& xx.& quatuor libras. Si vis rationem ſuper eum de Geometria, multiplica longitudinem in latitudine, & quod multiplicabitur multiplica in fundo, & hoc quod fit de alio, dabis totidẽ cc & xlvij : dices quinque in vno, quinque quinque in duobus: decem decem, in cc & quadragintaſeptem, ſunt duo mille & ccc.& lxx.ergo vnicuique x capit cc.& quadragintaſeptem libras, quantum capit in alio, fac & videbis. Dices quindecim quod eſt in longitudine, in vno & dimidio, quod eſt latitudo xxij.& dimidium xxij.& medium in quatuor quod eſt in fundo lxxxx.multiplica lxxxx.in cc.xlvij.erunt xj.mille,& d cc xlj. Secundum rectum numerum, aut ſi vis dic quantum eſt x de lxxxx.dices nouena: ergo fouea iſta debet capere duo mille & cccc.& lxx.libras, ſecundum primum computum: ſed ſi vis facere ſecundum rectam multiplicationem, mulliplica lxxxx. in cc xl vij. erunt xxj. m. et dc & xliij.& dices nouena iſtius computi, quanta eſt duo m cccc & lxx. tot libras capit fouea iſta. poſtquam ſcis de ſtanno quantum capit fouea. Dimitto hîc multa ſuperflua: dimiſimus pertinentia ad geometriam de menſuris.

De

De prima lauatione stanni.

Modò dicam tibi de prima lauatione stanni. Accipe stannum & funde septies: & postea res cum quibus lauatur sunt hæc: sal alcali, vrina puerorum, sal gemma, acetum, sal commune, aqua aluminis, sal armoniacum, aqua vitrioli, baurach, aqua salsa, aqua marina, aqua de aquila, aqua lucens, cum his abluitur stannum: sed maneries quomodo lauatur, est in hunc modum. Accipe de stanno x. lib. funde septies, & reuertetur ad viij. lib. & fac de eo laminas in quantitate palmæ manus, in grossitudine vij morabunt morabunt: & quando vis eum abluere iacta eum in aceto per noctem: & in alia die accipe de vrina puerorum distillata quinque libras, & de aqua salsa tantundem, & de sale armoniaco soluto vnam libram, de alio aceto absque eo in quo iacuit tres lib. bulli totum hoc cũ stanno per tres dies ter in die, & in vnaquaq; vice terge eum cum panno lineo, & non abstrahas eum de bulitione, donec sit bene frigidum, & postea trahe: & quando trahis sepeli in fimo per diem vnum.

Alia lauatio.

Accipe de stãno xij. lib. bulli in aceto & in vrina puerorũ equaliter de vnoquoq; viij. libras: fac in modũ oui, & bulliat quatuor dies quater in die: & trahe & terge, & iterũ bulli in sale armoniaco, de vtroq; duas libras.

Alia philosophica.

Lauatio philosophi. Aqua lapidis & aqua maris, de vnoquoque duas libras, calefac stánum & mortifica in eis, & erit ablutum.

Alia.

Accipe de stanno vigintiquinque libras, de sale gemma, de sale armoniaco, de vnoquoque quinque libras, de aqua salsa viij. lib. Fac stannum in modum nucis, & laua in istis, & bulli per quinque dies quinquies in die, & serua: & postquã diximus de ablutiõne, modò dicam calcem & suas maneries.

De calcibus stanni & suis manieribus & modis.

Calx stanni est leuis, & fit multis modis, & stannum est in quinque modis. Stannum nimis croceũ, & quando percutitur cum malleo, facit magnũ rugitum, & vocatur stannũ carrareum. Secundus modus est multùm album, et nil apparet in eo crocei, et est melius omnibus alijs, et vocatur stannum bahadi. Tertius modus est stannum quod trahit ad nigredinem, et non est necessarium huic operi: et quia est nigrum, miscuit se cum plumbo alcofolis, & vocatur stãnũ alcofolis: & quando percutitur, citò per partes frangitur, & quando finditur, trahitur ad nigredinẽ. Quartus modus est stannum, quod trahit ad albedinem: quia est ibi multum de sulphure rubeo,

beo, & proxima eſt natura eius naturæ auri, & quando percutitur, ſonat ad modum auri, & quando finditur trahit ad rubedinem, & vocatur ſtãnũ rubeũ. Quintus modus eſt ſtãnum, qđ vocatur gartar, ſi eſt albũ eſt ad bonam lunam, ſi eſt rubeũ eſt bonũ ad ſolem, & differentia inter iſtum & prædictum eſt, quia iſtud finditur tardè & prædictum citò finditur, & iam dicam tibi calces mixtas ad aurum, & argentum: et operare de quocunque vis, et niſi eſſet propter moram, dicerem cur ſint huiuſmodi colores, et radix omniũ iſtorum eſt vt intelligas naturas, & reducas ad ſuas proprietates, & non errabis: & modò incipiam tibi dicere de calcibus.

Calx prima ad lunam.

Accipe de ſtanno albo, et fac laminas in ſpiſsitudine duodecim morabunt, & laua, ſicut ſuprà diximus, & ſit pondus ſtanni triũ lib. & ſal armoniacum ſublimatum & ſal gẽmæ, & ſal alcali de vnoquoque libram & ſemis: mitte ſtannum in olla terrea rubea, & inter laminam & laminam mittes pulueres ſalium, donec nil remaneat de pulueribus: da ignem ad plus per tres dies, & dimidium, ad minus per duos dies.

Alia ad Solem.

Accipe de ſtanno 24. libras, & fac in mo-

dum de medijs cannis in longitudine octo palmorum, & de palmo in palmo incides in latitudinẽ trium digitorum, & in rotunditatẽ duorum digitorum, & fac ollam ad modũ incurbitę, & mitte prædictas medias cannas in ea in longitudine, & accipe de ſulphure de auripigmento de vnoquoque quatuor lib. de baurach vnam libram: pulueriza ſulphur & auripigmentum, & mitte in cucurbita donec impleatur, & cooperi cum coopertorio, & terræ magiſterij, & mitte in furno magiſterij, & da ignem ad magis per quatuor dies, ad minus per tres dies. Signum combuſtionis eſt, quando olla eſt bene rubea, & de colore carmij, nec magis nec minus, & intellige verba iſta philoſophorum.

De verbis philoſophorum in lapide & nominibus figuratis.

Modò tibi dicam verba philoſophorum quomodo ſunt. Dicunt philoſophi quòd auripigmentum eſt de lapidibus, & dicunt cauſam: quia ſicut eſt de colore auri, ita eſt ad aurum, & hoc verbum deletur, per Dialecticã. Hîc dimiſimus diſputationes, & ſuperflua multa, & auripigmentum non mittunt in calcem: quia eſt lapis, & quia comburit, & maneries auripigmenti: iam dixi & verum eſt, q^d mittimus quantum ad nomen in alexir: nam in alexiris nomine auripigmenti ſignifico ignem lapidis: quia dicimus auripigmentum ignem

ignem lapidis finire ſicut nominamus, per aquam terram nomen accommodatum: & intellige hæc verba, vt ſcias ea in alexires, & quando dico tibi in alexir quòd mittas aurũ viuum. Et poſtea dico quòd mittas aquam, non intelligas per aurum viuum aliam rem, ſed ipſum mitte. & quod locuti fuimus de lapide in hoc loco, ſufficit ſecundum doctrinã noſtri libri.

Alia calx.

Accipe de ſtanno abluto viginti libras: fac in modum morabunt ſpiſſas multum, & fac ollam quadratam ſicut docui te, & pone in ea modos illos, & accipe de ſale nitro & ſale armoniaco ſublimato, & ſale alcali, de vnoquoq; quatuor libras: piſa & pone inter modulos illos, donec ſit olla plena, & cooperi cum terra magiſterij, & da ignem ad plus per vigintinouem horas, ad minus per vigintiquatuor in die, & trahe dum calidum eſt, nõ refrigeſcat: ſed calidum ſepeli in fimo.

De calcibus ſtanni, & de lapide qui ſugat plumbum.

Calx prima & naturalis: Accipe de ſtanno duodecim libras, & auripigmento totiens ſublimato de vnoquoque iij. lib. baurach car mini medium pondus: fac danno admodum cubiti, & frãge p partes, & fac ollã primã de

terra rubea cocta ad solem, tertiata, & mitte in ea stannum prædicto modo præparatum cum prædictis salibus, & cooperi cum coopertorio & terra magisterij, & mitte in furno, & da ignem per duos dies ad plus, ad minus per diem & dimidium. Et dicunt quidã, quòd calx stanni non debet fieri hoc modo, sed accipias ollam, & mittas in ea duas partes stanni, & vnam plumbi: & quando funditur, miscent cum pala ferri, donec sit bene fusum, & faciunt hoc per tres aut quinq; horas, donec cognoscant quòd non possit congelari: & quando factum est puluis, habent de lapide qui fugit plumbum, & vadunt iactando super puluerem, & quod se tenet in lapide seruant: quia plumbum est, & quod remanet est stannum. Laua etiam sicut oportet, & ego nunquam feci hunc modum combustionis, nec scio an verum sit: sed credo, & sensus ostendit, quod est verum per multas rationes.

Alia calx per ad Lunam.

Accipe de stanno 5. lib. fac laminas, & accipe de sale armoniac. de sale nitri, de vnoquoque duas libras, de calce alcali vnam libram: mitte in olla cum laminis, sicut docui, & da ignem per 5. dies. hæc est calx philosophi. Et si non esset propter moram magis dicerem tibi: & intellige quod dicimus, & habebis opus.

Alia

Alia calx.

Accipe de ſtanno duodecim libras, & fac in modum cannę, ſicut docui in plumbo: & accipe de auripigmento & de ſulphure, de vnoquoque libram & ſemis, & da ignem per octo dies, poſtquam miſeris in olla cum ſtanno & puluere.

Quomodo philoſophi inuenerunt magiſteria.

Modò dicam materias philoſophorũ, quo modo inuenerunt hæc magiſteria. Dicunt philoſophi contrarium inuenit ſuum contrarium: & dicunt mitte corpus ſuper corpus, & exibit ter trium: corporis tardamentum, & & præparamentum debet eſſe in magiſterio, & vnumquodq; iſtorum intelligitur in multis rationibus.

De lapide, & quod ſcientiæ ſunt x.iiij. matres, & v. filiæ.

Dixit Abuali Abincine. Vide rem quæ eſt res, & videbis vnam rem. Non ſitias, & cum operatus fueris non dimittas opus in finem: quia qui multum laborat, inuenit, & propter hoc dimittunt multi hoc magiſterium, quod diu laborant, & ſua expendunt, & cùm debent venire ad perfectum dimittunt. Et ego non abſcondi tibi lapides, ſed manifeſtaui tibi in re vera: nõ ſis in loco populato cum hominibus, & habita in heremo in quo nullus te videat operari, & operare opus totũ cum

ſenſu,& non dimittas: quia qui multum quę rit,inuenit. Scientiæ ſunt x:matres ſcientiæ ſunt quatuor.& non dicunt philoſophum ni ſi qui ſcit magiſterium:& nō poteſt ſcire magiſterium donec ſciat quatuor matres & ſex filias:&quando hoc ſcit,ſcit magiſterium.Et quis eſt philoſophus ille qui diligit ſapientiam? & quæ eſt ſapientia? hoc magiſterium. Quæ ſunt matres ſapientię? Dialectica, Geometria naturæ,& ſcientia,Algoriſmus,arithmetica,theorica de Phyſica,muſica,aſtronomia,ſcientia quæ habitat totum mundū:hoc eſt magiſteriū iſtud. & vocatur Philoſophia. Ad quid eſt neceſſaria Dialectica in hoc magiſterio? Vt ſciamus rationes,ſi eſt,aut non. Geometria quid prodeſt huic magiſterio? vt ſciamus quantitates omnium illorum, quæ ingrediuntur in magiſterio. Quantitates debent eſſe ſicut clibani,& aludelli,& cucurbitæ. Quid proſunt naturæ magiſterio? vt ſciamus naturas lapidum & omniū rerum. Quid prodeſt ſcire firmamentū magiſterio? vt ſciamus tempora calida & frigida. & poſtquam probauimus quòd quatuor matres ſcientiæ ſunt neceſſariæ noſtro magiſterio, modò dicemus,ſex filiæ quomodo ſunt neceſſariæ in magiſterio,aut quomodo non. Quid prodeſt Algoriſmus magiſterio? vt ſciamus cōputū omnium rerum. Quid prodeſt Arithmetica magiſterio? vt ſciamus materiam diminuendi

di computum & ascendendi. Quid prodest theorica magisterio? vt sciamus res in quib. gradibus sunt frigidæ, aut humidæ, aut calidæ, aut siccæ. Quid prodest Musica magisterio? vt sciamus sonos rerum, si sint coctę, aut non: Quid prodest astronomia? vt sciamus in qua hora debemus incipere aut non, & econuersò. Postquam probauimus quod prædicta omnia sunt nostro magisterio necessaria, qui scit, scit magisterium, & qui non, est sicut bestia.

Verba philosophorum de lapide.

Dixit Abuali Abincine. Quæ est res quæ est in directo annorũ? hoc est panis coctus. Modò dicam tibi veritatem vnde potes accipere pondera magisterij si sis philosophus. vt intelligas magisterium computa de vno ad xxviij, multiplica xxviij. in quatuor, & erunt c xij: multiplica c xij in duobus v. de quinta erunt octo, & duæ partes & vna quinta: de quinta multiplica in quatuor, & erunt xxiiij. & media pars de quinta parte de quinta: & multiplica in iij. & vna quinta erit, c & viij, & iiij quintæ de media quinta. Scies quid habet inter illos, & dices primam appositionẽ ad solem, secundam ad lunam, & tertiam ad præparandos spiritus, & quartam ad pręparandum corpora, quomodo præparantur, aut non.

De verbis geometricis in lapide.

Dixit Abuali Abincine, si nõ intelligas opus dicam tibi per geometriã quomodo debes intelligere: & si per illam maneriam non intelligas, dicam tibi aliam tertiam de geometria.

De elementis lapidis pondera.

Dixit Hahomar Abnabi Rabiha: accipe vij.v.quatuor, & vnum ad solem: de igne vij, de aere, v. de terra quatuor, vnum de terra.

Contra reprehendentes de verbis superfluis.

Dixit Abuali Abincine: si quis dicat quòd verba superflua misi in hoc libro, dico quod illis sunt superflua, qui non intelligunt: illis verò qui intelligunt, non sunt superflua. Et qui dicit mendacium in loco vbi verum debet dicere, contingit ei sicut homini mendacissimo.

De calcibus & de præceptis Ieconiæ.

Dixit Abuali Abincine: Reduc te ad calces, & accipe de stanno duodecim libras, de auripigmento mediam libram, & impugna cum oleo, & mitte de igne quintam partem de media parte ponderis, & mitte in ollam, & da ignẽ per octodecim horas de horis magisterij de duabus horis & dimidia. In hora quando trahis vide quod olla sit frigida, & sunt qui non trahunt donec per diem & noctem

ctē refrigeretur, & apud nos non est ratio. & quando facis quod non debes facere, vt non fugiat à te quod facere debes: & hæc sunt bona præcepta.

De verbis allegoricis in magisterio.

Dixit Abuali Abincine: Qui discere vult vt intelligat verba vnum pro alio, ascultet in hoc loco. Homines qui loquuntur dicit Pythagoras. Quid vult dicere, quando transit filius tuus iugula eū, & bibe de sanguine duas vncias & mediam? hoc est dicere, quod siccet humiditatem mercurij, & pondera sunt horæ verbi gratia: si sunt duæ vnciæ & semis, sunt duæ horæ & dimidia: & si duas vel duæ horæ, si duo arentij, duas horas: & ita ad vnū quodque computum ponderis hora.

De Mercurio.

Dixit Abugael? quid est, accipe vnum oculum de monoculo, & pellem de homine non habente nisi vnum testiculum? Hæc sunt verba ad mercurium. Et quid est dicere, intra in mare & bibe de aqua? hoc est dicere, quod quando facis magisterium, accipe de sale armoniaco.

De Mercurio.

Dixit Abugalid: quid est ascende in cœlum? hoc est præpara mercurium. Quid est descende ad terram? hoc indura mercurium.

Verbum ſpirituale quod carnales non intelligunt.

Dicit Abulbagezar Alhalci: Cur dicis qđ lingua hominis ſit oleum, & ita de quibuſcũque linguis quas poſuiſti? Lingua hominis eſt oleum, ideo quia eſt nuncius animæ, & anima eſt ignis, & viuit de aere, & ideo dicimus linguam aerem eſſe, & hoc eſt verbum ſpiritale, & non intelligũt carnales, & qui eſt philoſophus intelligit.

Vltima Calx.

Dixit Abuali Abincine: Lege librũ iſtũ nocte & die, ideo vt omnia bene ſcias. & ſi hoc intelligas intelliges magnũ magiſteriũ. Accipe de ſale armoniaco, de ſale nitro, de baurac carmini, de ſulphure viuo ſublimato, de vno quoq; vnam libram: piſa & accipe de ſtanno v. libras, & fac laminas rotundas in modum morabũt, de groſsitudine xij morabetinorũ, & mitte in ollam, et mitte puluerem deſuper & deorſum, & cooperi, et da ignẽ ꝑ iij dies, ad minus per duos dies.

De lauationibus calcis ſtanni.

Modò dicemus lauationes. Magis valet ablutio in ſtanno, quã vlla res: quia eſt magis prope ad argentũ, quia cito mutãtur ſuę mutationes: et lauationes ſtãni debent hoc modo fieri. Accipe de ſtãno xij lib. & fac calcem, et mitte ſub fimo, et ſtet ibi ꝑ duos dies. Trahe, et accipe de eo x lib. ſtet ibi, & bulliat xv. die-

dieb. septies in die. Accipe de sale alcali, et sale armonia. soluto, et sale nitro, de vnoquoq; iij lib. mitte ibi calcẽ, & pone sub fimo, et stet per xv dies: postea terge cum panno lineo, et laua cũ aqua dulci, donec albũ sit. & hæc calx est ad luxiam et ad fermentũ lunæ, & ad spõsalitiũ lunę: & postq̃ fuerit album mitte in vase vitreo sub fimo, donec opereris.

Alia.

Accipe de stanno pulurizato xxv. lib. de aqua salsa, de sale armoniaco soluto, de vnoquoque v lib. de vrina puerorum distillata viij libras: de sale nitro tres libras, aqua dulci quindecim libras, salis communis soluti & salis gemmæ, de vnoquoque octo libras, misce cum puluere, & stet sub fimo per mẽsem, et de quinto die bulliat agitando, postea trahe & laua sicut oportet. hæc est bona lauatio.

Alia lauatio.

Accipe de vrina tres libras, aqua aluminis rubei septem, aceti octo, baurach carmini, salis armonic. soluti, de vnoquoque tres lib. de stãno puluerizato xiij libras: misce & bulli octies in die p̄ octo dies: muta medicinas, & mitte sub fimo per quindecim dies: laua postea bona lauatione cum aqua dulci & serua: & postquam diximus lauationes modò dicemus de Induratione cum virtute Dei.

Incipit induratio calcis ſtanni: ſed primò dicit de induratione Mercurij.

Dixit Abuali Abincine: Induratio ſtanni eſt leuis omni philoſophiæ, ſicut eſt induratio argenti viui. Et dicemus de induratione arg. viui qđ ſufficiat, poſtea dicemus de induratione ſtanni. Non credas alicui quòd mittas in induratione mercurij virgas Alchizaram, nec grana de mirto. Crede mihi & non errabis: quia ſcias qđ nō debes mittere mercurium in vaſe ferreo, donec vas ſit rubeum ſicut ignis. fac ollam in hunc modum rotundam, & coopertorium planum & perforatū tribus foraminibus, & ſit bene rubea ad ignem, poſtquam lutaueris de luto magiſterij hoc modo. Accipe de cinere vnam librã, de ſale communi vnam libram, paſta cum clara oui & cum panno lineo mittas, & cooperias ollam & coopertoriū, & fac ollam bene rubeam, & mitte intus per foramine vnã libram mercurij, & quartam partem libræ de aqua lapidis, & mitte ollam ſuper ſtannum & plumbum alcali ſoluti pondera æqualia, & plumbi alcofoli medium pondus: & cum cognoueris quòd ſit ſiccata aqua, mitte aliam donec cognoſcas quòd ſit induratus.

Alia

Alia.

Accipe de cannis & fac de eis puluerem: accipe illum cinerem, & de puluere galis æqualiter, & de ſcorza de cortice coloreris, fac cinerem, & de vinacea terra de coſta, de vnoquoque pondere æqualia, pulueriza, & paſta cum aceto, & fac foueam in illa paſta, & mitte intra mercurium, & in illa hora mittes paſtam cum mercurio in olla, & facies ſicut dixi.

Alia Philoſophicè, & verum magiſterium de induratione mercurij.

Accipe de mercurio quantum debes, & mitte in ollam ſicut ſcis, & fac bullire ſicut intelligis, & miſce ibi rem quam audiſti ad quantitatem quam mihi dixiſti: & hic eſt melior modus de indurando mercurio, & expertus & leuis: & omnino in hoc loco dixi tibi magiſterium indurationis, & intellige.

De induratione aliorum philoſophorum.

Modò dicam tibi indurationem aliorum philoſophorum: Accipiunt mercurium, & mittunt ei alas, & faciunt eum volare per 3. dies, & inueniunt eum induratum, & quæ ſunt aliter, ſcilicet ſal armon. Et quod dicunt volare, eſt quod ſublimant per 3. dies ter in die, & dicunt, accipe de mercurio, &

ſuſfla eum, donec ſit durus, & imbibe donec ſit durus, quanuis non ſit nobis neceſſarius, & dicunt quòd accipiant de textis veteribus, & puluerizent, & faciant paſtam, & mutent ibi mercuriũ, & indurabitur: & dicunt quòd accipiát de caſchis auellanis, & de bellotis, & de caſtaneis, & artouis, & cũ quibuſdam partibus, de cannis faciant cinerem, & paſtent cum aceto, & mutent mercuriũ in & faciant ſicut ſolent.

De inceratione ſtanni.

Poſtquàm diximus de induratione mercurij, modò dicam de induratione ſtanni, & leuiter & breuiter dicam. Accipe de ſtanno prædicto xx. libras, & ſale alcali, & ſale nitri. & ſale armoniaco ſublimato, de vnoquoque decem libras: miſce ſuper marmor cum ſtanno bene, & paſta eum cum aceto diſtillato, & paſta illam miſce ſub fimo, & ſtet per xv. dies, de quinto in quintum diem mutata medicina.

Alia.

Accipe de ſtanno viginti quinque libras baurach armini, ſulphuris, auripigmenti, quater ſublimati, de vnoque duodecim libras: miſce cum puluere, & mitte ſub fimo, & ſtet per menſem.

De vero lapide philoſophiæ.

Accipe de re quæ non eſt res, & aues vocant

cant eam ré gras, gras, & colligunt in maiori hyeme, & raytas comedunt eam quando in ueniunt eam: & si videant eam rem asini, mo riuntur statim, & quando vident philosophi gaudent. Et si vadas ad Indiam ad ciuitatem Goracini, inuenies eam inter tres arbores in mediana, & custodit eam vnus lacertus, & in parte sinistra est lacertus, & in dextra est anora, in medio inuenies ré quam quæris, & caue quando colligis, quòd non te mordeant feræ illæ, & vocatur res illa res fortis & debilis, animalis, naturalis & herbalis: & accipe lapidem illum, & de aqua eius indurabitur stannum.

De iurmento quòd magisterium verum est lapis.

Dixit Abualj Abincine: Iuro tibi fili per totum mundum, quòd non decipiam te in lapide inueniendo, & magis reuelaui tibi magisteria philosophorum, quàm vlli alij. cum illo lapide potes indurare omnia corpora, & mercurium: et hoc est verbum quod dicit Laconia filio suo, accipe lapidem dextrum medianum: de tertio est lapis philosophorum. & si intelligis magisterium, intellexisti lapidem, & in duratione stanni. non dicam tibi amplius.

Istud capitulum non est de libro, sed est inter Patrem & filium, & seniorem.

Dicit inspector: Hîc dicam tibi rationes de Albumazer & Abuali super fermentum, & rationabo per eas in memetipso. Dicat mihi Abumazer: Alexir est puluis, qui mutat naturas de vna in aliam. Dicat Abuali: Quid est alexir? Alexir puluis qui mutat naturas non bonas ad bonas. Dicat Abumazer: Quot sunt elementa? Elementa sunt diuisa de lapide, & præparata, & mutant naturam ad naturam fermenti. Dicat Abuali: Quid sunt elementa? Sicut dixit Abumazer. Dicat Abuali: Quid est fermentum? Fermentum est quod mutat naturam de opere minori ad suam naturam. Dicat Abumazer eadē verba: ergo Abuali & Abumazer, non habet inter illos, nisi quòd vnus mittit fermētum cum elementis, & post mercuriū, & post corpus minimū: & Abumazer mittit elementa, & mercurium, & corpus minimū, & postea fermentum. Dixit Abumazer: cur mittit fermentum postremum? ideo, quia redigat corpus minimum de sua natura. Dicat Abuali: Cur miscet fermentum cum spiritibus? ideo vt imprimant naturam fermenti. Dicat Abumazer: est alia ratio, cur postremum mittat fermentum: ideo vt mutentur naturæ corporum in sua natura. Dicat senior:

nior: si est alia ratio cur misceat fermentum cum quatuor elementis: ideo quando facimus solem, quòd sint quatuor, fermentum & elementa, et mercurium, et corpus minimum: et per ad lunam fermenta, et elementa, quòd sint vnum, et mercurius secundus, & corpus minimum tertius. Hæc ratio quæ imprimat fermentum cum elementis, est ratio, sed non transit in dialetica: quia quatuor per ad solem sunt quatuor elementa, ignis, aer, aqua, et terra: et tres per ad lunam, sunt terra, aqua & aer: quia alia quatuor intrant similiter ad lunam, sicut ad solem. Et hæc non est ratio, sed prima est ratio: & vt mihi videtur rationes senioris sunt fortiores et meliores, et modò dicam tibi de ponderibus in glossula post istam.

De inceramento stanni, sed primò loquitur de induratione.

Modò loquar tibi in inceramento stanni, et antequam incipiam de inceramento, dicam tibi indurationem cur faciunt: non faciũt nisi quòd natura reuertatur sicut prius fuit, de engreuir, et de indurare, & de visicare, et de sonare, et in vnoquoque habetur magnum magisterium, et bene induratum cum fortitudine aliarum medicinarum, sicut sulphur et auripigmentum, et his similibus: et magis valet in eo fortitudo lapidis

omnibus alijs medicinis: & iá diximus, quid est lapis: modò dicam tibi inceramentum.

De inceratione stanni.

Dixit Abuali Abinc. Inceramentum est naturá corporis redigere in modum lauationis, scil. quòd de induratione quam accepit in humectatione, & redigatur in mollicie, & res quæ faciunt eum molle, sunt res calidæ et humidæ, aut frigidæ & humidæ sunt sales soluti, & aqua: et qui vult facere inceramentum, faciat in modum lauationis quod bulliat: ita in quantitate salium, sicut diximus mixtũ in aqua dulci, quod accipiat de stanno x. lib. de sale armon. soluto, sale gemma soluto, de vnoquoq; 3. lib. aquæ dulcis x. lib. bulli per duos dies septies in die, in hoc modo, et in eadem similitudine se incerat stannum.

De sublimatione stanni.

Modò dicam tibi quomodo se sublimat. Stannum se sublimat cum corporatione 4. spirituum, scil. de sale armon. de argento viuo, de auripigmento et sulfure. Sed modus sublimandi est hic. Accipe de stanno incerato 4. lib. de auripigmento, de sale armon. de sulphure, de vnoquoq; vnam lib. pisá & misce, & mitte in cucurbita sublimationis, aut in alutello in quolibet, & da ignem ad plus per 28. horas, ad minus per 25. horas. & qđ non se sublimabit in illa hora, iterum sublimabis

mabis cum alijs ſpeciebus, donec nihil ibi remaneat: et poſtquam hęc feceris, reitera ſublimationem, vt ſe imprimat ſua natura: quia oportet quòd natura ſtanni habeat magis imprimamentum quàm omnia alia corpora: ideo, quia eſt cruxent, et nõ eſt figens in vnum colorem, ſi ſublimaretur ter magis, valeret.

Alia ſublimatio ad ſolem.

Accipe de auripigmento vnam lib. & ſulphur, & ſal armon. vnam lib. mitte in alutello ſicut diximus, et ſublima cum vna libra ſtanni, et iſta ſublimamenta ſunt ad ſolem.

Alia ſublimatio ad lunam.

Sed ſi vis ſublimare ad lunam, non ſublimes niſi cum ſale armoniaco ſolo: quia quãuis verum ſit, quòd argentum viuum ſit vnum de ſpiritibus, non intrat in magiſterio ſublimationis ſtanni ad lunam, nec ſulphur, nec auripigmẽtum: ergo oportet eum ſublimare cum ſale armoniaco hoc modo. Accipe de ſale armon. I. lib. de ſtanno lauato & calefacto, & lauato, & indurato, & incerato I. lib. mitte in alutello, & ſublima per 25. horas. hîc finiunt modi ſublimandi. Dixit Abuali Abincine: Modò dicam tibi de ſolutione. Solutio debet eſſe vltima de omnibus operibus, & debet eſſe poſt ſublimationem.

De rebus septem, & quid est solutio, & quid est sublimatio.

Dixit Abuzalemi patri suo: Dic mihi quot sunt res quæ se creauerunt de re. Res illæ sunt septem: et cur eas præmisit ad rem? Ideo vt sciret naturas causarum quales sunt: ideóue limatio ad septimam rem, quæ est sublimatio. Et si aliquis quærat, quid est sublimatio et solutio? Dices: sublimatio est deturpatio, et solutio est mundatio. Deturpatio est, quia corpus cum spiritibus se deturpat, et solutio est, quando se soluunt spiritus, et recedunt ab eo.

De solutione.

Modò dicam tibi modum solutionis. Accipe de stanno tres lib. Et debes scire, quòd corpus sublimatum debes accipere cum spi spiritibus, cum quibus sublimatur, et de sale armoniaco soluto, de aqua aluminis albi, de vnoquoque tres libras, pulueriza super marmor, et misce aquas solutas cum sale armoniaco soluto in vase vitreo cum stanno, et mitte sub fimo, et stet per mensem et dimium, et trahe, et mitte medicinas, et stet per dimidium mensem, et laua bene sicut docui.

Alia.

Accipe de aqua salsa et vrina distillata, et acetum distillatum, de vnoquoque tres lib. salis

ſalis armoniaci ſoluti vnam libram, baurac libram ſemis, ſtanni ſublimati cum ſuis ſpiritibus quatuor libras, bulli per 4. dies, quater in die: & mitte ſub fimo per menſem. Et ſi vis deſcendere per botum barbatum, benè potes facere cum mercurio, ſicut adhuc docebo te in hac dictione. Sed quomodo debes mittere corpus iſtud minimum cum alexir: fit hoc modo. Accipe fermentum, & miſce cum qnatuor elementis, & adiunge cum corpore paruo, & poſtea miſce mercurium. hic eſt modus de adiunctione cum alexir.

Alia ſolutio Phiſica.

Accipe de ſtella quæ apparet ante auroram, & præpara in eo modo, id eſt tamdiu ſublima, donec figatur, & nō det crepitum, ſicut ſalit ſtella de vno loco in alio, & non creſcant ibi voces, & ſolue ſicnt debes; et erit ſoluta: et poſtea potes ſoluere corpus tuum. Intellige. Modò finiunt ſolutiones: ſed adhuc loquar de ſtanno in alio loco, & in hoc loco finit capit. xv. cum virtute dei.

De Latone & de verbis dialecticis et Phyſicis. Cap. XVI.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abincine: in hoc capitulo loquar de allatone: & primùm dicam quomodo ſe facit, & pe-

ſtea dicam quomodo ſe præparat in noſtro magiſterio: Lato eſt de cupro præparato, & mutat ſe de materia in materiam, & tingit ſe cum Tutia, & Tutia eſt vna materia de terra naturali, afferunt etiá de Ægypto: & quia lapis ille tingit latonem de tali colore, dicũt quòd eſt vnus ex lapidibus. Sed hoc non eſt verum per multas rationes, ſicut diximus in auripigmẽto: & propter illas dicimus, quòd non eſt verum per dialecticam. Et bonum eſt apud nos, ſi dicamus dialecticam, aut philoſophiam, aut ſapientiam: quia hoc non dicimus, niſi vt intelligamus rationes.

De figuratis nominibus lapidis.

Modò dicam tibi qui ſunt lapides noſtri. & quot ſunt cum radice Philoſophiæ, & ſenſu magiſterij: & nominabo tibi in lingua de beſtijs, & de volatilib. & ſcorpionibus, ſicut debeo facere filio meo, & non celabo tibi verbum. Et induratio mercurij poteſt fieri cum iſtis lapidibus, & omne aliud magiſterium, ſicut dealbare & indurare, & ſimilia: quæ ſunt magiſteria philoſophorum. Et elementa ſe diuidunt ab iſtis lapidibus, & ſunt xiiij. elephas, vrſus, porcus, ſimia, bufo, tartuca, ſcorpio, aranea, lupus, cocolata, rana, picis, grus, aquila, algerid. hæc omnia ſunt xiiij. lapides, ſed dicunt quòd cocollata & algerid vnum & idem eſt. Dicit Abu-

Abuzalemi: Pater mi, dixisti mihi quod non intelligo: & suus sapor non est color sicut eius.

Quæritur Pater quòd non intelligit, exponit quòd dixerat per dilectionem filij.

Dixit Abuali: Si non intelligis, ego non possum aliud facere: quia sicut philosophi absconderunt eam, & ego abscondo: & ego satis facio si reuelo tibi magisterium, & nolo tibi reuelare lapidem, sed propter amorem tuum omnia exponam tibi. Accipe rem illam, in qua omnia quæ diximus vigintiquatuor se iungunt. Quomodo se ibi iungunt? Accipiamus in homine: hoc est in aliquibus similis elephanti: quia est albus sicut homo, & de manerie visus: quia comedit carnes sicut homo, & de manerie porci: quia venter & interiora eius sunt sicut hominis: & sicut simię in figura, & sicut bufo, quia habet toxicum sicut bufo: quia sputum hominis est toxicum: & sicut tartuca, quia abscondit se, & exit, & ita de omnibus alijs: ergo postquam in homine omnia conueniunt lapis est de homine.

De monte Arami.

Et ideo dixit philosophus Aramus, quádo quęsiuerunt ab eo: quid est lapis? perrexit in domũ suam, & accepit filiũ suũ in collo suo: & dixit per deũ qui creauit cœlum & terrã,

lapis est de me, & de illo: & accepit gladium & fixit in ventre suo, & mortuus est Aramus hoc modo.

Quomodo fit lato.

Modô dicam tibi opus Veneris, quomodo se facit. Accipiunt magistri de aurichalcho bene rubeo, & faciunt de eo longas partes, & mittunt sub fimo: & trahunt, & fundunt tres vices, & in hora fusionis ad vnam libram cupri faciunt duas vncias, aut vnam vnciam & semis, aut vnam vnciam de tutia, & faciunt bonum allatonem: postea lauant, & ęs curant, & lauant, & seruant.

Item aliter.

Dixit Abuali Abincine: modò dicam tibi alias maneries allatonis: Accipe de cupro bene rubeo fuso, & funde octo & nouem vices, & postea ad vnam libram cupri mitte duas vncias & semis de tutia, & pulueriza: & postquam puluerizaueris, & habueris fusum cuprum, misce cuprum, & iacta ibi puluerem totum, & fac foueam in cinere de duabus libris, aut de libra et semis, & iacta ibi cuprum fusum; & hæc est bona maneries allatonis, & hic alius modus est melior.

Alia.

Alia.

Accipe de tutia vnam libram, de capillis hominis libram semis, pisa totũ, & fac cum aceto distillato, et fac panes de tribus vncijs, & sicca ad solem, & cum fuerint sicci, accipe de cupro tres libras, & funde, et iacta ibi duos panes, et agita tantum, donec bene misceatur, & iacta in foueis, et est bonus modus.

Philosophus de vero lapide.

Modò dicam tibi et feriam partes super partes. Super maneries philosophorum: & medius æqualis et rectus in totis partibus est verbum istud apud philosophos bonum: et apparens, & non factitium, & scriptum est hoc verbum apud philosophos. Istud est arentium æquale, pars de parte Dei, quatuor dies æquales inquisitoribus, et Deus scit finem. non ista res composita de re quæ non est res, sed est ista res, res quæ est completa de re, non re de re: et iste modus est videns, et non videns de vidente, et hoc verbũ mittimus ad verum lapidem, sanguinẽ non non lapidem nostrum: & noster lapis capilli, non non noster lapis: et noster lapis oua, non non noster lapis oua: et si noster lapis est de tribus istis. Si tertiam de istis tribus linguam dielici: quia de istis tribus est

lapis noster, exijt fortuna de lecto suo, & nõ res fortuna quòd de istis tribus lapidibus sit in loco suo. Dixit Abuzalemi: Si non illa, si nõ illa res. ista res est noster lapis, & non illa. Dixit Abuali: Ista res est noster lapis, quod sunt capilli, & non est noster lapis sanguis, & sic de tertia intellige verba philosophorũ: & habebis magisterium: qnia tartaræ, & bufo, & oua, & sperma, & quod est super sanguinem adiuuant ad magisterium, & non sunt lapides magisterij: quia si essent per aliquid istorum, simpliciter se faceret magisterium, & esset magisterium mundum sine turpitudine. Sed lapis qui non est lapis, & lapis est & non est lapis: & nascitur in capite mõtium, & facit se de multis differentiis, & de vno genere, & calor suus secundũ quod est mons, & ille est noster lapis: & Deo gratias. Modò indurabo tibi mercurium, vt scias magisterium.

Dictum est de lapide vero, dicit de mercurio indurando.

Accipe de sanguine hominis, & de farina hordei, & de sicalo, & puluerem de cannis combustis: indura mercurium sicut debes. Et expositores dicunt, quòd facias in vase vitreo, & mitte ibi de aqua nostræ ceræ herbalis. Intellige magisteria philosophorum, vt sis sapiens in omnibus modis illorum. Et postquam diximus de lapide vero, de

de mercurio indurando, & adhuc in alio loco loquar de eo cum virtute Domini. Modò dicam tibi de præparamento allatonis.

De præparatione allatonis.

Dixit Abuali Abincine: Modò dicam tibi præparationem allatonis. Lauatio eius est leuis, quòd abluitur melius cum eperfina. Et in multis locis dicam tibi ſal armoniacum, & in multis locis ablutionis, & in loco eius eſt neceſſarium Eperſina: & non eſt qui ita bene tingat quomodo ſal armoniacum. Et ego quãdoq; voco ſal armoniacum dentes diaboli: ideo vt nullus me intelligat. Intellige magiſteria piloſa, & non errabis.

Alia lauatio.

Accipe ſal alcali, aquam ſalſam, acetum de vnoquoque tres libras, bulli per tres dies ter in die, & erit ablutum. Et terge in vnaquaque vice cum panno lineo. Sed ſua calx, & ſua lauatio magna, & ſua induratio eſt in modum cupri, nec magis, nec minus: & quã do vis ſcire inuenies in tractatu de cupro, ſed inceratio eſt in hoc modo.

De inceratione allatonis.

Accipe de allatone v. libras, de ſale armo. ſale nitro, ſale alcali, de vnoquoque quatuor lib. baurac armini, aqua aluminis rubei, de vnoquoque duas libras: diuide ſpecies per

quatuor: poſtea commiſcentur, & adiunge vnam partem cum aurichalco: & mitte in vaſe vitreo, & mitte ſub fimo per quatuor menſes, vnuſquiſque de quinque diebus, vnuſquiſque dies de duobus diebus & dimidio de xxiiij. horis diei: & ad caput de quatuor menſibus, trahes & mutabis ſpecies, & permanebit ibi per alios quatuor menſes: ita facies vſque ad ſedecim menſes tranſactos, qui veniunt per quinquaginta dies, & eſt bonum magiſterium.

Philoſophica inceratio.

Accipe de vulpe, & de lacrima clara, & partem vnam de muſco quem dicunt Aneſfuga, & de arbore quæ naſcitur prope foramen de ſapo: de vnoquoque pondus de tribus arentijs. proijce in vigintiſeptem ponderibus allatonis, & erit inceratum. Et vnumquodque inceramentum habet opus magno ſenſu, quòd ſe facit in vaſe vitreo, & non in alio, & de quinto in quintum diem, quod mutetur fimus, & in vnaquaque vice quòd mutant eum ad ſolem, & ſtet ibi per tres horas, & ita fiat in alijs inceramentis corporũ.

Et quia opus allatonis non eſt multum nobis neceſſe, loquar modò de ſublimation bus.

De sublimatione allatonis philosophicè.

Sublimatio allatonis est grauis & leuis: grauis est illi qui non scit naturam philosophorum: leuis est illi qui scit, & intelligit eorum verba sicut dicunt. Accipe de lepore quod est oleum lapidis: accipe de lachryma clara, quod est aqua lapidis: accipe de musco quod est terra lapidis, accipe de arbore quæ nascitur ad foramen sapo, quod est ignis. & intellige.

Sublimatio philosophorum.

Dixit Abuali Abincine: hæ sunt sublimationes philosophorum de allatone quando dicunt, quęre quod non debes quęrere, & dimitte quod nō debes dimittere, & verba quę non merentur, & totum opus tuum sit per multiplicationem algorismi. Qui intelligit verba philosophorum, intellexit hanc sublimationem. sed pondera huius sublimationis sunt hæc. Quære quod non debes quærere vnam libram, dimitte cum non debes librā semis, & quinta de quinta parte libræ, & secū dum hoc pondus vadit omne aliud pondus.

Alia sublimatio & de responsione muti.

Accipe de sulphure viuo quatuor libras, de auripigmento citrino quinq; lib. de allatone abluto & calefacto & lauato & indurato

& incerato 18. lib. salis armon. tantundem: pisa totum super marmor, & pasta cum vrina puerorum distillata, & mitte in cucurbita & aludello, & da ignem donec se sublimet: & quando erit sublimatum, calidum mitte in fimo. Responde homini muto, & dic ei, quando tu vis mittere fermentum in alexir, prius misce cum spiritibus, & nisi faceres non imprimeretur sua natura, & ideo mãdo tibi miscere cum elementis.

De *Mercurio.*

Dixit Haum primũ, quis est ille qui scit respõdere in loco suo, sicut facit mercurius super ignem declinatus? quis ille qui se abscõdit ideo vt nemo videat eum, sicut aurum cũ auro viuo, aut ignis cum lapide?

De *nominibus figuratis.*

Dixit Cuzahir: Res quæ sunt res quot sunt? Quatuor: & quę sunt? Aer: Aqua: Ignis & terra. Et res quæ non sunt, quę sunt? sales: & quot sunt? septem. & hæc sunt sal armoniacum, sal gemma, sal alcali, sal nitri, baurac, alumen, sal commune, vitriolum. & qui non mittunt salem armoniacum in computo, mittunt in loco suo alumen rubeum. Et quando dico tibi accipe rem quæ non est res, dico tibi de salibus. Et quando dico tibi accipe res quę sunt res, dico tibi de quatuor elementis.

Expo-

Expositio figuratorum nominum.

Dicit Lubeit. Quæ sunt res quæ non sunt res & sunt res? Quatuor spiritus, & sunt aurũ viuum, sal armoniccum, sulphur, auripigmẽtum. Quomodo sunt res & non sunt res & sunt res? Non sunt; quia sunt compositæ: & sunt res, quia sunt spiritus, quia sunt iuxta de elementis. & ita intelliges. de istis quatuor dicam tibi quod accipias de eis.

Expositio figuratorum nominum in argento viuo.

Dicit Faraffar filius de Ahemar Abualhabeit: Quæ est res alba & nigra, & habet omnes colores in se, & descendit de cœlo ad horas, & de nocte apparet & non in die? hoc est mercurius. Quomodo est mercurius? quia dicit quod est albus & niger: albus est quando est ablutus, aut sublimatus, aut induratus, niger in sua similitudine. Quomodo descendit de cœlo ad horas? quando fit magnus calor & plumbum se soluit, ascendit fumus de plumbo, & descendit & cadit super altos mõtes, & ideo potest fieri de plũbo mercurius. Quomodo est argentũ viuũ quod apparet nocte, & ascondit se in die? Omnes sciunt.

De Mercurio.

Dicit Haurabua: rogas quis est lapis, quẽ vocant philosophi lapidem, & est herbalis, & nascitur in altis montibus? sunt capilli hominis.

De mercurio, & quod faciat opera sua morose.

Dicit Almugier Ablialmo hiret: Qui est fortis & debilis, & debilis fortis, totum hoc est mercurius. Est debilis quia recipit in se omnia corpora dura, est fortis quia corpora currentia non intrant in eo. Ne timeas de debilitate, nec insuperbias de fortitudine. Intellige verba mea cum operibus meis, nec timeas paupertatem, nec paruum sensum. Ne festines in opere, quia nemo festinans perficit, nec proficit. Non dimittas opera quæ debilia sint, ad operandum dispone res tuas sicut decet.

De Mercurio.

Dicit Almocarram. Quis est filius quem debemus iugulare, & bibere sanguinē eius? hoc est mercurius, & sanguis est humiditas eius.

Qui isti sint lapides.

Dicit Alhocarram Abuala gegg. Quis est lapis quem dicunt philosophi, vbi dicunt, dextrum, medium, & sinistrum? & dicunt dextrum tartucam, & medium ouum, & tertium sappo. & ipsimet sunt lapides, & enumerant tres lapides.

De igne.

Dixit Xeheir: Quid est granū quod debet accipere ad modum grani? & vocát arentiū, hoc est ignis. De

De elementis lapidis.

Dicit Iahie Abengalid Abnedenon. Quæ ſunt tres terræ, tres aquę, & tres ignes, & tres aeres: hoc eſt dicere terra de vnoquoque de tribus lapidibus, de ſanguine, de capillis, & de ouis, & ſic de vnoquoq; aliorum elementorum.

De corpore minimo obſcurè, & de nominibus, quòd intelligantur vnum pro alio.

Dicit Abubir Aben hanair, Abancere, Abẽ ſade, Abenharaula. Quæ eſt res de re & non re, & ſuper cauſam, ſubtus cauſam, de cauſa: hoc eſt dicere corpus minimum. Et quomodo res de re quæ non eſt res: hoc eſt dicere ablutũ, & calx factum, et ablutum: quia poſt quam incipit indureſcere, eſt ſicut ille qui nõ eſt res. Et poſtquam diximus de ſublimatione allatonis, loquemur de ſolutione eius cũ virtute domini. Sermo de ſermone de toto ſermone quid eſt: Oleum ſanguinis. cera nigra quid eſt: Oleum capillorum. cera rubea, quid eſt: Oleum ſanguinis. cera alba, quid eſt: Oleum ouorum. Dentes dyaboli quid eſt: Sperſina, & illud eſt ſalarmoniacus. auripigmentum quid eſt: ignis lapidis. ſulphur q̃d eſt: quandoq; terra, quãdoq; aer. ſal armoniacus q̃d eſt: quãdoq; aqua, quãdoq; terra. mercurius quid eſt: quandoque ipſemet, et

quandoque aqua,& intellige in suis locis.

De solutione allatonis.

Dixit Abuali Abincine:Quando vis solue re latonem,debes facere in hunc modū: Accipe de auricalco pondus vnū,de sale armoniaco soluto,de aceto, de vrina puerorū, de vnoquoq; medium pōdus,de aqua aluminis albi duo pondera:misce cum allatone, & bulli per xv.dies,quinquies in die,& muta medicinas quinquies:postea abstrahe & laua cum aqua salsa per tres dies:postea accipe de sale armoniaco soluto quatuor libras, gemma,alcali soluto,de vnoquoque duas libras:misce cum allatone in vase vitreo: mitte sub fimo, & stet ꝑ duos mēses:vnusquisq; sit xv.dierū: postea trahe & laua cum aqua dulci, & erit præparatum.

Alia solutio.

Accipe de allatone v.lib. armoniaci soluti 4.lib.alcali soluti 3. lib. auripigmēti soluti vnā lib.pisa super marmor,& mitte in vase vitreo,& stet sub fimo per 3.mēses: vnusquisq; mensis sit 30 dierū.Et scias quòd metallū habet magnū subtiliamentū,& in solutione, q̄a incorporat se cum spiritibus, & incorporat se magis quàm alia:quia magis de prima natura:quia quando fecerunt eum latonē multotiens fuderūt,& impressit se, & ideo est necesse vt multū soluatur:&q̄a est de prima natura incorporantur ibi spiritus. Et postq̄ intellexi-

tellexisti solutiones,& omnia corpora allatonis,explicit cap.xvj.& Deo gratias,& cum illo finiunt omnia quæ pertingũt ad allatonẽ. Incipiã capitulũ xvij. & loquar in eo de metallo,sicut ordinaui in principio libri, & omnis homo qui legit librũ illum, debet primũ scire rationes principij, & naturã eius, ideo quod sciat ordinem & ducatus eius,ideo qđ sciat ordinem & ducatus huius libri.

De metallo. Cap. XVII.

IN nomine domini dixit Abuali Abincine. In hoc capit. loquar de metallo & de eius manerieb.& quomodo operatur, & quomodo se facit:ideo vt hic liber sit completus de totis faciendis,& de cognitione lapidũ & corporum,& elige melius illorum,& operare quod operari potest,si Deo placet.

De tribus mixturis.

Dixit Abuali Abincine: Senior dixit oẽs res quę procedunt de sua natura ad aliã naturã faciunt illã vnã de trib.manerieb.aut facit ꝑpter incorporamentũ de alia specie, q̃ se incorporat cũ eo, & nõ exit de sua natura oĩo: aut facit ꝑpter aliã medicinã, quę nõ se incorporat cũ ea,& nõ exit de sua natura omnino: aut facit de quolibet amborum, & redigit se de sua natura ad aliã omnino. Quo modo est primus,quomodo metallum, qualis est secundus, quomodo de allatone,qualis est tertius,de alexir.

Quæstio filij.

Dixit Abuzalemi patri suo. Dic mihi vnde habuisti hanc scientiam & visionem oculorum tuorum, quod possis ita fortes rationes scire in tali loco, & debent mirari qui sensum habent, quod facias me cõcedere quod metallum est incorporatum, & non exit de tota sua natura, & adhuc potest reuerti ad primam naturam vnde fuit: & auricalcum exiuit de sua natura & non tantum quantũ metallum: & quod aurum & argentum fiunt de alijs corporibus quod fit cum alexir. exeunt priora corpora de tota sua natura, & nunquá possunt reuerti ad suam primam naturam, nec admittere vltimam.

Responsio Patris.

Dixit Abuali, Deus faciat bonũ: ego hoc totum quod didici frequenter legẽdo, & parum dormiendo, & parum comedẽdo, & minus bibendo, & quantum expenderunt socij mei in lumine ad potãdum vinum de nocte, tantum ego expendi ad vigilandum & legendum de nocte in oleo: & quantum expendebant in commestione, amplius expẽdebam ego in lumine ad vigilandum & discendum de nocte: & nisi hoc facerem, non scirem de magisterio.

De maneriebus metalli.

Modò dicam tibi maneries metalli, quomodo est metallum quod fit de stanno, & plum-

plumbo,& ære per partes ęquales. Et eſt metallũ qđ fit magis de cupro q̃ de ſtanno,& eſt ſtannũ in quo mittunt plumbũ,& ſtatim per partes frangitur, & ideo quia citò frangitur, ſignũ eſt qđ in eo plumbũ eſt,& nullũ de metallis intrat in noſtro magiſterio, donec fundatur & diuidatur cuprũ in parte, plumbum in aliam,& ſtannum in aliam: ſed maneries quomodo ſe facit metallum, non cõuenit dicere: quia omnes ſciunt,& maneries diuiſionis oportet nos dicere.

De ſtanno quomodo ſeparatur ab ære.

Dixit Abuali Abinç. hæc eſt diuiſio ſpiritalis: quia operatur per opus naturæ,& hoc eſt magiſteriũ ſuum. Accipe de tegulis veterib. & fac puluerẽ,& de oſsibus pinguium beſtiarũ, aut de bobus, et fac ſubtiliter puluerem: et modus puluerizandi eſt, qđ cremes ea, & facto puluere, accipe de ſale nitro pondus vnũ,& de puluere oſsiũ duo põdera,& de puluere teſtarũ duo pondera,& de terra magiſterij rubea tria pondera, de pilis hominis quartam partẽ ponderis: piſa totũ minutatim benẽ, et paſta cũ clara oui: facies botũ magnũ, & in mediũ boti facies ad modum tecti,& perforetur pluribus foraminib. ad modum acuminis acus, & facies metallum puluerem, & claudes foramína boti cũ paſta de ſolo ſale nitro primo. et mittes puluerẽ metalli intus,& dabis ignẽ,& videbis qđ primũ deſcẽdet ſtã

num per foramina,& remanebit cuprum desuper,& pone illud cuprum in terra, et in alia parte pones stannum, & ita facies donec cognoscas quod stannum totum est in parte & cuprum in alia: & si vis perdere stannum da ignem,& cremabitur stannum,& remanebit cuprum,& ita facies si sit mixtum cum plumbo,& ita mundantur omnia illa, q̃ se malleât si sint mixta,quia hoc quod sustinet ignẽ, remanet, & quod non comburitur. & ita purgant aurum si sit mixtum post purgationem metalli:modò dicam præparationes eius.

De præparationibus metalli, & de vero lapide obscurè.

Dixit Abuali Abincine: præparatio metalli est sicut vnaquæq; aliarum præparationũ, de lauando, de calce faciendo, et de lauãdo, & indurando, & sublimando & incerando, & soluendo. Et quia nos debemus dicere sicut diximus in alijs modis, & diffinire sicut alios modos diffiniuimus, oportet nos prius dicere de lauatione quàm de calce facienda, & de lauando, sicut de alijs operibus. Si intelligeres, multa verba tibi dicerem antequam dicerem9 minor de trib. & minor de quinq;, vnusquisque illorum est præparatus minori qui est maior: & ita dico tibi, quia tres qui sciunt tres in tribus rebus sunt æquales de tribus rebus, ideo debes mittere de cupro qđ abstulisti de stanno, & diximus illud metallum

tallum tres partes, & tantum est apud nos si dicamus metallum aut cuprum, aut aliud nomen: quia nõ curamus de nominibus, sed de vtilitate nominum. & qui habet intelligẽtiam philosophi, intelligat fortitudinem verbi, & non tantum verbum. Hęc verba retine, vt reducas ad memoriam. Ad solutionẽ mitte solutionem, & solutioni mitte diffinitionem. fac de cupro laminas, & da ignem sicut oportet. Quando vis præparare præpara in hunc modum: si vis soluere cuprum solue in hunc modum, quod mittas in eo vnum pondus ignis, et aliud pondus aeris.

Alia solutio.

Accipe sal armoniacum, & metallũ de vnoquoque partes æquales, & stet ad solem & agita. Et non fui locutus de solutione mercurij, & hîc loquar & dicam suas maneries: & ideo non fui locutus in suo loco, nec feci capitulum: quia in loco vbi dixi de induratiõe & sublimatione mercurij, potui dicere de solutione, sed ideo distuli, vt tu legas istud capitulum, & intelligas sua bona verba.

De solutione Mercurij.

Est solutio mercurij indurati, & est solutio sublimati: sed quia magis est nobis necessarius sublimatus quàm induratus, prius loquemur de sublimato: & ille est in duobus modis, est qui vult soluere ad solem, & est qui vult soluere ad lunam.

Et solutio ad lunam fit duobus modis, quæ est luna quæ habet opus alexir, & est luna quæ non habet opus alexir. Et modò incipiemus dicere suas solutiones cum virtute Dei.

Alia.

Dixit Abuali Abinc. Hæc est solutio mercurij sublimati ad lunã per botũ, siue alexir: Accipe de mercurio sublimato duodecies iij lib. de borace, iij ℥. de aqua aquilæ vnam lib. de cera alba quartam partem libræ, salis nitri pulucrizati tertiam partẽ libræ: pisa & misce super marmor, & mitte in vase vitreo sub fimo, & stet ibi per tres menses, vnusquisque mensis sit de quindecim diebus. Iste est mercurius naturalis: postea trahe & pisa super marmor, & tege cum dulci, & mitte ad solẽ, & stet per octo dies. Et sunt quidam qui operantur eum ad lunam sine alexir: hoc est dicere per botum barbatũ, quẽ nos dicimus modò, & mittunt in eo mercuriũ solutũ, & apud nos non debet ibi mitti, donec sit solutus.

Alia.

Alius modus de soluendo mercurio ad lunã sine alexir, hoc est per ad botum barbatũ: Accipe de mercurio sublimato duodecies 4. li. & semis, & mitte in cucurbita vitrea, & mitte desuper de aqua lapidis vj. lib. & bulli sup ignem per tres bullitiones in die, per iij. dies, & mitte postea sub fimo, & stet ibi per xxij. dies, & trahe & mitte ad solem, & stet ibi per octo

octo dies: & quádo mittis ad solem, mitte de sale armo. soluto iij. vnc. de borace j. vnc. & trahe, & tege cum aqua frigida dulci.

Alia.

Dixit Abuali Abinci. hæc est solutio mercurij sublimati ad lunam cum alexir: Accipe de aqua philosophorum iij. libras, de mercurio sublimato duodecies iiij. lib. mitte ad solem, & stet per iiij. menses.

Alia.

Accipe de mercurio sublimato viij. libras, de aqua dulci v. lib. da ignem in vase vitreo, & sit vas in aqua sicut faciunt aquam rosaceam. & sit cucurbita cœca illa in qua mittis mercurium ad plus per xvij. horas, ad minus per xv.

Alia.

Dixit Abuali Abinc. hæc est solutio mercurij sublimati ad solem. Solem non faciunt sine alexir. Accipe de mercurio iiij. libras, de baurach carmini vnam libram, de aqua lapidis vnam libram, de sale armoniaco soluto li brá semis, de cera rubea viij. vncias, mitte in cucurbita vitrea: cera, & mitte sub fimo, & stet per tres méses, & si vis tingere cum igne, tinge sicut docui: & quando volueris miscere mercurium solutum ad lunam, & vis indu rare, indura cum rebus siccis: & quia non est tibi necesse non dixi tibi.

Alia solutio.

Accipe de mercurio sublimato, & sulphure soluto, & aqua lapidis pōdera ęqualia: stet sub fimo per duos menses.

Alia solutio.

Dixit Abuali Abinc. hęc est solutio mercurij indurati ad opus lunæ ad botum barbatū, sine alexir; Accipe de mercurio indurato xij. lib. salis armoniac. soluti, & aqua lapidis soluti, de vnoquoq; iiij. lib. aqua dulci viij. lib. alcali soluti iiij. lib. mitte in vase vitreo & stet sub fimo per xv. dies, & postea trahe, & muta medicinas, et retro mitte sub fimo per alios quindecim dies, et ita facies donec sit solutū: & si vis indurare mitte de alcali indurato, et armoniaco sublimato pondera æqualia, et bulli per tres dies, & p hác indurationem, & hanc solutionem se habet mercurius induratus ad lunam cum alexir, & solutio mercurij indurati ad solem hæc est.

Alia solutio.

Accipe aquam aluminis rubei, & baurach carmini, de vnoquoq; vnam libram, de mercurio indurato nouem libras: et libręsunt in hac manerie, sicut tu facies in tuo libro in ponderibus, & rogo te per fidem quàm mihi debes, quod facias et exponas omnia nostra pondera, & mitte sub fimo, et stet per tres menses.

De

De ablutione metalli.

Dixit Abuali Abinc. de tribu de cortex alto, Deus det tibi bonum Intimaui solutionẽ mercurij, & omnia quæ in eo oportuit me loqui. Modò reuertar ad metallum. Accipe de metallo octo libras, & funde quater, et diuide eum à stanno, sicut dixi, & fac laminas, & laua in vrina puerorũ & in aqua salsa sicut sufficit, et bulli.

Alia lauatio.

Accipe de metallo x. lib. & aqua aluminis rubei, & aqua aluminis albi, de vnoquoq; v. lib. bulli per v. dies quinquies in die, & de duobus dieb. in duos muta medicinas, & si nõ vis mutare medicinas, magis appone, & ita facies de descensu boti barbati: quia quando descendis, potes mutare sales. Et ille est honoratus, qui honorat animã suã in operib. bonis, & ille est sapiens, qui intelligit verba mea.

Alia lauatio.

Alia bullitio in aqua salsa, & non facias aliud magisterium: sed debes scire quod nullum illorum qui se malleant, debes dimittere in aceto, nec in aqua salsa de quatuor horis in antea: & quando dico bulli per quinque dies, aut per quatuor dies, in hora qua bullit teneas ibi. sed quando incepit refrigerari trahe eam. Satis locuti sumus de lauationibus: modò loquemur de calcibus faciendis.

De calcibus metalli.

Accipe de metallo tres libras, salis nitri, armoniaci, de vnoquoque duas libras. Fac cucurbitam terreã vitreatã in latitudine quinque digitorum, & mitte in ea cuprum præparatum cum salibus, & da ignem per xxij. horas ad plus, ad minus per xviij. & quando trahis dimitte frigerare.

Alia.

Fac de stãno in modũ terraceũ, & fac vt vnº possit ingredi aliũ, & accipe de sulphure sublimato, & de auripigmento sublimato, & fac in modum farinæ puluerizatæ, & sit puluis iste medietas ponderis metalli: & mitte puluerem & terraceum vnum super alium, & cucurbita: cera, & in circuitu imple terraceos de puluere, & da ignem ad plus per vigintiseptem horas, ad minus per vigintiquatuor.

Alia physica.

Accipe de metallo, & de re quæ non est res, quantum opus est mista cum re de non re, & da ignem sicut decet, & erit præparatum. Et postquam diximus de calcibus quod sufficit, modò dicemus de lauatione cum virtute Dei.

Collo-

Collocutio Magistri & Discipuli, & de verbis allegoricis in magisterio.

Disce rem quæ non est res cum causa, & veniet inde causa, quam quęris. Dicit magister discipulo suo: Quære à me in materia philosophi. & ego respondebo tibi. Dicit discipulus: Quid est farina hordei? Dicit magister: farina hordei est plumbum, & quidam dicunt mercurium. Dicit discip. Quid est farina tritici? Dicit magister: Farina tritici est sanguis. Dicit discipulus. Quid est fariua sicali? Dicit magister: vnus est de 4. spiritibus. Compleuimus fratres nostros, & mactauimus patres nostros, & iugulauimus matres nostras, & habebimus magisterium. Dicit discipulus: Quę sunt verba ista? Dicit magister: Fratres sunt salsedines & humiditates: patres nostri sunt elementa: matres nostræ sunt corpora: compleuimus verba philosophi in hoc loco.

De lauationibus.

Dixit Abuali Abinc. modò dicam de lauationibus sicut debeo. & non intermiscebo alia verba: pro eo quòd non sit tibi graue. Accipe de metallo x. libras, & salis armoniaci soluti, & salis nitri, & vrinę puerorum, de vnoquoq; v. libras: bulli per quinque dies semel in die, & muta medicinas in quinto die,

& mitte sub fimo, & stet ibi per mensem.

Alia.

Accipe de metallo puluerizato duodecim libras, armoniaco soluto, octo libras, aqua salsa duodecim lib. bulli per tres dies, ter in die, & muta medicinas, & mitte sub fimo, et stet per quindecim dies: & trahe, & laua cum aqua salsa, frigida primùm, & postea cum dulci frigida: & scias, quia sua induratio, & sua inceratio est sicut de cupro, nec maius nec minus: tamen induratio istius est plus leuis de induratione cupri: ideò dicam tibi vnum modum indurandi, qui sit leuis.

De induratione calcis metalli.

Accipe de cupro puluerizato & lauato octo libras, & tantum est mihi in hoc si dicam cuprum aut metallum: quia metallum redigetur in cuprum, & de sale armoniaco soluto, et alcali albificato, de vnoquoq; 3. libras auripigmenti, sulphuris de vnoquoque lib. semis: mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per quinque dies muta medicinas, et non mittes armoniacum, & non mittas sub fimo, & stet per quindecim dies, & erit induratum.

De inceratione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam diximus indurationem, modò dicemus inceramentum. facit se per Geometrica in hunc modum,

modum: hîc dimisimus superflua pertinentia ad Geometrica.

De sublimatione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam dixi inceramentum, modò dicam sublimationem, & de inceratione non intellexisti per Geometriá, nisi quid est: quia opus suæ incerationis est sicut de cupro, nec magis nec minus: & modò dicam tibi sublimationem per Geometriam xj. & xj. & xj. & xj. sunt 44. medietas est viginti duo multiplica xxij. in quadraginta quatuor, & sunt d cccc. & xlviij. appone xxij. et sunt in minus decem: & postquam scis sublimationem per Geometrica, modò dicam opus eius. Accipe de cupro viginti libras, & sublima sicut est necesse cum quatuor spiritibus, & potes proijcere vnum super quadraginta, et vnum super millia millium: hîc intellige verba philosophorum. et postquam finit sublimatio, modò dicam tibi solutionem.

De solutione.

Solutio eius est sicut solutio cupri, nec magis nec minus: et ideo non est opus vt faciamus moram, et postquam finit sublimatio, explicit capitulum decimum septimum: deo gratias.

De ferro, et eius natura.
Cap. XVIII.

IN nomine Domini : Incipit capitulum xviij. & loquar ibi de ferro, & est graue opus. Dixit Abuali Abinc. Ferrum est multum coctum de sulphure non bono, & de auro viuo non bono : & qui operatur non est de filijs philosophorum, & non sapit de materia eorum, sed ideo vt magisterium sit completum, dicamus in hoc libro. Dicemus in eis sicut in alijs fecimus vsq; modò secundum quòd pertinet ad nostrum librum. Primùm quod facere debemus, est quòd faciamus ferrum currens: & postea si hoc fecerimus, habebimus magnũ magisterium: quia postquam fundemus, faciemus quod facimus de alijs rebus, & ars vt fundamus eũ, est cum rebus humidis, & res quæ imprimant naturam de rebus, & res quæ sunt lauantes. Et istæ res sunt sc. sal armon. sal nitrum, & alij sales, et vrina, & acetum, & aqua salium, & aqua aluminum, vnaquæq; istarum, si velint simpliciter aut compositæ facient illud fundere, & modus faciendi est iste.

De fusione ferri.

Accipias ferrum, nec molle, nec durum: & modus probationis est, quòd mittas eum in igne, donec sit rubeum, & postea iacta in aquam, & statim abstrahe, et si sit color eius cardi-

cardinus est bonum, si rugen aut rubeus, non est bonus. Et postquam intellexisti istum modum, modò dicam tibi cur est bonum, aut non bonum: cur se diuidunt corpora propter siccitatem: cur se coniũgunt propter humiditatem. Ergo ferrum humidum: quia cum alio iungitur. Rubeus color ferri, cuius proprietatis est? De igne: & ignis qualis est? siccus. Color niger cuius proprietatis est? de terra. Et terra qualis est? sicca: ergo isti duo colores ferri sunt sicci, & indicus est ęqualis est & bonus: quia diximus color indicus, cur sit bonus, modò dicemus suã pręparationem: est natura quæ vincit naturam, & natura quæ fugit de natura, sicut diximus in principio libri. Ergo accipe de illo ferro 3. lib. & extingue eum in aqua lapidis per xl. vices, aut in aqua salis armon. & postea mitte sub fimo cum tribus libris salis armon. & stet per vnnm mensem, & trahe, & accipe 1. lib. salis nitri, & 1. lib. de baurac, & mediam salis armon. & mitte cum ferro in botum totum puluerizatũ, & mitte super carbonem, & cum barchinis sufflãdo, donec se fundat, & si non se fundat in illa vice muta medicinas, & mitte sub fimo sicut prius, & fac sicut prius.

De præparatione ferri.

Dixit Abuali Abinc. Postquam diximus fusionẽ ferri, modò dicam præparationem

eius si vis operari: non ideo, quia aliquod proficuum sit, si bene non sit præparatum. Accipe de ferro, & funde eum IX. vices, & fac de eo laminas sicut de cupro, & bulli in aceto, et in aqua salsa per 3. dies, ter in die, et tege cum panno lineo, sicut in alijs diximus, & habeas vnam lauationem.

Alia lauatio.

Accipe de ferro 8. lib. & aqua aluminis rubei 12. lib. bulli per 4. dies, quater in die, & mitte sub fimo, et stet ibi per tres horas, et quando trahis, tege cum panno, sicut superius diximus, et si præparas res tuas in terra, serua eas, donec præpares in cœlo, hoc est dicere: si opereris eas cũ rebus compositis de grossa materia, serua eas donec opereris cum re de subtili materia, et aufer immunditiam corporum antequam opereris, & ita facies de salibus et spiritibus: & si intelligis magisteria philosophorum, intellige hæc omnia.

Expositio Parabolica.

Dixit Abuali Abincine: Omnis homo qui occidit puerum suum, et grauiter percutit eum, fecit sicut stultus: hoc est dicere: quia fortiter vult exiccare humiditatem mercurij. & postquam diximus de lauatione, modò dicam de calce.

De

De calce ferri.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de ferro abluto tres lib. & fac in modum de caschis ouorum, vt pofsit vnà ftare fuper aliam. Accipe de fulphure et auripigmento, de vnoquoq; vnam librâm, & pulueriza, et quod remanet mitte in cucurbita, et imple caffas illa de puluere, et mitte in circuitu cucurbitæ, et da ignem per viginti duas horas, ad minus per xx.

Calx philofophi magna.

Calx philofophi magna: mitte res, qûibus opus habes, cum quo habes opus, & fac quod opus habes: et veniet tibi quod opus habes. & poftquam dixi tibi de calce facienda, modò dicam tibi de lauatione.

De lauatione ferri.

Lauatio eft, ficut in multis locis dixi tibi: quia eft per fubtiliare naturam, et non per ingroffare: ideo, quia ferrum eft de groffa materia. et oportet eum multum imprimere: et ficut primùm locutus fui de folutione mercurij: et loquar de fublimatione, et de induratione fua, vti feci de ferro: fi tu intelligas quod tibi dixero. Non habeatis fuper vos alas, quòd comedatis veftras caffas & cafas parentum veftrorum. Et quando intellexifti per àlas, quod dixi in mercurio: in-

tellige per domos nostras & parentum nostrorum, quod debes intelligere, quòd accipias de sale armon. soluto iiij. libas, de aqua aluminis albi & rubei, de vnoquoq; vnam libram. Et scias, quòd quando dico in lauatione sal armon. solutum, ipsum intellige: & quando dico in lauatione salis armon. & nō dico solutum, intellige dentes diaboli: & intellige magisterium philosophorum, & accipe de aqua salsa 8. lib. & de calce ferri 4. libras: pisa & misce cum speciebus, & bulli per totidem dies, postea laua in aqua dulci fricando intus manus fortiter, & serua.

Alia lauatio philosophi.

Accipe de sale armon. multiplicatio de vno & quarta infra vnum et quarta: et hoc sal non sit solutum, de baurac armini multiplicatio de tribus quartis ista 4. quintas, et de sale alcali soluti multiplicatio dé vno, et duas tertias infra vnum, et tres octauas, et de calce ferri multiplicatio de tribus & duabus quintis. infra ij. et iiij. septimas, præpara & laua sicut opus est.

De induratione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam diximus de lauatiône, modò dicā de induratione. Induratio est leuis in ferro, in metallo, & in allatone, et est difficilis in plumbo & stanno.

ſtanno. Ideoque eſt mollis eorum natura, quia poſtquam multa eſt ibi humiditas, auſertur cum magna fortitudine ſiccitas: & ideò, quia non habetur in hoc magnum magiſterium, tractabo leuiter. Accipe de calce abluti ferri libr. j., de mercurio ſublimato mediam, de nitro quartam partem libræ, de baurac vnam vnciam: piſa & mitte in vitro, & ſtet ſub fimo per duos menſes, vnuſquiſq; menſis de viginti diebus, & quando non dico tibi quantitatem menſis, intellige de triginta diebus, aliquando de quindecim diebus.

Alia.

Accipe de ferro puluerizato lauato v. libras de nitro, de armonico ſublimato, de vnoq; iij. libras, de aceto, aqua ſalſa, de vnoquoq; iij. libras, mitte in vino, & ſtet ſub fimo per mẽſem, & de decimo in decimũ diẽ muta medicinas: poſt trahe & ſtet ad ſolem per octo dies. Et poſtquam diximus de induratione, modò dicemus de inceratione.

De inceratione.

Inceramentum eſt de bonis medicinis veri operis, & de ſubtilitatibus. Qui errat errat in magiſterio: & dixerunt ſapientes non flixes in inceratione, & de induratione ſit quomodo vult: & poſtquam in rebus leuibus homo non debet remiſſus eſſe in

fortibus, quæ sunt de forti natura, sicut ferrum: ideo debes accipere de armoniaco soluto octo libras, et de puluere ferri lauato, indurato vj. libras: proijce ibi, & stet sub fimo per mensem.

Alia.

Accipe de ferro, de armoniaco soluto: fac sicut debes, et erit ablutum, & misce ibi aquam lapidis, quantum vnum pondus de alijs medicinis, & stet sicut aliæ. Dixit Abuali Abincine: Postquam dixi incerationes, modò dicam sublimationes. Sublimatio esse debet sicut in alijs corporibus cum quatuor spiritibus, & ego non mitto mercurium in hac sublimatione, nec in alijs.

De sublimatione ferri.

Accipe de ferro quinque libras, de auripigmento, de sulphure, de vnoquoque duas libras, de armoniaco, de alcali, de vnoquoque tres libras: pisa, misce, mitte in alutello, & da ignem ad plus per tres dies, ad minus per duos.

Alia sublimatio Physica.

Sublimatio Philosophorum: ausculta & disce: & accipe res quæ sunt necessariæ in magisterio cum vna libra ferri, & libram semis decimo, et sublima sicut opus est.

De

De solutione.

Dixit Abuali Abin. Postquam diximus de sublimatione, modò dicemus de solutione. Accipe de ferro vnam libram, de armoniaco soluto, de vrina puerorum, de vnoque libras duas, salis armoniaci, alcali soluti, de vnoquoque libram semis, salis gemmæ vnam libram: pisa & misce cum ferro, et mitte in cucurbita ferri, et sit cucurbita in aqua calida, et bulliat ibi tres bullitiones: et trahe, et mitte sub fimo: et stet per octodecim dies, et muta medicinas de quinto in quintũ diem: & trahe, et laua cum aqua salsa, et dabis donec sit pulchrum, sicut debet esse.

Alius modus.

Fac tres sicut debes, et trahe res sicut debes, mitte in solutione rem quæ humectat, & quæ diuidat, et quæ lauet, & cum illis debes facere omnes lauationes. Et postquam dixi de humectando ferro: & fundendo, & lauando, & calefaciendo, et lauando, et indurando, et incerando, & sublimando, et soluendo finit capitulum, postquam opera ferri finiunt. & finit capitulum decimumoctauum: & deo gratias.

De argento, & sua natura, & suis operibus.
Caput XIX.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xix. loquar de argento: & loquar suos modos, & vnde sit, & qualiter præparatur ad solem, & ad lunam, & ad sponsalitium, & in vnoquoq; loquar rationem philosophi. Primùm dicam quòd natura argēti est frigida & humida, & est in differentia de xxix. differentijs, & vnaquęque fit per rationem, & iam dixi tibi in capitulo cupri, quomodo efficitur de cupro luna absque alexir, & adhuc explanabo tibi quomodo fit cum alexir: & in hoc capitulo dicam tibi, quomodo descendit per botum barbatum: quia nondum dixi tibi plenè. Et est alius modus argenti, & ille modus est subtilis, & ille est naturalis, secundum quem colligunt & operantur omnes gentes. Et adhuc dicam tibi valorem nostræ lunæ super illam in suo loco, in illo loco, vbi dicam, quòd sol noster magis valet omnibus alijs, & in hoc: quia multa est dilatatio, dicam parum in loco suo.

De Geometria in lapide.

Debes scire: quia maneries cum quibus mensurant in Geometria, sunt quinq;, scil. digitus, & algerab, & canna, & albeu, & algazeb. Digitus est duo ossa digiti, algerab

est

est sex pilli iuncti infra tres : Canna est xiiij. digiti : algazeb est mons, qui habet duodecim portas, vnaquæq; porta habet M. & D. L. cannas, vnaquæq; canna de quatuordecim digitis : ergo in illo monte vnaquæque porta habet xx. m. & m. & dcc. digitos, & vnusquisque digitus habet octodecim pillos iunctos: ergo sunt in isto mõte de pillis iunctis cc. m. millia renumerati quatuor vices, & d. m. renumerati iij. vices, & xxx. milliaria & xxv.

De botis barbatis.

Postquam scis modos vnam mensuram in Geometria, dicam tibi cum istis modis in qua quantitate debes facere botum barbatum, & intellige fili quod dico tibi. In totis magisterijs botũ barbatum est verbum Græcum: barba apud illos est foramen, & botus barbatus vult dicere pro perforatus. Et est alius modus secũdum quem dicunt botum barbatum. Botum: quia faciunt botum, barbatum: quia descendit per foramina ad modum barbæ. Et boti sunt duo, vnum quod est superius, & habet foramina : aliud inferius, & non habet foramina. Et inferior debet esse maior quàm superior, et superior debet esse in circulo duodecim digitos, de prę dictis digitis, & minor sit de tribus digitis, & istos digitos non intelligas sicut in cal-

ce facienda:quia in hoc loco intrant per longitudinem, & illuc per grossitudinem: & debent esse foramina vt possint transire per ea vj. & infra tres pillos.

De salibus numerus.

Postquam dixi tibi modum de botis, modò dicam tibi numerum de salibus, quos ibi mittes. Enumera vnum, duo, tria, quatuor, & ita vsq; ad viginti quatuor, & si est per ad lunam, mitte duodecim de sale armoniaco, & octo de sale nitro, & sex de sale alcali: & quatuor de sale gemma, & iij. de sale communi, & duo de alumine albo, & ſ. baurac. Et si fit ad solem, mitte viginti quatuor de sale armoniaco, & sedecim de sale nitro, & duodecim de sale alcali, & octo de sale gemma, & sex de sale communi, & quatuor de alumine rubeo, & duo de baurac, & vnũ de vitreolo.

De quatuor modis faciendi botos.

Postquam dixi tibi de ponderibus, siue numeris, dicam tibi modum faciendi. Secundum philosophum fit quatuor modis.

Primus modus est quòd accipias sales cũ ponderibus supradictis, & facias eos, pasta cum clara oui & aceto, & facias ad modum boti superioris foraminis perforati, & permittas desiccari ad solem, & sol ingrediatur fenestras per parietem grossum duorum pal morum,

morum, vt se siccet paulatim, & non se scindat, & quando videris quòd bene se tenebit, scias quòd est siccus, et serua.

Secundus modus.

Accipe sales, et solue eos, & mitte in botum solutos, et mitte in illa fusione quando volunt descendere.

Tertius modus.

Tertius modus est melior modus, qui nunquam inueniri possit, et est ille modus, quem nos facimus modò. Accipe septem sales, et fac inde aquam, et pasta terrã magisterij cum aqua illa absque pilis, et absque alia re. & fac idem superiorem botum, & omnes alij boti inferiores debent fieri de luto magisterij cum pillis. Et botus qui est inferius eodem modo si vis fieri debet: facies botum superiorem de terra & septem salibus, sicut dixi tibi, & facies in foramine. Postea accipies septem sales, et teres: & facies pastam cum vrina puerorum distillata, & facies in medium cauum: et mittes ibi corpus quod volueris: & cooperies cum paruo carbone, & mittes corpus in boto de terra, quem fecisti cum septem salibus solutis, superlinito de prædicta pasta, & illum botum cooperies cum magno carbone, et mittes super alium botum.

Quartus modus.

Quartus modus: Accipe sales, & fac inde aquam, & incorpora cum alijs salibus. illud corpus quoduis miscere cum eo, & iste modus est nullius valoris, & tu operare cum tertio modo. & alij volunt, quòd pondera salium sint in alio modo: quia dicunt septem sunt sales, & de illo est fortis nimis: mittunt septem pondera, & descendunt de medio ad medium vsque veniunt ad tres & dimidium: sed vices quas reiterēt ad descendendum per botum barbatum, sunt ab xj. vsque ad viginti quatuor, & qui videt ista nostra pōdera, dicit quòd vnaquaq; vice quando descendit, oportet mutari in eo sales, & est bonum consiliū, quòd fortitudo eorum consumitur in cōbustione. Sed alij dicunt, quòd non oportet mutari, nisi 4. vices, semel in tribus vicibus, & semel in duabus: sed quantitas mercurij, & quantitas calcis cupri ad lunam, & quantitas mercurij & plumbi ad solem, & quantitas salium ad vnumquodque istorum est ista. sed debes scire, quòd mercurius, qui intrat ad solem, debet esse rubeus: Quātitas mercurij & cupri debet esse in hunc modum: de mercurio ℥. vncias, de cupro vnam libram, de salibus 2. libr. et ℥. vncias et semis. Ferrum tamen debet haberi in hoc magisterio secundum philosophos vnum super 24. & vnum super l. & istud

istud xxiiij. & istud l. debet esse de corpore minori non de maiori. Et adhuc dicam modum pręparandi fermentum in suo loco. Fermentum debet esse in modum quem dixi, & quantitas mercurij, & plumbi ad solem est de mercurio v. vnc. de plumbo xxv. vnc. de salibus iiij. lib. & ij. vnc.

Alius modus.

Alius modus argenti: Accipe de calce cupri vnam libram, de mercurio iij. vnc. de fermento vnciam mediam, de corpore minori xl & viij. vncias, de salibus v. lib. fac descẽdere per xvij. vices.

Alius modus.

Alius modus de corpore minori vj. lib. de mercurio vnam libram & semis, de salibus x. libras & semis, de fermento vnam vnciam, & duas partes vnciæ. Misce, & descende per botum barbatum vij. vices, & debes habere de vij. salibus in parte, & facias semper de magisterio sicut philosophi iubent: & ego dixi tibi in hoc libro.

Alius.

Alius modus ad lunam, & vadit secundum pondera quæ vidit philosophus de salibus. Accipe de mercurio septem vncias, de fermento vnam vnciam & octauam, de cupro duas libras & quatuor vncias, de septem salibus septem libras, & fac currere per nouem vices, & vnaquaque vice non dimittas eum

bullire, nisi tantum quòd se fundat, & ita facies fundendo, & descendendo, et mutando sales, et vide quòd non dimittas multũ fundi: et postquã diximus de cupro, loquemur de calce facienda.

De notitia argenti.

In nomine domini, dixit Abuali Abincin, Melior luna est illa, quæ sit de nostro argento, sed ad fermentum non debes, nisi scias cum quo lapide operatum est, & operaberis cum illo lapide. Etiam dixi tibi signa, cũ quibus cognoscas lapidem in prædictis capitulis. Sed adhuc dicam tibi, vt magis intelligas. Si vis scire argentum si sit naturale, an de magisterio, mitte in ignem, & si nigrescat, scias quod non est de magisterio.

Alia tentatio.

Accipe de argento, & solue: si cito soluatur, scias quòd est de magisterio, & si nõ, scias quòd est naturale.

Alia.

Accipe argentum, & funde eum: si faciat rugitũm, scias quòd est de magisterio, & si non, non.

Alia.

Si vis scire cum quo lapide est operatum, & si descendat per botum barbatum, & non per alium: Accipe de igne magisterij, & mitte pondus vnius arentij super vnam vnciam: & mittes ibi dum ferueat: & si non muta

uer

berit colorem, ſcias quòd non fuit operatũ cum illo lapide, vnde fuit ignis, quem tu ibi miſiſti: & ſi ſe mutauerit ad citrinitatẽ, ſcias quòd operatus fuit cum illo lapide, cum quo operatus fuiſti ignem: & ſi det ei albedinem, ſcias quòd deſcendit per botum barbatum, & intellige. Et poſtquam videris quòd non eſt operatum de magiſterio, tu potes facere ex eo fermentum, ſi opus habueris. Et ſi non eſt naturale, tu mitte in opere lapidis cum quo illud operatum fuit: ſi deſcendit per botum barbatum, tantum valet quantum naturale.

De ablutione.

Modò incipiemus præparare per fermentum, per argentum corpus ad aurum. Accipe de argento vnam libram, de ſale armonia. de vrina puerorum, de aceto, de vnoquoque vnam libram: bulli per x. vices & frica, & trahe, & deſicca, & antequam abluas fac inde laminas. & intellige opus noſtrum.

Alia.

Accipe de argento x. lib. de vrina puerorũ diſtillata, & aceto diſtillato de vnoquoq; iij. lib. de aqua ſalſa quinque libras, de ſale armoniaco ſoluto vnam libram, bullies decies, & vade eum tingendo cum panno lineo: & ſcire debes qđ argentũ nõ debet bullire, niſi in metallo, aut in vitro, in vaſis rotundis: & ſi in alio vaſe feceris, minus valeret.

Alia ablutio.

Accipe de vrina puerorum distillata, de aceto distillato, de vnoquoque iij. lib. de sale gemma, & sale communi, de vnoquoque me diam libram, de argento duas libras: bulli no uies.

Alia.

Accipe de argento xviij. lib. de vrina puerorũ distillata & aqua aluminis, de vnoquoque xv. lib. salis alcali vj. lib. pisa & bulli per xxviij. vices, & trahe, & terge, & nõ festines in opere tuo, & intellige.

Alia.

Accipe aquam, salem, acetum, vrinam, argentum pondera æqualia: bulli quinquies, & serua, & intellige.

Alia.

Accipe aquam, salem, & baurach. Modò di cemus calces.

De calcibus.

Calx vno modo fit ad sponsalitium, ad fer mentum, ad corpus, nisi qđ in calce lunæ ad fermentũ, non debet haberi res rubea, & fermentũ est de albo, & ideo est ad albũ, & calcẽ ad fermentũ nõ cõuenit incerare, neq; sublimare, neq; indurare. Sed fermentũ ad lunã fit de luna. Accipe de argẽto, & fac eo dẽ modo, sicut de prędicto cupro, aut in modũ stanni. Sed adhuc tibi recordabor, vt melius intelligas, fac laminas in grossitudine de quatuor mora-

morabunt,& fint iiij.libræ, & mitte in olla vitreata,& habe de sale armon.sublimato quater,& de sale nitro, de vnoquoq; vnam librã & semis: & mitte inter laminã & laminã pulueri zatã,donec sit olla plena, & cooperi bene ad magis per xxv.horas, ad minus per 18. horas,& dimitte siccari terram magisterij ad solem:& debes scire, quod nullũ aludel nec vllam calcẽ debes dimittere sup ignẽ, donec lutũ magisterij vnde lutatũ est, sit bene siccũ: qa si aliter faceres,minus valeret magisteriũ: & da ignẽ ad magis per iiij. dies & dimidiũ, & ad minus per iij.dies & dimidium.

Alia Calx.

Accipe de argẽto vj.lib.salis armo. & salis nitri,& salis alcali,&salis gẽmę,de vnoquoq; vnã librã.Fac laminas quadratas,&pisa sales, & pasta cũ vrina puerorũ,& muta vnam quãque laminã in pastã, & sit lamina in grossitudine de vij.morabunt,& mitte in ollã vitreatam sicut docui. Et debes scire quòd olla in qua facis calcem,sit in grossitudine iij.morabunt, & q̃ sit in grossitudine vnius morabũt illa magis valet: & mitte laminas pastatas in olla,& da ignẽ:postq̃ cooperta fuerit ad magis per v.dies,ad minus per quatuor dies. Et debes scire,quod quando facis calcẽ de quacunque re sit,non debet cessare ignis, neque per diem,neque per noctem, & si fortè cessaret, nil valeret opus tuum.

Alia.

Accipe de argento xv.lib. de auripigméto sublimato quinquies iij.lib. fac de argento la minas rotundas, & mitte ibi aurũ. pisa,& da ignem ad magis per duos dies & medium,ad minus per vnum diem & dimidium.

Alia calx physica.

Accipe de gergongis bonis iij. vncias, misce cum tribus vncijs de argento, & da ignẽ per vigintiquinque horas, nec magis nec minus.

Alia calx.

Ista est calx bona, calx ad totum opus qui intelligit & scit operari. Accipe de argento lv. libras, & vnaquæq; libra de xxv. vncijs, vnaquæque vncia de xxviij. morabunt, vnusquisq; morabunt de d. & lxxvij. granis ordei, & vnumquodq; granum sine cauda, de baurach, de sale nitro, de sale alcali, de sale gemma sublimato per vij. vices, de vnoquoque multiplicatio de vij. & quarta, & quarta de quarta, & quarta de quarta de media quarta, & vnus, similiter misce: & postquam feceris de argento in modum de talis, cum fex faciẽtibu- facies vnumquodque talum, id est datum de vna vncia & dimidia de duabus vncijs: mitte totum in ollã, & cooperi cum pulueribus. salium ad magis per ix. dies, ad minus per vij. dies: & hoc est magisterium philosophorum, quod multum laudauerunt.

Alia

Alia.

Accipe de argento iij.lib. de sulphure vnã libram & dimidiam: da ignem per duos dies postquam bene miscueris in ollam, & argentum factum in modum morabunt, & in grossitudine iij. morabunt, & non magis.

Alia.

In hac calce finientur omnes calces argenti. Accipe de argento iij. lib. salis communis, salis alcali, de nitro, de sale gemma, salis armon. de vnoquoque ij. lib. Fac de argento in modum cannæ sicut docui te in calce plumbi, & misce in olla cum puluere, & da ignem ad magis per iij. dies & dimidium, ad minus per duos dies & dimidium. Modò dicam tibi de lauatione argenti cum virtute domini.

De ablutione argenti.

In nomine domini, Dixit Abuali Abincine. Hęc est ablutio prima de ablutionibus argenti. Accipe de argento calcinato duas libras, & de sale armoniaco soluto vnam librã, & bulli in aceto cum sale armoniaco per viij. vices: & accipe de vrina puerorum distillata, & sale gemma vnam libram: pisa sal, & de vrina puerorum decem libras, & misce sal gemmæ cum vrina, & bulli per tres dies per viginti vices, & argentum quia satis mundum est, non est necesse vt multum abluas.

Alia.

Accipe de argento calefacto vnam libram, de aqua lapidis duas libras, de sale armonia. vnam libram, de aqua aluminis albi tres lib. de vrina puerorum tantundem: bulli per xx & vnam vicem in vij. diebus: & accipe de sale alcali, & de sale nitro, de vnoquoq; vnam libram, & pisa super marmor, & in corpora cum argento, & fac de eo pastam cum vrina puerorum, & mitte ad solem, & stet ibi per duos dies: postea accipe de aqua putei salsa. c. lib. Et quando dico tibi in hoc libro accipe de aqua salsa non intelligas de aqua marina, sed de puteo salso: & si non inueneris de sulphure soluto, quando dico tibi vt mittas in magisterio. Accipe de aqua calida quæ exit de sulphure, bulli in hac aqua per quinque dies septies in die, & trahe & ablue cum aqua dulci, & operare: & intellige opus philosoforum, quia non errabis in eo. Et quotiens abluis calcem argenti, non debes abluere nisi in vase vitreo, aut in vase metallino, aut in vase terreo vitreato, & si in alio vase feceris, accipiet de salsedine vasis cum salsedine quàm tu ibi mittis.

Alia.

Accipe de argento calcefacto duodecim libras, & de duabus aquis, & de duabus terris, & de duobus aeribus, de vnoquoque in duplum quàm sit corpus, de aceto distillato viginti libras: bulli cum est necesse, & fac sicut dixi tibi multotiens: & quando bullis per vnam vicem in alia vice muta in eo medicinas.

Alia

Accipe de baurach, de sale nitro, de aqua sulphuris, de vnoquoque tres libras, de argẽto vnam libram & semis, & bulli sicut decet per quindecim dies in die quindecim vices. Et quotiens tibi dico in die bullias, intellige quod semper in tertia vice debes mutare medicinas in omnibus calcibus, quas facis: & nisi ita faceres, non haberes præparamentum magisterij. Et quandocunque mutas medicinas in argento debes abluere cum aqua dulci per mittere ad corporis humiditatem. Intellige, & Deus donet tibi intellectum. & nõ debes dimittere vas discoopertum quando bullis, & est corpus intus: quia si faceres, aer noceret ei.

De magisterio philosophorum in elementis.

Intellige magisterium philosophorum, vbi dicunt: Non misceas aerem cum aqua, nec

aquam cum aere:nec aerem cum igne, nec ignē cum aere , nec terram cum aere, nec aerem cum terra:nec terram cum aqua, nec aquam cum terra:nec aquam cum igne,nec ignem cum aqua : nec ignem cum terra, nec terram cum igne. Hæc ſunt verba philoſophorum, & hîc ea intellige. Et niſi eſſet propter dilationem magnam, facerem te intelligere.& non eſt tibi neceſſe: quia ſatis intelligis in libro philoſophorum.Et quando facis de argento naturali calcem , primum debes fundere ſemel vel bis,& debes mittere in botum barbatum,quia magis valebit:& per cōſilium meum mitte vnam vnciam ſuper xij. vncias de cupro,& intellige.

Alia ablutio philoſophi.

Accipe de calce argenti viginti libras , de ſale armoniaco ſoluto xxx.lib. de vrina puerorum,de aceto,de aqua dulci, de vnoquoq; x.libras: bulli per xxv. vices in quinque diebus,& trahe & mitte ad ſolem per duos dies, & iterum bulli cum ipſis medicinis per quinque dies ter in die.

Alia ablutio philoſophi.

Accipe de argento vij.lib.de ſulphure, de auripigmento,de aqua aluminis rubei, de vnoquoque v.lib.de aceto diſtillato, de vrina puerorum diſtillata,de vnoquoq; vij.lib.bulli per vij.dies ſepties in die:& poſtea trahe ad ſolem,& ſtet ibi per v.dies,& laua in die v.vi-

ces

ces ad subtiliandam suam naturam, & muta in eo medicinas,& stet ibi per v. dies, & bulli in die iij. vices, sed semper sit bene coopertum.

De induratione calcis argenti.

Et modò dicam tibi de induratione. Indũ ratio non est necessaria ad fermẽtum, sed est necessaria ad sponsalitium & ad corpus. Et quia omne hoc est ibi necesse, loquar tibi cũ magno verbo. Accipe de argento abluto & calcefacto,& abluto vij.lib.& semis,& de aere lapidis,& de sulphure, & de auripigmẽto, & de baurac, de vnoquoq; iij. lib. misce cum vrina puerorũ, & mitte in vase vitreo,& stet sub fimo per v.dies.

Exemplum de medicina.

Et sicut diximus in libro corporum de medicinis, qui acciperet moreretur q̃ nescit materiam:ita qui nesciret materiã de istis medicinis,qui mitteret in corpus, occideret eũ. Verbi gratia, diximus in libro corporũ, qui vult purgare corpus,accipiat aloẽ,& scamoneam, & turbit, & coloquintida, & agaricũ, & polipodium, de vnoquoq; vnam vnciã, & pisent & pastent cum aqua prędictorũ,& dẽt ad bibendum ad pondus de quarteron de vncia. Et nos non dicimus istam receptionem nisi Medicis, qui sunt philosophici, qui sciunt omnes maneries, & omnes materias, & totas naturas, & homini insipienti non

dicimus hoc, qui veniat & inueniat hanc receptionem, & det hominibus quibus nō est danda. Occidit eos qui nescit naturam medicinæ, nec materiam hominis. Et ita de oleo quod vocatur garonton. Nos non dicimus quotiēs vngat oculū dolentē de frigiditate, quia omnis philosophus qui legit hunc librum Galeni, scit quantus locus est quē conueniat vngere cum illo oleo: quia si amplius vngeret, ex nimio calore olei noceret. Et locus qui debet vngi est ab illo loco in media fronte, qui dicitur Lamazarac, vsque ad pulsum oculorum: & si amplius, nec minus vngeret, noceret ei ex nimio calore olei: & ita est de ista induratione, & quod multis alijs speciebus, de isto libro Animæ: quia qui nescit operari, occideret corpus propter fortitudinem & calorem quæ sunt in eis, & intellige materiam philosophorum.

Alia induratio.

In nomine domini: Dixit Abincine. Accipe de luna vigintiquinque libras, de sulphure, de auripigmento, de sale nitro, de baurac, de sale gemma, de sale alcali, de sale armoniaco, de vnoquoque tres libras & semis: pisa, & misce super marmor, & mitte in vitro, & stet ad solem per vigintiquinque dies, & trahes in die duodecim vices, & stet ibi per mediam horam, & post ipsam horam pisa, & cambia

medi-

medicinas: ita facies donec transacti sunt viginti quinque dies, & intellige. Si non intelligis materiam philosophorum, non poteris operari: quia materia eorum est multum prima: & ideo debes scire, quia quantam indurationem tu facis de argento, debet esse in vase vitreo duplicato.

Alia induratio philosophi.

Induratio philosophorum: Accipe multiplicationem quatuor iuxta quatuor, & sunt argentum, sulphur, auripigmentum, sal nitrum, sal gemma, sal alcali, acetum, de vnoquoque pondera æqualia, de igne, de aere, quintam partem ponderis. Accipe & mitte ad solem per quindecim dies, & trahe in die quindecim vices, sicut superius dictum est.

Alia induratio.

Accipe de argento vnam libram, de sale nitro, de sale armoniaco, de sale alcali, de baurach, de alumine albo, de vnoquoque mediã libram: pisa & mitte super marmor, & misce, & pone in vitro, & mitte ad solem per viginti dies, & in istis diebus non mittas noctes: & modò finierunt Indurationes.

De Inceramento.

Modò incipiam inceramentum: Inceramentum est res quæ trahit de siccitate ad humiditatem. Et hoc facit propter fortitudinẽ

medicinarum. Et dicā tibi cur hoc facit, si tū intelligas: & quia nō habeo cognitionem in lib. Philosophi, nō vellē tibi dicere: Sed quia volo vt discas de philosophia, ideo scias, vt verū est, quod non est in seculo liber melior isto. Et quod tibi dicā ꝑderit tibi in hoc lib. & in hoc libro & in totis medicinis. Primum quod tibi dicam volo quòd mihi dicas, acetum cuius naturæ est?

Quærit filius de natura aceti.

Dixit Abuzalemi patri suo: Pater, dic mihi postquam locutus es de philosophia, Dic mihi, cuius naturę est acetum? Dixit Abuali: Acetum est de natura frigida & sicca. Et dixit Abuzalemi: Quomodo potest hoc fieri, quia vinum de quo fit est calidum & humidum?

Solutio Patris philosophicè.

Dixit Abuali: ideo habes necesse rationē philosophicè. Vnus est, duo sunt, iij. & iiij, & vnus duo iij. iiij. Non est in seculo quod non sit compositum de quatuor rebus, de calore, de siccitate, de frigiditate, & humiditate: & vnumquodq; istorū est in quatuor: calor est in siccitate & calore, & humiditate, & frigiditate. Frigidū est in humiditate & siccitate & calore. Siccū est in siccitate & humiditate in calore & frigiditate. humidū est in humiditate, in calore, frigiditate & siccitate. Et intellige rationē philosophi. Et scias quod vnumquodq; istorū se mutat ꝑpter aliud, & ita oēs

4. Et

4. Et q̃a se mutāt ita, in vno est calor tantum quantū habere potest, & euenit ei alius calor ꝑpter fortitudinē, est frigidū in quantū pōt: & ita fit de frigido calidum, & de calido frigidū: et de sicco humidū & de humido siccum. Sicut est vinū, quia est calidū & humidū, venit calor & facit illud frigidū, & si vis temperare vinū quod non faciat acetū, sint duę partes aquæ & tertia pars musti: & si vis quod fiat acetum non mittas ibi aquam. Verbi gratia in speciebus.

Exemplum.

Accipe lapidē qui est de frigida: & fortiorem quem inuenire poteris, & da ignem, & fiet calidus & sicccus. Si accipias piper, & cremes, inuenies ex eo cinerem frigidū & siccū. Et si quis contradicat, & dicat, tu dicis quia res quæ est calida & sicca, fiet humida & frigida, & quæ est frigida et humida, fiet calida & sicca. Et modo dixisti in lapide q̃ est frigidus et siccus, quòd fit calidus et siccus: et dixisti in pipere quod est calidū & siccū, quod fit frigidum & siccū. Ergo siccitas nō se mutat, sed calor et humiditas se mutant secundum qđ dixisti, debebas redigere humidum siccum & siccum humidum. Respondebimus & dicemus: Contradicis quod nullus debet contradicere, & dicis verbum quod nullus debet contradicere. Et dicis verbum quod nullus philosophorum debet dicere.

Quia ignis qui est siccus, quando recedit à calore, potest se iungere cum siccitate: & quando sunt duo sicca non potest recedere à siccitate, qā nō est in eo humiditas, & ideo remanet siccitas quæ est in eo. Et si intelligis ea quæ transierunt de libro nostro, bene debes hoc intelligere. Et sicut vides quod intrat sol in Sagittario, ille est calidus, & signum est calidum, & tempus propter hoc fit frigidum: ita est de rebus istis istius libri. Quia res quæ siccant propter suum calorem, ipsæmet reuertuntur in humiditatem, quando frigidæ reuertuntur, quia siccitas conuenit calori, & humiditas frigiditati, & omnis philosophus intelligit verbum istud. & quod dicimus de sole, accipe spiritualiter, & non sicut vides. Et nisi esset propter nimiam dilationem, dicerem super hoc verbum amplum: sed explanabo tibi in libro de puritatibus sensus, si Deo placuerit.

De inceramento.

Accipe de argento viginti libras, de sale armoniaco soluto viginti libras, de vrina puerorum viginti libras: misce & mitte in vase vitreo, & mitte sub fimo, et stet ibi per trigintaquinque dies, & trahe et muta medicinas de quinque in quinque diebus.

Aliud inceramentum philosophi.

Inceramentum philosophi, accipe de argento

gento tres libras & semis, mitte sub fimo, & quod mittis non sit calidum, nec frigidum, sed tepidum: & ita facies de omnibus quæ mittis ad incerandum: & si aliter feceris, nihil valeret magisterium: & stet sub fimo xvij diebus nocte & die: & quod diximus primũ nõ debet impermanere nisi tantũ in diebus quibus fiunt inceramenta.

De sublimatione argenti.

In nomine domini: Dixit Abuali Abincine. Modò loquar de sublimatione argẽti. Accipe de argento decem libras, de sulphure, de sale armoniaco, de auripigmento, de argento viuo, de vnoquoque tres libras & semis: distempera cum vrina puerorum, & misce in aludel, & sublima per noctem & diem, & da ignem per quinque dies, vnaquæque dies de duabus horis, vnaqueq; hora de duo decim in die naturali, & intellige istud sublimamentum.

Alia sublimatio.

Accipe de argento quinque libras, sale armoniaco sublimato, & de auripigmento sub limato, de vnoquoque tres libras, de sulphure, de argento viuo, de baurach, de vnoquoque vnam libram: pisa & mitte in aludel, & da ignem per quinq; dies. Et quando vis trahere inde, quod non remaneat ibi de calore.

Alia ſublimatio philoſophi.

Sublimatio philoſophi: Accipe duos aeres, et duos ignes, et argentum, pōdera æqualia: da ignem ſicut ōportet.

Alia ſublimatio.

Accipe de argento vnam libram, de ſale armoniaco vnam libram, de auripigmento vnam libram et ſemis, miſce in aludel, et da ignem per duos dies et dimidium. Hic finiūt ſublimationes.

Incipiunt ſolutiones.

In nomine domini: Accipe de auro viuo vnam libram & ſemis, de ſulphure, de auripigmento, de baurach, de ſale nitro, de ſale armoniaco, de vnoquoque vnam libram, de vrina puerorum diſtillata, de aceto diſtillato, de vnoquoque duas libras & ſemis: mitte & miſce in vaſe de metallo, & ſepeli ſub fimo, et ſtet ibi per xviij. dies.

Alia ſolutio.

Accipe ſal armoniac. & baurach, & aquam aluminis rubei et albi, de vnoquoque duas libras, de argento quinque libras, de aceto, de vrina puerorum, de vnoquoque octo libras: miſce & mitte ſub fimo, & maneat ibi per vigintiquatuor dies, & agitabis eum de quarto in quartum diem.

Alia.

Alia.

Accipe de aceto decem libras salis armoniaci, salis nitri, baurach, de vnoquoque quatuor libras, pisa & mitte sub fimo, & stet ibi per octodecim dies. Finiunt solutiones, & finit capitulum xix.

De auro & eius ablutione.

Cap. XX.

IN nomine Domini. Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo dicam de præparatione auri, & suas partitiones, & suas præparationes. Primum dicam tibi quòd de sole non est per facere corpus minimum, ideo nõ est necesse vt nos tractemus de eo, nisi tantum ad abluendum: & quia non potest operari nisi tantum per ad fermentum, primò loquar de fermento. Non est aliud nisi hoc quod reducas causam de illa natura, de qua est ad naturam fermenti. Et fermentum potest facere de auro magisterij, aut de auro naturali. Inter illa est iudex bonus ignis, quia iudicium ignis non mutatur, sed operatur in sole naturali sicut debet, & in artificiali sicut debet. Et diximus sua signa in alio loco, inde accipiant ea quæ necesse habuerint: sed modò qui vult facere puluerem aut lauamentum de auro, faciat in hunc modum.

De ablutione.

Accipe de auro duas libras, de aceto distillato, de vrina distillata, de aqua aluminis albi, de vnoquoque duas libras & semis, fac laminas de auro, & bulliat per viginti dies bis in die, & quandocunque fiat bullitio terge eum sicut ignis argentum.

Alia philosophi.

Accipe de auro vigintiquinque libras, de aceto, de sale armoniaco, de vnoquoq; quindecim libras: bulli quindecim vices in tribus diebus.

Alia.

Accipe de auro quatuor libras, salis alcali, salis nitri, de vnoquoque duas vncias, de aceto, de aqua salsa, de vrina distillata, de vnoquoque quatuor vncias: bulli per tres dies, in die ter, in vase de metallo vel de vitro, & antequam abluas, fundas eum bis vel ter vt sit magis mundum.

Alia.

Accipe de auro quinque libras, de salibus quinque libras, de aquis similiter: bulli sicut necesse. Incipio calces auri cum virtute Dei.

De calcibus auri.

In nomine domini. Accipe de auro quinque libras, & fac partes ad modum digiti, & accipe de sulphure duas libras, & pisa & mitte in ollam magisteriorum de calcibus, & da ignem per duos dies & dimidium.

Calx

Calx vera ad solem,

Accipe de auro tres libras, & fac in modũ oui mediani, et accipe de auripigmento sublimato, & sulphure, & sale nitro, de vnoquoque vnam libram. de baurach libram semis: pisa & mitte in ollam rotundã, & da ignem ad magis per tres dies, ad minus per duos dies.

Alia.

Accipe de auro quinque libras, salis nitri, salis armoniaci sublimati, & baurach cómunis, de vnoquoque duas libras, fac de auro laminas & pisa sales, & mitte in vase, & da ignem ad magis per quinque dies, ad minus per tres dies.

Alia.

Hęc calx nõ conuenit huic magisterio. Accipe de plumbo iij. libras, & misce cum duodecim libris de auro, postquã fuerit fusum, & frange & pulueriza, & intellige, & debet ibi permanere per vnam horam & dimidiam.

Alia.

Dixit Abuali Abincine: hęc calx finit, & finiunt hic omnes calces auri. Accipe de auro septem libras, de baurach communi, sale nitro, sulphure, de vnoquoque tres libras: pisa & misce, & da ignem ad magis per vij. dies, ad minus per duos dies. Finiunt calces, & finit capitulum xx. & nihil de re mansit ad loquendum de capitulo xx. nisi lauationes.

Prima ablutio.

Accipe de ſale nitri, ſale armoniaco ſoluto, aqua aluminis albi & rubei, pondera æqualia, de auro medium pondus, de vrina puerorum, de aceto, de vnoquoque duo pōdera: miſce & bulli in vaſe vitreo per xij. dies quater in die, & cambia in eo medicinas de tertio in tertium diem, & intellige.

Alia.

Accipe de calce auri vnum pondus, aqua aluminis albi, aqua ſulphuris, de auripigmento ſoluto, de vnoquoque pondus & tertiam, aquæ ſalſæ duo pondera & dimidium: bulli per decem dies, in die decies: & intellige magiſteria philoſophorum, & ſcias quòd quando aliquid bullis ſuper ignem, non debes auferre dum eſt calidum: ſed debes dimittere frigerare paulatim, quia niſi faceres, peioraretur ablutio, & ita facies de omnibus quæ abluis. Et quando aliquid abluis, debes piſare prius omnes ſales, & debes prius bullire cum vrina, aut cum aceto, aut cum aqua ſalſa, & dum bullit mitte ibi corpus: ita de auro ſicut de alijs corporibus, & ſi ſint ſoluti ſales, prius debent miſceri, et bulliri, & poſtea debes mittere corpus.

Alia ablutio.

Accipe de calce auri vndecim libras, ſalis gemmæ, ſalis armoniaci tres libras, de baurach, de ſulphure, de vnoquoque vnam librá & ſemis, de vrina puerorum decem libras, ſalis armoniaci ſoluti abſque prædicto vj. lib. miſce & bulli per xij. dies, in die quinque vices in vaſe de metallo.

Alia ablutio Phyſica.

Omnes aquæ, & omnia olea, & vnam terram pondera æqualia: aurum ad pondus de omnibus ponderibus duas vices. Intellige ſicut debes bullire. Finit ablutio, & finit Capitulum vigeſimum, & omnia corpornm opera: & omnes homines ſicut nos diximus, poſſunt diſcere opus iſtud, ſed tu nemini dimittas legere librum tuum: poſtquam eſt finitus laudetur Deus.

De diſtillatione urinæ. Cap. XXI.

IN nomine Domini: Incipit capitulum vigeſimumprimum: loquar de diſtillatione vrinæ, quia magis neceſſaria eſt omnibus alijs. Et ſunt quidam philoſophorum, qui dixerũt quòd vrina erat lapis, & appoſuerũt ei nomen taſraſim teſizin, & non poteſt eſſe: ideo loquemur qualiter debet diſtillari vrina.

Fac cucurbitas in modum de cucurbitis aquæ rosæ, nec maiores nec minores, & fac furnum in hunc modum, in longitudine viginti palmorum, & in latitudine trium palmorum, & facies orellam in altitudine vnius palmi & medij, vsque ad duos palmos, & mitte in eis, & implebis de vrina puerorum, & pueri sint de ætate decem annorum, & in illa hora quando accipis vrinam, debes sepelire sub fimo ad minus quinque diebus, & da ignem donec tota se distillet.

Alia.

Sunt quidam qui distillant vrinam sicut aquam rosaceam, cum aqua & sine aqua.

Alia.

Accipe vrinam & distilla, & mitte in cucurbitis, & cucurbitas in foraminibus, & da ignem ad cucurbitas, & hoc apud me non est bonum. Debes scire quod prima vrina quæ se distillat, est per ad incorporandos sales, & per pastare botos & similia, & per lauare lauatione tertia, & alia quæ postea se distillat est bona per lauare lauationes primas: sed quando distillas, serua primam in partem, & in aliam similiter in partē.

Explicit capitulum
xxj. laudetur
Deus.

De sale armoniaco.
Cap. XXII.

IN nomine domini, dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo xxij. loquar de sale armoniaco, & de suis manieribus. Dixi tibi in prædicto libro, salem armoniacum meliorē omnibus alijs. Sed debes scire quod debes magis habere de eo sale, quàm de omnibus alijs, quia magis intrat in magisterium omnibus alijs salibus propter subtilitatem suæ naturę, quæ est lauans, & facit misceri alias res, & trahit de rebus illas res, quæ sunt in eis per fortitudinem, & nulla res est magis necessaria in magisterio, quàm vrina, & postea sal armo. Et modò loquar de eius solutione.

De eius solutione.

Accipe de sale armoniaco vnam libram, & accipe de butellis porci, vel vaccæ, vel hominis, & fac bullire aquam, & pulueriza salem, & imple de eo butellum, & quando feruet aqua, proijce eum ibi, & laua prius butellum exterius & interius cum aqua butello existente humido, & bulliat ad magis per quatuor horas, ad minus per duas horas, & sunt qui non feruent nisi tantùm per vnam horā.

Alia.

Accipe de sale armoniaco tres libras, de aqua, & bulli donec cognoscas quòd aqua minuat, & serua in vase vitreo.

Alia.

Accipe de sale armoniac.l.libras, pulueriza, & mitte in ollam vitreatam, & mitte ad solem per xl.dies, & proijce decem lib.de aqua, & misce, & mitte in vase vitreo, & sepeli sub fimo per xxv. dies. Explicit capitulum xxij. Incipit capitulum xxiij.

De sublimatione salis armoniaci.

Cap. XXIII.

DIxit Abuali Abincine. In hoc capitulo loquar de sublimatione salis armonia. Sal armoniacus est vnus de quatuor spiritibus, & sublimat se sicut mercurius: & ideo vocant eum spiritum, quia ita ascendit sicut spiritus. Et dixi tibi multotiens quòd non debes mittere in calcem, si non est sublimatus, & in hunc modum se sublimat.

Alia physica.

Accipe de bono sale armoniaco tres libras, mitte in cucurbita, aut in aludel, postquam feceris eum pulverem, & pastatum cum vrina puerorum, & da ignem bis ad magis per duos dies, ad minus per vnum diem, donec cognoscas quòd sublimatum est, & ad magis sublimabis bis sex vices, & pulverizabis, & detemperabis cum vrina puerorum vel cum aceto, & sublimabis ad minus bis vel ter.

Alia.

Alia.

Accipe de sale armoniaco vnam libram & semis, & fac pastam & mitte in aludel, aut in cucurbita, & sublima sicut est necesse. Explicit capitulum xxiij.

De mercurio & eius operibus.
Cap. XXIIII.

IN nomine domini, Dixit Abuali Abincine. In hoc capit. vigesimoquarto loquar de mercurio, & loquar amplum verbum. Multi dicunt quòd Mercurius est petra, quia vident: tinctus sine alexir facit solem, quod singulariter operatur sine adiunctione, & sine alexir facit lunam, tinctus sine alexir facit solem: Ideo dico sua bona opera quæ eueniunt inde quando est sublimatus, & quando se sublimat illuminat corpus, lauat, tingit, imprimit illud, facit album per ad album, facit rubeum ad rubeum, facit lucem. Manutene ipsum cum suis bonis operibus, & accipe pondus duarum librarum, & misce cum vigintiquatuor libras, de cupro calefacto & abluto, vnaquæque istarum librarum sit de quatuor vncijs. Vnaquæque duarum librarum quòd sit de duodecim vncijs, & misce de argento calcefacto & abluto vnam libram. Sufficiunt tres vnciæ fermenti, vt ponantur super libras ij. minoris corporis, & cũ mercurio super xxiiij. lib. maioris corporis,

& veniet inde bona luna, si faciat sicut est necesse, ita tamen quod sit mercurius sublimatus per xx. vices, & si figunt in rubeum, facere possunt ab eo solem ad prædictũ pondus, cũm pluribus: ideo dicam modum sublimandi & abluendi.

Ablutio prima.

Accipe de mercurio 3. lib. & laua in modũ quẽ tibi dicam, & mitte in aludel, & sublima eum. Et modus ablutionis est quod accipias de mercurio 4. lib. & bulli si est per ad album cum aqua aluminis albi, & sale communi, & vrina distillata, de vnoquoq; iij. lib. p v. dies, in die quinquies: & accipe de sale armo. cum sale alcali, de vnoquoque ij. libras, & de aqua salsa vij. libras, & bulli per septem dies in die septies: & si est per ad solem, accipe de aqua aluminis rubei, & de baurach, de vnoquoq; ij. libras, de aceto distillato quatuor lib. bulli per vij. dies cum quatuor libris de mercurio septies in die, cum vase ferreo non stannato: & in capite vij. dierum accipe de auripigmento soluto, & de aqua sulphuris, & de sale armoniaco soluto, de vnoquoq; vnam libram & semis, de sale cõmuni, de sale alcali, de vnoquoque vnam libram. Misce cum mercurio, & bulli per tres dies in die quinquies: & post quam ablueris laua eum cum aqua dulci si sit ad solem vel ad lunam, & pôst mittas in aludel

del,& ſublima. Et non dicam tibi alios modos abluendi, quia iſte eſt de melioribus: & quia habes neceſſe magis lauare, dicã de ſublimatione,& iſtud capitulum eſt ſublimationis.

Alia ſublimatio.

Accipe de mercurio abluto ſeptem vncias, ſi eſt ad lunam, mortifica eum in tribus vncijs de ſale nitro cum vrina puerorum cõterendo ſuper marmor, & mitte in aludello: & iam dixi tibi modum aludelli quomodo debes facere,& cooperire, & quomodo debes cuſtodire vt non egrediatur,& da ignem per xxiiij. horas,& ſublimabit ſe.

Alia ſublimatio ad ſolem.

Accipe de mercurio quindecim vncias, mortifica cum alumine rubeo vel vitreolo, de quocunque vis vij. vncias cum aceto diſtillato,& mitte in aludello & ſublima.

Alia ſiue ad ſolem, ſiue ad lunam.

Accipe de mercurio tres libras, & mitte in aludello de magiſterio ita facto vt inde non poſsit egredi, & bene lutato ſicut docui te,& da ignem donec cognoſcas quòd bene eſt ſublimatus. Explicit capitulum vigeſimumquartum.

De induratione Mercurij.
Cap. XXV.

IN nomine domini dixit Abuali Abincine. In hoc capitulo loquar de Induratiõe mercurij. Mercuriũ indurat ille qui nescit sublimare, & quando habet illum induratum videtur ei magnã rem mirabilem fecisse, & hęc res non est magna apud philosophos, sed est nimis subtilis & sine magna vtilitate, & ille se indurat per corruptionem quàm recipit ab alio, & qui incorporat eum quando vult indurare cum alia re ferè nihil facit, & nos quando induramus illum, non mittimus ibi de rebus illis, quas alij ibi mittunt: quia sunt quidam qui mittunt ibi de puluere gallarum & de virgis alchizaram, & de granis mirti: quia putant quòd propter siccitatem suam valeant ibi, & hoc est melancholiæ, & infirmitas capitis: sed ratio quomodo debet fieri est hæc, quòd assetur primum: & qui assaret eum quando vult sublimare magis valeret, sed induratio non potest fieri nisi prius assetur.

Assatio.

Hîc illuminando oculos tuos dico, quòd accipias de mercurio duas libras, & mitte in olla ferrea, & cooperias cum terra magisterij, & mittas in igne communi, & stet ibi per duos

duos dies & vnam noctem.

Alia aſſatio.

Accipe de terra, & fac de ea vas & vitreatum, & fac eum rotundum in medio camini, & fac coopertorium eius vt bene coniungat, & mitte de mercurio in arbitrio tuo, & de aqua lapidis quartam partem mercurij, & lutabis extrà cum luto magiſterij, & mitte in furno, & ſtet ibi donec aſſetur ad magis per iij. dies, ad minus per duos dies.

Alia.

Accipe de mercurio quinque libras, & fac ollam ferream ſubtilem multum, ſicut eſt auris catti. & calefac eam, & mitte in eam mercurium, & cooperi bene, & mitte eam in furno, & ſtet per diem & dimidium, & ita debes eum indurare: Fac ollam rotundam ferri in modum oui, & fac orellam amplam ad modum digiti, & fac coopertorium, & in eo fac tria foramina, & mittes ibi in arbitrio tuo, & mitte ibi quintam vel quartam partem aquæ lapidis. poſtea accipe de plumbo alcofoli, & de alio plumbo, & de ſtanno, & funde, & quando erit ſolutum mitte ollam, vbi eſt mercurius ſuperius, & ſtet ibi per ſeptemdecim horas.

Alia induratio.

Accipe ollam ferream in modum oui totá clausam, & fac in ea foramen vnum, & mitte in ea mercurium, & fac bullire cum plumbis sicut prædixi per vigintiquatuor horas. Et vide qđ modus superior est ad modũ medij oui, & iste est ad modum vnius oui. & debes scire, quòd nõ debes mittere mercuriũ in ollam, donec olla bene rubefacta sit ad ignem. Et hoc est qđ dicit philosophus: mitte mercurium in ollam ferream, rubeam, & vult dicere de ferro calefacto.

Alia.

Accipe de mercurio, & mitte in cassa oui postquam assaueris, & mitte cassam illam in ollam de ferro, & mitte illam ollam super plumbos sicut superius diximus. Et scias quòd illa cassa in qua mittis mercurium, debet esse perforata; & mitte acum vnam intus, & agita paulatim quod inferius est album & rubicundum, vt egrediatur illud, & imple de mercurio & claude foramen cum terra magisterij sicut dictum est. aut accipe farinam triticeam, & cum aqua distempera & frica inter manus, & postea cum panno lineo de ea linito cooperi foramen.

Alia.

Alia.

Fac foueam in cinere, & mitte ibi mercurium, & cooperi cum cinere bene, & in circuitu de longe duos digitos, fode: & accipe de plumbo alcali, & solue, & proijce super cinerem vbi est mercurius, & fac ita quater aut septies, & inuenies durum: & hic est melior modus qui posit esse, quanuis mercurius induratus non sit nobis multum necessarius in hoc magisterio: quia magis valet ille qui est sublimatus duodecies. & quia bonum est magisterium: ideo diximus, & nisi esset propter dilationem, magis loquerer in eo: & quia in multis locis locuti sumus de induratione mercurij: ideo finit hic capitulum vigesimum quintum de induratione mercurij.

De auripigmento, & eius sublimatione.
Capit. XXVI.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxvj. loquar de sublimatione auripigmenti, & iam dixi tibi de solutione eius. Iam scis naturam auripigmenti, & melioramentum eius. Accipe de auripigmento duas libras, & vide quòd sit citrinum & lucens, & pisa super marmor bene, donec puluerizetur, et pasta eum cum aceto distillato: mitte in alutel, sicut docui te, qualiter debet fieri alutel, & caput aluteli in

bes ſublima quemlibet de tribus ſpiritibus non debet eſſe concauum ſuperius, nec debet habere foramen aliquod: in alutello mercurij debet eſſe illud foramen, & ſunt alij 3. ſpiritus præter mercurium, ſal armoniacum & auripigmentum, et ſulphur. Dabis ignem per 2. dies, donec cognoſcas, quia ſit ſublimatum.

Alia ſublimatio.

Accipe de auripigmento v. lib. & miſce ibi de alumine rubeo 1. lib. piſa totum ſuper marmor, & paſta eum cum aceto, & mitte in alutello, & ſit caput alutelli factum cauum ad modum duarum fabarum, & da ignem per 3. dies, et vnam noctem, & hoc quod ſe ſublimabit inde illud dicunt auripigmentum rubeũ: et quando vis trahere illud prius refrigerare dimitte, & cum alia ſublimatione quam dixerimus, finient ſublimationes omnes, & girgonzas, & auripigmentum rubeum eſt ignis: & ſic intellige in omnibus locis.

Incipit Tertia ſublimatio auripigmenti Philoſophica.

Accipe de auripigmento x. lib. & de aqua maris x. lib. & piſa tantum ſuper marmor donec tota aqua ſit incorporata cum auripigmento: & accipe de oleo ouorum 2. lib. & quartam, & de alumine albo 1. lib. piſa totum ſuper marmor cum prædicto auripigmento,

gmento, & mitte in alutello, & vide quòd alutel vbi mittis bene sit vitreatum: & accipe oculum hominis, & oculum canis, & oculum sine oculo de oculo, & misce istos 3. cum auripigmento, & da ignem per xxv. horas, vnaquęque hora de duab. horis et quarta. Explicit capitulum xxvj. & deo gratias.

De sublimatione sulphuris.

Cap. XXVII.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abinc. Incipit capitulum xxvij. & loquar de sublimatione sulphuris. Dixi tibi quòd non accipias de sulphure aranici, nec de sulphure camonato, & de sulphure citrino. Illud sulphur est quod dicunt magistri, quod non est sulphur. Accipe de eo 3. lib. de vrina puerorum distillatę 2. lib. pisa, et mitte in alutello, et da ignem per xij. horas, vnaquæq; hora de tribus horis de xxiiij. in die.

Alia sublimatio.

Accipe de sulfure 4. lib. pisa & misce cū aceto distillato in alutello, & da ignē per vnum diē & dimidium. Et vide quòd quando sublimas auripigmentū sine sulfure, quòd alutel sit bene coopertū, & bene lutatū cū luto magisterij: & quando trahis, quòd sit bene frigidū, et in capite alutelli vbi sublimatur sulphur est magnum magisterium, & debet esse ad modum digitorum qui sunt retorti de intus, & sint de talib. incarpiē de xv. vsq; ad xij.

Alia ſublimatio.

Accipe de ſulphure viuo vnam lib. miſce cum aceto. & ſublima per xxvij. horas de horis magiſterij, quæ ſunt duæ & dimidia in hora, de vigintiquatuor in die ſecundum philoſophos.

Alia ſublimatio.

Accipe de ſulphure quatuor libras, paſta cum aqua lapidis: poſtquam pulueriza ueris mitte in alutello, & da ignem per xviij. horas de horis magiſterij.

Explicit capitulum XXVII.

De ſale alcali, & eius albatione,
Cap. XXVIII.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxviij. loquar de albatione ſalis alcali, & de diuiſione per ſuas differētias. Sal alcali eſt herba quæ vocatur Albellui, & extrahunt ſuccum ab ea, & implent foueas, & induratur, & efficitur lapis perforatus niger, & vocatur Soſa, tantùm quòd cooperiatur, & dimittunt ad ſolem v. dies poſtea accipe filtrū in longitudinē duorum palmorum, in latitudinem triū digitorum, & mitte vnum caput illius vbi eſt aqua ſalſa, & aliud caput in cazola vitreata, & quod clarum decurrit dimitte in cazola, & mitte in furno, & dimitte ibi per diē & noctem,

noctem, & inuenies duram & albam, vt sal: & illa est quam dicunt album salem, & si fortè non indurescit per diem & noctem, tantùm dimittunt intus, donec induratur.

Alia dealbatio.

Accipe quã dicunt Sosam 4. libras, & fac puluerem, & mitte in aqua dulci, & per medium de salsa decem libras, proijce ibi puluerem: & misce, & bulli in die vnam vicem, & ita fiat per 3. dies: & in capite trium dierum aquam, quę fuerit clara, mitte in cazola, & stet in furno, sicut diximus.

Alia

Accipe de puluere salis, & proijce ibi de aqua dulci tantum, quòd cooperiatur, & misce bene, & postea illam quę fuerit clara, mitte in cazola, & stet in furno, nec per duos dies, nec per vnum.

Alia.

Sed puluis in aqua per duos dies, & postea cola per pannum spissum, & quod egredietur, vide: mitte in cazola, & stet in furno, & si vis soluere, solue sicut soluuntur alij sales, de quibus postea tractabimus.

Explicit capitulum XXVIII.

De Salibus. Cap. XXIX.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxix. loquar de solutione salium, & de trahenda aqua ab eis. Sales sunt in multis modis, & diuidunt se in multas differẽtias: sed maneries suæ sunt septem. Et sunt sal nitri, sal gemma, sal de aqua, vitreolum, baurac, alumen album, alumen rubeum, & sal alcali non est de huiusmodi manerie: quia est de herba. Sal armoniacus non computatur inter sales, & diximus de solutione & sublimatione eius. Diximus de albatione salis alcali: nunc dicemus de solutione eius. Maneries eius sunt duæ: vna quæ efficitur de herba multum bona, vel sasonata, & quæ non est sasonata, non intret in magisterio, & si vis agnoscere vide lapidem, si sit perforatus de parte in partem est bonus, & qui non est perforatus, non est bonus: quia terra quæ est ibi, claudit foramina. Quando dealbatus erit sal alcali meliori modo, accipe de eo duas libras, & mediam libram de aqua eius, quæ remansit, & libram vnam de aqua dulci, mitte in cazola, & pone in clibano, & cùm inceperit bullire, erit solutum.

Aliæ

Alia solutio

Accipe de sale indurato vnam libram & semis, et proijce ibi tantundem de aqua salsa: et mitte in vase vitreo, et stet sub fimo per octo dies, et vide quòd sal quod albificas & induras vel soluis, sit collectum in extremitate mensis Iulij, & quidam colligunt in Maio, vel in Martio: quia nunc vident magnam humiditatem in eo, sed non est bonum: quia non est sacionalis.

De Baurac.

Modò dicam tibi de solutione baurac. Baurac est in tribus modis: vnum multum rubeum, & dicitur baurac canimi, & alia maneries est minus rubea, et dicitur baurac acerabam, et alia maneries est baurac, quod trahit ad albedinem, & vocatur baurac espini. Et putant gentes, quòd sit sal nitrum, et non est: quia sal nitrum est ponderosum, et baurac leue.

De sale nitro.

Sal nitrum efficitur de vitro, in hunc modum: quando coqunt vitrum, et mittunt in clibano, exit inde fumus, et sublimatur in parietibus vnum super alium, et illud est sal nitri: et est alia materies salis nitri & naturalis, sed magis valet quæ efficitur de vitro ad magisterium, sed maneries suæ

ſolutionis eſt, quòd accipias de ſale nitro, & fac puluerem: & accipe de aqua dulci in duplum, & mitte ſubtus fimum, & ſtet per xv. dies.

De ſale communi.

Solutio ſalis communis eſt leuis, & non eſt neceſſe dicere ſolutionem: quia fit de aqua, & ita de ſale gẽma, ſed qui vult ſoluere, mittat in duplum de ſale quàm de aqua, & bulliat.

De baurac, & eius melioramento.

Solutionem baurac, & melioramentum eius non diximus, & modò dicemus: & baurac melius eſt quando eſt multum rubeum, et eſt multum leue, et ſua ſolutio eſt, quòd mittunt eum ſolùm in vitro, & mittunt ſub fimo, et ſtat ibi per menſem.

De vitreolo.

Vitreolum nec alumen album, nec rubeum non ſoluuntur: ſed accipere ſuam aquam eſt facile hoc modo: accipe de vitreolo vnam libram, de aqua dulci decem lib. & coquunt vſque minuantur inde duæ partes: poſtea iaciunt vitreolum eſpili in aqua illa, & bulliunt ibi ter, & colant: illa eſt aqua vitreoli.

De aqua aluminis albi.

Aqua aluminis albi eſt in hunc modum: Accipe de alumine albo quatuor libras, de aqua dulci octo libras, piſa, & miſce, & bulli per

per quatuor dies, quater in die: & illa est aqua aluminis albi.

De tribus modis aluminum.

Non dixi tibi in hoc libro alumen quid est, nec de quo fit, nec maneries in quibus fit. Alumen est in tribus modis. Album, Rubeum, Citrinum. Citrinum non intrat in magisterium, dimittimus: quia quod non est nobis necesse in hoc libro dimittimus. Alumen album fit iuxta mare in parte dextra seculi, & dicitur alumen iameni, & diuiditur duobus modis: vnum est in modum pulueris, alius est in modū lapidis: & quod est in modum lapidis si tetigerit eum aqua fundit se, et exiit ex eo aqua sicut de sulphure: quia aqua quæ fit de sulphure est calida, & quæ fit de alumine similiter est calida. Si accipias alumen istud cum sua aqua, similiter vocatur aqua aluminis, & alumen rubeum est in alia parte, & vocatur almahagra, & facit se vbi inuenitur petra sanguinea, & dicitur alumen magrane: & accipiunt suam aquam, sicut accipiunt aquam aluminis albi.

Explicit capitulum XXIX.
Deo gratias.

De corporibus albificandis.
Cap. XXX.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxx. loquar de albificandis corporibus. Albificatio corporum non est aliud, nisi quòd 6. quæ pulverizantur albificare. & sunt quædam quæ sunt alba, vt luna, & stannum, & non oportet dealbare: & modum albificandi cuprum, iam in multis locis, diximus, & modus de albificando sole non est nobis necessarius: nolumus de bono minus bonum, sed tamen si opus est, docebo quomodo potest dealbari.

Prima dealbatio

Accipe de sole, & fac calcē sicut diximus superius, & laua cum salibus, & calx sit cum salibus: et si lauationes cum re rubea fierent rubeæ: et si fieret calx cum re rubea, similiter fieret rubea: & si vis facere calcem leuem, accipe solem, et fac laminas, et mitte in ollā, et accipe de plumbo: & funde, & plumbo superpone ollam vbi sunt laminæ, & poterit fieri calx.

De sole albificato.

Accipe de sole vnam libram, de terra lapidis, & de aqua eius, de vnaquaq; quartam partem libræ, & fit lapis, lapis naturalis. Accipe de sale soluto et sublimato vnam libram,

bram, et cum calce quam habes totum misce, & imbibe de vrina puerorum distillata, et fiat pasta, et mitte in vase vitreo, et stet sub fimo xviij. diebus, et erit alba vt luna. Et medicinæ ad quas valet hic puluis, sunt hæc: ad lapides præparandos de non bonis facere bonos, & si facias vnum pondus huius solis, qui est quasi luna super perlas facit illas rubeas: et si mittas drachmam vnam cum vncia ad fermentum lunæ, valebit ibi quantum tres vncię de luna: et si des secundum physica calculosis, frangit lapidem in ipsa die: & si des mulieri prægnanti de masculo facit eam mulierem. hæc sunt medicinæ experimentatæ de hoc puluere solis dealbato. Nunc loquamur de Saturno dealbando.

De albificatione plumbi.

Plumbum dealbatur sicut cuprum: & dicam tibi modum. Accipe de plumbo duas libras, de sale armoniaco & soluto. & iterum sublimato libram & semis, de sale nitro libram semis: fac calcem sicut debet fieri, laua per xiiij. dies ter in die.

Albificatio Physica.

Albificatio ferri est difficilis illi qui non intelligit. Accipe de ferro vnam lib. de terra cœli, de terra terræ, de terra maris, de vnaquaq; 1. libram: fac calcem sicut debes, & ac-

cipe de aqua cœli, de aqua terrę, de aqua maris, & laua cum istis tribus aquis: & sicut suprà diximus in capitulo ferri: Accipe de igne cœli, de igne terræ, de igne maris, de vnoquoq; quartam partem libræ, & mitte in vase vitreo sub fimo per xv. dies, & erit album vt nix.

Alia.

Albificatio metalli dealbatio Physica, vnge cum sanguine porci ter in die, & erit album vt nix.

Quæstio filij: Responsio patris.

Dixit Abuzalemi: Hæc sunt de quibus nescio rationem. Dixit Abuali: non dicam tibi omnes rationes, donec legas libros philosophorum, et meos libros: & ideo nolo tibi reuelare megisteria, & postquam albificauimus.

Explicit capitulum XXX. *Deo gratias.*

Quomodo fiat argentum viuum de plumbo. *Cap.* XXXI.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxxj. loquar de ipsa præparatione plumbi alcofolis. Plumbū alcofolis præparatur in multis modis, sed ego dicam suos modos. De plumbo alcofolis faciunt mercurium in hoc modo: Accipe de plumbo alcofolis nigri & ponderosi

septem

septem lib. pisa, & fac puluerem, & passa per pannum bene spissum. & proijce ibi de aqua dulci xxj. lib. et misce in vase vitreo cum alcofoli, & stet sub fimo per 28. dies: postea accipe de eodem plumbo quinque libras: & proijce plumbum primùm super marmor: & pisa, & solue aliud plumbum, & proijce super aliud plumbum vncia ad vnciam, donec tantum iacias: & tu miscendo et agitando, postea accipe illud cum libra vna salis armoniaci soluti: & mitte in fimo cum eadem aqua per 28. dies: postea trahe, & plumbum quod ibi inuenies factum durum, funde: & postea mitte super marmor, miscendo cum alio plumbo, et ita facies, donec fit argentum viuum. hic est vnus modus argenti-viui: & modò dicam tibi alium modum.

De plumbo alcali.

Accipe de plumbo alcali: & solue, et postea mitte sub fimo, et stet ibi per xxx. dies, & de decem in decem diebus mitte vnam libram salis armoniaci soluti, & quacunque hora miseris sal, fundas plumbum, et de xv. in xv. diebus proijcias ibi vnam libram de aqua lapidis, & fit plumbum octo lib. postea accipe marmor, & desuper mitte de plũbo alcali vnam libram, et de sale armoniaco soluto vnam libram, et de aqua lapidis vnam libram, et misce super marmor miscen-

do & proijciendo libram & libram,& ita facies donec totum plumbum ibi proijcias,& duo homines agitent fortiter: postea accipies illud plumbum quod habes fusum, & mittes in vase vitreo, et pones sub fimo, & dimittes, donec totum sit solutum: et si non inuenias plumbum alcali, & vis præparare plumbum alcofolis per facere corpus in loco plumbi alcali, potes facere hoc modo: accipe de plumbo alcofolis decem libras, pisa bene, & de sale nitro duas libras, & de sale armoniaco libram & semis, & de accingar libram et semis: pisa, et misce, et da ignem fortem cum barchinis, donec sit fusum.

Explicit capitulum XXXI.

De cognoscendo cupro. *Cap.* XXXII.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo xxxij. dicam tibi quomodo eligunt corpora bona de non bonis. Primum dicam tibi de eligendo cupro. Accipe cuprum quando vis temperare: & fundas, et postquam fusum fuerit, vide colorem eius: si sit nimis rubeum, non est bonum, si habeat colorem citrinum bonum est: quia rubeum ostendit quod multum est coctum.

Aliud

Aliud signum.

Fac de eo laminas, et pone super incudine,& percute cũ martellis:si audieris,quòd sonauerit acutè,scias quòd crudum est,si audieris quòd faciat sonum,sicut qui sonat rotundo ore,scias quod est coctum nimis:si videris quòd sonet gracili sono,scias quòd bonum est, et coctum sicut decet. hîc dimisimus multa superflua de Geometria.

Electio plumbi.

Sicut diximus de electione cupri: ita dicemus electionem plumbi. Vide plumbum non sit fullosum,nec nigrũ: & quando scindis,quòd appareat album,& sit bene ponderosum,et hoc est signum quod bonum est.& quando percutis eum cum martello super incudinem, sonat sonũ bonum & acutum: et quãdo vis signare eum cum vngula,quòd appareat ibi signum alcali.

Electio stanni.

Debet esse stannum quod trahat ad albedinem, mixtum cum croceo colore: & non sit quod strideat, & cùm percuties, quòd se elonget,& sonet sonitu durante. hîc dimisimus electionem de allatone, de metallo,de ferro.

Electio argenti.

Argentũ est leue ad cognoscẽdũ cognoscẽ-

tibus, & graue non cognoscentibus: quia fit argentum de minera, & de opere cum alexir, et sine alexir: & melius omnibus istis est quod fit de opere per botum sine alexir: & cognitio sua est quod apparet albior omnibus alijs, & leuius fundit se omnib. alijs, & naturam philosophi plusquam aliam naturam vel lunam illud diligit. hæc est cognitio illius quæ fit de magisterio sine alexir, et cognitio illius lunæ, q̃ fit cũ alexir: hoc est, q̃a non est tá alba sicut prima, & tardius se fundit: & si turpis est, citô abluitur: & quando fundis, magis feruet quàm prima, & apparet deforis nigra.

De signo naturalis argenti.

Signum naturalis argenti, quando percutis eum cum malleo super incudinẽ, facit sonum extraneum, non sicut cuprum, nec sicut alia corpora: & quando funditur, exit inde stercus mixtum cum terra: & si habes necesse per ad fermentum calcinabis, vt suprà: & si est per ad magisterium sine alexir, mitte de illo quod est cum alexir: & si non inuenias de vtroq;, mitte de naturali.

Electio auri.

Electio auri secundũ electiones lunæ. Cũ facis magisteriũ, & vis mittere fermentũ: & si fermentũ est de magisterio, cognoscas cũ quo lapide fuit operatũ magisteriũ, & cũ illo lapide operaberis magisteriũ: & nõ misceas

lapidem

lapidem ferméti cum alio magisterio. & iam dixi tibi signa vnius cuiusque lapidis in alio loco. Explicit capitulum trigesimumsecundum. Incipit capitulum xxxiij. & ibi complebitur dictio vj. cum virtute Dei.

De colore salis armoniaci.
Cap. XXXIII.

IN nomine domini dixit Abuali Abincine. In hoc capitulo loquar de electione spirituum: & quia in quantitate eius est magis necessarium sal armoniac. loquar de sale armoniac. Quot sint eius maneries, & quæ est melior, dixi tibi in capitulo salis armoniaci: & dicam tibi quod nullum alium salem debes accipere armoniacum, nisi quod album est, de colore lapidis crystalli: quia fumositas fit in balneis sulphureis, vel salsis, & figit se in parietibus, & sublimatur fumus in lapidem, & illud non est bonum ad aliquod opus, & probatio eius est si est de illo vel non: Solue sicut diximus, & si sit de fumo non soluetur, & si non, soluetur: Et dicam tibi aliud signũ, quod illud vile trahit ad nigredinem intus vel foris, & bonum est album.

De probatione Mercurij.

Modò dicã tibi ꝓbationẽ mercurij. Mercurius est valde necessarius in isto ope ad sublimãdũ, ad indurãdũ, & ad albificãdũ, & ad alia opera facienda: & melior est qui fit de me

na,&melior probatio eius est,sicut diximus, de sputo cum cinere.

Electio auripigmenti.

Probatio auripigmenti quod est lucidũ, citrinum & squamosum est bonum:ratio super eum. illud quod est citrinum de natura aeris,est calidum.

Electio sulphuris.

Probatio sulphuris: vide quòd non sit de aramico, & sit de viuo, & quando sublimas non facit magnum sonũ, & est bene croceũ. Ratio soni in Geometria est v.infrà v. & vnũ v.sicut est de cupro: & nisi esset propter dilationem, dicerem in eo magnum verbum: & debet esse ponderosum & bene viuum.

Explicit capitulum xxxiij. & cum illo explicit Dictio sexta.

INCIPIVNT CAPITVLA Dictionis septimæ,quæ sunt quatuor.

In primo capitulo tractat de præparatione sanguinis & diuisione per quatuor elementa. Ostendit ergo quis sanguis, & quando debeat colligi:et hominum quot annorũ, et quod in vasis vitreis,vel vitreatis debeat eruari. Prius inhumabis, postea distillabis

per

per mensem (intellige quindecim dies naturales) pòst agit de furno. Et quod fiat distillatio per cinerem calidum, & quarta pars cucurbitæ remaneat vacua: quod primo distillabitur est aqua, quam non exponas aeri, sed ponas in vase vitreo sub fimo, post distillabitur res crocea mixta cum rubeo, illud est oleum mixtum cum sanguine, id est igne, qđ conseruabis in fimo in vase vitreo, & remanebit in fundo cucurbitę terra sicca & nigra, quæ postea erit dealbanda: post separabis oleum ab igne distillando. Oleum erit croceum: ignis, id est, terra rubea, remanebit in fundo, quem postea præparabis, sicut docet magister, & molas in vitreo lapide, vel super marmor: pòst docet qualiter rubrificetur mercurius cum igne lapidis, & non cesses in durare ignem ad solem, donec fit durum, vt plumbum, vel saltem vt cera. Omnes spiritus conserua in fimo in vase vitreo: post agit de præparatione olei & aquæ, & de pręparatione terræ, quæ inter duas concas debet pręparari, donec fiat alba, vt nix vel camphora.

In capitulo secundo tractat de præparatione ouorum, & diuisione in quatuor elementa. hæc sunt lapis naturalis, sicut sanguis lapis animalis, quia sanguis anima est, pòst docet, quare oua gallinarum sunt ad hoc opus meliora, & ostendit qualiter præparentur & decoquantur, & postea inhumentur. postea

ostendit qualiter diuidantur per quatuor elementa, & dicit quòd lapis ouorum non est multum necessarius huic operi, & tractat de commixtione ouorum & tartarucarum, & agit de præparatione vniuscuiusque elementi ouorum, & scias quòd terra figit.

In capitulo tertio agit de lapide herbali, id est de capillis. Ostendit qui & quales accipiantur, & de quibus hominibus, & cuius ætatis: prius loquitur philosophicè & obscurè: pòst docet qualiter abluantur in vase vitreo vel vitreato: pòst docet qualiter inhumentur: pòst loquitur philosophicè, & de ponderibus philosophicè & obscurè ostendit magisterium quod non videatis: post inhumationem capillorum diuidit capillos per 4. elementa, & tractat de præparatione elementorum: post ostendit qualiter abluatur terra trium lapidum.

In capitulo quarto loquitur de alexiris lunæ, & quædam philosophica interponit de cóuiuio, de caulibus, & alijs, de dalfine, pòst exponit, pòst docet quid debemus intelligere per salem armoniacum. In alexire lunæ significat terram, in alexire solis significat aerem, & agit de dentibus diaboli, id est, de fortitudine seculi, & fortitudo quandoque significatur per salem armoniacum, aqua aquilæ est aqua lapidis.

DI-

DICTIO SEptima.

DE SANGVINE, ET IN quo tempore debeat colligi,& de Quibus personis.

Cap. I.

DIXIT Abuali Abincine:hoc est capitulum primum de hac Dictione.Primum dicā quid est sanguis : Quomodo præparatur, & cur,& in quo se p̄parat, & qualis sanguis est necessari⁹ in magisterio. Sanguis necessarius in magisterio est hominis:&quia hominis anima est melior omnibus , & quia corpus solis &lunæ est omnib. melius, ideo mittimus sanguinē hominis, qui est anima, quia hominis anima est sanguis , & sanguis est anima:&ideo vocatur lapis animalis. Sicut iam diximus,hic est sanguis de quo operatur, sed de quibus hominibus accipiemus dicimus : Nec accipias de phlegmatico, nec de colerico , nec de melancholico , nec de sanguineo, sed tantùm de illo accipias in quo sunt omnes quatuor humores æquales, & nō accipias in tempore tali in quo aliquis humor sit superexcellēs tempora cōuenien-

tia,in quibus debes colligere ſanguinẽ: ſunt hæc. Martius, Aprilis, Maius, September, October. Sunt qui dicunt quòd debes colligere decem dieb. tranſactis de Martio vſque ad decem qui remanent de Aprili, & ſunt quadraginta dies & duo dies qui remanẽt de Aring. vſq; ad octo dies tranſactos Octobris. Verbum verum eſt in aſtronomia: quia quãdo ſol eſt in Ariete, & in Libra, tunc ſunt tempora annorum æqualia. Et facies poſtrema Piſcis eſt talis, qualis facies prima Arietis: & facies poſtrema Arietis eſt talis, qualis facies prima Tauri: non eſt talis in tota ſua quantitate, ſed eſt proxima illi: & ſic de cæteris. Facies poſtrema eſt talis, ſicut prima facies illius ſigni, quod eſt iuxta aliud, & tardat ſol in curſu ſuo triginta dies in vnoquoque ſigno: & hoc propter adiunctionem, & nõ propter veritatem: & vnumquodque ſignum habet tres facies, & poſtrema facies ſigni eſt ſicut prima facies alterius quod eſt iuxta eum, & tardat ſol curſum ſuum in vnaquaque facie decem dies. Dixi ergo quòd medietas faciei poſtremæ eſt v. gradus & v. dies, & tardat ibi ſol curſum ſuum v. dies per adiunctionem, & ita v. gradus quod eſt media facies de prima facie alterius ſigni quod tranſijt, & tardat ſol in illis v. gradibus v. dies, & ſunt decem dies & triginta dies de ſigno, ſunt omnes xl. dies. Ergo ſignum Arietis & facies media de

prima

Prima facie Tauri est æquale totum: & postquám æquale est, illi quadraginta dies quibus tardat sol in eis, sunt æquales: & nõ ideo quia postrema facies Piscis & prima facies Tauri essent æquales, sed propter maiorem æqualitatẽ dicimus, medias facies: & in hoc eodem conueniunt postrema facies Virginis cum Librã, & prima facies Scorpionis cũ Libra. & intellige. Sed cum vis colligere sanguinem exalta astrolabium de hora illa quãdo intrat sol in primo gradu de prima facie Tauri, & de primo gradu de postrema facie Virginis vsque ad postremum gradũ de prima facie Scorpionis, est tempus magis æquale omnibus alijs temporibus.

Quod non accipiatur de ægro, sed de sano æqualiter complexionato.

Postquam scis tempus in quo debes colligere sanguinem, dicam tibi sanguinem necessarium per fidem quam mihi debes. Intellige magisteria philosophorum, quia debes videre & cauere, quòd non accipias sanguinẽ de homine aliquam infirmitatem patiente, nisi de illo qui est sanus, & abstrahit sibi sanguinẽ ad tuendam sanitatem suam. Et si acciperes de homine ægro, & infirmitas esset de frigiditate, aut de caliditate, aut de humiditate, aut de siccitate, non veniret tibi lapis de qualita-

te quam velles. Sed debes accipere de homine bene ſano in totis ſuis membris, & non ſit nec groſſus, nec tenuis, nec albus, nec niger, nec longus, nec paruus, nec citrinus, nec rubeus: ſed ſit æqualis in tota ſua factura, & in totis ſuis coloribus.

De qua ætate debent eſſe.

Poſtquam ſcis qualis debet eſſe homo, de quo colligas: modò dicam tibi ætatem annorum. Scias quòd ſanguis quem colligis non debet eſſe fœmina, & debes colligere in illa hora in qua pueri ſunt, in fortitudine ſanguinis, & debent eſſe trium annorum vſque ad octodecim annos, nec magis nec minus. Et ſi potes habere pueros ſeptem annorum, aut nouẽ, aut tredecim, aut quindecim, optimus eſt, & accipe ſanguinem illorum. Hic eſt modus in quo debes accipere ſanguinem, & ſi videris ſanguinem iſtorum decurrentem bene rubeum, eſt bonus: & ſi nigrum, aut albũ, aut citrinum, non eſt bonus: & ſi congeletur ſtatim aut faciat deſup ſpumã, nõ eſt bonus. Et quantitas acceptionis vniuſcuiuſque pueri eſt de tribus libris vſque ad v. Et poſtquã ſcis quomodo debes accipere, aut in quo tempore, aut in qua ætate, modò dicam tibi in quibus vaſis debes ſeruare.

De

De vasis.

Debes mittere in cucurbita vitrei in fundo lata,& in summo angusta: & quàm citò ibi miseris sepeli in fimo, & si necesse fuerit in vase terreo vitreato,& non in alio,& sit sub fimo per mensem xxx. dierum.

Alia humatio.

Mitte octo libras sanguinis cũ quarta parte libræ, & sepeli sub fimo in vase vitreo per tres menses, vnusquisque mensis quindecim dierum: quia mẽsis naturalis est quindecim dierum, quantum vadit luna ad augmentantum vsque ad medium circulum: quia postquam decrescit fit alius mensis.

Alia.

Accipe sanguinem multum,& mitte in vase vitri,& stet sub fimo per vigintinouẽ dies. postquam scis humationes, modò dicam tibi distillationes.

Distillatio.

Quando abstrahis de fimo debes agitare cum cocleare ferreo, & non cum alio, donec sit solutus, & bene sit mixtus cum aqua clara: quæ apparet superius, & mitte in cucurbita vitri,& fac furnum in hunc modum: in longitudine viginti palmorum, in latitudine trium palmorum, & sit quadratus furnus, & cooperi cum lenis de quatuor digitis

in grossitudine,& facies portas ad mittendũ igné,in anteriori parte, & facies superlenas horas circumquaq; de alijs lenis, in longitudine trium palmorũ, in grossitudine 4. digitorũ: & imple illas de cinere, & ibi mitte cucurbitas in quibus est sanguis, & ita sint plenæ cucurbitæ, vt tres partes sint plenæ, & quarta remaneat vacua,& da ignem.& quod plus distillauerit erit croceum vel album, & postea croceum mixtum cum rubeo, & vnũ quodq; distillatũ seruabis seorsum: ita facies donec in cucurbita nihil remaneat ad distilládum,& pones seorsum rem albam cum videbis distillare, & non exponas aeri per dię vnum,sed mitte in ampullam vitreã in fimo, donec dicamus quid facias.

Alia humatio.

Accipe aquam claram,quã inuenies super sanguine, qui est in fimo:& pone seorsum in ampullá in fimo,& mitte qđ remanet in fundo in cucurbita vitrea,& distilla sicut aquam rosaceam,& vnumquodq; quod distillaueris pone in fimo, sicut superius, & non misceas cum primis distillatis.

Alia

Accipe de sanguine quem posuisti sub fimo xxx.lib.& diuide per 4.cucurbitas, et de aqua quæ est superior accipe medietatem,& pone seorsum,& aliam medietatem misce,sicut dixi tibi in prima distillatione, & distilla secun-

fecundum primã diſtillationem, & mitte ſub fimo, ſicut dixi in prima diſtillatione. Et poſt quam ſcis diſtillationes, dicam tibi quantitates de 4. elementis. Primũ de igne dicemus.

Alia præparatio ignis.

Accipe ampullam illam quam ſeruaſti, mixtam cum rubeo & citrino, & pone in cucurbitis vitreis factis lõgis & ſtrictis, & imple vſque ad medietatem, & pone in aqua vel cinere, & da ignem: & quod primum diſtillaueris rubeum & rubeũ, illud eſt ignis purus, & mũdus, & à philoſophis vocatur oleum: & quod remanebit in fundo eſt ignis ſimplex, trahit ad nigredinem & rubedinem: poſtea ignem qui defluit rubeus & rubeus, iterum diſtilla, ſed partem reſerua: & quod diſtillabitur erit de colore olei latericij, & parũ magis citrinũ, & ſi incẽdas ad ignẽ incẽdetur magis quàm aliud oleum, & illud eſt oleum noſtrum, quod colorat & figit, & quod indurat res humidas, & quod colorat lapides non bonos, & quod redigit mulierem in maſculum, & quod facit dentes concutientes tenere, & ignem qui remanſit in fundo miſcebis cum priori igne, & pones ſuper marmor, & habebis lapidem vitreum cum manu vitrea, erit de colore cœleſti, ne offendat oculos tuos, & habebit orellas duorum digitorum, & mitte ibi totum, & vtrunque ignem mole ad calidum ſolem cum magna fortitudine, & vbi

moles non sit puluis, & quod habes de oleo rubeo, quod diximus oleum rubeum, & est oleum, iterum distilla: & quod remanebit in fundo misce cum igne, quem quotidie moles, & mouebis super vitreum lapidē, & tunc moles in forti sole grandi calore, quando sol est in fine Tauri, vel in principio Leonis, & hoc facies mouēdo per mēsem: post pone in vase vitreo paruo, subtili, & pone sub fimo per quatuor dies: post trahe super lapidem, & mole ad calidum solem, & super vnamquā que libram ignis pone mediam vnciam olei calidi, id est rubei, & ita contere ad maximū solem per alios quindecim dies, & ne dimittas molere ab aurora vsq; ad noctem, & cū in cœperit indurescere ad modū lapidis, serua.

Alia præparatio ignis philosophica.

Hęc est preparatio philosophica, leuis, subtilis. Accipe de igne prædicto, & mitte marmor super cinerem calidū, & da ignem cineri, & mole ignē desuper fortiter per xv. dies, nec magis nec minus: & si vis cum eo figere mercurium per ad solem, fac in hunc modū. Accipe de mercurio decies sublimato 4. vncias, & pisa super marmor cū vna vncia ignis, & pisa p duos dies. Accipe 7. vncias de mercurio sublimato, & mitte cum prædictis quatuor, & cum vncia ignis, & mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per duos menses naturales: postea trahe ad solem, & videbis quod erit

erit pulchri coloris, & ille eſt rubeus mercurius.

Aliud coloramentum mercurij.

Accipe de mercurio nouem vncias, & de igne vnam vnciam & ſemis, miſce, & pone in vaſe vitreo cum vna vncia olei, & videbis cuius coloris fuerit: & ita tinges mercurium.

Alia præparatio ignis.

Accipe ignem quem ſeruaſti, & piſa ſuper marmor imbibēdo de igne ad calidum ſolē: fac ita per quindecim dies, & ſerua, ſed non ſerues donec ſit durum ad magis ſicut plumbum, ad minus ſicut cera.

Præparatio olei.

Et poſtquam ſcis præparamentum ignis, modò dicam tibi præparamentum olei: & quãdo ſeruas ignem, debes ſeruare ſub fimo, & ſic quatuor elementa: de oleo non eſt pręparatio, niſi diſtillatio & inhumatio ſub fimo: & hic eſt noſter ignis, qui tingit cum ſua tinctura: & hoc eſt noſtrum oleum, quod figit.

Præparatio aquæ.

Poſtquam diximus de pręparatione ignis & olei, modò dicemus de præparatione aquæ. Aquam debes mittere in cucurbitis & diſtilla ſicut aqua roſacea, & quod nigredinis apparebit in fundo, miſcebis cum terra, & ſeruabis aquam: quia illa eſt bona aqua: &

postquam diximus de præparatione aquæ, modò dicemus de præparatione terræ.

Præparatio terræ.

In terra est necessarium magnum prępara mentum: Accipe terrã nigram, & pisa super marmor vitreum, donec sit puluis, & imbibe cum aqua, & pisa, & fac pastam, & mitte in vase vitreo, & stet in furno per viij. dies: trahe & iterũ mitte in furno, & ita facies per 4. vices: postea trahe, & pisa super marmor ad solem per viij. dies: & quando est alba vt nix, serua sub fimo sicut docui te de alijs elementis.

Alia præparatio terræ.

Da mihi vnum arentium, ita grande, vt lẽticula de igne, & mitte super x. M. de terra, & erit præparata.

Alia præparatio terræ.

Accipe terram quę est in fundo cucurbitarum, & pulueriza, & mitte sub fimo, & stet ibi per mẽsem, & trahe, & pisa super marmor vitreum, & imbibe cum oleo immiscẽdo aquã, & pisa quotidie per xv. dies. Fac pastam cum aqua sola, & mitte in vitreo vase, & mitte in furno communi per duos dies & noctem, & trahe, & iterum mitte: & debes scire, quod vas vbi mittis terram ad dealbandum, debet esse duæ conchæ, vna super aliam. & erunt alba vt camphora: & quidam lauant terram, & dicam lauationem eius in præparatione aliarum terrarum de lapidibus alijs. Explicit prę para-

paratio quatuor elementorum & ſanguinis cum 1. capitulo ſeptimæ Dictionis: & Deo gratias.

De præparatione ouorum: quia dicunt philoſophi, quod ouum eſt lapis naturalis. Cap. II.

IN nomine domini, dixit Abuali Abincin. In hoc capitulo ſecundo loquar de præparatione ouorum, & diuidam per quatuor elementa: & hic lapis eſt naturalis: quia dicunt philoſophi, quòd tres ſunt lapides, animalis, herbalis & naturalis. Iam diximus de animali, modò dicemus de naturali. Cur oua gallinarum vocantur magis naturalis lapis, quàm omnes alij lapides? ideo, quia non inuenies propinquiorem animæ altiori quàm gallina: & ideo dicemus, quia oua gallinarum ſunt lapis naturalis, & viuunt vnde homo viuit, de pane, de carne, de aqua: & cito in ventre hominis vertuntur in ſanguinem. propter has rationes dixerunt philoſophi, quod oua gallinarum erant lapis naturalis, ſed quidam dicunt, quod tantùm teſta ouorum ſunt neceſſaria operi: & alij dicũt, quòd totum ouum eſt ibi neceſſarium: & alij dicunt, quòd non ſunt ibi neceſſariæ teſtæ. Dico ergo vt ita fiat: accipe oua & aufer ab eis folia, quæ ſunt inter teſtas & ouum, & debes colligere in Martio & Aprili,

& Septembre & Octobre secundum rationẽ quam diximus in capitulo 1. sed de gallinis q̃ habeant tantum vnum annũ accipias, & sint per totum annũ cum gallo, & nõ de alijs: nec de gallinis quę nõ habeant cristã rubeã, & cũ habueris oua hoc modo præpara: Bullias ea in aqua dulci, donec bene sint dura, & postea aufer ab eis testas cum follieulis illis, quæ dicunt bauam oui, & non teneas oua postquã sunt posita p octo dies: & pisa ea bene, & mitte in vase vitreo, & pone sub fimo sicut docui te multotiens: & stent ibi per tres menses naturales, & non mittas testas ouorum in opere, quia sunt superfluitas, & res leuis, & sunt quasi coopertoriũ totius oui, quia natura est sapiens: quia mittit propter semen quod est intus: & totũ aliud qđ est extrà ꝑpter necessitatẽ seminis: sicut fecit pomariũ pomis, cotonariũ cotoneis: & natura pomi & cotonarij nõ fecit carnẽ pomorũ & cotoneorũ ꝑpter necessitatẽ carnis: sed fecit ꝑpter necessitatẽ seminis, vt sit bene coopertũ & custoditũ ab aere, & de alijs rebus: & adhuc quia hoc non suffecit, misit corium desuper quod custodiret carnem: & ideo si non accipiemus nisi tantum albedinem paruam, quæ est super, rubeum, bene faciemus: sed quia non sufficeret, totum aliud accipimus: sed testa oui est superfluitas & custos totius substantiæ oui. & intellige.

De ouis

De ouis accipiendis.

Accipe quadraginta oua: & coque, & tere cum testis: & mitte sub fimo, & stet per quinque menses.

Alia inhumatio.

Accipe de ouis x. m. millium: & bulli in caldario in aqua salsa, & iam dixi tibi terminum accipiẽdi, & de quibus gallinis, et dum calida sunt excoria: & pisa, & misce ibi 1. libram salis armoniaci soluti: & pone sub fimo per tres menses.

Alia de lapide Philosophicè.

Accipe res, & misce cum re, & vnicuique rei iacta 50. oua: & pone sub fimo.

Alia.

Accipe centum oua cruda: & tere, & mitte sub fimo, et stent ibi per 3. menses, postquàm scis modum sepeliendi, & diuisionem per quatuor elementa. Lapis ouorum non est multum necessarius in magisterio, sed dicemus qualiter debet pręparari. formam cucurbitarum tibi dixi in capitulo primo, & similiter de furno.

De distillatione.

Dicam tibi prædicta oua qualiter debeant distillari: trahe oua, & mitte in cucurbi-

ta: & cooperi cucurbitam, & mitte in furno cineris, et antequam mittas in cucurbita, malaxa bene, & da ignem, donec distillent, et quod primùm distillabitur, est aqua, sed nondum pura: postea distillabitur ignis cũ aere mixtus, serua donec diuidas, et quod in fundo inueneris combustum, est terra.

Alia distillatio de ouis & tartuca.

Accipe prędicta oua, & mitte in cucurbitá vitrea: & cooperi cucurbitam, et mitte in aqua sicut facis aquam rosaceam: & distilla, et pone ad os alembici in ora distillationis aliud alembicum, aut aliã cucurbitam, & aliud alembicũ distilletur aqua tartucę, et receptaculum distillationis simul cum aqua ouorum, & si faceres hoc, magnus esses sapiens in hoc magisterio. Accipe de tartucis marinis 3. & de siccis locis 2. & extrahe eas de testis, et facias partes, et ponas sub fimo cũ clouis coctis, et pistacis, et stét per 4. mẽses: et postea trahe, et mitte in vase vitreo, & sit vas in modum cucurbitæ, et mitte cucurbitam in furno cineris: & quando ceperit distillare croceum & rubeum, scias quòd est ignis & aer, et quod in fundo remanet nigrũ, est terra: et postquam diximus distillationem, modò dicemus præparationem quatuor elementorum: et primò dicemus de igne, sicut consuemimus.

De præparatione ignis.

Accipe ignem & aerem mixtos, et mitte in paruis cucurbitis, et distilla: et quod primùm distillabitur, est aer, et quod remanebit in fundo, est ignis: & inuenies in igne illo grana bene rubea, & quæ per se ipsa trahunt ad rubedinem & nigredinem: accipe illa, et mitte in vase vitreo tenui, et pone sub fimo per octo dies: postea trahe: & mitte super marmor vitrea, & calidum solem: bene mole, et caue à puluere: et hoc facies per xv. dies, donec sit durum vt plumbum, vel vt cera, nec magis nec minus, et sepeli sub fimo in vase vitreo: et postquam præparaueris vnumquodq; elementum, statim mitte sub fimo ad condensandum.

Alia præparatio ignis.

Accipe ignẽ mixtum cũ aere, et distilla sicut prædiximus in primo cap. et imbibas cũ aere, et mittas marmor super cinerem calidum, et mitte sub fimo, et serua: et iste ignis est fortis sicut alij ignes: sicut humiditates, & cremat frigiditates, et intellige.

Præparatio aeris.

Et postquam diximus de igne, modò dicemus de aere: Aerem non oportet præparari: quia postquam remotum est ab igne, præparatus est, & serua.

Præparatio aquæ.

Præparatio aquæ fit hoc modo, & quod remanebit in fũdo, misce cum terra: & quod distillabitur serua, quia est aqua, & noster aer figit cum sua tinctura, & nostra aqua bullit cum sua humiditate. & postquam dixi tibi de præparatione aquæ, modò dicam tibi de præparatione terræ.

Præparatio terræ tartucarum & ouorum.

Terra de istis duobus lapidibus qui sunt tartucę & oua, est grauior ad præparandum quàm omnes aliæ terræ, quia grossioris naturæ est omnibus alijs: & ita præparatur. Accipe quod inuenies in fundo cucurbitarum, & pisa super marmor donec pulurizetur: postea pasta cum aqua, et mitte in paruis conchis: et pone in furno communi, et stet ibi per tres dies, et noctem vnam: postea trahe: & pisa, et pasta cum eadem aqua, & pone sub fimo per quindecim dies: et trahe, et pista, et pasta, & pone in furno panis, & stet per duos dies, & duas noctes: & trahe, et inuenies album vt est nix, & non inueniens album, pisa, & mitte in furno, donec sit album.

Alia præparatio.

Accipe quod inuenies in fundo cucurbitarum, et pisa super marmor, donec pulueri-rizetur,

rizetur: & pasta cum oleo lapidis, et mitte in furno communi: postquam cooperueris, donec sit album: ibi permaneat, & fac sicut docui in alijs præparationibus terræ, & terra facit figere calcem: & intellige quod dicunt philosophi. Fige & laua antequam figas, & hoc magisterium est, qui intelligit. Et in hoc quod diximus de præparatione lapidis naturalis, et de diuisione propter 4. elementa, abundat ille qui habet sensum philosophi: & finit capitulum Secundum de dictione Septima.

De lapide herbali.
Cap. III.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo loquar de lapide herbali, & de suis proprietatibus & diuisionibus suis per 4. elementa: & de suis præparationibus. dixit Abuzalemi patri suo: Quid est lapis herbalis? lapis herbalis est lapis philosophorum: & si vis scire magisterium huius lapidis, operare sicut dicam.

De vero lapide.

Accipe quod videt, et quod non videt, et fac quod non videt, et habebis lapidem.

De lapide vero necessario.

Accipe tria cornua, quæ tantum sunt in vnaquaq; bestia: & adiunge, & fac sicut dixi: & habebis lapidem. Pota eos qui sitiunt, & satura eos qui fame pereunt, & vesti nudos: & calcia calciatos, & tu non habēdis famem, & habebis magisterium.

De tempore colligendi.

Postquam scis lapidem, dicam tibi tempus colligēdi, & de quibus debes colligere. Tempus est illud in quo colligis sanguinem & oua, scilicet Martius, Aprilis, September & October: quia in illo tempore sunt humores æquales, & de quibus colligas sunt pueri 6. annorum vsq; ad 15. annorum vsq; ad 30. vt dicit Adimuerat, & non habeant in seipsis humorem maiorem: & capilli qui non sint, nec albi, nec nigri, nec rubei, nec citrini, nec grossi, nec tenues, nec crispi, nec plani, nec de fœmina: sed sint æquales in totis suis proprietatibus.

Ablutio.

Et postquam collegeris, debes lauare illos in aqua salsa, & agita ibi eos, donec sint albi.

Alia ablutio.

Accipe de capillis 30. lib. de vrina puerorum distillata xl. de aqua salsa xx. lib. misce cum

cum pillis,& bulli semel,et laua fortiter per duos dies.

Alia.

Accipe de capillis xv.lib.salis alcali,& salis armoniaci soluti de vnoquoq; lib. x.laua per iij.dies, septies in die,& quandocunq; lauas muta aquam, & vide quòd non ponas capillos nisi in vase vitreo aut vitreato.

De lapide vero.magisterium bonum philosophi.

Alia lauatio Phylosophica.

Laua & serua, & postquam lauaueris,mitte sub fimo in vase vitreo, & non mittas ibi vllam rem humiditatis,nisi solos capillos,& stet sub fimo per iiij.menses.

Alia inhumatio Philosophica.

Accipe de capillis xv. lib.& mitte sub fimo per iij.menses.Postquam scideris in longitudine duorum digitorum,et vide quòd resuscites mortuũ,&mortifices viuum,et mittas digitos tuos in oculos omniũ illorum quos inueneris, & intellige magisterium meum, & has vias teneas quas tibi dicam.

Pondera

Si vis scire pondera scribe j. ij. iij. iiij.v.vj. & sic vsque ad xvj.& dic de vno vsq; ad xiij. per ad solem:et de vno vsq; ad xj.ad lunã: & specie de bestiis mitte in aliis bestiis,& quere colores qui nõ se vertant:& quando ascẽdis in cœlũ,vide ne cadas:et quando descen

dis ad terram, vide ne aſcendas. Si cadis in mari, nobilis de aqua. Si quis velit te interficere, ſuſtine vt interficieris: ſi videris filium tuum tranſire per portas iugula, & bibe ſanguinem: quando vides canes latrare, da eis ad comedendum, vt ne dent tibi latratus.

Præparatio elementorum, & eorum diſtillatio.

Modò eſt hora verba faciendi, de præparationibus quatuor elementorum. Accipe capillos qui ſteterunt in fimo ſicut oportuit: & diſtilla, & quod prius exit ſerua ſeorſum: quia illa eſt aqua. Reitera aquam ad diſtillandum, & quod diſtillatur inde ſerua ſeorſum, et illa eſt aqua ſimplex. mitte ſub fimo, & ſerua, et quod remanet in fundo cucurbitæ ſerua: quia illa eſt terra, & ſeorſum pone. pòſt vigorabis ignem primæ cucurbitæ, et diſtillabuntur ſimul oleum & ignis: et quod remanet in fundo, eſt terra, cum qua miſcebis prædictam terram, & illam terram miſcebis, vt dictum eſt, cum alia terra de alia cucurbita: & piſa ſuper marmor ad calidum ſolem fortiter: & piſta cum aqua lapidis, et mitte in furno panis, & trahe, et piſtabis, & piſa, & ita facies quinquies, donec ſit alba: et poſtea ſerua, quia illa eſt bona terra. Poſtea vigora

vigora ignem sub cucurbita à qua distillasti aquam, & distillabuntur simul oleum & ignis. Et postea distilla oleum cum igne mixtum, & quod prius exiet, est oleũ, & quod remanebit in fundo, est ignis. Serua oleum, præpara ignem sicut tibi dixi multotiens: & pone super marmor, et mole ad calidum solem per mensem vnum quotidie: & ille est ignis præparatus, et induratus ad modum lapidis, sicut dixi.

Lauatio trium terrarum.

Si vis scire lauationes terrarum de omnibus lapidibus, secundũ quòd videris, quod eas oporteat lauari, sic facias: accipe de terra tres libras, fac concham vitream perforatam vndique minutatim ad modum aciei acus: & accipe de sale armoniaco, & de sale nitro, & de farina hordei, & fac pastam, & claude inde foramina prædicta, & pone terram in illo vase vitreo: & imple de aqua lapidis, & aperies foramina, & decurret aqua illa cum terra super pannum lineum & spissũ, ita facies septẽdecim vices ad totas illas terras quas lauabis: & si vis tingere mercurium cum igne alicuius lapidis, de quibus tibi dixi: & nisi esset propter dilationem, multa tibi dicerem: & quia diximus in lapi-

de animali, naturali, & herbali verbum com pletũ: explicit cap. iij. de septima dictione.

Capitulum Quartum.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo loquar de alexiris, et suis modis faciendis, secundum quòd pertinet ad hunc librum meum. Alexir est puluis compositus, et loquar de medicinis cõpositis, quando ponitur vna super aliam: & qui est philosophus intelligit verbum: & noda, & solue, et solue & noda: hoc conuiuium fac in tota hebdomada, non comedas panẽ, nec carnem, nec vinum: & vtere hoc conuiuio de sexta feria in sextam, et coquas in vna vice, & quando volueris comedere, vacuabis de olla, et non calefacias.

Accipe de caulibus, & de portulacis, de bletis, de spinachijs, de cicerib. de lenticulis, de arbellis, de tritico, de hordeo orrez, de fabis, de aluus coriandrum, allea, cepas, acetũ, vinum, amigdalas, zafaram, napos, zaphanarias, cucurbitas, cucumeres, pimpinellos, de vnoquoque pondera æqualia, da ignem per diem & noctem, & quando vis comedere cũ paruo cocleari accipe & comede, & nihil aliud comedas, & bis comede de isto in die, si vis habere magisterium: & dum comederis hoc: potes accipere tuas superfluitates duo bus modis, quando vis mittere in aliqua par te bar-

te barcam tuam, scinde ei nares ne feriat in alia barca. Et quando intras in mari, et inueneris delphinum, mittes in os eius manũ, & trahes eum si teneas anulum istum in manu tua:& dic est anulus. Accipe de auro vnciam 1. & fac filios, et in illa hora quando facies anulum, iugula eos, & iacta sanguinem super anulum nullo te vidente, et te anulo illo tenẽte occides delphinos. Quando dixi tibi de portulacis, intellige totam rẽ frigidam & humidam, sicut aqua pro caulib. rem siccam & frigidam, sicut terra, & ita intelligẽ de omnibus alijs. Nisi esset propter dilationes ego exponerem, sed credo quòd intelligas. Et modò dicam tibi maneries alexiris.

Prima alexir.

Accipe de sale armon. subtili & soluto 1. pondus:& debes sublimare & soluere, sicut dixi superius in capitulo lauationis, sublimationis & indurationis:& quod habes intelligere pro salẽ armon. quia nõ est solutio, sed debes intelligere pro sale aliquas de speciеb. aliis quæ ponis in elixir: ideo intellige verba philosophorum, et accipe argentum viuum medium pondus: ideo argentum viuum est medium põdus: quia sal armon. est 1. pondus: et est calidum & siccum, et argen tum viu. est frigidum & humidũ: & nos volumus facere rem magis calidam q̃ frigidam

& magis ſiccam quàm humidam: ideo mittemus de mercurio medium, & de ſale armoniaco vnum pondus, & ad lunam intellige, per ſalem armoniacum terram intellige. Preme verba iſta, et non negligas intelligere magiſterium philoſophorum. Et ſi videas ſal armoniacum in ſole, ſcias quòd vult dicere aerem: & ſi non eſſet propter moram, facerem te intelligere omnia verba iſtius libri, quæ ſunt obſcura. Et ſcias quòd quando dico tibi dentes diaboli, intellige ſal armoniacum, quod ponimus in multis locis indurando mercurium, et ſublimando, & in lauandis corporibus, & albificando & mittendo colorem mercurio, et in alijs corporibus. Et quando vocamus ſal armoniacum, intellige ipſum in ſuo loco poſtquam ſcis naturam eius: & ne obliuiſcaris iſtud fundamentum: quia hîc eſt vna res philoſophorum abſcondita. Et quando dicam aquam aquilæ, & eſt aqua lapidis. Et ne ſit tibi graue ad componendas alixires: dimittam totum aliud, & dicam tibi ordinatè.

Prima elixir ad album.

Prima alixir ad album abnicenum deanoxantur, id eſt terra pondus vnum: de azoch præparato, medium: de ſanguine, id eſt oleo hominis, quartam partem vnius ponderis. Sic

Sic hîc alexir vna pars (& est præparatum) sic super xij. partes, proijce prædictam vnam super xij. partes ęris, & hęc est ad lunam. Iterum breuis alexir: de azoch mediũ pondus, de oleo ouorum mediũ medij ponderis, de sale inter dimidium pondus: & proijce super sacirenum præparatũ, vnum super xij. Item ad lunam bona elixir: accipe lapidem nõ de puteo, non de fouea, non de aqua: accipe de sale armon. 1. pondus, de azoc dimidium, de oleo medium pondus, & de ære præparato xij. pondera: & non ponas auripigmentum, & non habeat sitim vel famẽ, i. non sit nimis humidum vel siccum. Fac de omnib. pastam cum ęre, & decoquatur ad plus per 36. horas ad minus per 17. & erit luna, i. alexir ad lunã. Item accipe de lingua hominis, quod est terra lapidis, 1. pondus: de lingua arietis, quod est azoc, medium pondus: de lingua cerui, quod est oleum, quartã partem ponderis: de ære abluto vj. pondera, bulliat per 17. horas: id est totum hoc commixtũ mitte in sartagine ferrea, vel metallina bene cooperta, & bulliat super carbones per 17. horas, vnaquaq; hora parum apponendo per interualla prædictarum horarum ad ignem, et deponendo ab igne. Item accipe aliud aurum, terram nigram, et terram rubeam cum aqua distillata, & de plumbo abluto sex pondera, et

quártam partem ponderis, de aqua quæ versa est in terrã, & de mercurio pręparato, bulliat in igne, & fiet luna. Item accipe auram hominis sani, i. azoc præparatũ, quod super ignem positum strepitũ non audiatur, & oculum monoculi, & tolle sanitatẽ Saturni, faciendo mihi mercurium, & tolle pedem loripedis, i. humiditatẽ oui, distillando, & dando alium pedem, i. aliam humiditatem, & testiculos, vel pellem testiculorum hominis non habentis testiculos, & tolle Marti qui non habet testiculos, i. colorem, & da ei colorem alium, i. tolle ruborem eius dando albedinem. Hæc sunt 4. alia, i. azoc quod est frigidum & humidum, vt aqua: & sic indurando siccum et frigidum vt terra, & Saturnus frigidus et siccus vt terra: & pòst sicut de azoc, sicut de Marte, qui prius est calidus & siccus, vt ignis: et sic abluẽdo caliditatẽ et humiditatẽ, vt sit aer. Hîc sunt 4. alia quę diximus. hîc superabundat Saturnus et oua: et postea accipe x. & multiplica in x, & fient centum, et multiplica centum in centum, et fient decem millia, & decem millia in decem millia, et non erit numerus. hoc est dicere: pone vnum super decem, & vnum illorum super decem martis, et sunt decem super centum, & vnum illorum centum super mille, & sunt vnum super 10000. et erit luna.

De

De rubeo alexir.

Ad rubeum secundum Abincen. oportet quòd fiat amor inter corpora & spiritus. Spiritus sunt 4. corpora sunt 7. Corpus nisi sit ablutum, non recipit. Scias primò quæ alixir cremat et siccat, quæ scil. facit siccari, et quæ humectat, quæ infrigidat, quæ tingit cum tinctura, quæ figit, quę summergit, quę facit bullire. Scias quòd ignis magis cremat in alexir, et hoc est zarnech. post illud est sulphur, et primò tamen horum est niger: cremat etiam in marcasita. Illa aũt quæ siccant, sunt sales, plumbum, ferrum, et stannum. Infrigidantia sunt plumbum album, lytargirum. De animabus humectantibus argentum viuum, ceræ, id est olea, aqua, medulla vaccę, oculus siccus. Strictè stringentia sunt hæc, zarnoc, azoch, radices caulium sylue-strium, et portulacæ collectæ in Martio, id est lapides terreni. Ista autem in figura dicta sunt, quæ faciunt siccare, sunt ceræ, i. olea, et terra, et cinis. Subergantia sunt hæc, argentum viu. aer, anima hominis. Quæ faciũt bullire sunt hæc, ęs ablutum, sal armon. nix. Ses et azoc per 24. horas comburunt vel indurant. Quatuor sunt elementa, duo sunt amica, et duo sunt inimica. ignis & aqua sunt inimica, et terra et ignis sunt amica: aer & aqua

ſunt inimica, aer & terra sũt amica. duo ſunt terra & aer, amica ſunt terra & ignis: aer & aqua duo aſcendunt, & duo deſcendunt. vnum eſt in alio alterum ſubtus alterum: facit pacem inter aquam, & ignem.

De calcinatione Plumbi prima rubrica.

De plumbo præparando prius dicamus, quòd ſunt 7. modi quibus crematur, id eſt calcinatur corpus plumbi, et eius humiditas: ſæpius debes ſcire, quòd in opere rubei non intrat azoc prædictum, ſc. quòd ſit de plũmbo: ſed naturale plũbum crematur cũ ſale alcali, et ſale armon. & ſulphure, et auripigmento. Sed primò cum ſolo ſale armon. vt fiant de plũbo tenues laminæ, & ponátur in olla terræ rubeæ, quæ ſit cocta ad ſolem, & ponantur intus laminæ inter laminas ſalis armon. & ſit medietas ſalis armon. & duplum de plumbo: & cooperi ollam ſuo cooperculo, et ſit in furno philoſophico, non in furno panis ad minus xviij. horas, ad plus viginti octo, & fiat ignis continuus.

Secunda rubrica.

Secundo modo ſic crematur: Accipe plũbum groſſum ad modũ brachij, & fiat olla ad modum cucurbitę, et de prędicta terra cocta ad ſolem cũ ſuo cooperculo, & puluerizato ſulphure in olla inferius, & pone pondera plumbi

plumbi quatuor vel v. in olla secundum eius quantitatem, & sulphur puluerizatum desuper: & sic de sulphure quinque partes secundum plumbum, & fit in olla & in furno ad minus vigintiduas horas, ad plus xxviij. cum igne continuo.

Tertia rubrica.

Tertio modo sic crematur: Fac plumbum rotundum & concauum ad modum cannæ, & mitte in olla simili secūdæ duo vel tria frusta, & pulueriza auripigmentum, & pone subtus, suprà & infrà concauicatur plumbū: & non fiat ignis tantus quantus suprà: sed qualis fieret in scrupo, & fit in furnello ad minus per xxxvj. horas, ad plus per xlviij. horas vel xliij.

Quarta rubrica.

Quarto modo sic crematur: Fac de plumbo pilas rotundas, & pone in olla rotunda, et iuxta pondera plumbi sint duo pondera salis armoniaci, et in xviij. sint quatuor pondera salis, & sint in furno panis ad plus per xlviij. horas, ad minus per xl. prędictæ cremationes debēt fieri in furno philosophico: sed ista debent fieri in furno, vbi panis coquitur cum similibus ollis.

Quinta rubrica.

Quinta crematio est mixta ęqualiter, cum auripigmento subtili & sulphure: & sit auripigmentum citrinum: nam post ostēdam ad

quę valet rubeum: & sunt ambo decima pars respectu plumbi, & habeas scutellas ad solē coctas de prædicta terra, & habeant labia ad modum trium digitorum: & fiant de plumbo laminæ longæ & spissæ: & ponantur cum prædicto puluere inter illas scutellas bitumi natas terra magisterij: & sint in furnello philosophico ad minus per viij. horas, ad plus xj & est hic modus melior: sed difficilior. timetur enim nimia crematio.

Sexta Rubrica.

Sexta crematio ad calcinandum plumbū est hæc: Fiant de plumbo frusta ad modum mediocris nucis, ex illa inscindantur per minora frusta ad longitudinem quatuor digitorum, & singula ponantur in singulis casis factis de luto, & lutum non sit positum in albo vel nigro, vel rubeo, vel croceo: in albo, id est in sole: in nigro, id est, in carbone: rubeo, id est in igne: croceo, id est in cinere: sed sint ad modum luti in vmbra desiccati. intus ponantur prædicta frusta: & hoc est magisterium philosophorum, quia non est magisterium tam amicum, vt hoc: & ad hoc vt in re & anima, id est, vigor, saluam, vt spiritum, id est auripigmenti & sulphuris, & non intrat ad plumbum corpus saluam: nam in prædictis commisceantur corpora: id est sales cum plumbo, & non in hac præparatione. In hac ergo pone sal armoniac. & alcali sul-

ſulphur & auripigmentum æqualiter: & ſit totum ad pondus plumbi non luti, & ſit olla de terra rubea cocta ad ſolem, poſt ignem: & pone in olla plumbũ prædicto modo lutatum: & pone intus puluerem prædictum, & cooperi cum ſuo operculo & terra magiſterij, & fiat cum calido igne decoctio per triginta horas, non plus vel minus. Incipe in mane, & coquatur tota die & nocte vſque ad meridiem ſequentis diei.

Septima Rubrica.

Septima calcinatio, ſed non valet ad hoc opus, ſc. animæ, id eſt alchymiæ, ſed valet ad corpus, id eſt ad opus philoſophicè, vt ponatur in alcofol in emplaſtris, in ictibus, in operibus manuum, id eſt in cerngũcarfac ſic. Accipe ſal commune æqualiter cum plumbo, & pone in olla, & decoctio fiat ad arbitrium tuum. hoc valet ad corpus nõ ad animã. Prędictas calces præparaui, quia primę quæ fuerunt dictæ ante alexires non erant bene completæ, ſed debes ſcire, quòd iſtæ ſunt ad ſolem, & primæ ſuper quędam ad ſolem, quędam ad lunã. Et debes ſcire, quod iſtæ calces ſunt ad fermenta & corpora, vbi non quod de iſtis calcibus fiant leuamina, ſed ſunt calces vel corpora ad recipienda leuamina. Et cùm audis corpora ad fermenta ſolis vel lunæ, non intelligas quòd ſit corpus ad faciendum leuamen, ſed eſt corpus calcinatum

ad recipiendum fermentum solis vel lunæ. Dictum est de calcinatione plumbi, nunc dicemus de eius ablutione.

Prima ablutio plumbi.

Et hæc est prima ablutio: accipe aquam, acetum, sal, & bulliat totum, sed dicam ablutionem quod lauetur in aqua sola vsuali per vigintiquatuor horas, & permitte residere: accipe quod inferius est, & proijce quod superius est, & sit puluis calcis calx plumbi prę parati cum sexta calcinatione. Puluerizata cum mola manuali super marmor subtiliter: & hoc facto ablue cum prædicta aqua de aceto, sale, & aquā: pôst accipe sal armoniacũ, et pone in prædicta aqua confecta, vt sit duplum de aqua, & ibi soluatur & coquatur, donec redigatur ad medietatem aquæ, & proijce intus puluerem plumbi in vrinam puerorum distillatam medium pōdus, et sit ibi per triginta tres horas: & singulis horis misce, et frica inter manus horam post horam, die & nocte. pôst licet te, fili mi, dicam tibi ad solē vnum verbum philosophorum: Accipe de primo et vltimo anteriori, * de grandi ex pauca. hoc est magisterium. hoc est verbum quod solus philosophus intelligit, siue grande sunt quatuor elementa, vltimum est homo, id est capilli et sanguis humanus, & vrina: et hîc alexir tollit albedinem, & mutat in puluerem rubeum. igitur plumbũ sic ablue.

Ablutio

Ablutio cupri.

Accipe puluerem quam abluisti in sale armoniaco, et sale communi quo vtimur in pane, id est de quo facimus panem, vt suprà cũ aceto et aqua. Accipe illum puluerem et pone in cuprum: hoc dixi in ablutione cupri. Hæc est pasta vij. saluam pone in puluerem, in prędicta pasta, & pone in aceto ligatam in corio quouis: & sit subtile corium, et sit ibi per xxxiij. horas. pòst abstrahe: & mitte in fimo equino per mensem. Intellige et non fatigeris audire omnia verba mea, quæ ad vtilitatem spectant tuam.

Secunda Rubrica.

Dicam aliam ablutionem, & hæc est secũda: sed prior est melior. Accipe prædictum puluerem plumbi, & pone in sale alcali dealbando: & sit per xxiiij. horas ibi: & sit iterum in sale alcali per xxiiij. horas. & pòst iterum pone in aceto, & bulliat ibi per xxiiij. horas & pòst iterum in aceto, & bulliat ibi per 24. horas. fac licet te septies, id est, per septem dies, & erit album multum: sed primum est melius ad nostrum alexir.

Tertia Rubrica, ablutio plumbi.

Ad hoc dicam tibi aliam ablutionem, et est tertia. Sicut sexta calcinatio fuit melior, quia ibi non intrant corpora, sed spiritus: sic hæc ablutio est melior, hoc est opus. Accipe misterium anceris, & ablue à stercore bene, &

non credas quòd hoc dicam pro ancere, sed pro ancere intelligo sal armoniac. quia est calidus & siccus. Iterum pro sale armo. intelligo lapidé, qui de cœlo cadit in æstate, & tempore pluuiæ cadit, id est paruum busonem: qui habet coriũ: hic lapis est bufo qui in tempore pluuiæ cadit, & proijce in æstiua, & imple puluere plumbi, & sit in fimo equino per iij. menses: pòst abstrahe, & bulliat in aceto per iij. dies continuos, & inuenies puluerem albiorem quàm in prædictis. & hæc est melior ablutio.

Quarta Rubrica.

Alia ablutio est quarta: Comede carnem auicinam hyrci, ipsa, id est de capriolo, & accipe stercus quod perueniet de isto cibo, & da cani ad comedendum: & accipe eius stercus, & cũ illo stercore ablue per triduũ, & est albus puluis: sed de istis ablutionib. melior est prima scilicet de bufone.

Quinta Rubrica.

Alia ablutio est quinta: Nunc dicam tibi fili mi ablutionem meliorem alijs. Habeas hominem qui non comedat panem, carnes, vinũ: sed comedat portulacas, bletas & attriplices: & fac inde cibum, & nil aliud ponas, & decoquatur semel de octo in octo diebus: & in tempore fabarum coctarũ vel leguminum, comedat fabas cocta & legumina, & ne
fœteat

fœteat cibus in æstate. Pone almori, id est confectionem factam ex farina ordei & sale, & ita vtatur hoc cibo sex mensibus, & habebis alexir: Accipe capillos, & vrinam, & stercus, & sanguinem huius hominis: & repone singula seorsum, & combusta, & præparata, & distillata, & hic est alexir. Si intelligas cum hoc lauabis & cremabis, id est calcinabis, & mundabis, & tinges, & facies cum hoc vnum opus: Et dixit Lancenia ad Danisam: Lancenia quærebat album, & Danisa rubeum: Si quis habet coronam, & in corona sit oculus, & in oculo albedo, & in albedine foramen, hic habet magisterium. Dixit Danisa, q. habet spicam & in spica coronã, & in corona oculum rubeum, hic habet magisterium: & alter alterum intellexit. Si sit species tua de natura philosophorum, intelliges quæ dico. Coniuro te ne ista manifestes fili mi Solemi, non vni homini. Portulacæ frigidæ & humidę, bletæ & calidæ & humidæ at triplices calidi & sicci: & sic homo est magisterium, id est alexir. Capilli sunt vnus lapis, id est cera nigra. Vrina non est lapis, sed ponitur cum lapidibus, id est adiuuamẽtum ad alexir. Similiter stercus: sanguis est cera rubea: nunc exponam qualiter facias. Intellige quod de octo in 8. dies coquatur de quarta: hoc est dicere, fac magisterium sine seueritate: quando cremas, stat pòst per

octo dies postquam combustum est. Si lauas similiter stat per octo dies, quando dicit, ponatur in ętate altiori, ne fæteat: Hoc ost dicere, si facis opus ad rubeum in æstate, pone in sale secundum rationem: nam opus ad rubeum est æstatis opus, ad album est hyemis: cum his abluas, cremabis: & quando ablues & cremabis cum triplici quæ sunt calidi et sicci cum salibus, & sulphure, et auripigmento, sicut dixi tibi: si quæris abluere, laua cum bletis, fabis & herbellis: si quæris tingere, tinge cum cera rubea: si quæris figere, fige cum portulacis, & fige, id est solue vt figatur cum illis: & hoc est magisterium de re indurando azoc, & soluendo antequam figatur sublimando.

Sexta Rubrica: plumbi ablutio.

Et ablutio plumbi est talis: Accipe nuces, & amigdalas, & laua cũ illis sicut magisteriũ ostẽdit: & dixi tibi, & nõ dixi difficultatẽ iam manifestam: tibi verbũ ablutionis dictum est de ablutione & calcinatione in albo & rubeo: diximus similiter ablutionem & calcinationem & ablutionẽ, nunc dicemus. Quæ sunt res quæ faciunt colorem? Vna est marcasita, de qua inferius dicemus in fine libri huius. Pone capillos super carbones, & in ære recipiatur fumus, et erit simile auro. Item accipe gallinam nigram, & gallinam albam, ambæ simul tingunt zoala. Saturnus recipit tin-

tincturam gallinarum & aquilarum, & similiter Amostari, id est Mars. Iam habes duas tincturas, Nūc accipe aliam tincturam naturalem tingētem: alac, id est Cancer, tingit Saturnum & Martem, Capricornus tingit Mercurium. Cum dico gallinam intellige alexir, ibi sunt. ponas priores super quos est tota alexir. Cū dixi oua, intellige terram, quę sunt de terra: per nigram, intellige auripigmentū præparatum & sublimatum. per albam, argētum viuum præparatum & sublimatum. præparatum intellige cum rebus quæ sibi admiscentur, & sunt res cum quib. pręparātur auripigmentū, aluinen, terra, corpus : & ibi est anima. hoc est gallina nigra. Si scias quę sunt ista quatuor, gallina nigra est argentum viuum, & nihil aliud: & ideo dixi accipe gallinam albam & nigrā: quia non fit rubeū sine gallina alba, & azoc, & luna fit sine gallina nigra, & sine auripigmento: aqua maris, aquilę figunt res quæ sunt suæ materiæ : sed solum puluerem. Ibi est magisterium: quia puluis gallinarum ipse est aqua maris et aquilarum. res quæ figunt sunt octodecim: & hic fit numerus ex multiplicatiōe ternarij in senariū, aut senarij in multiplicatione iij. iij. res octodecim sunt istę, septem corpora, quatuor animæ, id est spiritus, & septem lapides, iij. sunt tria elementa, s. terra, aqua, aer; & ignis vnū est per se, vnum est terra.

Præparatio æris ad rubeum.

Nunc dicemus de ęre pręparãdo ad faciẽdum rubeum. Indura ipsum cum canã & laua cum vrina, & calcina cum canam mixta cum sale armoniaco, & non sit ibi sulphur: quia non valet magisterium. Dixi iam calces quomodo fiant, & ablutiones, & corpora: nunc dicam ip as alexires.

De præparatione alexiris ad rubeum.

Cap. V.

NVnc dicamus de alexir ad rubeum. Et hæc est prima alexir: Accipe æs combustũ, & ablutum xxxvj. pondera: põdera autem decemus in fine libri: & accipe azoc sublimatum, & ablutum, induratum: & præparatum xviij. pondera de pondere magisterij quod ego dicam.

Rubrica.

De auripigmento abluto, & sublimato, & præparato, & indurato vnam partẽ de centum, & vna de partibus secundum pondera, quæ tibi dicam, de sale armonic. fixo & soluto vnam partem de lxxxxij, & quartam partem secundum pondera quę dicam. Grandis est sensus, & paruum est caput, in paruo capite grandis est sensus, pone ad coquẽdum in olla vitrea totum mixtum, ad plus per dimidiam, ad minus per sextam partem horæ: & sit hora de xlviij. in die, & dies sint de xliij. n mense, & mensis duodecim menses, heb-

domada

domadas in anno, & annus quando sol incipit in Ariete, & reuertitur in Ariete: inuenies solem bellum & bonum, fixum & coloratū, durabile, bulliens. Deo gratias.

Prima Rubrica.

Exponam quæ tibi dixi de ære abluendo. Dixi tibi in verbis septemdecim, vbi ostendi tibi quod æs sit bonum ad rubeum, & quod ad album: nunc dicam de ponderibus, & pōdus æris est xxxvj. & nihil aliud significat. Accipe pondus libræ: & ideo loquutus sum prius de corpore quàm de anima: quia in homine prius formatur corpus quàm anima. Et quando dixi qđ accipias vnū pondus de centum, & vnum est hoc dicere vnam partem de centum, sed quartam quintam, vel decimam. Ideo scias, quod ad minus debes ponere de omnibus medietatem corporis, medietas corporis est octodecim. Considera ergo quæ sit pars centenarij, quæ magis accedit ad xix. & est viginti, & viginti est quinta pars centenarij. & non inuenies aliam partem centenarij: quia magis ad xviij. & ideo per vnam partem centenarij intellige eius quintam, scilicet viginti: de alio verò pondere, scilicet de decimoquinto, minus quadraginta parte intelligo quartam partem de nonaginta sex, quæ sunt viginti-octo minus quarta. Sic ergo accipe de ęre vnum pondus. post considero medietatē: pòst

venio ad quartam, sed non eiusdem numeri; currunt enim pondera ista per vnum pōdus & medium, et quartam, sicut in alio diximus: accipe vnum pōdus, et pòst medium, et pòst quartam. Scias autem quòd auripigmentū tingit, terra figit. per salem armoniacum intellige terram, sed in opere rubei non ponas ceram albam, id est, oua, & in his est alexir præparatum.

Secunda Rubrica, secunda alexir.

Accipe de Iarnec quintam partem ponderis, de azoc præparato tantundem, de sale nitri, vel baurach, vel sale armoniaco quartam ponderis de cera rubea iij. partem ponderis: proijce super ignem vnam partem super l. partes plumbi pparati, & sit in igne nec calido, nec frigido, nec sicco, nec humido, de glandibus: & in igne carbonum ligni vnde venerint bellotę, id est glandes, & coquetur donec calefiat, & inuenies salem ita bonum vt primum.

Tertia Rubrica, tertia alexir ad rubeum.

Accipe de sanguine hominis vncias tres, de azoc præparato cū quarta ablutione prędicta vncias quatuor et mediam, de arnes præparato & soluto et sublimato sicut diximus

mus in quarto capitulo decimæ Dictionis, tres vnciæ & semis, de cera dealbata, de melle alcali præparato, sicut dixi in decimo capitulo Dictionis secundæ: & ibi dixi quid debes intelligere per illud, id est vnciam mediam: & sunt de plumbo præparato & calcinato sicut diximus in quarta parte de capitulo decimoquinto iij. & tres vnciæ, & tria arē tia: omnes pulueres coniunge de quatuor elementis. & pone tertiam partem super totū plumbum ablutum, & inuenies solem. Vidisti faciem meam, Deo gratias.

Quarta Rubrica, de quarta alexir, de qua nulla melior.

Accipe vnum pugillum de aqua, tres pugillos de terra, quatuor pugillos minus quarta parte pugilli de aere, duos pugnos, mediū & tertiam de tertia pugni, & est septima de septima pugni, et est media sex medię: sex medię 6. pugni & quarta pars sexti pugni, coniūge totos quatuor pugillos, & proijce vnum pugnum super quindecim pugnos, ad sextā partem pugni de plumbo abluto, & inuenies pulchrum solem. Dixit Abincine filio suo Solemi, libros Gebri nō cures multum, nisi Lumen luminum, cum vnum dicam & exponā, intelligas idem ꝑ eodem, nisi in alexir: nam ibi pro Iarnec, id est auripigmentum, ignem intelligo: ꝑ sale armoniaco aerem: alia sunt

figurata per se ipsam, sicut per plumbũ plumbum, per æs æs intelligo, per stannum stannum, per limaturam ferri, hoc est per se sine figura. figuratè quod sit cera iam dixi. Item intra balneum bonũ, vel mediocre malum non intres, id est quæras alexir bonum vel mediocre, falsam non habeas,

Quinta Rubrica, de quinta alexir.

Accipe de auripigmento duo pondera, de azoc dimidium ponderis, sal armoniac. tertiam pōderis, de cera nigra quintam ponderis: coniunge & proijce super sexagintaocto pondera stanni præparati, inuenies bonum rubeum.

Sexta Rubrica, de sexta alexir.

Accipe azoc de auripigmento, & sal nitri, & ceram rubeam ęqualiter: proijce super triginta pondera limaturæ ferri, & inuenies.

Septima Rubrica, de septima alexir.

Accipe gallinam nigram, & oua sua, & nō ponas de alba. & proijce super viginti partes Veneris, & fiet sol:

Deo gratias.

DI-

DICTIO OCTAVA.

De Fermento.
Cap. I.

NVNC dicendum est de fermento, id est de leuamine. Fermentũ reducit massam in aquam: ponitur sua natura vnde sit de ære vel de plumbo. Vis facere lunam? ponas in Marte vel Saturno lunam. Similiter de auro. Si iugules gallinam, & eius sanguinem ponas in aliam gallinam, & iugulas boues & ponas in faucibus eius lapidem, & ponas lapidem sub facie ircum & storam quæ sit de iungis, inuenies formam bouis filij: amaritudo & dulcedo & acuitas saporis, & eius remissio sunt contraria. hoc est verbũ philosophicum, & intelligibile.

Rubrica.

Leuamen est quod reducit ad suam naturam & colorẽ & saporẽ illã cui admiscetur: si ponas leuamen siliginis in pasta tritici, redigit ad sui naturam: sed nõ ad colorẽ suũ: similiter si ponas leuamen lunę in solem, rediget in suũ saporẽ, nõ ad colorẽ: & similiter ecõtrario. Et ideo si ponatur parum boni super malum bonum rediget ad se totum: & si ponas solem pro leuamine in luna, nõ fiet luna:

& si ponas lunam ꝓ leuamine in aere fiet luna. Sic ergo si ponas deterius corpus in bonum, non rediget bonum ad deterius: sed si ponas corpus melius cum deteriori pro leuamine, rediget ad suam naturam. Leuamē est omne quod redigit ad suam naturam per omnem modum. scias quod iij. alexir dimi ad album & vnum ad rubeum, et modò dicam.

Prima Rubrica: Prima alexir ad album.

Solue, aperi & claude: & claude & aperi: hoc est magisterium: solue & post indura: indura & post solue. Accipe de sale armoniaco medium pondus, & de azoc vnum pondus, de cera alba quartā ponderis: proijce vnam super vigintiquinque stanni præparati, & inuenies album. Accipe cannam vnde fit zucharum, quod est iuxta mare, & pone pro leuamine, & fiet dulce per naturam zuccari.

Secunda Rubrica, secunda alexir ad album.

Accipe de azoc medium pondus, de vitriolo quintam ponderis, de testis ouorum absconditis quintam ponderis, de ferro præparato vigintiocto partes, de lachryma oculi præparata & curata, & non falsa pro leuamine, vnam partem mediæ partis de quinta.

Tertia

Tertia Rubrica, tertia alexir ad album sicut philosophus monstrat.

Accipe de aquila & de ouis quę fecit in terra duas vncias, de aqua maris dimidiam vnciam, de aqua pimpinellorum & cucumerũ lauata, indurata mediam vnciam, & decoquatur media hora: non ponas in terram, non super lignum, non videat solem, non fumum ignis, non adiungatur, & non stella ibi ponatur, non mus in re & ad fabas ꝑparatas centesimam partem vnciæ. pro leuamine, proijce hác alexir de petra sanguinis, super M. & cc. vncias æris præparati, & inuenies album. Dixit Abuali: hęc alexir est obscura, & est philosophorum, & rem philosophorum non dicam vel exponam, sed faciam te intelligere tantùm, quòd anima tua et sensus tuus acuatur: dimittam verbum, & capiam verbum, & intelligere poteris ex his quæ dicam. Non dixi vitriolum pro vitriolo, sed pro re calida & sicca, sicut figuramus de sale armoniaco. Aquam pimpinellorum & cucumerum est azoc, quæ est frigidum & humidum, & sit lauatum & induratum, & quod ponas in aere & non ponas in terra, id est sit in bono loco ne adiungat, & sordes aliqua non tangat terrá, & sit in aere bene ablutum, non sit ibi fumus, ignis, nec sol videat hanc alexir: non sit com-

bustum non intret mus, id est aliquid quod faciat nimis humidum vel siccum vel immũdum. lacena oculi est luna, de omnibus his fit bona alexir.

Quarta.

Diximus de alexir ad album, nunc dicamus ad rubeum. Non loquor obscurè in hac alexir solis, sicut in prędicta alexir feci. Scias primò quid sit lapis: lapis est sanguis. Accipe sua quatuor elemẽta, scilicet aquam, aerem, terram, & ignem: & pone de vnoquoque medium pondus, de azoc quartã ponderis, stanni præparati & abluti. c. pondera, fermenti de bono sole quartã partem paucioris ponderis quod est in hac alexir. cõiunge omnia, & pone supra corpus, fiet sol. Sed si mihi credas, tuus lapis erit capillorum. Dixi quare ponitur fermentum, nunc dicam ad quid est, quomodo est, de quo fit, & quantum sit: quid sit diximus. Quaternarius est primus quadratus vnus, & magnæ est dignitatis, & significat quatuor elementa, in quibus est hoc magisteriũ. Quatuor aũt sunt q̃ in omni scientia requiruntur: primò an sit illud in rerum natura de quo quæritur: & si est, quid est: & post quomodo est: deinde ad quid est. Responsio ad primum quid est lapis vbique repertus, & in omnibus sterquilinijs habetur, pauperes habent, & est corpus regibus: quomodo est, an albus, vel niger, vel rubeus, vel

vel alterius coloris, aut naturę. In hoc lapide est natura quatuor elementorum, & suus color est ad album albus, ad rubeum rubeus, nostro consilio sanguis & oua. Leuamen est ad trahendum omnem rem à sua natura ad naturam leuaminis: & qui dicunt quòd lapis est anima, nihil dicunt: sed dicitur anima, quia ponit animam in aliud corpus, non quod sit lapis, aliàs respicit se ipsum cum sit de quatuor compositus. Mulus cum est ex diuersis generibus, non respicit seipsum, nec generat, sed sapit naturam illorum animalium ex quibus fit: similiter in arbore inserta, sed in lapide fit contrà: quia ex quatuor fit, & est eius melior alio sole. Nunquam operatus sum sine fermento, dixit Abincenus: nam sine fermento non exibit sol vel luna, sed aliud: & fui operatus in hoc opere per quadraginta annos cum sim quadragintaocto annorum. Quatuor sunt leuamina, leuamen anulorum, leuamen auri, leuamen lunæ, & mixtum ex sole & luna. Leuamen anulorum notum est, leuamen solis vel lunæ est sol vel luna: leuamen mixtum ex sole & luna, mixtum de sole & luna.

Prima Rubrica.

Nunc dicam de leuamine lunæ & est album: Accipe de luna libram vnam, siue sit libra vnciarum, siue de arentijs, vel de c. libris: hoc est dicere vnum pondus: & laua sicut dixi in calcinatione solis vel lunæ, non secundum primam vel secundam vel quartam, aut quintam ablutionem, sed secũdum tertiam: & calcina sicut inuenies in capitulo decimo octauo Portæ quintæ, & ablue sicut ibi dicitur, & pone in ouo euacuato albumine & vitello per modicum foramen, & imple puluere lunæ, & sicca ad solẽ, & pone per tres menses in fimo equino, vbi non sit transitus hominum. de hoc pone vnum in duodecim, & sexdecim, & octodecim, & non vltra: quia totum magisterium crescendi pondus est in leuamine: verùm sit bonum, an malum, an bene ablutum: sed si bonum est, facit plus crescere: si minus bonum, facit minus bonum. Leuamina sunt vigintiquatuor ad album, & vigintiocto ad rubeũ: de vno ad album iam sum locutus.

Secunda fermentatio.

De secundo leuamine, nullum leuamen quod fit alterius coloris, valet tãtũ quantũ illud q́d est eiusdẽ coloris, vt albũ ad album, & rubeum ad rubeum. Accipe album leuamen bellum, dimidium pondus: & fiat calx sicut diximus: laua cum aceto & aqua vt coo-

periatur tribus digitis per diem vnum & noctem, & non ponas in vase æneo, vel æreo, vel stanno, vel auricalco: nam si misceas aliquod corpus quod recipit animam, non operabitur leuamen aliquod. Nam si ponas leuamen in aliquo vase corporum quod recipit spiritus, deterioratur: & ideo pone in vitro ad abluendum corpus in subtili, tūc grossum tollit inde suam subtilitatem. Nam si ponas ignem in multa aqua, tunc tollit suam vim igni rationaliter, & nō causaliter. Operare & pcogita si sit multa aqua, & paruus ignis, qa extinguetur: similiter si multa terra & paruus ignis extinguetur: similiter econtrariò post ablutionem pulueris, factum puluerem pone in vase vitreo, quia nihil recipiet de suo corpore. Et hæc est ratio philosophica: nam si vis quod res non minuat vel crescat, pone eam in re subtili, id est vase vitreo & plano, & non ponas in eā rē grossam & planā: qa grossa trahit secum primæ: sed prima, id est, subtilis, non facit hoc grossè, & econtrario. Et propter hanc rationem facias ad distillandū in cucurbitas de vitro, & caue in tuo magisterio ne ponas terram vnde fiunt vasa terrea, sed vitrum: & sit tuum magisterium in vase vitreo bono, & non sit vitrum multum coctum, quia frangeretur in aqua: nec sit crudum. Sic autem cognosces, vtrum sit nimis coctum vel crudum, an sit bonum: pone vas

in aurem & si facit multum acutum sonitum nimis est coctũ: si grossum sonũ, est rubeũ, si mediocriter, mediocre. Aliter cognoscere poteris: Accipe de sulphure rubeo, vel potius citrino, & proijce in ignem vt fumet, & appone vas vitreum ad illum fumum: si fiat nigrũ nimis est coctum: si fiat album est crudũ. Vel ita: pone sanguinem columbi ad ignem, & applica vitrum ad fumum. & si facit sonitũ bac bac, est nimis coctum: si facit bobo est nimis crudum: si facit barbar est mediocre. & caue ne cum reperas vitrum sit infectum in aqua vel in aqueo humore: sed si sit siccum argentum viuum in vitro positum super ignem, facit sonitum grossum, mediocrẽ, subtilẽ: sed caue tibi, posses mori: nam sic in effusione argenti viui, sicut dictum est. Et ponatur prædicta calx in vase vitreo per diem & noctem cum aceto & sale: post abstrahe & desicca ad solem paulatum paulatim, & sit hoc leuamen ad pondus vigintiquatuor, & de xxvj, & de xxviij. & sit de fermento vnũ pondus, de ære vigintiquatuor, vel xxvj. vel xxviij. pondera de fermento.

Tertia fermentatio.

Accipe lunæ vnciam mediam, & pone in leuamine seminis lini, vt fiat farina de semine lini, & inde fiat pasta: & hoc est leuamen lini, & in illo leuamine pone puluerem lunę, & pone totum in aceto & sale armoniaco, & non

non in alio per tres dies & noctes: post pone in fimo equino per idem, post abstrahe & de sicca ad solem, post pone de hoc vnum pondus super lv. pondera.

Quarta fermentatio.

De quarto leuamine: Accipe de luna vncias duas & mediam: si quæris ad æs, est vnum: si ad plumbum, aliud: si ad æs, fac vt supra: si ad plumbum, fac sic. Accipe sal nitri, & solue in dimidia libra aquæ, & iacta per noctem postquam apposueris vnciam sanguinis humani, & per sanguinem nihil intelligas nisi sanguinem terræ: & pone vnam partem in xij. partes plumbi.

Quinta fermentatio.

De quinta fermentatione. Accipe de cinere alba subtili prima, scilicet de calce, de aqua fuimus locuti in decimo capitulo tertiæ Dictionis: quia non omnes calces sunt vnius generis: etenim calx quæ non valet ad leuamen (& ibidem diximus quæ est ad leuamẽ & quæ ad alias res) postquam acceperis hác calcem, mitte vnam partem in vigintiquatuor partibus farinæ, deligas non nisi farinam, & sit ibi per noctem, cum tantundem de aceto: & in mane, & sicca ad solem, & pone vnum pondus super octo pondera plumbi, vel æris.

Sexta fermentatio.

De ſexta fermentatione: Accipe calcem præparatam in x. verbo xviij. capitulo quartę Dictionis de xvij. verbis, & pone in duplo vitrioli per dimidiam noctem: laua poſtea cum aqua, & ſicca ad ſolem, & ad vnum pondus pone ſeptem pondera æris, vel ſaturni.

Septima fermentatio.

De ſeptima fermentatione: Accipe de qualibet calce facta ad fermentum octo vncias: & paſta in vaſe de latone facto cum tutia de ære: & ſic fit auricalcum: Accipe de tutia vnam libram, & tere, & pulueriza, & pone ad ſolem, & fac aream in cinere, & ſparge puluerē tutię deſuper, & irriga ita ne miſceatur cū cinere: & accipe capillos & crema, & cinerē capillorum ſolue cum aqua, & irriga cum illa aqua tutiam quæ eſt in cinere quotidie per octo dies: pôſt accipe illam tutiam & pulueriza, & fac inde pilulas ſingulas de tribus vncijs, & pone vnam pilulam ad decem vncias æris abluti cum aceto & ſale, & ſolue eam in aqua & proijce deſuper puluerem, & permitte infrigidari, & ſit furnus magiſterij, & inuenies latonem: accipe x. lib. de ęre abluto cum ſale & aceto: nam aliter non valet, & de tutia duas libras, et proijce ſuper ignem vt liquefiat, et inuenies latonem non tantum bonū vt ſuprà: vel ſi vis facere ęs frágibile, poſtq̄ ſit ęs paratū vt ſuprà, fac de eo calcem, ſicut diximus in 1. lib. Octa-

Octaua fermentatio.

De octaua fermentatione: Accipe de calce lunæ vnam librã & semis, & proijce quartam partem vnciæ de spermate desuper, & laua cum sale et aceto, et cum illo spermate, et hoc est probatum: proijce vnam vnciam supra xx. vncias æris.

Nona fermentatio.

De nona fermentatione accipe nouem vncias calcis lunæ albæ, de illa quæ fuit præparata ad fermentum sicut dictum est: & accipe de hac quartam partem vnciæ, & coniunge cum decuplo aquæ ouorum distillatę, & laua per tres horas, & assa & teræ in conca latonis præparati cum tutia, & rigati cum aqua capillorum: nam alius lato nõ valet ad assandũ, vel ad opus hoc: quia capilli ponunt magnam vim animę, & proijce vnciam super xxx. vncias plumbi lauati.

Decima fermentatio.

De decima accipe calcem lunæ albę (vt dictum est) quindecim vncias, & laua cum vrina puerorum septem annorum distillata vna nocte, & mitte calcem in vna canna, & cannã in puteo iuxta aquam, & non tangat aquam: vno die post trahe, & proijce ad solem, & proijce vnum super nouem de stanno, non de plumbo vel ære.

Vndecima fermentatio.

De xj. Accipe calcem lunæ albæ, aquam fellis tauri bis tantum, & fit ibi per iij. dies & noctes: & tu scis quod bonum magisterium ostenditur de felle tauri & virga eius in xviij verbo vij. Portæ intuente ad hoc opus: pòst sicca ad solem, & quandocunque audis, pone ad solem, intelligas ad vmbram, & quãdo dico terram ad ignem, intelligas ad solem: nã si ad ignẽ apponeres cremaretur plus quàm fuerit necesse, id est adderes cremamentum cremamento: & pone vnum pondus super sex cuiusque corporis volueris: nam in omni capiet excepto ferro.

Duodecima fermentatio.

De duodecima: Accipe lunam albam, nõ dico calcem: nam xj. prædictæ sunt de calce lunæ xij. sequentes erunt de corpore lunę in calce excepta hac xij: accipe ergo de corpore lunæ tria pondera, & bulli in aceto & sale communi vna nocte, vt sit acetũ & sal in pondere triplo quàm luna, & trahe, & cum panno lineo desicca, & proijce vnum suprà 24. & est valde bonum.

Decimatertia fermentatio.

De decimatertia: Accipe de corpore lunæ xj. pondera, & laua in aceto & sale armoniaco, & desicca ad solem, & põne in fimo, & desicca in panno lineo, & proijce vnum supra xv. cuiusque corporis volueris.

Decima-

Decimaquarta fermentatio.

De xiiij. laua lunam vt prius, & loco ſalis armon. pone baurac, non ponas in fimo, ſimili modo fac.

Decimaquinta fermentatio.

De decimaquinta. accipe de luna duodecim pondera, proijce ſuprà ſanguinem humanum calidum, & deſicca ad ignem, & pone vnum ſuprà xx.

Decimaſexta fermentatio.

De decimaſexta. accipe ſex pondera lunę, & ſint per diem & noctem in aqua capillorum diſtillata, & deſicca ad ſolem, & proijce vnum ſupra xx. pondera ſtanni.

Decimaſeptima fermentatio.

De decimaſeptima. accipe de luna viginti pondera, piper & acetum in duplum, de alijs pondus vnius: ſit ibi per tres dies & noctes, tere ad ignem & deſicca, & proijce vnũ ſuper xl. corporis ferri.

Decimaoctaua fermentatio.

De decimaoctaua. accipe duo pondera lunæ, & quadruplum ſalis alcali ſoluti, & dealbati, ſit ibi per noctem, & deſicca ad ſolem, & proijce vnum ſupra vndecim ſtanni.

Decimanona fermentatio.

De xix. accipe de luna tria pondera, de dẽtibus diaboli tria pondera: bene scis quid significant dentes diaboli, nõ sicces, nec aliud facias: proijce vnum supra l. cuiuscunq; corporis volueris, & inuenies lunam bonam de viginti.

Vigesima fermentatio.

Accipe de luna xviij. pondera, de felle bouis in duplum, baurac vnam partem de xxix. idem vnam xix. de aceto xix. pondera, & sit ibi per duas noctes & vnum diem, trahe: desicca ad solem, & proijce vnum super xx. stãni, & inuenies lunam bonam.

Vigesimaprima fermentatio.

Dixit Abuali Abincine: accipe de luna tria pondera, de aqua quæ pluit v. diebus iij. ad introitũ Maij, & duob. ad egressum Aprilis. & cum tibi dico, accipe aquam & solue ibi salem, non accipias aliam aquam nisi istam, & plus dico, si cum aqua ista pastas farinam, statim erit leuata, & nisi ita sit, non credas mihi de his quæ dixi in libro isto. In hac aqua est occulta natura: quia in diebus his quando pluit aqua ascendit ad aerem, id est fimus quod aqua ascendit ad aerem, adeo est aer rectus & ęqualis, qđ fermẽtari facit omnia corpora: & si aquam illam conserues per omnia tempora, nunquam corrumpetur. In lib. corporis dixi tibi medicinas, quas hæc aqua habet

bet ad febres, ad vitium oculorum, & ad maculas corporis, ſcilicet morfeam: ſed in anima multum valet ad tollendam combuſtionem: nam omnia corpora rectificat ſui acumine. Aqua eſt cuius multæ ſunt laudes: hãc aquam accipe ad ſolidam, ad faciẽda leuamina: cum hac aqua laua corpus cum leuamine, ſi vis adiũgere laua lunam cum hac aqua per vigintiquatuor horas, & deſicca ad ſolem ſine pannis, & proijce vnum ſuprà l. cuiuslibet corporis.

Vigeſimaſecunda fermentatio.

De xxij. accipe de luna tria pondera, de aceto bullito cum mentaſtro v. pondera: ſit ibi per dimidium diem, & tere ad ignem, & ꝓijce vnum ſupra nouem.

Vigeſimatertia fermentatio.

De xxiij. fermentatione accipe de luna x. pondera, de ligno ebani combuſto & præparato vnum pōdus, cum crematione quam diximus in calce ſecunda de alba luna, & proijce vnum ſuper xx. Iſtud fermentum de quo loquar eſt ſuperabundans xj: præcedentia ſunt de calce xij. vltimo dicta ſunt de corpore. Iſtud autem eſt mixtum de calce & corpore. Accipe de calce lunæ dimidium pondus, de corpore lunæ tantundem: laua totum ſimul, & proijce vnum ſuper xxx. poſtquã deſiccatum erit ad ſolem in quocunque corpe volueris. finiunt fermenta lunæ.

De fermento solis.

Nunc dicam de fermento solis, id est quod fit de sole. Fermentum solis est tribus modis. Est enim fermentum confectum, est leuamẽ non confectũ, & est leuamen quod est ad cõfectandum. Et non intelligas quòd hæc duo leuamina sint vnum, scilicet secundum & tertium: imò sunt duo leuamina. Nam luna quę non potest confectari propter aliquid sibi admixtum siue adiunctum, illa est leuamen nõ confectatum. Illa verò quæ potest confectari, & non est confecta, est leuamen quod est confectum. Sicut est in istis tribus, sic est in vigintiquatuor leuaminibus, de quibus octo non possunt confectari, octo sunt confectata, octo possunt confectari: & ideo incipięmus in octo iam confectis, & pòst in octo quæ possunt confectari: deinde in octo, quæ non possunt confectari.

Prima fermentatio solis.

De prima fermentatione, accipe calcem solis de loco calcium solis, quæ valet ad leuamen, & quæ non. Accipe igitur de illa calcę solis duodecim pondera, laua cum aqua croçea per noctem vnam, proijce vnum pondus super viginti de luna, & inuenies solem; & fit luna præparata ad hoc magisterium, vt fiat corpus maius.

Secun-

Secunda fermentatio solis.

De secundo leuamine: Accipe de luna ij. lib.& ablue bene cum sale armonia.soluto in aqua, & tantundem de aceto per xxxvj. horas, trahe & desicca ad solem in panno lineo subtili,& accipe de sole vnam vnciam,& bulli cum aceto & sale nitri: & sit medietas aceti, & trahe, & proijce super totam lunam cũ pondere,de quo loquemur de alexir facta:& inuenies solem præparatum.

Tertia fermentatio solis.

De 3. leuamine: Accipe de sale dimidiam libram(& quicquid loquimur de sale sit confectatum,id est pręparatum)laua in aqua alcali soluta per 3.horas, abstrahe & desicca ad ignẽ,& tere,& proijce,id est super 24.de plũbo abluto & præparato,& indurato,sine aliquo onere:& inuenies solem.

Quarta fermentatio solis.

De quarto leuamine:Accipe iij. lib. de luna,& de sole præparato.l. libras, cõmisce, & habebis solem.

Quinta fermentatio.

De v.leuamine: Accipe de sole pondus vnum,& de sanguine humano octauam: commisce cum duplo aceti,& aqua in qua sit solutum sal armoniac. & sit ibi per iij.dies, trahe & pone ad solem, & sicca, & pone vnum super xxv. & inuenies solem:& non proijcias super aliud corpus,nisi super plumbum.

Sexta fermentatio.

Sextum istud leuamẽ est melius de primis 8.ꝑparatis: Accipe cepã, & decortica, & pone in maiori cortice dimidiã vnciam solis, & fac pastã de farina ordei, & sale armeni, & pone in illa pasta corticẽ cepæ cum sole, & cooperi ex omni parte, et pone in furno panis, & sit ibi per noctem: trahe et laua in aceto, & desicca ad solem, & ꝓijce vnũ super 28. libras plumbi pręparati, vel stanni, & inuenies solẽ

Septima fermentatio.

De septimo: Accipe tria põdera de sole, pũbi alcofoli, & baurac soluti tria pondera, misce totum, & sit in furno per noctem: trahe inde et desicca in panno lineo, et proijce vnum super xx. de latone pręparato cum tutia, & rigato, & inuenies solem.

Octaua fermentatio.

De 8. fermentatione cũ ista finietur 8. primæ confectatę: accipe de sale quartã partem vnius ponderis, & de vrina distillata cũ ouis ter tantũ: et sit ibi sol per duas noctes, tere in ignem, & proijce vnũ super 24. ferri, & inuenies solem, et sit ferrum pręparatum sicuti diximus in verbo xvj. verbi 4. partis. Nunc locuti fuimus de primis 8. iam loquemur de alijs vij. quæ sunt confectandæ, id est, præparandæ. Istæ possunt recipere præparamentum, sed vltimæ viij. nõ possunt recipere: istę viij. sunt de sole præparando.

DI-

DICTIONIS NONAE CAPVT I.

De sole præparando I. fermentatio solis de sole, quæ possunt confectari. Rubrica prima.

Accipe solem, non calcem, nec solem qui vnquam fuerit in corpore istius magisterij: bulli cum aceto et cepis: et quicquid fui locutus vsque modò de leuamine solis, non fui locutus vnum pro alio, figuratiuè: sed vnum pro eodem, et sit ibi per diem et noctem: pòst trahe, et desicca cum panno, et proijce super xviij. plumbi præparati.

Secunda.

De secunda fermentatione coniuro te fili mi, per eum qui fecit mare & arenam, siccum & humidum, ne alicui reueles. Accipe garganum, id est arterias, et piper, et comede simul: ibi est magisterium. Si quæratur aliud bonum, istud est de illo, nec illud de isto, nec istud de illo: hoc est magisterium: nunc ostendam ad faciēdam vnam calcem. Pone alcofol in oculis, & comede linguam ad præparandam loquelam tuam, et munda aures ab bene audiendum, et percute bene manibus, et ambula cum pedibus: et accipe

de ſole vnum pondus,& de calce ſeptemdecim, quam feciſti in verbo primo partis ſecundæ: & miſce totum,& proijce vnum ſuper centum cuiuſlibet corporis, & inuenies totum calcem. & hoc eſt leuamen leuaminum: dixi tibi alexir,& diſcooperi.ibi eſt anima tua,ſi intelligas.

Tertia.

Accipe de ſole duo pondera:bulli in aceto,& proijce vnum ſuper quatuor cuiuſuis corporis.

Quarta.

De quarto. accipe de ſole xviij. pondera, de aqua ad bibendum tria: ſit ibi per dies 3. inunge cum ſpermate, & proijce vnum ſuper triginta ſex.

Quinta

De quinto. accipe de ſale duas vncias,oleum de capillis puerorum vnam libram, ſit tibi per noctem & diem: trahe & deſicca ad ſolem, & proijce vnum ſuper xxiiij. plumbi præparati,et erit ſol.

Sexta.

De ſexto.accipe de ſole quantum eſt cauda hordei, & ſit in azoc per diem, & proijce ſuper iij.vncias lunæ præparatę, & iuuenies ſolem. partire per ſimiles partes, & proijce vnamquamque ſuper totidem partes lunæ: & ſic facies quantum volueris, donec ſis diues.

Se-

Septima.

De ſeptimo. accipe de ſole v. pondera, & pone ſepties in igne, trahe & remitte ſepties, & vnaquaq; vice extingue in aceto, & proijce ſuper xv. cuiuſcunq; corporis volueris, & inuenies ſolem.

Octaua.

De octauo. accipe de ſole pondus dimidium, & de tinctura nigra vnde fiunt ſcutellæ albæ: & iam dixi hoc alcofol in principio libri, & ſit hoc in duplum, & ſit ibi die & nocte: pòſt trahe & laua cũ aceto, deſicca cum panno lineo, & proijce vnum ſuper vij. æris præparati, & inuenies ſolem. Nunc dicendum eſt de 8. rebus, quæ non poſſunt confectari, & ſunt iſta: venter & viſcera, & ſonitus, & aures, & oleum, & ſimilitudo, & obſcurum: & omnia coniunge, & hoc eſt viij. & iſta non exponã, per te intellige ſi philoſ. es.

Fermentatio ſolis non confectandorum.

Rubrica prima.

Primùm de prædictis viij. ſi tu facis calcem de ſole, & non proijcis ibi vllam rem, vnum de xx. inuenies ſolem.

Secunda.

Secundũ, & animo prendas ſanguinẽ hominis ſtabilẽ, et proijce in non minus q̃ duo pondera: laua et prępara ſine ſole, nõ tergas, non deſicces niſi in lino: non proiicias niſi in xxv. de ſtanno, & inuenies ſolem.

Tertia.

Tertium leuamen: Dico tibi quòd non prendas de luna, non de sole, de ære non, de vna vncia, de aceto non, de bis tantùm salis soluti non: stet quòd non bulliet vna nocte & vna die non, quòd non desicces cum panno lineo: sed tu quæris non, quòd non proijcias vnum super xx. inuenies solem.

Quarta.

Quartum album non, viride non, obscurum non, non prendas hanc rem nō de non, sed si de non, non de si, et si de non: ibi habebis bonum solem.

Quinta.

Quinta fermentatio. Dico tibi, benedictus sit ille qui creauit cœlum, non hominem solum, prendas solem, non vnam vnciam: et non dico tibi quot: non proijcias in aceto soluto cum duplo aquæ, vbi sit solutum sal armon. de cera nigra non potest habere quòd sit suum caput album, sed de rubea non, et non quot, non proiicias cum aceto, et cum sale soluto, et cum sale armon. Dimidium pondus, et non quot, non prendas, et tergas cum panno lineo, et proijce vnum super xv. calcis præparatæ, et alexir de ære inuenies solē: 7. anseres, non perdices, non palumbi, non quot, non prendas solem bonū multum, et misceas illud baurac, vt sit de sole quinta pars: vnum super xx. et xx. super

per cccc.& cccc. ſuper lx.millia, & lx.millia ſuper c.m.viij.lx.millia. Fac quintum, quæris de ſtanno præparato, clarifica vocem tuam, quot non, ibi ſit vllus labor. Nunc & ponam tibi quod dixi in 4. colores, non accipias pro albo lunam, neq; pro viridi viridem, pro ære, quod in hoc volui dicere, ad accipias aliquem colorem, niſi de ſole, non de non, hoc eſt, accipe ſolem, & ſi de non, hoc eſt prende de ſole de quo dixeram non prendas, & non de ſi, hoc eſt de aceto, et ſi de non, hoc eſt accipe plumbum, & non de ſi, hoc eſt adiunctio hoc: hoc leuamen cuſtodi, et per legem quam tenes nulli oſtendes, et eſt hoc.

Octaua.

Accipe caſeum magis rubeum quàm inuenies, & non ſit caillatum cum caillo de beſtia, neque cum herba quæ cailat. Accipe ij. vncias, laua cum ſale, pone in fimo equi per menſem cum panno lineo ligatum, et proijce vnum ſuper 7. quorum vis corporum, & tu inuenies bonum ſolem. Diximus omnia leuamina, et ibi non intelligas vnum pro alio, niſi in caſeo, per quem intelligas aurum, in alijs intellige vnum pro eodem.

De sponsalitijs Lunæ.
Cap. II.

NVnc dicamus de sponsalitijs: Et dicimus quòd vir ex vna parte, & vxor ex alia præparentur: & dicemus obscurè, & non desponsare & desponsare. Nunc dicendum est, quomodo desponsatio debet præparari: si non preparas corda, non poterunt amari. Dixi tibi quòd facias amorem inter inimicos, i. inter ignem & aquam, & aquam & ignem: similiter inter omnia 4. elementa. Illumina corpora antequam ponas animam, non sis famelicus, neq; mendicus, sed sis probus in omnibus tuis factis, nec dones tantùm quòd pro stulto reputeris: non loquor nisi de magisterio. Bene finge, bene tinge, bene bulli, bene misce, & habebis magisterium. Nunc dicam tibi xx. exempla desponsationis: si velis desponsare ad rubeum siue ad album, hoc est magisterium de prima desponsatione ad album.

Prima desponsatio.

Accipe oleum terræ albæ tria pondera, de sale armon. dimidium pondus, azoc præparatum decies tantùm de maiori pondere: hoc modo pones, facies furnum sicut diximus in furnis alexiris. Primò pones illam rē quæ est de nostro furno, et hoc est terra: pòst pone quod est supra terram, hoc est aquam

quam:pôst pone quod est iuxta aquam, hoc est oleum,& supra oleum, est ignis:sed ignis non intrat in alexir ad album. Nunc loquar verbum philosophicum,si prius mitteres oleum,& postea terram, esset oleum mortificatum in terra, quando cum aqua intraret:si poneres aquam,& post oleum staret oleum super aquam: si poneres aquam,& post terram esset aqua ponderosior quàm terra:nũc manifestabo magisterium. Antequàm facias ignem,fac locum vbi sit ignis: aperi ostium, vt intret aer:fige aquam cũ terra vt ei adhæreat. Si occidas vnum, quatuor omnes sunt mortui: si vnum habet plus de anima quàm aliud,nihil valet:intellige.deo te comendo.

Secunda desponsatio.

Accipe de terra tria pondera,de aqua duo pondera, & sint in ista per duas horas: immisce,& misce da aere quantum est totum, duæ tertiæ, & ostendam tibi magnum magisterium. Antequam ponas fermentum in corpore, ante ponas medietatem de alexir, vt expergefacias dormitionem, quæ est in ipso corpore:& pôst pone leuamẽ desuper, & pôst pone alexir:quia si anteponeres totũ alexir, non operaretur leuamen sicut oporteret. Et dicam rationem:si accipias oleum strictè & ponas in mari,non apparebit.

Tertia desponsatio.

Tertia desponsatio pone, vt dixi elementa, antequam facias desponsationem, ter ablue, & desicca: ablue & desicca, ablue & desicca: ablue corpus, vel ablue terram, vt dictum est suprà, pòst fac sponsalitia. Sed in illis sponsalitijs caue ne in principio facias magnum ignem, sed paruum: postea paulatim vigora ignem. prima non apparebit, secunda magis apparebit, in tertia complebitur. hæc prima, secunda, tertia. Intellige in proiectione alexiris.

Quarta.

In quarta desponsatione, sicut dixi, coniunge 4. elementa, & quarta pars illorum elementorum, quæ fuerit coniuncta sicut tua elexir, quádo proijcies, festinanter proijce in vna vice quod proijcies: nam si proijcies sicut proijcitur puluis paulatim, ignis aufferet ei suam vim.

Quinta.

In quinta debes considerare, quòd sit potus pòst comestionem, non comestio pòst potum: nam si bibis antequam comedas, facias ventrem humidum, & non recipiet siccitatem quam dixi. non bibas antequam comedas: volui dicere, non ponas aquam antequàm terram: & ideo dixi, quòd venter

fieret

fieret humidus, aqua eſt argentum viuum: volui per terrã ſignificare terram noſtram.

Sexta.

Sexta, in qua dicam pondera: primùm pone de terra vnum, de alio duo, de alio tria, de alio ter tria. hoc eſt magiſterium.

Septima.

Septima, in ponderibus caue tibi. in olla alexir coniunge: ibi monſtra acuitatem philoſophi: ibi cognoſcitur ſubtilitas illius qui operatur, & ibi cognoſcam te, fili mi. Nam ſi magiſter qui operatur magiſterium, non eſt acutus, & ponat de terra magis vel minus, quàm opus ſit, quod maius erit mortificabit animas, quod minus eſt faciet humiditates, & non figet. Similiter in aqua, ſi amplius ſit, vel minus faciet ſimile damnum. Si plus ſit, faciet humidum & molle: ſi minus, faciet contrarium. Aer ſi plus vnus eſſet, faceret damnum: ſi plus ſit, colorabit nimium: ſi minus, non habebit colorem debitum. Ignis lapidis ſimile damnum faceret: ſi plus eſſet, combureret: ſi minus vel parum eſſet, non ſiccaret totã humiditatem quam deberet ſiccare, nec calefaceret: veruntamen ad album nõ ponas ignem, ſed loquor hîc generaliter de omni alexir.

DECIMÆ DICTIONIS CAPVT I.

De Ponderibus.

OCTaua desponsatio est in ponderibus. Caue tibi: quia ibi cognoscitur acuitas magisterij: de terra vnum pondus, de aqua duo pondera & dimidium, de aere j. pondus & quartam, de corpore quinquies tantùm, quintum erit totum leuamen præparatum nona pars aeris. Nunc dicã exemplum pro omnib. ponderibus: cum vis coniungere põdera, si est ad album, semper sit de terra plus quàm de aliquo aliorum elemẽtorum. illud plus sit secundum rationẽ iuxta quam quæris facere. Verbi gratia, si est aer j. pondus & dimidium, & aqua ij. pondera, debet esse terra tria pondera minus quarta parte ponderis. Nam quantum erit aqua & aer, tantum debet esse terra videl. pondera minus quarta parte. Verbi gratia, nos habemus de aere 1. pondus & dimidium, & sic sunt ibi 6. quartæ: habemus ij. pondera de aqua, & sunt ibi 8. quartæ & 6. quartæ, quas prius humanus de aere cum istis, & sunt 14. & sunt de terra: ergo erunt de terra 11. quartæ sc. tria pondera minus quarta parte vnius ponderis, quintum deest de 14. tres quartæ. Ideo considera

sidera quodquot quartę erunt in aqua & aere, tantū erit de terra tribus quartis minus. Iam scis quantum est de terra: nunc debes scire de aqua & aere. Si velis scire quantum est de aere, debes scire quantum est de terra & aqua: dicam leuiter, vt intelligas j. ij. iij. iiij. v. vj. vij. viij. ix. x. xj. xij. sit terra vsq; ad 8. sit aqua vsq; ad 7. sit aer vsq; ad 5. habebis alexir completam, commendo & mando fili per fidem quam mihi debes, vt exponas hęc pondera.

Nona.

Nona desponsatio sit de terra tertia, de aqua medię tertiæ, de aere tertia pars harum, & de corpore tres infra tres, i. nouem, & leuamen sexta mediæ.

Decima.

d X. desponsatio cōputus par de pari, impar e impari: hæc est tua alexir, iā locutus sum de 10. sponsalitijs lunę: eodem modo accipe 10. sponsalitia solis, nisi quòd in hac alexir solis pone ignem, & pōdus ignis: est medium pondus aquę, & cū hæc complebitur alexir, iam dixi tibi spōsalitia. Completus est liber, deo gratias. Sed ad hoc dicā pondera, & capitula: & exponā singula pōdera, & quot sunt: sed per fidē quā mihi debes fili mi, fac librū de ponderib. vt liber ille sit lumen nostris pōderibus: quia aliter non potes illuminare librū nostrum: nā in alijs libris noster apertus

eſt: quia nihil dimiſimus ad illuminandum niſi hoc. Finit cc.xxiij. anni ſunt tranſacti, ex quo Abincenus perfecit hoc opus, & iam erant tranſacti m. & cc. & triginta quinque anni.

Accipe de ſale alcali albo vnam partem, & de vitro iij. partes, Iacta ibi de lacte vaccino donec cooperiatur, & coque donec indureſcat, & frange per partes, & cuſtodi à puluere.

Alia.

Piſta vitriolum, & imbibe cum vrina diſtillata, donec ſe ſoluat: & cola, & dimitte ad ſolem fortem, donec ſe faciat per partes.

Alia confectatio vera.

Accipe de ſale alcali, & de ſale gemma, & de ſale vrinæ, & de ſale armoniaco partes æquales: piſta cum pauco de lacte vaccino, vt poſsit confectari, & frange per partes, & dimitte ad ſolem per quadraginta dies: & apparebit in eo pinguedo, et erit clara vt criſtallus.

Fimus ad ſoluendum calces & medicinas.

Solutio fimi: fode locum non ventoſum. Fac duas foueas in profundum duorum cubitorum, & in latitudine vnius cubiti, & lutabis foueas intus palumbina, id eſt ſtercore columborum, piſtata & paſtata cum ſucco cu-

co cucumerum agreſtium: & accipe de fimo equino recenti partem vnam, & de ſale communi quartam partem, & de palumbina quantum eſt ſal, & paſtabis hæc omnia ſimul groſſo paſtamento, & implebis foueam hanc vſque ad medium, & quod vis ſoluere mitte in vrinale vitreo lato in fundo, & fac formulam ligni ad modum vrinalis, & mitte formulam illam in medio paſtæ, vt facias tibi locum, in quo poſsis mittere vrinale cum medicinis, capite vrinalis cooperto, mitte deſuper filtrum, & de fimo vſque impleatur fouea. poſtea cooperi os foueæ cum cantara, vt non exeat inde odor: ſed ſemel in die eleua cantaram, & ſuper fimum infunde de aqua ſalſa calida, & ita facias per ſeptem dies. & in capite 7. dierũ facias in alia fouea quod feciſti in iſta, & mutabis in ea vrinale cum medicinis, & cooperias bene: quia non eſt opus quod ſe refrigeret, & omnia potes ibi ſoluere.

Explicit liber de Anima.

In capitulo quarto libri ſecundi loquitur de rebus pertinentibus libro corporum: in nono ſexti libri loquitur de calce plumbi, & in 19. ſexti. & in capitulo quarto libri ſeptimi loquitur de calce plumbi, & in trigeſimo ſexti, & in cap. 2. libri V.

Dixit Abuali Abincine: iſtum librum feci in anima, & nominaui eum librum de Anima: ideoq; altior eſt corpore, & non poteſt videri oculis, ſed mente: quia oculus tantũ accidens videt, & mens videt proprietatem: & ideo altiora ſunt ea quæ videntur oculis. Et anima eſt quædam pars circuli gloriæ, & circulus animæ eſt altior omnibus circulis de corporibus circulis, & de ſpiritualibus. Et ego diuiſi iſtum librum de Anima per x. dictiones: ſed antequam incipiam loqui de dictionibus, loquar de rebus proficientibus huic libro. Hæc ſunt dictiones, Prima dictio eſt Alchimia.

Dixit Abuali Abincine: Laus Deo, quia non eſt alius Deus in ſeculo laude dignus, qui ſit & placabilis creans res, & eorum radices, & faciens cauſam, de qua non eſt cauſa: quia eſt ſolus, & fortis in magnitudine ſui honoris, & ipſe videt & ſcit omnia, quæ ſunt in cœlo & in terra, & dat homini ſpiritum vocis, & rationem differendi, & reducendi res omnes ad primam naturam, ſc. vt vij. corpora præparata ad primam originem ſulphuris & mercurij: quia ipſe eſt Deus, & non alius præter ipſum. Sed placeat Deo, quòd immittat in nobis ſpiritum intelligentiæ: ideo ſcias quòd elementa ſunt 4. & modi, i. proprietates ſunt 4. & elementa ſunt aer, ignis, aqua & terra, & proprietates ſunt calor,

calor, frigiditas, humiditas & ſiccitas, non eſt corpus, & pro prietas eſt, & elemẽta ſunt de yle, & non ſunt partes eſſentiales, neque proprietates, & vnumquodque elementorum reuertitur in naturam alterius elementi. & omnia quæ ſunt in mundo ſunt facta de elementis, & vnumquodque illorum poteſt redigi in naturam alterius elementi, ſi homo trahat ipſum de vi, id eſt de occulta natura ad ſuum, verbi gratia, hordeum eſt equus per vim, & triticum homo per vim, & equus eſt hordeum per vim, & homo eſt triticum per vim. Si tu intelligas reuerſionem elementorum, vnius in alterum, intelliges totum magiſterium: & intelliges illud cum auxilio
DEI.

Finis cum Dei gratia.

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLERtißimi, rerumq́; naturalium, præcipuè metallicarum, peritißimi, Περὶ χημείας libellus, quem inſcripſit, de Inueſtigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXplicat, cur hunc librum ſcripſerit. Cap. I.

INVESTIGATIONEM huius nobiliſsimæ ſcientiæ, ex continua, & frequenti operis ſedulitate, & huic cōpari ſtudio nimio, necnō cogitationibus noſtris ꝓfundiſsimis, & varijs annexis, emulam vobis tradam: vt melius & apertius à vobis volumina ſubſequentia intelligantur, & vt intellecta, & circa eadem ingeniata & perſcrutata, facilius & promptius ad effectum perducantur. Et quia eſt aliud, artis inueſtigare per rationem, quàm attentare & probare ſubtilitates & ingenia horum: donec operádo, & per ſcrutando, & experiendo, ad intentū peruematur completum: ideo in hoc noſtro libro,

quæcunque per narrata inueſtigauimus, ſecundum noſtræ mentis rationem ſcripſimus, artem dico perficientia. Non putet tamen quis, quòd hanc inueſtigationem compoſuerimus ante librum noſtrum, qui Summa perfectionis magiſterij eſt intitulatus: in quo quæcunque vidimus & tetigimus, completè, ſecundum ſcientiæ ordinem determinauimus, ſecundum experientiam & cognitionem certam, quam ſcrutatione noſtra, de naturalium, & mineralium effectibus, & tráſformantibus diuerſis, in opere apparentibus notàuimus. Et ingeniati ſumus ſcientiam noſtram prius compoſitam cum hoc inueſtigationis commento, quod ſuper ipſam declarandam compoſuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per húc librum inueſtigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corrumpentibus. *Cap.* II.

CVM ergo hæc ſcientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc duo conſiderauimus, imperfectionem ſcilicet, & perfectionem. Circa hæc duo noſtram fundamus intentionem.

De

De rebus autem perficientibus & corrumpentibus, secundum quòd per nostram inuestigauimus experientiam, hunc librum componimus, quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti viui & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam & temperatam decoctionem, in visceribus terræ mundæ inspissata & fixa, cum conseruatione suæ humiditatis radicalis, nõ corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis, leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrũpentis. Et est illa, quæ à contrario sensu habet intelligi, videlicet substantia impura argenti viui & sulphuris, sine proportione debita commixta, vel minus vel nimis decocta in visceribus terræ immundæ, nec rectè inspissata, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrumpentem, & raræ substantiæ, & porosæ: vel habens fusionem sine ignitione debita, vel nullam, nec patiens malleum sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna, secundũ cuiuslibet perfectionem. Secundam verò in his quatuor, scilicet in stanno, plũbo, cupro, & ferro, secũdum cuiuslibet imperfectioné.

Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatẽ & perfectionem non sunt reducibilia, nisi cõtrarium in eis operetur, id est, quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quæ operatio vel contrariatio fit per præparationem: igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præpare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent verò præparatione tali, qua eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta, vt de eis elixir albũ, vel rubeum fiat magnum.

De lapide Philosophorum, quòd vnus tantum sit, ad album & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur. Deq; posibilitate ac modo perfectionis.

Cap. III.

INuenimus autem modernos nobis vnicum tantùm scribere lapidem, ad album vel

vel rubeum completum, quod & verum esse concedimus. Nam ex quocunque elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tñ ibi aliud est, quàm argẽtum viuum & sulphur, quorũ vnum sine altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo vnus lapis à philosophis nuncupatur, quãuis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua nõ est hoc stultum cogitare esset & vanum, vt quidam fatui putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento viuo composita sunt, & sulphure, puris vel impuris, per accidens, & non in prima sua natura innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiuuatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem præparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Sũma perfectionis magisterij sufficiẽter. Ista enim sunt opera ad præparationẽ iuuantia.

De rebus præparationem iuuantibus, & earum mundatione.
Cap. IIII.

RES autem preparationes iuuantes sunt istæ, scilicet omnia genera salium, aluminum, atramentorum, etiam vitrum, borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, & ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præparare, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per predicta.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primò comburatur, combustum in aqua communi calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignẽ in parapside vitreata vel vase terreo plũbato & non in metallo congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctẽ in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficiẽter mũdatũ.

De salis communis præparatione.

Sal commune comburatur, combustũ in aqua cõmuni, vel aqua clara fontis calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lẽtum ignem in parapside vitreata, vel vase terreo plumbato, & non in metallo congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum

pſum ſic ſufficienter mundatum.

De ſalis uitri præparatione,

Sal petræ diſſoluitur in aqua fontis, per filtrum diſtillatum congelatur in vaſe vitreo vſque ad ipſius fuſionem criſtallinam.

De ſalis nitri præparatione.

Sal nitri ſic præparatur, diſſolue ſagimen vitri in aqua forti, diſtilla per filtrum, & congela in vaſe vitreo, & ſic optimè clarificatur.

De ſalis gemmæ præparatione.

Sal gemmæ teritur, diſſoluitur & congelatur in vaſe terreo vitreato, ſicut ſal commune.

De ſalis alcali præparatione.

Sal alcali fit ex ſoda diſſoluta, & per filtrum diſtillata, & cocta ad tertiam, & deſcendet ſal in tempore ad fundum vaſis in modũ cryſtalli, & eſt præparatum. Similiter ſal alcali apud aliquos ſic præparatur. Accipiunt cineris clauellati pondera quinque vel duo, calcis viuæ pondus vnum, & trahunt totum lixiuium, & diſtillant & congelant, & hoc reiterant ſemel: & eſt præparatum. Vel ſicut ſal commune primò teratur totum, ſoluatur in aqua communi calida, poſtea diſtilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum igne lento.

De salis armoniaci præparatione.

Sal armoniacus fit ex quinque partibus vel duabus vrinæ humanæ & parte vna sudoris eiusdem, & parte vna salis communis, & parte vna cum dimidia fuliginis lignorum, vel baculorum habitis simul coctis vsque ad consumptionem huiusmodi, sublima salem armoniacum verum & vtilem, hunc iterum in sudorem dissolue,& congela,& sublima à sale communi semel:& est præparatum. Vel teratur primò cum præparatione Salis communis mundati, postea sublimetur in alto alutel, donec totaliter fuerit extractum purũ: postea soluatur super porphydum sub diuo, si de eius aqua habetur facere, vel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

De salis tartari præparatione.

Sal Tartari fit ex fæcibus vini calcinatis & distillatis, vel ex tartaro calcinato, dissoluto, & congelato:& est præparatum.

De salis vrinæ præparatione.

Sal vrinæ fit ex fæcibus vrinæ distillatæ calcinatis,& iterum in aqua eius dissoluitur & congelatur:& est magni iuuamenti: multi diuersimodè tractant de salium præparatione. Nos autem inuestigatione nostra inuenimus has præparationes salium breuiores & vtiliores ad nostrum propositum consequẽdum. Cum ex omnibus rebus verè calcinatis

sales

ſales per diſſolutionem extrahantur, per viã prælibatam præparari tenentur, ſufficit nos tranſire cum his ingenijs conſuetis.

De aluminis glaciei vel rocæ præparatione.

Alumen glaciei vel rocæ duplicem habet præparationis modum, vnum pro corporibus calcinatis abluendis, alium pro ſpiritibus ſublimandis. Primus modus. Diſſolue ipſum in aqua fontis clara, diſtilla per filtrum, coque ad eius tertiam partem, pone in parapſidibus vitreatis, & deſcendet circa latera vaſis, & in fundo alumen præparatum cryſtallinum. Secundus modus eſt, vt alumen vaſe terreo coquatur quouſque humiditas euanuerit, & inuenies alumen album, ſpongioſum, leue, & præparatum pro ſublimationibus, & alijs diuerſis operibus. Fæces in fundo vaſis remanentes, vel diſſoluantur ſupra lapidem, vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel reſeruentur.

De aluminis iameni præparatione.

Alumen iameni quemadmodum alumen glaciei vel rocæ præparatur, excepto quòd in hac arte maioris eſt virtutis.

De aluminis plumosæ præparatione.

Alumen plumosæ dissoluitur & præparatur sicut alumen glaciæ vel rosæ. Nunc restat præparationes atramentorum inuestigare, cum multum sit nobis id, quod per ea colligimus in tinctura & ligamentis spirituum & aliorum quæ ad alexir spectant.

De atramenti nigri præparatione.

Atramentum nigrum soluatur in aceto mundo: vel in aqua bullienti, post per filtrũ distilletur & coaguletur, & est præparatum. Vel ponatur primò in alembic, & humiditas totalis extrahatur. Fæces in hac distillatione calcinatæ super porphydum, vel in sua aqua soluantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis referuetur.

De cuperosæ præparatione & mundatione.

Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda.

De vitrioli Romani præparatione.

Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quòd in aliquibus cineribus teneatur in igne mediocri, vt rubificetur. Est certum quòd à corporibus (vt amplius considerauimus) imperfectis extrahũtur

tur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu quæ indigent præparatione.

De cerusæ præparatione.

Cerusa dissoluenda est in aceto, purificanda deinceps à grossioribus, & id quod vt lac emanauerit congelandum est in sole, vel lento igne, & est præparata.

De albi hispanici præparatione.

Eodem modo vt suprà fit de albo hispanico, stannum candidum in vrina distillata soluendum est ad modum cerusæ: & sic præparandum.

De viridis æris præparatione.

Viride æs in aceto distillato solutũ, & clarificatum limpidè, congelandum est lentissimo calore: & est optimum.

De croci ferri præparatione.

Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato, & est clarificandus: & hæc aqua rubicunda crocea congelata dat sibi croceum aptum, & est factum.

De litargirij præparatione.

Litargirium in aceto distillato resolue, clarifica, & congela, quia bene præparatum est, quod iterum quemadmodum & alia prænominata dissoluere potes, & his vti dissolutis & congelatis: in hoc est inuestigatio profunda, & hæc præparatio fit breuissimè.

De antimonij præparatione.

Antimonium calcinatur, diſſoluitur, clarificatur, & congelatur, & eſt præparatum.

De lapidis Lazuli præparatione.

Lapis Lazuli calcinatur, abluitur tritus, & eſt purificatus à terreitate.

De lapidis Ematitis præparatione.

Lapis Ematitis ignitur, extinguiturque ſę pius in felle taurino & ſplene.

De boli præparatione.

Bolus teritur, diſſoluitur, vt Ceruſſa & cõgelatur.

De cinabrij præparatione.

Cinabrium ſemel eſt præparandum cum ſale communi, & optimè eſt.

De tutiæ præparatione.

Tutia calcinatur & reſoluitur in aceto diſtillato, & ſic eſt præparata.

Diuerſa adhuc ſalium, aluminum, & atramentorum genera reperiuntur, quæ omnia, vt iam dicta in ſua ſpecie præparãtur, & mundantur.

De vitri, & baurachij præparatione.

Vitrum & baurachia ſi debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.

De

De aceti acerrimi præparatione.

Aceti autem acerrimi cuiuscunque genera subtiliantur & depurantur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de quorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante.

De præparatione, & melioratione corporum in igne.

Cap. V.

PRÆPANTVR autem & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsaque prædicta corpora corrumpentem. Habent etiam terrestreitatem immundam, fœculentam, & combustibilem, nimis grossam, ingressionẽ impedientem & fusionem. Ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium posibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, super

flua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti viui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & deputatio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum substantiæ puræ remanentis, fit multis modis, secundum quòd indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis, seu acerrimis, donec calx fuerit alba, siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea verò delenda, seu deponenda est totalis terrestreitas immunda, & fœculentia combustibilis & grossa, cum rebus prædictis, mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta, modò prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fusione, seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundam

præ-

prædictam, remante corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato. Et hoc totum descendendo. Meliorationis & subtiliationis horum substantiæ puræ in generali modus hic est. Primò hoc corpus purgatum & reductum est iterum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædictis, deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum. Hæc enim aqua lapis noster est, & argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure, ex corpore spirituali abstractum & subtiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest, confortando in ipsam virtutes elementales cum alijs præparatis, quæ sunt ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fusionem, & alia omnia, quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem, seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationem, cum omnibus modis suis, etiam perfecti corporis mineralis. Et primò de Ioue.

De præparatione Iouis in speciali.

Cap. VI.

PRÆPARATVR autem Iupiter multipliciter: melius tamen per hunc modum: Et est, vt ponatur in furno calcinationis, in vase ad hoc apto, & proijciatur subtus ignis vsque ad corporis ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata: scoriã quæ super ipsum creatur contrahendo, iterumque corpus mouendo in ignis calore æquè perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterũ moueatur, quousque alternata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonũ, ipsius fusionẽ non superantẽ, & mouendo multoties. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diẽ naturalẽ, vel circiter, donec tota humiditas accidentalis, & superfluitas fuerit deleta, cum sulphure cõbustibili & corrũpente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam, & inflammabilem eleuat, & consumit de prædictis, scilicet cum sale cõmuni mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerrimo multum lauando, & ponatur ad solẽ, vel ad aerem, & iterum teratur, & lauetur, & desiccetur, & hoc alternatim per

per vicem reiteretur, donec per acuitatem salium, aluminum, atque aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immũdicia fuerint consumptæ, corrosæ, & deletæ. Tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impastatum fuerit, descendatur per Botum barbatum, cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum vitro & salibus, siue aluminibus, tota substantia terrea & fęculenta. In illo enim corpore mundo descenso, & reducto, est æqualis, & perfecta proportio argenti viui mundi, & sulphuris albi non vrentis. Nam ignis & corrosiua totã humiditatem, & substantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiserunt, & per descensorium ipsius, siue per pastillum salium & aluminum, & vitri, diuisa est tota substantia terrea, fæculenta, substantia pura & temperata cum sua proportione remanente. Postea verò calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale armoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, vel circiter. Cùm autem bene & minutissimè fuerit calcinatum: tunc illud totum peroptimè, & bene diu teratur super porfidum, & ponatur sub dio, in loco frigido & humido: vel in vesicis vitreis in furno solutionis, vel in ventre equino, donec totum fuerit dissolutum, augendo sal, si fue-

rit necesse. Quam aquam honorare debemus: ipsa enim est quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione Iouis dicta sufficiant.

De præparatione Saturni. Cap. VII.

PRæparatur & Saturnus sic: Ponatur similiter in furno calcinationis, mouendo vt Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimũ: Cribretur, & reponatur ad furnum, stet in igne suę calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua substantia, & inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur, & teratur frequentissimè & minutissimè cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerrimo. De istis verò ad rubeum vtaris, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine Iamerio, & aceto. Tunc multoties, vt de Ioue dictum est, desiccetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum, dicta immunditia fuerit deleta. Tunc apponatur de vitro cũ his prędictis, & descendat per Botum barbatum corpus purum, descendēdo reductum. Iterũ calcinetur cum sale armoniaco puro, vt de Ioue, teratur subtilissimè & dissoluatur per modum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti viui, & sulphuris proportionabiliter

facta,

facta, qua vtimur in rubei elixiris compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris.
Cap. VIII.

PRÆparatur etiam Venus optimè per hunc modum: Ponatur stratum de sale communi optimè mundato in crusibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratū, & desuper lamina, & sic vicissim, donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponatur laminę cum sale nouo. Et sic alternata vice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis: quia sal corrodit superfluam humiditatem, & sulphureitatē cōbustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cum proportione debita. Teratur omnino puluis ille minutissimè, & lauetur cū aceto, donec nigredine careat aqua exindè emanans: hinc alterna vice de sale nouo, & aceto imbibe, & tere: & post contritionē, ad furnum calcinationis in vase aperto reponatur, stetq; ibi per 3. dies naturales. Deinde extrahatur bene, & subtilietur, & abluatur cū aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mūdatū & purgatū. Desiccetur ad

solem bene, tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco, bene & diutissimè terendo, donec sudstantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub dio, vel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal armoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir vsque ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis.

Cap. IX.

MArs autem per hunc modum melius præparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, & cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccetur: desiccatus iterum cum nouo sale, & aceto teratur, & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, vt de Venere dictum est. Solutum honora, aquam videlicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis.

Cap. X.

PERfecta verò corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cùm perfecta sint, sed vt magis subtili-

ſubtilientur, & attenuentur, talis eiuſdem præparatio eſt adhibenda: Accipiatur Sol in laminas tenues productus, & ponatur cũ ſale communi optimè pręparato ſolariatim in vaſe calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit ſubtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & deſiccetur ad ſolem. Poſtea teratur bene cum medietate ſui ſalis ammoniaci mundati, & ponatur ad diſſoluendum, donec totum fuerit per beneficium ſalis communis, & ammoniaci in aquam clariſsimam diſſolutum. Hoc eſt fermentum ad elixir rubeum, precioſum, & verum corpus ſpirituale factum.

De præparatione Lunæ.
Cap. XI.

SVBtiliatur autem argentum, & tenuatur, & ad ſpiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & ſingula fac in ipſius ſubtiliatione ſicut de Sole feciſti. Et aqua Lunæ diſſolutæ, eſt fermentum ad elixir album ſpirituale factum.

Da proprietatibus elixiris maioris.
Cap. XII.

IAM imperfectorum præparationem, & perfectorum ſubtiliationem, ſufficienter determinauimus, vt de eis quilibet diſcre-

tus posſit adimplere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compoſitionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus ſubſtantiam vnam facere: tamen ex pluribus aggregatam, coadunatã, fixam, quam ſuper ignem poſitam, ignis non exprimat, & liquatis permiſceatur, & liqueſcat cum ipſis, cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia ingreſsibili: & permiſceatur cũ eo quod eſt in ea de ſubſtantia permiſcibili: & conſolidetur cum eo, quod eſt in ea de ſubſtantia conſolidatiua: & figatur cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia fixatiua, & non comburatur ab his, quę non comburunt aurum & argentum, & afferat conſolidationes & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, vt paucis diebus, vel horis poſsit prima vice confici: ſed quia reſpectu aliorum medicorum modernorum, reſpectu etiam naturę operationis veritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philoſophus: Medicina eſt cuius temporis longũ ſpacium anticipauit. Quare vobis dico, vt ſuſtineatis patienter: quia fortè moratur, & feſtinantia quidẽ ex parte diaboli eſt. Ergo qui patientiã non habet, ab opere manuum ſuſpendat: quia impediet eum feſtinantem credulitas. Omnis nanq; actio naturalis ſuũ habet modum, & tẽpus determinatum, in quo maiori vel minori

nori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter versatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fętentem, & aquam viuam, (quam & siccam aquã nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quòd sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreuiandum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Epilogus, & conclusio operis.

Cap. XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quib. veritas est propinqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione vera nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam considerauimus omnia verba vera esse, quæ per nos solos in nostris voluminibus scripta sunt: secundum quod vidimus per experimentum & rationem in voluminib. istis relata. Ea verò quæ per nostrã experiẽtiam digitis extraximus, & vidimus oculis, & manib. tetigimus, scripsimus in Sũmano stri perfecti magisterij. Sapiẽs ergo artifex in nostris studeat voluminib. colligẽdo

noſtram diſperſam intentionem, quam in diuerſis locis propoſuimus, ne malignis ſeu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem ſtudendo & experimentando cum laboris ingenioſi inſtantia peruenerit totalem. Exerceat ergo ſe artifex, & inueniet huius iam modum inueſtigationis (commotis amore viſceribus) per noſtram conſiderationem, veritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis & corrumpentis materiæ & formæ. Conſiderauimus enim inueſtigatione noſtra, perfectorum materiam cum forma, à radice ſuę commixtionis vſque ad complementum, puram eſſe, ſine corruptione ſuperueniente aliqua. Conſiderauimus etiam à contrario ſenſu imperfectorum ſubſtantiam, & perfectorum vnam eſſe vbique, ſcilicet argentum viuum & ſulphur: quæ ante commixtionem ſuam, pura ſunt & munda. Et per hanc conſiderationem per noſtrum exercitium inuenimus, corruptionem imperfectorum accidentaliter ſuperueniſſe, quæ materiæ nouam & corruptam dedit formam. Nam cum corpora imperfecta, per noſtram experientiam, & per ingenium noſtrum vidimus præparata, & mundata ab omni ſuperflua corruptione, & immunditia fugitiua, ſeu terreſtri deliberata, inuenimus ipſa maioris claritatis & fulgoris, ſeu purita-

puritatis, quàm ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam considerationem peruenimus ad finem huius scientiæ perfectum & completũ, quam perfectè & completè scripsimus in codicib. nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam nostram scientiam, quam ex antiquorũ libris abbreuiauimus.

Finis libri de Inuestigatione perfectionis Gebri.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISsimi, rerumq; naturalium (præcipuè Metallicarum) peritißimi, Περὶ χημείας Libri duo, quibus titulum fecit: Summa perfectionis, siue perfecti magisterij. Ex Arabico in Latinum translati, Incerto interprete.

SVMMAE PERFECTIONIS Gebri Liber I.

PRAEFATIO, DE MODO TRAdendi huius artis, & de idoneis discipulis. Cap. I.

Totam nostram περὶ χημείας scientiam, quam ex libris antiquorum compilatione diuersa in nostris voluminibus abbreuiauimus, hîc redigimus in summam

vnam. Et quod in alijs libris à nobis scriptis est diminutum, id sufficienter in hac traditione huius nostri libri compensauimus, & ipsorum defectũ suppleuimus sermone breui. Et quod occultatum fuit à nobis in parte vna, manifestũ fecimus illud in parte eadem in hoc nostro volumine, vt sapientibus patefiat complementum tam excellentis, nobilisque partis philosophiæ. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totá eius artis operationem in capitulis generalibus vniuersali disputatione, sine diminutione aliqua sufficienter cõtineri. Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, verũ finem huius artis se adinuenisse lætabitur. Sed scias charissime, quòd qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iam multũ remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radicem veram, supra quã intentionem suam fundet. Et qui principia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, nondum tamen adeptus est verum finem & proficuum huius artis occultissimæ: habet verò faciliorem aditum ad artis huius principia, quàm cui ignorantia cadit super intentionẽ eius de modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis introitu. Qui verò sciuerit omnium principia, & causas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ consistit, parum quidẽ aufertur

fertur ab eo de operis cõplemento, ſine quo tamen nõ poteſt ſcientia noſtra perfici: quoniam ars imitari non poteſt naturam in omnibus operibus, ſed imitatur eam ſicut ritè poteſt. Chariſsime igitur fili, ſecretum tibi pandimus, quòd in hoc artifices errãt, quòd naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari deſiderãt. Labora itaq; ſtudere in noſtris voluminibus, & ea ſępiſsimè in mente tua reuoluere nitaris, vt intentionem ex noſtræ loquelæ modo veram acquiras: quia in eis inuenies, ſuper quę mentem tuam fundare debeas, & ſcies ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari naturam poſsis in tui operis artificio.

Diuiſio huius libri primi in quatuor partes.

Caput II.

Ponemus igitur tibi breuiter primò impedimẽta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne verum finem adipiſcatur: dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Secundò verò diſputabimus cõtra ignorantes & ſophiſtas, qui propter ſuam ignorantiã & imperitiam, huius artis magiſterium & proficuũ inquirendo, artem interimunt, & eam nullam eſſe contẽdunt. Ponemus autem omnes rationes illorum, & poſtea ipſas deſtruemus euidentiſsimè: ita vt prudentib. ſatis apertè pateſiat, nullã illorũ ſophiſmata veritatẽ continere. Tertiò diſpu

trabimus super principijs naturalibus, quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & super eorum effectu, secundum antiquorum philosophorum sententiam. Quartò verò monstrabimus principia, quæ sunt ad intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruum naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

PRIMA PARS HVIVS PRIMI LIBRI DE IMPEDIMENTIS, *quibus impediuntur artifices, quo minus verum huius artis finem adipiscantur.*

Diuisio impedimentorum. Cap. III.

SVnt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessariæ impensæ defectus, vel occupationes & labores. Naturalem tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet orgagani artificis, & ex parte animę. Ex parte etiam

iam organi artificis multipliciter. Vel quia organũ ſit debile, vel ex toto corruptum. Ex animæ deniq; impotẽtijs multipliciter: vel quia ſit anima peruerſa in organis, propter organa nil rectitudinis, vel rationis in ſe habens, ſicut anima inſani, vel fatui. Vel quia ſit fantaſtica, contrariarum facilè formarum ſuſceptiua indebitè, & de vno ſcibili ad eius oppoſitum extenſiua ſubitò, & de vno velle ad eius oppoſitum ſimiliter.

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Cap. IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimẽta. Nunc verò ſpeciãliori ſermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis apertè narrabimus ibi omnia illa impedimenta pleniſsimè, ſeriatim. Dicimus igitur: quòd ſi quis nõ habuerit ſua cõpleta organa, non poterit ad huius operis cõplementum peruenire per ſe, velut ſi cæcus fuerit, vel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantib. ars hæc perficitur, tanq̃ naturæ miniſtrantibus. Si verò fuerit artificis corpus debile & ægrotum, ſicut febrientium, vel leproſorum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis vitæ laborantiũ, & iam ætatis decrepitę ſenum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione ſua.

De impedimentis ex parte animæ artificis.
Caput V.

PRÆmiſimus tibi capitulum vnum, in quo narrauimus ſermone abſoluto & manifeſto impedimenta, ex parte corporis artificis depẽdentia. Reſtat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipſius animæ, quæ maximè impediunt huius operis complementum. Dicimus igitur, quòd qui non habuerit ingenium naturale, & animam perſcrutantem ſubtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ conſequi naturam poſsint in ſuæ actionis proprietatibus, non inueniet huius precioſisſimæ ſcientiæ veram radicem. Sicut ſunt multi, qui duram habent ceruicem, in omni perſcrutatione vacuam ingenio, qui & vix communẽ intelligere queunt ſermonem, & opera ſimiliter cum difficultate diſcunt vulgò communia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facilè opinantem fantaſiá quamlibet: ſed quod credunt ſe verum inueniſſe, fantaſticum eſt totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & ſemotum à principijs naturalibus: quoniam eorum cerebrũ, multis repletũ fumoſitatibus, non poteſt recipere veram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter iſtos alij, qui mobilẽ habent animam, de opinio-

opinione in opiniones, & de voluntate in voluntates, sicut qui modò credunt hoc, & idem volunt, sine rationis vllius fundamento: paululum verò post illud, & aliud credunt similiter, & aliud volunt. Et hi tàm mobiles sunt, vt vix minimum eius ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui non possunt videre veritatem aliquã ex rebus naturalibus, non magis quàm bestiæ, velut mente capti, insani & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam non putant esse: quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis fine repellit. Et sunt, qui serui sunt, pecuniæ deseruientes, hanc scientiam mirabilẽ & ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent. ideoq; licet ipsam affirment, & secundum rationem ipsam inuestigent: tamen ad operis experientiam non perueniunt propter pecuniæ auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc scientia nostra. Qualiter enim qui ignorãs fuerit, vel scientiam inuestigare neglexerit, faciliter ad ipsam perueniret?

De impedimentis externis, huius artis opus impedientibus. Cap. VI.

REduximus ad duo capitula omnia impedimenta, huius artis finem retardãtia, quę sunt ex principijs radicalibus,

ſecundum naturam artificis huius precioſiſſimi negotij. Expedit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius ſuperuenientia, ex contingentibus fortunis & caſibus, quibus impeditur hoc opus glorioſisſimum. Videmus ergo quoſdam aſtutos & ingenioſos, minimè ignorantes opera naturæ, & ipſius, in quibus eſt poſsibile, ſequaces principijs & operibus, quibus eſt etiam inueſtigatio non fantaſtica, in omnibus rebus, quę naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen vltima paupertate oppreſsi, ex diſpenſationis indigentia: hoc tamen excellens Magiſterium coguntur poſtponere. Sunt & multi alij pręter nunc dictos, curioſi, varijs huius mundi curis & ſolicitudinibus detenti, ſe omni negocio ſeculari totos occupantes, à quibus hæc noſtra ſcientia precioſa prorſus refugit. Iam ergo tibi ſatis ex præmiſsis capitulis patet, quæ ſint ab hac arte diſtrahentia impedimenta.

Epilogus huius primæ partis, qualem oporteat eſſe artificem. Cap. VII.

CONcludimus igitur ex iã dictis, quòd oporteat artificem huius operis in ſcientijs philoſophię naturalis eruditum & perfectum eſſe: quia quantamcunq; pecũniam, & ingeniũ naturaliter profundum habuerit, & deſideriũ in hoc artificio, non tamen

men ipſius finem acquiret: niſi ex doctrina philoſophiā naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium naturale nō adipiſcitur, huius defectui per doctrinam ſubuenitur. Oportet igitur altiſsima perſcrutatione & induſtria naturali artificem iuuari. Propter doctrinam enim, quantamcunque ſcientiam acquiſiuerit, niſi ab induſtria etiam iuuetur naturali, ad epulas tam precioſas non inuitabitur. In puncto enim errorem ſuum emendaret, per ſuam induſtriam: cui remedium ignoraret adhibere, ſi ſola doctrina fundatus foret: & errori ſimiliter ſubueniret in puncto ex acquiſita ſcientia per doctrinam naturalem, quem per ſolam induſtriā euitare non poſſet: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte ſimiliter. Et ipſum ſimiliter neceſſarium eſt conſtantis voluntatis in opere fore, vt non modò hoc, modò illud attentare præſumat: quia in rerum multitudine ars noſtra non conſiſtit, nec perficitur. Eſt enim lapis vnus, medicina vna, in quo magiſterium cōſiſtit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus, niſi quod in præparatione ſuperflua remouemus. Oportet etiam ipſum ſedulum operi vſque ad conſummationem ipſius inſiſtere: vt non opus detruncatum dimittat, quia nec ſcientiam, proficuū ex opere diminuto acquireret, ſed potius deſperationem, & damnum. Expedit

etiam ipsum huius artis principia & radices principales quę sunt de esse operis, nō ignorare: quoniā qui principiū ignorat, finē non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa oīa sermone cōpleto, necnō & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundū huius nostræ artis exigentiā. Expedit similiter artificē temperatū & tardum ad irā esse, ne subito ꝓpter iræ impetū, iam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniā suam custodiat, nec præsumptuosus eā vanè distribuat, ne si forte artem non inuenerit, relinquatur in miseria, & desperatiōe paupertatis: vel ne forte, cum iam ad finē huius magisterij ꝑ suā indagationē approximauerit, cōsumpta sint ipsius impendia, & verū finē miser violenter ob paupertatē relinquat. Sicut cum in principio, qui ignorant, prodigaliter suū thesaurū totū exterminant, cum aūt huic affines fuerint, non habēt vlterius ex quo laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore sepeliuntur, & quia pecuniā suam dissipauerūt in reb. inutilibus, & quia scientiā, quā protinus indagassent nobilissimā amittūt. Non enim oportet tua bona consumere, quoniā vili precio (si artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus, rectè intellexeris) ad cōplementū magisterij peruenies. Si ergo ęs tuum perdideris, non attendendo nostra monita, q̄ tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta,

nifesta, non nos iniquè corrodas, nec nobis blasphemias iniungas, sed tuæ imputa ignorantię & præsumptioni. Igitur hæc sciẽtia nō bene conuenit pauperi vel indigenti, sed potius est ei inimica & aduersaria. Nec etiã adinuenire nitatur sophisticam metam operis, sed soli sit complemento intentus, quoniam ars nostra in potentia diuina seruatur, & cui vult elargitur & subtrahit, qui est gloriosus, & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus: forte enim ex sophistici vindicta operis, tibi artẽ denegaret, & in deuiũ erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in infelicitatem, & miseriã perpetuam, Miserrimus enim & infelix est, cui Deus semper post opis sui atq; laboris finem, veritatem denegat cõspicere: quoniã vitæ suæ spaciũ semper in errore concludit & terminat. Hic enim in labore constitutus perpetuò, omniq; infortunio & infelicitate obsessus, totã huius seculi consolationem, gaudium, & delectationem amittit, & vitam suã in mœrore sine proficuo consumit. Studeat similiter, cum in opere fuerit, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hæc itaque sunt quæ necessaria sunt artifici, ad artem nostram idoneo. Si verò alterum eorum, quæ narrauimus eidẽ defuerit, huic arti non adhæreat.

SECVNDA PARS HVius primi Libri, in qua recensentur rationes, hanc artem negantium, deinde verò confutantur.

Diuisio dicendorum generalis. Cap. VIII.

QVOniam in summa vna huius libelli nostri iam præmisimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinā tibi dedimus ad artis huius adhærentiam sufficientem, expedit modò secundum nostri propositi intentionem, contra sophisticos & ignorantes disputare. Primò ipsorum rationes ponentes, secundum quòd promisimus à principio nos determinaturos esse. Vltimo verò eas omnes interimemus, vt manifesta demonstratione sapientibus patefiat, nihil veritatis illas continere.

Rationes variæ, artem simpliciter negantium. Cap. IX.

SVnt autem diuersi, qui eam negant & destruunt. Alij enim simpliciter, alij verò ex dictis à supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, suam opinionem sophisticè taliter corroborantes. dicunt enim: Distinctæ sunt re-

rum

rum species & diuersitates, quia diuersę sunt & distinctæ elementorum ad inuicem in cō- mixtione proportiones. Est enim asinus diuersus ab homine in specie, q̄a multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem: sic & in cæteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportione, qua adipiscitur forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miscendum formare sciemus? Sed ignoramus Solis & Lunę veram elementorum proportionē, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his itaque concludunt. Igitur inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. Dicunt enim: Etsi proportionem elemētorum scires, modum tamen mixtionis ad inuicem eorū ignorares, quoniam in cauernis, & mineris, & absconsis locis hæc natura procreat: ergo cum modum mixtionis eorū ignoras, & hæc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiamsi hoc debitè scires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem, qua metalla in esse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura veraciter intentū

perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiá tibi adducunt. Tam diu enim, inquiunt, est à viris sapientibus hæc perquisita scientia, vt si posibile esset ad eam per aliquam viam peruenire, iam eam millies cópleuissent. Similiter etiá, cum philosophi visi sint in suis voluminibus eam tradere, nec tamẽ in eis veritatem reperiamus, manifestũ satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mũdi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desiderauerunt, non tamen ad huius preciosissimę artis fructum pertingere potuerunt. Hoc vtique satis sufficiens est argumentum, quòd ars sit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi naturam non valemus. Asinum enim fingere ignoramus & cætera similia, quarum mixtiones sunt debiles, & manifestę quasi sensibus. Quare & multo magis metallorũ mixtionẽ (quæ est fortissima) fingere ignorabimus: quę est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam non videmus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam trásmutari, vel per aliquod aliud artificium

ciū in reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie, niteris inuicem secundū speciem trāsformare, vt de tali specie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis videtur, & à veritate illata ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo autem tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris, cum vix ad annorum centum metā pertingere valeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non poteſt natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui per artificium noſtrum implemus: quoniam artificium in multis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quòd & hoc impoſsibile eſt, & in metallis specialiter, cum ſint fumi subtilißimi, qui temperata decoctione indigent, vt in seipsis secundum æqualitatem inspiſſetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipſa omni humiditate priuata, quā confusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, & metallicis corporibus abbreuiare, oportebit per exceſſum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem diſſoluendo ex eorū corporibus diſsipabit & deſtruet. Solus enim temperatus calor humiditatis eſt ſpiſſatiuus, & mixtionis perfectiuus, non ignis

excedens. Similiter etiam, esse & perfectio dantur à stellis, tanquam à primis perficientibus, & mouentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & nõ esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit vna stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia vnaquæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solum vnus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, & distinctionem ab inuicem per notare non possumus, cum nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum? Et tamen si situm vnius, aut plurium stellarũ certum, quo datur metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis pręparatio ad suscipiendam formam per artificium in instanti, sed succesiua. Ergo operi forma non dabitur, cùm præparatio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm construere. Sed vix aurũ possumus destruere, quomodo igitur & construere præsumimus? Propter has igitur ratiões sophisticas, & alias his minus apparentes, credũt hanc se

artem

artem diuinam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter esse negantium. Rationes verò eorum, qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Ab hinc verò ad harum interemptiones nunc positarum, transeundum à nobis est: prius ponentibus nobis super has veram intentionem, ad operis complementum.

Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita.

Cap. X.

Dicimus itaque, quòd principia, super quæ actionẽ suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atque fortissimæ: & sunt sulphur, & argentum viuum, vt dicunt quidam philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositionis, difficillimæ sunt etiam resolutionis: sed vt fiat inspissatio eorum ad inuicem & induratio, taliter, quòd fiat in eis contusio & extensio per mallei compulsionem, & non confractio, non est nisi per hoc, quòd humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione, saluatur per successiuam in minera decoctionem. Sed re-

gulam tibi tradimus, charissime fili, generalem: quòd non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exhalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in commixtione superans siccum, & vera mixtio sicci & humidi: vt humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hęc substantia vna in suis partibus homœomera, & temperata inter durum & molle, & extensiua in contusione. Sed hoc non fit, nisi per diuturnam mixtionem humidi viscosi, & subtilis terrei per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum cum humido fiat. Et huiusmodi subtilis vaporis non fit resolutio subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia vniformis est substantia principiorum naturæ: ergo si subito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum nõ differat humidum à sicco, propter fortem mixtionem quam habent, huius vtique rei solueretur humidum cum sicco: quare totum in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, ꝑpter fortem vnionem quam habent ad inuicem. Huius itaque videmus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum à sicco, nec siccũ ab humido, ita vt diuidantur in partes totales mixtiones

nes eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parùm ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiua, & diuturna, & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus inspissationẽ per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non valemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorũ, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis: cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimã scientiã per ignorantiã negantiũ.

Confutatio rationũ, artem simpliciter negantiũ.

Caput XI.

SI dixerint ergo, nos proportionẽ elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, ęquationem item caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare: concedimus eis vtique, sed non ꝑpter hoc nostrã scientiã diuinã interimũt: quia nec scire volumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrũ possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principiũ assumimus, aliumq; generationis metallorũ modũ, in qui-

bus ſequi naturam poſſumus. Si dixerint, etiam philoſophos & Principes huius mundi hanc deſideraſſe ſcientiam, & ipſam non inueniſſe, reſpondemus, eos mentiri, quoniam & quoſdam Principes (licet paucos) & maximè antiquos, & ſapientes noſtro tempore repertos, iam ex ſua induſtria hanc conſtat indagaſſe ſcientiam: ſed talibus, nec ore, nec ſcripturis eam tradere voluerunt, cum indigni ſint eius. Ergo cum non viderint aliquos hanc ſcientiam poſsidere, cecidit ſuper mentes illorum error, vt æſtiment nullos hanc inueniſſe. Ad hoc etiam, ſi arguant fantaſticè, aſſerentes impotentiam noſtram non poſſe ſaltem in debilibus mixtionibus naturam imitari, ſicut in mixtione aſini vel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorem ſuum multiplicem, quòd in arguendi modo ipſorum non cadat neceſsitas, qua coartemur artem noſtram non eſſe concedere, quia à ſimili, vel à maiori ad minus, ſuam corroborant fantaſiam & errorem, in quibus non continetur neceſsitas, ſed contingentia, vt in pluribus. Oſtendemus quoque per aliam viam, demonſtrando illos nullam aſsignare apparentem ſimilitudinem, inter debilem commixtionem, & compoſitionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs viuētibus, in quibus compoſitio eſt debilis, non

est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione ad inuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, siue ab essentia quinta, vel à primo motore: & hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc vtique patet, quòd non est defectus ex parte mixtionis, quòd non perficiamus bouem vel caprã; sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & versatur illorũ perfectio magis circa proportionem & compositionem, quàm circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quã in alijs, quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa verò non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est secundũ naturã fuit debilis, in illis maiorem & nobiliorem perfe

ctionem posuit, scilicet eam, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est ex mistionis modo. Patet itaque, quòd non est eorum similitudo bona, quia non ignoramus bouem vel caprã formare ratione compositionis, sed formæ perfectiuæ, quoniam perfectio in boue vel in capra nobilior est, & magis occulta, quàm quæ in metallo consistit. Si autẽ aliter arguant, quòd nõ mutetur species in speciem: dicimus eos mentiri iterum, sicut consueuerunt potius, quàm verum dicere super his: quoniã & species mutatur in speciem, secundum hanc viam, cum indiuiduum speciei vnius in alterius mutatur speciei. Videmus nãq; vermẽ, & naturaliter, & p artificiũ naturale, in muscã verti, quę ab eo differt specie, & vitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in vermes per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc nõ facimus nos, facit autem natura, cui administramus. Similiter & metalla non mutamus, sed natura, cui secundum artificium illam materiam pręparamus, quia ipsa per se agit, non nos: Nos verò administratores illius sumus. Et, si per aliam rationem similiter taliter arguũt, & suã corroborant sophisticè opinionem, quòd in mil-

libus

libus annorum natura metalla perficit, tu verò millibus perdurare non potes: dicimus quòd natura super principia sua secundũ opinionem antiquorum philosophorũ agens perficit in millibus annorum: sed quia principia illa sequi non valemus, ideoque siue in millibus annorũ, siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento, hæc natura perficiat non tenet illorum persuasio. Quòd autem in principijs imitari naturam non possumus, iã ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreuiato determinauimus, & completiore sermone in subsequentibus demonstrabimus. Secundũ tamẽ opinionẽ aliquorũ prudẽtiũ & perspicacium, intentum suum subito natura perficit, scilicet vna die, vel breuiori tẽpore. Etsi hoc verum sit, non tamen valemus in principijs naturam imitari. id quod manifestius ostensione sufficiẽte probauimus: residuũ tamen huius quæstionis confitemur, quia totum verum concedimus esse. Etsi dicant, quod à situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus: dicimus hunc situm nos scire non oportere, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni die, per quod patet vtique situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Non

igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen vtile, sed sufficit solùm naturæ disponere, vt & ipsa quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum: Non enim suum motum potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium dispsueris, & cōsideraueris quæcunque ex contingentibus huius magisterij fuerint debitè, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, nō cōsideramus immediatè sitū stellarū, sed dispositiones aeris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectiuas, prẹter illum. Et ex tali cōsideratione sufficienter scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectionem in instanti dari, & præparationē nostrā non in instanti fieri, & cōcludunt ex hoc, nō perficietur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorum fatua, vacuaq; esse ratione humana, eosq; magis bestijs, quàm hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantùm ergo tenet hæc argumentatio, Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorū. Et hoc ideo, quia etsi nō fiat

fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quòd forma vel perfectio nō possit præparato dari in instanti. Non enim pręparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendã formam. Sed si dicant etiam, quòd facilius est, res naturales destruere, quàm construere illas per artificium, & vix aurum possumus destruere: & cōcludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter: quòd non concludunt de necessitate, quą coartemur concedere aurum non posse cōstrui. Nam cùm difficulter destruitur, difficilius cōstruitur: non aũt impossibile est, illud posse construi: huius autem assignamus causam: quia fortè habuit compositionem, ideoq; difficiliorē habuit resolutinoem, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilē esse illius constructionem: quia destructionē artificialem ex cursu naturæ ignorãt. Attentauerunt fortè, quòd sit fortis compositionis, sed quã fortis compositionis sit, nō attentauerunt. Sufficienter itaq; tibi, charissime fili, sophistarũ fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentum promissione fecimus, secundum illam promissionem ad ea quæ determinãda sunt, ex rationibus artem negantium, à datis transire. Quæ cùm debitè determinata fuerint, tũ ad ea venire determinãda, quę sũt principia de intentione naturæ, quorũ essen

tiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam verò determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione vniuersalem, in sequenti verò singularem de vnoquoq; principiorum faciemus sermonem. Nunc verò ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Cap. XII.

HAnc itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus: alij verò in corporibus: alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus: alij verò in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his aũt omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem malè: hi verò secundum totum malè, hoc diuinũ magisterium æstimantes: illud tradiderunt posteris. Ex ipsorũ autem errorum multiplicitatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriosę cautelæ coniectura, longaq; & tædiosa experientia, multorumq; sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionẽ, & rationem sæpisimè militauit, & quasi desperationem adduxit.

blas-

Blasphemati sint ergo in ęternum: quia blas phemias & maledictionem posteris relique runt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non veritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi er rores illorum corrigam, & veritatē tradam in hac scientia, prout melius exigit hæc ars vera. Hoc enim magisterium occulto sermo ne non indiget, nec manifesto penitus. Tra demus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet: hic autem mediocri bus profundissimus erit, fatuis autē vtrosq; terminos irreferabiliter concludet in hac vna, & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus eos, qui inspi ritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipliciter. Alij quidem ex argento viuo: alij autem ex sulphure, & huic affini arsenico, la pidem philosophorum perquiri asserunt ne cesse esse. Et alij quidā ex marchesita, quidā ex tutia & magnesia, & ex sale Ammoniaco quidā. Qui vero in corporibus, alij quidam in plumbo, alij in quolibet aliorum corporum esse dicunt: alij vtiq; in vitro, & quidam in gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum & boracium: & alij in omni genere rerum vegetabilium. Et illorum vnicuique supponenti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem.

Et his aduersans credit se arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum vtriusq; sectam inuenimus rationibus vacuam.

Rationes negantium artem in sulphure superpositam. Caput XIII.

QVidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in sulfure laborem impenderunt, & ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam præparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationẽ, & purificationem, præparationem perfectionis fore, hæc aũt per sublimationem fit: ideoq; adductum est intentioni eorum, vt existimarent, quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis ipsius, & similiter in suo compari, videlicet in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri, & euanescere, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora relinqui ab eis magis immunda, quàm prius fuerunt ante proiectionem illius: quia ergo viderunt hanc delusionem in operis sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri: quare cùm nec in hoc,

nec

nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium.
Cap. XIIII.

RESPondemus eis itaque breuiter, & dicimus eos in hoc parùm intelligere, & minimè sapere: quia supponunt solùm sulphur esse materiam nostram: Et si vera hæc esset suppositio, tamen in modo vtique præparationis decipiuntur: quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer, qui ex principio natiuitatis suæ vsque ad senectutem in domo concluditur, nō putans mundi latitudinem extēdi vltra suæ domus latitudinē, vel vltra q̃ oculo possit in domo conspicere. Non enim hi in multis lapidib. laborem suū adhibuerūt: non igitur potuerūt sentire, ex quo medicina nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à laborum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectiuus sit vel non, meritò ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus: quia adurentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solùm non perficiunt, verùm etiam dissipant & destruunt.

Ratio-

Rationes negantium artem in arſenico ſuppoſitam, earumq́; confutatio.

Cap. XV.

Alij verò in eodem & ſuo compari arſenico hunc lapidem inueniri exiſtimantes neceſſe eſſe: & profundius ad operis conſummationẽ attendentes, non ſolùm per ſublimationem mundauerunt adurentem ſulphureitatem, verùm etiam remouere conati ſunt terreſtreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorũ proiectionem ſimiliter deluſio ſuperuenit: quia non adhæſit ſtabiliter in his ipſis corporibus, ſed ſucceſsiuè & paulatim euanuit, relicto tali corpore in priori ſua diſpoſitione. Qui & ſimiliter arguerunt interimentes vt primi, & eiſdem vt primis reſpondentes, artem affirmamus, & eam ſcimus eſſe: quia vidimus, & veritatem tetigimus.

Rationes negantium artem ſuppoſitam in Sulphure, Argento viuo, Tutia, Magneſia, Marcheſita, & ſale Ammoniaco, eorumq́; confutatio.

Caput XVI.

Alij quidam profundius in ipſo viderunt, & mundauerunt illud, & fugam, & aduſtionem abſtulerunt, & factũ eſt eis fixũ & terreum, nullam dans in ignis calore

loré fusioné bonam, sed solam vitrificatoriá, & ideo non potuerunt in proiectione corporib. permiscere: ideoq; arguût vt primi, & eisdem respōdemus sicut primis: quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiuum vltimum, inquirere ignorauerunt. In omnib. similiter spiritib. alijs est idem modus præparationis, nisi quòd in argento viuo & tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis: hæc enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem nō habent, sed solam fugá. magnesię verò & marchesitę omne genus sulphureitatis habét: plus marchesita, minus verò magnesia: fugam tamen omnes habent, plus argentum viuum, & sal ammoniacum, minus verò sulphur: adhuc verò minus cōpar illius: quartò verò adhuc minus marchesita, quintò verò magnesia minus illa: sexto verò & vltimò, minimè omnium tutia. Vtraq; autem fuga participans est: alia tamen plus, alia verò minus: & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio vehemens in operationibus præparationum illorum, & ipsorum proiectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & interimunt, vt in sulphure supponentes, & eisdem, vt in sulphure supponentibus, respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, vnà cum corporibus figendis, & eorum confutatio.

Cap. XVII.

Svnt & alij nitentes spiritus in corporib. figere, nulla alia præparatione huic prę ueniente, sed eisdem delusio angarians similiter mœrorẽ attulit & desperatiõnẽ, & coacti sunt ex ea, nõ esse hanc scientiam credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorũ causa ac incredulitatis hæc, quòd in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adhærent, imò asperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea solis corporibus: quoniam pressuram impietatis ignis illi cõpati propter fugam nõ possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter quandoq; delusio: quia eisdẽ & cum corpora ignẽ effugiunt, & hoc est cũ non fixi spiritus corporib. in profundo inseparabiliter adhæserunt, quoniam volatilis summa, summã fixi superat. Vnde & similiter vt primi arguunt, & similiter vt primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est: Si corpora filij doctrinæ vultis conuertere: tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus ipsos vtiq; fieri necesse est: sed ipsos non fixos corporibus vtiliter adhærere non est possibile, imò fugiunt, & immunda relinquunt illa: ipsos autem

fixos

fixos non eſt poſsibile ingredi, cum terra facti ſint, quæ non funditur: & cum incluſi corporibus fixi apparent, non tamen ſunt, aut ab eis recedunt ipſis manentibus, aut ambo ſimul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hãc artem inuenire ſit poſsibile, in magis remota non inuenietur, ergo nuſquam. Reſponſio vtique noſtra hæc eſt, quod quicquid ſcibile circa hoc eſt, non totum ſciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt: conſequentis igitur vitium per inſufficientiam ponunt ipſorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus ſuppoſitam, & primò in plumbo albo, id eſt ſtanno, ſeu Ioue, & earum confutatio.

Cap. XVIII.

QVIdam autem poſuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illuſi ſunt, vt exiſtimantes plũbum vtrumque, liuidum ſcilicet & album, albedine non pura, multum naturæ ſolis & lunæ aſsimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ verò parum: album verò Lunæ multũm, Soli verò parum. Propterea horum aliqui autumantes ſtannum, ſeu Iouem multum Lunæ aſsimilari, & ſtri-

dore, mollicie, & liquefactionis velocitate solummodo differentem, credentes ex superfluitate suæ humiditatis, liquefactu esse facile, & molle similiter, ex substantia verò fugitiua argenti viui in illo intercidente partes stridorem possidere, exposuerunt illud igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne, quē potuit tollerare, quousque album factum est in calce sua, quam postea volentes reducere non potuerunt, sed ęstimauerunt impossibile fore. Et horū aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & stridorem, vt prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atque liquefactionis velocitatem. Ideoque crediderunt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, vt putarēt artem indurationis illius inueniri non posse. Horum verò aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, viderunt iam illud induratum, atq; sine stridore: quia verò velocitatē liquefactionis nō omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horū itaq; & alij volentes eidem duriciē & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, vt frangeret illis quodcunque durorum corporum admixtum ei fuerit, nec

iuuit

iuuit in hoc eos vlla præparatio. Ideoque cum nec duris, nec igne illum pręparare potuerint, excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impoſsibilē crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, viderunt illa nullam immutationem faciētia, nec ei cōuenientia, sed potius corrūpentia, & cōtra illorū propositūagētia: & ideo libros abiecerunt, & capita retorserūt, & artem veram & diuinam friuolam esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

Rationes negantium artē in plumbo nigro suppositam. Cap. XIX.

EVNDEM etiā est in Saturno siue plūbo nigro reperire illusionis modū, solo excepto, qđ corpora nō frāgit, & quòd citius redit à calce sua, quàm Iupiter, liuiditatē verò eius remouere nō possunt, quia ignorāt, ideo per illud de albare nō possunt dealbatione bona, nec per suā fātasiā potuerūt illud stabilibus corporibus tā stabiliter associare, quin contingat illud per fortem ignis expreſsionem recedere à cōmisto. Et illud quidem maximè decipit illos in huius pręparatione, supponētes in nullo posse sciētiā inueniri, nisi in ipso, quia post duas redu-

ctiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non viderunt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & molliũ cum mollibus corporibus suppositam.

Cap. XX.

ALij verò componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter cõuenientiam voluerunt corpora sese inuicem transmutari & transmutare, & illud non potuerunt, propter suam ignorantiam, vt permiscentes Solem vel Lunam cum Venere, vel alio quocunque metallorum, non transmutant illa in Solem, vel Lunam transmutatione firma, quin experiantur ignis expressione forti vnumquodque illorum à cõmixtione separari, & comburi, vel ad priorẽ sui naturam redire. Quędam verò ex eis plus durant in commixtione, quædam verò minus, vt à nobis sufficienter determinatũ est. Hæ itaque delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciũt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse.

Ratio-

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam.

Cap. XXI.

Alij autem intimius & ꝓfundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & viam voluerunt inuenire, vt dura mollibus vnita, ea stabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionẽ ea reducerent, & generaliter à se inuicẽ transmutarent, transmutatione firma. Et ideo voluerũt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidẽ per medicinas, tum verò per ignis administrationem, attenuando grossa, sicut Venerem & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino, vel omnino nimis molle non alteratum à duro, vel nimis durum non alteratum à molli. Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine suppositam.
Cap. XXII.

ALII verò adhuc intimius & profundius inspicientes, alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & cum extracta anima omnia alia similiter alterare. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt in intentione sua, per hoc æstimantes artem nõ posse inueniri. Alij verò solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerũt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eã ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus vt primis.

Rationes negantium artem in uitro, & gemmis suppositam, & earum confutatio.
Cap. XXIII.

QVI verò in vitro, & gemmis illam posuerunt, experti sunt per vitrũ & gẽmas in corporibus alterationes fieri non posse, quia non alterat quod non ingreditur, at nec vitrum quidem, nec gemmæ ingrediuntur, ideóque non alterant. Sed & si conati sunt vitrum cum illis vnire, cũ tamen vix hoc fieri possit, non tamen propositũ habent, quoniam vitrum ex corporibus faciút, & propter hoc æstimant hũc errorẽ super to

tam

tam artem cadere, & si eam arguunt nō esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia: ideoq; indebitè terminantes, nō possunt hác ex suis erroribus interimere.

Rationes negantiū artē in medijs mineralibus, uel uegetabilibus, uel quarumcunq; rerum commixtione suppositam.

Cap. XXIIII.

SVNT & alij supponentes eá artē inueniri in salibus & aluminibus, nitris & boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eā inueniri minimè putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam vtilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando & assando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cū necessaria sit & scita: posibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est valde, & maximè laboriosa. Adhuc verò & in alijs crescentibus omnibus, supponentibus magis laboriosa fore probatur: ideoq; qui eā in omnibus vegetabilibus ponūt, posibile quidē ponūt, sed nō eis: quoniā prius deficerēt in labore, quàm laboratū pfici sit posibile: ideoq; si tales artē nō inueniūt suis laboribus, artē nullis laboribus inueniri posse argumentari non licet. Omnes autē prius dicti errantes, vná materiá suá posuerunt, & nullá aliá supposuerūt pręter illá.

Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij verò multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarũdam sub diuersa proportione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinitè contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his posibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcentes, super infinitis insistere volumus, quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus locutionibus, quã euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc verò prius naturalia principia differamus, secundum eorum causas, vt ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQVI-

SEQVITVR TERTIA *pars huius libri primi, de Principijs naturalibus, & eorum effectu.*

DE PRINCIPIIS NATVralibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum.

Cap. XXV.

INNVIMVS ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quòd principia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens, & aqua viua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fætentem diuisimus, est enim albus in occulto & rubeus & niger vterque, in magisterio huius operis. In manifesto autem, vterque tendens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generationem vniuscuiusque istorum, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulum Capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quòd vnumquodque ipsorum est for-

tissimæ compositionis, & vniformis substantiæ, & illud ideo, quòd in eis partes terræ taliter partibus aerijs, aqueis, & igneis per minima sunt vnitæ, vt nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cũ qualibet resoluitur, propter fortem vnionẽ, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ visceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentię, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris. Cap. XXVI.

ALij autem aliter dixerunt, quòd principium non fuerit argẽtum viuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terram mutatum. Vnde dixerunt quòd aliud fuerit principiũ, quàm spiritus fœtens, & spiritus fugitiuus in intentione naturę. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum viuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imò per se inueniunt vnumquodque illorum separatum in propria sua minera in

ſua natura. Et ſimiliter per aliam rationem hoc quoque affirmant. Non eſt tranſitus inquiunt à contrario in contrarium, niſi per diſpoſitionem mediam. Ergo cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere, quòd non ſit tranſitus à mollicie argenti viui ad duriciem alicuius metallorum, niſi per diſpotionem, quæ eſt inter duriciem & mollitiem illorum: ſed in mineris non inueniunt aliquid, in quo ſaluetur hæc media diſpoſitio, ideo hac ratione compelluntur credere, argentum viuum, & ſulphur in ſua natura non eſſe principium de intentione naturæ, imò aliud quod ſequitur ex illorum eſſentiarum alteratione in radice naturæ ad terream ſubſtantiam.

Et eſt iſte modus, quòd prius vnumquodque eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis reſoluitur fumus tenuiſsimus à calore multiplicato in viſcere terræ: & hic duplex fumus eſt materia metallorum immediata. Hic fumus cùm à calore temperato mineræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiuſdam terræ, ideoque fixionem quandam ſuſcipit, quam deinde fluens aqua per viſcera mineræ, & terræ ſpongioſitatem diſſoluit, & ei vniformiter vnitur vnione naturali & firma. Ideoque ſic dixerunt ſic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ inuenit ſubſtantiam diſſolubilem ex ſubſtantia terræ in viſcerib. illius,

& illam soluit, & vniformiter cum illa vnitur, quousque & substantia terræ in visceribus dissoluta, & aqua fluens dissoluens, vnũ fuerint vnione naturali, & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima, quousque faciant vniformẽ mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis sint affines veritati, nõ tamen veritatem coniijciunt puram.

Diuisio dicendorum de tribus principijs, sulphure scilicet, arsenico, & argento viuo.

Cap. XXVII.

IAm sermone vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum viuum, primò ascribemus capitulum de sulphure, secundò de arsenico, tertiò de argento viuo. Deinde vniuscuiusq; metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorũ operationes transeundo, horum omnium causas assignabimus.

De sulphure. Cap. XXVIII.

Dicimus igitur quod sulphur est pinguedo terræ, in minera terræ per tempera tam decoctionem inspissata, quousque induretur, & sicca fiat, & cum indurata fuerit, Sulphur vocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionem, & est vniformis substátiæ in suis par tibus homœomera, quia homogenium est. Ideoque nõ aufertur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo quærunt ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vanum laborãt, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen, & aliquantulum illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per se præparando nõ eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium vsque ad desperationem. Et cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum vnicuique metallorum, & ipsum à fœditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed po

tius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso vtaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere & amicari corporibus nouerit, sciet vnum de secretis naturæ maximum, & viam perfectionis vnam, cum multæ sint viæ ad vnum effectum, & vnum intentum. Et quòdcunque corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoq; assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoque associatur, & per sublimationem fit Vsifur. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facilè, præterquàm Sol & Iupiter. Sol verò difficillimè. Et non coagulatur argẽtum viuum ex eo in Solem vel Lunam, in quibus sit vtilitas per artificium debile, sicut philosophorũ quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quòd quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius p sulphur calcinantur, quàm quæ multam. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Difficillimè quoq; soluitur, quia non habet partes salsuginosas, sed oleagineas, quæ non facilè in aquam soluuntur. Quæ autem facilè vel difficilè soluuntur in aquam, in capitulo solutionis monstrabimus satis apertè. Sublimatur verò, quia spiritus est. Et si commiscetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile violaceum. Cum Mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem cœ-

lestinus

lestinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quòd sulphur per se opus cōpleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi vanum credere: hoc autem satis lucidè probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

De arsenico. Cap. XXIX.

Restat nos de arsenico determinare ad præsens. Dicimus igitur quòd est de subtili materia, & simile cum sulphure: iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillimè: sulphur verò rubedinis de facili, albedinis autem difficillimè. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeum, quę sunt huic arti vtilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusque verò sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem: habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

De argento viuo, seu Mercurio. Cap. XXX.

ARGentum autem viuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorum vsu, est aqua viscosa in visceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido ęqualiter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, viscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhærere permittit. Est etiam (vt quidam dicunt) materia metallorum cũ sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili, Saturno videlicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficulter. Veneri verò difficilius quàm Lunæ, Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc itaque maximum elicias secretum. Est enim amicabilis, & metallis placabilis, & medium coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & commiscentur, & sine ipso aliquod metallorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimę refectionis, & fulgidi splendoris, & non recedit à cõmixto, donec est in natura sua. Non est tamẽ medici-

medicina noſtra in natura ſua, ſed iuuare quandoque poteſt ſimiliter in caſu.

De effectibus principiorum naturæ, quæ ſunt corpora metallica. Cap. XXXI.

Dicamus de metallicis corporibus, quæ ſunt effectus horum naturæ principiorum. Sunt autem ſex numero. Aurum, argentum, plumbum, ſtannum, ęs, & ferrum. Dicimus igitur quòd metallũ eſt corpus minerale, fuſibile, ſub malleo ex omni diměſione extenſibile. Eſt autem metallum (vt diximus) denſæ ſubſtantiæ, & fortiſsimę compoſitionis & firmæ. Habent aũt affinitatem magnam metalla ad inuicẽ, nõn tamen perfectũ diminutum perficit per eius commixtionẽ. Si enim aurum cum plumbo admiſceatur fuſione, non fit ex hoc plumbo aurum, ſed euaneſcit plumbum ab admixtione, & aduritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in reliquis inducendo cadit ſecundũ communem curſum. Secundum verò noſtrũ magiſterium perfectum imperfectum adiuuat, & imperfectum in noſtro magiſterio per ſe perficitur, ſine adminiſtratiõe alicuius rei extraneæ: & imperfectum hoc eodem magiſterio perficitur. Et per Deum, ſe inuicem alterant & alterantur, & ſe inuicem perficiunt & perficiuntur: & per ſe tantum vnumquodque perficitur, ſine alicuius adminiculo.

De Sole, siue auro. Cap. XXXII.

ATtulimus tibi in generali capitulo summam de intétionibus metallorum: specialem tibi tamen faciemus de vnoquoque sermonem. Et primò de auro. Dicimus ergo quòd aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutum, fulgidum, æqualiter in ventre terræ digestum, aqua minerali diutissimè lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examinationem cineritij & cementi tolerans. Ex hac diffinitione itaque elicias, quòd aliquod non est aurum, nisi causas diffinitionis & differétias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mūdat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas. Ipsaque diuturno, & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde verò aqua cessante fluere, vidimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est inuentum aurum verissimum. Aestimauimus itaque per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per solis autem caloré in arenæ siccitate æqualiter digestū, & ad æqualitaté peruenisse. Imitátes aūt naturá cum possumus, similiter alteramus, nó tñ in hoc seq. naturam

ſurá valemus. Aurũ quoq; eſt precioſiſſimũ metallorũ, & eſt tinctura rubedinis, q̃a tingit ac träsformat omne corpus. Calcinatur autẽ & ſoluitur ſine vtilitate, & eſt medicina lętifi cás, & in iuuentutẽ corpus cõſeruans. Frãgitur facillime cum Mercurio, & odore plumbi teritur. Non eſt autem in actu aliquid quod magis in ſubſtantia illi cõueniat, quàm Iupiter & Luna. In pondere autem & ſurditate, & putreſcibilitate Saturnus, in colore autem Venus, in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus: vltimo verò Mars. Et hoc eſt vnũ de ſecretis naturæ. Cum ipſo ſimiliter commiſcentur ſpiritus, & figuntur per ipſum mã ximo ingenio, quod non peruenit ad artificẽ duræ ceruicis & pectoris.

De Luna, ſiue argento. *Cap.* XXXIII.

SOlis itaque capitulo præmiſſo, dicámus ſermonem noſtrum de Luna, communi vocabulo argento. Dicimus igitur quòd argentum eſt corpus metallicum, albũ albedine pura, mundũ, durum, ſonans, perdurãs in cinericio, ſub malleo extẽſibile, ignibile, fuſibile. Eſt itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouẽ per artificiũ, & conuertit ad ſe, & cõmiſcetur Soli, & non frangit, ſed in examinatiõe ſine artificio cũ eo nõ perſeuerat. Qui nouit ipſum magis ſubtiliare, & poſt ſubtiliatiõ

nem inspissare & figere, cum auro associatū, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorū, sicut aceti, salis ammoniaci, & agrestæ, fit cœlestinus color mirabilis. Et est nobile corp9, sed diminutum à nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata, & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla vtilitate.

De Saturno, siue plumbo. Cap. XXXIIII.

DE plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quòd plumbū est corpus metallicum, liuidum, terreum, pòderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cinericium, & cemē tum refugiens, molle, facile, omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare: sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant. Et quia vident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credūt, illud soli multum approximare, sed hoc totū est erroneum, vt latius à nobis in sequēti negocio probatur apertè. Plumbū quoq; multum

tum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stãnum per lauacrum vertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter aduritur, & fit minium, & ponitur super vapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multùm perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat põdus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argẽti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue stanno. Cap. XXXV.

IOuis ergo traditione nõ omissa, significamus filijs doctrinę, quòd est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreitate pauca participãs, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione velocitatem in radice possidens, cinericium & cementũ non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ: Lunæ magis, Soli verò minus. Hoc itaque in sequentibus lucidè narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lu-

næ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur verò & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre, subito ex eius proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ: nec separabitur ab eis vnquam.

De Venere, siue ære. *Cap.* XXXVI.

DE Venere verò sermo noster sit ad præsens. Et est corpus metallicũ, liuidũ, rubedine fusca participãs, ignibile, fusibile, sub malleo extẽsibile, cineritiũ & cemẽtũ refugiẽs. Venus itaq; (vt narratũ est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiã auri prætendit, malleatur verò & ignitur vt argentũ & aurũ. Ideoq; secretũ ex ea assumas, q̃a est mediũ Solis & Lunę, & facilè ad vtrũque cõuertere naturã illius accidit, & est bonę conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cũ tutia vehemẽter, q̃ illã citrinat citrinitate bona, & ex hoc ꝓficuũ elicias. Excusamur ita que per eã à laborib. indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori verò minimè. Hoc tamen præ Ioue vitiũ habet, quòd liuescit de facili, & infectionẽ ex acrib. & acutis suscipit, & eradicare illud nõ est facile artificium, imò profundum.

De

De Marte, siue ferro. Cap. XXXVII.

MArtis verò narratio, & secretum illius totũ est ex operæ naturæ, quia est corpus metallicum, liuidum multum, parum verò rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, & multũ sonás. Est aũt Mars duræ tractationis, propter impotentiam suę fusionis, qui si medicina illius naturam immutante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & non separatur per examé, sine magna industria, sed si pręparatur, coniũgitur, & non separatur per aliquod artificiũ, si eius natura fixionis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili, albedinis verò difficulter. Et cum coniungitur non alteratus, nõ immutat colorem commixti, sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter in splendidius, & lucidius, fulgidius & perfectius in solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum verò Venus minus perfectæ mutationis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris verò quàm Iupiter laboris. Saturnus verò post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutá habet, facilis tractationis, longissimi verò laboris. Mars verò inter cętera minimę

perfectionis in transmutatione consistit, tractationis vtiq; difficillimæ, & laboris longissimi. Quęcũq; igitur à velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilioris inueniuntur in transmutationis opere tractationis. Et sunt huiusmodi Venus & Mars. Quæ verò magis, magis: & quę maximè, maximè: Quęcũq; verò maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt participãtia, & hæc laboris maioris inueniũtur, & minoris perfectionis. Quæcunque autem perfectionum diuersitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medij opis artificio repertæ sunt, in maiori verò vnius perfectionis sunt omnia, non autem vnius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione vera, quæ est ex intentione naturæ perscripsimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis veraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturę videre potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc verò secundum quod innuimus, expedit huius artis defectũ supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in hui⁹ nostri sermõis vltima parte,

parte, & perfectionem quam vidimus, secundum eius exigentiam, cum causis suis monstrare.

QVARTA PARS HVIVS PRIMI LIBRI, DE *Principijs artificialibus huius artis.*

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in secundo libro tradendæ.

Caput XXXVIII.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus modus sublimatio, & descensio alter, & vnus etiam distillatio, & vnus ex modis est calcinatio, & alius solutio, & alius coagulatio: septimus verò modus est fixatio, octauus verò ceratio. De quibus singulis singulas narrationes faciemus. Perfectio verò cõsistit ex consideratione eorũ, quibus peruenitur ad eam, & ex consideratione rerũ iuuantium, & ex consideratione ipsius rei, quę

vltimò perficit,& ex qua cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, vel non. Consideratio eorum, quibus peruenitur ad operis complementum, & cõsideratio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in vnoquoque corporum mutandorum, & eorum corporum, quæ nõ mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quòd superfluum in eis, & quòd diminutum: qua ratione necesse foret, nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere. Et sunt marchesita, magnesia, tutia, antimonium, & lapis Lazuli, & consideratio eorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt scilic. sal & alumina, nitra, & boracia, & quę illorum naturæ sunt, atque consideratio vitrificationis mũdantis per consimilem naturam.

turam. Consideratio verò rei quæ perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ argenti viui, & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originẽ, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum viu. in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius: non est autem nunc, sed cùm lapis noster factus est. Ipse enim illustrat, & ab adustione cõseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio verò rei ex qua cognoscitur, vtrum magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio cinericij, cementi, ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis argẽti viui. Hæc aũt omnia deinceps narrabimus cum causis suis, & cũ experientijs facilibus, quibus poteris manifestè cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione cur sit inuenta.
Cap. XXXIX.

PRosequentes igitur nostrum propositũ, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inuentionis eius: quia non inuenerũt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod vniretur corporib. nisi spiritus solos, vel aliquod, qđ naturá corpo-

ris & spiritus in se contineret, & hos proiectos super corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrūpere, adurere, denigrare & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, vt sulphur & arsenicum & marchesita: & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij verò non adurunt, vt omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colores dant: & illud ideo, quia quæ adurunt, & denigrant, & fœdant, duplici de causa hęc faciunt. Vna, quia vnctuositas adustiua sulphuris, de cuius proprietate est de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequēs denigrare, ab eis non est ablata. Altera verò causa est terreitas, quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest etiam adustio liuidum creare colorem. Ideoque ingeniati fuimus hos mundare ab vnctuositate videlicet adurente eam habentes, scilicet, & à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cùm eleuat, subtiliores partes semper eleuat: ergo dimittit grosiores. Ex hoc patet, per sublimationem spiritus à terreitate mundari, quæ & ingresionem impediebat, & colorem

lorem immundum dabat. Experientia verò notum tibi facit satis per visum tuum, illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidiores & magis peruios, & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare, & non fœdum vt prius colorem facere. Quòd verò per sublimationem adustio remoueatur, patet experimento: quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimationẽ, impium & pronum erat ad adustionem, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit: & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia autem in nullis alijs, quàm in spiritibus vidimus adhærentiã ad corpora cum alteratione, per nullam aliã causam fuimus eb eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparasse cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem: ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totũ sine diminutione, & ipsius causã.

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis.
Cap. XL.

DIcimus igitur, Sublimatio est rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia sui vasis. Sublimatio verò diuersifica-

tur propter diuersitatem spirituũ sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione: quædam verò cum mediocri: quædam verò cum igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari: quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas vniformiter grossis, ascenderet vtique illorum tota substantia sine purificatione aliqua imò denigrata & combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scilicet ignis, & mundificationem cum commixtione fæcum: quoniam commixtio cum fæcibus partes comprehendit grossas, & tenet illas in aludelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum ascendant alterata tantùm, & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifestè viderit ipsa mundari à terrea fœculentia. Alter verò gradus est, vt quòd in fæcibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, videlicet cum ignitione aludelis & ipsarum fæcum, quam videre poterit oculis suis. Tertius verò gradus est, vt administretur ignis debilissimus sine fæcibus, ei quòd sublimatum à fęcibus, & iam

& iam depuratum eſt, ita vt vix aliquid de il lo aſcendat, & quod aſcendet de illo ſit res ſubtiliſsima, quæ in hoc opere nihil valet: quia illa eſt res, mediante qua aduſtio fit in ſulphuribus. Eſt igitur tota ſublimationis intentio hæc, vt remota terreitate illius per ignis adminiſtrationem debitam, & abiecta ſimiliter ex ea ſubtiliſsima & fumoſa illius parte, quæ aduſtionem cum corruptione ad ducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate conſiſtit, quæ ſimplicem fuſionem ſuper ignem facit, ſine aduſtione aliqua de igne fugiēte ſine inflāmatione illius. Quòd verò ſubtiliſsimum ſit aduſtiuum, manifeſtiſsimis argumentationibus probatur: quia ignis ad ſuam conuertit naturā vnumquodque eorum quod magis affine illi eſt: quia ex vnaquaque re aduſtibili magis affine eſt, quod ex illa eſt ſubtile, & adhuc magis affineeſt, quod ſubtilius eſt: ergo & maximè affine quod ſubtiliſsimum eſt. Ab experiētia ſimiliter: quoniam ſulphur vel arſenicum non ſublimatum velociſsimè inflammatur: ſulphur verò facilius. Sublimatum verò directè non inflammatur, ſed euolat & extenuatur ſine inflammatione, præcedente tamen fuſione. His itaq; patet, ſermonem noſtrum veridicum eſſe.

De fecibus corporum metallicorum, spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate ac qualitate.
Cap. XLI.

PRobatio verò administrationis fęcum, cum proportione sua est, vt eligatur materia illa cum qua plus conueniant spiritus sublimãdi, cui & permisceãtur profundius: quoniam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fæcum sublimãdorum, quàm cui non. Huius rationabilis satis est & manifesta probatio. Probatio verò quòd necessaria sit fęcum administratio, est: quia si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum fęce de aliqua re fixa, tunc necesse esset ea cũ tota sui substantia ascendere non mundata. Experientia verò sciũt nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio verò quòd necessaria sit talium fæcum administratio, quibus sublimanda conueniant, & vniantur in profundo suo: quia si fæces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fæcem non haberent, scilicet vt ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fęcibus cum tota substantia: ergo & similiter à fæcibus sublimata quibus non vniuntur, accidere necesse est. Experientia scit verum

hoc

hoc esse, qui hoc vidit & nouit: quia cũ subli mauit à re extranea à corporũ natura, sublimauit in vanũ, vt nullo modo depurata post ascensionem illorum inueniret. Si verò cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit, & perfectè mundare potuit cum facilitate. Est ergo intentio sęcum, vt administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quòd locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam, & longissimi laboris, & protelationis vsque in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet: quia quod sublimatur absque fæcibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ; quod verò cum fæcibus, minoris. Adhuc verò, & quòd cum corporũ calcib. minimæ est quãtitatis, sed facillimi laboris & breuissimi. Illud verò quod plus nos excusat à fæcibus de corporib. est omne genus salis pręparati, & huius consimiliũ in natura. Et est nobis cũ eis sublimatio multę quantitatis etiã possibilis: quia facilis fit ab eis sublimandarũ fæcum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio verò fæcũ est, vt quantitas fęcum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc

enim etiam rudis artifex errare non poterit: mediocrem verò artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fæcibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitato verò & maximè experto, minima illarum pars sufficit. Quantò enim minores fæcum sunt quantitates, tantò & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse: dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fæcum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

De moderando igne in sublimatione. Cap. XLII.

SED quoniam ignis non est res quæ mensurari possit: ideo contingit in illo errare sæpissimè, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm vasorum & coaptationis illorum: de quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hîc non augeatur ignis, vt per debilissimum ignem, subtilissima pars tollatur,

tur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cùm autem iam nihil vel modicum ascenderit (quod experiri poteris cum intromissione bombicis lycinij in superius foramen aludelis) vigoretur ignis sub eo, & quanti vigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycinij ostendet. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si verò multum & immundum, tunc superfluus est, subtrahatur igitur. Si verò mũdum & multum, iam inuenta est. Immundum autem vel mundum per extractionem lycinij, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur: secundum.n. quam quátitatem, mundiciẽ, vel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycinio, syllogissare poterit, & in tota sublimatione necessariò proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior verò modus fæcum est, vt sumantur ferri squamæ, vel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum vniunt. Huius autem viam scit exercitatus solus.

De erroribus circa quantitatem fæcum, & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico vitandis. Item de Fornace construenda, & lignis eligendis.

Cap. XLIII.

EXPEDIT ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorũ spirituum sublimatione. Narremus igitur primò, quòd si multas fæces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam fæcum quantitatem, vel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem inuenerit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace verò similiter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum verò parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandæ quantitatẽ in paruam fornacem, ignem eleuationis sufficiẽtem non poterit exhibere: si verò paucam quantitatem in magnã fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter verò spissa fornax condensatum & fortem dat ignem: tenuis verò rarum & debilem, in quibus similiter

liter

liter errare contingit. Similiter verò cũ spaciosis auriculis furnus, & clarũ & magnum dat ignem, cum strictis verò debilem. Item si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnũ distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem: si verò minor, minorem. In quibus omnibus contingit errare maximè. Rectificatio ergo horũ est, vt furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quę rit, spissus scil. cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludelis multa à spondilib. furni, si magnum quærit ignem. Si verò mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem: si verò debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te inuenire cum præparatione vera, & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aludel tantę capacitatis inuenias, quòd illam suscipiat super fũdum, ad eleuationem vnius palmæ. Ad illud coaptes furnum vt suscipiat aludel in medio sui cum distãtia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto, facies illi x. auriculas, æquè distantes proportione vna, vt vna æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc verò stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extẽsionem vnius palmæ cum pollice suo, & ad

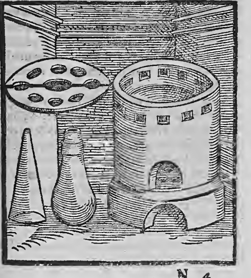
ſpiſsitudinem vnius digiti, ſuper eo firmetur vas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem ſequens demonſtrat deſcriptio.

Ligna

Tunc verò aduerte, ſi bene & liberè ſe expediuerit de fumoſitatibus, & flamma liberè per totum furnum tranſiuerit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum eſt, ſi verò, non, non. Et tunc dilata eius auriculas, & ſi emendatur, bene quidem; ſi verò non, tunc neceſſariò relinquitur, quòd diſtantia aludelis à parietibus nimis parua eſt: radantur ergo tunc parietes, & amplietur diſtantia, & poſtea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum, & raſura ſpondilium, quouſque liberè ſe abſoluat à fumo, & flamma in

ma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius, & distantię aludelis à parietibus eius. Inuentio verò spissitudinis furni est, quòd si quæsieris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palmæ cum pollice suo: si verò mediocrem, ad mensuram vnius palmæ: si verò minorem, ad spissitudinem duorum digitorum formetur.

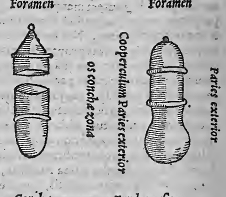
Similiter verò ex lignis eliciatur proportio: quoniam ligna solida fortè dant ignem, spongiosa verò debilem, sicca magnum & citò terminabilem, Viridia paruum & multum durantem. & similiter solida multū durantem. spōgiosa verò de facili terminabilē dant ignem. Consideratione ergo distantiæ aludelis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudinis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, accidet omnium ignium diuersitates perquiri cum experiētia sua vera. Ex conclusione verò maiore vel minore auricularū, vel fenestræ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet vt scientia determinata sciatur, quantum vnusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inuestigatio est maximè tibi vtilis & necessaria: quoniam per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exerciteris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissimè determinatis: quia qui se exercuerit, inueniet, qui verò non, non.

Ex

Ex qua materia & qua forma vas Aludel sit faciendum. Cap. XLIIII.

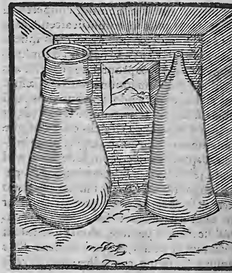
INtentio verò vasis Aludelis est, vt fingatur vas de vitro spissum. de alia enim materia non valet, nisi fortè similis esset substantiæ cùm vitro spissum. solum enim vitrum & ei simile cùm poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant, & extermin en tur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum succesiuè diminuuntur, & euanescunt spiritus. Nec metalla in hoc valent: quoniam spiritus propter amicitiam eorum, & conuenientiam illa penetrant, & cum illis vniuntur: quare per illa transeuntes euanescũt: quod per ea, quæ à nobis determinata sunt, apertè probatur. Necessariò & experientia repertum est, hoc nos verum dixisse: ergo per aliquod non excusamur à susceptione vitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha vitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona vitrea circũdans eam, & super illam zonam fundetur paries rotundus æquè distans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperculi ipsius conchæ, ita vt in distantia hac cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo verò huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulò plus, aut paulò minus. Formentur verò duo coopertoria ad

menſuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo ſit æqualis, & ſit vnius ſpannæ, & figura eorum figura vna, ſcilicet piramidalis, in quorum capitibus duo æqualia ſint foramina: vnum ſcilicet in vno, alterum in altero, in quibus ambobus poſsit cadere maior gallinæ penna, vt hîc clarius cernere licebit. Eſt ergo con-

chæ vaſis intentio, vt poſsit moueri ſecundum artificis voluntatem coopertorium illius, & quòd iunctura ſit ingenioſa, per quã ſine lutatione aliqua non pateat ſpiritibus egreſsio. Qui ergo in hoc poteſt magis ingeniari, non excuſet ſe ab hoc per noſtram traditionem. Et eſt ſpecialis intentio ſuper hoc, ſcilicet, vt concha interior cum ſpondilibus ſuis

ſuis vſq; ad medium ſubintret coopertoriũ ſuum. Cum enim fumorum ſit aſcendere & non deſcendere, per hoc inuenimus inuentione prima, ſpiritus non habere ad conſumptionem exitum, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione noſtra quæſiuimus. Et hoc experiendo, videbunt nos verũ æſtimaſſe de illo. Intentio verò & vna eſt, vt ſæpiſsimè euacuetur aludelis caput, ne præ nimia ſublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis ſublimationis occupatum longo tempore. Eſt & ſimiliter intentio altera, vt ſemper ſeorſum ſeparetur, quod ſurſum ad propinquitatem foraminis capitis aludel aſcendit in puluerẽ, ab eo quod fuſum & denſum in fruſtis, & apud fundum illius peruium & clarum, cum adhęrentia ad vaſis ſpondilia conſcendiſſe inuenitur, quoniam hoc minus habet de aduſtione, q̃ qd' prope foramẽ reperitur ſcãdiſſe. hoc aũt in ſuperiorib. aperta probatur ratione videlicet, & experimento. Probatio verò bonitatis & perfectionis ſublimationis eſt iam dicta. Et eſt, vt inueniatur clara & lucida, & nõ aduratur cũ inflãmatione. Hæc eſt ergo perfectio intentionum ſublimationis, ſulphuris videlicet & arſenici. Et ſi non inuenta eſt ſic, reiteretur opus ſuper illa, cum conſideratione omniũ ſuarum intentionũ, quouſq; ſic inueniatur.

De sublimatione Mercurij siue argenti uiui.
Cap. XLV.

NVnc verò totam intẽtionem sublimationis argenti viui determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superfluę terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quib. affinitatẽ nõ habet, & sublimatio-

tionē eius reiterare ab eis multoties. Et harū genus est talk, & calx corticū ouorū, & marmoris albi. Similiter & vitrum minutissimè tritum, & salis omne genus pręparati. Ab istis enim mundatur: ab alijs verò rebus habentibus affinitatem cum eo, nisi sint perfectionis corpora, corrūpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascendēs cum eo in sublimatione ipsum corrūpit. Et in hoc experientiā vides, quia si sublimas illud à stanno, vel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum cōspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non cōuenit: cum quibus aūt conueniret melior esset, si sulphureitatem non haberēt. Ideo à calce melior est sublimatio, quā à reb. omnibus, quoniam illa parum cōuenit, & sulphureitatem non habet. Modus verò remotionis aqueitatis ipsius superfluæ, est, vt quādo commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur & commisceatur illis cū imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lētissimum aqueitas imbibitionis remoueatur. Qua recedente, etiā argenti viui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam lenis, vt per eum argenti viui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione, & leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuū per sublimationis rei-

terationem remouetur. Et cum videris illud albiſsimum, excellens niuem albedine ſua, & quaſi mortuum aludelis ſpondilibus adhærere, tunc ſuper ipſum reitera ſublimationẽ eius ſine fęcibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fęcibus, & nunquam per ingeniorũ genus aliquod ab illis ſeparari poſſet. Aut poſt illud figas partem illius, & modum fixionis eius in ſequentibus narratũ tibi expreſſè trademus. Et cum fixeris illam, tũc reitera ſublimationẽ reſiduæ partis ſuper eam, vt illa ſimiliter figatur & ſerua: quod tẽtabis ſuper ignem. Si fuſionem bonã dederit, tunc ſufficientem ſublimationem illi adminiſtraſti. Si verò non, adde illi de argento viuo ſublimato partẽ aliquam, & reitera ſublimationem, donec fiat. Quòd ſi lucidum & albiſſimum habuerit colorem, & peruium, tũc bene mundaſti: ſi non, non. Igitur ne ſis in præparatione illius, quæ per ſublimationem fit, negligens, quia qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud ſequitur, in proiectione illius ſuper vnumquodq; imperfectorũ corporum, & ſuper ipſum viuum non pręparatum. Vnde & quoſdam contingit ferrũ, quoſdam verò plumbum, & quoſdam per illud venerem, & quoſdam ſtannum formare. Quod cõtingit propter purificationis negligentiam, quandoque illius ſolius, quandoque in ſulphuris ſibi admixti, vel eius comparis. Si igitur

tur directè sublimando mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De sublimatione marchasitæ. Cap. XLVI.

SVfficienter igitur sublimationis argenti viui summa intentionis tradita: nunc ad ipsius marchasitæ sublimationẽ accedamus. Duæ autẽ sunt illius sublimationes: Prima quidem sine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo, habet enim duplicem substantiam. Vnam, scilicet sulphur purum in natura sua, aliam verò argentum viuum mortificatum. Prima vtilis est, sicut sulphur. Secunda verò vtilis, vt argentum viuum mortificatum, & mediocriter præparatum. Assumamus igitur hanc vltimam, quia per illam excusamur à superiore arg. viuo, & à labore mortificatiõis eius. Est igitur totus modus sublimatiõis illius, vt teratur, & in aludele ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouẽdo quod ex illo sublimatur, sepissimè, propter causam dictã, & augendo ignis vigorem vsque ad ignitionem aludelis. Et prima sublimatio marchasitę debet fieri in vase sublimationis, quousq; sulphur recesserit, & postea in isto successiuè & ordinatè procedere, quousq; totũ quod in ea de sulphure cõstat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experiẽtijs. Nã cũ totũ illius sulphur fuerit eleuatum, videbis colo-

rem eius, quod post illud sublimabitur, mutari in albissimum, mixto cœlestino eidem colore clarissimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammam dabit vt sulphur. Quod verò secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec ꝓprietates sulphuris ostendet aliquas, sed viui argẽti mortificati in sublimationis reiteratione.

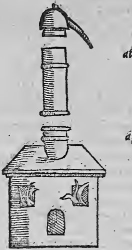
De vase, in quo Marchasita rectè possit sublimari. Cap. XLVII.

ILlud ergo colligamus per suum sublimationis modum, qui est, vt fiat vas terreum solidissimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ staturę virilis, ad latitudinem verò, per quam manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & coniungi possit, ad similitudinem vnius planæ parapsidis profundæ multùm. Et mensuretur ab orificio illius vasis, vsque prope fundum, ad mensuram longitudinis vnius manus cum digitis suis. Et de illo loco vsque ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatiõe spissa multùm. Et super caput illius ponatur alẽbicus cum laxo naso. In tali enim vase sublimatur illud. Coniũgatur igitur fundus vasi suo per lutum firmæ tenacitatis, & super ipsum fundum spargatur Marchesita, & super caput vasis alembicus laxi nasi, & ponatur in furnũ, de cuius proprietate sit fortem ignitionem dare,

dare, fusionis sc. argenti, vel veneris, si artifex indiguerit, quē in summa nostri opis, vbi diuersitates omniū instrumētorū narrabimus, tibi sufficiēter trademus, & caput furni circūda cū rota habēte foramē in medio sui, ad magnitudinē vasis, per qđ illud vas intrare possit, & luta iūcturas in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediat te in sublimationis adhęrētia, relictis tantùm quatuor fenestris paruis in rota, quę claudi & aperiri possint, p̄ quas mittantur carbones in furnum, & in la-

Alembic

Virri- *atá*

per *àpsis*

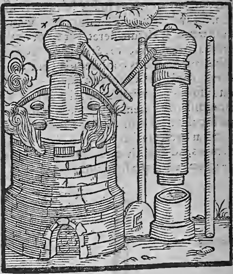
O

teribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermediç, per quas & similiter carbones mittantur, & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam claudantur, vt per illa furnus à fumositatib. se liberè posit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Furnus verò magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis & creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminū superius sint stricta, inferius verò laxa, vt cinis vel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat ipsa continuè ad susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio p inferiora foramina, est causa vna magnę ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo, & ipsum inuenies. Causa verò longitudinis vasis est, vt extra ignē multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, vt fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant viam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatē aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiā conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhæsit, sed succesiuè p poros vasis euanuit. Vas ergo in

go in omnibus ſublimandis ad maiorem ſui partem in loco ſui refrigerij extendatur. Cauſa verò vitrificationis vaſis eſt, ne fumi aſcendentes in loco ſuę aſcẽſionis, poroſum inueniãt aludelis parietẽ, & illũ penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus aſcenſionis illorũ, vt obſeretur illis via fugę: fundus verò aludelis non, quoniã ipſius fundus in igne conſiſtit, qui vitrificationẽ ipſius funderet, quã fuſa, & fundus eius, & ſimiliter ſublimandũ funderetur, & vitrum fieret. Eſt enim vitri ꝓprietas, omnia vincere, & ad ſe conuertere. His igitur omnibus conſideratis cum cauſis eorum, fiat ignis ſub aludele quouſq; certificatus fueris experientia veridica, illud totũ aſcendiſſe. Eſt autem experientia, intromiſſio baculi terrei bene cocti, habentis foramẽ paruum in capite ſuo, vſque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipſam rem à qua fit ſublimatio.

Baculus *terreus*

Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum: si verò non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio verò vasis aludelis sublimationis Marchasitę vltimæ, & cum fornace, & baculo suæ experientiæ hæc est.

De

De sublimatione magnesiæ & tutiæ, item corporum imperfectorum, & de additione materiæ subleuantis ea.

Cap. XLVIII.

Sublimationis verò magnesiæ & tutię est eadem intentio cum intentione vltimæ sublimationis marchasitæ. Non enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoque omnia vnam intentionem habēt cū causis iisdem & experientijs eisdem, & habet vnum ordinem generalem. Quia sine fæcib. sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessariò contigerit. quia in seipsis fæces habēt sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorum. Sublimantur etiam similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine: & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus, quàm in magnesia, marchasita, & tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationib. suis, nisi quòd quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam verò nō, vt facilior fiat eorum eleuatio. Sed vna tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperta est bona, videlicet vt in fundo aludelis nō sit multa corporis sublimandi quātitas. Quia multituto sublimationē impedit. Et plani-

cies sit in fundo aludelis sublimationis,&nō concauitas,vt possit æqualiter & tenuiter super fundum sparsum corpus æqualiter,& multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora verò indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaque tutia indiget, Mars verò arsenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maximè conueniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio,vt in tutia, & illi similibus in sublimatione,& disponatur eorū sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

De descensione, & modo purificandi per pastillos. Cap. XLIX.

NArratis itaque sublimationis intentionibus cum causis suis omnibus,restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato,& cōpleto. Fuit ergo inuētionis illi⁹ causa triplex. Vna scilic. vt cū materia aliqua inclusa est in illo vase quod vocatur descēsorium Chemię,post fusionem suam descēdat per foramē illius, & per eius descensionē simus certi fusionem suscepisse. Alia,vt corpora debilia per eam à combustione pręseruentur post reductionem à calcibus eorū. Nā cū à calcib. corpora debilia tētamus reducere, nō omnem illorū partē tēpore vno reducere possu-

possumus. Si igitur pars illa, quæ primò in corpus reducta est, reductionẽ totius expectaret, per ignẽ euanesceret maior illius quãtitas. Necesse igitur fuit ingeniari, vt statim cũ reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc aũt per descensorium fit. Est & tertia causa inuentionis illius corporũ depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fusum mundũ, & omnẽ rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuenta descẽsione, determinetur modus illius cum instrumento suo prius notificato cũ causis suis. Dicimus igitur, qđ forma eius talis erit, vt fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, vt possit vnumquodq; fusibilium liberè sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & coopertorium eius (si necesse sit) ad similitudinẽ planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, vt magis fundo superiori approximẽt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in vas sibi suppositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusion s) poni super tabulam planã, vel paruæ

concauitatis,à qua poſsit de facili deſcendere cum inclinatione capitis deſcenſorij,ſi fuſa fuerit.Purificantur enim per hoc corpora. Sed per paſtillum melius purificantur,cuius modus purificationis eſt idem cũ modo purificationis deſcenſorij.Et ideo per illum excuſamur ab eo.Tenet enim fęces corporum, vt deſcenſorium,& melius,& ideo narramus modum illius. Dicimus igitur,quòd accipimus corpus,de cuius intentione eſt mundari,& illud in grana minutiſsima, vel limaturam,vel in calcem (quod perfectius eſt) redigimus, & ei commiſcemus calcem aliquam, de cuius intentione non ſit fundi,& poſtea illud fundimus.Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione,ſed non mũdificatione perfecta,quam perfectionem ſcimus eſſe,ſed mundificatione vtili, vt medicina perfectionis ſuſcepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Eſt enim adminiſtratio præcedens eam:omnem autem adminiſtrationem ſufficienter in ſequentibus tibi narrabimus.

Nunc verò deſcenſorij ponamus deſcriptionem.

De

De Distillatione & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet, per alembicum, per descensorium, & per filtrum.
Caput L.

CONueniens est igitur, vt sequentes propositum nostrum, sermonem de distillatione tradamus cũ causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in suo vase eleuatio. Diuersificatur itaque distillatio. Nam quædam est per ignem, quædam verò sine igne. Quæ verò per ignem

fit, duorum generum inuenitur. Quædam eſt per eleuationem in alembicum, quędam per deſcenſum Chemiæ, quã mediante oleum ex vegetabilibus elicitur. Cauſa quare inuenta ſit diſtillatio, & cauſa generalis inuentionis cuiuſlibet diſtillationis eſt purificatio liquoroſi à fæce ſuæ turbulentiæ, & cõſeruatio illius à putrefactione. Videmus

enim rem diſtillatam quocunq; diſtillationis genere puriorem effici, & melius à putrefactione cuſtodiri. Cauſa verò ſpecialis in-

inuentionis illius, quæ per ascensum fit in alembicum, est inquisitio aquæ puræ sine terra. Cuius experientia est, quòd videmus aquam sic distillatam, nullam fæcem habere. Causa inuentionis aquæ puræ, fuit imbibitio spirituũ & medicinarum mundarũ, vt si quando scil. indigemus imbibitione, aquam puram habeamus, quæ fæcem post ipsius resolutionem non dimittat, qua fæce medicinæ nostræ, & spiritus mundari possint infici & corrumpi. Causa verò inuẽtionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio: quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit, scil. vt color eius, qui cum substantia sua permixtus est, habeatur. Hîc enim iuuare potest in casu.
Distillationis verò quæ per filtrum sine ignitione perficitur, causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaque quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur: alia autem cum aqua in vase suo cum graminibus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel distillatorius alembicus rumpantur, antequàm ad perfectionem deducatur. Ea verò quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne: quæ autem cum a-

qua, mansueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terræ partes eleuari solent. Cum ea verò quæ cum aqua fit, subtiliores, & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit separatio per eam quę aqua perficitur, quàm per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit verum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in recipientem. Volens verò partes eius separare, ad id necessitate peruenit, vt contingeret per aquam distillare. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, vt albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisteriũ ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam verò quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum peruenirі determinatè potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam verò quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam

parum

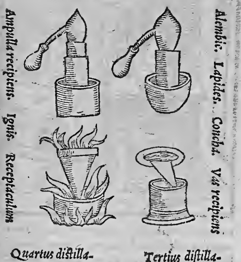
parùm vel minimùm ſcientibus ſunt manifeſta & nota: qui verò hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magiſterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inueſtigabit. Diſpoſitio igitur eius quæ per cineres fit, eſt, vt ſumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, ſimili ſublimationis furno præfato, cum eadem diſtantia à furni ſpondilibus, per eandem inueſtigationem, & ſimilibus auriculis, ſuper cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti ſpiſsitudinem, & ſuper ipſos cineres ponatur vas diſtillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eiſdem, vſq; prope collum alembici: poſtea verò infundatur in illud res, de cuius intentione ſit ſic diſtillari. Vltimò verò cooperiatur illud cum alembico, cuius collum ſuſcipiat collum cucurbitæ inferioris intra ſe, vſq; ad curuitatem canalis ipſius alembici, ne viam fugæ inueniat diſtillandũ. Et poſtea lutetur alembicus cũ cucurbita ſua, & firmetur eorum iunctura, & ſupponatur ignis quouſq; diſtillet. Alembicus verò & eius cucurbita de vitro ſint. Ignis verò illius augeatur ei ſecundum exigentiam diſtillationis, quouſq; videatur totum diſtillandum cum magna ignis expreſſione diſtillatũ eſſe. Secundæ verò intentionis diſtillationis diſpoſitio, quæ per aquam fit, eſt ſimilis huic in vaſe & alẽbico. Differt tamẽ ab ea in hoc, quòd in hac ſumitur olla

ferrea vel ænea, & coaptatur ad furnum, vt dictum est. Postea super fundum illius ollæ stratum de straminibus, vel lana, vel re consimili cõstruatur, ad spissitudinem trium digitorum, ne cucurbita frangatur, & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, vsq; prope collum alẽbici, & super ipsa sarmenta virgę subtilis superspargantur, & super virgas ponantur lapides põderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneãt super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam, & sit leuatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea verò super sarmenta fundatur aqua vsq; ad ollæ plenitudinẽ, & supponatur ignis, quousq; distilletur totũ. Dispositio verò eius quæ per descensum fit, est, vt fiat descensorium vitreum cum coopertorio eius, & lutetur vtrunq;, & intromittatur, quod sic distillare quis intẽdit. Et fiat super caput illius ignis: descendet enim distillatio eius. Dispositio verò eius quæ per filtrum fit, est, vt ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi. ponatur pars latior in dictum liquorem vsque ad fundum conchæ. Pendeat verò exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem.

Cùm

Cùm ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primò aqua distillabit, qua madidum fuit. qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousque serenissimus distilletur. Hæc autem, quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoque eorum probationem siluimus. Descriptio verò omnium vasorum distillationis cuiuslibet, à nobis nunc traditæ, est hęc.

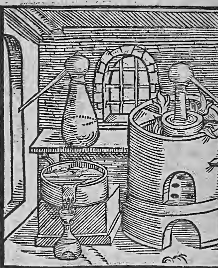
Secundus distillationis modus — *Primus distillationis modus*

Quartus distillationis modus. — *Tertius distillationis modus.*

De Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis & modis suis.
Caput LI.

POST igitur distillationis narrationẽ, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem pulverizatio, per priuationem humiditatis partes consolidantis. Causa inuen-

tionis eius est, vt sulphureitas adustiua corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur verò secundum diuersitatem

rerum

rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneę à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorum scilicet generum, dura videlicet vt Venus & Mars, mollia verò vt Iupiter & Saturnus, quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diuersa intentione calcinari, generali scilicet, & speciali. Generali attamen vna intentione calcinantur: Et est, vt sulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacunq; re sulphureitas adustiua, quę sine calcinatione deleri nõ potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatẽ & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate substantiæ argenti viui defenditur per illud ab adustione. Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, vt ignis liberius ad quamcũq; minimam eius partem perueniens sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defẽdat ipsum continuitas argenti viui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quòd corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, vt monstrabimus in sequentibus. Specialis verò calcinatio corporum mollium est, vt cum his duabus intentionibus sit: intentio per eam illa indurare

& ignire. ad quod peruenitur cum ingenio-
sa reiteratione calcinationis super illa: de
qua in sequenti traditione determinare nos
expedit. Inuenimus enim per id ingenium
manifestè ipsa indurari. Sed manifestius &
citius Iupiter induratur. Causa verò inuen-
tionis calcionationis spirituũ est, vt ipsi me-
lius figantur, & facilius soluantur in aquam.
Quoniam omne calcinati genus fixius est,
quàm non calcinati, & facilioris solutionis:
quia partes calcinati magis subtiliatæ per i-
gnem facilius cum aquis commiscentur, &
in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus
fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio ve-
rò aliarum rerum facit ad exigentiam prępa
tionis spirituũ & corporum: de qua latius à
nobis determinabitur in sequentibus. Non
autem est de perfectione harum aliquid ta-
lium. Modus igitur ipsius calcinationis est
diuersus, propter diuersitatem calcinando-
rum. Calcinatur enim corpora aliter, quàm
spiritus vel aliæ res. Et corpora à se inuicem
diuersa, similiter diuersimodè calcinantur.
Corpora enim mollia vnũ modum habẽt ge
neralem ad calcinationis intentionem, scil.
quòd ambo per solũ possunt calcinari ignẽ,
& per salis acuitatem, præparati vel non prę
parati ambo similiter. Primus igitur modus
per ignem solũ sic perficitur, vt sumatur vas
ferreũ, vel terreum ad similitudinẽ parapsi-
dis for-

dis formatum, cuius ſtructura ſit firma, & cõ aptetur ad furnum calcinationis horum, taliter, quòd ſub ipſo poſsint carbones proijci & ſufflari. Proijciatur verò in fundum vaſis illius plumbum vel ſtannum, quod ſuper tripodem ferreum, vel tres lapideas columnas ſedeat firmiter, & ad furni ſui parietes ſimiliter firmetur; quatuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne vas moueri poſsit. Furni verò figura eadem ſit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratum eſt iam, & narrabitur ſimiliter ſermone completiori. Accendatur igitur in illo furno ignis ſub vaſe calcinationis, ad ipſius calcinandi corporis fuſionem potens. Et cum ipſum corpus cutem nigram ſuper ſe creauerit ignis calore, ſubtrahatur illa ab eo cum pala ferrea vel lapidea, quæ ſe non permittit comburi ad infectionem calcis. Hæc autem exſcoriatio tam diu continuetur, quouſque ipſum corpus in puluerem conuertatur. Quòd ſi Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quouſque in citriniſsimum mutetur colorem calx eius. Si verò Iuppiter ſimiliter exponatur, & dimittatur, quouſque in albedinem mutetur completam. In hoc tamen ſollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de facili à calce ſua redit ad corpus. Iupiter verò difficilimè. Ideoque ne contingat illum errare in

expositione Saturni, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quàm perficiatur: quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, vt possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne contingat errare in Ioue, propter difficilem eius reductionem, vt si quando posuerit in reductionē calcem eius, eueniat ei, quòd non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quòd si in Iouis reductione magnum non adhibuerit ignem, nō reducet. Si verò magnum, non necessariò illum reducere contingit, sed possibile est illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturę argenti viui fugitiuā inclusam habet substantiam. Quæ si longam in igne traxerit moram, fugiet, & corpus priuatū humiditate relinquet, ita vt potius aptum ad vitrificationē, quàm ad corporis metallici fusionem cōuerti reperiatur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrificatoriā dat fusionem. Ideoq; necessariò relinquitur, vt cū ignis impetu maximè veloci, reducere celeriter festinet, aliter enim nō reducitur.

Exerceatur ergo ad illud,& ſciet. Modus verò calcinationis horũ duorum corporum,q̃ à ſalis acuitate perficitur, eſt, vt proiiciatur ſuper faciẽ illorũ ſalis quantitas, poſt quantitatẽ ſæpiſsimè in fuſione ſua:& permiſceantur agitatione multa per baculũ ferreum ſuper ignẽ, quouſq; per ſalis mixtionẽ in cinerem vertantur. Et poſtea per eundẽ modum perfectionis perficiatur illorũ calx cum ſuis conſiderationibus. Sed in hoc eſt etiã differentia in horũ duorum corporũ calcinatione: quia plumbũ ex primis calcinationis laborib. ad puluerem conuertitur facilius q̃ Iupiter: non tamẽ perficitur illius calx facilius quã Iouis. Dependet aũt huius cauſa ex eo, quòd Saturnus humiditatẽ magis fixam habeat quàm Iupiter: Veneris verò & Martis eſt idẽ modus: diuerſus tamen à primis,& illud propter liquefactionis eorum difficultatẽ. Et eſt, vt laminati ponantur ad fortem ignitionẽ, de cuius intentione non ſit fundere. Propter multã enim terreitatis eorũ in illis quantitatẽ, & multam ſulphureitatis adu ſtiuæ & fugientis menſurã, de facili per hũc modum adducuntur in calcem. Et illud ideò, quia ex multa terreitate argẽti viui ſubſtantiæ intermixta, turbatur argenti viui debita cõtinuatio. Et ideo poroſitas in eis cauſatur, per quam & ſulphureitas tranſiens euolare poteſt, & ignis ex cauſa illa ad eã ac-

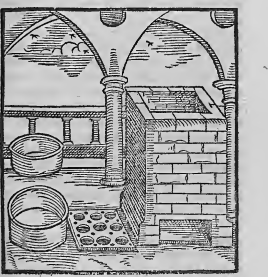
cedens, comburere, & eam eleuare poteſt. Per hoc igitur relinquitur, & partes rariores fieri, & in cinerem per diſcontinuationẽ raritatis conuerti. Manifeſta igitur experientia huius eſt, quia expoſita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit ſulphuream, & ſquamam in ſuperficie ſua cauſabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partib. neceſſe eſt faciliorem ſulphuris combuſtionem fieri. Modus verò furni calcinationis huius, eſt idem cum modo furni diſtillationis, niſi quòd foramẽ ſolummodo vnum magnum debet ſuper caput ſuum habere: vnde à fumoſitatib. ſe liberè abſoluat. Et ſitus calcinãdorum in medio furni ſit, vt in circuitu liberè ignẽ ſuſcipiant. Vas verò eius ſit terreũ, ad formam parapſidis factum.

Modus autem calcinationis ſpirituũ eſt, vt eis ad fixionem approximantibus, adminiſtretur ignis, ſucceſsiuè & paulatim illum augendo, ne fugiat, quouſq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et vas eorum ſit rotundum, vndiq; clauſum, & furnus idem cum nouiſsimè dicto.

Cum conſimili autem furno, & conſimili vaſe, omnis ſimiliter res calcinatur. Excuſamur tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in cuſtodia fugæ. Quoniam alia res non fugit niſi ſpiritus, & quòd ſpirituum naturæ approximat.

De

Descriptio verò omnium, quæ narrata sunt nouißimè est hæc.

De Solutione.
Cap. LII.

DE Solutione sermo noster ampliatus innuit, solutionem rei siccæ in aquam esse redactionē. Dicimus igitur, quòd omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maximè acutis, & acrib. & ponticibus, fæcem nullam habentibus,

ſicut eſt acetum diſtillatum, & vua acerba, et pira multæ acritudinis, & mala granata ſimiliter diſtillata, & his ſimilia. Fuit autem cauſa inuentionis eius ſubtiliatio eorũ, quæ nec fuſionem, nec ingreſsionem habent. de quibus magna vtilitas amittebatur ſpirituũ fixorum, & eorũ, quæ ipſorum naturæ ſunt. Nam omne quod ſoluitur, neceſſe eſt ſalis, aut aluminis, vel eorum conſimilium naturam habere. Eſt autem natura eorum, quòd fuſionem dant, ante illorum vitrificationem: ergo & ſpiritus ſoluti fuſionem præſtabunt ſimiliter ſimilem. Cùm ergo multum ex natura ſua corporibus & ſibi inuicẽ conueniant, habita fuſione, neceſſe eſt per illam corpora penetrare, & penetrando tranſmutare. Ad hoc verò vt penetrent & tranſmutent, ſine magiſterio non peruenitur, quod eſt ſcilicet, vt poſt ſolutionem & coagulationem illius adminiſtretur illi aliquis ex ſpiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo ſublimetur, quouſq; ſecum maneat, & illi velociorem præſtet fuſionem, & ipſum in fuſione à vitrificatione conſeruet. De natura enim ſpirituũ eſt non vitrificari, & à vitrificatione commixtum ſaluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam ſeruauit ſpirirus, magis à vitrificatione defendet. Magis autem ſeruauit ſpiritus, ſolummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calci-

calcinatus, atque solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturę probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæcunque soluuntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia videmus omnia verè calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis, ideóque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est cōcomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam: quorum est vna intentio, & vnus effectus. Modus ergo per fimum est, vt ponatur calcinatũ in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilis, duplum eius, & obturetur caput ipsius bene ne respiret, & sub fimo tepido solui dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. Non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter soluatur, donec per reiterationem operis super illud totũ soluatur. Modus verò qui per bullientem aquam fit, velocior est. Et est vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato fora-

mine, ne respiret. quę in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, vt in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferueat. Post hoc verò solutũ distilletur, & seorsum seruetur. Nõ solutum verò iteratò calcinetur, & iteratò eodem ordine soluatur, donec per reiterationem totum soluatur.

Descriptio verò eius, quod nunc dictum est, hæc est:

De

De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij, & medicinarum solutarum. Cap. LIII.

Coagulatio verò est rei liquorosæ ad solidam substãtiam per humidi priuationem reductio. Est autem duplex causa inuentionis illius. Vna scilicet argenti viui induratio. Altera verò inuentionis causa est, medicinarũ solutarũ ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum ipsorum coagulandorum multiplicitatem. Alia enim argentum viuum coagulatione indiget, alia verò solutæ medicinæ. Est tamen ipsius argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia verò per inspissationem ipsius humidi, quousque induretur. Congelare attamen illud difficillimè atque laboriosè accidet, cum profunditate perspicacis industrię, & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium verò coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporẽ & in admirationem adducti sunt, vehementer arguentes, ad hoc perueniri non posse. Alij verò, necessariò ex principijs naturalibus suppo-

nentes, humidum quodlibet ab ignis calore in ficcitatem cōuerti, conati funt cum perfeuerantiæ inftantia continuare illius conferuationem in igne,& per hanc continuationē ad hoc deuenerūt, vt ex eis aliqui in album, aliqui verò in rubeum cōuerterint lapidem, aliqui verò in citrinum, cui nō fuit fufio nec ingrefsio. Et harum diuerfitatum caufam nō potuerunt æftimare, ideoque illud abiecerunt. Alij verò cum medicinis illud coagulare conati funt,& ad hoc non peruenerūt: fed accidit eis illufio, aut quia non coagulauerunt, aut quia infenfibiliter extenuatum eft, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis, & horū diuerfitatis caufam ignorauerunt. Alij medicinas artificiofas cōponētes, illud in proiectione coagulauerūt: fed eorum non fuit coagulatio vtilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt, & caufam huius fimiliter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare caufas expedit, vt ad coagulationis illius magifterium artifex perueniat. Vt autem iam à nobis fufficienter narratū eft, vniformis eft fub ftantia argenti viui: Quare non eft pofsibile in breui fpacio temporis per conferuationē illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur feftinatio, caufa fuit primi erroris: cum verò fubtilis fit fubftantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur exceffus, eft caufa erroris illo-

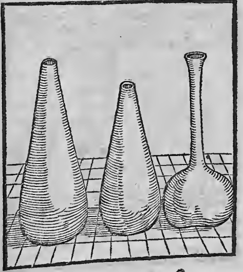
illorum, à quibus fugit. Commiſcetur cum ſulphure, arſenico, & marchaſita de facili, propter communitatem in natura ſua. Ideoque per illa apparet coagulatum nõ in forma corporis, ſed argenti viui cum plũbo mixti. Non enim hæc cum fugitiua ſint, poſſunt illud in ignis pugna tenere, quouſq; ad corporis naturam perueniat. Sed fugiunt cum eo per ignis incuſsionem, & ideo illud eſt cauſa erroris eorum, qui ſic coagulant. Habet ſimiliter argentum viuum humiditatem multam ſibi vnitam, quam ab illo ſeparari non eſt poſsibile, niſi per ignis cautam violentiam, per conſeruationẽ eius in ſuo igne. Et eſt ſuus ignis, quem illi augmentando, ſecundum exigentiam ſuæ tolerantiæ illius humiditatem tollunt, non relicta ſibi parte ad fuſionem metallicam ſufficiente, qua remota non funditur. Et hæc eſt cauſa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fuſibilem. Habet ſimiliter partes ſulphuris naturaliter ſibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam verò minus, quod remouere per artificium cõtingit eſſe poſsibile. Cùm igitur ſit ſulphuris proprietas, cum argento viuo rubeum vel citrinum colorem (ſecundum menſuram ſuæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietas argẽti viui erit, albedinem dare per ignẽ. Hęc igitur eſt cauſa varietatis colorum illius poſt coagulationem eius in lapidem. Habet

similiter terreitatem sulphuris admixtã, quã quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulát. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandũ est. Nam si medicina, vel illud, habuerint sulphur non fixũ, necesse est corpus molle ex illo creari. Si verò fixũ, necesse est durũ. Et si album, albũ. S verò rubeum, rubeum. Et si remissum ab albo vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreũ, imperfectũ. Si verò non, nõ. Et omne similiter non fixum, liuidum creat, fixum verò non, quantum in illo est. Pura verò illius substantia purum creat corpus, non pura verò è contra. Accidit autem & similiter in solo argento viuo, absq; sulphuris commixtione, diuersitas eadem propter diuersitatem mundationis, & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio, vt quando q; in coagulatione illius plumbum, quandoq; verò Iupiter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quãdoque verò Sol, quandoque Luna, quod ex puritate venire necesse est, & consideratione colorũ. Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione cum violentia ad ignis asperi
tatem

tatem. Asperitas enim ignis aqueitatẽ illius de facili remouet. Hoc enim fit per vas, cuius figura sit multę longitudinis, in quo inueniat locũ refrigerij, adhęrẽtię, & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, in vase vitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in ventre figuram ampullæ habeat, cum continua colli eius apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur verò per medicinam illi conuenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius. Hic verò similiter, vt intentionem nostram super illo narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quæ maximè illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere. Sunt autẽ huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicũ. Sed quia non videmus corporum aliquod in natura sua illud coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantũcunq; fuerint suę conueniẽtiæ, ideoq; cõsiderauimus, nullum corpus illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantię, & liquidioris fu-

sionis necesse est medicinā illam esse, quàm ipsa corpora. Ex spiritibus etiam non videmus, illis in natura sua manentibus, firmam & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis. Quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum verò ex terreæ, & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoq; ex hoc manifestè relinquitur, ex quacunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessariò debere esse subtilissimę, & purissimæ substātiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimę liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aquæ, & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem conuertet. Modos ingeniorum medicinę tibi dedimus, ád quam per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicitè igitur ad illam exerciteris, & eám inuenies. Sed vt nos non increpare possis ex eius insufficiētia, dicimus, quòd ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sulphure, vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo verò viuo argento facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. Quoniam natura propriam naturam amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis, q̃ extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius

illius ſubſtantiæ ſubtilis, cùm iam in actu ſubtilem habeat ſubſtantiam. Modi verò inuentionis huius medicinæ ſunt per ſublimationem, vt à nobis narratum eſt ſufficienter. Modus verò fixionis illius in capitulo ſuo ſimiliter narratus eſt. Coagulationis verò ſolutorum modus eſt, per ampullam in cineribus vſque ad collum cum temperato igne, quouſque aqueitas euaneſcat. Deſcriptio verò longorum vaſorum, & eorum in quibus fit omnis coagulatio hæc eſt.

Q

De Fixione, & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora, & spiritus.

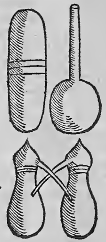
Cap. LIIII.

Fixio verò, est rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiusdem adaptatio. Causa verò inuentionis ipsius fixionis est, vt omnis tinctura, omnisque alteratio perpetuetur in alterato, & non mutetur. Diuersificatur verò & ipsa secundum rerum figendarum multiplicitatem, quæ sunt videlicet corpora quædam à perfectione diminu

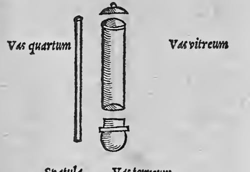
ta. Sicut Saturnus, Iupiter, Mars, & Venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu vno, & argentum viuum in alio: in tertio verò marchasita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem, eo quòd absoluuntur per eam à sulphureitate volatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur verò sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa, in vase aludele, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixionis illorum, vt ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis sublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, vt nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Proijciantur ergo cum in vno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata vice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis spondilibus adhærere, quin in cōtinua sint ignis eleuatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quantocunque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiteratiōes multiplicare, tantò celerius & melius continget ipsius fixionis tēpus abbreuiare. Ideoq; fuit secun-

dus fixionis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi præcipitationem, ad calorem, vt continuo in illo sit, donec figatur. Et

hoc fit per longum vas vitreum, cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quia scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per spatulam ferream, vel lapideam, cum ad spondilia eius adhæserit, deijciatur ad ima caloris continuè, per alter-

alternas vices, quousque figatur. Fixionis verò modus argenti viui, est idem cum modo fixionis sulphuris & arsenici, & non diuersificantur inter se, nisi in hoc, quòd non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimæ, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixionis modum. Argentum verò viuum hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperatiori calore, quàm argentum viuum indigent in hoc modo. Similiter diuersificantur, quia in lon-

giori figuntur tempore, quàm argentum viuum. In eo similiter, quoniam altius eleuantur propter suam tarditatem, quàm argentũ viuum. Ideoque longiori vase indigẽt quàm

argentum viuum ad ſuam fixionem. Fixio verò marcheſitæ, magneſiæ, & tutiæ eſt, vt cum poſt primam illorum ſublimationem acquiſiuerimus quod ex eis volumus, abiectis illorum fęcibus, reiteremus ſuper ea ſublimationem, totiens conuertendo, quod ſuperius aſcendit ad id quod inferius remanſit, ex vnoquoque illorum, quouſque figantur.

Horum verò deſcriptio vaſorum iam tradita eſt.

De

De ceratione. Cap. LV.

CEratio, est duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est, quòd causa inuentionis huius fuit, vt quod ingresſionem ex priuatione suæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur vt flueret, & ingresſionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem citò terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessariò, vt citisſimè scilicet ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post vnam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quamobrem imitantes naturæ opera inquantum possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilium humiditate, quæ super omnes est humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessariò expedit. In nullis autem rebus melius & posſibilius, & propinquius hæc humi

ditas ceratiua inuenitur, quàm in his, videlicet sulphure & arsenico propinquè, propinquius autem & melius in argento viuo. Horum igitur humiditatem non videmus terrã illorum relinquere, propter fortem vnionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum incerando acceptione excusari possimus. Modus ergo cerationis est per illos, vt totiens super rem cerandam multiplicetur eorũ sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius videtur, vt eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

Finis libri primi Summæ perfectionis Gebri Πεϱὶ *χημείας.*

SVM-

SVMMAE PER-FECTIONIS GEBRI
ΠΕΡΙ ΧΗΜΕΙΑΣ
Liber Secundus.

Præfatio, diuidens hunc Secundum librum in tres partes.

PRINcipiorum itaque huius magisterij discusſione tradita, neceſſe eſt ex promiſſione noſtra intentum huius artis completè proſequi, ſermone illi conueniente. Et eſt ſcilicet conſideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius oſtendatur. Et cõſideratio neceſsitatis perfectionis medicinæ, ſcilicet vt diſcutiatur, ex qua re melius, vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et conſideratio ſimiliter artificiorum, per quæ cognoſcamus, an perfectio ſit completa. His tribus itaque traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, ſecundum noſtræ artis indigentiam.

PRIMA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI,

De cognitione rerum, ex qua perfectionis possibilitas, & modus deprehendi potest.

Quòd cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturæ spirituum, & corporum dependeat, & quòd de vtrisque copiosè velit tradere.

Cap. I.

COgnoscere verò non est possibile trásmutationes corporum, vel ipsius argenti viui, nisi super mentem artificis deueniat vera cognitio illorum naturæ, secundũ suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni, vel mali in se contineant. Postea verò ipsorum omnium corporum naturas cum suis proprietatibus monstrabimus, quæ videlicet sint causæ corruptionis illorum cum suis experientijs comprobantes.

De natura sulphuris & arsenici.

Cap. II.

ERgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum corporum sunt principia, afferentes, quæ sunt videlicet sulphur, & eius

ius compar, & argentum viuum. Dicimus, quòd sulphur & arsenicum pinguedo sunt terrę, vt à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationē, & facilem eius liquefactionē per calidum. Non enim inflammatur, nisi quod oleaginum est, nec liquescit per calidum facilè, nisi quòd illius naturam habet. Sulphur itaq;, & illius compar, causam corruptionis habent inflammabilem substantiam, & terream fæculentiam. Causam verò perficientem habent mediam, inter hanc videlicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quòd neq; fusionem, neq; ingressionem habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quòd nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatem non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem nō remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorū substantia perfectionis causa corporū, vel argenti viui, nisi figatur. Quæ cùm non fixa sit, licet eius impressio nō remoueatur de facili, nō tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitur illius mediocrē substantiam artificem diuidere necesse esse. Diuidere autem

putauerunt quidam impoſsibile eſſe propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem ſuis operibus manifeſtis aduerſi ſunt: nam ipſum ſulphur calcinauerunt, licet non multum, quòd nullam fuſionem nec inflammationem dedit: ſed illud per diuiſionem neceſſe eſt eueniſſe, quia ſulphur in ſua naturali commixtione permanens, neceſſe eſt inflammari & comburi. Ergo per diuiſionem diuerſarum ſubſtantiarum in illo, relinquitur, partem in ipſo magis inflammabilem, à partibus non inflammabilibus ſeorſum in artificio ſeparari: nam ſi poſsibile eſt, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo perueniri. neceſſe eſt ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuiſionem poſſe perueniri. Sed quia hoc dependet ex ſubtiliſsimo artificio, cogitauerunt fore impoſsibile. Patet itaque ex præmiſsis in capitulo, quod non eſt ſulphur de veritate noſtræ artis, ſed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionẽ artificij, per quod ad illius diuiſionem poſsibile eſt deuenire. In arſenico verò, quia in radice ſuæ mineræ, per actionem naturæ reſolutæ ſunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificium ſeparationis eius eſt facile. Sed ipſum eſt albedinis tinctura, ſulphur verò rubedinis. In ſulphuris igitur diuiſione magnam adhibere

hibere cautelam necesse est.

De natura Mercurij, siue Argenti viui. Caput III.

IN argento viuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis absque inflammatione aqueitatis substantiam. Putauerunt tamen aliqui illud non superfluam habere terram, vel immunditiam. Sed vanum est quòd cogitatur ab eisdem. Videmus enim ipsum multę liuiditatis, & non albedinis. Et similiter per leue artificium videmus ex illo terram nigram & fæculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, medicinam scilicet ex eo facere, & illud perficere: ideoque necesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, propterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariæ: vna per sublimationem ad medicinam, & hæc hîc innuitur: alia per lauacrũ ad coagulationem, & illa innuetur. Si enim volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à fæculentia suæ terreitatis mundare per sublimationẽ, ne in proiectione creet colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totam medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & mediocrem

illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est proprietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit, & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud manifestis experientijs. Nam videmus argentum viuum, argento viuo magis adhærere, & eidem magis amicari: post illud verò aurum, & post hoc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis. Alia verò corpora videmus non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa veridicè inuenimus minus de illius natura participare. Et quæcunq; videmus plus ab adustione saluare, illa consideramus plus illius naturá possidere. Ideoq; relinquitur ipsum argentum viu. esse perfectiuum, & adustionis saluatiuum, quod est perfectionis vltimum. Secundus verò mundationis gradus est ad ipsius coagulationem. Et est vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per vnam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argent. viuum, super quod fundatur aceti fortissimi pauca quantitas, vel alterius rei consimilis, quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne ferueat, & agitetur cõtinuè cum digitis super fundum patellæ, vt diuidatur argentum viuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum

argentum

argentum viuum redeat. Postea verò quod fæculentum & nigrum videris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hæc iterata vice multiplica, quousq; videris colorem suæ terreitatis in clarũ, mixtum albo & cœlestino colore perfectè mutari, quod perfectæ lauationis est signũ. Cùm igitur peruenerit ad illud, proijciatur super ipsum medicina suæ coagulationis, & coagulabitur in solificum, & lunificum, secundum quod ipsa præparata extiterit. Et ipsius narrationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet similiter argentum viuum non esse perfectiuum in natura sua, sed illud quod ex ipso producitur per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius compari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

De natura marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ.
Caput IIII.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem, qui sunt scil. marchesita, magnesia, & tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo dicamus quid sint cum probationib. suis in hoc capitulo. Dicimus igitur, quòd marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti viui scilicet mortificati, & ad fixionẽ approximantis, &

ſulphuris adurentis. Ipſam autem habere ſulphureitatem comperimus manifeſta experientia. Nam cum ſublimatur, ex illa emanat ſubſtantia ſulphurea manifeſta comburens. Et ſine ſublimatione ſimiliter perpenditur illius ſulphureitas. Nam ſi ponatur ad ignitionem, nō ſuſcipit illam priuſquam inflammatione ſulphuris inflammetur & ardeat. Ipſam verò argenti viui ſubſtantiam manifeſtatur habere ſenſibiliter. Nā albedinē præſtat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipſum argentum viu. & colorem in illius ſublimatione cœleſtinum præſtare, & luciditatem manifeſtam metallicam habere videmus, quæ certum reddunt artificem, illam has ſubſtantias continere in radice ſua. Magneſia verò ſulphur plus turbidum, & argentum viuum magis terreum & fæculentum, & ipſum ſulphur ſimiliter magis fixum, & minus inflammabile habere, per eaſdem probare experientias manifeſtè poteris, & ipſam magis naturæ Martis approximare.
Tutia verò eſt fumus ipſorum corporum alborū, & hoc manifeſta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in ſpondilibus fabricæ fabrorum, eandem impreſsionem facit cum ea. Et quòd fumus metallicus non redit, nec ipſa ſimiliter ſine alicuius corporis admixtione. Ideo cū fumus ipſa ſit alborum
cor-

corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea: nam citrinitas non est aliud quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profũdum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti viui virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari: quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura solis, siue auri.

Cap. V.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primò de Sole, postea de Luna: vltimo verò de alijs, secundùm quod videbitur expedire cum suis probationib. quę per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti viui, & clarissima fixura, & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illam. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam verò minus in citrinitate intensum. Quòd autem sit ex subtilissima argenti viui substantia, perpen-

ditur & ipsum, quia argentum viuum de facili illud suscipit. Non enim argent. viuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quòd verò claram & mundã illius substantiam habuit, per splendentem eius fulgorem, & radiantem manifestatur, non solùm in die, verùm etiã in nocte sese manifestantẽ. Quòd verò fixam, & sine sulphureitate comburente habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quòd verò ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quòd admixtum argento viuo, ipsum in colorem transformat rubeum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus, ita quòd illorũ ascendat subtilitas, cũ eã citrinissimum creat colorẽ. Patet igitur, quòd cùm pura eius substãtia purum colorẽ generat, cùm non pura, non purum. Qui verò probationis suæ citrinitatis ostẽsione indiget, sensum non habet: quia per visum percipitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixionem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior verò argenti viui, quàm sulphuris in illo probatur quãtitas: ideo maiorem argentum viu. habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; volueris alterare, ad huius exemplar alterã, vt ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modum iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles & fixas ha-

buit partes: ideo potuerunt partes eius multùm densari. Et hæc fuit causa ipsius magni ponderis. Per multã verò operatam à natura decoctionẽ, facta est ex illo paulatiua resolutio, & inspissatio bona, & vltima mixtio, vt cũ ignitione liquescat. Ex præcedentib. igitur patet, quòd multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa verò sulphuris, causa corruptionis. Et vniformitas in substãtia, quæ per mixtionem fit in decoctione naturali. Diuersitas verò in substantia est causa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quę per longam & temperatam perficitur decoctionem, est causa perfectionis, oppositum verò corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argentum viuum sulphur nõ debitè, necesse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur, quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fugientis, partem verò fixi tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, & in parte verò non: aut totũ mundum, aut medium immundum: aut multæ quantitatis, aut paucæ, superans in commixto: aut paucę quantitatis superatum in illo: aut nec superãs nec superatum: aut albũ, aut rubeum, aut mediocre. Ex his itaq; omnibus diuersitatibus necesse fuit

in natura diuersa creari corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos cum probationibus manifestis.

De natura Lunæ, siue argenti.

Cap. VI.

IAM ergo patet ex præcedentibus, quòd si ceciderit sulphur mundum, fixum, rubeum, clarum super substantiam argenti viui puram, non superans, imò paucæ quantitatis, & superatū, creatur ex hoc aurum purum. Si verò fuerit sulphur mundū, fixum, album, clarum, quod ceciderit super substantiam argenti viui, fit argentum purum, si in quantitate non superet: diminuam tamen habet puritatē ab auri puritate, & spissitudinem grosiorem, quàm aurū. Cuius signum est, quòd non densantur partes eius, in tantum, vt auro compóderet, nec ita fixam substantiam habet, vt illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quòd nō est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Et quòd sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idem aurum fixum & non fixum ad aliud quidem, & ad aliud relatum esse, imposibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & cōburens est. Ad aliorum verò sulphur corporum fixa, & non comburens.

De natura Martis siue ferri. Item de effectibus, sulphuris & Mercurij, deq; causis corruptionis & perfectionis.

Cap. VII.

SI verò fuerit sulphur fixum terreum, argento viuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non puræ, sed liuidæ albedinis fuerint, cuius superantiæ quantitas sit sulphuris fixi summè, fit ex his ferrum: Quoniam superantia sulphuris fixi fusionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur velocius liquefactionis festinantiã per opus fixionis perdere, quàm argẽtum viuum. Non fixum verò videmus citius quàm argentum viuum liquescere. Ex his verò manifestatur causa velocitatis fusionis & tarditatis in corporũ vnoquoq;. Nam quod plus de fixo habet sulphure, tardius: quod verò plus de adurẽte, facilius & citius fusionẽ suscipit. Quòd satis apertè relinquitur à nobis esse mõstrandum. Quòd verò ipsum fixum tardiorem faciat fusionẽ, manifestatur per hoc, quod ipsũ nunquam, nisi calcinetur, figitur, & calcinatum nullam dat fusionem: ergo in omnibus illam impedire debet. Quòd verò nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius, qui illud figit non calcinatum: quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram vertatur. Cuius similitudo est calcis naturę.

Hoc autem minimè in argento viuo contingit: quoniam figi poteſt abſq; hoc, quòd in terram vertatur, & figi ſimiliter cum conuerſione illius in terram poteſt. Nam per feſtinationem ad eius fixionem, quæ per præcipitationẽ perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per ſucceſsiuam verò illius iterata vice ſublimationem figitur ſimiliter, & non in terram vertitur, imò fuſionem dat metallicam. Hoc autem manifeſtum eſt, & illi probatũ, qui vtraſq; fixiones illius expertus eſt, vſq; in illius conſummationem per feſtinam præcipitationem, & tardam, per ſucceſsiuas ſublimationes. Vidit enim & inuenit ſic, vt â nobis ſcriptum ſuſcepit. Et illud ideo: quoniam viſcoſam & dẽſam habet ſubſtantiam: cuius ſignum eſt contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeſtè viſcoſitas illius per multam adhærentiam. Denſam autem ſubſtantiã illud habere, manifeſtè videt monoculus per illius aſpectum, & per ponderationem ſui immenſi ponderis. Auro enim præponderat, cùm in natura ſua eſt, & eſt ſimiliter fortiſsimæ compoſitionis, vt narratum eſt. His igitur relinquitur, ipſum poſſe figi ſine illius humiditatis conſumptione, & abſq; in terram conuerſione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinẽ ſuæ mixtionis, ſi quo modo partes illius inſpi-

inspissentur per ignem, vlterius non permittit se corrumpi, neq; per ingressionem furiosæ flammæ in illud se in fumũ vlterius eleuari permittit: quoniam rarefactionem sui nõ patitur propter sui densitatem, & carentiam adustionis, quę per sulphureitatem combustibilem, quam nõ habet, perficitur. Per hoc igitur inuentũ est inuentione veridica duorum secretorũ genus mirabile duplex. Vnũ scil. causæ corruptionis vniuscuiusq; metallorum per ignem: quarũ vna est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantię profundo per inflammationem illa diminuentis, & exterminanis in fumum vltima consumptione, quantumcũq; in illis argentum viuum bonæ fixionis extiterit. Altera verò est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secum in fumum resoluentis, cujuscunq; fixionis in eis ipsum sit. Tertia verò est rarificatio ipsorũ per calcinationem. Tunc enim flamma vel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maximè corpora corrumpi necesse est. Si verò non omnes, remittitur corruptionis velocitas vniuscuiusq; corporis secundum remissionem illarũ. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum viuum propter nullas exterminationis, se in partes com-

positionis sui diuidi permittit (quia aut cũ tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessariò perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus, qui creauit illud: deditq; illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus vllam in natura possidere, vt in illa possit inueniri hæc perfectio per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat, & ab igne non superatur: sed in illo amicabiliter requiescit, eo gaudens.

De natura Veneris siue æris. Cap. VIII.

Redeuntes igitur ad propositum, dicimus, quòd si fuerit sulphur immundum, grossum, fixum, secundum sui maiorem partem, secundum verò sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secuncundum totum non superans neq; superatum, & ceciderit super argentum viu. grossum, ex eo ęs creari necesse est. Horum itaq; omniũ probationem adducere per data ex natura illorũ contingit. Nam cũ illud ad inflammationẽ deponitur, flammam ex eo sulphureã discernere poteris, quę sulphuris nõ fixi est signũ. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentẽ eius combustio-

bustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea fit illius fusionis retardatio, & induratio substátiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctũ argento viuo immundo, significatur per sensum: vnde alia probatione non indiget. Experimento itaque elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatam, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quæ maximè, maximè. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum paucæ in Venere, minimæ verò in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixionem deuenit ꝑ calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad vaporem aceti. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatiuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticum, soluentur de facili per ebullitionem multæ

illorum partes. Et si respexeris in mineris horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquā mutatur. Non enim pōticum, & facilè solubile reperitur aliud quàm alumen, & quod illius naturæ est. Nigredo verò in vtroque horum duorum corporum ad ignem creatur ꝑpter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum verò in Marte, & ad naturam fixi approximás. Ideoque non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo verò fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento verò viuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessariò verum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cōseruare in fusione post illius fixionem. Argentum verò viuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaque manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti viui sunt continentia: quæ verò minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, vt argentum viuum in cō mixtione superet. Et si per solum argentum viuum

viuum perficere poteris, pręciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ vincit opus. Mundare enim poteris intimè, ad quod natura non peruenit. Probatio verò eius, quòd ea quæ maioris argenti viui quantitatem sunt continentia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argẽti viui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argẽtum viuum suscipere. Ex præcedentibus itaque sermonibus relinquitur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argẽti viui cũclusam, in principio suæ mixtionis, alteram verò superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram verò nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, posibile est tolli, ad quod posit nostra operatio congruè ac vtiliter peruenire, cum iam cum eo ad eandem certationem vnitum factum est. Et hoc experimẽto probatur, quòd sulphureitatem adustibilem videmus per ignem deleri, sulphureitatem verò fixam minimè. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas vtique à terrea substantia, quæ non in radice suæ naturæ vnita est. Quoniam vnita mundare per ignis ingenium non est posibile, nisi adueniat argenti viui medicina occultans & contemperans illam, aut illam de cõmixto separans. Separatio aũt terreæ substantiæ in ra-

dice naturæ metallo vnitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti viui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, vt est tutia & marchesita, quoniam si forti & subita fusione hæc coniunxeris cum corporibus, spiritus secum adducet corpora in fuga sua. Ideoque cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti viui commixtionem, quam narrauimus. Argentum enim viuum tenet quod suæ naturę est, alienum verò respuit.

De natura Iouis, siue stanni. Cap. XI.

HAc igitur inuestigatione proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quòd si sulphur fuerit in radice commixtionis, fixione pauca participans, album albedine non pura, non superás, sed superatum, cum argento viuo secundum partẽ fixo, secundum partem verò non fixo, albo non puro commixto, sequetur ex eo stannũ. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quia si stannum calcinaueris, senties ex illo sulphuris fœtorem: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non propter fixionem, sed propter superantiam argẽti viui, in commixtione saluantis à combustione flam-

flammam non dat. Probatur itaque duplex in ſtanno ſulphureitas: duplex item argenti viui ſubſtātia. Vna quidem ſulphureitas quę eſt minus fixa, quia cum calcinatur fœtet vt ſulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce ſua ad ignem, quam habet, quia magis fixa non fœtet. Probatur verò duplex argenti viui ſubſtantia in illo, quarum vna eſt non fixa, altera fixa: quia ante illius calcinationem ſtridet, poſt verò triplicem ipſius calcinationem non ſtridet, quod eſt, quia eius argenti viui fugitiui ſubſtantia ſtridorem faciens euolauit. Quòd verò argenti viui ſubſtantia fugitiua ſit cauſa ſtridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento viuo. Quia ſi cum argento viuo plumbum lauetur, & poſt lauacrum eius illud fuderis cum igne, non ſuperante ſuę fuſionis ignem, remanebit cum eo argenti viui pars, quæ plumbo ſtridorem adducit, & illud in ſtannum conuertet. Econuerſo verò, per mutationem ſtanni in plumbum illud conſiderare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionis adminiſtrationem, in plumbum conuertitur. maximè verò cum per ſubtractionem ſuæ ſcoriæ cum magno calcinatur igne. Et de harum ſubſtantiarum diuerſitatibus certificari poteris per

ingenia conseruationis illarũ in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instantia, & vidimus certificatione nostra, nos verum per illud ęstimasse. Quid igitur fit quod post remotionem duorum non fixorum ex Ioue scilicet sulphuris & argenti viui remansit, te certum reddere nos expedit: vt completè cognoscas ipsius Iouis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, vt plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixionis duorum componentium, argenti viui scilicet, & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione vincit argentum viuum: cuius signum est facilitas ingressionis in illud argenti viui in natura sua. Igitur si non maioris argenti viui in illo esset quantitas, non adhæreret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adhæret Marti, nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti viui in illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillimè Marti adhæret. Veneri verò facilius, propter maiorem copiam argenti viui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis verò difficillima. Fixio verò harum duarum substantiarũ, ad firmam approximat fixionem: non autem fixa propterea est perpetuò. Et huius est probatio,

batio,ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignẽ expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia:purificata tamen magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno adurẽtem facilius separari, quàm in plumbo. Et huius experimentum vides per facilem Iouis indurationem,calcinationem,&meliorationem sui fulgoris. Ideoque considerauimus hæc corrumpentia in radice illius non fuisse,sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multũ coniuncta,ideo facilè possunt separari.Ideoque alterationes in eo sunt velocis operis, mũdificatio videlicet,induratio,&illi⁹ fixio. Et harũ causas per ea quę iam à nobis tradita sunt,manifestè cõsiderare potes. Et q̃a post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem,considerauimus in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressionẽ, & vidimus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprietate sulphuris calcinati,æstimauimus æstimatione vera, in qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secum multam continere.Qui igitur voluerit in hac nostra scientia videre veritatem,inuestigationem horum omniũ perstudeant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum, & proprietatem spirituum inueniãt inuentione certa nõ

coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue plumbi.
Cap. X.

Restat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et dicimus, quòd non diuersificatur à Ioue post calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quòd immundiorem habet substantiam à duabus substãtijs commixtam grossioribus, sulphure scilicet & argento viuo. Et quòd sulphur in illo comburens, est sui argenti viui substantiæ magis adhæsiuum, & quòd plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suã, quàm Iupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quòd igitur ipsum sit maioris terreę fæculentiæ, quàm Iupiter, manifestatur per visum, & per lauacrum eius ab argento viuo, in hoc, quòd plus per lauacrum emanat fœculentiæ ab eo, quàm à Ioue, & quod primũ gradum calcinationis suscipit facilius quàm Iupiter, quod est signum multæ terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis facilioris inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ difficilioris calcinationis. Et huius est probatio, difficillima Solis calcinatio completa. Et quod nõ rectificatur eius fœditas per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod

est

est signum maioris fœditatis in principijs eius ex natura sua, quàm Iouis. Quod verò sulphuris quantitas combustibilis magis sit argenti viui substantię adhæsiua in eo quàm in Ioue, significatur per hoc, quòd non separatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multæ citrinitatis: cuius signum similiter est quod in fundo inferiori ex eo remansit, id quod necessariò vnius trium horum esse signum relinquitur, aut nullius quãtitatis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ, aut multum coniunctæ, in principiorum propinquitate ad radicem cõmixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis, & nõ paucę, imò multę, quia non remouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certi sumus sulphur comburens illius sulphuri non comburenti ad naturam fixi approximanti, in argenti viui substantia vniformiter esse cõmixtum. Ideo cum scandit fumus eius, necessariò cum sulphure non comburente scandit, de cuius proprietate est citrinitatẽ creare. Quod verò maior quantitas sulphuris nõ adurentis sit in ipso quàm in Ioue, à nobis adductum est cum veritate, per hoc quod videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, Iouis verò in albũ, in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via inuestiga-

tionis causæ huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durum quàm Saturnus, non autem in tarditatem liquefactionis velocius quàm Saturnus. Et illud ideo, quoniã causa duritiei naturæ est sulphur, & arg. viuum fixũ. Causa verò liquefactionis est duplex, arg. viuũ sc. & sulphur cõbustibile. quorũ alterum, quo ad fusionis perfectionem, sufficit in vnoquoq; gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet argentum viuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti viui quantitas non verè fixi, remanet in illo multa liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa verò mollificationis est duplex, argentum scilicet viuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius quàm ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus verò quia vtriusque molliciei causas fortiter habet coniunctas, non facilè induratur. Est tamen diuersitas in mollicie per argentum viuum, & mollicie per sulphur: quia mollicies per sulphur est cessiua, mollicies verò per argentum viuum extensiua est. Et hoc necessariò probatur per hoc, quod videmus corpora multi argenti viui multæ extensionis esse, corpora verò pauci, paucæ. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur quàm Satur-

turnus, Saturnus facilius quàm Venus, Venus quàm Mars, Luna subtilius quàm Iupiter, Sol verò q̃ Luna subtilius. Patet igitur, qđ causa induratiōis est arg. viu. fixū, aut sulphur fixū, causa verò molliciei est opposita. Causa verò fusionis est duplex, sulphur nō fixum, & arg. viuum cuiuscunque generis. Sed sulphur non fixum necessariò est causa fusionis sine ignitione. Et manifestè vides huius rei experientiam, per proiectionem arsenici super corpora difficilis fusionis: facit enim ea facilis fusionis, & sine ignitione. Causa verò fusionis facilis est & similiter argentum viuum. Causa verò fusionis cum ignitione est argentum viuum fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunque est sulphur fixum. Per hoc itaque maximum poteris elicere secretum. Quod cum plurimæ argenti viui quantitatis corpora maximæ perfectionis sint inuenta, pluris vtique quantitatis argenti viui corpora à perfectione diminuta perfecto magis approximare necesse est. Itaque & multæ sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse cótingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maximæ perfecto approximare, cum perfectionis plus participet. Saturnum verò minus, minus verò adhuc Venerem, minimè verò Martem, ex eo quo perfectio depen det. Aliter autem ex medicina complente, &

defectum supplente,& perfectius attenuante ad profundum, corporum spissitudinem, & sub splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscedinem, se habere contingit. Ex hac enim maximæ perfectibilis Venus existit, minus verò Mars, adhuc minus Iupiter, minimè verò Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durum ignibile, alia verò molle & non ignibile corpus. Hoc quidem mollificante, & ad profundum attenuante, & in sua æquante substantia. Illud verò indurante & inspissante occultum eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, cum manifestis experientijs, ponentibus nobis causas inuentionis diuersarum medicinarum, & quod diminutum relinquant, & quod ad complementum deducant.

SECVN-

SECVNDA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI, DE *Medicinis in genere, & de necessitate perfectionis medicinæ, omnia imperfecta perficiente, atque ex qua re melius & propinquius eliciatur.*

VNIVSCVIVSQVE CORPORIS *imperfecti, similiter & argenti viui necessariò fore duplicem medicinam; vnam scilicet ad album, alteram verò ad rubeum, à quibus tamen omnibus excusamur per vnicam perfectissimam.*

Cap. XI.

PRobamus igitur, spiritus corporibus magis assimilari, per hoc, quòd magis corporibus vniuntur & amicabilius, q̃ alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, hos esse corporum alterationes medicinam veram. Ideoque omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, vt per illos, imperfectorũ vnumquodque corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ex eisdem medici

nam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum viuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectiõe diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia verò mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, vt Mars & Venus, mollia verò, vt Iupiter & Saturnus, necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum viuum medicina perficiente, alia verò corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, vt Venus & Mars, alia verò mollia non ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Et hæc vtraque vtriusque generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessariò accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa verò fusibilis. Ideoque alia quidem Mars, alia verò Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa verò non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa verò rubedine & viriditate participat: quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter. Alterius etiam generis molliciei corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cũ hic & similiter differat, diuersa medicina ea similiter egere necesse est.

eſt. Eſt enim hic quidem mundus, ſcilicet Iupiter, ille verò non. At verò & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq́ue neceſſe eſt vniuſcuiuſque duplicē medicinam fore. Vnam quidē citrinā, in citrinū mutantē ſolare corpus: alteram verò albā in albū Lunare corpus mutātem ſimiliter. Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum vnicuique duplex materia adinueniatur, Solaris videlicet & Lunaris, octo in ſumma erunt medicinæ omnes corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & ſimiliter argentum viuum in Solare & Lunare: ideoq́ue & medicinæ alterantis illud duplicem differentiam eſſe cōtingit. Decem igitur erunt omnes medicinæ, quas inuenimus cum totalitate ſua ad cuiuſlibet imperfecti alterationē completam. Verùm vtique cum diuturni laboris inſtantia, & magnę indagationis induſtria excuſari volumus ab inuētionis labore harū decem medicinarum per vnius beneficium medicinæ: & inuenimus inquiſitione longa, necnon & laborioſa maximè, & cum experientia certa, medicinam vnam, qua quidem durum molleſcit, & molle induratur corpus, & fugitiuū figitur, & illuſtratur fœdū ſplendore inenarrabili, & eo qui ſuprà naturam cōſiſtit. Ideoq; omnium harum medicinarum expedit ſingulum ſermonē adducere, cum cauſis ſuis, &

manifeſtis probationum experientijs. Primum igitur medicinarum decem ſeriem, & abhinc quidem corporum omnium, deinde verò argenti viui, dehinc verò & vltimo ad perficientis magiſterij medicinam tranſeundum, cum tamen præparatione indigeant im perfecta. Ideo ne propter inſufficientiam traditionis artis mordeamur ab inuidis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum præparationibus, earum inuentionis cauſæ neceſsitatem ponentes, quibus quidẽ in noſtro artificio efficiantur congrua, perfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoq; gradu medicinam ſuſcipere, & ab eadem perfici. Dehinc verò addendum medicinarum omnium narrationem ſufficientem & congruam.

Vnicuique imperfectorum corporum ſuam præparationem eſſe adhibendam.

Cap. XII.

EX iam ergo à nobis narratis ſermonibus apparet quid ſuperfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in vnoquoque eorum, quæ imperfecta ſunt corpora, ſecundum ſufficientem partem: ſecundum verò complementum quæ in ſuperioribus omiſimus, hîc complebimus ſufficienti ſermone. Primùm igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis eſſe

esse contingat, mollia scilicet, & ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, vt Mars & Venus, hic quidem non fusibilis, illa verò cum ignitione: necessariò nos natura informando edocuit, ex illorum diuersitate essentiarum, in radice naturæ diuersas præparationes secundum exigentiam illis administrare. Sunt itaque vnius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessariò: plumbum sc. quod μέλαν, id est nigrũ, dicitur & per artem Saturnus: & plumbum stridẽs, quod λευκὸν, id est album dicitur. Et in hac sententia Iupiter, quę à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata, & in manifesto similiter: quia Saturnus, fuscus, liuidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parùm, multùm verò stridens, & modico sono tinnitum adducens: quorũ differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundũ magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primò igitur secũdum ordinem corporum pręparationem narremus: postea verò & ipsius argẽti viui coagulabilis. Sed & primò vnius generis, molliciei scilicet, post hoc verò & alterius. Primi quidem generis corporum po-

natur Saturni præparatio & Iouis: postea verò & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporũ nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum verò præparatione tolli oportere.

Cap. XIII.

SAturni verò præparatio multiplex adhibetur essentiæ, & Iouis similiter, secundũ ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpẽtibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorũ naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atque impuritas terrę argenti viui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud verò superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti viui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriæ medicinam, primi ordinis: alterum verò paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ pro-

priæ

prię huius generis corporum in veram essentiam commixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque cum nō sit possibile veram rei cuiusque in natura remouere essentiam, re permanente, nō fuit possibile ab eis hæc corrumpentia delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiá peruenimus ad hoc idem, quod & similiter nullo ingeniorū præparationis modo potuimus corpora illustrare, cum cōplemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur & nos similiter in stuporem adducti, multi temporis spacio sub desperationis vmbraculo delituimus. Redeuntes tamen in nos ipsos, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora diminuta in ꝓfundo suę naturę fœda existere, & nihil ex eis fulgidum inueniri, cum in eis secundum naturam non sit. Non enim inuenitur in re qd' in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessariò & in eisdem nihil superfluum inueniri relinquitur in diuersarū substantiarum separatione in illis, & in ꝓfundo suæ naturæ. Ideoque per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessariò accidit per materiá sibi cōue

nientem,& diminutum complentem. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argẽti viui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argenti viui multiplicatio,&spissatio bona,&fixio ꝑmanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento viuo sit in esse deducta, per beneficium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscedinem palliando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem conuertit. Cum enim argentum viuum in medicina præparatum per nostrũ artificium sit mundatum, & in substantiam purissimam & fulgidissimam redactum, proiectum super diminuta à perfectione illustrabit, & sua fixione perficiet. Hanc verò medicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaque ex præiacentibus necessariò, duplicem fore perfectionis inuentionem necessariam, vnam quidem per materiam, quæ de mixto substantiam fœdam separat, alterá verò per medicinam, quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando decoret. Cum nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporum cõtingat reperiri, si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primùm quidem

quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, vltimò verò & aliorum secundùm ordinem.

De Præparatione Saturni & Iouis.

Cap. XIIII.

PRÆparantur igitur Saturnus & Iupiter præparationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali præparationis modo. Communis quidem est, per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim vnus gradus approximationis, scilicet fulgor ex substantia munda: alter verò duricies, cum suę fusionis ignitione: tertio verò fixio, per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per res mundificantes, aut per calcinationis modum & reductionis, aut per solutionem. Per res igitur depurantes mundantur dupliciter: aut in calcem redacta, aut in natura corporum. In calcem verò redacta, purificantur in hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est, vt cum corpus calcinatum extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminum aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum, & reducatur in corpus. Hoc igitur toties super hæc corpora alternata vice reiteretur, quousque munda complete se ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione alia quàm corpo-

ra,ideo ab illis ſeparantur,& ſecum terream ſubſtantiam ducunt, relicta ſola corporum puritate.In natura verò corporum ſimiliter, & per eundem depurantur modum. Et eſt, vt limentur ſubtiliſsimè hæc duo corpora: poſt hoc verò cum eiſdem adminiſtrentur à luminibus,ſalibus,& vitro videlicet, & poſtea in corpus reducantur.Et ſic alternata vice reiterentur, quouſque mundiora appareant. Mundantur & per argenti viui lauacrum,cuius modum attulimus. Mundificantur & hæc ſimiliter vtriuſq; generis corpora per reiterationis vicem calcinatiōis ad illa, & reductionis ſimiliter, cum ſufficientia ſui ignis,quouſque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, à duplici corrumpente ſubſtantia,hac quidem inflammabili & fugitiua, illa verò terrea fæculētia.Et illud ideò, quia ignis omnem fugitiuam ſubſtantiam eleuat & conſumit. Et idem ignis ſimiliter in reductionis modo omnē ſubſtantiam terræ diuidit cum proportione ſua. Et hāc proportionem in alio noſtro volumine,quod de Perfectionis inueſtigatione intitulatur, conſcripſimus:quod ſecundum ordinem hunc præcedit librum.In illo enim quæcunq; inueſtigauimus, ſecūdum noſtræ mentis rationem ſcripſimus:hic verò quod vidimus & tetigimus completè,ſecundum ſcientiæ ordinem deter-

determinauimus. Mũdificantur & hæc vtiq; similiter per solutionẽ suæ substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionẽ similiter eius, quod ex eis dissolutũ extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius q̃ alio quopiam preparationis genere, hoc eodem preparationis modo. Et huic modo nõ comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter p̃paratio illis, induratio suæ mollis substantiæ, cum ignitione suæ fusionis. & est, vt ingeniemur illis permiscere argenti viui substantiam fixam in profundo illorũ, aut sulphuris fixi, aut sui cõparis, aut cum rebus duris, & nõ fusibilibus, sicut est calx marchesitæ & tutiæ. Hec etenim cũ illis vniuntur & amicantur, & illa indurant, quousq; non funduntur, anteq̃ igniantur. Et per medicinam perficientẽ hoc idem cõpletur similiter, cuius narrationẽ ponemus. Et est similiter alius preparationis modus, p remotionẽ suæ substantiæ fugitiuæ. Et hic quidẽ perficitur per conseruationem illorum post primũ calcinationis gradũ, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparationis cõtingit necessariò, ideo ponemus ordinẽ completũ ex illis. Primò igitur mundetur ex eis omnis substãtia fugitiua & adustiua corrũpens. Dehinc verò terrea supfluitas deleatur. Postea soluãtur & reducãtur, aut p lauacrũ argenti

viui lauentur complete. Et hic ordo vtilis & necessarius est. Specialis attamen horũ corporum præparatio, primùm quidem Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationẽ: & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Etiam per alumina similiter: hæc enim propriè Iouem indurant. Altera verò per conseruationem eius in igne suæ calcinationis. Per hanc enim stridorem amittit, & corporum similiter fractionẽ: quod Saturno similiter non cótingit, quia stridorem non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorem amittit. Saturni verò secundario est præparatio specialis, scilicet per calcinationem à salis acuitate: per hãc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, & per marchesitam & tutiam. Modos verò omnes præparationum determinauimus completius, in libro, qui de Perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreuiamus summas illarum.

De præparatione Veneris.
Cap. XV.

Imitantes igitur præmissorum ordinem, duorum corporum præparationes narremus. Primò igitur Veneris, deinde verò Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem:

nem: alius verò ſine eleuatione perficitur. Per eleuationem verò eſt modus, ſcilicet, vt accipiatur tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia vniatur. Deinde verò in ſuo ſublimationis vaſe ponatur ad ſublimandum, & per excellentiſsimum gradum ignis, eius eleuetur pars ſubtilior, quæ fulgidiſsimi ſplendoris inuenta eſt. Vel cum ſulphure miſceatur per minima, & poſtea eleuetur per modum ſuum eleuationis iá dictum. Sine ſublimatione verò præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce ſua, aut in corpore, velut tutia, ſales, & alumina: aut per argenti viui lauacrũ, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, vt in alijs narratũ eſt: aut per ſolutiones & reductiones eius quod ſolutũ eſt ad naturam corporis: aut per argenti viui lauacrum mundificatur, ſicut & corpora reliquà à perfectione diminuta.

De præparatione Martis. Cap XVI.

MARTIS verò præparatio eſt ſimiliter multiplex. Quædá enim per ſublimationem, quędam verò ſine ſublimatione completur, quæ verò per ſublimationem fit cũ arſenico, cuius modus hic eſt. Ingeniemur quá profundius poſſumus eidé arſenicũ nõ fixũ vnire, vt cũ fuſione cum eo liqueſcat. Poſtea verò ſublimetur in vaſe ꝓprię ſublimationis. Et hęc pręparatio melior &

perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicū sublimatum ab eo multoties, quousque remaneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album, fusibile mundum, prępáratum. Est & similiter modus tertius pręparationis eiusdem pertusionem illius cum plumbo & tutia. Ab his enim fluit mundum & album. Sed quoniam ne minus sufficienter dixisse videamur, cū nos determinaturos esse ꝓmisimus de durorū corporum ingeniosa mollificatione, atq; mollium induratione, per calcinationis modū, ideo illum nō omittamus: sed mollium quidem primò, durorum verò postea. Et est scilicet, vt soluatur argentum viuum præcipitatum, & soluatur corpus calcinatum, de cuius intentione sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceantur, & ex eis alternata vice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinando, & reducendo, quousque durum fiat, & cū ignitione fusibile. Hoc idem & cum corporum calce, & tutia, & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici complete contingit. Et quantò quidem hęc mundiora, tantò & perfectius mutant. Mollificantur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, vt cum arsenico toties coniungantur & sublimentur, & post arsenici sublimationē assentur cum propor-

tione

tione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro Fornacum. Et vltimò reducantur cum expreſsione ſui ignis in oratione ſua dicti, quouſq; in fuſione molleſcāt, ſecundum exigentiam duritiei corporis. Et hæ quidē alterationes omnes ſunt primi ordinis, ſine quibus non perficitur magiſterium.

De Mundificatione argenti uiui. Caput XVII.

IGitur ex præmiſsis neceſſe eſt argenti viui mundificationē completè narrare. Dicimus igitur quòd argētum viuum mundatur dupliciter: Aut per ſublimationem, cuius attulimus modum, aut per lauacrum, cuius modus hic eſt. Fundatur argētum viuum in patella vitrea vel lapidea, & ſuper ipsū aceti quantitas ſuperfundatur, quæ ſufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc verò ſuper lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur intantum, vt digitis tractari patiatur. Deinde verò digitis agitetur, quouſq; in partes minutiſsimas diuidatur, in pulueris ſimilitudinem: & tam diu agitetur, quouſq; aceti totū quod in illo infuſum eſt, conſumatur omnino. Deinde verò quod in eo terreitatis inuētum ſit, lauetur cū aceto, & abijciatur. Toties igitur ſuper illud op⁹ reiteretur, quouſq; terreitas illius in cœleſtinū mutetur colorē per fectiſs. quod perfectæ lauationis eſt ſignum. Ab his igitur ad medicinas eſt trāſeundum.

Quinq; differentes proprietates perfectionis necessariò afferre medicinam perfectißimam, scilicet mundiciem, colorem, fusionem, perpetuitatē, & pondus, unde coniectura sumenda sit, ex quibus rebus eliciatur.

Cap. XVIII.

AFFERAMVS igitur in primis sermonem vniuersalem de medicinis, cū causis suis, & experientijs manifestis. Innuimus igitur, quòd nisi quidem omne superfluum, siue per medicinam, siue per præparationis modū auferatur ab imperfectis, scilicet vt ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisque terreitas immunda, non purificētur, ita scilicet, quòd de commixto nō separantur in fusione, post proiectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs, vnam habes. Similiter vtique nisi & medicina illustret, & aliter in colorem albū aut citrinum, secundum intentionem quā quæris, quæ fulgoris splendorem, & amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfectione corpora diminuta in complemēto totaliter. Amplius autem, nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinantè adducat, nō est in compleméto alterabile, quia in iudicijs nō quiescit, sed de commixto separatur omnino, & recedit. Hoc autē à nobis latius deter-

determinatum in sequentibus demonstratur in capitulo de Cineritio. Amplius autem, & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, nõ valet ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impressio. Amplius auté, & nisi põdera perfectionis adducat, nõ mutat sub complemẽto naturæ firmo & vero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. est enim pondus naturæ vnum ex perfectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differentiæ quinque sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in proiectione differentias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur, quæ maximè corporibus adiunguntur, & amicabiliter eisdem in profundo adherent alterantia. Ideoque cum in rebus cæteris exquirentes, nõ inuenimus inuentione nostra rem aliam magis, quàm argentum viuũ corporum naturis amicari, per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modicè peculiosa.

De præparationibus medicinæ adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat.

Caput XIX.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiæ differẽtias determinatè ascribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessariò, cum non permisceatur in profundo absque illius præparationis modo. Et est scilicet, vt talis fiat illius substantia, quòd permisceatur in profundo vsque ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem nõ fit, nisi subtilietur valde cum præparatione certa, & determinata in capitulo sublimationis. Et non manet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixione adhibeatur cautela, cum hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, vt cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet, quòd ipsius talis præparetur & administretur præpara-

paratio: qua fulgidiſsima & mundiſsima ſub ſtantia ex illo creetur: Deinde verò figatur, & cautela eidem exhibeatur, vt ſcilicet exercitetur artifex in adminiſtratione ignis, in modo ſuæ fixionis, quò poſsit ex illo deleri humiditas in tantum, quod ſufficiat ad fuſionem perfectam complendam. Et eſt ſcilicet, vt ſi quæris per hanc corpora fuſionis dura mollificari, in principio ſuæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis eſt conſeruatiuus, & fuſionis perfectiuus. Si verò mollia indurare, ipſius componatur ignis vehemens. Talis enim ignis humiditatis eſt conſumptiuus, & fuſionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem neceſſariò conſiderare expedit. Et multas ſimiliter alias in ponderis mutatione conſiderationes adducere neceſſe eſt, cum cauſis ſuis & ordine congruo. Eſt igitur cauſa ponderis magni, ſubtilitas ſubſtantię corporum, & vniformitas in eſſentia. Per hoc enim tantùm illorum poſſunt denſari partes, vt nihil intercidat: & partium denſatio ponderis eſt adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum, scilicet quòd quædam sunt primi ordinis, quædam secundi, quædam verò tertij.

Cap. XX.

PATET igitur, quòd tam in corporum administrationis præparatione, quàm ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessariò contingit. Quia quantò maioris pôderis sunt corpora transmutata, tantò & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigatione per artem. Completur igitur sermo vtilis de medicinis, si omnium medicinarũ differẽtias narremus. Innuimus quidem, quòd medicinarum triplicem differentiam esse necessariò accidit. Alia est primi ordinis, alia verò secundi, alia verò tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quę super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit: quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impresionis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixionem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnũ cementi positum, vt ziniar, & similiũ. Hoc.n. mu-

mutat immutatione non ſtante, ſed potius diminuente ſe per exhalationẽ. Secũdi verò ordinis medicinã dicimus omnem præparationẽ, quæ quando ſuper diminuta à perfectione corpora proiecta eſt, alterat in differentiã aliquam cõplementi, relictis differentijs aliquib. corruptionis omnino, velut eſt calcinatio corporũ, quã omne fugitiuum deletur. Et eſt huius generis medicina perpetuè Lunam citrinans, aut perpetuè Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij verò ordinis medicinam appello, omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum proiectione ſua tollit, & cum omnis complementi differentia perficit. Hæc autem eſt vnica ſola. Et ideo per illam excuſamur à laboribus inuentionis decem medicinarum ſecundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: ſecundi verò medij: tertij tandem maius: & hæc eſt omnium medicinarum differentia ſufficiens.

De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus.

Caput XXI.

EX ordinis igitur determinati promiſſione ſecuta (cùm quidem alia ſit medicina corporum, alia verò argenti vi-

ui. Et corporum quidem alia primi ordinis, alia verò secundi, alia verò tertij, & argenti viui consimiliter) Narremus omnium medicinarum differentias, primò primi ordinis: deinde verò secundi, postremò tandem tertij: & corporum quidem primò, postea verò argenti viui medicinæ, cum sermone completo, & ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporũ, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum, alia Veneris, alia Martis, alia verò Lunæ. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantię dealbatio, Lunę verò rubificatio cum citrinitate fulgoris amœni: quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparatione, quia ex toto immũda sunt, nõ apta rubedinis fulgorem recipere, priusquam illis adueniat præparatio fulgoré adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: postea verò Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbans, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argent. viuum quippe sic completur medicina dealbans illá: soluitur etenim primò argentum viu. præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hę ambæ solutiones commiscentur in vnum. Dehinc verò coagulátur, & super ipsius cor

pus

pus proijcitur eorum medicina: hæc enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter. Soluitur argentum viuum præcipitatum, & soluitur litargirum, & hæ ambæ solutiones coniunguntur in vnum: & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & deinde coagulantur: dehinc verò super illius corpus proijciuntur, dealbatur verò per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata vice ex illius corpore argenti viui quantitas, quousque cum illa permaneat argenti viui pars, cum ignitione completa. Dehinc verò ex aceto distillato sæpissimè imbibendo teritur, vt in profundo illius melius commisceatur, ab hinc verò assetur: & vltimò consimiliter ab eo argentum viuum sublimetur, & iteratò imbibatur, & assetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousque multa argenti viui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argentum viuum præcipitatum toties sublimetur argentum viuum in natura propria, quousque in illo figatur, & fusionem præstet. De hinc verò super Veneris substantiam proijciatur, & dealbatur peculiosè. Aliter autem soluitur Luna, & soluitur litargirum, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia deal-

batur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum viuum. Dealbatur verò per arsenicum sublimatum: vt si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousque cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris teipsum cum modis sublimationum, non perseuerabit in ea arsenicum in alteratione aliqua. Et est scilicet, vt post primum sublimationis gradum secundariò reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur verò & aliter, vt sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc verò totum super Venerem: dealbat enim peculiosè: aut commisce prius litargirium, vel plumbum vstum solutum cum Luna: deinde verò super hoc arsenicum superiactes, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio: aut solùm super litargirium solutum & reductum proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem: quoniam dealbat eá cum curialitatis aspectu: aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quàm corporum aliquod: & ideo fractionem ab eo tollit. Secundariò verò Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter autem arsenicum fundimus

mus sublimatum, quousque fiant frusta: deinde verò frustum post frustum super Venerem proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quàm in puluere proijci: quoniam facilius inflammatur puluis quàm frustum: & ideo facilius euanescit quàm frustum, & cõsumitur prius quàm super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia videlicet, & dealbatur. Sed quia tutiæ dealbatio non sufficit: ideo solùm citrinat, & citrinatio quælibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, vt soluatur, & calcinetur omne genus tutiæ: deinde verò Venus, & hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substãtia, & cum tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur verò per sublimatam marchesitam, quemadmodum cum sublimato argento viuo: & est modus idem.

De medicinis *Martem dealbantibus.* Caput XXII.

Restat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam: ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Mar-

tis similiter cum eiusdem ordinis præparatione. Sed fusiua illius specialis est arsenicum cuiuscunq; generis. Cum quocunq; igitur dealbatur & fūditur, expedit quòd cum argento viuo coniungatur & lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat albū & fusibile, aut calefiat cum ignitionis vehementia, & super ipsum proijciatur arsenicum: & cum fusum fuerit super illū proijce Lunæ quantitatem: quia quando cum eo vnitur, non separatur ab eo per leue artificium: aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducēs, per modum solutionis iam dictum. Dehinc verò ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquā, & reiteretur multoties, quousq; cum eo aliquid ex illo figatur. Dehinc verò cum solutione litargiri alterna vice imbibatur, commiscendo & agitando, & assando alterna vice, & vltimò reducendo cū igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exibit albus, mundus, & fusibilis: aut solùm cum arsenico sublimato in calce sua reducatur, & exibit albus, mundus, & fusibilis. Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & tutiam,

tiam,cum ingenio & industria,quæ tibi narrauimus:sed horum dealbatio, aut mũdatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus.

Caput XXIII.

PRosequentes igitur præmissorum ordinem, medicinam Lunę substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum veritate certa. Et est scil.medicina, quæ eidem in profundo adhæret,& adhęrẽdo colorat,siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam,quę ex sua radice innata illi adhæret. Deinde verò artificia per quæ facimus rem cuiusque generis adhęrere cum ingressione firma. Elicimus autem illã aut ex sulphure, aut ex argẽto viuo, aut ex amborum commixtione : sed per sulphur diminutè quidem magis, per argentum verò viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales,quæ non sunt huius generis, quemadmodum est vitriolum & cuperosa, quod & gumma cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex argento viuo consurgunt. Deinde verò quæ ex sulphure,aut ex amborum commixtione. Vltimò verò & eam quæ ex gumma cupri aut similiũ.Est igitur modus eius quæ per argen-

tum viuum fit talis. Sumatur præcipitatum per præcipitationē mortificatum & fixum. Deinde verò ponatur in furnum magnæ ignitionis, admodū conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem Visfur. Si verò non rubuerit, tolle argenti viui non mortificati partem, & cum sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen sulphur ab omni impuritate mundatum, & argentum viuum similiter. Et postquam vigesies illius sublimationem reiterauegis super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissoluente, & iteratò illud calcina, & iteratò dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partem dissolue, & cùm soluta fuerit, solutiones admmisce & coagula, & super Lunæ fusionem proijcias. Citrinabit enim citrinitate peculiosa multum. Si verò argentum viuum in præcipitatione rubuerit, ad proiectionem suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine commixtione rei tingentis illud. Per sulphur verò rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immensè. Citrinatur verò & Luna cum Martis solutione similiter. Ad hoc autem nos inducit operis necessitas, vt prius calcinemus illum & figamus, quod laboris est copia. Dehinc verò hac eadem prçparatione administremus, & eadem proiectione super Lunæ sub-

ſubſtantiam infundamus. Et tamen non reſultat eius citrinatio fulgens, imò fuſca & liuens citrinitate mortifera. Eius verò quæ per vitriolum aut cuperoſam perficitur, citrinationis modus eſt talis. Tollatur illorũ vniuſcuiuſque quantitas certa, & illius ſublimetur pars quæ ſublimari poteſt, donec cum expreſsione ſublimetur totali. Poſt hoc verò iteratò quod ſublimatum eſt, ſublimetur cum modo ignis illi appropriati, vt ex eo figatur pars poſt partem, donec maior illius figatur pars. Poſtea verò calcinetur cum ignis cautelæ intenſione, vt poſsit illi maior ignis ad perfectionem adminiſtrari. Poſt hoc verò ſoluatur in aquam rubicundisſimam, cui non eſt par. Dehinc verò ingenieris, vt illi ingreſſum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi ſufficienter monſtrata ſunt, ſi perfecti fueris operis exquiſitor, quod ſcripſimus. Et quia res huius videmus Lunæ profundè & amicabiliter ad hærere conſiderauimus, & eſt certum, has eſſe de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæ vtique ſunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Poſſunt tamen illarum plures multiplicari modi, ſalua pigmẽtalium rerum in modorum varietatis eſſentia. Argenti quippe viui non eſt medicina in hoc ordine primo, cùm non ſit medicina ipſum alterans vnica differentia:

imò in complemento totali omnino. Quidam verò plures inuenerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessariò euenire contingit. Quòd aut ex eisdem, aut ex eandem naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinã componunt, quæ ei quod non est, æquipollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicinæ secundi ordinis.

Caput XXIIII.

Restat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentia sufficientia vera, & manifestis probationibus cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia verò argenti viui perfectè coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus completè. Dehinc verò ad ipsius eiusdem argenti viui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumq; verum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidẽ imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verùm cùm multæ sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorum corporum, videl. in Saturno quidem sulphureitas volatiua, & argenti viui fuga, per quæ corru-

corruptionem adduci necessariò accidit,& illius terreitas: fiat medicina, quæ quidem alterum eorum, aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina quæ illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calinationis modum tolli,& per reductionis reiterationem terreitatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatū palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scil. & mollibus, secundum complemētum non sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum verum imperfectorum corporū, perfectè constituat. Cū pateat igitur in corporib. solis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radīcē innatā, necessariò euenit medicinam percunctari, quæ quidem in proiectione illorum tenuitatem inspisset, & inspissando ad suę liquefactionis ignitionis sufficientiam induret: in duris spissitudinem attenuet, & attenuando ad fusionis velocitatem suffi-

cientem cum proprietate ignitionis adducat, & vtriusque generis corporum fuscedinem palliando decoret: & hoc in album, illud verò in citrinum transformet perfectissimum. Non autem diuersificatur hæc medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se, quod in diuersorum corporum proiectione, & pigmentorũ acceptatione constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporũ mollium medicina tenuitatem inspissans: alia verò duorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa verò humiditatis conseruationis administratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis.

Caput XXV.

Afferamus igitur sermonem vniuersalem de medicinis huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & vera, & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum cum differentijs præparationis eorum. Dehinc verò Solares cum proprijs similiter differentijs. Probauimus autem iam ex nostris sermonib. sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuũ. Argentũ quippe

viuum

viuum perfectiuum est in operibus naturæ cōpletis regiminibus. Igitur & naturam mutantes minimè, sed imitantes, in quibus nos sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiusque perfectionis medicina, lunari scilicet & solari, tàm quidem imperfectorum quã & ipsius argenti viui coagulabilis. Cùm autem iã ex nouissimè dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus: aliam quidem corporum, aliã verò argenti viui verè coagulabilis. Hinc quidem corporũ prius: deinde verò argenti viui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis vnica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarẽ secundum ordinẽ tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorum intentio est, vt purã ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem verò ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quòd si se subitò fuderit in duris, perfecta est: in mollibus verò econtrà. Hæc enim medicina super imperfectorũ vnumquodq; proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem prǫuenient huic medicinæ præparationes notæ. Si ve-

rò non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantùm, quantùm ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum verò ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in proiectione sola. Solaris verò huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atque sulphuris subtili præparationis regimine administrati commixtione cum materia modò nota additio. Et est regimen scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio, & solutio eius per modum. Cum hoc enim tingitur medicina, & cum hoc proiecta super vnum quodque à perfectione diminutorum, complet in complemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota, & certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunam quoque proiecta, perficit eam in complemento solari peculioso multum.

De

De medicina coagulante argentum viuum. Caput XXVI.

SEcundum igitur pręmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinæ argenti viui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur quod ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cùm fugitiuum sit argentum viuum de facili, absq; inflammatione aliqua medicina egeat, quæ subitò ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tolerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit præparata. Cùm igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quàm ipsum, quod suæ naturæ est: ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, vt præparetur cū modis suis iam dictis cū diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Lu-

na:citrina verò intensa in Sole perhibeatur perfectè. Et hoc quidem non completur, vt citrinum creet sine commixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. Dehinc verò cum hac purissima argenti viui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenij, medicina, quæ maximè argento viuo adhęreat, & fundatur facillimè, & illud coagulet. Conuertet enim hoc in Solificum & Lunificum verum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maximè hæc argẽti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm in ipso argento viuo secundum naturam, cùm vnius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficiliùs: in viuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substãtia, lapidis preciosi indagatur medicina.

Quomodo medicinis ingreßio per artificium concilietur.

Caput XXVII.

SEd quoniam contingit quandoq; medicinam commisceri, quandoq; verò non: ideo modum permiscendi narrabimus scil. qualiter vnaquæque res in corpus profundis-

fundiſsimè ingreſſum acquirat, aut vnaquęque medicina non intrans. Et eſt modus per diſſolutionem eius quod ingreditur, & per diſſolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum ſolutionum. Facit enim ingreſsiuum eſſe omne illud cuiuſuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per ſolutionem completur, & completur per ſolutionem fuſio in rebus non fuſibilibus: & ideò magis apta ſunt ingredi & alterare. Et hæc eſt cauſa, quare quaſdam res calcinamus, quæ non ſunt de natura harum, ſcilicet vt melius ſoluantur, & ob hoc ſoluuntur, vt melius ab eis corpora impreſsionem ſuſcipiant, & ab eis ſimiliter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingreſſum damus his quę ſua ſpiſsitudine ingredi nõ permittuntur, cum multiplici ſublimationis reiteratione ſpirituum non inflammabilium ſuper illa, Arſenici videlicet, & Argenti viui non fixorum, aut cum multiplici reiteratione ſublimationis eius, quod ingreſſum non habet. Eſt tamen bona cautela ad ingreſſum rebus impermiſcibilib. dandum, vt ſoluatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & ſoluantur res, quarũ intentionis ſit ingredi cum alteratione. Non fiat tamẽ omnium partium ſolutio, ſed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus vice poſt vicem. Per hoc enim

beneficium in id solum ingressum habet necessariò, non autem in quocunque alio corpore necessariò hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pēdet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia.

De medicina tertij ordinis in genere. Cap. XXVIII.

RESTAT igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est aūt huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunaris. Et est tamen in essentia vna, & agendi modo similiter: & ideo vnica medicina nuncupatur à nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui à sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differētia inter hāc & illam, Lunarem scilicet & Solarem: hæc quidem id in se continet, illa verò non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis præparatione est, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secundi ordinis in essentia vllatenus, nisi per sub-

ſubtiſsimos præparationis gradus in creatione illius,& per diuturniorem laboris inſtantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cũ complemento ſermonis, & præparationis modum completè cum cauſis ſuis,& experientijs manifeſtis:& modorum gradus adminiſtrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum præparatione completa,alio verò Lunaris. Hæc quidem ſulphuris adminiſtratione tingentis eam:illa verò non.

De medicina Lunari tertij ordinis.

Cap. XXIX.

PRimò igitur adminiſtrationis modum Lunaris medicinæ narremus. Et eſt, vt accipias lapidem illius notum,& per ſeparationis modum illius puriſsimam partẽ diuidas,& ſeorſum ponas. Dehinc verò eius quæ puriſsima eſt partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas: & cum fixa fuerit, ſolue quod ex illa ſolubile fuerit: quod verò nõ fuerit ſolubile ad calcinationẽ mittas, & abhinc ſuper idem ſolutionem reitera, donec iterum quod ex ea ſolubile eſt, ſoluatur omnimodè. Sic igitur ordo iſte ſeruetur, quouſque maior ſoluatur quantitas. Poſt hæc verò ſolutiones omnes ſimul commiſce, & coagula. Dehinc verò leuiter aſſando, in ignis temperamento conſerua, quouſque illi maior ad illius exigentiam ignis miniſtrari poſsit.

Post hoc verò primum solutionis ordinem serua, quousq; iteratò totum soluatur quod ex eo est solubile, & iteratò coagulo, & iteratò in ignis temperamento conserua, quousque iteratò illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis super illa quater reitera, & vltimò calcina per modum suum: & sic preciosissimam lapidis terrā sufficienter administrando rexisti. Deinde verò seruatæ partis nō fixæ cum hac terræ parte administratæ quātitatem per ingeniorum subtilem coniunge modum per minima. Et sit ingenium hoc intētionis leuationis eius per modum sublimationis dictum, quousque fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eueniat, addatur illi iteratò vicissim nō fixæ partis quantitas, quousque ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quousque per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cùm igitur totum fixum fuerit, iteratò cū non fixę partis quantitate: post quantitatem combibe per ingenium tibi notum, quousque totum iteratò leuetur. Igitur iteratò figatur, quousq; fusionem præstet facilem cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneq; cuiuscunq; arg. viuū generis, in Lunare perfectissimū transformat corpus.

De me-

De medicina Solari tertij ordinis. Cap. XXX.

SOlaris igitur huius medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrati perfectè, atque solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationē perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungendi, quousque eleuetur cum ea, & iteratò cum illa figatur vt stet, & quantò huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & huius exuberantia medicinę multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximè. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complemētum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, vt per sublimationis modum mundetur perfectissimè lapis & illius additamentum: & ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. Dehinc verò fixum volatile fiat, & iteratò volatile fixum. Et in hoc ordine completur arcanum preciosissimum

quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum,&thesarus incomparabilis.Et tu quidem exerciteris ad illum, cum laboris instantia maxima,& cum diuturnitate meditationis immensæ. Cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quousque argentum viuum mutet in infinitum Solificum verum & Lunificum,& non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem,cum illarum experientia, quam illius instigationis bonitate, & nostri laboris instātia perquisiuimus, & oculis vidimus, & manu tetigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed si quidem hanc palliauimus,non miretur doctrinę filius.Nō enim illi palliauimus, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus,quem latere insipientem necessariò accidit:& eodē ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allicio. Filij igitur doctrinæ perquirite, & hoc excellētissimum Dei donum vobis solis seruatum inuenietis. Filij insipientes nequitiæ & maliuolæ prauitatis,immense ab hac scientia fugite, quoniam est vobis inimica & aduersa,& vos in miseriam paupertatis constituet:

tuet: quoniam vobis penitus hoc Dei donū diuinæ prouidentię iudicio est occultum, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omniū medicinarum modis, nostri propositi prosequentes intentum, ad eas quæ huius magisterij perfectionem notificant, cum probationum causis ab hinc transeundum est.

TERTIA ET VLTIMA PARS HVIVS *secundi Libri de probationibus perfectionis.*

Diuisio dicendorum. Cap. XXXI.

PRÆtermissis igitur manifestis experiēcijs, de quibus narrationem non facimus, cum omnibus sint notę & certę absque vllius sagacitatis ingenio, ponderis scilicet, & coloris, & extensionis per malleum: artificiorum experientias tentemus cum cautela, an sit huius artis administrationis proiectio, complementum cum veritate adducens, quæ sunt scilicet Cineritium, Cementum, Ignitio, Fusio, super vapores acutorum Expositio, adurentis sulphuris mixtione Probatio, Extinctio, calcinationis & reductionis Reiteratio, & argen-

ti viui facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoandum: dehinc verò secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfectè curramus cum causis eorum notis.

De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, quædam non.
Cap. XXXIII.

Dicamus igitur sermonem de Cineritio cum suis omnibus causis manifestis, & suæ confectionis modo. Est autem sola Solaris & Lunaris substantia, in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorū veras substantiæ differentias, & causas similiter cineritij, quare quædam magis, quædam verò minus in huius magisterij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Est tamen à nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in profundo illorum substantiæ. Et est scilicet, quòd illorum prima radix multa fuit Argēti viui quantitas, & purissima illius essentia, & subtilissima prius, postea verò inspissata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quæcunque igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine: quæcunq; verò minus, plus. Quoniam hæc quidem magis adhæret, propter eorum partium

tium ſubtilitatem maximè ſe permiſcentem & vnientem. Et ſimiliter quæ maioris tenuitatis ſunt corpora, aut econtrà quidem, quæ maioris ſpiſsitudinis corpora, quàm quæ in perfectione conſiſtunt, neceſſe eſt de commixto ſeparari omnino, quia non ſunt eiuſdem fuſionis, & ideo ſeparantur. Et quidem quæ minoris ſunt argenti viui quãtitate participantia, facilius de commixto ſeparantur. Patet igitur, quòd cum ſit multæ terreitatis Saturnus, paucæque argenti viui quantitatis, facilisque tenuitatis liquefactionis, quæ maximè perfectioni examinis cineritij ſunt oppoſita, ideo inter cætera corpora minimè in cineritij artificio in commixto perdurat, imò citiſsimè ſeparatur & cedit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora magis cedat, per hoc magis proprius eſt huius magiſterij examini: & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum vnumquodq; ſecum de commixto trahit. Et propter hoc ſaluatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combuſtione forti, quia non quieſcit ſpacio temporis longo perfectum in conſumptione examinis: & ideo ex eo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia verò Iouis ſubſtantia pluris argenti viui capax extitit, & minore terreitatis quantitate, maioreq; puritate illius, atque ſubtiliore ſubſtantia partici-

pás, ideo magis in commixto saluatur quàm Saturnus & Venus, quia magis commixto in profundo adheret. Et hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, priusquam ab illo separetur coniunctus. Venus verò fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quàm perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quàm Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia verò minoris est argenti viui quantitatis quàm Iupiter, & maioris terreitatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quàm Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quàm Venus adhæret. Mars verò fusionem non habet, & ideo non permiscetur: quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis vehemētiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunę aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima vnitur: ideo licet terreitatem multam, & argēti viui paucitatem, & fusionis carētiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusque corporis rectificationem veram, si rectè eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si verò fantasticè su per illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpo

ra,

ra, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionem resultat, & illorum puram substantiam.

Cinericij examen, quomodo sit componendum & exercendum.

Cap. XXXIII.

Narremus igitur modum illius. Et est vt tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaque cum aqua madefiat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundũ spargatur vitri triti quantitas aliqua. Deinde verò exsiccari permittatur, & cum sicca fuerit ponatur illud de cuius intentione sit tolerare huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendatur, & super faciem examinabilis sufffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem proijciamus in illud, & super illud sufffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dum videris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum. Quòd si euanuerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iteratò igitur super illud plumbum proijce, & super illius faciem iteratò sufffla, donec pluri

bum feparetur. Quod fi non quieuerit, iteratò poft plumbi proiectionem, fufflationem in illius faciem procura, quoufque quiefcat, & videas illud mundum & clarum in fuperficie fua. Poft hoc verò carbones aperi, & ignẽ difsipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfectè examinatum inuenies. Et fi quandoque in fufflatione huius examinis vitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniã fordes tollit, & illas infifcat. Poteft tamen loco vitri fal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici poteft huius examen cineritij in crucibulo terreo, & in circuitu illius fufflari, & fuper faciẽ eius fimiliter, vt citius confletur examinandum. His igitur fufficienter narratis ad cemẽti examen tranfeamus cum caufis fuis, & fuis experientijs manifeftis & notis.

De cemento, quare quædam corpora plus, quædam verò minus illud perferant.

Cap. XXXIIII.

Diximus autem, quòd corpora quædam magis, quædam verò minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: vt quæ pluris funt fulphuris quantitatem cõbuftibilis continentia, magis: quæ verò minus, minus. Quia igitur Sol inter cætera corpora minoris eft fulphuris quantitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporũ mini-

minimè per ignis inflammationem comburitur. Luna verò post Solem inter omnia corpora reliqua minus est sulphuris quantitatis participans, pluris autem quàm Sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tolerare quàm Sol, & res per consimilem combu rentes naturam. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter verò minus Venere, plus verò Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus verò Sole & Luna. Saturnus verò plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in commixtione seruauit, quàm nunc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationem comburitur velocius, ꝓpter hoc, qđ sulphureitatẽ maximè habet coniunctã, & Ioue magis fixã. Mars verò nõ per se, sed per accidẽs nõ cõburitur. Cũ enim cum multę humiditatis cõmiscetur corporibus, combibit illam, propter suæ humiditatis carentiam: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi vnita. Si verò combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suæ combustionis, necessariò euenit, Martem comburi & in

flammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit, vt omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur vnū solum sit corpus incōbustibile, solum illud, aut ad illius naturam pręparatum, in cemēto saluatur. Durant tamen quędam magis, quæ dam verò minus in cemento. Quę verò magis, & quæ minus, nota sunt cū causis dictis. Durant igitur plus Luna, minus verò Mars, adhuc verò & minus Iupiter, minus verò & adhuc Venus, minimè verò Saturnus.

Cementi examen quomodo sit componendum & exercendum. Cap. XXXV.

NArremus igitur cementi modū. Cunque cognitu nobis sit maximè necessarius in perfectionis examine, dicimus quod illius compositio est cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrātes, & cōburentes: sicut est vitriolum, sal ammoniacum, & æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & virilis vrina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit ꝓbationis examinari iudicio. Dehinc verò tabulæ conclusæ in fictili vase extendātur super cratem ferream, ita tamen, quod vna

na ex eis alteram non tangat, vt liberè ignis virtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne forti conseruetur fictile. Cautela tamen adhibeatur, vt igniantur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si verò non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absque compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si verò non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc vltimo egent examine, qđ sola ignis inflammatione perficitur, quã quę cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem à Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neque separatio corporum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarũ eorum: q̃ ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas: quę quidem separationis sunt causæ, quia propter illorũ fortẽ compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorũ per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de commixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiæ. Quam-

obrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De ignitione. *Cap.* XXXVI.

Restat igitur vt capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniã corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinatã, reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorũ. Et ideo dicimus, si alterationem illorũ completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, vt priusquam fundãtur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione, cælestini coloris amœnitatis, priusquã perueniat illorũ ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequaquam possit conspicere. Patet igitur ignitionem illorum perfectã compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspicere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in cõplemento non sunt. Si verò & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio vera. Et hoc quidẽ in mollibus. Idem verò in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modò suscipiunt, neque non fusibilia fusionem rectam, quã in perfe-

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitate cœlestini coloris non prætendant administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similium ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit artificis indagatio. Reiteratò igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fusione.

Caput XXXVII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiá tradamus, secundũ quòd examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod vnica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusque ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni adueniens, & in qua non subitò post ignitionem fundatur, & liquescat corpus vt fluat. Igitur cùm se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodque imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem

infrigidari omittatur, & omnino ſubitò in nigredinem illius vertatur ignitio, & ob hoc quidem prius quàm dureſcat, ignitionē perdat, non eſt in complemento corpus, cuiuſcunq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidē expedit mollitiei hoc corpus exiſtere ex imperfectionis corporum generibus. Et ſiquidem cum ignis laborioſa expreſsione fortis & violenti fiat illius ante fuſionem ignitio & radio fulgoris inæſtimabilis albeſcentis omnino, iam nō perfectionis, ſed duritiei alteratū eſt corpus. Et ob hoc quidem ſi poſt illius fuſionem ab igne tollatur, & ſubitò induretur, vt non fluat, manente illius ignitione fulgida, iam non Lunaris aut Solaris perfectionis corpus exiſtit, cuiuſcunq; generis & pręparationis corpus fuerit adminiſtratum, ſed ſub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fuſibilibus ignitionem ante liquefactionē ſubſtantiarum illorum experimento recolligi: vnam ſcil. fuſcam: alteram verò rubeam & claram, albisſimam verò tertiam, radio fulgentem. Prima quidē eſt mollium, ſecunda perfectorum, tertia verò durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum deſiderat gradum perquirere, omnia fuſibilia conflet corpora, & ignis conſideret ſufficientiam ad fuſionis perfectionem completam,

tam,& confiderando recolligat omnium fignorum fufionis gradus differentiam, & fic quidem inueniet: aliter verò nō. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis, atque determinandis examinationis maneriebus. Et hęc itaque de fufione dicta fufficiant.

De expofitione corporum fuper vapores acutorum.

Caput XXXVIII.

PRofequentes igitur fermonis complementum, de corporum expofitione fuper acutorum vapores narremus. Dicimus igitur, quòd perfectionis videmus corpora fuper acutorum vaporem expofita, acrium videl. ponticorum & acetoforum, fimiliter omnino aut nihil florere, aut amœnisfimum cœleftinum florem emittere. Sed folem purisfimum non florere. Lunam verò aut folem non purum fuper acutorum vapores expofita, florere cōperimus, & cæleftinū amœnisfimum, amœnius folem q̄ lunam. Et ob hoc igitur naturā imitantes, & nos fimiliter in pręparatis colorē cœleftinū creemus corporibus, qui per argenti viui bonitatem perficitur, vt fufficienter à nobis narratū eft in præcedentib. noftri fermonis. Quæcunq; igitur pręparata corpora fuper vapores acutorū exti terin', & cœleftinū nō creauerit a-

mœnitatis colorem, non ſunt in præparationis complemento totali. Itaque eſt ex corporibus quoddam, quod rubeũ fuſcum, aut citrinum fuſcum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum floret in ſuperficie ſua, vt huius generis eſt Mars. Quoddam verò viride fuſcum in ſuperficie floret, cœleſtino admixtum turbido, & huius generis eſt Venus. Quoddam verò albũ fuſcum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam verò album clarum, & huius generis eſt Iupiter. Quia igitur maximè perfectum corpus minimè floret, aut nihil: & ſi quid floret, tardisſimo temporis floret ſpacio. Et Iupiter quidem omnium tardisſimè inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummoſitatẽ ſuam floret. Ideo per huius magiſterij examen conſideramus Iouem, maximè perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperanti genere conſiſtat corpus, ſi rectè horum conſideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autem non, tuæ imputa temeritatis inſipientiæ.

De ex-

De extinctione ignitorum.
Cap. XXXIX.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia, in qua cognoscitur vtrum in perfectione magisterium consistat. Primùm igitur, si ignitum corpus in liquore extinguatur: & Lunare quidem album non fiat, & Solare citrinum fulgidum, sed in alienum mutetur colorem, non est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione suæ ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminum cuiuscunque generis administratione creatis, scoriam nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in sulphuribus, & ab extinctione, ignitionis reiteratione multa euanuerit: aut nigredine fœda se infecerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificium. Aut si ex salis ammoniaci, & viridis æris, & puerilis vrinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimilium, & ad ignitionem positum, & post ignitionem & extinctionem sui, ad extensionem similiter Lunare vel Solare ex toto colorem amiserit proprium, aut scoriam creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamen generaliter tibi

tradimus regulam certam, quod tam in di-ctis quàm à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis, videlicet aut coloris, non rectè, sed phantasticè indagauit artifex opus: quod non peculiosum, sed perditionis est potius.

De adurentis sulphuris admixtione. Caput XL.

EX sulphuris igitur mixtione, vtrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum, quædam magis, quædam verò minus comburere: & quædam à cõbustione illius redire, quædam verò non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cũ inter cætera corpora cuiusq; inuenimus generis, solem minimè per sulphur comburi: abhinc verò & postea Iupiter, deinde verò Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus, facillimè Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod minus naturæ perfecti approximat. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum

ratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna verò nigrum cœlestino admixtum, Iupiter verò nigrũ, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus verò nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtũ, Venus verò nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente cõbustione sulphuris, pauca verò præexistente combustione nitidissimè, & amœnũ violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorem: Mars verò in omni combustionis genere nigerrimũ fuscum colorẽ creat. Ex reductione autem à sulphuris cõbustione notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam verò redeunt, quædam verò ignis expressione à reductione cum sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam verò in suæ naturæ corpora, quædam verò in aliud quàm suæ naturæ redeunt à cõbustione ad corpus. Redeunt ad proprij naturam corporis, à sulphuris combustione sol & luna: recedũt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus verò non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; verò minor illius deletur pars. Horum autẽ contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere

præparationis differentiam, quia ſcilicet ex ſubita ignis expresſione de reductione Iouem deleri contingit: ex ſuccesſiua verò & paulatiua, & Saturnum & Iouem ſaluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quàm proprij naturam vergit. In clarum quidem videlicet antimonium Iouis: in fuſcum verò Saturni conuerti reductionem repertum experientia noſtra extitit. Venerem verò minui in ignis reductionis impresſione: Martem verò magis contingit. Sed Veneris quidem eſt reductio ponderoſa, & citrina, fuſca, & mollis, nigredinem participans, cum ſui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

De Calcinatione & reductione.

Caput XLI.

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quòd perfectionis reperta ſunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differẽtijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum ſit nimium: aut fulgoris perdere, quantumcunque reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo ſi per reiterationem modorum calcinatio-

cinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes sophisticè perquisitionem artificem indagasse. Quamobrem igitur ad illas excites, vt eas cognoscas.

De facili & difficili susceptione argenti viui.

Caput XLII.

IAM igitur vobis patuit veridicè, maximam argenti viui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maximè argento viuo amicari. Quamobrem autumandum corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter argentum viuum combibunt. Et huius est signum argenti viui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, siquidem alteratum corpus de facili in sui substãtiam argentum viuum non suscipiat, à perfectionis maximè complemento distare necesse est.

Recapitulatio totius artis.

Caput XLIII.

QVia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secũdum nostri propositi sermonis exigentiam, restat nos ad comple-

mentum totius operis diuini peruenire in capitulo vno,& in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quòd totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cũ operis instantia assiduetur super illũ opus sublimationis primi gradus:& per hoc mundatur à corrumpente impuritate, & est scil. sublimationis perfectio, vt cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat,& vltimò volatilis fiat. Ab hinc verò cũ fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundi præparationis gradus meta consistit. Sed & tertiò similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo consistit præparationis complemento, scil. vt iam fixum lapidem cũ modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum,& fixum solutum,& solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quousq; fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuersitas, vt ex medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam verò ducẽtuplum,

quæ-

quædam tercentuplum, quædam verò millecuplum, quædam verò infinitum Solificum, & verum perfectionis Lunificũ transmutet corpus. Abhinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione consistat magirium.

Quem modum author in arte tradenda seruauerit.

Caput XLIIII.

Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quòd non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quòd eam tã probus quàm improbus, si continuè fuisset tradita, vsurpasset indignè. Et eam similiter occultauimus, vbi magis apertè locuti fuimus: non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificè allocuti fuimus, & tali sermonis modo eam ascripsimus, quàm solius Dei altissimi, benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ, qui illam scripsimus, mẽti recolligi accidet, aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui vult largitur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si illam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed proprij motus indagatione naturæ: quia qui per suæ industriæ bonitatem quęret, scientiam inueniet. Qui verò per librorum insecutionẽ quęsiuerit, tardissimè ad hanc perueniet artem pre-

ciosissimam, quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatã ædidimus & non alijs, verissimam tamen & omnino certam. Solùm igitur prudentes ad artem allicuimus, & per ingenia à nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant

Libri Secundi summæ perfectionis Gebri,
FINIS.

GEBRI

GEBRI ARABIS PHIPOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVMQVE NAturalium peritisſimi Περὶ χημείας liber, quem inſcripſit, De inuentione veritatis, ſiue perfectionis, Incerto interprete.

De ſex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicitur.

Cap. I.

CONſiderauimus in noſtris voluminibus, ſecretis, & diuerſis quòd de naturæ principiorũ naturaliũ proprietatibus, quin etiam per experientiam noſtram, & inueſtigationem inuentionis noſtræ omnimodè certam, non inueniemus aliud niſi quòd ea, ex quibus elicitur noſtra medicina, in corporibus tranſmutandis habeant in ſe has qualitatum proprietates. Primò, quòd habeant terrá ſubtilisſimam in ſe, & incombuſtibilẽ, & in commiſtione aptam ad figendum, non omnimodè fixam cum ſuo proprio radicali humore. Secundò, humiditatem aeream & igneam vniformiter illi terræ coniunctá ſic, quòd ſi vnũ fuerit volatile, ſit & reliquum.

Et quòd ipsa humiditas existit super omnes humiditates, expectans ignis calorem, vsq; ad sui sufficiẽtis inspissationis terminũ completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terræ sibi annexę sine euaporatione. Tertiò, quòd huius humiditatis dispositio naturalis sit talis, quòd per beneficium suæ oleaginitatis in omnib. suarum proprietatum differentijs terram sibi annexam, conuersione vtriusq; in alterum homogenicè, sic contemperet vnctuosè, & vnione totali, & vinculo coniunctionis inseparabilitatis æqualiter, vt post finalis præparationis gradum fusionem bonam præstet, secundum essentiam & proprietatem metalli, in quod conuerti nititur: vel ad ipsam suscipiendam se inclinet. Quartò, quòd hęc oleaginitas viscosa sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re combustibili, seu vrẽte artificialiter emũdata, quòd omnia cum quibus per minima coniungitur, non comburat, sed à combustione præseruet. Quintò, quòd claram & splendidam habeat tincturam in se, albam vel rubeam, mundam, permanentẽ & incombũstibilem, stabilẽ & fixam, quòd ignis nequaq̃ valeat ipsam permutare, neque sulphurea adustiua, seu acuta corrodentia ipsa corpora corrumpere & defœdare. Sextò, quòd totum compositũ inceratum cum suo complemento finali,

nali, ſit tantæ ſubtilitatis materiæ, maximeque tenuitatis, quòd poſt finalem ſuæ decoctionis terminum, in proiectione tenuisſimæ maneat fuſionis ad modum aquæ, & penetrationis profundæ, vſq; ad vltimum occultum rei permutabilis, cuiuſcunq; fixionis ipſa extiterit in complemento, & cum vicinitate ſua, ſeu affinitate adhæreat ſuo ſimili naturaliter, cum inſeparabili conſolidatione contra impresſionem ignis in ipſa hora, ſua ſpiritualitate corpora in volitum reducens.

De ſeptem medicinæ proprietatibus.

Caput II.

His conſideratis, inuenimus inueſtigatione noſtra, ſeptem proprietates rerum in noſtro lapide neceſſarias & oportunas, & ſunt hæ, oleaginitas, materię ſiue medicinæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritatis claritas, terra figens, & tinctura. Prima verò dictarũ differentiarũ proprietas, eſt ipſa oleaginitas dãs in proiectione vniuerſalem fuſionẽ, & apertionem materię. Nam primũ quod neceſſarium eſt poſt medicinę proiectionem, eſt ipſius medicinę ſubita & conueniens fuſio, quæ cum oleaginitate minerali perficitur ac inuiſceratur. Secunda eſt materię, ſiue medicinæ tenuitas, ſiue ipſius ſubtilitas ſpiritualis, tenuisſimè fluens, in fuſiõe ad inſtar aquæ penetrãs in pro

fundũ rei alterabilis, quia secundò post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediatè. Tertia est affinitas, siue vicinitas inter elixir, & rẽ transmutandã, dans adhærẽtiam in obuiatione sui similis, & retentione, quia tertiò post medicinæ ingressionem immediatè adhærentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis humiditas, ignea, cõgelans, & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, vnione omniũ partium consimilium inseparabiliter in æternum: quia quartò post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio cum sua radicali humiditate viscosa, & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans splendorem eminentem, in combustione existenti nõ adurentis. Nam post cõsolidationẽ partium purificatarum relinquitur, quòd ignis actualis habet cõburere omnes superfluitates extraneas, non consolidatas: quare sequitur quòd purificatio immediatè, est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incõbustibilis, dãs fixionis permanentiã in solutioue adhærentis cũ eo, stans & perseuerãs contra ignem: quare sextò necessaria est immediatè fixio post purificationẽ & oportuna. Septima est tinctura dãs colorẽ splendidum & perfectũ, albũ, aut citrinũ intensũ, & in lunificationẽ, seu solificationẽ rerum transmutabiliũ, quia septimò

ſeptimò poſt fixionem neceſſaria eſt tinctura ſplendida, & vlterius color tingens, ſeu vtilis tinctura colorans materiam conuertibilem in verum argentum, vel aurum cum omnibus ſuis differentijs certis & notis.

Diuiſio totius libri in quatuor particulas.
Cap. III.

SVfficienter ad artis exigentiam diſputauimus contra negantes artem, & de principijs naturalibus, quæ ſunt de intentione naturæ in metallorum procreationibus & de corporibus, & eorum procreationibus, & præparationibus, & vltimò de medicinis, & examinationibus eorum tráſmutatorum, vtrum in perfectionis ſteterit complementum, in Summa noſtra perfecti magiſterij. Et ibidem ſcripſimus modum inuentionis artis noſtræ, & modorum noſtrorum ingenia, ſecundum veritatem quam vidimus, & tetigimus. Hic verò nunc in noſtro libro de perfectionis Inuentione tractabimus, & declarabimus ſpeciali modo ea quæ neceſſaria ſunt in hoc noſtro magiſterio, & modum præparationis, cum eorum pondere, & menſura, & proportione certa non coniecturali. Volumus autem hũc librum noſtrum in quatuor particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorum præparationibus tractare ſufficienter, vt ſint apta in cunctis præpa-

rationibus extractione spirituum, & corporum imperfectorum completis. In secunda de spirituum mundificationibus, & præparationibus integris eorundem. In tertia de imperfectorum corporum preparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore, vel ipsomet argento viuo in verum solem & lunam transformando cum proiectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICVLA

De mediorum mineralium præparatione. Cap. IIII.

SAl commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrum destilletur, & congeletur in vase terreo, vel plumbato & non in metallo. Sal petræ dissoluatur in aqua fontis, & per filtrum distilletur, congeletur in vase vitreo vsq; ad ipsius fusionem cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrum & congela in vase vitreo. Sal gemmæ dissoluatur, vt prius, cōgeletur in terreo vase vitreato post eius filtrationem. Sal alkali verum, fit de zoza dissoluta, & per filtrū distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tēpore ad fundum vasis ad modū cristalli, & est preparatum. Similiter fit sal alkali a-

si apud aliquos sic: Accipiunt cinerē clauellatum, pōdera quinq;, & calcis viuæ vnum, & extrahunt totum lixiuium: & distillāt per filtrum, & congelant, & hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus fit ex quinque partibus vrinæ humanæ, & parte vna sudoris eiusdem, & parte vna salis communis, & parte vna & semis fuliginis lignorum, his simul coctis vsq; ad consumma tionem humiditatis, sublima salem ammoniacum verum & vtilem: hunc iterum in sudore dissolue, & congela, & sublima à sale communi semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fæcibus vini distillati calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præparatum. Sal vrinæ fit ex fæcibus vrinæ distillatæ calcinatis, & iterum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, & magni iuuamenti. Multi diuersimodè tractant de Salium præparationibus; nos autem inuentione nostra inuenimus has præparationes salium breuiores, subtiliores & vtiliores ad nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus verè calcinatis sales per solutionem extrahantur, quæ per viam prelibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire cum his magis vsitatis. Alumen glaciale, vel rochæ duplicem habet præparationis modum: vnum pro corporibus calcinatis ablu-

dis: alium pro ſpiritibus ſublimandis. Primò modo ſic pręparatur: Diſſolue ipſum in aqua clara fontis, & deſtilla per filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapſidibus vitreatis, & deſcendit circa latera vaſis, & in profundo alumen præparatum cryſtallinum. Secundus modus eſt, vt alumen in vaſe terreo coquatur, quouſque humiditas euaneſcat, & inuenięs album ſpongioſum, & leue præparatum pro ſublimationibus, & alijs diuerſis operationibus. Alumen plumoſum, diſſoluitur, filtratur, & congelatur vt prius, & eſt præparatum. Nunc de præparationib. atramẽtorum inueſtigare expedit, cum multum neceſſarium ſit illud, quod per ea colligimus in tincturis & ligamentis ſpirituum, & aliorum quæ ad Elixir ſpectant. Atramentũ nigrum diſſoluitur in aqua bulliente, & per filtrum diſtillatur, & congelatur, & eſt aptũ. Cuperoſa diſſoluenda eſt in aceto diſtillato, clarificanda per filtrum, & congelanda: & ſic eſt munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, niſi quod in aliquib. cineribus teneatur in igne mediocri, & rubificatur. Amplius conſiderauimus, & eſt certũ, quòd à corporibus imperfectis extrahuntur diuerſa nobis neceſſaria, & ſunt adminicula perfectionis in caſu, quæ indigent præparatione, & primò de ceruſſa plumbi. Ceruſſa plumbi diluenda eſt in aceto diſtillato, purifican-

ficanda deinceps à grossioribus, & illud qđ vt lac emanauit, congelandum in Sole, vel lento igne, & est præparatum. De albo hispanico, stanni, minio, eodem modo fit, sunt enim in vrina distillata dissoluenda, & ad modum cerussæ præparanda, & sunt præparata. Viride æris in aceto distillato, soluatur, & clarificatum limpidè congelandum erit lentissimo ignis calore, & est pręparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distil. lato, & est clarificandus: hæc aqua rubicunda croci congelata, dat tibi crocum aptum. Aes vstum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione cerussæ, tibi subueniat. Lithargirum in aceto distillato solutum, clarifica & congela, quia bene præparatum est, quod iterum quemadmodum alia prænotata dissoluere poteris, & eis vti, dissolutis, & congelatis, & in hoc est inuestigatio profunda. Antimoniũ calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & teritur: est præparatum. Lapis lazuli calcinatur & abluitur tritus, & est purificat9 à terrestreitate. Lapis Aemathites ignitur, & extinguitur sæpius in felle taurino. Bolus armenus teritur & dissoluitur vt ce russa, & congelatur. Cinnabari semel sublimandum est à sale communi, & sic est præparatũ. Tutia calcinatur & soluitur in aceto distillato, & est optimè præparata.

SECVNDA PARTICVLA

De spirituum mundificationibus.

Caput V.

TRactauimus in prima particula de eis, quæ nobis necessaria videbantur in inuentione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum preparationẽ sufficienter. Intendimus hîc nunc ampliare sermonẽ de Spirituum sublimationib. seu præparationibus cuiusq; speciei, quoad nostri magisterij indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus vidimus maximè necessariam, & omnino certam. Disputauimusq; sufficienter in Summa nostra causam, quare spiritus præparatione indigent, & modum dedimus tibi certum. Hîc verò pondera & specialẽ modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus cum experientia omnino certa: & primò de sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

De sulphuris præparatione.

Caput VI.

SVlphur viu. clarum & gummosum tere subtilissimè, & coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis, & calce viua, colligendo superius combustibilitatẽ eius oleagineam: & continuè in bullitione extrahendo, quousq; clarũ videtur: quo facto extrahe

&

& moue cum baculo,& cautè extrahe illud, quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum infrigida parùm, & impone ei quartam eius de aceto bono,& ecce totum congelabitur, vt lac. Lixiuium extrahe clarum quò ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem,& serua.

Ad idem, alius modus in, De fæcum administratione: hunc modum serua.

Ad libram vná sulphuris huius præparati,accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram j.aluminis rochæ bene calcinati libram j.& salis communis pręparati libram semis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto,vt sit liquidum,quod coque,mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit,& desicca: tere optimè,& pone in aludele cum largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum cōseruandam: sitq; aludel altitudinis pedis vnius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonam attingat, & sic sublima, vt docuimus in Summa perfectionis nostra. Collige aūt quod in zona collectū fuerit densū,quod verò ad latera vasis superius in alēbico adhæret leue & puluerisabile,proijce,quia cōbustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum verò, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu,

donec humiditas combustiua paulatim deleatur, & serua mundè, quia perfectè mundificatum est.

De Arsenici præparatione.
Cap. VII.

EIus compar arsenicum, post eius contritionem bulliendum est in aceto, & ibidē tota pinguedo combustibilis extrahenda, & desiccanda. Sume deinde libram vnam cupri calcinati, & semis aluminis calcinati, & salis communis præparati tantum vt aluminis, & tere cum aceto vt sit liquidū, & coque vt in sulphure, & sublima in aludeli, sine alembico, & sit longitudinis vnius pedis: collige album, & densum, clarum, & lucidum, & serua, quia satis est aptum.

De argenti viui præparatione.
Cap. VIII.

ARgentum viuum sic sublima. Sume de eo libram vnam, vitrioli rubificati lib. duas, aluminis rochæ calcinati libram vnam, & salis communis lib. semis, & salis petræ quartam partem: tere totum, & incorporatum sublima, & collige album, densum, clarum, & ponderosum, quod circa vasis spondilia inuentum fuerit, & serua, vt tibi de alijs scripsimus. Sed si in prima sublimatione inuentum fuerit turbidum, vel immundum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligen-

gligentiam, illud cum eisdem fæcibus nouis iterum sublima & serua.

De Marchesitæ præparatione. Caput IX.

MArchesita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti spissitudinem, & primò sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, vigora ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod argenti viui locum obtinet, vt tibi plenariè scripsimus in perfectionis nostra Summa completè.

De Tutiæ præparatione. Caput X.

TVtia puluerizata in aludele posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à sale communi, vt in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum viuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram vnam Mercurij, & libras vitrioli rubificati duas, & libram salis petræ, simul mortificato: & sublima, & post etiam sublimetur ab alumine rochæ calcinato, & sale petræ cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum: nec sit prætermittendum, quin consideratio fæcum sit notanda in sulphuris sublimatione & sui comparis: quoniam sulphur sublimatum à calce cū

pri, magis dealbatur, quàm à calce ferri. Et sic inuestigandum est de arsenico: nam à ferro sublimatur magis rubeum. Possunt etiam sublimari à vitriolo & alumine calcinato, & cum sale communi, & sale petrę commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum praeparationes artificiosè non modicè.

TERTIA PARTICVLA HVIVS libri, *Quomodo corpora sint praeparanda.* Cap. XI.

TErtiam nostram particulam ponimus imperfectorum corporum praeparationem completá, & inuestigauimus modũ: primò qualiter ꝑparari debeant vt perficiãtur, quo ad complementũ primi ordinis, vel secundi per se, sine medicina. Secundò praeparationem eorum ad recipiendam medicinam albam vel rubeam.

De praeparatione Saturni. Cap. XII.

SAturnum calcina cum sale communi praeparato fusum, cum spatula ferrea agitando quousq; in cinerem vertatur: deinde coque per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non multum, ablue cum aqua dulci completè: deinde calcina per triduum, donec intimè rubificetur: & si uis ad album, cum aqua aluminis albi imbibe, &

be, & reduc cum oleo tartari, vel eius sale. Si verò ad rubeum, imbibe cum aqua croci ferri, & viridis æris prædicto, & reduc cum sale tartari, vt prius: & hoc itera quousque sufficiat.

De præparatione Iouis.
Cap. XIII.

IOuem calcina vt Saturnum, & albifica eius calcem per triduum, vt in Saturno, nec errabis. Sed eius reductio difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cineri-cia vel cementa recedunt, & sit illud imbibitum. Scias tu inuestigator huius operis, quòd præparationes fæcum reductibilium plenariè in hoc libro conscripsimus, cùm totus iste liber sit practicus cum inuestigatione certa compilatus. Sed in Summa nostra præseruauimus nobis alium stilum magis philosophicum, cùm ibidem, vt Theoricus, hîc verò vt Practicus purus, artem completè inscripsimus. Vt autem artifex errare non possit, subiungo illud, quod reducere quæris, sit tantùm, quantùm illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam coadunare. Sed in tincturis est alia consideratio. Nam figens vel tingens multiplicandũ est super tingendum, donec tinctura appareat, quã desiderabis: siue sit in corpore vel medicina: & hoc est vnũ de secretis nostris. Postq̃ reduxeris hæc duo plumba, & inue-

neris ſplendorem & colorem, & omnia alia ad votum tuum forte ignitione carebunt, & vt conſequaris intentum, incipe ſic. Diſſolue tutiam calcinatam, & ſtannum calcinatum, & has aquas miſce, & cum hac aqua imbibe calcem ſtanni, vice poſt vicem, ſic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & vide: ſi ignitionem habuerit lunæ, bene quidem, ſi verò non iterum calcina, & age, vt prius, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas diſſolutiuas ſpirituum & corporum, ponam in fine libri huius, & quamlibet earum pro ſuo genere: nec mireris quòd diſperſimus huius practicæ ſpecialia in diuerſis voluminibus, cũ ab improbis hanc artẽ fugare conamur.

Quomodo poſſint igniri hæc duo.

Cum talk vel Mercurio præcipitato, vel vitilius cum Luna pura ab hoc deducta calcinando & ſoluendo peruenimus ad horum duorum corporum ignitionem & duritiam completam cum ſplendore inenarrabili. Scias tamen quòd ſola ſpeculatio, quæ multum valet in Summa noſtra in hac noſtra inuentione parum prodeſt. Sed terere, coquere, aſſare, inhumare, calcinare, fundere, deſtruere, conſtruere, corpora emundare, cum his clauibus aperies occultas ſeraturas arcani noſtri, ſine quibus ad huiuſmodi conuiuij epulas non vocaberis. Deſtrue ſine ira,

ne ira, & complebis cum lætitia.

De præparatione Martis. Caput XIIII.

MArtem sic præpara: Tere libram j. limaturæ eius, cum libra semis arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua salis petrę & alcali, ter reiterando, funde violenter, & habebis ferrum album: itera quousque sufficienter liquescat cum dealbatione peculiosa.

De præparatione Veneris. Cap. XV.

VEneris purgatio duplex est, vna quidem ad album, alia verò ad rubeum.

Ad album purgatur sic: Calcina ipsam solo igne, quemadmodũ tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram vnam cum vncijs quatuor arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter vel quater, & reduc cum sale petræ ac oleo tartari, & inuenies corpus eius album, splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia præparatio eius ad rubeum: Tere libram vnam limaturæ eius cum vncijs quatuor sulphuris, vel laminas eius cum sulphure cementando, & sic calcina, & ablue cum salis aqua & aluminis, & cum reducentibus reduc in corpus mundum, aptum

ad tincturam rubeam. Est enim tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantum tutiæ calcinatæ dissolue, & cum hac dissolutione imbibe quater vel pluries residuum calcis, vel cum sola tutia dissoluta, sic quod intret tutia vltra calcis medium, & sic reduc cum reducentibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statum altiorem, si verus inquisitor fueris veritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata rubea, solo dico igne, facias viride ęs, intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem viride æs dissolue cum aceto distillato, & congela: congelatum cum reducentibus reduc in corpus: quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc verò librum composuimus, vt sit introductorius Summæ nostræ, vel ea absente sit totius Summæ conclusio finalis, ad complementum vtriusque medicinæ. Nam hîc ponimus practicam gradatim, illic verò theoricam speculationis nostrę, modò magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam.

QVAR-

QVARTA PARTICVLA *huius libri de Medicinis.*

Caput XVI.

Secundum ordinem premissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, verum inuestigationis modum cōponendi medicinam quamlibet, albam videlicet & rubeā secundum naturam & proprietatem corporis transmutandi, vel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et hoc in secundo vel tertio ordine, omnibus sophisticationibus amotis, quia nihil sophisticum recipit hic liber noster, cùm de veritatis Inuentione intituletur. Quamobrem primò de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno.

Caput XVI.

Medicina alba pro Ioue præparato: Sume Lunæ purissimæ libram vnam, Mercurij viui libras octo, & amalgama: quo facto ablue cum aceto distillato, & sale communi præparato vsque ad colorem cœlestinum, vel lazurij: quo abluto, extrahe de Mercurio quantùm poteris, exprimēdo per pannū spissū, & appone Mercurij sublimati duplū Lunæ: tere sufficiēter & coque

inter cineres in phyala vitrea cooperta per diem & noctem extrahe, tere, & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, aliàs totum funderetur in massam nigram, puluerem pone super porphyriten, & adiunge ei duas partes ammoniaci præparati, & partem vnam Mercurij sublimati: tere trituratione bona, & imbibe cum aqua salis alcali, vel aqua salis petræ, si zozam non inueneris: & pone ad distillandum cùm imbibitum fuerit multũ bene liquidè vt lac, cum lento igne: & nec extrahe totam aquã, sed sic vt remaneat sicut pix fusa: redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato, vel desiccato, vel cum oleo salis alkali, vel petræ, vel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce vnam partem super quinque stanni præparati: & est Luna perfecta in secundo ordine, absq; errore.

Item alia medicina super Iouem: Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter vel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, vt in prima medicina fecisti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis prædictis, & proijce vnam partem super decem partes Iouis præparati, & videbis intentum.

tentum. Tertia medicina Iouis fit cum vna parte Lunæ diſſolutæ in aqua ſua, videlicet ſtillicidij cupri & ſalis petræ, vt in fine habetur, cui adiunge duas partes talk diſſolutæ, vel tutię calcinatæ, & diſſolutæ: congela recipiendo aquam, & redde hoc ter vel quater: cōgela, & incera cum ammoniaco ſublimato, quouſque fundatur, & proijce vnam partem ſuper octo partes Iouis præparati. Et ſi vis has medicinas proijcere ſuper Saturnum præparatum ad album, tunc minue Saturnum in ſuo tertio, & fac vt in Ioue.

De medicinis ſolaribus, pro Ioue & Saturno.

Caput XVIII.

PRima igitur medicina ſolaris ſic fit: Calcina ſolem, amalgamando prius cum Mercurio, vt in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo ſalis communis pręparati, pone ſuper lentum ignem, vt recedat Mercurius, extrahe ſalem cum aqua dulci, & deſicca, & ſublima ab eo tantùm ſalis ammoniaci, reddendo ſibi quater, tunc diſſolue in aqua vitrioli, & petræ, & iameni, vt in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, vel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per diſtillationem, & redde ſibi quater. Vltimò de-

ficca, & imbibe cum oleo ouorum rectificato, vt in fine libri huius, quousq; fluat vt cæra, & vna pars tingit quatuor partes obrisè.

Secunda fit in sole soluto, vt in prima, & viridi facto de cupro calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure præparato, quousq; fundatur vt cera, & tingit octo partes Saturni splendidè.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & viridi dissoluto, mixtis & præparatis, vt in secunda, & in fine inceratis cum oleo capillorum præparato, vel ouorum, quia vna est via, & cadit vna pars super decem Saturni, vel Iouem præparatum ad rubeum. Possunt etiam hæ medicinæ proijci super Iouem præparatum in rubeum, & erit res splẽdidissima perseuerans materia, vt opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine, vt retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.

Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis: & primò de medicinis horum ad album. Sume argenti, vt supra calcinati partem vnam, tere cum duab. partibus arsenici preparati, & vna parte Mercurij præcipitati, & imbibe cum aqua salis petræ, litargirij, ammoniaci, ana, quousque pondus

pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo de claris ouorum, vt inferius videbis, & vt in alijs, quousq; fluat, & cadit vna pars super quatuor Veneris vel Martis præparatorum. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantùm Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, vt suprà, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cùm tantùm salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis: & proiice vnam partē super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte.

Caput XX.

Solaris verò medicina fit, vt sumas thutiæ libram vnam, calcina & dissolue in aqua vitrioli & salis petræ, tum cum ea aqua imbibe calcem Solis, vt bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc qua ter reddendo. Vltimò incera cum oleo capillorum, vel felle taurino, & proiice vnum super sex cupri extracti de viridi æris præparato, & erit excellens, purum & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta: aliter in vanum studes, & recipe in corde in nostris voluminibus intentionem nostram, & videbis nos verum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. *Caput* XXI.

HInc verò ad tertij ordinis gradum ascendemus: & primò de medicina Lunari, tàm pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in veram Lunam coagulando. Primò dissolue Lunam calcinatã in aqua dissolutiua, vt prius: quo facto, coque eam in phyala cum longo collo non obturato ore per diem solum, vsquequò cõsumetur ad eius tertiam partem aquæ: quo peracto, pone in loco frigido, & deuenient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem; de quo recipe vncias quatuor, de arsenico albo præparato vncias sex, & de sulphure præparato vncias duas, & misce simul bene terendo cum aqua salis petræ & ammoniaci, & pone in phyala cum longo collo ad lentum ignem per septimanã, & indurabitur vt pix: extrahe, & iterum incera cum aqua, vt prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia vice, & inuenies illud oleum fusum infra triduum, & cùm infrigidatum fuerit, frange & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem vt cera, & est primus gradus. Iterum appone tantùm vt prius de noua materia, & iunge cum isto fermento, & fac vt prius,

prius, & sic tertiò & quartò. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens caidt enim super decem cuiuslibet corporis, vel ipsius Mercurij in lunam veram. Hunc autem lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in Summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus cuncta in vno solo monstrare volumine, cùm liber librum exponat & declaret.

De medicina Solari tertij ordinis. *Caput* XXII.

Medicina verò Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modum Lunæ, cui appone sulphuris soluti partes 3. arsenici partem vnam & mediam. Incera cum oleo viridis æris facto cum sale armoniaco, vt in fine habetur, per omnia faciendo, vt in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in verum solem, pars vna super sex, vel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostram, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, vt in infinitum tingas, si ingenium acutum possides: nec discurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis. Nam omnes ad vnã tendunt perfectionem, tibi à nobis sufficienter traditam. Experiri

poteris, si tantùm valeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis.
Caput XXIII.

Filli, doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere volo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs: cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis Inuentione. Et primò cum aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cùm loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primò sume libram j. de vitriolo, de Cypro, & libram semis salis petræ, & vnam quartã aluminis iameni, extrahe aquam cũ rubedine alembici: nam dissolutiua est multum, & vtere ea in capitulis prælibatis: fit autem multò acutior, si cũ ea dissolueris quartam salis ammoniaci, quia soluit solem, sulphur & argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate ipsius salis petræ, & iterũ distilla vel salis petræ & ammoniaci, ana, & fit optimè, vel cum sale alkali misce, & distilla vt prius: & in quantùm hoc plus reiteraueris, tantò melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum prædictum, & distilla oleum prædi-

prædictum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum: Sume oleum vitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantùm salis ammoniaci rubificati, & iterum distilla, & hoc ter, & erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum viridis æris fit, cum viride æris dissoluitur in aqua salis ammoniaci, & cum illo composito, admisce oleum vitellorum, & distilla, & hoc ter reiterando, & habebis oleum viridis æris ad incerandum, aptum & vtile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, vt à capillis humanis per omnia faciendo, vt in alijs. Et non dico, quòd ista dent humiditatem radicalem mineralem, vt probauimus in sulphure & arsenico, sed saluant tincturam à combustione, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, vt à nobis alibi narratum est. Quicunque artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfectè & studiosè fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos verum inuestigasse: & hîc liber noster terminatur, qui de Inuentione veritatis, seu perfectionis intitulatur.

FINIS.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERUMQUE NAturalium peritisſimi liber Fornacum ad exercendam χημείαν pertinentium. Interprete Rodogero Hiſpalenſi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes.

CAPUT I.

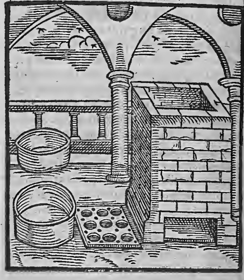
CONſiderauimus conſideratione non phantaſtica, nos totam artem tradidiſſe in voluminibus noſtris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacum præſcripſimus, in quo tractabimus practicam manualé, tam in ſpirituum, quàm corporum præparationibus, vt artifices leuius contingere valeant ad operis complementum. Cùm ergo vltima conſideratio in rerum cognitione magis propinquarū conſiſtat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi poſſunt. Et cùm ad hanc rem peruenire non poſſumus, niſi ſeparando ſuperflua à contento deſiderato, ſcili-

ſcilicet ſulphuris combuſtibilitates & terreitates corpus quodlibet infœdantes. Hinc eſt quòd primò ſingulos operandi modos tractabimus, vtpote qualis furnus cum ſuis inſtrumentis ſpectet ad quamlibet rem præparandam, vſq; ad operis complementum, cum regimine ignis illi appropriato, & qualia vaſa pertineant ad propoſitum, vt artifex perficere poſsit ſuam operationem. Secundò, quæ res præparandæ ſunt, vt ex ſimplicibus, ſeu commixtis verum Solem vel Lunam generare valeat cum ſplendore. Tertiò narrabimus illa quæ perfici poſſunt cum alteratiuis, & quæ naturaliter alterantur cum complemento totali, & modum permiſcendi cum proportione debita, & cum medicinis longo tempore ad hæc præparatis. In fine autem pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum noſtrorum, cum quibus peruenimus ad notitiam veritatis huius.

PRIMA PARS HVius libri de modis operandi.

De furno calcinatorio. Cap. II.

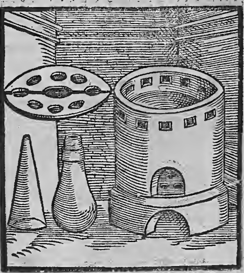
Fiat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum, in latitudine trium pedum, & ſit ſpiſsitudo pa-

rietum dimidij pedis in hunc modum, & altitudo ſit 4. pedum, vbi ponantur Luna, Venus, Mars, vel aliæ res calcinandæ in patellis terreis de fortisſimo luto, de quo cruſibula fiunt, vt posſint in ignis aſperitate ſtare, vſque ad calcinandi totalem combuſtionem. Calcinatio theſaurus rei eſt, nec te tædeat calcinationis. Studeas autem in noſtris voluminibus quæ diximus. Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in ſolidam maſſam. Et tunc

tunc proijciatur medicina nostra super eas & gaude.

De furno sublimatorio. Caput III.

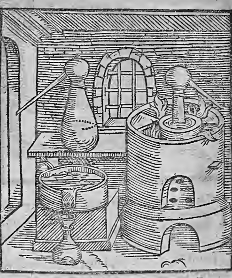

Fiat furnus sublimatorius, videlicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum complete secundum hanc formam.

In sublimatione sulphuris debes cooperculum sublimatorij facere cum magno libe-

ro concauo canali interius ad modum alembici sine naso. Nam aliter descenderet totum sublimatum ad fundum vasis præ nimio calore. Nam in fine sublimationis non ascendit sulphur, nisi cum expressione vsq; ad ignitionem aludelis, & nisi sublimatum in canali retineretur superius, cùm leuiter fundatur, descenderet iterum per vasis latera vsque ad fundum, & sic nihil inueniretur sublimatum, vt notum est expertis.

De furno distillatorio. *Caput* IIII.

Furnus

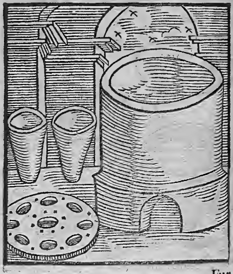
Furnus distillatorius est idem cum furno sublimatorio, fit autem vas distillatorium ad modum istius figuræ. Ignis autem administrandus est secundum exigentiam rei distillandæ. Modum autem sufficienter descripsimus distillatorium tā mineralium, quàm vegetabilium, in Summa nostra perfectionis.

De furno descensorio.
Caput V.

FVrnus autem descensorius fit in hunc modum: Et est apud nos inter fusores ci nericiorum, & cementorum mirabiliter vsitatus. Reducuntur autem omnia corpora calcinata, combusta, soluta, & coagulata per hunc furnum in solidam massam. Imò cineritia & cementa, & testę seu crusibula, in qui bus sæpius fusum est argentum ad recupera tionem illius metalli imbibiti.

De furno fusorio.
Cap. VI.

Fur-

FVrnus fuforius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per fe, & eft furnus ifte multum vfitatus inter fufores & monetarios: nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tingitur cum tutia vel calamina, vt notum eft expertis, & fic fit.

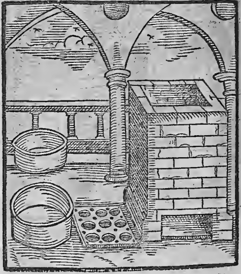
De furno folutorio. Cap. VII.

FVrnus diffolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum inftrumentis ferreis, in quibus artificiosè tenentur alia inftru-

menta ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio: & hæc est forma furni & vasorum, vt sequitur. Aliqui autem ponunt fimum, fenum, aut stramina. Quod dictum reprobo: quia si vas ab eo rumperetur, destruerentur illa: sed ex aqua calida leuiter recuperatur solutũ cum non soluto per coagulationem, vt patet expertis.

De furno fixatorio vel Athanor.
Caput VIII.

Fiat

Fiat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem vas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius, & in circuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, vel secundum illud, quod fixare desideras: quia maior ignis requiritur in vno quàm in alio fixando: per hunc furnum, & per hanc viam peruenerunt antiqui philosophi ad opus magisterij, quod notum est verè philosophantibus, quod per nos est satis monstratum sufficienter in libris nostris, illis qui fuerint veritatis inuestigatores. Et hæc super est figura Athanor. Qui verò in huiusmodi potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem.

SECVNDA PARS DE rebus præparandis.

De præparationibus spirituum mediorum mineralium & aluminum. Cap. IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primò Mercurij. Si autem perfectè desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libram semis, &

aluminis glaciei calcinati libras duas & mediam, & salis petræ libram semis, mortifica totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de viuo aliquid, & sublima vt scis, quia est vtile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra vna eius ab vna libra salis petræ, & libra vna vitrioli, cum quibus optimè teritur; & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem arsenicum, scilicet libra vna, & libra vna limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ vnius. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousque totum denigretur: & iterum imbibe, & erit album: & desicca mouẽdo, & hoc ter sublima, azymum & vtile. Sulphur autem decoctum in lixiuio, & exsiccatum sublimatur cum eisdem fæcibus sicut arsenicum, excepto quòd loco limaturæ Veneris, ponitur limatura Martis, vel batitura squamæ eius in vase prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus impositis. Tutia verò & marchesita, atque corpora imperfecta sublimantur, vt narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales verò & alumina præparantur, & bauratia, & vitriola, vt in libro nostræ Inuestigationis sufficienter scripsimus.

De

De Calcinatione Iouis.
Caput X.

IVpiter ſpecialiter calcinatur ſic: Sit teſta magna ſuper furnum ſituata, & ſtanno im poſito, cum tantundem ſalis communis præparati, & aluminis rochæ calcinati. Moueas ſemper cum ſpatula ferrea perforata, quouſque totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & ſit ſemper ignitum, quouſque optimè dealbetur, & ſerua.

De calcinatione Saturni.
Caput XI.

SAturnus eodem modo calcinatur vt Iupiter: ſed calx eius rubificatur vt minium: quam ſerua.

De calcinatione Veneris.
Cap. XII.

VEnus ſic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis prædicto cum ſale communi præparato, vel in ſua limatura, vel per ſe, vel cum arſenico pulueriſato, vel cum ſulphure, inungendo cum oleo communi. Et ſic calcinatur per tres aut quatuor dies igne fortiſsimo. Calcinatum percute, vt cadat à tabulis: reſiduum calcina: calcinatum & tritum recalcina, quouſq; optimè rubificetur, & ſerua.

De Calcinatione Martis.
Caput XIII.

Mars quidem calcinatur per eius limaturam in prædicto furno, quousque optimè rubificatus fuerit, vt puluis impalpabilis sine tactu. Et dicitur crocus Martis: & hoc multum in arte ista operatur.

De calcinatione mediorum mineralium.
Caput XIIII.

Omnia atramenta, sales, alumina & tutiæ genera cum tartaro, & alia diuersa calcinantur in furno dicto Calcinatorio cum igne mediocri vel forti, secundum exigentiam rei calcinandæ, vt patet in libro de Inuestigatione perfecti magisterij: sed omnia corpora calcinantur, vt in Testamento nostro.

De ablutionibus calcium, corporum combustorum.
Caput XV.

Ablutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primò vas terreum vitreatum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcumque corporis calcinati, fri-

ri, fricando sæpius, vt totum sal & alumen dissoluatur: tunc cùm residentiam fecerit, euacua aquam cautè, ne aliquid de corpore exeat per lotionē. Calcinatum iterū impone in aquam calidam, & reitera vt prius, quousque bene & perfectè ablutū fuerit, & serua.

De incerationibus calcium ablutorum.
Caput XVI.

INcerationes calcium ablutorum fiūt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceti distillati libris duabus, salis communis, aluminis glaciei, salis gemmæ, ana, vncias duas, & quatuor libras calcis ablutæ prædictæ desiccatæ imbibe: quousque totam imbiberit aquam prædictam: desicca, & serua.

De reductione calcium in solidam maßam.
Caput XVII.

REductio illius calcis ablutæ & inceratæ sic fit: Calcem inceratā ablue cum vrina distillata, quousq; extraxeris sales, & alumina cum spurcitia corporis calcinati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo tartari, in quo dissolue ad libram vnam olei, vncias duas salis ammoniaci, & vnciam vnam salis petræ. Sint autem calcis libræ quatuor: & talis imbibitio fiat per vices desic-

cando & imbibendo: & deficca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam corpus purgatum à sulphureitate combustibili virtute ignis calcinantis: & à terrestreitate fœtida, virtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ fœculentiam, corpore purificato ab immunditijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quod autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitiæ, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti viui substantiam in se contineat, vt à nobis monstratum est sæpius in Summa nostra ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, vt meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones.

Cap. XVIII.

CVM dupliciter corpora imperfecta ad perfectionem reducantur, aut per præparationis modũ, & commixtione perfectorũ cum imperfectis, aut per medicinã ad hoc præparatam. Hîc verò narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter

ficienter. In primis narramus, quòd corpus, vt prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, vel limari oportet, vel in granulas diuidi, vt notum est. Quoniam post fusionē proijcitur super tabulam minutè perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturā dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petræ & vitriolo, quantum eius medium, vel limaturam eius dissolue in aquam limpidam. Appone fermenti præparati tertiam eius partem, hoc est Lunæ præparatæ & solutæ. Et per medium diem coctæ, & in loco frigido positæ. Fit enim lapis cristallinus, & hoc est fermentum illius fermenti, tertiam eius partem appone: & extrahe aquam, & redde, & hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suum examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertractauimus in generali de corporum imperfectorum administratione perfecta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus veriores & certas. Primò de Ioue incipientes dicimus: postquam præparaueris Iouem, & reduxeris eum, dissolue illum in aquarum acumine, quo dissoluto, vt prædiximus, ad eius 9. partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem vnam, aquas claras commiscendo. Hanc autem rectifica aquam per alembi-

é.

cum septies, extrahendo & reddendo. Et cum vltimò desiccatum fuerit, da ei de aqua salis petræ imbibendo & desiccando, & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium expectans. Si enim argentum viuum præcipitatum & dissolutum cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, vt diximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile pertractatum sub proportione prænominata. Saturni autem regimen, completur eo præparato & dissoluto cum tertia eius fermenti rubei dissoluti, quibus vt prius præparatis & reductis, corpus quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem regimen specialius pertractantes, narrauimus, quòd eam præparatam & dissolutam rectificabis septies vel plu ries, aquam ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde viride nobilissimũ cum sale ammoniaco & aceto distillato: Illud autem viride in vase Martis rubifica, & dissolue iterum, cui adiunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius fermẽti dissoluti: partem verò mediam totius: & fermenta: aquam post extrahendo & reddendo septies: hoc autem reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, vt Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in eo expectabis. Lunæ verò regimen est, quòd eam dissoluas & coagules

gules septies, vel ad minus quater. Et ad eam dissolutam, adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum, solare, quia cum sole conuenit, & remanet cum eo quietè. Et sit tuum adiutorium Venus optimè purgata & dissoluta: & cum ab ea extrahetur sulphur mundissimum, tingens & fixum. Et dico tibi quòd Mercurius purificatus & fixus, habet palliare fœditatem corporum imperfectorum. Fixum verò sulphur extractum à corporibus purum, habet colorare cum splendore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quòd ipse Mercurius atque sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quàm imperfectis corporibus debitè præparatis. Sunt enim ad hoc adminicula spiritus purificati, & media mineralia per solutionem, vt opus ad perfectionem reducatur congruè, necnon & peculiosè multum.

TERTIA PARS DE Corporibus perficiendis, & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis. *Cap.* XIX.

CVM autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorũ corporum cadentes in secundo ordine,

nunc ad tertij ordinis medicinas est transe-
undum. Quæ autem sint medicinæ, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratū est in libro nostro perfecti magisterij, vbi demonstrauimus demonstratione competenti & vera lapidem nostrum de argenti viui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter vt theoricus speculatiuus. Hîc verò practicam manifestè referabimus enodatam, & est, vt studeas lunam vel solem resoluere in aquam suam siccam, quam vulgus Mercurium vocat. Et hoc, vt duodenaria proportio aquæ contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lęto hæc bene rexeris, inuenies per 40. dies corpus illud in meram aquam conuersum: signumq; suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si verò vtrunq; opus album & rubeum, perficere conaris, vtrumque fermentum per se modo iam dicto, dissolue, & serua. Et hoc est nostrum argentum viuum de argento viuo extractum, quod volumus pro fermento. Pastam verò fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quòd pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno: Pasta verò rubea ex Venere & Saturno. Est autem in fermento corpus quodlibet per se dissoluendum.

De

De regimine Iouis & Saturni. Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonſtrabimus regimen Iouis & Saturni. Primò innuimus, quòd hoc caput eſt ad albũ, & eſt modus talis: Accipe libr. vnam Iouis mundiſsimi, & funde: quo fuſo impone in eo duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum vt commiſceatur, quod pone in phialam cum collo vnius pedis in furno Athanor, Et aliam phialam Saturni ſic præparati, & ſubiice ignem lentum per ſeptimanam, & habebis paſtam diſſolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, ſecundum proportionem quam monſtrabimus ad præſens. Sint paſtæ Iouialis 4. partes, Saturni tres, fermenti albi vna pars: iſta diſſoluta, vt diximus, miſceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum diſſolutionis noſtræ ignis mediocris per ſeptem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime: quod verò remanſit ſpiſſum, in Chemia bene ſigillatum, pone in Athanor per tres ſeptimanas, ignem philoſophicum continuando. Poſtea extrahe, & ſi ſiccum inueneris, da ſibi ad bibendum tertiam partem aquæ reſeruatæ, & iterum pone in Athanor ſicut prius, per tempus prædictum,

& sic ter facies, quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in Chemiam in furno fixationis per duodecim dies: tunc extrahe, & reduc cum reducentibus. Et illud inuenies, quod antecessores nostri maximo studio inuenerunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina, & inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuò suum simile. Cuius expositionem vnà cum cæteris meis antecessoribus, cum eo quod scripsimus, successoribus relinquo.

De regimine Veneris & Saturni. Cap. XXI.

Sint pastæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti rubei libra vna, his optimè dissolutis, fiat commixtio per minima, quam fermenta calore, vt in albo dictum est, extrahe aquam, & quod in panno remansit, pone in Chemiam optimè sigillatam per tres septimanas. Extrahe reddendo sibi tertiam partem aquæ suæ reseruatæ, & coque, vt in capitulo præcedenti, & sic ter. Cùm autem biberit totam aquam suam, pone in orobo ad figendum. Et cùm fixum fuerit, reduc cum reducentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis. Cap. XXII.

CVM Martis solutio nimium inueniatur difficilis, apud quam plures modos, & diuersa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri per tractabimus. Sint ergo Martis pastæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor, Saturni libræ quatuor, misceantur sine fermento: & coque per septem dies, & inuenies totum siccum: fige, & pone cum medietate eius litargirij triti, & commixti simul in reductorio, & inuenies corpus mirabile, & multum vtile, si ea sapias, quæ pertractauimus sæpe.

De regimine Lunæ. Cap. XXIII.

REgimen Lunæ est, vt reducatur de minera sua ad nobilius, & hoc est, vt dissoluas eam, de qua accipe libras tres, Veneris dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram vnam, coniunge aquas, coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, vt in Marte cum tota aqua sua: deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis. Sed per alios septem dies da illi parùm fortiorem ignem, vt figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc, & si re

tinuerit secum partem Mercurij, (quod leuiter scire poteris, si calcinare scieris) bene quidem. Si verò non, iterum ad figendū impone, quousq; sufficiat, hoc autē reduc cum reducentibus rubeis. Et Lunam coloratam, transmutatam, & fixam inuenies, quam honora. Nam si bene studueris in nostris voluminibus, inuenies per consi derationem nostram, super quæ actionem suam fundare debeat verus inquisitor.

De regimine Mercurij.

Cap. XXIIII.

REgimen Mercurij fit duobus modis. Primò ipsum bene lotum & purificatum, amalgamabis cū ære nostro subscripto proportione certa. Secundus modus est, vt ipsum distilles, & inde aquam vitæ facias. Quantum ad primū modum, hæc est proportio. Sint Mercurij vnciæ 48. Solis vncia j. Lunæ vncia j. Veneris vncia j. Saturni vncia j. Funde hæc corpora: primò Venerem & Lunā: secundò Solē: tertiò Saturnum. Extrahe ab igne, & sit in magno crusibulo, habeasq; dictum Mercurium bene calefactum in alio, & cùm indurare ceperit, infunde paulatim Mercurium, mouendo cum baculo: & reimponendo super ignem, & mouendo quousq; bene fuerit amalgamatum cum Mercurio toto. Pone ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cum panno, re-

no, residuũ fac volatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterum imbibe cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmentabilem vsq; in infinitum. Custodi ergo hũc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. Cap. XXV.

FErmentum lunę ad azymũ fit, cùm luna dissoluta fuerit in aqua sua corrosiua, quæ fit ex vitreolo & sale nitro. Et si hãc aquam decoxeris ad tertiam, & in aere posueris per aliquot dies, descendent lapilli cristallini: quos si posueris per se in balneo, vel in fimo per aliquot dies dissoluentur, erit oleum lunæ, & ipsum fermentum: quod serua ad album.

De fermento solis ad rubeum. Cap. XXVI.

FErmentum Solis fit, cùm Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus, secũdum capitulum prędictum fermenti lunæ, erit fermentum solis ad rubeum, quod serua.

De fermento Fermenti, tam albi quàm rubei super Mercurium. Cap. XXVII.

COMpositio medicinæ nostræ, quæ dicitur Fermentum fermenti super Mercurium, fit per hũc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici: commisce aquas, easque pone super ignem per diem ad incorporandum: deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies fac sic incerando, & erit currens, vt cera fusibilis: tunc appone tantùm ceræ virgineæ albę fusæ: & cõmisce, & proiice super Mercurium lotum, secundum quòd tibi videbitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in virtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti hoc modo, dissolue solem in aqua sua, (compositionem fac autem omnium aquarum illarum, & aliarum rerum, quæ sufficienter sunt traditæ in libro nostro, de Perfectionis inuentione, & dissoluendi modus, quare hîc omisimus) quo sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes sulphuris dissoluti: in eadem aqua simul & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista veraciter dissoluta

ſuta in aquam clariſsimam: quibus mixtis, coque per diem, vt fermententur: deinde ex trahe aquam, quindecies ſemper reddendo: incera cum cera crocea virginea, id eſt oleo ſanguinis, vel oleo ouorum ad modum dictum, proijce ſuper Mercurium crudum, ſecundum quòd videbitur tibi expedire. Scias vtique ſi hanc medicinam perfeceris, ſecundum modum tibi traditum in ſecũdo or dine Summæ noſtræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per ſubtiliationem eius, quòd vna pars iſtius tingit Mercurij infinitas partes, in ſolem altisſimum nobiliorem omni ſole naturali.

Recapitulatio experimentorum authoris.

Caput XXVIII.

CVM intendamus in noſtro volumine declarare cuncta dubia, quæ accidere poſſunt cuilibet artifici concludam librum meum cum omnibus veris eperimentis per me probatis & expertis. Et per has operationes veras percipere poterit inueſtigator nouus, veritatem ſeu falſitatem receptorũ diuerſorum ſophiſticorum, ne tem pus ſuum exponat viliter, & bona ſimiliter in falſificorum receptionibus. Et primò de ſpiritibus ſolis: poſtea de alijs conſequenter modis ſuis, tam de corporibus, quàm de ſpi ritibus. Sed iſtud capitulum diuiſum eſt in

duo. Primò narramus experientiam antiquorum per nos expertam: Secundò rectificationes eorum omniũ. Sed ad ea quæ sunt albedinis est prius insistendum, pro vt nos incepimus. Bona dealbatio. Recipe Realgaris vnciam j. argenti viui sublimati vncias tres & semis, tartari calcinati vnciam j. tere, & incorpora, & pone in phialam cum longo collo vnius pedis, sic quòd duo digiti intrare possint, & sit lutata, & pone super ignem coopertam cum panno. Fac primò ignem lentum per quartam horæ: deinde subtus & in circuitu, augmenta ignẽ, quousque furnus vlterius ardescat cum ignitione, infrigidatũ frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam: quia iam dicam tibi modũ, qualiter hæc medicina rectificetur vtiliter. Dealbatio artificiosa. Super tutiam sublimato vnam partem mercurij sublimati, & duas partes arsenici sublimati, quousq; habuerit ingressum: hoc Venerem dealbat clarè, & speciosè multum. Item alia. Cum litargirio dissoluto imbibe mercurij sublimati partes tres, arsenici sublimati partes duas, quousq; fiant 8. pondera: cui adiunge arsenici sublimati alia octo, tere simul, & funde cum oleo tartari, & dealbabis Venerem pręparatam ad libitum. Item alia. Arsenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum aqua

qua salis ammoniaci: & desicca, & tere, & post dissolue salem tartari in aqua salis petræ, cum quo oleo imbibe medicinam, desicca eam ter incerando. & desiccando: & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia nostra. Iouem calcinatum, ablutum & desiccatum, toties imbibe cum arsenico metallino, cum medietate eius mercurij sublimati, quousq; fundatur, & intret Venerem: nam ipsam dealbat splendidè præparatam. Item. Super tutiam calcinatam, dissolutam, & coagulatam, sublima arsenicum sublimatum album, sic quòd arsenici sint 3. partes: tutiæ verò vna, reiterando sublimationem super ipsum quater: nam habet ingressum cũ illis: adiunge mercurij sublimati medietatem totius, terendo & incerãdo quater cum aqua salis ammoniaci, petræ & tartari, ana, cum quo coagulato, cementa laminas Veneris præparatas: & funde, & erit res valde pulchra. Item alia. Venerem calcinatam & inceratam tere, cui adiunge arsenici sublimati, & dimidiam partem mercurij sublimati, quibus bene tritis & mixtis, adiunge parum de aqua ammoniaci, incerando super marmore, pòst desicca & sublima: sublimatum redde fæcibus iterum imbibendo. Et sic ter in quarta vice imbibe cum aqua petræ, & sublima id, quod sublimari patitur. reitera, donec fusum maneat in fundo: illud

autem in cupro præparato resplẽdebit cum nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties sublima arsenicum sublimatum, quòd aliqua pars arsenici remaneat cũ eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cum aqua petræ, & vltimò inceratum cum aqua Lunæ & Mercurij præcipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousque fluat, Martem dealbat mirificè, & intrat secundũ ordinem, si sagaciter ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi nanq; alibi, quòd si Mercurij vbiq; præcipitati obtineat in commixto, splendidius ambulabis, præcipuè si fermentum album dissolutum cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fixionem adiunctum fuerit per medium incerationis, inuenies te iuxta viam ambulasse. Et quia probauimus Iouem qualitercunq; præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem, qualecunque sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnũ & Martem: propter hoc in Summa nostra dedimus eum medicinæ tertij ordinis subseruiturum: quia excellentissimè ibi declaratur, vt sæpius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus & sciuimus. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi

Ludi Mercuriales. Cap. XXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Fac cementum de litargiro argenteo, & sale alkali de zoza, hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone residuum cementi, vt sit globus in medio cementi. Desicca, luta, & pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem vigorando, sicque de vespere vsq; ad crepusculum calere incipiat cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Luna in pondere, & surditate, & fixione multum melior. Item. Lunã amalgama cum mercurio, cui adiunge tantùm Saturni, quantum est luna: pone in crusibulo alto, sic, quòd tres quartæ sint vacuæ, superpone oleum sulphuris, & coque vsque ad olei consumptionem, pòst tene per duas horas in igne mediocri, & generabitur ibi lapis niger cum paruo rubore, hunc lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies augmentatam in pondere, surditate, & fixione. Item aliud optimum opus meditandũ. Lunam amalagamtã cum Mercurio tere cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amalgamatæ proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici: tere totum: & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit.

Citrinatio Lunæ. Caput XXX.

POstquam duximus in cognitionem illorum albantium cũ magisterio: nunc ad citrinationem Lunę accedamus, ſpecialius quàm in Summa noſtra. Zyniar noſtrum philoſophicum ex Venere præparata deductum, diſſolue cum aqua diſſolutionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per ſublimationem, & aliqualiter fixati & diſſoluti: Lunæ autem diſſolutæ quantum ipſum zyniar appone: quibus fermentatis per diem, extrahe aquam per diſtillationem, & redde, & hoc decies. In fine coagula, & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter. Solue ipſum zyniar & crocum noſtrum præparatum cum Mercurij ſublimatione, quouſq; rubeſcat, adiunge tantum ſalis ammoniaci, & ſublima ter ab illo croco, quod diſſolue. Sint autem crocus & zyniar ana, cui adiunge tantùm de Luna diſſoluta, quantùm de duobus: fac vt in precedenti, incerando, & reduc, qnia leue.

Item, alium modum tibi tradimus leuiorem.

Recipe croci & zyniar diſſolutorũ ana, adiunge tantùm auri diſſoluti, incera vt prius. In fine congela, & da illi quartam eius de oleo ſalis petræ: & proijce tantùm Lunæ, & erit tinctura cum citrinali aſpectu.

Aliter autem & optimè.

Fac aquam de zyniar noſtro, & de illo croco no-

co noſtro, & imbibe calcem Solis & Lunæ ana, quouſq; biberint eorum pondus. In fine incera cum oleo ammoniaci & petræ, & reduc in corpus nobile. Item, Sublima ammoniacum à viridi noſtro, cui tunc adiunge crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, ſublima bis vel ter, ammoniacum extractum de prædicto, & in fine diſſolue totum, cui adiunge tertiam auri diſſoluti, incera vt prius, & congela. Et proijce ſupra Solem & Lunam, ita quòd Lunæ ſint duæ partes, Solis autem vna, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.